
IHS

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
7
9 B
9

FASTI BELGICI ET BVRGVNDICI.

AVBERTVS MIRÆVS Bruxellensis, ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Serma Hisp. Infanti à Sacris Oratorij, & S. T. L. publicabat.

Collegij Rom. Soc. Jesu Cat. Inscr.

BRVXELLIS,
Apud IOANNEM PEPERMANNVM, Bibliopolam iuratum, Typographumque ciuitatis, sub Biblijs aureis.

a: 1622

NOBILISSIMO VIRO

D. FRANCISCO DE RYE

DECANO MAIORI
ECCLESIÆ VESONTINÆ,
CAPELLANO ITEM MAIORI
ET
ELEEMOSYNARIO SVPREMO
Serenissimæ

ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ

HISP. INFANTIS,
ABBATI ACINCTINO *&c.*

CLemens I. Romanus Pōtifex, per Vrbis regiones, Notarios primus distribuit, qui heroum Christianorum res gestas solicitè & curiosè, per suam quisque regionem, colligerent. Anterus diligenter collectas in tabulas ecclesiasticas postea retulit. Fabianus denique, ne quid falsum aut simulatum irreperet, perspicaces fi-

dosque Diaconorum oculos Notarijs adiunxit.

Cumque Acta martyrum summa cura per *Notarios* S. R. E. perquisita ac conscripta, per *Diaconos* recognita, ac demum per ipsos *Romanos Pontifices* probata, in immensum excrescerent, breue ex ijs *Martyrologium* est confectum, quo dies tantùm & locus passionis notaretur. Cuius quidem veteris Martyrologij Romani *Gregorius Magnus* Papa, epist. ad Eulogium Episcopū Alexandrinum, disertè meminit: *Nos*, inquit, *penè omnium Martyrū, distinctis per dies singulos passionibus, collecta in vno Codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solemnia agimus: non tamē in eodem volumine, quis qualiter sit passus, indicatur; sed tantummodò*

Epist. 29 lib. 7.

modò locus & dies paßionis ponitur. Vnde fit, vt multi ex diuersis terris per dies singulos cognoscantur martyrio coronati. Sed hæc habere vos beatißimos credimus.

Vetus hoc Martyrologium *Ado*, Viennensis in Gallia Episcopus, cũ Rauennę ecclesiasticorum negotiorum caussa versaretur, à sancto quodam Episcopo nactus, qui id à Romano Pontifice acceperat, suo Martyrologio præfixit. Quem quidem thesaurum, cùm ad hunc vsque diẽ latuisset, R.P. *Heribertus Rosueidus*, Soc. Iesu Theologus, vt magni illius Gregorij, Baronij, & aliorum voto fieret satis, typis Plantinianis per orbem vniuersum annis superioribus dispersit. *In præf. Martyrol. sui.*

Pontifices Romanos maximi tres Imperatores, gentiumque domito-

mitores, Constantinus, Theodosius & Carolus Magnus, postea sunt æmulati. Constantinus certè *Eusebio* Cæsareæ in Palęstina Episcopo negotium dedit, vt vniuersorũ Christi testium martyrumque dicta, facta, ac triumphos litteris consignaret. Idem à Theodosio curatum historiographi tradunt, Hinc apud Græcos *Menæa*, *Menologia*, *Triodia*, *Horologia*, & alij id genus libri magno numero sunt enati. Ne quid verò Ecclesijs Latinis, præsertim Galliarum ac Germaniæ, deesset, Carolus Magnus *Vsuardum* monachũ Benedictinum (qui Parisijs, in Pratensi S. Germani cænobio suburbano, doctrina tunc florebat) ad *Fastos* martyrum ac confessorum, vt illos vetustissimus scriptor Tertullianus nuncupat, digerẽdos impulit. Vsuardum

De corona mil. c. 13.

dum vt *Beda* cognomento *Venerabilis* præcesserat, sic postea secuti sunt *Ado* Viénensis Antistes, *Florus*, Trudonensis monachus, & *VVandelbertus* Prumiensis. Quorum deinde studio excitatæ singulæ ferè populorum Ecclesiæ suos *Diuos prouinciales ac tutelares* in tabulas retulerunt, Cyprianæi illius moniti memores: *Dies eorum, quibus excedunt, annotate, vt commemorationes eorum inter memorias martyrum celebrare possimus.* Hinc laudandi in primis *Aloysius Lipomanus*, Veronensis primùm, pòst Bergomensis Episcopus, & concilij Tridentini cum collegis Præses, *Laurentius* item *Surius*, & *Franciscus Haræus*, qui vniuersæ Ecclesiæ Sanctorum historias in volumina digesserunt. Prædicandi itẽ *Ioannes Molanus*, qui Natales Belgi-

Cypriã. epist. 37.

cos, *Philippus Ferrarius*, qui Catalogum Sanctorum Italiæ, *Matthæus Raderus*, qui Bauariam sanctam, *Siluanus Razzius*, qui Etruriæ, *Petrus Merssæus*, qui Germaniæ, *Nic. Harpsfeldius*, qui Angliæ Diuos, publicarunt.

Horum vestigijs insistens, ne quid patriæ nostræ isto in genere deesset, aulicos inter strepitus, subcessiuis horis, nostrates & exteras historias, cùm typis editas, tū manuscriptas studiosè euolui, antiquitatis sacræ ac profanæ monumenta seriò lustraui, schedas ex publicis tabularijs, priuatisque amicorum bibliothecis acceptas diligẽter excussi, & quæ sparsim legeram, vnū in corpus digessi. Itaque prima Christianæ Religionis apud Belgas ac Sequanos velut incunabula (quibus

bus ob temporum longinquitatem, & bellorum iniuriam, caligo aliqua erat offusa) explicui, & nostros illos Apostolos, *Linum, Maternũ, Seruatium, Vedastum, Aubertum, Audomarum, VVillibrordum, Bonifacium, Claudium*, & alios plurimos longè clarissimos Euangelicæ doctrinæ magistros, qui pulsa gentilitate, Christi signis maiores nostros adscripserunt, vno velut intuitu spectandos, in theatrum produxi. Et verò, si quæ alia Europæ prouincia, habet certè Belgica nostra, quòd de præstantissimis æternę gloriæ principibus de sanctissimis ad sempiternam felicitatem ducibus, deq; frequentissimis per eosdem apud nos monasterijs ac basilicis glorietur. Nam, vt omnes Germaniæ nostræ inferioris partes & angulos excu-

tias, nullum ferè locum, ne in extremis quidem horridiſque ſiluis, inuenies, vbi nō illuſtria ſanctitatis pietatiſque veſtigia deprehendas.

S.Omer S.Giſlain. S.Amāt S.Tron. Vrbes & opida primaria, in his *Audomaropolis, Giſlenopolis, Amandopolis, Trudonopolis*, & alia conditores ſuos loquuntur: pagi, vici, fora, agri, ſaltus, montes, valles, Catholicam & priſcam vbique religioné apud nos ſpirant & oſtédunt. Plena omnia ſacris baſilicis, ampliſſimis Canonicorum collegijs, copioſiſſimis monachorum cœnobijs, auguſtiſſimis templis, peregrinorum Xenodochijs, pauperum Ptochotrophijs, ægrorum Noſocomijs, pupillorum Orphanotrophijs, ſenum Gerontocomijs, expoſiticiorum Bephrotrophijs. Breuiter, vniuerſa Belgica noſtra Religionem ac pietatem ſpirat;

rat; quam optimi ſanctiſſimique Principes noſtri, *Albertus* & *Iſabella*, qui ſupremum Capellæ ſuæ regię Præfectum & Eleemoſynariũ Te, *Vir Nobiliſſime*, eſſe voluerunt, ſuo exemplo mirificè auxerunt.

Hæc & alia eò ſpectantia, dum Caluiniani bellum impium Diuis indicunt, & ſacra omnia tollere atque abolerere conantur, ſuccinctis *Faſtorum* tabulis complecti viſum mihi fuit. Neque verò diu deliberandum putaui, cuius nomini fœtum hunc noſtrum dicarem. Tibi, *Vir Spectatiſſime*, qui Clero noſtro aulico præes, debebatur, vtpote in aula conceptus & natus. Si argumentum ſpectemus, non modò *Belgici*, ſed & *Burgundici* ſunt *Faſti*: in qua poſteriore prouincia, tuus hodię patruus, *Ferdinãdus Ryæus*, ſacro-

rum

rũ ſupremus eſt Antiſtes ac Præſes: à quo ſecundum Tu locum, vt Decanus maior Veſontinus, meritiſſimò obtines. Vt de nobiliſſimo veſtro genere, quod tres Velleris aurei Equites generoſiſſimos, *Ioachimum*, *Marcum*, & *Chriſtophorũ*, plurimos belli duces fortiſſimos, & alios heroës innumerabiles Reipublicæ Chriſtianæ dedit, nihil dicam. Fecerunt id alij, & erit fortaſſe, cum nos quoque faciemus Habe interea *Vir Ampliſſime*, perpetuam hãc mei cultus atque affectus teſſeram, ac diu ſoſpes viue. Bruxellis, Idibus Iulijs, M.C.XXII.

NOBILISSIMÆ D.V.

ſtudioſiſſimus

AVB. MIRÆVS.

AD LECTOREM.

FASTOS BELGICOS, mensium ac dierum serie, veterum isto in genere Scriptorum exemplo, digessi & concinnaui: qui nō modò ad sacram, sed ad profanam quoque Historiam nostratem tibi facem præferent, & varia hactenus incognita aut minùs obseruata aperient. Hollandia Borealis, pars Frisiæ veteris, suos protomartyres *Cassium* & *Florentium*, Thebææ legionis milites, Veronæ ad Rhenum passos, Geldria *Florentium Tilensem* & *Iulium Geldubensem*, pariter martyres, hîc reperiet. Antuerpia Principem suum *Robingum* cum *Bebelina* coniuge, Bruxella *Baldricum* Comitem, Geldria *Megengosum*, Cisonienses *Eurardum*, Gemblacenses *Guibertum*, alij alios vtriusque sexus Principes velut è tenebris erutos inuenient. Frisia suam hîc *Veronam*, S. Vrsulæ ac sodaliū præternauigatione celebrem, Hannonia suas hîc *Liptinas*, Carolomanni palatio, & synodo Bonifaciana olim illustres, aliaque loca post tot annos detecta leget. Artesia suum *Cereum Atrebatensem*, Arduenna *Stolam Hubertinam*, perennia Belgicæ miracula, Luxemburgēses suum *Petrum Thaumaturgum*, Sonegienses *Landricum* Meldensem Antistitem singuli denique populi Diuos suos tutelares aliqua luce illustratos agnoscēt. Sicubi tamē lapsus sum aut hæreo (vt vnus omnia scire nō potest) tu iuua in partem, & publicè priuatimque gratiam à me exspecta.

Scriptores & libri quibus vsi sumus.

ADonis Viennensis Chronicon & Martyrol.
Ægidius Bucherius.
Ægidius Leodicensis.
Ambrosius Episcopus Mediolanensis.
Andreæ Marchianẽsis ms.Chronicon.Obijt 1194.
Anselmus Gemblacensis Abbas.
Antoninus Archiepiscopus Florentinus.
Antonij Gentij mss.varia. Obijt 1543.
Antonij Oiselij Historia EE. Bellouacensium.
Athanasius Episcopus Alexandrinus.
Balderici Nouiomensis ac Tornacensis Episcopi Chronicon Cameracense. Obijt 1112.
Balduini Imp. Constantinopolitani mss.
Beda Venerabilis.
Bernardus Abbas Claræ Vallis.
Caroli Saussejj Annales EE. Aurelianensium.
Cæsar Baronius.
Christophori Brouueri mss. Annales Treuerenses.
Chronica mss. Blandiniensis, Gandensis seu Bauonici, Elnonensis, Fontanellensis, Aquicinctini & aliorum monasteriorum.
Conciliorum Acta.
Cornelius Tacitus.
Cyprianus Episcopus Carthaginiensis.
Eginardus Caroli Magni Cancellarius.
Erycius Puteanus.
Flodoardi Historia Remensis, & Chronicon à Petro Pithæo editum.
Fulquini Abbatis Laubiensis ms. Chron, Ob.990.

Grego-

Gregorius Turonensis Archiepiscopus.
Hermannus Contractus.
Heribertus Rosucidus.
Hilarius Episcopus Pictauiensis.
Hincmarus Archiepiscopus Remensis.
Iacobi Guisij mss. Chronica Hannoniæ. Ob. 1398.
Iacobus Vitriacus. Obijt 1240.
Ioannes Molanus.
Ioannes Iacobus Chiffletius.
Ioannes Gilemannus.
Irenaus Episcopus Lugdunensis.
Iulius Cæsar.
Iulius Cæsar Scaliger.
Iustus Lipsius.
Marianus Scottus.
Martyrologium Rom. vetus & nouum.
Notgerus Episcopus Leodicensis.
Odericus *Vitalis, monachus Vticensis.*
Onuphrius Panuinius.
Papirius Massonus.
Paulus Æmilius.
Petrus Hallosius.
Rhegino Abbas Prumiensis.
Rodulfi Abbatis Chron. Trudonense.
Robertus Abbas Montis S. Michaelis.
Seuerus Sulpicius.
Sidonius Apollinaris.
Sigebertus Gemblacensis obijt 1112.
Simeon Metaphrastes.
Tertullianus.
Thiofridus Abbas Epternacensis.

Ter-

Tertullianus de corona militis cap. 13.

Philip. 3 TV peregrinus es mundi huius, ciuis supernæ Ierusalem. Noster, inquit, municipatus es in cælis. Habes tuos census, tuos FASTOS: nihil tibi cum gaudijs sæculi.

Idem lib. de præscriptionibus aduersus hæreticos cap. 32.

EDant origines Ecclesiarum suarum: euoluant ordinem Episcoporum suorũ, ita per successiones ab initio decurrentem, vt primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis, vel Apostolicis viris, qui tamen cum Apostolis perseuerauerint, habuerit auctorẽ & antecessorem. Hoc enim modo Ecclesiæ Apostolicæ census suos deferunt: sicut Smyrnæorum Ecclesia habens Polycarpum, ab Ioanne conlocatum refert: sicut Romanorũ, Clementem à Petro ordinatum edit: proinde vtique & ceteræ exhibent, quos ab Apostolis in Episcopatum constitutos, Apostolici seminis traduces habeant. Confingant tale aliquid hæretici.

FASTI

FASTI
BELGICI
ET
BVRGVNDICI.

IANVARIVS.

Kalendis Ianuarij. Martyrologium Romanum.

S. EVGENDVS Abbas Iurensis, in Comitatu Burgundiæ.

VGENDVS, sanctorũ monachorum Lupicini & Romani discipulus fuit, qui, sub Chilperico Francorum Rege, Clotharij filio, circa an. 565. vixerunt: vt Gregorius Turonensis lib. 1. de Vitis Patrum c. 1. commemorat. Fuit autem Abbas mo-

nasterij Iurensis, sic dicti à monte Iura hodie *Ioux*, apud Iulium Cæsarem & Plinium noto. Quod monasterium olim S. Eugendi, nunc S. Claudij nuncupatur, in diœcesi quidem Lugdunensi, sed in ditione Comitatus Burgundiæ situm; nomenque accepit à S. Claudio Archiepiscopo Vesontino, qui priuatæ vitæ studio ductus, ea dignitate abdicata, ad Iurense monasterium se recepit. In quo annos quinq; cùm expleuisset, defuncto Abbate Iniurioso, communi omniū monachorum consensu, circa an. 640. Abbas est constitutus: vbi hodieque sacrum eius corpus religiosè adseruatur, & frequentissimo piè peregrinantium concursu honoratur.

Vid. infra 6. Iunij.

Acta S. Eugendi ab illius discipulo conscripta exstant apud Laurentium Surium tomo 1. de vitis Sanctorum.

Ianuarij 2. die.

S. ADELARDVS seu ALARDVS, Abbas Corbeiensis.

CORbeia duplex est, vna *Gallica* seu *Francica*, in diœcesi Ambianensi, altera *Germanica* seu *Saxonica*, in d. Paderbornensi, vtraque illustris Benedictinorum monachorum Abbatia, hodieque florens. Francicam Bathildis Regina Francorum, eiusque filius Lotharius Rex ad Somonam fluuium fundarunt. Saxonicam ad Visurgim fl. an. 822. Ludouicus Pius Imperator, Caroli Magni filius, suadente S. Adelardo, ædificare cœpit, vt Lambertus Scafnaburgensis tradit, aut anno proximè sequenti, vt ex Adamo, rerum Septemtrionalium scriptore, Baronius in Annalibus colligit.

Fuit autem Adelardus primùm monachus, pòst Abbas in Corbeia Gallica, ex Caroli Magni Imp. stirpe prognatus. Patria & patrimonium illi fuit *Vscia*, vulgò *Huyse*, pagus primo la- *Huyse.*

pide ab Aldenarda Flandriæ opido si-
Beerthē. tus. Idem & *Berthemium*, agri Louanienſis pagum, in bonis poſſedit.

Vitam eius, à Surio editam, vnus familiarium deſcripſit: quam plerique Paſchaſio Ratberto, ſexto illius in Corbeia ſucceſſori, attribuunt. Ioannes tamen Molanus putat eſſe alterius cuiuſpiam.

Ianuarij 3. *die*.

S. BERTILIA virgo, in Mareolo, prope Atrebatum.

MAreolum eſt Canonicorum regularium Abbatia vetuſta, apud *A*trebates, cuius prędia ſuo diplomate Lotharius Francorum Rex, cum vxore ſua Emma, an. 977. ſtabiliuit. In hoc monaſterio quieſcit S. BERTILIA virgo, illuſtri Frācorum ſtirpe oriunda, quæ viro nobili *Gutlando* cùm à parentibus in matrimonium eſſet tradita, mox de tuenda virginitate, vſuq; tori abſtinendo, ad exemplum Deiparę cum Ioſepho, & Pulcherię Augu-

ſtę

ſtę cum Marciano, in omnem vitam conuenit. Eadem virgo prædium ſuũ Mareolenſe Epiſcopo Atrebatenſi dono dedit, qui illud hodieq́ue poſſidet.

Sacra virginis oſſa, iuſſu Gerardi II. Cameracenſis & Atrebatenſis Epiſcopi, anno 1081. (non 1181. vt per errorem apud Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij legitur) ſunt eleuata. Liber vitæ & eleuationis exſtat Mareoli manuſcriptus.

Iuxta Mareolum etiamnum videntur foſſę, & aggeres, in quibus Romani ſua caſtra collocarunt, tempore Iulij Cæſaris: quorum & Baldericus in Chronico ſuo Cameracenſi meminit.

Ianuarij 4. die.

S. PHARAILDIS virgo, Gandaui celebris.

PHARAILDIS, egregię ſtirpis egregius floſculus, patrem habuit Theodoricum virum nobiliſſimum, matrẽ verò S. Amalbergám. Frater illi fuit

(sed ex alio patre, videlicet Witgero Comite; duos enim maritos S. Amelberga habuit) S. *Emebertus* Cameracẽsis Episcopus, sorores autem S. *Raineldis*, & S. *Gudila*, vrbis Bruxellensis patrona: vt scribit Baldericus Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus, in Ecclesiæ Cameracensis Chronico.

Lib. 1. cap. 16.

Pharaildis à S. Gertrude Abbatissa Niuellensi, cognata sua, sanctè instituta, a teneris annis pietatem egregiè coluit, & in bonis operibus, ad extremum vsque vitę diem, seriò perseuerauit.

Anno autem à Christo nato 754. Agilfridus Abbas monasterij S. Bauonis Gandensis, idemque Episcopus Leodicẽsis, sacrum Pharaildis corpus ex Lotharingia ad S. Bauonis monasterium attulit. Petente postea Arnulfo Magno, Flãdrię Comite, pars corporis S. Pharaildis, inde ad basilicam, in eius honorem Gandaui recens tũc exstructam, est translata; tradente S. Gerardo Broniensi ac Gandensi Abbate. Est autem Gandaui insigne Canoni-

An. 940.

nonicorum S. Pharaildis collegium, quod ex vetusta illa basilica, per Caluinianos vastata, in parœcialem S. Nicolai, in foro sitam, nostra ætate est translatum.

Ianuarij 5. die.

S. GERLACVS, eremita ord. Præmõstratensis, floruit an. 1170.

QViescit is in illustri sui nominis monialium cœnobio, in diœcesi Ruremundensi, secundo lapide à Traiecto Mosæ sito. Festus eius dies celebratur quotannis feria secunda ante diem Pentecostes ibidem, & ab Ecclesia cathedrali Ruremundensi in Geldria: & tres istę Lectiones à Clero recitari solent.

GERLACVS, nobili stemmate in Falcoburgensi prouincia natus, primùm ad militiam animum adiecit, & Tribunus equitum factus, cùm illorum more militum, qui castra sequuntur, vitam instituerет, ex inopinata suæ

coniugis morte consternatus, abiecto militiæ cingulo, cilicio & lorica supra nudum corpus indutus, pedibus nudis Romam profectus, apud Pontificem Maximum Eugenium III. deposita peccatorum sarcina, ex eius præscripto, Hierosolymam profectus, & in Xenodochium pauperum, vt pœnitentiā ageret, susceptus, totum illic septennium; in porcorum aliorumque animalium cura exegit. Quo expleto pœnitentiæ tempore, Romam rediens, vt quæ de vini & carnium perpetua abstinentia, deque vsu loricæ & cilicij, alijsque pietatis exercitamentis Deo vouerat, in solitudine viuēs redderet, in Falcoburgensem suā se denuo prouinciam, annuente Pontifice, recepit: vbi veternosam, & raræ crassitudinis quercum ad radices excauari, & magnam vim lapidum in eam inferri, & ex straminibus contextam storeā ijs imponi iussit: ibique cilicio & lorica, sub candida Præmonstratensis ordinis veste, nocte dieque indutus, totis quattuordecim annis, hoc est, vsque ad extremum

tremum vitæ ſuæ diem, auſteram agens vitam perſeuerauit.

Cibus ei fuit ex hordeo cineribus mixto, potus verò aqua frigida, è fonte ſeu puteo vicino, in hodiernum vſque diem, ob beati Gerlaci memoriã, celebri. Venientes ad ſe pauperes & peregrinos honeſtè & liberaliter tractabat, de ſuo interim rigore nihil vmquam remittens. Quãdiu corpore valuit, omni die, ad S. Seruatij honorandas reliquias, ſummo mane, ſeſquihoræ ſat difficili & moleſto itinere, *Traiectũ Moſæ*, Sabbatinis verò diebus, ad memoriã Deiparæ Virginis, *Aquaſgrani*, nudis ſemper pedibus incedens, piè peregrinando ſe contulit; donec per ætatem, & alterius pedis impedimentũ redditus impotẽtior, aſello vti cogeretur. Pòſt æmulorũ quorũdã maleuolentia, cũ ſuccisa fuiſſet quercus, duas alias anguſtiſſimas cellas cõſtrui iuſſit, quarũ alteram ſuis vſibus & habitationi, alteram diuinis officijs, Epiſcopi ſui venia, deſtinauit. Qui ad illum viſendum ſubinde accedebant,

cùm ſacerdotes tùm laici, eos vel ad virtutem pietatemque erudiebat, vel ſi eſſet improba illorum vita, acriter redarguebat. Non pauci quoque tondendos ſeſe offerebant: inter quos vnus fuit, cuius ſemel detonſi pili nunquam ampliùs excreuerunt.

In Dominica, quæ Paſſionis dicitur, cùm ſibi è puteo ſupra nominato, ad ſitim leuandam, ſemel iterumq; aquā hauriri iuſſiſſet, eaque in vinum vtraque vice fuiſſet conuerſa, ipſemet ad puteum conceſſit, & hauſta iterum aqua, tertiò eſt in vinum mutata. Morte imminente, cùm nullus ad manum eſſet ſacerdos, qui extrema illi adminiſtraret Sacramenta, acceſſit diuina diſpoſitione, ſpecie venerandi ſenis, S. *Seruatius*, niuea amictus ſtola, quem in vita ſemper coluerat Gerlacus: à quo Sacramentis omnibus ritu Catholico munitus, pridie Epiphaniæ in Domino obdormiuit, & in ligneo ſuo ſacello, thecæ pariter ligneæ, vti voluerat, incluſus, in profundiſſimam illic immiſſus eſt foueam. Sed Deus non

non diu inglorium esse permisit: mox enim diuinitus patefacta fouea, corpus sancti viri, vnà cum cruce Hierosolymitana, & cilicij parte (quæ in hunc vsque diem conspiciuntur, & in pretio habentur) sursum è fouea leuatum, innumeris miraculis claruit. Festiuitas verò, propter Epiphaniæ celebritatem, in secundam feriam, quæ sacratissimum Pentecostes diem antecedit, translata est; quo tempore, qui hominũ malitia antea obstructus latuerat, miraculosus puteus, anno nonagesimo nono supra millesimũ quingentesimum, *Henrico Cucquio*, Ruremũdensi Episcopo iubente, repertus est, ossa quoque sancti viri eleuata: & ipse puteus miraculis denuò cœpit clarescere. Sic ferè legitur in Officijs proprijs diœcesis Ruremũdanæ, quæ idẽ Episcopus Cucquius concinnauit, & Coloniæ a. 1604. typis edẽda curauit. *An. 1599.*

Vita & miracula S. Gerlaci ab anonymo circa an. 1230. cõscripta, Cucquij iussu, Traiecti an. 1600. sunt excusa, itemque Coloniæ, studio Gui-

lielmi

lielmi Cripij iunioris in epitomen redacta.

Ianuarij 6. die.

Venerabilis GERTRVDIS OISTENSIS, virgo & Beggina Delfensis in Hollandia.

Apud Brabantos, Flandros, Hollãdos, & alios inferioris Germaniæ populos, multi sunt piarum virginum quas vulgò *Begginas* seu *Beguinas* vocant copiosi ac numerosi conventus. Habent eæ nomen à S. *Begga* Abbatissa Andennensi, de qua infra dicam, vel à *Lamberto Beguio*, pio sacerdote Leodicẽsi, qui anno 1170. floruit: vt latiùs disserui in Chronico nostro Cisterciensi.

Beggi-narum origo.

Ex harum virginum numero fuit venerabilis GERTRVDIS OISTENSIS, quæ ob singularẽ erga Christum passum pietatem ac deuotioné, eius stigmatibus insigniri meruit. Obijt autẽ Delfis in Hollandia an. 1358. exstatque

: eius encomium in Fasciculo tem-
-um ad an. 1374. & in vernaculis
-llandiæ Chronicis.

Ianuarij 7. die.

HILLONIVS, aliàs Tillo, seu Tilmã-
nus, Abbas Solenniacensis,
in Francia.

Vit is primùm S. Eligij Nouiomẽ-
sis ac Tornacensis Episcopi mini-
r & discipulus: vt cõstat ex Audoë-
-, vitæ S. Eligij scriptore, apud Su-
-m. Pòst Abbas factus Solenniaci
territorio Lemouicensi in Gallia,
-dem nonagenarius in Domino ob-
-rmiuit. Isegemij, qui pagus est diœ-
-sis Tornacensis in Flãdria, Comita-
-s titulo à Philippo II. Rege Catho-
-o decoratus, vicinisque in locis co-
-ur vt Apostolus ac patronus. Exstat
-dem eius vitæ historia manuscrip-

Ianua-

Ianuarij eodem die. Martyrol. Rom.

S. CANVTVS, Daniæ Rex & martyr.

VXorem is habuit *Ethlam* seu *Adelam*, Roberti cognomento Frisij, Comitis Flandriæ filiam, ex qua genuit beatum *Carolum* Flandriæ Comitem, pariter martyrem: de quo infra die 2. Martij agemus. Cæterùm Canutus an. 1086. pro Zelo Christianæ religionis, à Blacco suo familiari est interfectus: vt Saxo Grammaticus hist. Danorum lib. 13. & Ioãnes Magnus hist. Gothorum lib. 18. cap. 11. & seqq. fusè commemorant.

Ianuarij 8. *die.*

S. Gudila virgo, & patrona ciuitatis Bruxellensis.

GVdila patrem habuit Witgerum Comitem, Condati ac Verginiaci domi-

ninum : vt Baldericus Episcopus
rnacensis in Chronico Cameracẽsi
. 1.cap.16.& Petrus Diuæus rerũ
ıbanticarum lib.1.tradunt. Mater
fuit S.Amelberga: cuius ossa, cum
s septem corporibus Sanctorum,
chij in Hannonia adseruãtur,cap-
ırgenteis inclusa. Sorores habuit
ainieldem, quæ Sanctis apud Hal-
nHannonia quiescit,& S.Pharail-
, quæ Gandaui colitur , itemque
'em S. Emebertum Episcopum
ıeracensem : de quibus suis locis
m.
'ptimis moribus est instituta Ni-
s, à S.Gertrude Abbatissa & cog-
, quæ ipsam de sacro fonte susce-
t. Qua defuncta,ad paternas ędes
redijsset, sacellum S . Saluatoris
ortesella seu Morsella, pago pro- *Mort-*
eneramundam ad Scaldim sito, *sel.*
: nocte sedulò frequentare sole-
'nde nocte quadam dæmon, vt
ɔietatem turbaret, lucernam ex-
t, quam pedissequa præferebat:
udila, fusis ad Deum precibus,
lumen

lumen exſtinctum reuocauit atque inſtaurauit.

Vita demum ſanctiſſimè tranſacta, ſepelitur in *Ham*, Brabantiæ vico, primo lapide à Viluordia ſito. Caroli Magni Imp. æuo, è terra, more Eccleſiæ Gallicanæ eleuata, inde tranſuecta eſt Morteſellam, condito ibidem monialium cœnobio. Poſtea Wenemaro prædia eccleſiaſtica inuadente, à Carolo Lotharingiæ Duce Bruxellam circa an. 980. eſt tranſlata, & in vetuſtiſſimo vrbis templo, quod S. Gaugerico Cameracenſi Epiſcopo ſacrum, collocata.

Carolus Loth. Dux.

Carolus hic Dux ex Ludouico Frãciæ Rege, Caroli Simplicis itidem Regis filio, & Gerberga Othonis Imp. ſorore prodijt: quem Aquaſgrani euocatum, cùm Hugo Pariſiorum Comes ad ſe ſuoſque regnum traheret, idem Otho Lotharingiæ Ducem an. 977. creauit. Is Bruxellam aulâ ſuâ primus nobilitauit atque illuſtrem reddidit, palatio in Sennæ fluminis inſula, haut procul à S. Gaugerici baſilica, ędificato,

Regnum Carolo debitum Hugo nes cùm inuasisset, Carolus exer- m in Franciam eduxit, & opida uot cepit. Sed Remis per fraudem Iugone captus, demum Aurelia- d Ligerim in carcere anno 991. m finijt.

Diuisa inter liberos hereditate, io Ducatum Lotharingiæ est con- tus: Gerberga Lamberto Comiti ianiensi Comitatum Bruxellen- & Niuigellensem, Ermengardis :m Alberto Namurcensem Comi- m in dotem attulerunt. Othonem cem nulla re memorabili gesta, io 1005. mors sustulit: Lamber- i verò & Albertum Comites, ne ro succederent, Godefridus Ar- nnæ Comes, apud Henricum II.). gratia valens, submouit, effecit- vt suo filio Godefrido Ducatus :haringiæ traderetur.

Otho Dux.

Lãbertus Lou. Bruxel. & Niuell. Comes.

ndignum id visum Lamberto & erto Comitibus, qui Balduinum ndriæ, & Raginerum Hannoniæ, mites in fœdus adsciuerunt. Bel-

latum inter eos ac Godefridum Arduennatem acerrimè: qui castris ad Louanium positis, cùm vrbem obsedisset, magno suo dedecore, à Brabantis est repulsus. Baldericum dehinc Episcopum Leodicésem, pro Arduennate stantem, & Hugardiam arce munientem, Lambertus noster acie vicit, cæptumque opus intermittere coëgit. Alberti Lossensis Comitis vidua pòst pacem conciliauit.

Exinde Godefridum Arduennatem, Hannoniæ arma inferentem, aggressi, idem Lambertus, & Raginerus Comes, ex fratre nepos, ab illo sunt profligati. Cecidit Lambertus ad Florinas seu Florennas, ditionis Leodicensis opidum, virique nobiles, & alij cum eo vltra trecentos: vt Baldericus in Chronico Cameracési lib. 3. cap. 9. & Sigebertus in Chronico cõmemorant. Raginerus, instaurato exercitu, cùm hostem finibus suis excedere compulisset, patruum Niuellis sepeliuit.

Lambertus porrò filios reliquit,

Henri-

ıricum, Baldricum, & Raginerum. ıricus cùm Bracbantum in ſumma ete gubernaſſet, anno 1037. ab rmanno captiuo ſuo, quem Loua-in libera cuſtudia habebat, obtrun-us eſt. Succeſſit filius Otho, adhuc ıns, eoque ſubita morte prærepto, dricus, frater Henrici. Is fœdus n Gozilone, fratre ac ſucceſſore ıdefridi Arduennatis, & affinitatem jt; Oda filia eius in vxorem ducta. :m Louanij in templo D. Petri, à :re condito, Canonicorum dotem xit, & Bruxellæ in monte nouam à ndamentis baſilicam S. Michaëli nſtruxit, & anno 1047. corpus S. udilæ in eamdem, per Gerardum ımeracenſem Epiſcopum, transfe-ndum curauit, Canonicorum col-gio ibidem inſtituto. Demum ad ornacum anno 1054. cæſus, maio-ım tumulo apud Niuellas eſt illatus. Henricus I. Comes Bracbatenſis. Otho. Baldricus.

Baldrico filius ſucceſſit Henricus: ıic ſoror fuit Machtildis ſeu Matil-ıs, quæ ex Euſtathio, Boloniæ ad)ceanum Comite, Euſtathium ge-Henricus II.

nuit, Godefridi Bullonij, Hierosolymorum Regis, patrem. Obijtq; Henricus II. anno 1068. & filios ex Adela coniuge reliquit, Henricum, Godefridum, & Raginerum: quorum postremus in Hasbania anno 1077. perijt.

Henricus III.

Hẽricus III. cum Godefrido fratre, & matre Adela Affligemiẽsem monachorũ Benedictinorũ Abbatiam, tertio lapide à Bruxella, anno 1083. condidit: vt ex diplomate ab eisdem signato didici. Anno 1096. Henricus à Gosuino nobili viro Tornaci, in ludis militaribus, est interfectus, & Niuellis apud maiores humatus. Successit frater Godefridus, cognomento Barbatus, Princeps laudatissimus, qui postea Ducatum Lotharingiæ sibi ac suis recuperauit. Hæc visum fuit paulò fusiùs ex fidissimis Historiographis ac vetustis diplomatibus commemorare; quòd plerique rerum Brabanticarum scriptores, in concinnanda Principum nostrorum istius æui serie, turpiter hallucinentur, quodque ad S.

Godefridus Barbatus Loth. & Brab. Dux.

Gudilæ

dilæ historiam illustrandam ea
rimùm faciant.

De duplici Canonicorum collegio Bruxellensi, in templo S. Gudilæ.

I· 'augusta S. Michaëlis basilica,
uæ nnnc S. Gudilæ dicitur, duplex
det Canonicorum collegiũ, *maius*
icet & *minus*. Ex his prius, est duo-
im Canonicorum, a Baldrico Co-
te Bracbatensi, eiusque coniuge
ι fundatum, anno millesimo qua- An.
ıgesimoseptimo; procurante & cõ- 1047.
mante *Gerardo* secundo Cameracẽsi
ıiscopo. Alterum, quod est decem
.nonicorum, condidit ac dotauit,
l tenuiter, *Henricus* Lotharingiæ ac
abantiæ Dux, anno millesimo du- An.
ıtesimo vicesimo sexto. 1226.

Diploma Baldrici Comitis Bracbatensis an. 1047. *datum.*

QVidquid in hoc sæculo fundamento bonitatis quisquam superædificat, apud Dominum in æterna remuneratione retribui confidat. Quapropter ego Baldricus *parochialem Ecclesiam Brucsellæ consecrari feci, & in ea corpus sanctissimæ virginis Christi* Gudilæ, *quanta potui honorificentia, transtuli, quod in Ecclesiola S. Gangerici negligenter positum inueni, eidemq; sanctissimæ virgini, cum appendicijs omnibus, ipsam ecclesiam, pro animæ meæ meorumq; propinquorum remedio, legaliter coram omnibus tradidi, addēs quinq; mansus in* Hascreold *& in* Wolevve *septem bonaria. Hoc totum quamuis esset parum, in clericorum duodecim præbendas dedi & diuisi, quos ibi ad seruiēdum Deo & sanctæ virgini constitui, pro anima mea heredumq; meorum & proheredum redemptione, eisq; in pascuis, siluis, teloneis talem concessi libertatem, vt absque vllius redditu seruitutis, liberè horum fruerentur vtilitate. His ita constitutis, quoniam*

Ecclesia nullo erat iuuamine fulta, &
q; egens auxilij, ad eius ædificationem
niculi præbendarum partem dimisi, ne
m eleemosynæ omnino viderer vendere
o. Adhoc etiam concessi illis, vt vnus-
que fratrum ipsorum, post vitæ suæ spa-
, per annum integrum præbendam suam
imque sibi placuerit relinquat, & si quis
m supra præbendariam terram ædifica-
uidquam, per annum istum heres eius,
uicumque ipse adhuc viuens cõcesserit,
cationes eius sibi auferat. Si quis autem,
l absit, heredum aut proheredum meo-
, aut etiam extranea quælibet persona,
c meam traditionem peruertere, & inde
nere tentauerit quidquam, iram Dei &
nsam sancti Michaëlis Archangeli, cuius
prædicta Ecclesia veneratur memoria, &
dictæ sanctæ virginis in perpetuum in-
rat & excõmunicationem sancti Pontifi-
quæ in præsentia cunctorum, qui aderant,
ribilis resonabat, numquam euadat, sed
nper huius vinculi nodo appareat, ante
ltum Altissimi, constrictus. Actum publi-
Brusellæ anno Dominicæ incarnationis
illesimo quadragesimo septimo, Indictione An. 1047.

 deci-

decima quinta, Leone *Nono in Apostolica sede præsidente Pontifice summo, regnante* Henrico *Imperatore tertio, Cameracensium Pontificalem cathedram Domino* Gerardo *obtinente Præsule, qui in his omnibus, cum vxore mea* Oda, *adiutor mihi exstitit, tam auxilio quàm consilio, & præsens eandem ecclesiam dedicauit, & vt præscriptum est, excōmunicatione omnia firmauit. Eius præsentia sunt omnia ibi constituta, & testibus idoneis firmata. Signum Domini Gerardi prædicti Episcopi, S. Gerardi Archidiaconi, S. Emelini, S. Ingelberti fratris eius, S. Sigeri, S. Folcardi, S. Onulfi filij eius, S. Gerardi, S. Litberti, S. Azonis presbyteri, S. Folberti presbyteri, S. Ostonis, S. Ioannis, S. Fastradi, S. Ioannis, S. Stepponis, S. Siberti, S. Thiedonis Decani, S. Heimezonis, S. Hartfridi presbyteri, S. Adelardi, S. Radulfi, S. Emmonis.*

Hactenus diploma Baldrici, & infrà appensum erat sigillum ex rubra cera, cui impressa erat effigies viri equo insidentis, cum gladio in altera manu, nullis litteris aut inscriptione adiuncta.

Diplo-

...loma Henrici Ducis Lotharingiæ ac Brabantiæ, an. 1226. *datum.*

I *Enricus Dei gratia Dux Lotharingiæ, tam præsentibus quàm futuris in per-tuum. Nos considerantes quod ait Aposto-* ..., Qui parcè seminat, parcè & metet, ... qui seminat in benedictionibus, me-... vitam æternam, *seminare proponimus ... terris, unde Domino reddente multiplica-...m fructum in cœlis colligere debeamus. ...um igitur in ecclesia Bruxellensi à prædecessoribus nostris pauci sint Canonici institu-..., à quibus pro modulo suæ paucitatis Deo laudabiliter seruiatur, Nos cupientes cultum diuinum ampliare, & Canonicorum numerum augmentare, pro salute nostra & pro salute animarũ prædecessorum & successorum nostrorum nec non & vxorum nostrarum,* Mathildis *scilicet &* Mariæ, *liberaliter & absolutè memoratæ ecclesiæ Bruxellensi, quæ ad voluntatem nostram & admonitionem de nouo reædificari incipit, in honorem beatissimæ Virginis Dei genetricis Mariæ, concedimus & donamus allodium nostrum in* Didenghem, *quod comparauimus à nobili*

bili viro Ægidio de Wangha, *& duas partes totius decimæ de* Golpa, *tam in cultis quàm in excolendis, cum ecclesia eiusdem villæ, nec non & quattuor mansos terræ ibidem. Hæc autem concedimus ad vsum decem Canonicorum de nouo instituendorum in ecclesia memorata, qui à Decano & Capitulo debent eligi, & nobis & nostris successoribus præsentari: nec aliquid de prædictis bonis percipient, si non faciant residentiam personalem, & si admoniti à Decano & Capitulo, ad sacros ordines non sint promoti; nisi Decano & Capitulo videatur aliud pro vtilitate Ecclesiæ faciendum. Actum anno*
1226. *gratiæ millesimo ducentesimo vicesimo sexto, mense Augusto.*

Ianuarij 10. *die.*

B. GREGORIVS X. Papa.

OB vitæ integritatem, creatus est Pontifex Romanus, ex Archidiacono Leodicensi, idque absens (erat enim tunc in Syria apud Ptolemaidem, in obsequio Christi) & extra nume-

...rum Cardinalium, procurante ...imis S. Bonauentura, ord. Mino... Præfecto tunc generali. Obijt Christi 1276. pontificatus sui an... quarto. Bartholomæus Pisanus, in Conformitatum S. Francisci, & Robertus Liciensis, in Sermone de Bonauentura, tradunt illum Aretij Tuscia haberi pro canonizato. ...od si verum, miror nullam illius ...ntionem fieri à Philippo Ferrario, ...ro alioqui diligente, in Catalogo ...anctorum Italiæ, an. 1613. Medio... ...ni edito.

Ianuarij 11. die. Martyrol. Rom.

S. SALVIVS Episcopus Ambianensis.

FLoruit is temporibus Theodorici Galliæ Regis: vt ex monumentis illius Ecclesiæ constat. Idem S. Firmini martyris corpus inuenit.

Hunc S. Saluium Meierus in Annalibus

nalibus Flandriæ, ad annum octingentesimum primum, per errorem cõfundit cum S. Saluio Engolismensi Episcopo, qui in villa *Breuitico*, haut procul à Valentianis, Hannoniæ vrbe, temporibus Caroli Magni, martyrio coronatus est: vt ad annũ prædictum Sigebertus in Chronico testatur, & nos infra 26. Iunij explicabimus.

Breuaige, hodie Ducis Arschotani.

Cum Meiero in eumdem errorem lapsus videtur Baronius in suis Notis ad Martyrologium Romanum, hoc ipso die.

Ianuarij 13. *die. Martyrol. Rom.*

S. AGRITIVS Treuerensis Episcopus.

CLaruit Constantini Magni Imp. temporibus, & Cõcilio Arelatensi secundo interfuit. Missus est autem Treueros à S. Siluestro Papa & S. Helena Imperatrice, sacratissimis donis, vt *Tunica Domini inconsutili*, *vno clauorum Crucis Dominicæ*, *corpore S. Matthiæ*

Apoſtoli, & alijs honoratus ab eiſ-
ı; quæ hodieque Treueris honori-
adſeruantur.

BERNO primus Abbas Cluniacenſis, & Balmenſis in Burgundia.

BERNO ex Comitibus Burgundiæ oriundus fuit; vt Paradinus, olutius, & alij rerum Burgundicam ſcriptores tradunt. Relicto ſæcu-, ex Comite factus Abbas, *Gignianſe* monaſterium in diœceſi Lugduenſi fundauit: vt Sigeberti noſtri Gemblacenſis interpolator ad an. 95. commemorat. Idem in regimine *Balmenſis* monaſterij (quod hodieque apud Burgundos in diœceſi Veſontionenſi floret) B. Euticio primo Abbati ac fundatori ſucceſſit. A Guilielmo demum Pio, Aruerniæ Comite & Aquitaniæ Duce, eiuſque coniuge Aua, euocatus, archicœnobium *Cluniacenſe*, in diœceſi Matiſconenſi, eorumdem ſumptibus, excitauit. Obijtque Cluniaci

niaci anno Christi nongentesimo decimo.

B. EVTICIVS Abbas Balmensis.

Balma illustre est monasterium ordinis Cluniacensis, in Comitatu Burgundiæ, quod B. Euticius, primus illius loci Abbas, fundauit. Habuit is inter alios, vt dixi, discipulum *B. Bernonem*, qui magistro suo, in regimine Balmensis monasterij, successit, ac demum primus Abbas Cluniacensis obijt. Bernoni in præfectura trium cœnobiorũ, videlicet Balmẽsis, Gigniacensis, & Æthicensis, successit eius nepos Wido seu Guido.

B. IVETTA Reclusa, apud Huium, ditionis Leodicensis opidum.

Hæc marito orbata, leprosis annos decem seruiuit: postea annis 36. reclusa, demum in Domino piè an. 1227. obdormiuit. Corpus terrę mandauit Ioannes Abbas Florensiensis, ex ordine

ne Præmonſtratenſi: cuius iuſſu
o Floreffienſis vitam B. Iuettæ
o prolixo deſcripſit, qui ms. apud
exſtat.

Ianuarij 15. *die.*

Ablebertus, ſeu Emebertus, Cameracenſis Epiſcopus.

Oſt Bertoaldum in Epiſcopatu Cameracenſi ſucceſſit beatus ABEBERTVS, qui ita in Catalogo piſcoporum nominatus, ab incolis erò & vicinis *Emebertus* dicebatur. Hic ex Bracbatenſi pago oriundus, arentibus ſiquidem & vitæ & generis dignitate clariſſimis, patre ſcilicet *VVitgero* Comite, ſancto viro, atq; *Amelberga* matre editus eſt. Cuius etiam quattuor ſãctę ſorores fuerũt hæ; *Reinildis*, *Sarachildis*, *Ermēlindis*, beatiſſima quoque *Gudila*, iunior ætate, ſed non minus præſtantior ſanctitate. Quæ profectò antequam nata, ab Angelo beatiſſimæ matri nuntiata, dies ſuos bonis

bonis operibus vincere ſtuduit, multiſque virtutibus & miraculis, vt ipſius vitæ liber editus inſinuat, coruſcauit. Qui etiam liber Ablebertum Pontificem, & mira ſanctitate clarum proteſtatur, & morum ingenuitate conſpicuum: quod nec dubitandum, præſertim cùm & tam ſanctis & tam magnificis natalibus ortũ proteſtetur. Hic nimirũ prælibatæ ſororis, id eſt, Gudilæ, iã triduo ſepultæ tumulum à latrone peſtifero violatum audiens, ingemuit, latronemque anathematis vinculo innodauit, imò etiam exerta imprecatione, vt ſignis fatentibus, ſaltem poſteros non lateret, obtinuit. Hoc modo ſanè, vt ſi vir eſſet, claudus vel quolibet modo debilis fieret; ſi femina, vitio, quod vulgò dicimus gutturiam, ſemper non careret. Et hoc mirabile dictu: namque omnem ipſam progeniem hæc ita poſtea habere, liber ipſe fatetur. Vnde datur intelligi, virum altioris meriti extitiſſe. Fuit autem huic, vt ferunt, prædium, quod *Martinas* dicitur, familijs quidem

Apud Surium 8. Ian.

&

circumfluis locupletissimum, Dei Genitricis ecclesiam Ca-nsem heredem fecerat: sed ne-qua caussa, infestatione paga-ı, amiserit. Hic superueniente æ vocationis, in eodem pago, idelicet, quam loci habitatores licunt, defunctus, migrauit à Ham prope Viluordiam. o, illicque sepultus est: postea ad Melbodium translatus, ibique quiescens, resurrectionis diem ectat. Ita Baldericus lib. 1. cap. n Chronico Cameracensi.

MAVRVS eremita, apud Huium.

Ita egit eremiticā in siluis Ande-nensibus, Huio vicinis; & quiescit uij; quod opidum est ditionis Leo-censis, ad Mosam, inter Leodicum Namurcum.

Ianuarij 16. *die*. *Martyrol. Rom.*

S. MARCELLVS Papa & martyr.

IS Romæ martyrium fecit, sub Maxentio tyranno: exſtantque eius Acta apud Surium. Magna pars corporis eius habetur in Alto-Monte, Benedictinorum apud Hannones Abbatia, per S. Vincentium Comitem circa annum 651. fundata. Inuentionis ſeu manifeſtationis (nam ob Hūgarorum Belgicā vaſtātiū furores ſecretò recōditum fuerat in terris) anno circiter 1054. factæ hiſtoria, ab Vrſione illius loci Abbate conſcripta, exſtat ibidem.

S. FVRSEVS Abbas Peronæ, in Picardia. *Martyrol. Rom.*

FVit filius Philtani Regis Hiberniȩ, idemque SS. Foillani atque Vltain frater, & anno 650. floruit. Euangelij prȩdicādi cauſſa, in Galliam traijciens

, apud Atrebates & Veroman-
Christi doctrinam sparsit, & La-
a ad Matronam fl. insigne mo-
nium; alterumque Peronæ con-
it, Ercanaldo, qui Maior domus
arij Regis fuit, dotante. Cor-
ius, quarto post obitum anno,
sus incorruptum, à S. Auberto
eracẽsi, & S. Eligio Nouiomen-
piscopo est eleuatum. Vitæ eius
oria, sed imperfecta, exstat apud
ium: quæ plena legitur Atrebati in
ilica cathedrali.

Ianuarij 18. *die.*

ancti diœcesis Bisontinæ, qui
omnes coluntur Officio Ecclesia-
stico: *ex Martyrologio ecclesiæ Metropolitanæ Bisontinæ.*

XV. Kalendas Februarij, in territo-
rio Bisontinensi, cœnobio Lu- 18. *Ian.*
tra, S. DEICOLI Abbatis.
X. Kal. Febr. in territorio Bisonti- 23. *Ian.*

 nensi

nensi, castro quod dicitur Mons Beligardæ, S. MAIMBODI martyris, cuius crebra miracula coruscant.

3. Febr. III. Nonas Februarij, in territorio Bisontinensi, vico Salinis, S. ANATHOLII confessoris, cuius sepulcrum magnis illustratur miraculis.

8. Febr. VI. Idus Februarij S. NICETII Bisontinensis Episcopi, vita ac miraculis gloriosi.

10. Feb. IV. Idus Februarij, Bisontij, S. PROTADII Archiepiscopi & confessoris, qui vsus & consuetudines eiusdem Ecclesiæ miro moderamine describit.

28. Feb. Pridie Kal. Martij, in territorio Bisontinensi, locis Iurensibus, depositio S. ROMANI Abbatis, qui primus illic vitam eremiticam duxit, & multis virtutibus ac miraculis clarus, plurimorum postea pater exstitit monachorum.

21. Feb. XII. Kal. Aprilis, in territorio Bisontinēsi, S. LVPICINI Abbatis, cuius vita sanctitatis & miraculorum gloria illustris fuit.

IV.

. Kal. Aprilis, depoſitio S. Ev- 29. Ap.
1, Abbatis Luxouienſis, qui pa-
:mè ſexcentorum exſtitit mona-
ım, & vitæ ſanctitate cõſpicuus,
ı miraculis claruit.
. Nonas Maij, depoſitio S. Wal- 2. Maij.
ri, Luxouienſis Abbatis.
I. Idus Maij, Biſontij, S. Silves- 10.
Epiſcopi & Confeſſoris, cuius Maij.
commendatur miraculis.
9. *Maij*, S. Maximini *Archiepiſco-* 29.
Biſontini & confeſſoris; qui celebratur Maij.
ontione Eccleſiaſtico Officio, in eccleſia S.
ri.
III. Kal. Iunij, ciuitate Chryſo- 30.
›litana, tranſlatio beatorum marty- Maij.
m Ferreoli & Ferrvtii.
Nonis Iunij, tranſlatio ſanctorum 5. Iunij.
›nfeſſorum Silvestri & Aniani,
.rchiepiſcoporum Chryſopolitanæ
:ccleſiæ.
VIII. Idus Iunij, in territorio Bi- 6. Iunij.
ontinenſi, cœnobio Iura, S. Clavdii
Archiepiſcopi Biſontini, confeſſoris
& Abbatis.

16. *Iunij.* XVI. Kal. Iulij, in Gallijs apud vrbem Vesontionem, sanctorū martyrum, FERREOLI presbyteri, & FERRVCII diaconi, qui à beato Hirenæo Episcopo, ad prædicandum verbum Dei, missi, postea sub Claudio Iudice excruciati pænis, gladio feriuntur.

17. *Iunij.* XV. Kal. Iulij Bisontij, passio S. ANTIDII Episcopi & martyris, cuius vita satis constitit miraculis.

27. *Iulij.* VI. Kal. Augusti, Ledonis vico, depositio S. DESIDERATI Bisonticensis Episcopi.

3. *Aug.* III. Non. Augusti, inuentio corporis beatissimi STEPHANI protomartyris. Item Chrysopoli, quæ nunc Bisontica dicitur, aduentus reliquiarum supradicti protomartyris.

4. *Aug.* Pridie Non. Augusti, apud Bisontium, inuentio SS. martyrum EPIPHANII & ISIDORI, in ecclesia S. Ioannis Euangelistæ, quorum capita à Theodosio Imperatore in præfatam ciuitatem missa leguntur.

7. *Aug.* VII. Idus Augusti, S. DONATI Episcopi & confessoris.

Kalen-

Kalendis Septembris, Salinis, ele- 1. *Sept.*
tio corporis B. ANATOLII Ponti-
:is, per manus D.Nicolai Archiepi-
opi Bisontini.

Nonis Septembris, Bisontij inuen- 5. *Sept.*
o corporum SS.martyrum FERREO-
I presbyteri, & Ferrucij diaconi,
S. Aniano eiusdem ciuitatis Episco-
o. Item Chrysopoli, quæ nunc Bi-
ontica vocatur, depositio S. ANIA-
NI, qui corpora SS. martyrum tran-
stulit ad ecclesiam S. Ioannis.

XIV. Kal.Octob. in territorio Bi- 18. *Sept*
sonticensi, passio SS. martyrum, DESIDERII Redonensis ecclesiæ Episcopi, & RAINFRIDI Archidiaconi, quorum gesta habentur. *Corpus huius S. Desiderij seruatur in vico* S. Disier, *Alsatiæ superioris, diœcesis Bisontinæ.*

VII. Kal. Octob. in territorio Bison- 25. *Sept.*
ticensi, cœnobio Cusancia, S. ERMENFREDI confessoris & Abbatis. *Corpus S. Ermenfredi est in viculo vulgò* Santoche, *non procul à Cusancia.*

V. Id. Octobris, cœnobio Palma, S. 11. *Oct.* *Mart. Rom.*
GERMANI Bisonticensis Archiepis-

copi qui à nocentibus innocenter occisus regnum cœleste conscendit, feliciter laureatus.

24. Oct. IX. Kal. Nouembris S. RENOBERTI Baiocensis Episcopi & confessoris. *Corpus S. Renoberti, arca lapidea conclusum, seruatur in ecclesia eiusdem nominis, prope Quingeium.*

1. Nou. Kal. Nou. in territorio Bisonticensi, S. LAVTENI Abbatis, qui plurimorũ fundator cœnobiorũ exstitit, & insuper miraculis claruit. *Corpus S. Lauteni seruatur in vico eiusdem nominis, vulgò* S. Loutain; *caput verò habetur in ecclesia Balmensi.*

26. No. VI. Kal. Decemb. natalis B. LINI Papæ, qui post Petrum primus Romanam ecclesiam tenuit annis xij. & martyrio coronatus, sepultus est in Vaticano.

19. Dec. XIV. Kal. Ian. in territorio Bisonticensi, locis Iurensibus, S. VRSICINI confessoris, cuius venerabile corpus magnis effulget virtutibus.

Hactenus ex Martyrologio ecclesiæ Metropolitanæ Bisontinæ: quæ excerpta debemus

mus Ioanni Iacobo Chiffletio, viro Antiquitatis sacræ ac profanæ peritißimo. Quæ charactere minore sunt excusa, Chiffletius & ego adiecimus, ad lucem faciendam.

Ex Necrologio Balmẽsis monasterij.

XV. Kal. Octobris obijt Rainaldus venerabilis eremita, tẽpore Domini Bernardi secundi Abbatis, anno 1104. 17. Sept.

Epitaphium eiusdem.

B*Eatus Rainaldus, egregius anachoreta, sub hoc iacet tumulo, qui tempore Domini Bernardi, secundi Abbatis huius monasterij, obijt XV. Kal. Octob. anno Domini,* 1104. *Post cuius obitum, frequens & penè innumera varijs morbis ac doloribus languentium turba, fusis ad eius tumulum precibus, incolumitatem recepit.*

Ianua-

Ianuarij 19. *die. Martyrol. Rom.*

S. MARIVS martyr Romanus, Gemblaci celebris.

MARIVS, natione Persa, cum vxore sua *Martha*, & duobus filijs, passus est Romæ, Claudio imperante. Marij, itemque S. Fortunati, & aliorum Diuorum reliquias ex Vrbe Gemblacum in Brabantiam attulit *Arnulfus* IX. Abbas Gemblacensis; quem Innocentius II. Papa suis Romæ manibus Abbatem consecrarat.

Ianuarij 20. *die. Martyrol. Rom.*

S. SEBASTIANVS. martyr Romæ, Diocletiano imperante.

HVius toto orbe celeberrimi ac fortissimi martyris integra manus, per Lotharium Treuerensem *Archiepiscopum* dono missa est ALBERTO AV-

AVSTRIACO, Belgarum Principi; qui illam adamantibus, gemmis, aureoque tabernaculo decorauit. Adseruaturque Bruxellæ in palatio magna veneratione,

Ianuarij 21. die. Martyrol. Rom.

S. AGNES virgo & martyr Rom.

BAldricus Episcopus Vltraiectinus, vrbis illius post Normannicam vastationem instaurator, cùm anno 966. negotiorum ecclesiasticorũ caussa, in Italiam ad Othonem I. Imp. profectus esset, eiusdem Othonis interuentu, à Romano Pontifice obtinuit, secumque ex Italia Vltaiectum attulit ossa *S. Agnetis* virginis, itemque SS. *Pontiani* & Benigni martyrum.

S. Agnetis memoria per vniuersam diœcesim Vltraiectinam, quæ olim latissimè patuit, fuit celeberrima: cõstatque ex Thomæ Kempensis, viri religiosissimi, Sermonibus ad Nouitios,

tios, hanc virginem apud Vltraiectinos quoque miraculis claruisse.

S. Pontianus Spoleti in Vmbria passus est, Antonino imperante, estque Romanis Fastis adscriptus die 19. Ianuarij.

Ianuarij. 22. die.

B. GVALTERVS, Episcopus Pictauiensis in Gallia, ex ordine Minorum.

NAtus est Brugis in Flandria, & ex Doctore Theologo ac Ministro prouinciæ Turonensis, creatus est Pictauorum Episcopus, vel inuitus. *Multis claret miraculis, præcipuè à quartana liberans*; vt S. Antoninus part. 3. tit. 4. cap. 9. loquitur. De eodem agit Meierus in Flandriæ Annalibus lib. 11.

Ianua-

Ianuarij 25. die Martyrol. Rom.

S. POPPO Abbas Stabulensis, in dioecesi Leodicensi.

Rexit ac reformauit plurima sui ordinis Benedictini coenobia; inter cetera *Vedastinū* in Artesia; *Gislenianum & Altimontense* in Hannonia, *Marchianense & Amandinum* in Flandria, *Paulinum* in vrbe Vltraiectina, *VValciodorense* in Comitatu Namurcensi, *Stabulense* & *Malmūdariense* in dioecesi Leodicensi. Obijt autem Atrebati, anno Christi 1048. ætatis 70. conditusque est, vti iusserat, Stabuleti à Wasone Leodicensi Episcopo: vbi quiescit hodieque è terra nondum eleuatus. *Mirum est autem Stabuletum, Imperiale monasterium, eius canonizationem apud Apostolicam Sedem non sollicitasse, cùm de virtutibus eius & miraculis permulta legantur apud Surium, per Euerhelmum Abbatem Altimontensem & postea Blandiniensem conscripta*: vt Molanus loquitur.

Est

Eſt quidem nomen *Popponis* adſcriptum tabulis Martyrologij Romani, quod Cæſar Baronius iuſſu Gregorij XIII. Pontificis Max. edidit. Id tamen non videtur ſufficere ad cultum illius publicum in Eccleſia inſtituendum, ſine præuio Pontificis Romani conſenſu atque auctoritate. Exéplo nobis ſit S. ALBERTVS Leodicenſis Epiſcopus & martyr, de quo infra 21. Nouembris agemus. Erat is pariter Romano Martyrologio, per Baronium publicato, inſcriptus; nihilominus tamen Clemens VIII. Papa peculiare diploma pòſt edidit, quo Bruxellis & Remis illum Officio eccleſiaſtico publicè coli indulſit.

Ianuarij 27. die.

S. SVLPICIVS, Epiſcopus Baionenſis, quieſcit Giſlenopoli apud Hannones.

FVit Epiſcopus Baionæ ſiue Aquarum Auguſtarum, apud Vaſcones

in

in Gallia; vt constat ex Sermone de illius translatione. Quiescit in Cella, seu monasterio S. Gisleni in Hannonia, quod est nunc Benedictinorum, ab eodem S. Gisleno circa an. 650. incohatum. Sunt eò translatæ eius reliquiæ (vnà cum ossibus S. Leocadiæ, virginis Toletanę) ijs fere temporibus, vt creditur, quibus Mauri Hispaniam occuparunt.

B. IOANNES Episcopus Morinensis seu Teruanensis.

FVndauit Ipris in Flandria monasterium Canonicorum regularium, quod anno 1559. Paulus IV. Papa, petente Philippo II. Rege Catholico, Belgarumque Principe, vertit in cathedrale Canonicorum sæcularium, vt vocant, collegium. Laudatissimè præfuit annis 30. ac demum an. 1130. viuere desijt. Res eius gestas describit Ioannes Iperius in Chronico suo ms. Bertiniano.

Iprensis Episcopatus origo.

Ianua-

Ianuarij. 28. *die.*

S. CAROLVS MAGNVS, Imperator & Galliarum Rex.

CAROLVS propter rerũ, quas gessit, magnitudinẽ cognomẽto MAGNVS, anno supra septingentesimum altero & quadragesimo, natus est, *Pipino* Francorum Rege, ex *Bertha* seu *Berthrada* Græca principe. De loco natali, vt olim de Homeri patria, certatur: Eginhardus certè, Caroli Cancellarius ac præco, negat illum certò sciri posse.

Adolescens præceptorem habuit *Albinum Alcuinum*; fuitque toto vitæ suæ decursu litterarum ac studiorum amantissimus. Academias binas instituit, *Ticinensem* in Italia, & *Parisiensem* in Gallia: *Bononiensem* verò, ab Imp. Theodosio, vel vt alij volunt, à Theodorico Rege erectam, instaurauit.

Bella gessit varia, in his Aquitani-

cum,

cum, Longobardicum, Hispanicum, Hunnicum, Bohemicum, Danicum, Saxonicum, Sclauonicum, Boicum, & alia, felici euentu omnia: quòd Ecclesiæ Romanæ propugnator à supremo cœli Imperatore semper fuerit propugnatus. Quem vtinam Reges ac Principes hodie sequantur! suis ac suorum rebus rectiùs consulturi. In Longobardos certè, à multis retrò annis Ecclesiæ infestos, Hadriani Pont. Max. rogatu, arma sumpsit, Regemque illorum *Desiderium* regno exuit, & Leodicum misit exulatum. Adalgisus, Desiderij filius vnicus, Constantinopolim profugit; ibique diem clausit. Carolus Italia potitus, opida, arces, agros & alia quæ Longobardus Ecclesiæ Romanæ subtraxerat, restituit, variaque beneficia adiecit.

Nouas Episcopis sedes nouem in Germania posuit, *Monasteriensem, Mindensem, Halberstadiensem, Osnaburgensem, Padeburgensem, Verdensem, Hamburgensem & Hildesheimensem*: duas ad di-

gnitatem Archiepiſcopalē prouexit, *Iuuauienſem* & *Hamburgenſem.* Aquiſ-Grani baſilicam rotundam Virgini-Matri condidit; auro, argento, columnis marmoreis Roma & Rauenna aduectis, cancellis denique ac portis ex ære ſolido ornauit: quod opus magna admiratione hodieque ſpectatur, & fuſè deſcribitur à *Petro Becano*, ibidem Canonico, in Hiſtoria Aquiſgranenſi, an. 1620. edita. Monaſteria quattuor & viginti à fundamentis erexit, quibus ſingulis ſingulas ex auro litteras ducentorum pondo, ad ſignandum ordinem & tempus fundationis, attribuit; alia plurima, vetuſtate collapſa, inſtaurauit. Chriſtianam legem mirificè propagauit: Saxones, Danos, Hūnos, Sclauos, alioſque populos, damnato dæmonum cultu, Chriſti caſtris adſcripſit. Imperator multis nominibus felix, qui Romanum Imperium, à Pōtifice Maximo acceptum, ad Francos & Germanos tranſtulit, orbeque toto victor innumerabiles ex hoſtibus triumphos reportauit.

Vixit annos duos ſupra ſeptuaginta; Franciam rexit annos ſeptem & quadraginta, Italiam triginta nouem, imperauit quattuordecim; obijtque Aquiſ-grani, in palatio ſuo, anno quarto decimo poſt octingenteſimum à Chriſto nato: vbi hodieque ſacrum eius corpus religioſè adſeruatur. Quod quidem anno 1166. præſente *Frederico I.* Cæſare, è terra eſt eleuatum, probante *Paſchali*, qui tunc ſe pro Pontifice gerebat, & procurantibus in primis *Rainoldo* Colonienſi Archiepiſcopo, atque *Alexandro* Leodicenſi Antiſtite.

Frederici *I. Imp. diploma de eleuatione* S. Caroli Magni: *cui inſertum eſt diploma eiuſdem* Caroli *de fundatione Aquiſgranenſis baſilicæ Marianæ, illiuſq; conſecratione per* Leonem III. Papam.

IN *nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis*; Fridericus, *diuina fauente clementia, Romanorum Imperator ſemper Auguſtus.*

Ex quo primitus, diuina ordinante clementia Imperij Romani fastigia gubernanda suscepimus, voluntatis nostræ atque propositi summum desiderium fuit, vt Reges & Imperatores, qui nos præcesserunt, præcipuè maximum & gloriosum Imperatorem Carolum, *quasi formam viuendi atque subditos regendi, sequeremur, & sequendo præ oculis semper haberemus: ad cuius imitationem ius Ecclesiarum, statum Reipublicæ incolumem, & legum integritatem per totum Imperium nostrum seruaremus. Ipse enim tota cordis intentione ad æterna vitæ præmia anhelans, ad dilatandam gloriam Christiani nominis, & cultum diuinæ Religionis propagandũ, quot Episcopatus cõstituerit, quot Abbatias, quot Ecclesias à fũdamẽto erexit, quãtis prædijs ac beneficijs illas ditauerit, quãtarũ largitate eleemosynarũ nõ solùm in cismarinis sed etiam in transmarinis partibus resplenduerit, ipsa eius opera & gestorũ volumina, quæ plurima & maxima sunt, fide oculata pleniùs declarant. In fide quoq; Christi dilatanda, & in conuersione gentis barbaricæ fortis athleta fuit, & verus Apostolus: sicut* Saxonia *&* Fresonia, *atque* Westphalia,

Caroli Magni elogiũ.

phalia, Hispani *quoque testantur & Wādali, quos ad fidem Catholicam verbo conuertit & gladio. Licet etiam ipsius animam non pertransierit gladius, diuersarum tamen passionum tribulatio, & periculosa certamina, & voluntas moriendi quotidiana, pro conuertendis incredulis, eum martyrem fecit. Nunc verò electum & sanctissimum confessorem eum fatemur, & veneramur in terris, quem in sancta conuersatione vixisse, & pura confessione & vera pœnitentia ad Dominum migrasse, & inter sanctos confessores, sanctum & verum confessorem credimus coronatum in cælis.*

Inde est, quòd nos gloriosis factis & meritis sanctissimi Imperatoris Caroli *cōfidenter animati, & sedula petitione carissimi amici nostri,* Henrici *Regis Angliæ, inducti, assensu & auctoritate Domni* Paschalis, *& ex consilio vniuersorum Principum tam sæcularium quàm Ecclesiasticorum, pro eleuatione & exaltatione sanctissimi corporis eius, atque canonizatione, solennem curiam in Natali Domini, apud Aquisgranum celebrauimus: vbi corpus eius sanctissimum, præ timore hostis exteri, vel inimici fami-* Eleuatio.

 liaris,

liaris, cautè reconditum, sed diuina reuelatione manifestatum, ad laudem & gloriam nominis Christi, & ad corroborationem Romani Imperij, & salutem dilectæ consortis nostræ Beatricis *Imperatricis, & filiorum nostrorum* Friderici *&* Henrici, *cum magna frequentia Principum, & copiosa multitudine cleri & populi, in hymnis & canticis spiritualibus, cum timore & reuerentia eleuauimus & exaltauimus* IV. *Kalendas Ian.*

His autem omnibus gloriosè peractis, cùm in prædicto loco, cuius ipse fundator exstiterat, de ipsius loci libertate, institutis legum, & pacis atque iustitiæ, quibus totum orbem rexerat, diligenter inquireremus, ecce Fratres eiusdem ecclesiæ priuilegium sancti Caroli, *de fundatione & dedicatione ipsius nobilissimæ ecclesiæ, & de institutionibus legum humanarum, & ciuilis iuris eiusdem ciuitatis, nobis in medium protulerunt, quod ne vetustas aboleret, vel ne per obliuionem deperiret, nostra Imperiali auctoritate renouauimus. Eiusdem verò priuilegij tenor & institutio talis est.*

Caroli Magni diploma.

Ego Carolus, *qui Deo fauente curam regni gero, & Romanorum Imperator existo, consilio*

consilio Principum regni nostri, Episcoporum, Ducum, Marchionum ac Comitum, rogatu verò tam liberorum quàm seruorum, in plurimo generali conuentu, in diuersis locis regni nostri habito, discußi, proùt iustius & melius cunctis videbatur, primùm de lege sanctarum Ecclesiarum, de reddendis iustitijs Episcoporum, de vita & iure presbyterorum ac clericorum, & hæc omnia iudicio & assensu nostro, secundùm instituta patrum meorum, corroboraui, firmaui, & auxi, nihil de his minuens, quæ Catholici viri, rectè atque legitimè viuere volentes, ad obseruandum spirituali ac sæculari decreto bonum & vtile contulerint. Deinde proùt cunctis placuit prudentioribus regni nostri, legem Saxonum, Noricorum, Sueuorum, Frãcorum, Ripuariorum, Salicorum, *sicut mos & potestas Imperatorum est, & omnium antecessorum meorum semper fuit, distinxi, distinctam sub auctoritate Regia & Imperatoria stabiliui, non ex mea adinuentione aut corde prolatam, sed communi consilio, & generali conuentu totius Galliæ, à me renouatam, & in melius auctam, sicut patres & prædecessores mei fecisse perhibentur.*

Scitis enim, & neminem latet, quia quidquid ab Imperatoribus & Regibus præceptum & decretum est, semper ratum & pro lege tenendum est: ne quod ab vniuersis sensatis & iusta satis discretione viuere volentibus imperatũ & actum est, & nostra Imperatoria & Regia maiestate confirmatum & solidatum, violetur.

Nunc patres, fratres & amici, fautores & coadiutores gloriæ regni nostri, de omnibus statutis patris mei Pipini, *quæ ad vtilitatem & honorem sanctæ Ecclesiæ firmari ac renouari petistis, quæ ad defensionem secularium rerum & legum stabiliri quæsistis, nihil minui nec abnui, sed in melius ampliaui, omnium sanis consiliis acquieui, & fui in medio vestrum, quasi vnus de quærentibus & petentibus æquitatem legis, nulli contradicens aut renitens dignæ & rectæ petitioni. Ergò vestri decreti & petitionis voluntarius exstiti, vos quasi patres & fratres audiui: nunc quæso, vt meæ petitionis & intentionis non solùm auditores, sed & beneuoli factores fieri velitis. Nec quod indecens aut intolerabile sit, quæro, sed quod tota Gallia, & vniuersi Principes potiùs conce-*

concedere, quàm negare debent.

Nostis qualiter ad locum, qui Aquis, *ab aquarum calidarum aptatione traxit vocabulum, solito more, venandi caussa, ingressus, sed perplexione siluarum, errore quoque viarum, à socijs sequestratus, veni, thermas calidorum fontium & palatia inibi repperi, quæ quondam* Granus, *vnus de Romanis Principibus, frater* Neronis & Agrippæ, *à principio construxerat. Quæ longa vetustate deserta ac demolita, frutetis quoque ac vepribus occupata, nunc renouaui pede equi nostri, in quo sedi, inter saltus, riuis aquarum calidarum perceptis & repertis: sed & ibidem* monasterium S. Mariæ, *matri Domini nostri Iesu Christi, omni labore ac sumptu, quo potui, ædificaui, lapidibus ex marmore pretioso adornaui, quod Domino adiuuante & cooperante, sic formam suscepit, vt nullum ipsi queat æquiparari.* Aquæ Grani vnde dictæ. B. Mariæ basilica.

Itaque tam egregio opere huius basilicæ, non solùm pro voto meo & desiderio, verùm ex diuina gratia ad vnguem peracto, pignora Apostolorum, martyrum, confessorum, virginum, à diuersis terris & regnis, & præcipuè Græcorum, *collegi, quæ huic sancto*

locum & sedem regiam, pro murali præsidio contra omnes turbines, Episcopi, Duces, Marchiones, Comites, omnes Principes Galliæ, fideles regni, tueãtur, semper locũ hunc venerãtes. Decreuimus etiam, si qua iniuria aut versutia cõtra leges, quas statuimus, surrexerit, libero aut seruo nocere tẽtauerit, Aquis, *ad hãc regiã sedẽ, quam fecimus caput Galliæ veniat; veniant Iudices & defensores loci, & cum æquitate legis, caussæ decernantur, status legis resurgat, iniuria condemnetur, & iustitia reformeur.*

Nunc ergò, quia locum hunc maiestate regiæ sedis, Domni Apostolici decreto, & nostra imperiali potentia, nostroq; assensu exaltauimus, honestate verò huius templi, & plurimorum Sãctorum veneratione magnificauimus, decet, nec incongruum videtur (cùm ad hoc nimiùm figitur noster animus) vt petitio mea, cuius vos non solùm auditores, sed beneuolos factores fieri exoraui, apud vos obtineat, quatenus non solùm clerici & laici loci huius indigenæ, sed & omnes incolæ & aduenæ, hîc in habitare volentes, præsentes & futuri, sub tuta & libera lege, sine omni seruili conditione, vitam agant, *ac om-*

ac omnes pariter ex auis & atauis ad hanc sedem pertinentes, licet alibi moram facientes, ab hac lege quã dictauero in præsentiarũ à nullo successore nostro, vel ab aliquo machinatore, legum subuersore, infringantur numquam de manu Regis alicui personæ nobili vel ignobili in beneficio tradantur. *Caroli diploma desinit.*

Acquieuerunt vniuersi Domini & magni Imperatoris Caroli *petitioni & voluntati, qui ad hoc solẽne dedicationis, ex diuersis regnis cõfluxerãt, ac bonũ acceptum corã Deo & hominibus, Domni Apostolici & Imperatoris decretum adstruxerunt, & omnium graduum, Episcoporum, Abbatũ quoq; banno corroborari & cõfirmari hãc Imperatoris petitionẽ, vniuersi, magni & parui, acclamauerũt.*

Lætetur igitur & exultet ineffabili gaudio Aquisgranũ, *caput ciuitatum, venerabilis clerus cũ deuotissimo populo, quòd in diademate regni, alijs Principibus & gloriosis locis speciosissimo ornamẽto distinctis, in capite coronæ positũ, quasi perlucidarum gemmarum splẽdore coruscat, & illo singulari & corporali gaudet patrono, qui Christianæ fidei illustratione, & legis, qua vnusquisque viuere debeat, Romanum decorat Imperium. Hæc enim* *Frederici I. Imp. cõtinuatio.*

locum & ſedem regiam, pro murali præſidio contra omnes turbines, Epiſcopi, Duces, Marchiones, Comites, omnes Principes Galliæ, fideles regni, tueātur, ſemper locū hunc venerātes. Decreuimus etiam, ſi qua iniuria aut verſutia cōtra leges, quas ſtatuimus, ſurrexerit, libero aut ſeruo nocere tētauerit, Aquis, ad hāc regiā ſedē, quam fecimus caput Galliæ veniat; veniant Iudices & defenſores loci, & cum æquitate legis, cauſſæ decernantur, ſtatus legis reſurgat, iniuria condemnetur, & iuſtitia reformeur.

Nunc ergò, quia locum hunc maieſtate regiæ ſedis, Domni Apoſtolici decreto, & noſtra imperiali potentia, noſtroq; aſſenſu exaltauimus, honeſtate verò huius templi, & plurimorum Sāctorum veneratione magnificauimus, decet, nec incongruum videtur (cùm ad hoc nimiùm figitur noſter animus) vt petitio mea, cuius vos non ſolùm auditores, ſed beneuolos factores fieri exoraui, apud vos obtineat, quatenus non ſolùm clerici & laici loci huius indigenæ, ſed & omnes incolæ & aduenæ, hìc in habitare volentes, præſentes & futuri, ſub tuta & libera lege, ſine omni ſeruili conditione, vitam agant, ac om-

ac omnes pariter ex auis & atauis ad hanc sedem pertinentes, licet alibi moram facientes, ab hac lege quã dictauero in præsentiarũ à nullo successore nostro, vel ab aliquo machinatore, legum subuersore, infringantur numquam de manu Regis alicui personæ nobili vel ignobili in beneficio tradantur. *Caroli diploma desinit.*

Acquieuerunt vniuersi Domini & magni Imperatoris Caroli *petitioni & voluntati, qui ad hoc solẽne dedicationis, ex diuersis regnis cõfluxerãt, ac bonũ acceptum corã Deo & hominibus, Domni Apostolici & Imperatoris decretum adstruxerunt, & omnium graduum, Episcoporum, Abbatũ quoq; banno corroborari & cõfirmari hãc Imperatoris petitionẽ, vniuersi, magni & parui, acclamauerũt.*

Lætetur igitur & exultet ineffabili gaudio Aquisgranũ, *caput ciuitatum, venerabilis clerus cũ deuotißimo populo, quòd in diademate regni, alijs Principibus & gloriosis locis speciosißimo ornamẽto distinctis, in capite coronæ positũ, quasi perlucidarum gemmarum splẽdore coruscat, & illo singulari & corporali gaudet patrono, qui Christianæ fidei illustratione, & legis, qua vnusquisque viuere debeat, Romanum decorat Imperium. Hæc* *Frederici I. Imp. cõtinuatio.*

enim

locum & sedem regiam, pro murali præsidio contra omnes turbines, Episcopi, Duces, Marchiones, Comites, omnes Principes Galliæ, fideles regni, tueãtur, semper locũ hunc venerãtes. Decreuimus etiam, si qua iniuria aut versutia cõtra leges, quas statuimus, surrexerit, libero aut seruo nocere tẽtauerit, Aquis, *ad hãc regiã sedẽ, quam fecimus caput Galliæ veniat; veniant Iudices & defensores loci, & cum æquitate legis, caussæ decernantur, status legis resurgat, iniuria condemnetur, & iustitia reformetur.*

Nunc ergò, quia locum hunc maiestate regiæ sedis, Domni Apostolici decreto, & nostra imperiali potentia, nostroq́; assensu exaltauimus, honestate verò huius templi, & plurimorum Sãctorum veneratione magnificauimus, decet, nec incongruum videtur (cùm ad hoc nimiùm figitur noster animus) vt petitio mea, cuius vos non solùm auditores, sed beneuolos factores fieri exoraui, apud vos obtineat, quatenus non solùm clerici & laici loci huius indigenæ, sed & omnes incolæ & aduenæ, hîc in habitare volentes, præsentes & futuri, sub tuta & libera lege, sine omni seruili conditione, vitam agant, ac om-

ac omnes pariter ex auis & atauis ad hanc ſedem pertinentes, licet alibi moram facientes, ab hac lege quā dictauero in præſentiarū à nullo ſucceſſore noſtro, vel ab aliquo machinatore, legum ſubuerſore, infringantur numquam de manu Regis alicui perſonæ nobili vel ignobili in beneficio tradantur. *Caroli diploma deſinit.*

Acquieuerunt vniuerſi Domini & magni Imperatoris Caroli *petitioni & voluntati, qui ad hoc ſolēne dedicationis, ex diuerſis regnis cōfluxerāt, ac bonū acceptum corā Deo & hominibus, Domni Apoſtolici & Imperatoris decretum adſtruxerunt, & omnium graduum, Epiſcoporum, Abbatū quoq; banno corroborari & cōfirmari hāc Imperatoris petitionē, vniuerſi, magni & parui, acclamauerūt.*

Lætetur igitur & exultet ineffabili gaudio Aquiſgranū, *caput ciuitatum, venerabilis clerus cū deuotiſſimo populo, quòd in diademate regni, alijs Principibus & glorioſis locis ſpecioſiſſimo ornamēto diſtinctis, in capite coronæ poſitū, quaſi perlucidarum gemmarum ſplēdore coruſcat, & illo ſingulari & corporali gaudet patrono, qui Chriſtianæ fidei illuſtratione, & legis, qua vnuſquiſque viuere debeat, Romanum decorat Imperium. Hæc* *Frederici I. Imp. cōtinuatio.*

enim

locum & sedem regiam, pro murali præsidio contra omnes turbines, Episcopi, Duces, Marchiones, Comites, omnes Principes Galliæ, fideles regni, tueãtur, semper locũ hunc venerãtes. Decreuimus etiam, si qua iniuria aut versutia cõtra leges, quas statuimus, surrexerit, libero aut seruo nocere tẽtauerit, Aquis, *ad hãc regiã sedẽ, quam fecimus caput Galliæ veniat; veniant Iudices & defensores loci, & cum æquitate legis, caussæ decernantur, status legis resurgat, iniuria condemnetur, & iustitia reformeur.*

Nunc ergò, quia locum hunc maiestate regiæ sedis, Domni Apostolici decreto, & nostra imperiali potentia, nostroq; assensu exaltauimus, honestate verò huius templi, & plurimorum Sãctorum veneratione magnificauimus, decet, nec incongruum videtur (cùm ad hoc nimiùm figitur noster animus) vt petitio mea, cuius vos non solùm auditores, sed beneuolos factores fieri exoraui, apud vos obtineat, quatenus non solùm clerici & laici loci huius indigenæ, sed & omnes incolæ & aduenæ, hìc in habitare volentes, præsentes & futuri, sub tuta & libera lege, sine omni seruili conditione, vitam agant, ac om-

ac omnes pariter ex auis & atauis ad hanc sedem pertinentes, licet alibi moram facientes, ab hac lege quã dictauero in præsentiarũ à nullo successore nostro, vel ab aliquo machinatore, legum subuersore, infringantur numquam de manu Regis alicui personæ nobili vel ignobili in beneficio tradantur. *Caroli diploma desinit.*

Acquieuerunt vniuersi Domini & magni Imperatoris Caroli *petitioni & voluntati, qui ad hoc solẽne dedicationis, ex diuersis regnis cõfluxerãt, ac bonũ acceptum corã Deo & hominibus, Domni Apostolici & Imperatoris decretum adstruxerunt, & omnium graduum, Episcoporum, Abbatũ quoq; banno corroborari & cõfirmari hãc Imperatoris petitionẽ, vniuersi, magni & parui, acclamauerũt.*

Lætetur igitur & exultet ineffabili gaudio Aquisgranũ, *caput ciuitatum, venerabilis clerus cũ deuotissimo populo, quòd in diademate regni, aliis Principibus & gloriosis locis speciosissimo ornamẽto distinctis, in capite coronæ positũ, quasi perlucidarum gemmarum splẽdore coruscat, & illo singulari & corporali gaudet patrono, qui Christianæ fidei illustratione, & legis, qua vnusquisque viuere debeat, Romanum decorat Imperium. Hæc* *Frederici I. Imp. cõtinuatio.*

enim

Scitis enim, & neminem latet, quia quidquid ab Imperatoribus & Regibus præceptum & decretum est, semper ratum & pro lege tenendum est: ne quod ab vniuersis sensatis & iusta satis discretione viuere volentibus imperatū & actum est, & nostra Imperatoria & Regia maiestate confirmatum & solidatum, violetur.

Nunc patres, fratres & amici, fautores & coadiutores gloriæ regni nostri, de omnibus statutis patris mei Pipini, *quæ ad vtilitatem & honorem sanctæ Ecclesiæ firmari ac renouari petistis, quæ ad defensionem sæcularium rerum & legum stabiliri quæsistis, nihil minui nec abnui, sed in melius ampliaui, omnium sanis consilijs acquieui, & fui in medio vestrum, quasi vnus de quærentibus & petentibus æquitatem legis, nulli contradicens aut renitens dignæ & rectæ petitioni. Ergò vestri decreti & petitionis voluntarius exstiti, vos quasi patres & fratres audiui: nunc quæso, vt meæ petitionis & intentionis non solùm auditores, sed & beneuoli factores fieri velitis. Nec quod indecens aut intolerabile sit, quæro, sed quod tota Gallia, & vniuersi Principes potiùs conce-*

concedere, quàm negare debent.

Nostis qualiter ad locum, qui Aquis, *ab aquarum calidarum aptatione traxit vocabulum, solito more, venandi caussa, ingressus, sed perplexione siluarum, errore quoque viarum, à socijs sequestratus, veni, thermas calidorum fontium & palatia inibi repperi, quæ quondam* Granus, *vnus de Romanis Principibus, frater* Neronis *&* Agrippæ, *à principio construxerat. Quæ longa vetustate deserta ac demolita, frutetis quoque ac vepribus occupata, nunc renouaui pede equi nostri, in quo sedi, inter saltus, riuis aquarum calidarum perceptis & repertis: sed & ibidem* monasterium S. Mariæ, *matri Domini nostri Iesu Christi, omni labore ac sumptu, quo potui, ædificaui, lapidibus ex marmore pretioso adornaui, quod Domino adiuuante & cooperante, sic formam suscepit, vt nullum ipsi queat æquiparari.* Aquæ Grani vnde dictæ. B.Mariæ basilica.

Itaque tam egregio opere huius basilicæ, non solùm pro voto meo & desiderio, verùm ex diuina gratia ad vnguem peracto, pignora Apostolorum, martyrum, confessorum, virginum, à diuesis terris & regnis, & præcipuè Græcorum, *collegi, quæ huic sancto*

cto intuli loco, vt eorum suffragijs regnum firmetur, & peccatorum indulgentia condonetur. Præterea à Domno Leone, *Romano Pontifice, huius templi consecrationem & dedicationem fieri impetraui, præ nimia deuotione, quam erga idem opus habui, & Sanctorum pignora, quæ ibi recondita meo studio & elaboratu habentur. Decebat enim vt idem templum, quod cunctis monasticis ædificijs, in regno nostro, forma & structura præcesse videtur, in honorem S. Dei genetricis à nobis regali studio fundatum, dignitate consecrationis præcelleret, sicut ipsa Virgo super omnes choros Sanctorum præcellens, exaltata est: & ideo Domnum Apostolicum, qui omnes præcellit Ecclesiasticos gradus, ad consecrandum & dedicandum, ex sola cordis mei consideratione, elegi & acciui. Acciui etiam cum illo Romanos Cardinales, Episcopos Italiæ quoque quàm plures & Galliæ, simulq; Abbates, & cuiusque ordinis clerum multum, qui huic sacræ dedicationi interessent. Acciti sunt etiam multi Romani Principes, præfectura & qualicumq; dignitate promoti, ad id solemne, Duces, Marchiones, Comites, Principes regni, nostri tam*

Consecrata à Leone III.

Italiæ

Italiæ quàm Saxoniæ, tam Bauariæ quàm Alemaniæ, & vtriusq; Franciæ, tam Orientalis quàm Occidentalis, in omnibus voto meo & desiderio obsequentes.

Illic verò Domno Apostolico, & omnibus prædictis nobilibus & egregijs personis congregatis, merui ab omnibus obtinere, præ nimia deuotione, quam erga ipsum locum & matrem Domini nostri Iesu Christi *habebam, vt in templo eodem sedes Regia locaretur, & locus regalis, & caput Galliæ trans Alpes haberetur, ac in ipsa sede Reges successores & heredes regni initiarentur, & sic initiati iure dehinc Imperatoriam maiestatem Romæ, sine vlla contradictione, planiùs assequerentur. Confirmatum & sancitum est hoc à Domno* Leone *Romano Pontifice, & à me* Carolo *Romanorum Imperatore Augusto, & primo auctore huius templi & loci, quatenus ratũ & inconuulsum hoc statutum & decretum nostrum maneat, & hic sedes regni trans Alpes habeatur, sitq; caput omnium ciuitatum & prouinciarum Galliæ.* Aquæ Grani sedes Regia.

Decreuimus etiam, ex assensu & beneuolentia omnium Principum regni, qui ad hoc festum dedicationis conuenerant, vt

locum

locum & sedem regiam, pro murali præsidio contra omnes turbines, Episcopi, Duces, Marchiones, Comites, omnes Principes Galliæ, fideles regni, tueãtur, semper locũ hunc venerãtes. Decreuimus etiam, si qua iniuria aut versutia cõtra leges, quas statuimus, surrexerit, libero aut seruo nocere tẽtauerit, Aquis, *ad hãc regiã sedẽ, quam fecimus caput Galliæ veniat; veniant Iudices & defensores loci, & cum æquitate legis, caussæ decernantur, status legis resurgat, iniuria condemnetur, & iustitia reformeur.*

Nunc ergò, quia locum hunc maiestate regiæ sedis, Domni Apostolici decreto, & nostra imperiali potentia, nostroq́ assensu exaltauimus, honestate verò huius templi, & plurimorum Sãctorum veneratione magnificauimus, decet, nec incongruum videtur (cùm ad hoc nimiùm figitur noster animus) vt petitio mea, cuius vos non solùm auditores, sed beneuolos factores fieri exoraui, apud vos obtineat, quatenus non solùm clerici & laici loci huius indigenæ, sed & omnes incolæ & aduenæ, hic in habitare volentes, præsentes & futuri, sub tuta & libera lege, sine omni seruili conditione, vitam agant, ac om-

ac omnes pariter ex auis & atauis ad hanc ſedem pertinentes, licet alibi moram facientes, ab hac lege quã dictauero in præſentiarũ à nullo ſucceſſore noſtro, vel ab aliquo machinatore, legum ſubuerſore, infringantur numquam de manu Regis alicui perſonæ nobili vel ignobili in beneficio tradantur. Caroli diploma deſinit.

Acquieuerunt vniuerſi Domini & magni Imperatoris Caroli *petitioni & voluntati, qui ad hoc ſolẽne dedicationis, ex diuerſis regnis cõfluxerãt, ac bonũ acceptum corã Deo & hominibus, Domni Apoſtolici & Imperatoris decretum adſtruxerunt, & omnium graduum, Epiſcoporum, Abbatũ quoq; banno corroborari & cõfirmari hãc Imperatoris petitionẽ, vniuerſi, magni & parui, acclamauerũt.*

Lætetur igitur & exultet ineffabili gaudio Aquiſgranũ, *caput ciuitatum, venerabilis clerus cũ deuotiſsimo populo, quòd in diademate regni, alijs Principibus & glorioſis locis ſpecioſiſsimo ornamẽto diſtinctis, in capite coronæ poſitũ, quaſi perlucidarum gemmarum ſplẽdore coruſcat, & illo ſingulari & corporali gaudet patrono, qui Chriſtianæ fidei illuſtratione, & legis, qua vnuſquiſque viuere debeat, Romanum decorat Imperium. Hæc enim* Frederici I. Imp. cõtinuatio.

enim mutatio est dextera Excelsi, quòd pro Grano, *fratre Neronis, fundatorem habet sanctissimum* Carolum, *pro pagano & scelesto, Imperatorem Catholicum. Cuius nos, quantum propitia diuinitas concesserit, pietatis vestigijs inhærentes, venerabilem Clerum Aquensem, cum ecclesia sanctissimæ Dei genetricis* Mariæ, *excellētissimo opere constructa, & omnibus prædijs eius, nec non & ipsam ciuitatem* Aquisgranum, *quæ caput & sedes regni Teutonici est, vnà cum omnibus ciuibus eius, tam minoribus quàm maioribus, sub nostram Imperialem tuitionem suscipimus, & omnem libertatem & iustitiā, quam sanctissimus* Carolus, *eiusq; successores eis dederunt, eis confirmamus. Statuentes, & lege perpetuò valitura confirmantes, vt omnes ciues nostri Aquenses, per omne Romanum Imperium, negotiationes suas ab omni telonij, pedagij, curardiæ, vectigalis exactione liberi, absq; omni impedimento, liberè exerceant; & sicut sanctissimus* Carolus *Imperator instituit, indigenas huius ciuitatis sacræ & liberæ nemo de seruili conditione impetat; nemo libertate priuare præsumat. Insuper omnes ad hanc sedem*

dem pertinentes, nullus Regum vel Imperatorum, vbicumq́ morentur, alicui personæ in feudum concedendi potestatem habeat. Ceterùm, vt omnes sanctissimæ constitutiones beatissimi Caroli *totius perennitatis robur obtineant, præsentem inde paginam conscribi, & aurea bulla, signiq́ nostri charactere signari iussimus.*

Signum Domini Friderici *Romanorum Imperatoris. Ego* Henricus *sacri palatij Protonotarius, vice* Christiani *Archicancellarij & Moguntinæ sedis Electi, recognoui. Datum Aquisgrani anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo sexagimo sexto, Indictione decima quarta, sexto Idus Ianuarij, regnãte Domno* Friderico *Romanorum Imperatore, anno regni eius decimo quarto, Imperij verò vndecimo. Actum in Christo feliciter, Amen.*

Hactenus *Frederici* I. diploma, quod postea an. 1244. *Fredericus II.* existens Pisis confirmauit; Raimundo Comite Tolosano, Ennone Comite Siluestri, Bertholdo Comite Sacri-mõtis, Richardo Comite Casertano, Magistro Petro de Vinea, & aliis testi-

testibus præsentibus, Quæ tabulæ, aureis sigillis firmatæ, Aquisgrani etiamnum fida custodia adseruantur.

Ceterùm *aduersus prædicta obÿci posset, Paschalem illum illegitimè sedisse contra Alexãdrum Tertium Papam. Sic est: sed Aquisgranenses à Paschali & Cardinalibus eius, hoc est, vt putabant, à Romana Ecclesia, postularunt patroni sui canonizationem. Hanc autem postea legitimi Pontifices non irritarunt, sed ratam habuerunt, non tamen vt à Sede Apostolica emanatam. Quò spectat, quòd Itali quidam Iurisperiti (inter quos sunt Cardinalis Ostiẽsis & Ioannes Andreæ) Decretalium Interpretes, scribant, ex tolerãtia Romanæ Ecclesiæ, magnificum Carolum in sola capella sua Aquis-Granensi, & non in alÿs ecclesiis venerationem habere. Colitur autem nunc in varÿs ecclesiis Belgÿ, Germaniæ, & Franciæ, propter erectas diœceses, aliaq; præstita beneficia. Sed hoc aut Interpretum illorum tempore nondum fiebat, aut ab ÿs fuit ignoratum.* Sic ferè Ioannes Molanus, Doctor Theologus Louaniensis, in Natalibus Sanctorum Belgij, die 28. Ianuarij.

AQVAE

AQVAE GRANI, Luitprando *Grani palatium* Rheginoni *Thermæ Grani* iam inde à temporibus Caroli Magni, ſic dictæ putantur à *Grano*, Neronis Imp. fratre: cuius tamē nulla apud veteres Romanarum rerum ſcriptores fit mentio. Quiſquis hic Granus fuerit, is Aquas iſtas, ſeu Balnea hodieque celeberrima primus inuenit; Carolus verò Magnus iterum detexit.

Ianuarij 29. die. Martyrol. Rom.

S. VALERIVS Treuerorum Epiſcopus.

FVit S. Petri Apoſtoli diſcipulus, & à Treuerenſibus, Tungrenſibus ac Colonienſibus inter primos Epiſcopos recenſetur. Chriſtophorum Brouuerum, Soc. Ieſu Theologum, conſule in Hiſtoria Treuerenſi, breui, vt ſpero edenda; & vide infra 8. Iulij & 8. Dec.

Ianuarij 30. die. Martyrol. Rom.

S. ALDEGVNDIS virgo, & Abbatissa Malbodiensis in Hannonia.

IN Melbodio est monasterium puellarum, quod beata Christi virgo ALDEGVNDIS, ad opus suæ conuersationis, ex proprijs prædijs struxit, quodq; beatus *Autbertus* Cameracensis Episcopus, multis viris religiosis secum adhibitis, dedicauit. Hæc nimirum virgo laudabilis, soror sanctæ Waldetrudis, à beato Autberto doctrinata velamen piæ religionis accepit, ibique, cum plurima turma sororum, puræ vitæ innocentiam ducens, deposita corporis gleba, cælesti sponso, cum ardenti lampade, obuiam perrexit. Ita Baldericus lib. 2. cap. 36. in Chronico Cameracẽsi, qui an. 1070. floruit.

Vide 9. April.

Maubeuge.

Monasterium istud puellarum, à S. Aldegunde fundatum, est hodie in Hannonia ad Sabim fl. illustre nobilium

lium virginum Canonicarum collegium Malbodiense, seu Melbodiense (vt medij æui scriptores nuncupant) quod fundatricis suæ sacrum corpus etiamnum reuerenter adseruat.

Parentes S. Aldegundi fuere *Gualbertus* & *Bertilia*, ex regali Francorum prosapia: quorum corpora in *Soræ*, qui vicus est Hannoniæ, an. 1619. per *Franciscum Vander Burchium* Archiepiscopum & Ducem Cameracensem, è terra sunt eleuata.

Kalendis Februarij.

S. SIGEBERTVS, Galliæ & Austrasiæ Rex.

STruxit monasteria duodecim in diuersis regni sui partibus, in his *Stabulēse* & *Malmundariense* in silua Arduenna, itemq; *S.Martini* cœnobium, iuxta Metas Lotharingiæ vrbem; in quo & sepeliri voluit. Obijt autē an. Christi sexcētesimo quinquagesimo septimo, vt Baronius supputat. Vi-

tam & miracula ſcripſit Sigebertus Gemblacenſis in Brabantia monachus, exſtantque apud Surium.

Ceterùm an. 1552. ſæuictibus bellis, cũ dicta S. Martini Abbatia eſſet diruta, corpus S. Sigeberti tranſlatũ eſt *Metas*, & inde poſtea *Nanceium* Lotharingiæ metropolim: vbi quieſcit capſæ argenteæ incluſum in primatiali Canonicorum baſilica, cuius fũdamenta anno milleſimo ſexcenteſimo tertio *Carolus* III. Lotharingiæ Dux, eiuſque filius *Carolus* S.R.E. Cardinalis, poſuerũt. S. Martini verò Abbatiam Clemens VIII. Papa ſuppreſſit, eiuſque prædia nouo iſti collegio Nanceiano pro dote aſſignauit.

S. EVBERTVS, ſiue EVGENIVS Epiſcopus, Inſulenſium in Flandria patronus.

CHriſtianiſmi initia Tornacenſes, Inſulenſes, & alij vicini populi debent *S. Piato, S. Chryſolio,* & *S. Euberto* aliàs *Eugenio*: qui ex vrbe Roma miſſi ſunt

ſunt ad prædicandum Euangeliū per Galliam cum SS. Quintino, Lucio, Criſpino, Criſpiniano & alijs, imperāte Diocletiano. Ex his Piatus presbyter, alijs Epiſcopus, martyrio coronatus eſt circa an. 299. ſub eodē Diocletiano; & quieſcit Seclinij quod eſt Flandriæ municipium, in collegiata Canonicorum ſui nominis baſilica. *Seclin.*

S. Chryſolius Epiſcopus, Piati ſocius, Cominij ad Liſam in Flandria pro Chriſto occubuit. *Comen.* *Comines*

S. Eubertus, ſiue Eugenius Epiſcopus, dictorū martyrum ſocius, quieſcit Inſulis, Flādrorum emporio, in illuſtri Canonicorum S. Petri eccleſia, quam Balduinus cognomento Inſulanus, Flādriæ Comes an. 1066. fundauit. Coliturque non ſolùm Inſulis, ſed etiam Seclinij, ſeu Siclinij. Plura vide apud Ioannem Cognatum in Hiſtoria Tornacenſi. *Lille.* *Riſſel.*

Februarij 3.die. Martyrol. Rom.

S. ANSCHARIVS, Bremensis & Hamburgensis Episcopus.

FVit is Danorum, Suecorū, & aliorum populorum Septemtrionaliū Apostolus. Instruxit idem Frisios ac Flādros: & nominatim in Flādria possedit monasterium Thoroltanum, quod Ludouicus Pius Imp. viro Apostolico, inopia laborāti, in vitæ subsidium attribuerat. Eodē in loco puerum invenit, & educandum curauit *S. Rembertum*, suum in Episcopatu & Apostolatu successorem.

Thorolt, nunc Canonicorum S. Petri collegium.

S. HADELINVS confessor, Visetensium patronus.

FVit *S. Remacli*, Leodicensis Episcopi, discipulus, in monasterio Stabulensi. Multis sæculis quieuit in ecclesia Cellensi, quæ olim fuit vna ex Abbatijs S. Lamberti, ad Letiam flumē,

ſeſquimilliari à Dionanto opido, verſus Arduennam. Inde anno 1337. ab *Adulfo Marcano*, Leodicenſi Antiſtite, cum ſui nominis collegio Canonicorum tranſlatus eſt Viſetum, quod eſt opidum ad Moſam inter Leodicum & Traiectum. *Viſé.*

SS. Berlendis, Nona & Celſa, virgines.

BErlendis, temporibus Dagoberti Regis, patrem habuit *Odelardum*, matrem verò *Nonam* S. Amandi Traiectenſis Epiſcopi ſororem. Poſt matris obitum, in monaſterio Morſellēſi, (de quo ſupra die 8. Ian. diximus) ſacrum velamen ſuſcepit; demum piè defuncta, Merbecæ in baſilica S. Petri ſepulta eſt, & triceſimo pòſt anno eleuata per *S. Aubertum* Cameracenſem Epiſcopum. Cum ea ibidem quieſcūt eleuatæ *Nona* & *Celſa*, virgines ſanctæ. Eſt autem *Merbeca* pagus Brabantiæ, in diœceſi Mechlinienſi, haud procul à Ninouia Flandriæ opido; vbi tres *Meer-beke.*

iſtæ virgines quieſcunt in parochiali ac collegiata ſeptem Sacellanorum eccleſia peruetuſta.

Februarij 4. die. Martyrol. Rom.

S. REMBERTVS Bremenſis in Germania Archiepiſcopus, natione Flander.

Thorhout. NAtus eſt *Thorolti* in Flandria: quẽ adhuc puerum *S. Anſcharius* in illius loci monaſterio inſtituẽdum curauit; inſtitutum verò comitem habuit, atque in Epiſcopatu ſucceſſorẽ. A Nicolao I. Papa pallium accepit, & anno 888. è vita exceſſit. Thorolti, in diœceſi Brugenſi, loco monaſterij, ſupereſt hodie Canonicorum *S.* Petri collegium.

S. GILBERTVS ſeu Guibertus, fundator Abbatiæ Gemblacenſis in Brabantia.

FVit ex antiqua Regum Auſtraſiæ proſapia; qui depoſito militiæ ſæcularis

cularis baltheo, hortante *Erluino*, viro pijssimo, castrum suum Gemblacum Deo & Apostolorum principi Petro obtulit, in eoque monasteriū an. 922. suo ære exstruxit; Erluino ibidē primo Abbate constituto. Obijt autem Guibertus in *Gorzia* Lotharingiæ cœnobio, diœcesis Metensis, X. Kal. Iunij an. 962. vt Sigebertus monachus Gemblacensis in Chronico suo testatur; inde Gemblacum translatus, & an. 1110. eleuatus, procurante eodem Sigeberto, qui & vitam S. Guiberti scripsit à Surio editam. Est autē Gēblacum illustris Benedictinorum Abbatia, opido cognomini inclusa: quod opidum Arnulfus Abbas IX. mœnibus cinxit. Gaudetque Abbas titulo Comitis, & in publicis Ordinum Brabantiæ comitijs, primum inter Nobiles locum obtinet. *Giblou.* *Gorze.*

Errant autem, qui S. Guiberto fūdatori Apologiam pro Seuero Sulpitio, quæ in Bibliotheca veterum Patrum exstat, attribuunt, cùm ea sit Guiberti, Abbatis Gemblacensis, ætate posterioris.

S. LIETPHARDVS Archiepiscopus & martyr.

CVm Carduele Angliæ Rege Romam profectus, inde rediens apud *Trecaultium*, agri Atrebatensis vicum, in nemore, circa an. 650. ab impijs est trucidatus. Qui cum multis sæculis in Hunonis curia, quæ est Benedictinorum, in diœcesi Cameracensi, Abbatia: cuius sacrum corpus, vnà cum *SS. Valeriæ* & *Pollenæ*, sororum eius, ossibus, Quintinopolim Picardiæ opidum, bello sæuiente, cùm esset transuectū, ibidem in direptione vrbis an. 1558. perijt.

Tre-cault.

Hun-court.

S. VVLGISVS, seu Vlgisus, Episcopus & Abbas Laubiensis.

VTraque ista dignitate præditus fuit, vt & facti eius antecessores, *Vrsmarus*, *Erminus*, & *Theodulfus*: cum quibus, & alijs, Laubio Binchium an. 1409. est translatus. Vide infra 18. Aprilis.

Februa-

Februarij 5. die.

S.BERTVLPHVS confessor.

BErtulphus, patria Germanus, Renticam, diœcesis Morinensis vicum, veniens, ibidem baptisatus est, adhæsitque *VVamberto* Comiti, eiusque cõiugi *Hombusæ*, qui paulò antea monasteriũ ibidem exstruxerant. Romam cum eisdem profectus, indeque redux viros multos religiosos Renticæ collegit, quibuscum sanctissimè vixit, & circa an. 680. pijssimè in Domino obdormiuit. Sacra eius ossa, propter excursiones piratarum primò Bononiã, munitum Galliæ opidum ad Oceanũ, inde Harlebecam ab *Arnulfo Magno*, Flandiæ Marchione, ac demum Gandauum ad Blandiniense cœnobium sunt transportata. Est autem Rentica seu Rentiacum pagus gentis Croyæ, titulo Marchionatus celebris. *Rentij.*

S.ALEI-

S. ALEIDIS seu Adelheidis, virgo & Abbatissa Vilicensis, in diœcesi Coloniensi, vbi & quiescit.

De S. Megengoso vide 19. Dec.

PAtrem habuit S. *Megengosum* Geldriæ Comitem, & B. *Girbergam*, qui Vilicense monasterium, haud procul à Bonna opido, veteri Romanorum colonia, ædificarunt, cui Adelheidis prima præfuit Abbatissa. Hinc Coloniam Agrippinam à S. *Heriberto* Archiepiscopo euocata, ibidem *Bertradæ* sorori suæ nuper defunctæ inuita sufficitur in regimine monasterij Capitolini: vbi & in Domino circa an. 1015. sanctè obdormiuit. Sunt autem Vilicæ duo hodie collegia, vnum Canonicorum, alterum verò nobilium virginum Canonicarum, à S. Megengoso, eiusque vxore ampliter dotata. Capitolinum apud Colonienses collegium, Deiparæ sacrum, describit Erardus Winhemius, in Sacrario Agrippinæ.

Februa-

Februarij 6. die. Martyrol. Rom.

S. VEDASTVS Atrebatensis & Cameracensis Episcopus.

INstituit *Clodoueum* Galliæ Regem, Christique sacris imbutum adduxit Remos, ad *S. Remigium* Archiepiscopum, salutaribus vndis anno 499. abluendum. Atrebatibus ab eodem Remigio, circa annum salutis 500. Episcopus datus, annis quadraginta laudatissimè præfuit, & anno circiter 540. viuere desijt. Quiescit Atrebati in sui nominis monasterio, cuius ipse fundamenta ad ripam *Crientionis* riuuli iecit; quod postea S. AVBERTVS, in Episcopatu successor septimus, auxit, ac demum *Theodoricus* Galliæ Rex, ibidem cum *Doda* coniuge sepultus, copiosissimè dotauit. Adeò quidem, vt Vedastina hodie Abbatia inter Belgicas opulētissima censeatur. Primus Abbas Vedastinus fuit *Hatta*, antea quartus Abbas Blandiniensis

niēsis prope Gādauū : Hattæ succeſſit *S. Hadulfus*; de quo infra 19. Maij agemus. De ſocietate & origine quattuor Abbatiarum, apud Belgas, à multis retro ſæculis, exemptarum, videlicet
S.Vaaſt. *Vedaſtinæ*, *Blandinienſis*, *Bertinianæ*, &
S.Pierre *Laubienſis*, vide Origines noſtras Mo-
lez Gāt. naſticas lib. 2. cap. 27. typis Coloniæ
S Bertin.I.ob. an. 1620. editas.

Cæterùm Vedaſtus in cathedrali Deiparæ baſilica Atrebatenſi, quam adiutante Clodoueo Rege conſtruxerat, cum beato Remigio, Clericos cōſtituit, quos poſteritas Canonicos vocauit: quibus idem Remigius villas
Ourton. duas *Orcos*, vel vt alij legunt, *Ortos*, &
Souchè. *Sabucetum* attribuit. *Eccleſiæ Atrebatenſi, cui, Domino annuente, Vedaſtum fratrem meum cariſſimum Epiſcopum conſecraui, ex dono iam dicti Principis Clodouæi, villas duas in alimonijs Clericorum, deputaui,* Orcos *videlicet &* Sabucetum: *quibus etiā pro memoria nominis mei ſolidos viginti dari iubeo.* Sic ipſe Remigius loquitur in ſuo Teſtamento, quod Flodoardus lib. 1. Hiſtoriæ Remenſis cap. 18. &

Barna-

Barnabas Briſſonius, Pręſes Pariſienſis, lib. 7. de Formulis & ſolemnibus populi Romani verbis recitant. Eiuſdem donationis meminit item Baldericus in Cameracenſi & Atrebatenſi Chronico.

S. Amandvs Traiectenſis ad Moſam, & pòſt Argentoratenſis ad Rhenum Epiſcopus. *Martyrol. Rom.*

VIr fuit verè Apoſtolicus, qui non ſolùm apud Tungros atque Eburones, ſed etiam apud Brabantos, Flandros, Alſatios, Germanos, alioſque populos Chriſti doctrinam longè lateque diſſeminauit. *Antuerpiæ*, ad Scaldim fl. *in veteri burgo ſeu caſtro*, ecclesiam in honorem SS. Apoſtolorum Petri & Pauli conſtruxit, quæ totius vrbis eſt antiquiſſima: vt ex *Rohingi*, Antuerpienſium Principis, diplomate infra 7. Nouembris patebit. *Gandaui* ad Scaldis & Liſæ confluentem, opibus *S. Bauonis*, illuſtre monaſterium, *Borchkerck.*

(quod

(quod nunc est cathedrale Canonicorum collegium, ad vrbis interiora translatum) itemque alterum in Blandinio monte, (quod est hodie opuléta Benedictinorum S. Petri Abbatia) excitauit. *Truncinij* in eadem vicinia, clericorum collegium (quod nunc est instituti Præmonstratensis Abbatia) & alterum *Rotnaci*, tertio lapide ab Aldenarda opido, instituit: quorum posterius hodieque Canonicorũ est collegium, exinde à Ludouico Imperatore, Lotharij filio, amplè dotatum.

Dronge. *Ronssen.*

In agro Namurcensi ad Sabim fluuiũ, monialium cœnobium in honorem S. Petri constituit: quod nunc est nobilium virginum Canonicarũ XVII. & Canonicorum X. collegium *Monasteriense*.

Mou-stier.

Eiusdem hortatu, Itta seu Iduberga, Pipini I. Brabantiæ Ducis vidua, *Niuellense* nobilium pariter Canonicarũ collegium, & S. Ricτrudis *Marchianense* monasterium ad Scarpum fl. excitauit.

Niuelle. *Mar-chiẽnes.* *Strasburg.*

In Alsatia *Argentoratensem* Episcopatum

patum ad Rhenum condidit, fuitque primus illius vrbis Episcopus: vt Frãciscus Guillimannus in historia Episcorum Argentinensium docet. Romam profectus, *S. Martino* I. Papæ gratissimus exstitit: cuius Epistola prolixa ad Amandum legitur apud Baronium, & in tomis Conciliorum. In Belgicam demum redux, & laboribus exhaustus, tertio lapide à Tornaco, ad *Elnonem* riuulum in Pabula monasterium, Chilperico Francorum Rege dotante, construxit, quod inde olim Elnonense, hodie Amandinum dicitur, illustris monachorum Benedictinornm Abbatia, in qua sacrum eius corpus quiescit. Obijt ibidem anno Christi 661. ætatis 90. vt Sigebertus noster in Chronico testatur. *S. Amãt*

Testamentum S. Amandi.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi, ego Amandus miserrimus & peccator. Credimus ubiq; diuinam nos pietatem regere & clementer saluare velle, quia & ingressum

gressum nostrum in mundum & exitum de mundo, ante sæcula ipse prænoscit. Proinde omnibus non habetur incognitum, qualiter nos longè latèq; per vniuersas prouincias seu gentes, propter amorē Christi, seu verbū Dei annūtiare vel baptismū tradere volētes, discursum habuimus: & nos de multis periculis pietas Dei eripuit, & vsque tempore isto perducere dignata est. Sed dum iam corpore fesso, & multis laboribus fatigato, iam in summa senectute pænè corpore præmortuo exitum de hoc mundo in proximo habere speramus; & quia nos Deus in istum locellum, qui vocatur Elnonis, perducere dignatus est, quē super largitate regia, proprio labore visi fuimus cōstruxisse; si nos ibi Deus de hoc mūdo decreuerit emigrare, peto & corā Christo Iesu, filio Dei, coniurare præsumo, vt nulli Episcoporū, vel Abbatum, seu sæculariū virorum, aut quibuslibet potestatibus hoc contrarium sit, vt corpusculū meū, in ipso monasterio, quod superiùs diximus, Elnone, inter illos fratres requiescat, vbi iam nos ad ipsos fratres & corpore & anima cōmendauimus.

Et si in itinere, aut vbicumque, finis noster prouenerit, ad ipsum locum, quem superiùs

riùs memorauimus, corpusculum nostrum licentiam habeant fratres vel Abbas de ipso monasterio Elnone ibidem reuocare. Si quis verò cōtradicere, aut de ipso monasterio corpus meū per fortia abstrahere, aut temerario spiritu contradicere voluerit, inprimitus S. Trinitatis offensam incurrat, & ab omnibus ecclesijs Catholicis excommunicatus appareat, & à societate Sanctorum extraneus efficiatur, & damnationem, quam Dathan & Abiron sustinuerunt, quos infernus viuos absorbuit, ipse sustineat, & sit anathema maranatha) quod est perditio in aduentu Domini nostri Iesu Christi. Et nec sic nostrā voluntatem mutare valeat, sed hæc deliberatio nostra in perpetuo firma & inuiolata permaneat. Et vt certiùs credatis, manu propria subscripsi, & omnibus hominibus Deum timentibus, vt subscribant, supplicamus & rogamus. Quam epistolam fratri nostro Baudemūdo, presbytero, fieri rogauimus. Hoc est, an. sal. 621.

Facta epistola in monasterio Elnone, anno secundo regni Theodorici Regis, sub die decima quinta kalend. Maij.

Ego Amandus peccator hanc epistolam à me factam consensi & subscripsi.

Ego in Christi nomine Reolus, ac si peccator, subscripsi.

Ego in Christi nomine Mummolenus Episcopus subscripsi.

Ego in Christi nomine Vinditianus Episcopus, ac si peccator, hanc epistolam, rogante Domino Amando, consensi & subscripsi.

Ego Bertinus Abbas subscripsi.

Ego Aldebertus Abbas subscripsi.

Ego Ioannes, rogatus à Domino Amando consentiens, hanc epistolam subscripsi.

Ego Baudemundus peccator, iubente Domino meo Amando, hanc epistolam deliberationis suæ scripsi & subscripsi.

Ex his, qui subscripserunt, S. Reolus seu Regulus fuit Archiepiscopus Remensis, & quiescit in Orbacensi monasterio, à se fundato.

S. Mummolenus seu Mommolenus fuit Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus: de quo vide infra 16. Oct.

S. Vindicianus fuit Cameracensis & Atrebatensis Episcopus: de quo infra 11. Martij.

S. Bertinus fuit Abbas & fundator monasterij Sithiensis, quod Bertinense nunc

ſe nunc dicitur: de quo infra 5. Sept.

Baudemundus fuit tertius Abbas Blandinienſis, & ab ipſo, quantùm conijcio, ſcripta eſt vita S. Amandi, quam Surius publicauit. Errant enim qui *Miloni Elnonenſi* eam adſcribunt; quòd auctor narret ſe à Bono presbytero, qui Amandum Tornaci vidit, nonnulla accepiſſe. Milo autem longè poſterior ætate fuit, vtpote qui Caroli Calui temporibus vixit, & an. 872. obijt. Vita porrò S. Amandi, per Milonem verſu heroico conſcripta, exſtat ms. apud Elnonenſes, vt & hiſtoria Deportationis ac miraculorum eiuſdem, auctore *Gilleberto* Decano.

Res à S. Amando geſtas pariter ſcripſit *Vtho*, Argentoratenſis Epiſcopus, qui an. 965. obijt, teſte Guil. Eiſengrenio; itemque *Philippus Haruengius*, cognomento *Eleemoſynarius*, Abbas Bonæ Spei, ex ordine Præmonſtratenſi, vir diſertiſſimus, & S. Bernardo Clareuallenſi familiaris; cuius opera omnia anno 1620. Duaci ſunt excuſa.

S. CHRYSOLIVS, ſeu Chryſolus, Epiſcopus & martyr.

PRædicandi Euangelij cauſſa, in Belgicam venit, cū *SS. Piato*, & *Euberto*: de quibus ſupra 1. Febr. diximus. Quieſcit Cominij in Canonicorum D. Virginis templo: vnde pars oſſium tranſlata eſt Brugas ad cathedralem S. Donatiani baſilicam. Eſt autem Cominium, Flandriæ municipium, cum arce eximia, ad Liſam fl. ſitum, patria *Philippi Cominæi*, laudatiſſimi Hiſtoriographi. *Comen. Cominés.*

S. AMOLVINVS Epiſcopus & Abbas Laubienſis.

QVieſcit Binchij, in Hannonia, eò tranſlatus an. 1409. ex vicina Laubienſi Abbatia, vnà cum Canonicorum collegio, quod Laubijs olim in baſilica parœciali reſedit. Vide infra 18. April. *Bins. Lob.*

Februarij 8. *die.*

S. NICETIVS Archiepiſcopus Veſontinus XXII.

FVit S. Gregorij Magni Papæ ęqualis, & *S. Columbanum*, Luxouio pulſum, circa an. 620. Veſontione excepit. Quieſcit in æde S. Petri Veſontionenſis, nondum effoſſus. Natalis ęius 8. Februarij, in diœceſi Biſontina, feſta celebritate recolitur: vt Io. Iacobus Chiffletius, in Hiſtoria Veſontina, an. 1618. Lugduni edita, tradit. Errant qui eum cum *S. Nicetio Treuerenſi* confundunt, quòd is Veſontino ſit antiquior: vt infra 5. Dec. oſtendam.

S. MENGOLDVS, ſiue Maingoldus, martyr, Dux & patronus Huienſis.

Huy. HVium ditionis Leodicēſis inſigne eſt opidum, ad Moſæ & Huij cōfluentem, medio fere itinere inter Leodicum

Leodicum & Namurcum, loco amœnissimo situm. Arcem habet in edito loco munitam, quam Erardus Marcanus, Card. & Episcopus Leodicensis, instaurauit, & mirificè auxit. Corn. Tacitus lib. 13. Annalium mirabile quid narrat, quod ad hoc opidum videtur referendum: *Ciuitas* (inquit) *Iubonum, socia Romanis, malo improuiso afflicta est. Nam ignes terra editi, villas, arua, vicos, passim corripiebant; ferrebanturq; in ipsa nuper condita coloniæ mœnia; neque exstingui poterant; non si imbres caderent, non si fluuialibus aquis, aut quo alio humore niterentur. Donec inopia remedij, & ira cladis agrestes quidam eminùs saxa iacere, dein residentibus flammis propiùs suggressi, ictu fustium alijsq; verberibus, vt feras absterrebant. Postremo tegmina corpori direpta inijciunt, quantò magis profana & vsu polluta, tantò magis oppressura ignes.* Hæc ibi de Romanorum colonia *Iubono*; cuius loco *Huionum* legunt, exigua litterarum transpositione, Io. Goropius Becanus & Steph. Pighius, & *Huiū* interpretātur; fauente insuper genio loci, in quo

vt & alibi passim per agrum Leodicẽsem, sulphureus carbo, qui ignem eius indolis aptissimè concipit, etiamnum effoditur: vulgus *Houilles* vocat.

Ceterùm Mengoldus patrẽ habuit *Hugonem* Angliæ Regem, sororium *Osualdum*, martyrem & Regem Nort-Humbrorũ, auunculum verò *Arnulfum* Cæsarem: qui vxorem illi dedit *Geilam*, Guilielmi Hannoniæ Comitis viduam, territorio Huiensi pro dote addito. Quiescit Huij in collegiata Canonicorum ecclesia, eo loci ab impijs interfectus.

Februarij 9. die. Martyrol. Rom.

S. ANSBERTVS Rotomagensis in Normannia Episcopus.

SVccessit S. Audoëno in Episcopatu Rotomagensi, & à Pipino Principe in exilium pulsus, demum in *Alto-Monte*, Benedictinorum Abbatia ad Sabim fl. apud Hannones sita, an. 695. viuere desijt. Post mortem, vti iusserat,

Hault-mont. Omont.

rat, relatus est Fontanellam, quod est monasterium diœcesis Rotomagensis ad Sequanam fluuium, cuius loci Abbas fuerat ante Episcopatum. Vnde postea, cum corporibus SS. *VVandregisili* & *Vulframni*, ob persecutionem Normannicam, primò Boloniam ad mare, deinde Gandauum ad montem Blandinium anno 944. est deuectum. Vitam eius scripsit *Angradus*, monachus Fontanellensis, ad Hilbertū Abbatem suum, proximum Ansberti in Fontanella successorem. Exstat apud Surium, sed omissa Præfatione, vt aliæ multæ Sanctorum historiæ. *S. Vandril.*

Februarij 10. die. Martyrol. Rom.

S. AVSTREBERTA virgo, & Abbatissa Pauliacensis.

AVSTREBERTA in territorio Teruanensi nata, ab illius vrbis Episcopo S. *Audomaro* velamen sacrum accepit. Pòst ob sanctitatis famam, à S. *Philiberto* Gemeticensi Abbate consti-

tuta

tuta est prima Abbatissa *Pauliaci* monasterij, nuper à viro opulento *Amelberto* exstructi: vbi & obijt anno circiter sexcentesimo octogesimo.

Pauliacum, vulgò *Pauilley*, nunc est Prioratus Benedictinorum, quarto milliari à Rotomago Normaniæ metropoli, olim virginum monasterium.

S. GVILIELMVS Aquitaniæ Dux.
Martyrol. Rom.

STetit is primùm pro Anacleto Antipapa contra Innocentium II. Papam; quem errantem S. Bernardus Claræ-Vallis Abbas ad Ecclesiæ Catholicæ communionem postea reduxit. Varijs peregrinationibus piè peractis, demum in *Stabulo Rhodis*, in diœcesi Grossetana, an. XI. 1157. in Domino obdormiuit. Vitæ historia, annorum serie per me distincta, exstat l. 2. cap. 16. Originum nostrarum Monasticarum, falsis relationibus reiectis. S. Guilielmi ossa, argenteo simulacro, affabrè elaborato, inclusa adseruantur

uatur Antuerpiæ in augustissima Soc. Iesu basilica, ex candido marmore, quod, procurante R.P. Carolo Scribanio, ex Liguria, per fretum Herculeum, in Belgicam est aduectum.

S.PROTADIVS Bisontinus Archiepiscopus XXIII.

FLoruit Clotharij Francorum Regis temporibus, & quiescit apud Vesontinos in vetusta S. Petri ecclesia, capsæ argenteæ inclusus. Obijt autem an. 626. & successorem habuit *S.Claudium*, infra à nobis laudandum. Protadio in Bisontina diœcesi sacra est dies Februarij decima, qua ad cœlos euolauit: vt Chiffletius in sua Vesontione commemorat.

S. SVRA, seu Soter, virgo Dordracena.

CLaruit anno circiter 1300. Dordraci, quæ Hollandiæ vrbs est antiquissima. Huius virginis ac ciuis suę me-

meminit Guilielmus Lindanus, primùm Ruremundensis, pòst Gandensis Episcopus, cap. 50. Apologetici ad Germanos.

Februarij 13. die. Martyrol. Rom.

S. GREGORIVS II. Papa, Germaniæ superioris & inferioris Apostolus.

IVre hîc nobis commemorandus est optimus Pontifex Gregorius eo nomine Secundus, qui, vt Bedæ verbis vtar, *in Germania per Bonifacium Episcopum verbum salutis prædicauit*: in Germania, inquam, tam superiore quàm nostra inferiore, & nominatim in Frisia ac Batauia. Ex hac vita ad meliorem an. 731. migrauit. De rebus ab eo gestis per S. Bonifacium, Moguntinum & Vltraiectinum Archiepiscopum, fusè Baronius Annali 9. & nos infra 5. Iunij.

Februa-

Februarij 16.*die*. *Martyrol. Rom.*

S. IVLIANA virgo & martyr Nicodemiensis, Bruxellæ celebris.

SVb Maximiano Imperatore, Nicomediæ primùm à patre suo Africano grauiter cæsa, deinde ab Euilasio Præfecto, cui nubere recusarat, variè excruciata est; postmodum in carcerē detrusa palam cum diabolo conflixit: demum flammas ignium & ollam feruentem superans, capitis decollatione martyrium consummauit: vt in Fastis Romanis legitur. Sacrorum eius ossium, in Italiam translatorum, meminit Gregorius Magnus lib. 7. epist. 84. & 85. ad Fortunatum Episcopū Neapolitanum. Pars reliquiarum eiusdem Bruxellæ ad D. Virginis in Sabulo, vt vocant, magno cum honore adseruatur.

Februa-

Februarij 17. die. Martyrol. Rom.

S. Siluinus Episcopus Tolosanus.

Auchij les moyeets.

S. Siluinus apud Morinos miranda enituit sanctitate, & spirituum immundorum eiectione: quo fit, vt ab Vsuardo, & alijs nonnullis, Episcopus Teruanensis seu Morinensis nuncupetur. Obijt apud Artesios in Alciaco, eiusdem Morinensis olim, nunc Bolonienfis diœcesis cœnobio Benedictinorum an. septingentesimo decimo quinto: inde sub Arnulpho Magno, Flandriæ Comite, translatus Audomaropolim, ad monasteriũ Bertinianum, vbi in magna est veneratione. Solet autem Abbas olim Alciacensis adsumi ex numero monachorũ Bertinensium, iuxta Innocentij III. Rescriptum, quod exstat lib. 5. Decretalium. Alciaci meminit & Bernardus Abbas Clarevallensis epist. 350.

B. BONIFACIVS, Episcopus Lausanensis, apud Heluetios.

FVit is ciuis Bruxellensis, & Doctor Theologus Parisiensis. Decennio in Episcopatu exacto, missionem à Papa petijt: qua obtenta, in patriã redijt, & quiescit in *Camera B. Mariæ*, quod est virginum cœnobium, ord. Cisterciensis, haut procul à Bruxella, circa an. 200. fundatum. Leuatus est è terra an. 1600. & arcæ ligneæ decẽter inclusus. De qua eleuatione exstat diploma *Matthiæ Houij*, Mechliniensis Archiepiscopi, an. 1603. datum: *Cameren.*

Matthias Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Mechliniensis. Lecta diligenter informatione, facta iussu nostro, diuersis diebus anni superioris, per venerabilẽ Dominum Petrũ Vinck, & Magistrum Philippum Van Asbroeck, Secretarium Capituli S. Gudilæ, multis testibus fide dignis auditis ad hanc rem, qui declararunt se comperisse, quòd ossa, ab hinc ferè duobus annis inuenta & effossa, sub fracta tumba, in templo mona-

sterij de Camera iuxta Bruxellam, sunt corpus felicis memoriæ Bonifacij, Episcopi Lausanensis, olim ibidem magna reuerentia, & deuota inuocatione, & luminaribus & alijs honorati & ornati. Qua de caussa nos his litteris assentimur, vt prædictum corpus in posterum eleuatum maneat, & tamquam venerabilis & beati viri honoretur, ornetur, & deuotè visitetur ab omnibus Christi fidelibus & deuotis personis: non tamen honorem admittimus ei fieri qui canonizato proprius est. Assentimur etiam, vt de his litteræ conuenientes fiant. In testimonium veritatis, hanc nostram declarationem subsignauimus, & sigillo nostro muniuimus, vicesimo quinto die Februarij, anno Domini millesimo sexcentesimo tertio.

Ceterùm Ioannes Dorotheus, Episcopus Lausanensis, in Statu Lausanensis Episcopatus, anno 1605. ad Paulum V. Papam transmisso, *Protasium, Maximum* & *Bonifacium*, suos in Episcopatu antecessores, vocat Sãctos, & dicit eos religiosè per totam diœcesim coli. Ex his tamen *Bonifacius*, qui prope Bruxellam in Camera B. Mariæ,

Mariæ, quiescit, è terra an. 1600. eleuatus, vt dixi, Officio ecclesiastico nō colitur à Belgis vt Sanctus. In magna tamen veneratione habetur, vt Beatus.

Eodem in cœnobio an. 1250. obijt B. ALEIDIS SCAREBECANA, monialis, leprosa, cuius merita & miracula leguntur in Rubræ Vallis monasterio, apud Ioānem Gillemanum in Hagiologo Brabantiæ. *B. Aleidis Scarebecana.*

Februarij 20. *die. Martyrol. Rom.*

S. ELEVTHERIVS Episcopus Tornacensis.

PRimus Neruiorum, seu Tornacēsium Episcopus (de quo saltem cōstet certò) fuit *Superior*, qui Sardicensi & Agrippinensi concilijs interfuit. Superiorem secutus est *Theodorus*, qui Blandinij, haut procul à Tornaco, resedit. Theodorum excepit *S. Eleutherius*, nobili familia Tornaci natus, qui annis ampliùs quadraginta laudatissi-

mè præfuit, & circa an. 523. in Domino obdormiuit. Res ab eo gestas scripserunt *Henricus Gandauensis*, ex Doctore Sorbonico Canonicus Tornacensis & *Guibertus Tornacensis*, ex ordine Minorum Doctor Theologus: ex quibus, & aliis mss. monumentis, eiusdem vitæ historiam *Dionysius Villerius*, Cancellarius Tornacensis, concinnauit & Duaci an. 1591. cum Officijs proprijs SS. patronorum Ecclesiæ Tornacensis, publicauit.

Eleutherio vita functo suffectus est *S. Medardus*, Nouiomensis Episcopus, qui Tornacensem & Nouiomensem Ecclesias coniunxit. Idem ex vrbe Veromanduorum, per Vandalos destructa, cathedram Episcopalē trāstulit Nouiomum seu Nouiomagum, Picardiæ opidum. Medardo ex ordine successerunt, *Augustinus*, *Gondulphus*, *Chrasmarus*, cui Chilpericus Galliæ Rex telonium fisci Tornacensis dono dedit, *Ebrulfus*, S. *Acharius* seu *Aicharius*, S. *Eligius*, S. *Mommolenus*, & alij: de quibus vide Ioannis Cognati historiam Tornacensem nuper editam.

De B. Mariæ collegio cathedrali Tornacensi.

CAthedralis basilicæ Tornacensis fundamenta prima posuit *S. Piatus* presbyter, vel vt alij volunt, Episcopus; Eleutherio viro diuite ac potente, fundum donante. Venit autem S. Piatus ex vrbe Roma in Galliã, cum *S.* Quintino, prædicandi Euangelij caussa, Diocletiani & Maximiniani Impp. temporibus, estque martyrio coronatus Tornaci an. circiter ducẽtesimo nonagesimo nono.

Temporibus Clodouei, primi Frãcorum Regis Christiani, illã basilicã *S. Eleutherius* Tornacensis Episcopus auxit, & in ea, præsente Clodoueo, sacra munia peregit.

Dotem amplissimam Chrasmaro Episcopo & Canonicis *Chilpericus* Frãcorum Rex attribuit, in memoriam beneficij à Tornacensibus accepti. Nã Sigeberto Austrasiæ Rege, contra Chilpericum fratrem, Parisiorum Re-

gem, bellum mouente, Chilpericus Tornacum fugiens, à clero ac populo humanissimè excipitur. Fugientem Sigebertus Tornacum vsque persequitur, & an. quingentesimo septuagesimo octauo vrbem, & in ea Chilpericum, cum vxore Fredegunde, obsidet. Sicarijs duobus à Fredegunde clam Tornaco emissis, in Victoriaco Artesiæ pago, secundo lapide à Duaco, Sigebertus occiditur, & Lambris, haut procul à muris opidi Duacensis, sepelitur, inde postea Suessiones ad S. Medardi monasterium transuectus.

Vitry.

Lambre

Chilpericus obsidione, per fratris necem, liberatus, *Chrasmaro* Tornacẽsi ac Nouiomensi Episcopo fiscum regium vrbis Tornacensis attribuit, & alia multa beneficia illi Ecclesiæ contulit. De quibus audire libet Herimãnum, Abbatem S. Martini Tornacẽsis, qui an. millesimo centesimo vicesimo septimo librum scripsit de sui monasterij instauratione, exstatque manuscriptus, ibidem: *Chilpericus fratrẽ suum in vico, qui dicitur Lambris, iuxta Duacum sepe-*

sepeliuit, ciuibus Tornacensibus gratias reddidit, ecclesiæ B. Mariæ Virginis multa beneficia contulit: pro salute suæ animæ & fratris sui (qui improuisè interemptus fuerat) iura sua regalia, quæ in eadẽ ciuitate poßidebat, inter Episcopum & clerum distribuit: Episcopo delegauit monetam ciuitatis; mairiam, de qua fermentantur cereuisiæ, iustitiam, districtum, aduocationem hominum beatæ Mariæ, & winagia plaustrorum & vehiculorum, quæ venalia in ciuitatem adferunt. Clero verò tribuit telonium, pontinagium, vt ex eorum reditibus vestimentorum suorum necessaria compararent: & vt victum copiosè & sufficienter haberent, omnem terram, quæ iacet inter duos fluuiolos, Ries *scilicet &* Mairam, *eorum ditioni subdidit, vt ex eius agricultura absque penuria sustẽtarentur; cunctaq́; molendina, quæ tunc erant in Scalda, eis superaddidit; sex ex his Episcopo reseruatis, cum quinque quadrigis terræ. Foragia verò camporum & reditus vasorum vini inter vtrosque æquis partibus diuisit.* Hactenus Herimannus.

Diploma Chilperici Regis Francorum.

IN nomine omnipotentis Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi. Chilpericus diuina præueniente clementia Rex Francorum. Quantò alios regia celsitudine præcellimus, tantò Christum honorare & eius Ecclesiam impēsiùs volumus. Et in Christi repensionibus sacerdotum & Pontificum, vel seruorum Dei, quæ pro eorum vtilitatibus pertinent, libēter præstamus vel concedimus, & hoc nobis ad laudem vel stabilitatem regni nostri, in Dei nomine, pertinere cōfidimus. Idcirco noscat fidelium humilitas vel magnitudo, quod nos Apostolico viro Domno Chrasmaro, *Nouiomagensis vel Tornacensis vrbis Episcopo, telonium de nauibus super fluuio Scalt, qui pertinet ad fiscum Tornacum, vel quolibet commercio seu & de cariagio vel de sagenis nec non de ponte super fluuio Scalt, vel de omnibus vænalibus, vbicumque vendantur &c. vndecumque telonius exigitur, sicut fiscus noster & regia potestas vendicare potest, imò & iustitiam de ipso telonio, in stipēdijs Canonicorum &c. nostra gratia plenè visi*

sumus

sumus concessisse. Quapropter per hoc praeceptum specialius decernimus pro donãdo, quod perpetualiter circa ipsum Dominum Chrasmarum *Pontificem, vel ipsius sanctae ecclesiae Tornacensis successoribus suis pro tempore volumus esse concessum. Datum Bibrax, Chilperici anno primo, Indictione XIII. in Dei nomine feliciter, amen.*

Mansit autem Ecclesia Tornacensis cum Nouiomensi vnita, usque ad tempora S. Bernardi Abbatis Clareuallẽsis, qui proprium Tornacẽsibus Episcopum, nomine *Anselmum*, an. 1147. aut 1149. ab Eugenio III. Papa, suo olim discipulo, impetrauit.

S. EVCHERIVS Episcopus Aurelianensis.

S. Eucherius Episcopus in Gallia Aurelianensis, à Carolo Martello in exilium missus, magna morum integritate vixit, ac demum obijt decimo exilij sui anno in monasterio *S.* Trudonis, quæ hodie potens est Abbatia Benedictinorum, eiusdem no- *S. Trudo.*

minis opido inclusa, in diœcesi Leodicési. Obijt autem anno Christi septingentesimo quadragesimo tertio: vt in Annalibus Ecclesiæ Aurelianensis probat Carolus Sausseius, contra Baronium & Molanum aliter sentientes. Vitam eius scripsi Gerardus Moringus, Theologus Louaniensis, & sacrarum litterarum apud Trudonenses professor, idemque Sausseius lib. 5. Annalium Aurelianensium, quos an. 1615. Parisijs euulgauit.

Februarij 21. die.

B. PIPINVS Landensis, quem primum Brabantiæ Ducem nuncupant.

FRanci, gens Germanica, exemplo Gothorum ac Vandalorum, patria populariter egressi, Rhenanum tractum circa annum salutis 400. occuparunt. Exinde *Pharamundum*, Marcomiri Ducis filium, more aliarum gentium, an. 419. sibi Regem crearunt.

Reges Fracorum.

Suc-

Succeſſor eius *Clodio* Moſam fl. tranſgreſſus, Tungros, Taxandros, Neruios ſeu Tornacenſes & Cameracenſes ſuo imperio ſubdidit. Poſt eum *Meroueus*, deinde *Childericus* regnauit. Childerico *Clodoueus* eſt ſuffectus, regno vſque ad Pyrenæos montes prorogato, & Chriſti religione ſuſcepta clarus. Gregorius Turonenſis in Hiſtoria Francorum lib. 2. cap. 31. narrat Clodoueo ad fontem vitalem ingreſſo, S. Remigium Remenſem Archiepiſcopum dixiſſe, *Clodoueus fuit Sycãber.*

Depone mitis colla Sycamber.

Ex quo datur intelligi, primum hũc Francorum Regem Chriſtianum ortu aut origine Geldrum fuiſſe. Qui enim hodie Geldri, olim Sycambri ſunt dicti: vt ex Sidonij Apollinaris epigrammate ad Maiorianum conſtat, in quo inter alia dicitur,

Detonſus Vahalim bibat Sycamber.

Huc etiam facit quod Hincmarus narrat, Sycambros, ſub Clodione & Meroueo Regibus, Tornacum, Camera-

meracum, aliasque Galliæ Belgicæ partes occupasse.

Clodoueo an. 514. defuncto, diuisa in quattuor filios, *Clotharium, Theodericum, Clodomirum & Childebertum* regna Francorum: quæ fratribus, eorumque liberis varia sorte sublatis, vni demum Clothario cessere. Clodomirus & Childebertus sine liberis obierunt, hic morte naturali, ille ferro Gundemari Burgundiæ Regis sublatus: Theodoricus verò Metensium Rex defunctus *Theudibertum* regni successorem reliquit: sub quo *Sigebertum* Francum, Genebaldi Ducis filium, virum natalibus splendidissimis ortum, Austrasiæ palatij Maiorem fuisse tradunt. Wolfgangus Lazius, & Ioannes Trithemius, hanc eius genealogiam memorant: *Huno, Diocles, Merouceus, Leontius, Heribertus, Priamus, Sigibertus:* ijdem *Ansbertum* ex Hugobaldo fratre nepotem, *Carolomannum* verò filium Sigeberti faciunt, quem vulgares Brabantiæ nostræ Chronographi à *Brabone*, Ansegisili nescio cuius filio, prognatum

Carolomãnus.

tum narrat seu fabulantur. Ansberto vxor data fuit *Blithildis*, Clotharij supra laudati Regi filia, cum amplo Ducatu in extrema Austrasia, qui *Andouerpos*, gentem ea tempestate celebrem, complectebatur.

Quidquid sit de Carolomanni & Ansberti prosapia, id constat *Carolomannum* palatij Austrasiæ Maiorem fuisse sub Clothario, Clodouei filio, ad quem regni Francici monarchiam, sublatis fratribus, peruenisse diximus. Addunt nostrates Chronographi, ipsum plerumque *Landini* seu *Landæ* in Hasbania (quod nunc tenue ac vetustissimum Brabantiæ opidulum est) commoratum, & annno circiter 615. defunctum fuisse, relictis liberis *Pipino* & *Amelberga*. Hæc ex viro nobili *VValbertum* peperit, Walbertus Castriloci Comes ex Valtisia *VValdetrudem*, *Aldegundim* & *Amelbergam* genuit. Waldetrudis ex Vincentio Madelgario, Sonegiarum & Altimontis Comite, *Landricum* Meldensem in Gallia Episcopum, *Dentlinum*, *Madelbertam* &

Lăden.

Amelberga.

Alde-

meracum, aliasque Galliæ Belgicæ partes occupasse.

Clodoueo an. 514. defūcto, diuisa in quattuor filios, *Clotharium, Theodericum, Clodomirum & Childebertum* regna Francorum: quæ fratribus, eorumque liberis varia sorte sublatis, vni demum Clothario cessere. Clodomirus & Childebertus sine liberis obierunt, hic morte naturali, ille ferro Gundemari Burgundiæ Regis sublatus: Theodoricus verò Metensium Rex defunctus *Theudibertum* regni successorem reliquit: sub quo *Sigebertum* Francum, Genebaldi Ducis filium, virum natalibus splendidissimis ortum, Austrasię palatij Maiorem fuisse tradunt. Wolfgangus Lazius, & Ioannes Trithemius, hanc eius genealogiam memorant: *Huno, Diocles, Meroueus, Leontius, Heribertus, Priamus, Sigibertus:* ijdem *Ansbertum* ex Hugobaldo fratre nepotem, *Carolomannum* verò filium Sigeberti faciunt, quem vulgares Brabantiæ nostræ Chronographi à *Brabone*, Ansegisili nescio cuius filio, prognatum

Carolomānus.

tum narrāt ſeu fabulantur. Ansberto vxor data fuit *Blithildis*, Clotharij ſupra laudati Regi filia, cum amplo Ducatu in extrema Auſtraſia, qui *Andouerpos*, gentem eā tempeſtate celebrem, complectebatur.

Quidquid ſit de Carolomanni & Ansberti proſapia, id conſtat *Carolomannum* palatij Auſtraſiæ Maiorem fuiſſe ſub Clothario, Clodouei filio, ad quem regni Francici monarchiam, ſublatis fratribus, perueniſſe diximus. Addunt noſtrates Chronographi, ipſum plerumque *Landini* ſeu *Landæ* in Hasbania (quod nunc tenue ac vetuſtiſſimum Brabantiæ opidulum eſt) commoratum, & annno circiter 615. defunctum fuiſſe, relictis liberis *Pipino* & *Amelberga*. Hæc ex viro nobili *VValbertum* peperit, Walbertus Caſtriloci Comes ex Valtiſia *VValdetrudem*, *Aldegundim* & *Amelbergam* genuit. Waldetrudis ex Vincentio Madelgario, Sonegiarum & Altimontis Comite, *Landricum* Meldenſem in Gallia Epiſcopum, *Dentlinum*, *Madelbertam* & *Alde-*

Lāden.

Amelberga.

meracum, aliasque Galliæ Belgicæ partes occupasse.

Clodoueo an. 514. defuncto, diuisa in quattuor filios, *Clotharium, Theodericum, Clodomirum & Childebertum* regna Francorum: quæ fratribus, eorumque liberis varia sorte sublatis, vni demum Clothario cessere. Clodomirus & Childebertus sine liberis obierunt, hic morte naturali, ille ferro Gundemari Burgundiæ Regis sublatus: Theodoricus verò Metensium Rex defunctus *Theudibertum* regni successorem reliquit: sub quo *Sigebertum* Francum, Genebaldi Ducis filium, virum natalibus splendidissimis ortum, Austrasiæ palatij Maiorem fuisse tradunt. Wolfgangus Lazius, & Ioannes Trithemius, hanc eius genealogiam memorant: *Huno, Diocles, Meroueus, Leontius, Heribertus, Priamus, Sigibertus:* ijdem *Ansbertum* ex Hugobaldo fratre nepotem, *Carolomannum* verò filium Sigeberti faciunt, quem vulgares Brabantiæ nostræ Chronographi à *Brabone*, Ansegisili nescio cuius filio, prognatum

Carolomānus.

tum narrāt ſeu fabulantur. Ansberto vxor data fuit *Blithildis*, Clotharij ſupra laudati Regi filia, cum amplo Ducatu in extrema Auſtraſia, qui *Andouerpos*, gentem ea tempeſtate celebrem, complectebatur.

Quidquid ſit de Carolomanni & Ansberti proſapia, id conſtat *Carolomannum* palatij Auſtraſiæ Maiorem fuiſſe ſub Clothario, Clodouei filio, ad quem regni Francici monarchiam, ſublatis fratribus, perueniſſe diximus. Addunt noſtrates Chronographi, ipſum plerumque *Landini* ſeu *Landæ* in *Lādē.* Hasbania (quod nunc tenue ac vetuſtiſſimum Brabantiæ opidulum eſt) commoratum, & annno circiter 615. defunctum fuiſſe, relictis liberis *Pipino* & *Amelberga*. Hæc ex viro nobili *Amelberga.* *VValbertum* peperit, Walbertus Caſtriloci Comes ex Valtiſia *VValdetrudem*, *Aldegundim* & *Amelbergam* genuit. Waldetrudis ex Vincentio Madelgario, Sonegiarum & Altimontis Comite, *Landricum* Meldenſem in Gallia Epiſcopum, *Dentlinum*, *Madelbertam* &

Alde-

meracum, aliasque Galliæ Belgicæ partes occupasse.

Clodoueo an. 514. defúncto, diuisa in quattuor filios, *Clotharium, Theodericum, Clodomirum & Childebertum* regna Francorum: quæ fratribus, eorumque liberis varia forte sublatis, vni demum Clothario cessere. Clodomirus & Childebertus sine liberis obierunt, hic morte naturali, ille ferro Gundemari Burgundiæ Regis sublatus: Theodoricus verò Metensium Rex defunctus *Theudibertum* regni successorem reliquit: sub quo *Sigebertum* Francum, Genebaldi Ducis filium, virum natalibus splendidissimis ortum, Austrasię palatij Maiorem fuisse tradunt. Wolfgangus Lazius, & Ioannes Trithemius, hanc eius genealogiam memorant: *Huno, Diocles, Meroueus, Leontius, Heribertus, Priamus, Sigibertus:* ijdem *Ansbertum* ex Hugobaldo fratre nepotem, *Carolomannum* verò filium Sigeberti faciunt, quem vulgares Brabantiæ nostræ Chronographi à *Brabone*, Ansegisili nescio cuius filio, prognatum

Carolomanus.

tum narrāt seu fabulantur. Ansberto vxor data fuit *Blithildis*, Clotharij supra laudati Regi filia, cum amplo Ducatu in extrema Austrasia, qui *Andouerpos*, gentem ea tempestate celebrem, complectebatur.

Quidquid sit de Carolomanni & Ansberti prosapia, id constat *Carolomannum* palatij Austrasiæ Maiorem fuisse sub Clothario, Clodouei filio, ad quem regni Francici monarchiam, sublatis fratribus, peruenisse diximus. Addunt nostrates Chronographi, ipsum plerumque *Landini* seu *Landæ* in Hasbania (quod nunc tenue ac vetustissimum Brabantiæ opidulum est) commoratum, & annno circiter 615. defunctum fuisse, relictis liberis *Pipino* & *Amelberga*. Hæc ex viro nobili *VValbertum* peperit, Walbertus Castriloci Comes ex Valtisia *VValdetrudem*, *Aldegundim* & *Amelbergam* genuit. Waldetrudis ex Vincentio Madelgario, Sonegiarum & Altimontis Comite, *Landricum* Meldensem in Gallia Episcopum, *Dentlinum*, *Madelbertam* & *Alde-*

Lāden.

Amelberga.

minis opido inclusa, in diœcesi Leodicẽsi. Obijt autem anno Christi septingentesimo quadragesimo tertio: vt in Annalibus Ecclesiæ Aurelianensis probat Carolus Saussеius, contra Baronium & Molanum aliter sentientes. Vitam eius scripsi Gerardus Moringus, Theologus Louaniensis, & sacrarum litterarum apud Trudonenses professor, idemque Saussеius lib. 5. Annalium Aurelianensium, quos an. 1615. Parisijs euulgauit.

Februarij 21. *die.*

B. PIPINVS Landensis, quem primum Brabantiæ Ducem nuncupant.

FRanci, gens Germanica, exemplo Gothorum ac Vandalorum, patria populariter egressi, Rhenanum tractum circa annum salutis 400. occuparunt. Exinde *Pharamundum*, Marcomiri Ducis filium, more aliarum gentium, an. 419. sibi Regem crearunt. Suc-

Reges Fracorum.

Successor eius *Clodio* Mosam fl. transgressus, Tungros, Taxandros, Neruios seu Tornacenses & Cameracenses suo imperio subdidit. Post eum *Meroueus*, deinde *Childericus* regnauit. Childerico *Clodoueus* est suffectus, regno vsque ad Pyrenæos montes prorogato, & Christi religione suscepta clarus. Gregorius Turonensis in Historia Francorum lib. 2. cap. 31. narrat Clodoueo ad fontem vitalem ingresso, S. Remigium Remensem Archiepiscopum dixisse, *Clodoueus fuit Sycāber.*

Depone mitis colla Sycamber.

Ex quo datur intelligi, primum hũc Francorum Regem Christianum ortu aut origine Geldrum fuisse. Qui enim hodie Geldri, olim Sycambri sunt dicti: vt ex Sidonij Apollinaris epigrammate ad Maiorianum constat, in quo inter alia dicitur,

Detonsus Vahalim bibat Sycamber.

Huc etiam facit quod Hincmarus narrat, Sycambros, sub Clodione & Meroueo Regibus, Tornacum, Camera-

meracum, aliasque Galliæ Belgicæ partes occupasse.

Clodoueo an. 514. defŭncto, diuisa in quattuor filios, *Clotharium, Theodericum, Clodomirum & Childebertum* regna Francorum: quæ fratribus, eorumque liberis varia sorte sublatis, vni demum Clothario cessere. Clodomirus & Childebertus sine liberis obierunt, hic morte naturali, ille ferro Gundemari Burgundiæ Regis sublatus: Theodoricus verò Metensium Rex defunctus *Theudibertum* regni successorem reliquit: sub quo *Sigebertum* Francum, Genebaldi Ducis filium, virum natalibus splendidissimis ortum, Austrasię palatij Maiorem fuisse tradunt. Wolfgangus Lazius, & Ioannes Trithemius, hanc eius genealogiam memorant: *Huno, Diocles, Meroueus, Leontius, Heribertus, Priamus, Sigibertus*: ijdem *Ansbertum* ex Hugobaldo fratre nepotem, *Carolomannum* verò filium Sigeberti faciunt, quem vulgares Brabantiæ nostræ Chronographi à *Brabone*, Ansegisili nescio cuius filio, progna-

Carolomānus.

tum

tum narrāt seu fabulantur. Ansberto vxor data fuit *Blithildis*, Clotharij supra laudati Regi filia, cum amplo Ducatu in extrema Austrasia, qui *Andouerpos*, gentem ea tempestate celebrem, complectebatur.

Quidquid sit de Carolomanni & Ansberti prosapia, id constat *Carolomannum* palatij Austrasiæ Maiorem fuisse sub Clothario, Clodouei filio, ad quem regni Francici monarchiam, sublatis fratribus, peruenisse diximus. Addunt nostrates Chronographi, ipsum plerumque *Landini* seu *Landa* in Hasbania (quod nunc tenue ac vetustissimum Brabantiæ opidulum est) commoratum, & annno circiter 615. defunctum fuisse, relictis liberis *Pipino* & *Amelberga*. Hæc ex viro nobili *VValbertum* peperit, Walbertus Castriloci Comes ex Valtisia *VValdetrudem*, *Aldegundim* & *Amelbergam* genuit. Waldetrudis ex Vincentio Madelgario, Sonegiarum & Altimontis Comite, *Landricum* Meldensem in Gallia Episcopum, *Dentlinum*, *Madelbertam* &

Lādẽn. *Amelberga.*

Alde-

Aldetrudim. Amelberga verò, huius soror, ex Witgero, *Emebertum* seu *Ablebertum* Cameracensem Episcopum, *Venantium*, *Gudilam*, *Rainildem* ac *Pharaildim* peperit: vt rerum nostratium scriptores referunt.

In Ansberti progenie concinnanda Francorum Annales cum nostris consonant. Is ex Blithilde seu Pluithilda, Clotharij Regis filia, *Arnoldum* genuit, & paruam in Austrasia regionem possedit, vbi nunc est Antuerpia: id tamen incertum, an Marchionis titulo. Arnoldus ex Oda, Pluithildæ sorore, *S. Arnulfum* Metensem Episcopum, Pipini æqualem, genuit.

B. Pipinus Lãdensis. *Pipinus*, cognomento *Landensis*, (quòd eius opidi habitatione delectaretur Carolomanno prognatus, *Ittam* seu *Idubergam*, Ruotbaldi Treuerensis Archiepiscopi sororem, filiam verò Aquitaniæ Ducis, habuit vxorem: vnde *Grimoaldus*, *Begga Andennensis*, ac *Gertrudis Niuellensis* prodierunt.

Pipinus ipse, Maior domus regiæ, à Clo-

à Clothario II. Francorum Rege, vnà cum S. Arnulfo, rector iuuentutis Dagoberti filij est constitutus, atque Austrasiæ prçfectus. Eidem, ac Cuniberto Episcopo Coloniensi, Dagobertus postea Sigebertum filium, Austrasiæ Regem creatum, commisit. Pipinus itaq; cùm annos 32. rebus Austrasianis præfuisset, anno circiter 647. vita excessit: quiescitque Niuellis in capsa portatili, quæ diebus Rogationum quotannis à Clero circumferri solet, sicut & capsa *Idubergæ* cöiugis, ac tertia *S. Gertrudis*. Iduberga namque marito defuncto, hortatu S. Amandi Traiectensis Episcopi, *Niuellense* monasterium fundauit, eique filiam Gertrudim præfecit: vt Sigebertus in Chronico testatur, & nos latiùs infra 6. Martij dicemus. *B. Iduberga.*

Arnulfus, spreto palatio, cùm ex Doda *Clodulfum, Valtisium* & *Ansegisum* genuisset, in Arduennæ secessibus vitam solitariam duxit; è quibus extractus, Ecclesiæ Metensis rector datur: quam dignitatem, solitudinis amore, *S. Arnulfus E. Metensis.*

postea

poſteà reliquit, & an. 640. obijt, *Clo-dulfo* filio in Epiſcopatu ſucceſſore.

S. Doda. Par Dodæ religio: nam Treueris incluſa vitam ſanctiſſimè peregit. De ſingulis infra dicam ſuis locis.

S. Arnulfus Metensis, 18. Iulij. Arnulfi Metenſis Epiſcopi Genealogia, ex vetuſta membrana Metenſi deſcripta, exſtat apud Petrum Pithæũ in Scriptoribus XII. coætaneis hiſtoriæ Francorum.

Grimoaldus Brab. Dux II. Grimoaldus, Pipini apud Sigibertum ſucceſſor, Regi auctor exſtitit, vt XII. cœnobia (in his Stabuletum & Malmundarium) in Auſtria conderet; gratus adeò Regi, vt filium eius Hildebertum in ſpem regni adoptaret. Vnde in faſtum elatus, cùm, pòſt adoptionem, Regi filius *Dagobertus* natus eſſet, metu ne Hildeberto regnum auferretur, Sigebertum veneno exſtinxit, & Dagoberto in Scotiam vel Hiberniam miſſo attonſoque, filium regno impoſuit. Qua rei indignitate commoti Auſtraſiæ proceres, Hildeberto interfecto, Grimoaldum captum Clodoueo, fratri Sigeberti

Dagobertus ablegatus in Scotiã.

Lutetiæ

Lutetiæ regnanti, miſerūt; à quo carceri perpetuo incluſus, miſerè vitam finijt, Hilderico, Clodouei filio, circa annum 655. Auſtraſijs Rege dato.

Grimoaldo in Ducatu ſucceſſit *Anſegiſus*, Beggæ ſororis eius maritus, in palatio autem *Vulfradus*. Anſegiſi meminit Paulus Diaconus lib. 8. historiæ Eutropio additæ: *Hoc* (inquit) *tempore apud Gallias in regno Francorum Anchis, Arnulfi filius, qui de nomine Anchiſæ Troiani creditur appellatus, ſub nomine Maioris domus, gerebat principatum.* Vnde liquet à multis retrò ſæculis creditum, Frācos à Troianis originem ducere. Qua de re viderint alij. *Anſegiſus Brab. Dux III.*

Anſegiſus ſeu Anſegiſilus, S. Arnulfi ex Doda filius, genuit ex S. Begga *Pipinum* II. cognomento *Heriſtalliū*: qui ſulbatis in Francia tyrannis, Maioris munus potentiſſimè adminiſtrauit. Alemanos, Baioarios, Saxoneſq; domuit, Friſios Vltraiecto eiecit, eāque vrbem S. *VVillibrordo* ad ſe ex Britannia venienti, attribuit: vnde illius Epiſcopatus initia. Religione tamen *Pipinus Heriſtallius Brab. Dux IV.*

Alpais. ac virtute clarum libido ſubuertit: *Alpaidem* namque, nobilem ex Romanduis (Gallo-Brabantiam hodie vocāt) virginē *Plictrudi* cōiugi ſuperinduxit, tanto in eam amore, vt Dodo frater pellicis, hoc fretus, S. Lambertum Tungrenſem Epiſcopum, adulterij increpatorem, Leodici orantem necarit.

Cæterùm Pipinus & Alpais, Dodonis diuinitus icti ſupplicio perculſi, crimen longa pœnitentia eluerunt:
Orp. Alpais quidem Orpij in Gallo-Brabantia puellarum monaſteriū ſtruxit, in quo & pœnitentiam egit: cuius ibidem tumulus & oſſa annis ſuperioribus ſunt detecta. Erat Pipino in de-
Herſtal. licijs locus quem Heriſtallum vocant, ad Moſæ fl. ripam haud procul Leodico, vbi palatium ſtruxit; indeque illi cognomē *Heriſtallij* adhæſit. Obijt an. 714. Iupiliæ, qui vicus ad Moſam non procul Leodico pariter viſitur, relicto
Carolus Martel. *Carolo Martello* ex Alpaide ſpurio. Hu-
Pipinus Breuis. ius filius fuit *Pipinus*, cognomento & ſtatura *Breuis*, qui à Francis ad regnum
Carolus Magnus. euectus, filium habuit *Carolum Magnū*

Impe-

Imperatorem, suprà 28. Ianuarij à nobis laudatum.

Februarij 24. die. Martyrol. Rom.

S. MATTHIAS Apostolus, cuius ossa Treueris quiescunt.

HVius sacrum corpus, tempore Constantini Magni Imperatoris, in vrbẽ Treuerensem attulit S. *Agritius* Episcopus, quod in vetustissimo S. Eucharij monasterio quiescit, hodie illustri Benedictinorum Abbatia, titulo S. Matthiæ celebri. Christophorum Brouuerum in mss. Annalibus Treuerensibus consule.

Eodem die Martyrologij Romani tabulæ S. *Modestum* Treuerẽsem Episcopum & confessorem memorant: de quo & Bruuerus legendus. *S. Modestus Treu. Episcop.*

Februarij 25. die.

S. ALDETRVDIS virgo, & Abbatissa Malbodiensis in Hannonia.

FVit filia S. Vincentij Hannoniæ Comitis, & S. Waldetrudis: quos sanctos coniuges infrà laudabimus. Materteræ suæ S. Aldegundi in regimine monasterij Malbodiensis suffecta, annos duodecim prudētissimè sāctissimeque præfuit. De ea fusè Hucbaldus monachus Elnonensis in eiusdem S. Aldegundis vita, apud Surium. Aldetrudi successit germana soror *S. Madelberta*, de qua infra 7. Septembris. De vtraque multis agit Iacobus Guisius, in Hannoniæ Chronicis, quæ mss. exstant tomis tribus, apud Franciscanos Montibus Hannoniæ.

Maria Sulperia, Hospitalaria, Louanij.

LIceat hoc loco meminisse *Mariæ Sulperiæ*, quæ in Louaniensi Xenodochio,

dochio, per *Sophiam*, S. Elisabethæ Hũgaricæ filiam, Henrico Brabantię Duci nuptam, fundato, annos quadraginta ægris assiduè ministrauit; maiore in proximos caritate, an constantia, haut facilè dixero. Vidimus eam non semel, cùm Louanij studiorum caussa versaremur; vbi elogium istud tumulo eius inscriptum legitur:

Maria Sulperia, raro admodum vitæ exemplo, Christianæ officia pietatis amplexa, quadraginta annorum iuge ministerium, Nosocomio huic sponte dedit, consilium aut solatium omnibus. Paupertate diues, contemptu læta, non homines sed Deum-hominem sequi voluit. Hinc nudo vestigio terram perpetuo calcans spreuit quidquid à cælo remotum esset: sed corpus summo rigore macerans dignum Deo animum effecit. Sic non minùs virtute quàm ætate veneranda, cùm vixisset annos LXXV. ex vmbra rerum ad lucem emigrauit V. Kal. Martias, anno M. D. C. 1600.

Serenissimi Principes, Albertus & Isabella, Archiduces Austriæ, Duces Burgundiæ, Principes Belgarum, ossa extolli è terra in hoc

conditorium curarunt, ut conspicuo magis lo-
1617. *co tam rarum vitæ exemplum legeretur, an-*
no M. DC. XVII.

Februarij 28. die. Martyrol. Rom.

S. Romanus Abbas Iurensis.

ROMANVS Abbas Iurẽsis in diœcesi Lugdunensi (quod monasterium hodie *S. Claudij* dicitur, in Comitatu Burgundiæ situm) primus illic vitam eremiticam duxit, & multis virtutibus ac miraculis clarus, plurimorum postea pater exstitit monachorum, vt Martyrologij Romani verbis vtar.
Martij 21. Fratrem germanum habuit *S. Lupicinum*: & Acta vtriusque Gregorius Turonensis in Vitis SS. Patrum describit. Horum discipulus fuit *S. Eugendus*, de quo supra diximus Kalendis Ianuarijs. Ceterùm Iura mons, in quo dictum monasterium situm est, Cæsari notus, Sequanos, hodie Burgundos, ab Heluetijs diuidit.

B. Ro-

B. Romanus Archiepiſcopus Remenſis.

ROmanus, Vigilij Papæ conſobrinus, monachus Iurenſis, & primus Abbas cœnobij Mentuniacenſis, à ſe conſtructi, in diœceſi Trecenſi, an. 545. ordinatur Archiepiſcopus. Hic ſepeliuit corpus B. Clothildis Reginæ, in eccleſia S. Genoueſæ Pariſijs, an. quingenteſimo quinquageſimo nono: ſeditque annis octodecim, & & moritur anno quingenteſimo ſexageſimo tertio. Ita Georgius Coluenerius in Catalogo Archiepiſcoporum Remenſium, Duaci an. 1620. edito, cum Flodoardi Hiſtoria Remenſi.

MARTIVS.

Kalendis Martij. Martyrologium Romanum.

S. SVITBERTVS Episcopus, Teisterbandiæ, Westphaliæ, Batauiæ, Frisiæ, Boructuariorum, Saxonum, aliorumque Germaniæ populorum Apostolus.

HVius sanctissimi Apostoli sui doctrinam verè Christianam, tot illustribus prodigijs ac miraculis confirmatam, vtinam nationes istæ, quas in Christo genuit, æmularentur ac profiterētur, nec impijs Lutheri, Caluini, Memnonis, aliorumque id genus monstrorum placitis, nullo vmquam testimonio diuinitus accepto probatis, adhærerent!

Venit is an. 690. ex Anglia in Germaniam nostram inferiorem, cum S. *VVillibrordo*, & alijs decem socijs, à *S. Egberto*

Egberto miſſus, propagandi Euangelij cauſſa; vt Beda in Hiſt. Angl. narrat. Venia à *Pipino Heriſtallio*, Maiore domus regiæ, impetrata, longè latèque verbum Dei ſparſit, & plurimas varijs locis baſilicas excitauit. Vtque maiorem meſſem faceret, in Angliam reuerſus, an. 695. à *S. VVilfrido*, Merciorum Antiſtite, conſecratus eſt Epiſcopus.

An. 708. Coloniam Agrippinam ad *Plectrudem* Pipini coniugem, indeque Iupiliam, Moſæ adſitam, ad ipſum *Pipinum* ſe contulit, à quo Werdam impetrauit, eoque in loco monaſterium ædificauit, quod nunc eſt Canonicorum collegium, in diœceſi Colonienſi, haud procul à Rheno flumine.

An. 714. ad Pipinum Iupiliæ ægrotantem (qui Alpaidem pellicem iam antea dimiſerat) venit, cùm *Agilolpho* Colonienſi Archiepiſcopo. Anno demum 717. laboribus fractus, Werdæ Cæſaris (vt hodie opidum nuncupatur, ad diſcrimen faciendum ab alijs Werdis) pijſſimè moritur, & in ſuo *Iopill.* *Keyſers Weerde*

ibidem monasterio sepelitur, atque etiamnum colitur.

Relatus est in numerum Sanctorum an. 803. à *Leone* III. Pontifice Maximo: de cuius eleuatione, canonizatione, ac miraculis exstat apud Suriũ liber *S. Lutgeri*, primi Episcopi Monasteriensis, ad Rixfridum VIII. Episcopum Vltraiectinum. Apud eumdem exstant Acta S. Suitberti, per *Marcellinum* presbyterum (qui ipsi comes peregrinationis, & Actorum scriptor, vt Lucas Paulo, adhæsit) fidelissimè conscripta. Dolendum tamen à nouitia manu stilum nonnihil mutatum, & recentiora quædam vocabula, vt *Brabantiæ, Lotharingiæ*, & similia esse inspersa. Erit tamen, spero, cùm genuina Acta, ex mss. codicibus fideliter expressa, luce donabuntur. Quorum quidem Actorum scriptorem esse Marcellinum, testis est Rixfridus suprà memoratus (qui an. 836. obijt) in Epistola ad S. Lutgerũ: *Habemus*, inquit, *& reuerenter habemus libellum cõtinentem gesta & legendam S. Suitberti Episcopi, & Coëpis-*

Coëpiscopi S. VVillibrordi, editam mandato & auctoritate sancti Patris Gregorij, Episcopi Traiectensis ecclesiæ, à S. Marcellino presbytero, consodali & confratre SS. VVillibrordi & Suitberti. Testis item Lutgerus libro citato ad Rixfridum: *Expauesco & tremisco aliquid addere ad complementũ illius libri, editi & conscripti à tam excellenti gentilium prædicatore, egregio presbytero S. Marcellino.*

Martij 2. die.

S. WILLEICVS presbyter & confessor.

FVit *S. Suitberti* Episcopi in Euangelica prædicatione cooperator, & Canonicus in ecclesia Vltraiectina recens instituta. Defuncto Suitberto, annis decem Werdensi monasterio laudabiliter præfuit, & an. 727. vita excessit.

B. CA.

B. CAROLVS cognomento BONVS, Comes Flandriæ & martyr.

PAtrem habuit *S. Canutum*, Daniæ Regem ac martyrem: de quo ſupra die 7. Ianuarij diximus. Occubuit & filius ipſe martyr pro iuſtitia, Brugis in baſilica S. Donatiani an. 1127. cæſus, cùm ante aram Deiparæ, in ſuperiore templi parte, quæ palatio eius erat contigua, preces ad Deum funderet. De vita & morte illius amplum ſcripſit commentarium *Gualterus*, Archidiaconus Morinenſis, quem Iacobus Sirmondus, Soc. Ieſu preſbyter, an. 1615. Lutetiæ typis edendũ curauit. Sacra eiuſdẽ oſſa è tumulo leuata, in ſacrario Canonicorum cathedralis Eccleſiæ S. Donatiani religioſè adſeruantur. Fuit vir procera admodùm ſtatuta, nouem ſcilicet pedes lõgus: cui longitudini corporis membra & oſſa, quæ hodie magna cum admiratione ibidem ſpectantur, reſpondebant.

Martij

Martij 3. die.

S. Winuualocus alijs Galnutius, Abbas Britannus.

FLoruit temporibus S. Patritij, Hiberniæ Apostoli. Eius lipsana, sæuientibus per Britanniam Normannis, primùm in Galliam, & inde Gandauum, ad Blandiniense S. Petri cœnobium, sunt aue cta: cuius translationis ibidem quotannis fit commemoratio Kalendis Augusti. Discipulum habuit *S. Ethbinum* diaconum, cuius festiuitas incidit in 19. diem Octob.

Martij 4. die.

B. RVPERTVS Abbas Tuitiensis.

TVitium, ex opposito Coloniæ Agrippinæ trans Rhenum, pagus est ac monasterium illustre Benedictinorum, in quo Rupertus, scientia diuinitus accepta, Deiparæ beneficio, & libris *Duydts*.

libris editis clarissimus, Abbatem egit religiosissimum, & an. 1135. vitam sanctissimè finijt. Omnem officij pietatisque rationem adolescens didicit in cœnobio S. Laurentij, ad muros urbis Leodicensis: cuius in loci templo hodieque imago Deiparæ visitur, cultu miraculisque celebris, quam Rupertus in veneratione habuit, addita inscriptione.

Venerabilis ANNA DE IESV, socia S. Teresiæ, quæ Carmelitanum ordine nostra ętate reformauit.

MAgnus ille mundi fabricator Deus humanum in terris genus cùm procreasset, virum præesse voluit, feminam verò obtemperare. Itaque non sine caussa hanc naturâ imbecillem ac fragilem, illum eximio quodam animi ac corporis robore, prudentiaque singulari præditum videmus. Nimirum maiore quadam vi ac constantia opus erat viris, ad res omnes humanas ex æquo ac bono mode-

moderandas. Quo fit, vt mihi certè admirabilior, magisque prædicanda feminarum, quàm virorum virtus videri soleat. Etenim si præclarũ quodque facinus tantò magis laudibus in cœlum efferimus, quantò pauciora ac minora præsidia illi, qui patrauit, credimus subministrata: non est, quod adeò miremur viros multa sapiẽter ac moderatè facere, quos ipsa Natura prudentes quodammodo atque excelsos genuit; sed mulieres corpore fragili, animo angusto ac paruo, fortes aliquando atque inuictas sese præbere, id profectò suspiciendum atque in primis laudandum puto. *Mulierẽ fortem quis inueniet?*

Ne lõgè aut altè exempla petamus: multi nostro sæculo illustres ac magnanimi heroës, in his *Ignatius Loiola*, *Franciscus Xauerius*, *Carolus Borromæus*, *Philippus Nerius*, omnes Diuorum numeris adscripti, & alij exstitere, qui per se suosque rem Christianam mirificè auxerunt ac propagarunt. Ex altero sexu vna ferè occurrit S. TERESIA, illa verè magna, verè admiranda, verè

verè *fortis mulier*, seu potiùs virgo, imò virago: vt æui sui Phœnicem non iniuria quis nuncupet. Hæc Abulæ in Hispania, singulari quadam Dei pro-
Anno 1515. uidentiâ, illis temporibus nata est, quibus Lutherus excucullatus apostata, virus in Ecclesiam cœpit effundere. Ætate iam grandior monasticen amplexa, ac demum austerioris vitæ cupida, supra muliebrem naturam, supra vires ac conditionem sui sexus se extulit. Plurimis namque monasterijs per Hispaniam excitatis, primæuam sui ordinis disciplinam adeò faustè instaurauit, vt non modò virgines innu-
Dux femina facti. merabiles, sed viros quoque doctrinâ & sanctitate eximios ad imitationem pellexerit, atque ad cœnobia arctioris instituti condenda permouerit. Fuit autem progressus, Deo adiutante, tantus, vt Congregatio à Sixto V. in prouincias quinque per Hispaniam distributa, & pòst à Clemente VIII. proprium nacta fuerit Præfectũ Generalem. Quæ quidem cùm Hispaniã impleuisset, & ad Occidentales Indos pal-

palmites porrexisset, in Italiam demū pedem intulit, atque in ipsa vrbe Roma Seminarium instituit, ex quo sodales feruentiores, doctrina, linguarū peritia, & alijs eiusmodi dotibus insignes, pro Christo legatione functuri, ad exteras quasque nationes emitterentur. Itaque sacræ signa militiæ inde in Sarmatiam ac Russiā ad Septemtrionem, in Indiam Persiamque ad Orientem, denique in Galliam ac Germaniam cùm inferiorem tum superiorem sunt prolata.

Ceterùm primas inter S. Teresiæ sodales fuit *Anna de Iesu*, quæ sacras virginum huius instituti colonias in regnum Franciæ & Belgicam nostrā deduxit. Nata est autem in Extremadura Hispaniæ prouincia, nobili gente *Lobera*, ex qua hodie *Christophorus Lobera*, illius consanguineus, Vxamensis in Castella Episcopus floret. Anno ætatis decimo florē suæ virginitatis Deo addixit ac sacrauit, contemptoq; mundi fastū, vestem modestiæ plenam induit, atque in Nosocomio *Palentiæ*

ægris aſſiduè ſeruiuit. Annos quattuor & viginti nata, B. Tereſiæ, tunc *Abulæ* Antiſtitam ſeu Prioriſſam, vt vocant, agenti ſe adiunxit: quæ ad ſe venientē humaniſſimè excepit, atque vt ſociam deinceps habuit. Nouitia adhuc, eamdem Tereſiam, anno ſalutis 1570. ad fundandum in vrbe Salmanticenſi monaſterium, eſt comitata. Exinde *Madritum* miſſa, *Mariæ*, Maximiliani II. Imperatoris viduæ, impenſis nouum ibi cœnobium à fundamentis excitauit. Cui, vt & *Philippo II.* Regi Catholico, atque vniuerſis aulæ proceribus ac matronis gratiſſima exſtitit. Colebatur item à *Didaco Iepeſio,* qui Philippo Regi à ſacris tunc Confeſſionibus erat, & Turiaſonēſis poſtea Epiſcopus obijt, ab *Alfonſo Oroſco*, viro pijſſimo ex ordine Eremitarum S. Auguſtini, & alijs integræ notæ viris. *Nicolaus Marianus*, qui primus Carmelitarum excalceatorum Præfectus generalis fuit, *Ioannes Crucius, Ambroſius Marianus, Antonius de Ieſu,* ceterique Patres ſeniores, defuncta Tereſia, eam vt matrem venerabantur.

Anno 1604. *Catharina Aurelianensi*, Longæ-villæ Ducis filia, euocante, cum alijs quinque monialibus in Galliam venit, & *Parisiensi, Pontisarensi, Ambianensi, Turonensi*, alijsque cœnobijs excitatis, an. 1606. in Belgicam transijt, ab *Alberto Pio* atque *Elisabetha Clara Eugenia*, optimis Principibus nostris, idemtidem inuitata. Anni proximè sequentis initio, iacta sunt fundaméta regij monasterij in vrbe *Bruxellensi*: cui postea accesserunt *Louaniense, Montense* in Hannonia, *Antuerpiense, Tornacense*, & alia alibi.

Belgicæ finibus pietas ista contineri non potuit: rogantibus itaque *Sigismundo* Poloniæ Rege & eius coniuge, nouam monialium coloniam Anna *Cracouiam* emisit, quæ regnũ illud amplissimum pijs cœtibus paulatim impleuerũt. Abstinentia demum laboribus, senio, morbisq; cõtinuis exhausta, IV. Kal. Martias an. 1621. Bruxellæ moriens, ad meliorem vitã transijt, magna sanctitatis opinione. Ad defunctæ corpus spectandum ac terrę

mandandum, magnus fuit aulicorum ac ciuium concursus: quod pietatis officium & ipsi Belgarum Principes, paulò ante laudati, præstiterunt.

Ioanna vander Noot.

Dum sani passim accurrunt, diuino velut monitu excitata *Ioanna de Spiritu sancto*, nobili Vandernotiorum apud Brabātos genere prognata, eiusdem loci monialis, (quam paralysis septénio grauiter afflixerat, & membrorum prorsus impotentem mēsibus decem lectulo affixerat) rogat, vt ad odeium, in quo floribus ornatum *Annæ* corpus, omnium oculis expositum iacebat, curru suo versatili à sodalibus trahatur. Etenim non ire, non stare, non cibum in os ingerere, non caput aut alia membra mouere poterat; cùm velut sine neruis brachia & crura depēderent. Itaque eò attracta, & ad defunctæ corpus per duas moniales admota, cùm illud osculo fuisset venerata, (mirum dictu) mox pedibus constitit, & post grates Deo dictas, firmis tibijs versus triclinium ad Antistitam perrexit, ac sana deinceps perman-

permansit. Franciscus Paz, Doctor Medicus præstantissimus, qui eam vt desperatæ salutis (post varia remedia adhibita) iã dudũ deseruerat, rogatus quid de ista curatione sentiret, respõdit, *Illud tam repente, & sine aliqua euacuatione naturæ, non potuisse fieri absque miraculo.*

Martij 6. die.

S. COLETA virgo, ordinis S. Claræ, quiescit Gandaui.

COleta virgo, Corbeiæ in Picardia nata, ordinem S. Claræ, primùm in monasterio vrbis Bisontinæ apud Burgundos, pòst in aliorum quoque locorum varijs cœnobijs ad veterem disciplinam reuocauit; vsa potissimùm consilio P. *Francisci Balmæ*, Confessarij sui, viri morum vitæque integritate laudatissimi: cuius ossa in Bisontino cœnobio quiescunt. Obijt autem B. Coleta Gandaui in *Betlehẽ*, sui instituti cœnobio, an. millesimo quadringentesimo quadragesimo sep-

timo, vbi hodieque ſacrum eius corpus integrum magna veneratione à monialibus adſeruatur. Vitam eius fusè ſcripſit *Stephanus Iuliacus*, Theologus Pariſiēſis, à Surio editam. Colitur autem Gādaui a ſuis Officio eccleſiaſtico, iuxta Indultum *Clementis VIII.* Papæ: quod ad alia eiuſdem inſtituti cœnobia Belgica *Paulus V.* an. milleſimo ſexcenteſimo decimo extendit.

Ceterùm reformatæ huius congregationis monaſteria ſunt iſta, *Biſontinum* & *Poligniacenſe*, in Burgundia, *Gandenſe* & *Brugenſe* in Flādria, *Atrebatenſe* & *Heſdinienſe* in Arteſia, *Cameracēſe* in prouincia eiuſdem nominis, *Ambianenſe* & *Peronenſe* in Picardia, *Rotomagenſe* in Normannia, *Muſſipontanum* in Lotharingia, *Nannetenſe* in Britannia minore, *Chamberienſe* in Sabaudia, *Dienſe*, *Dauronenſe* & *Surrenſe* in Delphinatu, itemque *Aneſſiacenſe* in Sabaudia: de quibus vide Origines noſtras Monaſticas lib. 3. cap. 11.

Clea

Clemens VIII. Papæ diploma, an. 1604. datum, ad Abbatissam Gandensem monasterij S. Claræ.

Clemens Papa VIII. dilectæ in Christo filiæ, salutẽ ac Apostolicam benedictionem. Pijs ac deuotis supplicationibus, vestro nomine humiliter mihi porrectis inclinati, vestræq; spirituali consolationi & deuotioni, quam erga beatam Coletam, olim vestri ordinis monialem (cuius corpus in ecclesia vestri monasterij requiescit) ac multis miraculis, quæ Omnipotens Deus ad eiusdem B. Coletæ intercessionem, vt piè creditur, operari dignatur, sicut ad Nos fide dignorum virorum relatione perlatum est, clarè dignoscitur, gerere comprobamini, benignè prospicere volentes, ex voto venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, super sacris ritibus ac ceremonijs deputatorum, vobis vt Officium in honorem eiusdem B. Coletæ, de Communi vnius virginis, anniuersario die eius obitus, singulis annis recitare, & eodem die Missam in vestra ecclesia, in illius honorem pariter de Communi vnius virginis

celebrari facere liberè & licitè valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam concedimus & indulgemus: vosq; Officium huiusmodi dicto die recitando, obligationi recitandi diuini Officij satisfacturas esse declaramus. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die vicesima septima Nouembris, an. millesimo sexcentesimo quarto, Pontificatus nostri anno tertio decimo. M. Vestrius Barbianus.

Pauli V. Papæ diploma, anno 1610. *datum.*

PAulus Papa V. *ad perpetuam rei memoriam. Aliàs felicis recordationis Clemens Papa VIII. prædecessor noster, supplicationibus dilectarum in Christo filiarum, Abbatissæ & monialium monasterij S. Claræ, ordinis eiusdem S. Claræ Gandauensis, inclinatus, de consilio venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum, S. R. E. Cardinalium, super sacris ritibus & ceremonijs tunc deputatorum, ipsis Abbatissæ & monialibus, vt Officium in honorem Beatæ* Coletæ *de*

Com-

Communi vnius Virginis, anniuersario die eius obitus, singulis annis recitare, & eodem die Missam in earum ecclesia in illius honorem pariter de Communi vnius Virginis celebrari facere, liberè & licitè valerent, auctoritate Apostolica licentiam concessit & indulsit, ipsasq; Abbatissam & moniales, Officium huiusmodi dicto die recitando, obligationi recitandi diuini officij satisfacturas esse declarauit, & aliàs pro vt in ipsius Clementis prædecessoris desuper in simili forma Breuis, sub data videlicet 27. *Nouembris an.* 1604. *Pontificatus sui anno decimotertio expeditis litteris, pleniùs continetur.*

Cùm autem, sicut nobis nuper expositum fuit, nomine dilectarum etiam in Christo filiarũ, vniuersorum monasteriorum monialium reformatarum, ordinis S. Francisci, in omnibus prouincijs Belgij existentium, ipsæ quoque pro spirituali earum consolatione ac deuotione, quam erga eandem B. Coletam *gerunt, Officium præfatum recitandi licentiam & facultatem sibi concedi plurimùm cupiant, Nobis propterea eorumdem monasteriorum moniales humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis oportunè proui-*

dere de benignitate Apostolica dignaremur.
Nos igitur easdem moniales specialibus fauoribus & gratijs prosequi, earumq́. spirituali consolationi, quantum cum Domino possumus, benignè consulere volentes, ac monialium præfatarum singulas à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq́. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel caussa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existant, ad effectum præsentiem dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, nec non præfatarum Clementis prædecessoris litterarum tenorem in præsentibus pro expresso habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium, sacris ritibus & ceremonijs præpositorum, consilio, facultatem Officium in honorem eiusdem B. Coletæ, *de Communi vnius Virginis, anniuersario die eius obitus, singulis annis, & eodem die Missam in earum ecclesia, in illius honorem pariter de Cōmuni vnius Virginis celebrari faciendi, prædicti monasterij Abbatissæ & monialibus à dicto Clemente prædecessore,*
vt

vt præfertur, concessam, ad omnia monasteria monialium reformatarum, ordinis S. Francisci, in omnibus prouinciis Belgij, vbi sunt monasteria eiusdem ordinis S. Claræ existentia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium extendimus: nec non eorumdem monasteriorum monialibus, vt in posterum Officium in honorem eiusdem B. Coletæ, *de Communi vnius Virginis, anniuersario die eius obitus, singulis annis recitare, & eodem die Missam in earum ecclesijs, in illius honorem, pariter de Communi vnius Virginis, recitare liberè & licitè valeant, auctoritate Apostolica & tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus & impertimur; nec non præfatorum monasteriorum moniales, Officium huiusmodi dicto die recitando, obligationi recitandi diuini officij satisfacturas esse, declaramus. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrarijs quibuscumq;. Datum Romæ apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die secunda Septembris, millesimo sexcentesimo decimo, Pontificatus nostri anno sexto.* S. Cobellutius.

B. Go-

B. GODEGRANDVS, Episcopus Metensis in Lotharingia.

NAtus est in Hasbania, patre *Sigiramno* & *matre Lādrada*, Caroli Martelli filia. Pietati & litteris operā dedit primùm in monasterio S. Trudonis apud Hasbanos, deinde Metis: à cuius vrbis Clero Episcopus electus, amplissimam potestatem Episcopos per Galliam ordinandi à *Stephano* Papa accepit. Tria exstruxit monasteria, & an. 765. viuere desijt; vt Sigebertus notauit, qui libro De viris illustribus memorat, ipsum sanctę religionis regulam scripsisse, eamque Metensis Ecclesiæ Clericis obseruandam dedisse. Sed hanc regulam, vt pleræque aliæ Ecclesiæ, sub Walone Episcopo, & vnà vitam communem, abdicarunt, & facti sunt Canonici sæculares ac proprietarij.

Martij

Martij 7. die. Martyrol. Rom.

S. THOMAS AQVINAS, Doctor Angelicus, ex ordine Prædicatorum.

ADolescens *Albertum Magnum* in Philosophicis ac Theologicis studijs præceptorem Coloniȩ Agrippinæ habuit. Magna illi, sed honesta ac sancta, cum *Aleide*, Henrici III. Brabantiæ Ducis vidua, familiaritas fuit; traditurque Louanij aliquamdiu vixisse. Hoc constat, ipsum interfuisse & subscripsisse visitationi collegij Canonicorum in opido Thenensi, tertio lapide à Louanio. *Thienē.*

Exstant non paucæ Epistolæ à S. Thoma ad Aleidem scriptæ, itemque Opusculum XXI. *De regimine Iudæorum.* Hæc ipsa Aleidis exstruxit *Audergemium*, monialium ordinis Dominicani cœnobium, quod milliari vno à Bruxella hodieque floret, vnicum illius instituti in Brabantia, haud procul à Rubra Valle. Henricus eius maritus *Oudergem.*

pala-

palatium ſuum, quod Louanij in media vrbe ad Diliam habebat, in monaſterium ſodalium Prædicatorum conuertit: in quo tumulus marmoreus vtrique communis viſitur.

Obijt Thomas an. 1274. in Foſſanoua, Ciſtercienſis inſtituti monaſterio, an 1323. à Ioanne XXII. Diuis adſcriptus, pòſt Toloſam tranſlatus, Vrbano V. Pontifice: vbi hodieque in magna eſt veneratione. Vitam eius, vt & S. Dominici, & aliorum eiuſdem ordinis, eleganti ſtilo nuper ſcripſit *Nicolaus Ianſſenius*, Dominicanus Antuerpienſis.

B. FREDERICVS, Horti B. Mariæ in Friſia Abbas ac fundator.

FVit primùm Parochus in Hallumēſi pago, ſibi patrio, pòſt mundi delitijs valere iuſsis, veſtem ord. Pręmonſtratēſis à Balduino Epiſcopo Vltraiectenſi acceptā induit, & an. 1163. monaſterium Horti Mariani fundauit: vbi & primus Abbas piè in Domino an. 1175.

1175. obdormiuit, multis miraculis in vita & post obitum clarus. Frederici plantationem Paulus IV. Papa an. 1559. ex agro in vicinam vrbem Leouardiensem transtulit, & ex ea cathedrale collegium Leouardiense constituit, Canonicis regularibus in sæculares transmutatis. Vitam B. Frederici, *Sibrandus* sextus eiusdem loci Abbas (qui an. 1238. obijt) accuratè conscripsit, qua nos ms. vsi sumus. Plura vide in Chronico nostro Præmonstratensi. *Leouardiensis Episcopatus.*

Martij 8. *die.*

S. Hunfridus Episcopus Teruanensis.

PRimùm egit monachum Prumiæ in Arduenna, postea *S. Folquino* in Episcopatu Morinensi seu Teruanensi successit, & vnà Abbas Bertinianus fuit. A Normannis sede sua pulsus, *Nicolaum* I. Papam consuluit, cui is respondit *cap. Sciscitaris, caussa 7. q. 1.*

Obijt circa an. 871. vt ex Ioannis

Iperij

Iperij Chronico ms. Bertinensi cap. 16. datur intelligi. Teruana an. 1553. funditus excisa, corpora *SS. Hunfridi* & *Maximi* Episcoporum Ipras in Flandriam, cum parte dotis Episcopalis ac prouentuum ecclesiasticorum, sunt translata: ubi hodieque communi feretro inclusa adseruantur.

Martij 10. *die. Martyrol. Rom.*

S. Attala, Abbas Luxouiensis in Comitatu Burgundiæ.

LVxouium, vulgò *Luxeul*, vetustum est opidum in Comitatu Burgundiæ situm, cuius muris inclusum visitur illustre monachorum Benedictinorum cœnobium. Huius loci Abbas fuit S. Attala, qui anno sexcentesimo vicesimo quarto floruit. Vita eius à Ioanne Abbate fideliter scripta exstat apud Bedam, Surium, & Barralem in Chronologia Lerinensi.

B. Hi-

B. HIMELINVS presbyter Scotus.

FEnacum, vulgò *Sinte Himelyns Visse-naken,* pagus est Brabantiæ, haud procul à Thenis opido: in quo pago quiescit B. Himelinus, in crypta sub campanili, nondum è terra leuatus. Fuit S. Rumoldo carne propinquus, aut vt alij volunt, eius affinis. Vide Gillemanum in Hagiologo Brabantinorum.

Martij 11. *die.*

S. VINDICIANVS Episcopus Cameracensis & Atrebatensis, Bruxellensium Apostolus.

BAldericus Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus, qui ante annos sexcentos Chronicon Cameracensis & Atrebatensis Ecclesiarum olim vnitarum conscripsit, hoc ordine Episcopos vtriusque vrbis recenset: nulla facta mentione *Diogenis*, quem alij

primum Episcopum faciunt, & circa annum 407. à Wandalis martyrio coronatum scribunt.

I. S. Vedastus, à S. Remigio Remensi. Archiepiscopo ad Atrebates missus, obijt 6. Februarij circa an. 540.

II. Dominicus successit S. Vedasto.

III. B. Vedulfus, sedem Episcopalem Atrebato Cameracum transtulit.

IV. S. Gaugericus Vedulfo circa a. 555. successit, & obijt 11. Augusti, circa an. 594.

V. Bertoaldus successit S. Gaugerico.

VI. S. Ablebertus, qui & Emebertus, frater S. Gudilæ virginis, Bruxellensium patronæ, decessit 15. Ian. circa an. 640.

VII. S. Aubertus, siue Autbertus, die 21. Martij circa an. 642. consecratus, sedit annis 33. & obijt 13. Decembris circa an. 675.

VIII. S. Vindicianus, die 24. Iunij circa an. 676. consecratus, sedit annis 36. & obijt 11. Martij circa an. 712.

IX. Hildebertus successit S. Vindiciano,

Hil-

Hildeberto Hunoldus, & huic S. Hadulfus, qui 19. Maij circa an. 729. viuere desijt: & sic alij ex ordine, vsque ad Gerardum eo nomine Secundum, qui an. 1092. obijt. Post hunc diuisus est Episcopatus, & Atrebatensis Ecclesia proprium an. 1094. Episcopum accepit, hodieque retinet.

Vt ad S. Vindicianum reuertar, is cum *S. Lamberto* Tungrensi Episcopo basilicam monasterij Hunocurtensis, consecrauit, ibique clericos & sanctimoniales constituit: idem *S. Maxellẽdis* virginis ac martyris corpus sepeliuit. *Cùm ægrotaret apud Brosellam diœcesis suæ territorium, iussit se transferri ad Montem S. Eligij, eò quod ibi beatus Eligius habitationis suæ fecerat diuersorium, cui ipse Vindicianus familiari vsu dilectionis inhæserat*: vt Baldericus in citato Chronico lib. 1. cap. 28. loquitur. Obijt itaque Bruxellæ (quæ olim fuit in diœcesi Cameracensi sita) sepultus in dicto Monte S. Eligij, qui nunc est Abbatia Canonicorum regularium, sesquimilliari ab Atrebato. Vitam eius scripsit

Ioannes, alijs *VValterus*, Abbas Montis S. Eligij, quæ ibidem ms. exſtat. S. Vindiciani corpus Fulbertus, Epiſcopus poſt illum decimus quintus, circa an. 955. è terra eleuauit, cum magna miraculorum gloria, quæ idem Baldericus commemorat.

Martij 12. *die*.

Venerabilis Dionyſius Carthuſianus.

OB ſingularem vitæ ſanctimoniam *Doctor Ecſtaticus*, ob librorum à ſe ſcriptorum copiam alter *Didymus Chalcenterus* à quibuſdã nuncupatur. Vixit, ad extremum vſque ætatis tempus, in Ruremundenſi Geldrorum Carthuſia & an. 1472. ibidem exceſſit. Oſſa eius noſtra ætate è terra leuauit *Henricus Cuquius*, ex Doctore & Cãcellario Louanienſi, Epiſcopus Ruremundenſis: vt Arnoldus Hauenſius in libro de inſtitutione nouorum in Belgio Epiſcopatuum fusè narrat. Dionyſij vitam ſcrip-

ſcripſit Theodoricus Loerius , Carthuſianus Colonienſis.

Martij 15. *die. Martyrol. Rom.*

S. ZACHARIAS Papa.

IVre hic nobis commemorandus eſt optimus Pontifex, qui per S. *Bonifacium*, Vltraiectenſem & Moguntinum Archiepiſcopum, ad regnum Galliæ euexit *Pipinum Breuem*, Caroli Martelli, filium. Qua de re vide Baronium in Annalibus, Serarium in Hiſt. Moguntina, & alios.

Martij 16. *die. Martyrol. Rom.*

S. HERIBERTVS Epiſcopus Colonienſis.

ANno 1021. ex hac vita migrauit (vt Segebertus in Chronico notat) & conditus eſt in Tuitienſi monaſterio, à ſe exſtructo. Vitam eius, à Surio editam, ſcripſit *Rupertus* X. Ab-

bas Tuitiensis: exstat & *Lambertus Leodicensis*, monachus Tuitiensis qui sub Werimboldo III. Abbate eiusdem res gestas ac miracula litteris consignauit.

S. Evsebia virgo & Abbatissa Hamaticensis.

Mater illi fuit S. *Rictrudis*, Abbatissa & fundatrix Marchianensis: de qua 12. Maij dicetur. Successit proauiæ suæ *S. Gertrudi* in regimine monasterij Hamaticensis: vbi & obijt, terræ mandata à *S. Amato* Episcopo Senonensi, quem eo in loco *S. Mauruntus*, Eusebiæ frater, exulantem fouebat. Quiescit Marchianis, in feretro argẽteo admodum pretioso. Hamaticum porrò, olim virginum cœnobium, ad Scarpum fl. secundo lapide à Duaco, nunc est Prioratus monachorum Benedictinorũ Abbatiæ Marchianensis.

Memo-

Memoria venerabilis Sacramenti miraculoſi, Amſtelrodami in Hollandia.

ANno 1345. ſacroſancta hoſtia, ab ægro cum phlegmatibus eiecta, & in ignem miſſa, nec candorem amiſit, nec vllâ læſionem à flammis accepit: dein ciſtæ inpoſita ſtupendis ibidẽ miraculis claruit. Domus autem, in qua primum miraculum contigit, in egregium ſacellum, quod *Locus ſacer* dicitur, eſt commutata. Tanti miraculi, & aliorum innumerabilium, quæ ſubſecuta ſunt, memoria quotannis Officio proprio à Clero Amſtelrodamenſi celebrari ſolet: quod Officium typis ſeorſim excuſum exſtat.

Martij 17. die. Martyrol. Rom.

S. GERTRVDIS virgo, & Abbatiſſa Niuellenſis in Brabantia.

NAta eſt patre *Pipino Landenſi* quem primum Brabantiæ Ducem nun-

cupant, matre verò Itta seu Iduberga, quæ, defuncto marito, Niuellense monasterium construxit, eique filiam suam præfecit. Id nunc est illustre Canonicarum virginum nobilium collegium: de quo fusè Molanus libro de Canonicis, & nos in libro De collegijs Canonicorum per orbem Christianum. Obijt autem an. 664. estque in cælites relata per Innocentium III. Papam. Est Niuellis iuxta templum S. Gertrudis fons, seu puteus aquæ limpidissimæ, quam ciues & exteri lagenis domum auferre solent, ad glires fugandos. Idem cum fructu fieri solet Augustæ Vindelicorum, per cineres ex tumulo S. Vdalrici Episcopi desumptos, vt Marcus Velserus in Notis ad illius vitam obseruauit.

Martij 19. die. Martyrol. Rom.

S. Landoaldus presbyter Romanus.

LAndoaldus Romanæ Ecclesiæ Archipresbyter, quem ex vrbe Roma

ma in Gallias *Amandus* Traiectensium Episcopus secum adduxerat, XIIII. Kal. Aprilis an. 646. obdormiuit, & in Vuintreshoue, prœdio sibi ab Apro Comite, S. Lamberti patre, olim collato, sepelitur, in basilica à se ædificata, atque in honorem S. Petri dedicata. Ita ms. Chronicon Gandense. *Anno* 646.

Est autem Landoaldus à *Martino I.* Pont. Max. adiunctus S. Amando, cùm Romam veniens Pontifici declarasset, se non sufficere ad copiosissimam messem in Christi horreum conferendam.

Venere porrò, vnà cum Landoaldo, in Belgium alij decem eiusdem animi sodales; quos inter fuere, *S. Amantius* diaconus, *S. Adrianus* martyr & internũtius Landoaldi, *S. Vinciana* virgo, Landoaldi soror, & *S. Adeltrudis*, itidem virgo.

S. Vincianam scribit Chronographus Gandensis an. 643. defunctam, & in Vuintreshouia, à fratre Landoaldo sepultam.

Horum omnium Sanctorum cor-

pora ex Vuintershouia, diœcesis Leodicensis viro, Gandauum an. 980. ad S. Bauouis monasterium transtulit Vuomarus Abbas. Ceterùm gesta ac miracula S. Landoaldi & sociorum descripsere Notgerus Leodicensis Episcopus, & Herigerus Abbas Laubiẽsis. Id ex ms. Gãdensi Chronico certò didici, cuius hæc sunt verba, in gestis anni 972.

S. Landoaldi sociorumq; eius vitam & gesta pro ut ex antiquis libris, à Nortmannis & Danis olim ambustis, & sicut ex veterum fide dignorum relatione percipere potuit, Nodgerus Leodicensis Episcopus conscripsit. Item in gestis an. 981. *S. Landoaldi & sociorum eius miracula veraciter diuulgata, iussu Domini Nodgeri Pontificis eximij sunt collecta, & per Domnum Herigerum eius didascalum, ac Musicæ artis peritum, breuiter quidem sed satis discretè, ac luculento sermone sunt descripta, & ipsius Episcopi auctoritate confirmata, atque sigilli eius impreßione roborata, & Vuomaro Abbati cœnobij Gandensis, omnibusq; fratribus fideliter sunt missa.*

Martij

Martij 20. die. Martyrol. Rom.

S. VVLFRAMNVS Episcopus Senonensis in Gallia.

VVlframnus, relicto Episcopatu Senonensi, annis quinque apud Frisios, eorumque Regem *Radbodum*, in prædicanda Christi doctrina, strenuè laborauit. Quod opus Euangelicum postea *SS. VVillibrordus* & *Bonifacius* cum sodalibus suis, feliciter sunt prosecuti. Obijt sanctus Antistes in Fontanella, diœcesis Rotomagensis monasterio, an. Christi septingentesimo vicesimo, inde postea cum *S. VVandregisilo*, Gandauum ad Blandiniense monasterium translatus. Vitam eius à Surio publicatam scripsit Ionas Abbas, qui eodem tempore vixit.

Martij 21. die. Martyrol. Rom.

S. LVPICINVS Abbas Iurensis in Burgundia.

FVit is frater S. Romani, Abbatis pariter Iurensis, de quo supra die 28 Febr. diximus. Discipulum habuit *S. Eugendum* eiusdem loci similiter Abbatem, quem Kalendis Ianuarijs celebrauimus.

Martij 25. die.

S. HVMBERTVS, Maricolensis Abbatiæ in Hannonia fundator.

Maroilles. S. HVMBERTVS, cũ S. Amãdo Episcopo Romam profectus est. Idem S. Aldegundi virgini Melbodiensi familiaris exstitit, traditurque Antuerpianis quoque Euangelium prædicasse. Sacrum eius corpus, vitæque historiam adseruant Maricolenses. *Lib. 2. cap. 32.* Baldericus in Chronico Cameracensi virum illustrem vocat, & dicit, ex patria

tria Laudunensi Mareclias venisse. Alij ipsum volunt Episcopum fuisse. Id constat, Marcclijs seu Maricolis defunctum, ibidem conditum fuisse, hodieque honorari.

Martij 26. die. Martyrol. Rom.

S. LVDGERVS I. Episcopus Monasteriensis.

S. Ludgerus ex Germania in Britāniā profectus adolescens, annis ampliùs tribus ibi *Alcuinū*, Caroli Magni pręceptorem audiuit. In Germaniā reuersus, anno Christi circiter 775. presbyter Coloniæ ordinatur, & vice *Alberici* Vltraiectēsis Episcopi, præest monasterio Vltraiectēsi, & in Frisiam vicinamque Saxoniam, Euangelij caussa, excurrit. *VVindekindo*, Saxoniæ Duce, persecutionem postea mouēte, Romam contendit. Adamus in Bremensi historia scribit, S. *VVillehadum* primū illius vrbis Episcopū, *ob persecutionis metū, cū S. Ludgero, Romam adijsse, & sanc-*

sanctißimi Papæ Adriani consolatione releuatum; latuisse dein Epternaci, apud sepulchrum S. Willibrordi; Ludgerum verò longiùs abijsse in montem Cassinum, ad confessionem S. Benedicti. Biennio hinc transacto (quod est an. Caroli Magni 18. Christi 785.) cùm Widekindus, incentor rebellionis, baptismi gratiam, cum Saxonum magnatibus, adeptus, venisset in fidem Caroli, redijsse ad prædicandi munus exules, & Willehadum, Caroli nutu, impositum Bremensi cathedræ. Qua ex narratione bis Romam adijsse existimo S. Ludgerũ; primùm *Adriano* sedente, sub annum DCCLXXXII. & probabile (vt tunc S. Benedictum in Mõte Cassino salutasse legitur) eodem itinere venisse Beneuentum, & inde, post hanc primam peregrinationem, Saxonia sub iugum missa, & pacato Widekindo, ab ipso Carolo reuocatum Ludgerum. Nam ita disertè codices antiqui tradunt, Widekindo deuicto siue conuerso, & Saxonibus ad baptismi gratiam perductis, Ludgero Saxoniam

niam occidentalem in procuratione muneris obueniſſe volenti. Sit igitur iſte annorum computus.

Anno Domini 782. finita ſeptennali circiter in Friſia prædicatione, & perſecutionem incohante Widekindo, S. Ludgerus & Willehadus Romam ad Adrianum Pontificem profecti ſunt.

Anno Domini 785. reuerſus eſt Ludgerus, Lotuſæ & in pagis Friſiæ re bene geſta.

Anno circiter 788. in occidentali Saxonia Mimigernafordenſi, id eſt, Monaſterienſi gregi præficitur: quem cum XII. annis tantùm preſbyter rexiſſet, anno circiter Chriſti 800. ab Hildebaldo Colonienſi Archiepiſcopo Epiſcopus eſt conſecratus.

Vitam S. Ludgeri ab *Othelgrimo* eius diſcipulo ſcriptam, Notiſque à ſe illuſtratam an. 1616. Chriſtophorus Brouuerus Moguntiæ edidit.

Ceterùm *VVerdena* (quæ & *Rura* à fluuio, cui adiacet, ſæpe nominatur) monaſterium eſt, & opidum, in collimitio

nitio Marchiæ & Ducatus Montẽsis, ac diœcesi Coloniensi situm.

S. AVSPICIVS 8. Iulij, S. FELIX 26. Martij, S. MARTINVS 19. Iulij, S. RVSTICVS 14. Octobris, Treuerenses Episcopi, & S. MARTINVS Tungrẽsis Episcopus, 21. Iunij, Martyrologio Rom. omnes adscripti.

AB excessu S. Materni, sedem Treuerorum, iuxta eorum Annales, conscendisse traditur, *Auspicius*, alijq; per ordinem quatuordecim, *Celsus*, (alijs *Serenus*) *Felix*, *Mansuetus*, *Clemens*, *Moyses*, *Martinus*, *Anastasius*, *Andreas*, *Rusticus*, *Auctor*, *Mauritius*, aliàs *Fabricius*, *Fortunatus*, *Bassianus*, & *Marcus*. Hi eodem ordine recẽsiti apud Tungros Episcopi, martyrio omnes, intra quinquaginta annos, absumpti referuntur, pęnè continuatis Imperatorum persecutionibus: quamuis *Auspicium*, Materni successorem, Romanæ Diuorum tabulæ Confęssorem dumtaxat appellent.

lent. Sed nihil prohibet, quin & ipse multa pro Christi nomine ab infidelibus passus, ad confessionis constantiam martyrij quoque palmam addiderit.

Agrippinenses autem à *D. Materno*, ad alterum eiusdem nominis sub Cõstantino, nullum proprium agnoscunt Episcopum; seu prævalente inibi idololatrię superstitione, seu potiùs Treuerorum Tungrorumue Pontificibus illius quoque ecclesiæ habenas moderantibus.

Tungrorum verò Episcopos post Maternum hos recenset Herigerus Abbas Laubiensis, in Historia Episcoporum Leodicensium, *Nauitum, Marcellum, Metropolum, Seuerinum, Florentium, Martinum, Maximinum, Valentinum.* Qui omnes, eodem etiam ordine, Treuerorum censentur Pontifices, & immediatè quindecim illis subnectuntur, quos martyrio, intra annos quinquaginta, sublatos paulò ante notauimus. Hinc magna me incessit suspicio, tribus hisce ciuitatibus nullam aliam re-

rum ſacrarum fuiſſe conditionem, ad tempora vſque Conſtantini, quàm quæ à Materno aut ſocijs inſtituta fuit. Maternum namque tribus hiſce locis, quaſi tribus Epiſcopatibus præfuiſſe, nemo opinor aſſeruerit; ſed vni tum quidem, poſtea in tres partito. Quis autem credat, exili Chriſtianorũ numero eccleſias haſce diuulſas, eodem augeſcente, iterum in vnam coaluiſſe? Imò parochias à Dionyſio Papa circa annum Chriſti ducenteſimum ſeptuageſimum diſtinctas paſſim exiſtimant. Et cur Tungris potiùs Antiſtes proprius obtigiſſet, quàm eorum metropoli Agrippinæ? Planè vero propius abeſſe videtur, qui Treueris per ducentos ſeptuaginta circiter annos præfuere Pontifices, Agrippinẽſibus quoque ac Tungris eodem iure præfuiſſe: nec ante Conſtantini imperium, harum eccleſiarum diuulſionem inſtitutam, cùm iam ingens fidelium eſſet ad fidem acceſſio.

Nec diffidet Herigerus, etſi nullum, inter *Maternum* & *Nauitum*, inſerat Antiſtitem.

tiſtitem. Ait enim ingenuè: *Et hi, quorum Imperatorum vel Conſulum claruerint tempore; vel quos vita ſingulorum habuerit exitus, quotq́, annis adminiſtrauerint ſinguli officium Pontificatus; vel quis eorum ſepulturæ ſit locus; nullius à nobis requirat exactio: cùm eccleſiarum totius Galliæ memoriã aboleuerit facta per Hunnos euerſio.* Ita cautè & ſapienter Herigerus; qui tamen ſe ſingulorum Leodicenſis ſedis Pontificum tempora & geſta, quæ vndecumque potuere corradi, collegiſſe profitetur, & quidem inſtigante *Notgero* præſtantiſſimo Leodicenſiũ Epiſcopo ac pęnè fundatore; qui ad eam, quam ſemel inſederat, cathedram, illuſtrandam, nihil non protulit de theſauro mentis ſuæ ditiſſimæ. Si ergò etiam Herigeri confeſſione, nulla de Epiſcopis his exſtet memoria, quid prohibet ad probabiles coniecturas ſuſpicioneſque recurrere?

Eadem totidem pænè verbis notauit, qui Herigerum ducentis circiter & quinquaginta annis poſtmodum auxit & interpolauit, *Ægidius*, Aureę

 Vallis

Vallis monachus. Diſſentit tamen in horum Pontificum aſſignanda ſepultura, quam eccleſiæ S. Mariæ Tungris adtribuit. Sed vnde hic ſepulturæ locus, minùs Epiſcopo *Notgero*, vel Abbati *Herigero*, ea dignitate, ætate, & ſcientia viris, quàm *Ægidio* monacho, tanto ſeriùs innotuit? Scio, cui magis aſſentiri velim, cum quo ſecuriùs dubitare. Herigero certè per omnia adſtipulantur planiſſimè Treuerorum Annales: & ſi quis coniecturæ locus eſſet, longè potior Treuerenſiū conditio foret. Quotquot enim Sanctorum Natales ſuis diebus adſcripſerūt, Beda, Ado, Vſuardus, Molanus, ac Romani potiſſimum Martyrologij tabulæ, dum Natales eorum memorant, ad Treueros referunt, ac Treuerorum appellant Epiſcopos. Nō quod æque Tungrenſibus nō prefuerint, ſed quòd Treueris, vrbe Galliarum excellentiſſima reſederint, ibidemque corpore exuti, fortè & ſepulti fuerint. Vnde etiam nullam videmus eorum in Tūgrenſis eccleſiæ Officijs memoriam, cùm

cùm in Treuerorum Officio Natales eorum celebrentur & Nocturnū habeant, auctore Molano.

De genere, annis, & tempore eorū, idem ingenuè cum Treuerensibus & Herigero fatetur *Ægidius*, nihil certi proferri posse. Hinc crebra me subijt admiratio, qua fronte scriptores recētiores singulorum horumce Præsulum stirpem edisserere, initia & exitus certis Christi annis adfigere adorsi sint. Sic ferè *Ægidius Bucherius*, in Disputatione Historica de primis Tungrorum Episcopis, edita Leodij anno 1612. cum Gestis Pontificum Leodicensium.

Ceterùm ex antiquioribus istis Treuerorum Episcopis, præter S. Maternum, quattuor, vt dixi, inueniuntur Romani Martyrologij tabulis adscripti, videlicet *Auspicius* 8. Iulij; *Felix* 26. Martij; *Martinus* 19. Iulij; & *Rusticus* 14. Octobris. Præter istos *Marcellus* XX. Episcopus & martyr 4. Septembris; *Seuerinus* XXII. Episcopus 2. Decembris; *Florentinus* XXIII.

Episcopus 16. Octobris; *Agritius* XXIV. Episcopus 13. Ianuarij; *Maximinus* 29. Maij; *Paulinus* 31. Augusti; *Nicetius*, 5. Decembris; *Magnericus* 25. Iulij; *Valentinus* XXVII. Episcopus Treuerensis die 16. Iulij, ijsdem sacris tabulis sunt inserti. De singulis dicetur suis locis.

Ex primis Tungrorum Episcopis, qui hac serie (vt supra ex Herigero Abbate Laubiensi dictum est) numerari solent, *Maternus*, *Nauitus*, *Marcellus*, *Metropolus*, *Seuerinus*, *Florentius*, *Martinus*, *Maximinus*, *Valentinus* & *Seruatius*, tres in Romani Martyrologij Fastis sunt noti: videlicet *Maternus* (qui & Treuerensibus ac Coloniensibus præfuit, vt dixi) die 14. Septembris, *Martinus*, Hasbanorum Apostolus nuncupatus, 21. Iunij, & *Seruatius* 13. Maij.

Maitij

Martij 28. die. Martyrol. Rom.

S. GVNTRAMNVS Rex
Francorum.

GVntramnus Rex, ſpiritalibus actionibus ita ſe mancipauit, vt relictis ſæculi pompis, theſauros ſuos pauperibus & Eccleſiæ erogaret. Moritur, iuxta Sigeberti calculum, anno Chriſti quingenteſimo nonageſimo ſeptimo, ſepultus in baſilica S. Marcelli, quam in ſuburbano Cabilonēſi erexerat. Multa de eo recitat Greg. Turonenſis Hiſt. Francorum lib. 9. cap. 21. & lib. 4. cap. 24. & lib. De Gloria Mart. cap. 76.

Martij 29. die. Martyrol. Rom.

S. Euſtachius ſiue Euſtaſius Abbas
Luxouienſis, in d. Biſontina.

S. Euſtaſius Abbas Luxouienſis, ord. Benedictini, diſcipulus fuit S.

Columbani, & fexcẽtorum ferè monachorum pater, circa an. Christi sexcentesimum vicesimum quartum. Vitam eius à Surio editam scripsit non Beda, sed Ionas Abbas: vt testatur Sigebertus lib. De viris illust. cap. 61.

B. STEPHANVS IX. Papa, Florentiæ conditus.

FVit Gothelonis Lotharingiæ Ducis filius, & ex Archidiacono Leodicensi per S. Leonem IX. Papã creatus est Cardinalis. Factus Papa Theoduino Episcopo Leodicensi misit pretiosum superhumerale, quod hodieque in basilica cathedrali ibidem adseruatur. Solent autem illud in humeris gestare Episcopi Leodicenses, si quando in festis solemnioribus Missæ sacrificium celebrent. Obijt B. Stephanus an. 1098.

Martij

Martij 30. die.

S. VERONVS confeſſor. 18

SVnt qui volunt ipſum fuiſſe filium Ludouici Regis Alemanniæ, qui frater Caroli Calui Imp. fuit, adeoque circa an. 870. floruiſſe. Eius tamē genealogiam prorſus latere ſcribit Olbertus Abbas Gemblacenſis, & Burchardi Wormatiēſis Epiſcopi præceptor, in hiſtoria tranſlationis eiuſdem & miraculorum manuſcripta. Idē nec S. *Veronæ* virginis mentionem facit, quam tradunt alij fuiſſe S. Veroni ſororem. Illud certò conſtat, S. Veronū Lembecâ Montes Hannoniæ à Raginero Comite Montenſi an. 1004. fuiſſe tranſlatum, & S. Veronum quieſcere in baſilica S. Crucis, inter Louaniū & Furam. Ceterùm vita SS. Veroni & Veronæ, quæ, incerto auctore, in Rubra Valle apud Bruxellam ms. exſtat, varijs de cauſſis nimis authentica nobis videtur, itemque Nic. Serario,

Soc. Iesu Theologo, cui exemplar inde sumptum aliquando misimus. Istud certè, quod inter cetera ibi legitur, (S. Veronã Moguntiæ plurimùm, suo & posterorum æuo, ob liberatam à malo igne ciuitatem, innotuisse) per litteras mihi significauit Serarius, rerum Moguntinarum scriptor, numquã sibi, alijsue viris Moguntiæ eruditis auditum fuisse, adeoque minùs probari. *Olbertum* porrò Sigebertus & Tritthemius libro de scriptoribus ecclesiasticis memorant, & *Albertum* nõnumquam nuncupant.

APRILIS.

Kalendis Aprilis. Martyrol. Rom.

S. VVALERICVS Abbas.

FVit S. Columbani, Luxouiensis in Burguudia Abbatis discipulus, indeque ad diœcesim Ambianensem venit, prædicandi Euangelij caussa. In qua quidem diœcesi *Leuconaum* mo-

naste-

nasterium struxit, quod hodie est Benedictinorum Abbatia, S. Walerici titulo clara: vbi & obijt circa an. 630.

Aprilis 2. die.

Commemoratio Victoriç contra Hungaros, prope Laubium obtentæ.

AN. 955. barbara Hungarorum gens à Laubiēsi monasterio, quod obsidebant, pluuia prægrandi, & terrore diuinitus immisso est repulsa: vt fusè Folquinus Abbas in Chronico ms. Laubiensi, & Sigebertus Gēblacensis commemorant. Triennio post eadem gens *Cameracum* obsedit, & viciniam omnem exussit: vt Baldericus in Chronico Cameracensi lib. 1. cap. 74. tradit.

B. GENOVEFA Palatina.

VElut altera Susanna emicuit pudicitia, patientia, & singulari Deiparæ cultu. Vitam eius scripsit anno 1472.

1472. Matthias Emmichius, Doctor Theologus ex ordine Carmelitano; exstatque ms. Confluentiæ, in ditione Treuerensi, apud Carthusianos. Elogium eiusdem publicauit Erycius Puteanus, Regis Catholici Historiographus.

Aprilis 4. die.

V. Hildebertus Abbas Gandensis.

FVit Abbas non Blandiniensis, vt Meierus Annalium Flandriæ scriptor putauit, sed Gandensis seu Bauonicus. Chronicon ms. castri & cœnobij Gandēsis notat eum an. 728. *VVilrado* successisse, & pro cultu sacrarum imaginum an. 752. à fautoribus Constantini Imp. Iconomachi interfectū esse.

Aprilis

Aprilis 5. die. Martyrol. Rom.

S. VINCENTIVS FERRERIVS, ord. Prædicatorum.

POtens opere ac ſermone permulta Iudæorum, Saracenorum, aliorumque infidelium millia ad Chriſtũ conuertit. Varias cõcionando prouincias obiuit, in his & Flandriã: vt ex Meiero ad an. 1418. conſtat. Obijt in vrbe Veneta apud Britannos Aremoricos, miraculis clariſſimus, non 1418. ſed anno proximè ſequenti: vt Vincẽtius Iuſtinianus docuit.

B. Iuliana Cornelienſis virgo.

NAſcitur an. 1191. in diœceſi Leodicenſi, & anno ætatis quinto monialibus inſtituti Ciſtercienſis inſtituenda traditur. A teneris annis cultui ſacroſanctæ Euchariſtiæ mirificè fuit addicta. Quapropter inter cetera Chriſtus pijſſimę virgini reuelare dignatus eſt, ad fidei Catholicæ augmentum,

tum, peculiarem Corporis & Sãguinis sui festiuitatem instituendã. Quod quidem cùm viris primarijs, in his *Iacobo Trecensi*, tunc Archidiacono Leodicensi (qui postea fuit *Vrbanus* IV. Papa) aperuisset, ijdem negotium istud àcriter promouerunt. Adeò vt paulò pòst Officium proprium, cuius exordium est, *Animarum cibus*, hortatu Iulianæ, à Ioanne ord. Cisterciensis monacho sit compositum, quod à superioribus approbatum, Leodici, Tungris, & alibi in vsu fuit, priusquã Officium à S. Thoma Aquinate concin-
Anno natum, auctoritate Vrbani IV. publi-
1264. caretur. De prima & vera origine Festiuitatis eiusdem, exstat Tractatus historicus à *Ioanne Chapeauillo*, Canonico & Vicario Leodicensi ex authẽticis historijs collectus, & tomo 2. Rerum Leodicensium annexus. Iulianæ vita fusissimè descripta exstat apud Gillemannum in Rubra-Valle prope Bruxellam. Obijt an. 1257. condita in Villario, monachorum Cisterciensium Abbatia apud Brabantos.

Scripsit

Scripsit item Ioannes Blærus Distemius, Prior S. Iacobi Leodicensis, libellum De reuelatione facta B. Iulianæ super institutione Festiuitatis V. Sacramenti, qui anno 1605. Duaci est editus cum Speculo magno Exemplorum.

Aprilis 7. die.

S. AIBERTVS monachus Crispiniensis in Hannonia.

NAtus est in agri Tornacensis vico, quem *Esseen* vocant, & monasticā S. Benedicti regulam amplexus est Crispinij, quæ vetusta est apud Hannones Abbatia. Vixit quinque & viginti annis cellæ suæ inclusus; sic tamen vt plurimis interea ad se confluētibus, & peccata sua confitentibus aures daret, idque mandato Paschalis & Innocentij Pontificum Romanorum. Obijt VII. Idus Aprilis an. circiter 1140. & vitam eius scripsit Robertus Archidiaconus Austrouandiæ, ad Aluisum

uiſum Epiſcopum Atrebatenſem, quã Surius foras dedit.

B. Hermannus Steinfeldenſis, preſbyter & confeſſor ex ord. Præmonſtratenſi.

Stein-feldt. VIxit & an. 1236. ſanctiſſimè obijt in Steinfeldenſi diœceſis Colonienſis Abbatia: vbi corpus eius è terra eleuatum viſitur. Ob morum ſimplicitatem, & ſingularem erga Deiparam adfectum, dictus eſt & *Ioſeph.* De vita illius ſcripſit Dialogum RaſoBonus-vicinus, eiuſdem inſtituti Præmonſtratenſis Canonicus, qui apud Surium legitur.

Aprilis 9. die. Martyrol. Rom.

S. HVGO Rotomagenſis Epiſcopus.

PRæfuit aliquamdiu Eccleſijs Pariſienſi & Baiocenſi, itemque Abbatijs Gemeticenſi & Fontinellenſi, & an. 722.

an. 722. electus est Archiepiscopus Rotomagensis: vt Ioannes Chenutius in Chronologica Episcoporum Galliæ historia, Parisijs 1621. edita, tradit. Baldericus Episcopus Nouiomensis, in Chronico Cameracensi lib. 2. cap. 29. narrat ipsum *Carlomanni* Regis filium fuisse, & relicto Episcopatu, monasticen amplexum, sub S. *Philiberto* fundatore & Abbate Gemeticensi; indeque ossa eius translata, vnà cum S. *Aichadri* Abbatis Gemeticensis ossibus, ad villam *Hasprum*, quæ sita est inter Cameracum & Valentianas: vbi sacra vtriusque lipsana hodieque adseruantur in Præpositura Benedictinorum, ad Vedastinos spectante. *Hasprę.*

B. HVGO, Archiepiscopus XLVIII. Bisontinus in Burgundia.

HVgo, cognomento *Salinarius*, clarissima apud Salinas familia natus *Rodulphi* Burgundionũ Regis Capellanus, pòst Abbas commendatarius ad S. Paulum in vrbe Bisontinensi, ac

demum Archiepiſcopus Biſontinus fuit. Ante Epiſcopatum, reædificauit eccleſiam *S. Anatolij Salinenſis*, in eaque ordinem Canonicorum inſtituit. Idẽ eccleſiam S. *Pauli* (quæ à priſtino ſplẽdore atque opibus, ipſi olim à S. *Donato* primo fundatore attributis, valdè defecerat) reſtituit, auxit dotauit, multiſque Epiſcopis conuocatis, cõſecrauit. Eſt autem S. *Pauli* Abbatia Canonicorum hodieque regularium intra muros Biſontinos ſita. Collegium inſuper Canonicorum *B. Mariæ Magdalenæ*, eadem in vrbe fundauit. Obijt verò *B. Hugo*, anno circiter milleſimo, ſexageſimo ſeptimo, in dicto S. Pauli monaſterio conditus : vbi in media naui eccleſiæ tumulus eius cernitur. Vide plura apud Chiffletium in Veſõtione.

S. Waldetrvdis Abbatiſſa, & tutelaris Montenſium in Hannonia.

14. *Iul.* CVm beatus *Vincentius*, relicto mũdi naufragio, monaſterij portum expetiuiſſet, Waldetrudis eius cõiux, diuina

diuina clementia inſpirante, calcare quoque ſæculum æſtimauit, ſanctoq; æbriata ſpiritu, à beato Autberto Cameracenſi Epiſcopo confortata, habitum ſancti velaminis ſumpſit. Deinde verò, ex ſuis dotalibus beneficijs & proprijs prædijs, in monte *Caſtriloco*, monaſterium in honorem S. Mariæ, ex ſententia & auctoritate eiuſdē B. Autberti, condidit. Vbi etiam, adſcitis non paucis familiaribus feminis, puritatem vitæ laudabilis ducens, cæleſti ſponſo obuiam itura, lampadem lucernæ ſibi inexſtinguibilis præparauit. Sic ferè Baldericus lib. 2. cap. 39. in Chronico Cameracenſi.

Mons en Haynau.

Monaſterium iſtud hodie eſt prænobile virginum Canonicarum collegium, in vrbe Montenſi, apud Hannones, quæ fundatricis ſuæ ſacrum corpus ſumma religione adſeruant. Ceterùm caput S. Waldetrudis à reliquo corpore an. 1250. ſeiunctum eſt, ingenti pompa ac ſolemnitate, in ipſo Montenſis vrbis foro: qua de re diploma exſtat:

P. Albanensis Episcopus, Apostolicus Legatus, Prußiæ & Liuoniæ Archiepiscopus, Nicolaus Cameracensis Episcopus, Margarita Flandriæ & Hannoniæ Comitissa, vniuersis &c. salutem. Norint vniuersi, quòd cùm essemus in ecclesia S. VValdetrudis, crastino Octauarum S. Laurentij an. 1250. consentiēte Capitulo, præsentibus ijs, qui volebant adesse, capsam corporis eius aperuimus, & caput extraximus à corpore (toto corpore reliquo in eadem capsa remanente) vt illud idē caput in suo philaterio ostendatur.

S. Vincentius porrò ex Waldetrude coniuge proles quattuor, omnes cælo adscriptas, sustulit, *Landricum, Aldetrudem, Madelbertam,* & *Dentlinum.*

17. *April.* S. LANDRICVS quiescit cum patre Sonegijs in Hannonia. Fuit is nō Metensis, vt Molanus & alij vulgò existimant, sed Meldensis in Gallia Episcopus. Quod quidem primùm didici ex Balderici Chronico Cameracensi, ad Gerardum II. Episcopum ante annos ferè 600. scripto, Georgij Coluenerij, Theologi & Cancellarij Duacensis operâ, evulgato. Consentiunt Ant. Demo-

Demochares, & Ioannes Chenutius in tabulis Episcoporum Meldensium.

ALDETRVDIS siue Adeltrudis, & MADELBERTA, virgines, apud materteram B. Aldegundem in Melbodiensi monasterio sunt institutæ. 25. *Febr.* 7. *Sept.*

S. DENTLINVS, puer septem annorum, in albis obijt, & quiescit Resæ ad Rhenum in Cliuia, illius opidi patronus. 14. *Iul.*

S. ALDEGVNDIS, soror natu minor B. Waldetrudis, Melbodij ad Sabim fl. in Hannonia struxit, & rexit vt Abbatissa monasterium, quod nunc est nobilium virginum Canonicarũ collegium. Post cuius obitum Melbodiẽsi monasterio pręfuit *S. Aldetrudis*, & post sororis obitum S. *Madelberta*. Aldegũdis porrò & Aldetrudis corpora Melbodij quiescũt. Madelberta verò Leodicum translata, ibidem in cathedrali S. Lamberti basilica piè colitur. 30. *Ian.*

V. NOTGERVS Leodicensis Episcopus.

VEnerabilis Notgerus, alter vrbis Leodicensis, post S. Hubertum, velut conditor, fuit Antistes omnino egregius, vt qui plurimas ædes sacras struxerit & dotarit. Ac Leodici quidem tria Canonicorum collegia, *S. Ioannis Euangelistæ*, in Mosæ fluminis insula, *S. Crucis*, & *S. Dionysij* instituit. Machliniæ verò, quod olim ditionis Leodicensis opidum pro parte fuit, XII. præbendas, vt vulgò vocant, seu potiùs præbenda in primaria S. Rumoldi basilica fundauit. Ex eius contubernio Antistites clarissimi, *Rothardus* & *Erluinus*, Cameracenses, *VVazo* Leodicensis, & alij prodierunt. Præfuit annos sex & triginta, summa cum laude, & obijt V. Idus Aprilis, an. 1107. conditus in S. Ioannis Euang. basilica, à se ædificata. Res eius præclarè gestas ex ms. tabula membranea eiusdē basilicæ Abrahamus Ortelius, ad calcem Itine-

Itinerarij ſui Belgici, typis Plantinianis euulgauit.

Aprilis 10. *die. Martyrol. Rom.*

S. MACARIVS Epiſcopus Antiochenus, contra peſtem tutelaris.

RElicto Epiſcopatu Antiocheno, Hieroſolymam ad pia loca viſenda ſe contulit; varijs demum prouincijs luſtratis in Belgicam venit, floruitque miraculis *Machliniæ, Malbodij, Cameraci, Tornaci*, & alibi. *Gandauum* nouiſſimè profectus, ibidem in Bauonica Benedictinorum Abbatia annum ferè ſubſtitit, ac peſte demum correptus an. 1012. pijſſimè obdormiuit. An. 1067. corpus omnino integrũ, *Balduinus* Nouiomẽſis, & *Lietbertus* Cameracẽſis Epiſcopi VII. Idus Maij eleuarũt, *Philippo* Francorum Rege, *Balduino Inſulano* Flandriæ Comite, eiuſque filio *Balduino* Hannoniæ Comite, & alijs proceribus adſtantibus. Hiſtoria vitæ & eleuationis, *Sigeri* tunc Abbatis

mãdato ſcripta, apud Surium legitur. An. 1615. ſacra eius oſſa Mõtes Hannoniæ, ad propulſandam luem epidemicam, qua tunc ea vrbs grauiſſimè laborabat, ſunt tranſuecta, magno ciuium bono. Quæ quidem feretro argenteo, affabre elaborato, à Montenſibus, in beneficij accepti memoriam, incluſa, menſe Iulio anni proximè ſequentis, magna pompa Gandauum ſunt reuecta, vbi in baſilica cathedrali religiosè adſeruantur.

Aprilis 12. die. Martyrol. Rom.

S. ERQVENBODO ſeu Erkenbodo, Epiſcopus Morinenſis.

FVit diſcipulus S. Bertini, & creatus eſt Abbas quartus monaſterij Sithienſis (quod hodie Bertinianum dicitur) anno ſeptingenteſimo decimo, ac demum Epiſcopus Morinenſis ſeu Teruanenſis. Munus vtrumque annis ſex & viginti ſedulo obiuit, obijtque anno ſeptingẽteſimo triceſimo quarto,

to, in S. Mariæ basilica (quam S. Audomarus Episcopus Morinensis priùs dedicarat) conditus. Est ea facta cathedralis Audomaropolitana a. 1559. per Paulum IV. Papam: ibique corpus S. Erkenbodonis religiosè adseruatur in ara summa. Vita eius fusè describitur à Ioanne Iperio, Abbate & Chronographo Bertinensi, nondum typis edito.

Memoria victæ Constantinopolis per Latinos.

VRbis huius regiæ diem genethliacum Græci in suo Menologio annotant: maioribus itaque nostris potiori iure memoranda fuit Victoria illius vrbis à Gallis ac Venetis anno 1204. occupatæ. Subacta namque Constantinopoli, victores Balduinum Flandriæ Hannoniaque Comitem, communibus suffragijs cùm Orientis Imperatorem renuntiassent, is Græcã mox Ecclesiam Romanæ audientem atque concordẽ reddidit. Cuius vnio-

nis ab Innocentio Papa in cōcilio IV. Lateranensi fit mentio. De capta per nostros Constantinopoli exstat prolixa eiusdem Balduini Imp. Epistola,
Soigny. in archiuis collegij Canonicorū Sonegijs in Hannonia. Plura vide apud Gretserum in tomis de Cruce.

Aprilis 13. *die.*

B. IDA Comitissa Boloniensis ad Oceanum, in tractu Caletano.

FVit ea mater *Godefridi Bullonij* & *Balduini*, postea Regum Hierosolymitanorum: quæ in Flandriæ monas-
Wast. terio Wastensi iacet sepulta, virtutibus & miraculis clara. Ad hunc locum petierat ipsa monachos quosdā mitti
29. Apr. à B. *Hugone* Cluniacensi Abbate. Plura vide apud Iperium in Chronico ms. Bertinensi, & apud Ioannem Goropiū Becanum lib. 1. Originum Antuerpiensium. Idæ pietas ac liberalitas erga monachos Affligemienses in Brabātia agnoscitur ex isto diplomate: *Ego Ida Boloniensis Comitissa, humilis Christi ancilla*

ancilla &c. in allodio meo & villa, quæ vocatur Genapia, pro salute animæ meæ, patris quoq; mei Ducis Godefridi, & Comitis Eustathij Domini mei, ecclesiam cum decimis, & vniuersis eius reditibus, dedi fratribus noui monasterij, cui vocabulum Hafflingem; in idipsum filijs meis Godefrido, Eustathio, & Balduino mihi cooperantibus. Filius quoque meus Dux Godefridus, in eadem villa Genapia, quinque mansos terræ donauit ijsdem fratribus, ad quos ego postea in augmētum concessi quasdam partes circumiacentes. Factum est autem hoc Incarnationis Domini anno millesimo nonagesimo sexto: anno etiā profectionis Christianorum contra paganos in Ierusalem. Diploma integrum exstat in Chronico nostro Benedictino cap. 70. & in Codice diplomatum veterū, breui à nobis edendo.

Genap in Gallo-Brabantia.

Aprilis 14. *die. Martyrol. Rom.*

S. LAMBERTVS Episcopus Lugdunensis.

NAtus est familia nobili in territorio Teruanensi, & successit *VVandregi-*

dregisilo in regimine monasterij Fōtanellensis, & S. *Genesio* in Episcopatu Lugdunensi. Claruit circa annum sexcentesimum septuagesimum, vt Iacobus Seuertius in Chronologia historica Antistitum Lugdunēsium tradit.

B. LIDVINA, seu LIDVIGIS, virgo Schidamensis in Hollandia.

VErum patientiæ exemplar hanc virginem Hollandicam meritò quis nuncupet. Nam ægritudines varias, easque grauissimas annis triginta octo patiētissimè tulit: ac demum anno Christi 1433. ætatis 53. sanctissimè in Domino obdormiuit. Plurimis virtutibus, visionibus, ac miraculis claruit, quæ *Ioannes Brugmannus*, Franciscanus, à Surio editus, & *Thomas Kempensis* fusè descripserunt. Ossa pijssimę virginis *Albertus* & *Isabella*, Belgarum Principes, Schidamo Hollandiæ opido Bruxellam secretò transferenda curarunt, ne à Caluinianis violarentur. De qua translatione exstat diploma

ma Matthiæ Houij, Mechliniẽsis Archiepiſcopi.

Matthias, Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia, Archiepiſcopus Mechlinienſis, omnibus has viſuris ſalutem in Domino. Cùm iuxta morem Eccleſiæ, teneantur Chriſti fideles omni veneratione ſacras Beatorum reliquias, quæ habitacula S. Spiritus, & hoſpitium felicium animarum in hoc mundo fuerunt, proſequi; ne interim fraudes & impoſturæ circa eas erroris dent occaſionem & ſcandali, præcipit ſacroſancta Tridẽtina Synodus nullas publicè honorandas exponi, niſi ab Ordinarijs loci de veritate earum cognoſcatur. Cùm itaque, ex parte Sereniſſimorum Principum noſtrorum, nobis fuerit expoſitum, qualiter oſſa ſiue corpus B. Liduinæ ex poteſtate hæreticorum vindicauerint, idemq́; per ſacerdotes & teſtes idoneos exhumatum, eleuatum, & Bruxellam, Dei fauore, ſit tranſlatum: Nos viſis auditiſq́; proceſſu verbali, & depoſitione teſtium, miraculorum multitudine, tam ipſa viuente quàm poſt obitum, eius interuentu patrata, conſideratiſq́; quæ in ſimilibus conſiderari ſolent & debent, auctoritate noſtra ordinaria, permittimus dictas B. Liduinæ reli-

reliquias cum cerimonijs & honore debito exponi, & Christi fidelibus venerãdas proponi. Quod vt studiosiùs fiat, omnibus Christi fidelibus ante dictas reliquias, in humilitatis spiritu & corde contrito, preces fundẽtibus, pro sanctæ matris Ecclesiæ, Principum Christianorum concordia, & hæresis extirpatione deprecantibus, de omnipotentis Dei misericordia, beatissimæ Virginis Mariæ, & SS. Petri & Pauli, nec non aliorum Sanctorum & Sanctarum intercessione confisi, 40. *Indulgentiarum dies misericorditer in Domino elargimur. Datum Mechliniæ sub manu & sigillo nostris proprijs, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo sexto, mensis Ianuarij* 14. *die.*

Dicta B. Liduinæ ossa, argenteæ arcæ inclusa, in suo oratorio domestico Serenissima *Isabella Clara Eugenia*, Hisp. Infans, adseruat: ex quibus os vnum prægrande, cruci argenteæ ac vitro cristallino inclusum, an. 1616. ab eadem Infante, eiusque marito *Alberto Pio*, per me *Aub. Miræum*, dono missum est illustri nobilium virginum Canonicarum collegio Montensi in Han-

Hannonia (quæ vrbs lue tunc pestiléti laborabat) & die 14. Septembris collocatum ibidem in basilica S. Waldetrudis, per *Henricum Franciscum Busignium*, Abbatem S. Dionysij, vniuerso Clero, Senatu, ac populo comitante. Nec pietati merces defuit; cessante nimirum ex eo tempore epidemia.

Aprilis 16. *die. Martyrol. Rom.*

S. DROGO confessor, patronus calculo & hernia laborantium.

NAtus est familia nobili in *Spineto*, Artesiæ pago, qui apud Bassæam opidum visitur, Principatus titulo clarus, spectatque ad gentem Meluniam seu Melodunensem. Grandior factus, Romana SS. Petri & Pauli limina, aliaque pia loca visitauit. Laboribus demum, ruptaque ventris pelle impotens factus, iuxta Seburgense templū cellulæ se inclusit, in qua annis 45. sanctissimè exactis, demum an. 1186. viuere desijt. Ad eius tumulum plurimi

Espinoy

Seburg

rimi calculo & hernia laborantes valetudinem recuperarunt ; in his iam olim *Ioannes* Hollandiæ & Hannoniæ Comes: vt Iacobus Guisius in Annalibus Hannoniæ narrat, quibus integram vitæ S. Drogonis historiam inseruit. Multi etiam nostra patrumque memoria ibidem sunt curati : inter alios P. *Claudius Viuarius*, ord. Minimorum in Belgio Præfectus Prouincialis, post votum S. Drogoni factum, anno Christi 1620. ætatis 52. curatus est ab hernia, qua annis 17. laborarat. Est autem Seburgum Hannoniæ pagus, secundo à Valentianis milliari, multorum piè peregrinantium concursu celebris, vt & inde S. Drogonis cognomentum induerit.

Sainct Druon.

Aprilis 17. *die.*

S. LANDRICVS Episcopus Meldensis.

LAndricus, filius *S.* Vincentij & *S.* Waldetrudis, Hannoniæ Comitũ, fuit

fuit Episcopus non Metensis in Lotharingia (vt nonnulli scripserunt) sed Meldēsis in Gallia: quod didici ex Balderici Chronico Cameracensi l. 2. c. 66. & ex collatis cum eo tabulis Antonij Democharis, qui illum nūcupat Episcopum XXIV. Meldensem. Floruit autem circa annum Christi sexcētesimum sexagesimum aut septuagesimum. Sacrum eius corpus in capsa argentea adseruatur Sonegijs (quod est Hanoniæ opidum inter Hallas & Montes, Hannoniæ metropolim) à collegio Canonicorum, quod ibidē S. Vincentius instituit ac dotauit; vbi & quiescit in alio feretro argenteo. *Mets.* *Meaulx* *Soignij.*

B. GERVINVS, Abbas secundus Aldēburgensis in Flandria.

Hierosolymam bis adijt, Romā & alia sancta loca inuisit: annis 40. à carnibus abstinuit. Abbatiali demū dignitate abdicata, in Wasiam ad siluam *Cosfort* secessit: vbi ædificato sacello, an. 1117. viuere desijt. Vitam

rimi calculo & hernia laborantes valetudinem recuperarunt ; in his iam olim *Ioannes* Hollandiæ & Hannoniæ Comes: vt Iacobus Guisius in Annalibus Hannoniæ narrat, quibus integram vitæ S. Drogonis historiam inseruit. Multi etiam nostra patrumque memoria ibidem sunt curati : inter alios P. *Claudius Viuarius*, ord. Minimorum in Belgio Præfectus Prouincialis, post votum S. Drogoni factum, anno Christi 1620. ætatis 52. curatus est ab hernia, qua annis 17. laborarat. Est autem Seburgum Hannoniæ pagus, secundo à Valentianis milliari, multorum piè peregrinantium concursu celebris, vt & inde S. Drogonis cognomentum induerit.

Sainct Druon.

Aprilis 17. *die.*

S. LANDRICVS Episcopus Meldensis.

Landricus, filius *S.* Vincentij & *S.* Waldetrudis, Hannoniæ Comitũ, fuit

fuit Episcopus non Metensis in Lotharingia (vt nonnulli scripserunt) sed Meldẽsis in Gallia: quod didici ex Balderici Chronico Cameracensi l. 2. c. 66. & ex collatis cum eo tabulis Antonij Democharis, qui illum nũcupat Episcopum XXIV. Meldensem. Floruit autem circa annum Christi sexcẽtesimum sexagesimum aut septuagesimum. Sacrum eius corpus in capsa argentea adseruatur Sonegijs (quod est Hannoniæ opidum inter Hallas & Montes, Hannoniæ metropolim) à collegio Canonicorum, quod ibidẽ S. Vincentius instituit ac dotauit; vbi & quiescit in alio feretro argenteo.

Mets. *Meaulx* *Soignij.*

B. GERVINVS, Abbas secundus Aldẽburgensis in Flandria.

Hierosolymam bis adijt, Romã & alia sancta loca inuisit: annis 40. à carnibus abstinuit. Abbatiali demũ dignitate abdicata, in Wasiam ad siluam *Cosfort* secessit: vbi ædificato sacello, an. 1117. viuere desijt. Vitam

N eius

rimi calculo & hernia laborantes valetudinem recuperarunt; in his iam olim *Ioannes* Hollandiæ & Hannoniæ Comes: vt Iacobus Guisius in Annalibus Hannoniæ narrat, quibus integram vitæ S. Drogonis historiam inseruit. Multi etiam nostra patrumque memoria ibidem sunt curati: inter alios P. *Claudius Viuarius*, ord. Minimorum in Belgio Pręfectus Prouincialis, post votum S. Drogoni factum, anno Christi 1620. ætatis 52. curatus est ab hernia, qua annis 17. laborarat. Est autem Seburgum Hannoniæ pagus, secundo à Valentianis milliari, multorum piè peregrinantium concursu celebris, vt & inde S. Drogonis cognomentum induerit. *Sainct Druon.*

Aprilis 17. *die.*

S. LANDRICVS Episcopus Meldensis.

LAndricus, filius S. Vincentij & S. Waldetrudis, Hannoniæ Comitū, fuit

fuit Episcopus non Metensis in Lotharingia (vt nonnulli scripserunt) sed Meldẽsis in Gallia: quod didici ex Balderici Chronico Cameracensi l. 2. c. 66. & ex collatis cum eo tabulis Antonij Democharis, qui illum nũcupat Episcopum XXIV. Meldensem. Floruit autem circa annum Christi sexcẽtesimum sexagesimum aut septuagesimum. Sacrum eius corpus in capsa argentea adseruatur Sonegijs (quod est Hannoniæ opidum inter Hallas & Montes, Hannoniæ metropolim) à collegio Canonicorum, quod ibidẽ S. Vincentius instituit ac dotauit; vbi & quiescit in alio feretro argenteo.

Mets. *Meaulx* *Soignij.*

B. GERVINVS, Abbas secundus Aldẽburgensis in Flandria.

Hierosolymam bis adijt, Romã & Italia sancta loca inuisit: annis 40. à carnibus abstinuit. Abbatiali demũ dignitate abdicata, in Wasiam ad siluam *Cosfort* secessit: vbi ædificato sacello, an. 1117. viuere desijt. Vitam

N eius

rimi calculo & hernia laborantes valetudinem recuperarunt ; in his iam olim *Ioannes* Hollandiæ & Hannoniæ Comes: vt Iacobus Guisius in Annalibus Hannoniæ narrat, quibus integram vitæ S. Drogonis historiam inseruit. Multi etiam nostra patrumque memoria ibidem sunt curati : inter alios P. *Claudius Viuarius*, ord. Minimorum in Belgio Pręfectus Prouincialis, post votum S. Drogoni factum, anno Christi 1620. ætatis 52. curatus est ab hernia, qua annis 17. laborarat. Est autem Seburgum Hannoniæ pagus, secundo à Valentianis milliari, multorum piè peregrinantium concursu celebris, vt & inde S. Drogonis cognomentum induerit.

Sainct Druon.

Aprilis 17. die.

S. LANDRICVS Episcopus Meldensis.

LAndricus, filius S. Vincentij & S. Waldetrudis, Hannoniæ Comitũ, fuit

fuit Epiſcopus non Metenſis in Lotharingia (vt nonnulli ſcripſerunt) ſed Meldẽſis in Gallia: quod didici ex Balderici Chronico Cameracenſi l. 2. c. 66. & ex collatis cum eo tabulis Antonij Democharis, qui illum nũcupat Epiſcopum XXIV. Meldenſem. Floruit autem circa annum Chriſti ſexcẽteſimum ſexageſimum aut ſeptuageſimum. Sacrum eius corpus in capſa argentea adſeruatur Sonegijs (quod eſt Hannoniæ opidum inter Hallas & Montes, Hannoniæ metropolim) à collegio Canonicorum, quod ibidẽ S. Vincentius inſtituit ac dotauit; vbi & quieſcit in alio feretro argenteo. *Mets.* *Meaulx* *Soignij.*

B. GERVINVS, Abbas ſecundus Aldẽburgenſis in Flandria.

Hieroſolymam bis adijt, Romã & alia ſancta loca inuiſit: annis 40. à carnibus abſtinuit. Abbatiali demũ dignitate abdicata, in Waſiam ad ſiluam *Cosfort* ſeceſſit: vbi ædificato ſacello, an. 1117. viuere deſijt. Vitam

reliquias cum cerimonijs & honore debito exponi, & Christi fidelibus venerãdas proponi. Quod vt studiosiùs fiat, omnibus Christi fidelibus ante dictas reliquias, in humilitatis spiritu & corde contrito, preces fundẽtibus, pro sanctæ matris Ecclesiæ, Principum Christianorum concordia, & hæresis extirpatione deprecantibus, de omnipotentis Dei misericordia, beatissimæ Virginis Mariæ, & SS. Petri & Pauli, nec non aliorum Sanctorum & Sanctarum intercessione confisi, 40. Indulgentiarum dies misericorditer in Domino elargimur. Datum Mechliniæ sub manu & sigillo nostris proprijs, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo sexto, mensis Ianuarij 14. die.

Dicta B. Liduinæ ossa, argenteæ arcæ inclusa, in suo oratorio domestico Serenissima *Isabella Clara Eugenia*, Hisp. Infans, adseruat: ex quibus os vnum prægrande, cruci argenteæ ac vitro cristallino inclusum, an. 1616. ab eadem Infante, eiusque marito *Alberto Pio*, per me *Aub. Miræum*, dono missum est illustri nobilium virginum Canonicarum collegio Montensi in Han-

Hannonia (quæ vrbs lue tunc pestilēti laborabat) & die 14. Septembris collocatum ibidem in basilica S. Waldetrudis, per *Henricum Franciscum Busignium*, Abbatem S. Dionysij, vniuerso Clero, Senatu, ac populo comitante. Nec pietati merces defuit; cessante nimirum ex eo tempore epidemia.

Aprilis 16. *die. Martyrol. Rom.*

S. DROGO confessor, patronus calculo & hernia laborantium.

NAtus est familia nobili in *Spineto*, Artesiæ pago, qui apud Bassæam opidum visitur, Principatus titulo clarus, spectatque ad gentem Meluniam seu Melodunensem. Grandior factus, Romana SS. Petri & Pauli limina, aliaque pia loca visitauit. Laboribus demum, ruptaque ventris pelle impotens factus, iuxta Seburgense templū cellulæ se inclusit, in qua annis 45. sanctissimè exactis, demum an. 1186. viuere desijt. Ad eius tumulum plurimi

Espinoy *Seburg*

rimi calculo & hernia laborantes valetudinem recuperarunt ; in his iam olim *Ioannes* Hollandiæ & Hannoniæ Comes: vt Iacobus Guisius in Annalibus Hannoniæ narrat, quibus integram vitæ S. Drogonis historiam inseruit. Multi etiam nostra patrumque memoria ibidem sunt curati : inter alios P. *Claudius Viuarius*, ord. Minimorum in Belgio Pręfectus Prouincialis, post votum S. Drogoni factum, anno Christi 1620. ætatis 52. curatus est ab hernia, qua annis 17. laborarat. Est autem Seburgum Hannoniæ pagus, secundo à Valentianis milliari, multorum piè peregrinantium concursu celebris, vt & inde S. Drogonis cognomentum induerit. *Sainct Druon.*

Aprilis 17. die.

S. LANDRICVS Episcopus Meldensis.

LAndricus, filius *S.* Vincentij & *S.* Waldetrudis, Hannoniæ Comitū, fuit

fuit Episcopus non Metensis in Lotharingia (vt nonnulli scripserunt) sed Meldẽsis in Gallia: quod didici ex Balderici Chronico Cameracensi l. 2. c. 66. & ex collatis cum eo tabulis Antonij Democharis, qui illum nũcupat Episcopum XXIV. Meldensem. Floruit autem circa annum Christi sexcẽtesimum sexagesimum aut septuagesimum. Sacrum eius corpus in capsa argentea adseruatur Sonegijs (quod est Hannoniæ opidum inter Hallas & Montes, Hannoniæ metropolim) à collegio Canonicorum, quod ibidẽ S. Vincentius instituit ac dotauit; vbi & quiescit in alio feretro argenteo.

Mets.

Meaulx

Soignij.

B. GERVINVS, Abbas secundus Aldẽburgensis in Flandria.

Hierosolymam bis adijt, Romã & alia sancta loca inuisit: annis 40. à carnibus abstinuit. Abbatiali demũ dignitate abdicata, in Wasiam ad siluam *Cosfort* secessit: vbi ædificato sacello, an. 1117. viuere desijt. Vitam

N eius

eius ſcripſit *Hariulphus* , in Abbatiali regimine ſucceſſor.

B. Aia Comitiſſa Hannoniæ.

SAnguine iuncta fuit S. Waldetrudi, & maritum habuit S. *Hildulfi* , Ducem Laubienſem, cuius oſſa Binchij adſeruantur; vt infra 23. Iunij dicetur. Aia quieſcit Montibus Hannoniæ, in eccleſia S. Waldetrudis, cui varia prædia contulit; vt Guiſius in Annalibus Hannoniæ lib. 11. cap. 4. narrat. Nondum è terra eſt eleuata: eius tamẽ memoriam facit Eccleſia Montenſis in Litanijs.

Aprilis 19. *die*. *Martyrol. Rom.*

S. VRSMARVS Epiſcopus & Abbas Laubienſis.

Bins. INter Belgica ſacris Cęlitum pignoribus illuſtria opida, *Binchium*, quod eſt in Hannonia haud procul à Mariæ-Monte ſitum, meritiſſimo iure obtinet prin-

principatum. Est in eo collegium Canonicorum, quod octo Diuorum corpora, *Vrsmari*, *Ermini*, *Theodulfi*, *Vlgisi*, *Amoluini*, *Abelis*, *Hildulfi*, & *Amelbergæ*, totidem feretris argenteis conclusa, atque ex vicina Laubiensi Benedictinorum Abbatia an. 1409. translata, religiosè adseruat. Ex his priores quinque, Episcopi atque Abbates Laubienses à nouem retrò sæculis fuerunt; *Abelem* Remi Archiepiscopū laudarunt; *Hildulfus* Princeps Laubiēsis, circa an. 660. floruit; *Amelberga*, S. Gudilæ, Bruxellensium patronæ, mater exstitit. Horum lipsana, se præsente, *Albertus Pius*, Belgarū Princeps, à *Francisco Burchio*, Archiepiscopo Cameracensi, cærimonia insigni, visitanda curauit. Ceterùm mense Iulio ineunte, quotannis, magno hominum concursu, Diui Binchienses, solenni supplicatione, per opidum piè circūferuntur: cui exornandæ, idē Princeps varias ex auro, argento, ac serico vmbellas, & alium ornatum pretiosum dono dedit.

15. *Aug.* 23. *Iunij* 10. *Iulij*

25. *Apr.* Vrſmarus porrò ex villa *Fleon* quæ infra ſiluam Teraſciam ſita eſt, oriundus fuit: quem pijs moribus præditū, & in functoria tantùm prædicatione ſacratum Epiſcopum, *S. Landelinus* Laubienſi monaſterio à ſe fūdato præfecit. Hoc igitur doctore, & dein *Ermino* ſuccedente, locus iſte mirificè effloruit: vt Baldericus in Chronico Cameracenſi lib. 2. cap. 37. loquitur.

Fleon.

S. LEO Papa IX.

IN Alſatiæ finibus an. 1002. natus eſt Bruno, patre *Hugone* Comite, Conradi Imperatoris conſobrino, & *Heluide* matre. Herimanno Leucorum ſeu Tullenſium Epiſcopo defuncto an. 1026. ſufficitur. Demum an. 1048. die 12. Februarij Papa creatur, adſūpto Leonis IX. nomine. Poſt Pentecoſten, *Coloniam Agrippinam* venit, cū *Henrico* Imperatore, & ab Herimanno Archiepiſcopo honorificè ſuſcipitur. *Cuius rogatu Eccleſiæ Colonienſi metropolitanæ*

Wibertus l. 2. c. 4.

tanæ hoc priuilegium concessit, vt ad altare S. Petri septem presbyteri Cardinales quotidie diuinum celebrent officium in sandalijs. Dedit eidem Archiepiscopo officium Cancellarij S. Romanæ Sedis, eiusq́ successoribus, tribuens illi Ecclesiam S. Ioannis ante portam Latinam. Hinc, inuitatus ab Herimaro Abbate S. Remigij, Remos abijt, & illius cœnobij ecclesiam recens exstructam consecrauit. Historia dedicationis istius Remis ms. exstat, vt & Itinerarium ab *Anselmo* monacho Remensi litteris consignatum, cuius Sigebertus libro de Scriptoribus Ecclesiasticis meminit.

Eodem anno neptem suam *Richildem*, Hermanni Hannoniæ Comitis viduam, in *Bello-monte* opido visitauit, & capellam S. Venantij, in castro eiusdem loci, consecrauit. Iuxta *Condatum* basilicam Xenocdochij de *Macourt*, & *Valentianis*, prope muros, capellam alterius Xenodochij in honorem S. Michaelis dedicauit: vt Iac. Guisius tomo 3. Annalium Hannoniæ commemorat.

Beaumont.

Condet.

Valenciennes.

Leodico secum in Italiam abduxit Fredericum, illius Ecclesiæ Archidiaconum, qui postea *Stephanus IX.* eo nomine Pontifex fuit. Eo ipso anno *Remis* concilium habuit initio mensis Octobris.

An. 1050. post Pascha Romæ habita Synodo, & altera Vercellis in autumno, Gallias & Episcopatum suum Tullensem reuisit. Anno 1052. Lietbertus Cameracensis Episcopus, iussu Leonis Papæ, Balduino Flandrensi, (qui anno superiore Richildem sibi iunxerat) sacris interdicit, ob nuptias illicitas & raptum. *Meierus.* An. 1053. Leo Papa XIV. Kal. Iulij pugna aduersa cõtra Normãnos in Apulia capitur: vt Lamb. Scafnaburgẽsis in Chronico suo refert. Cùm Romã redijsset, & *Gerardũ* Tullẽsem Episcopũ in Diuos retulisset, XVI. Kal. Maij an. 1055. decessit. Homilias, Epistolas, & alia ingenij monumenta, typis edita, Bellarminus lib. de Scriptoribus, Ecclesiast. enumerat. Res eius gestas Wibertus Archidiaconus, coætaneus, libris duobus

bus descripsit, quos Iacobus Sirmondus, Soc. Iesu presbyter Lutetiæ typis Niuellianis publicauit.

Leoni in Pontificatu successit Gebehardus Eistatensis Episcopus, *Victor II.* nuncupatus, Victori anno 1057. Fredericus, Godefridi Arduēnæ Ducis frater, nuper Archidiaconus Leodicensis, *Stephanus IX.* dictus : de quo supra 29. Martij egimus.

Præter Leonem IX. Belgica nostra & alium Pontificem Romanum, videlicet *Innocentium II.* vidit ; qui è Francia veniens, per *Nouiomum* & *Cameracum*, XI. Kal. Aprilis, Dominica tertia Quadragesimæ, *Leodici* à Lothario Rege an. 1131. exceptus est. Dominica sequenti, à basilica S. Martini in monte, ad S. Lamberti cathedralem idem descendit, ibiq; Missæ sacrificio celebrato, Regem & Reginam coronauit. Eodem anno *Bruxellam* veniens templum S. Ioannis, in maiore vrbis Xenodochio, consecrauit.

Aprilis 19. *die*.

S. WERNERVS, poſtremus Germaniæ martyr, à Iudęis occiſus.

S. Simō. *24. Martij.* IVdæorum in Chriſtianos rabies nemini ignota. *Simonem* puerum Tridentinum an. 1475. ſuſtulerunt; quem miraculis clarum Officio proprio colunt Tridentini, permiſſu Sixti V. Papæ: vt Ph. Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ tradit. Nordouici in Anglia an. *S. Guilielmus* *11. Martij.* 1235. *Guilielmum* ſimiliter puerum in crucem egerunt: vt Pol. Vergilius, & Nic. Harpſfeldius in Hiſt. Angl. & Vincentius in Speculo commemorat. Ne ſuus iſto in genere martyr Germaniæ deeſſet, an. 1287. die Paraſceues, qui tunc erat 19. menſis Aprilis, in *VVeſel.* Veſalia ſuperiore, *VVernerum* adoleſcentem crudeliter forcipibus & cultro dilaniarunt. Natus is fuerat in *VVammenrato* vel *VVammerano* pago, qui diei vnius ſpatio abeſt Baccharaco opido, in Palatinatu ad Rhenum ſito. Itaque

poſt

poſt mortem corpus Baccharacum eſt deportatum, & in ſacello, quod in colle hodieque viſitur, honorificè depoſitum. Cuius meritis cæci, ſurdi, muti, claudi, paralytici, & alij varijs morbis laborantes ſunt curati. Sacrum iſtud corpus, ob hæreſim Lutheranam primò, pòſt Caluinianam in Palatinatum introductam, ibidem muro incluſum vſque ad menſem Martiū anni 1621. latuit: quo anno iuſſu *Ambroſij Spinulæ*, Marchionis Seſti, ſtudiosè quæ ſitū inventum, & per R. P. *Thomam Saillium*, Bruxellēſem, Soc. Ieſu presbyterum, in arcula decēter collocatū eſt, ac Bruxellam tranſlatum. Oſſa tamē aliquot minora ſunt depoſita in Moguntino Soc. Ieſu collegio, vt ſi quãdo Catholica Religio apud Baccharacenſes reſtituatur, aliquod martyris ſui monimentum habeant.

Anno 1548. *Ioannes Chuppinus*, Canonicus S. Mariæ Magdalenæ in vrbe Veſontina apud Burgundos, eiuſdem martyris digitum indicem dextræ manus, cum parte ſudarij eiuſdem, ex opi-

do Baccharacensi ad illam Vesontinā basilicam, *Ioanne* Treuerensi Electo, & *Frederico* Comite Palatino, consentientibus, transtulit: quæ ibidem hodieque adseruantur. Ex eo tempore Bisontini viticolæ, magna pars plebis, *S.* Wernerum seu Vernerium, vt ipsi vocant, sibi patronum adoptarūt; estque sub illius nomine ac patrocinio instituta sodalitas in dicta *S.* Magdalenæ basilica; vt Chiffletius in sua Vesontione narrat. Exstat eadem in vrbe edita vitæ *S.* Werneri historia, idiomate Gallico.

S. Vernier.

B. BERNARDVS, cognomento POENITENS, monachus Bertinensis.

HVnc propter miracula, in vita & ad tumbam facta, Sanctorū collegio aggregatum pietas credit Ecclesiæ. Fuit natione Prouincialis, ex diœcesi Magalonensi, & an. 1183. obijt. Vitam eius scripsit quidam nomine Ioannes, iubente Simone Abbate, qui

qui beatum virum in monachum adſumpſerat; exſtatque ms. Andomaropoli in D. Bertini cœnobio.

Aprilis 20. *die.*

B. ODA virgo, & monialis inſtituti Præmonſtratenſis in Hannonia.

NObilibus parentibus *VViberto* & *Theſcelina* nata in Hannonia, & per *Odonem* Abbatem Bonæ Spei, in propoſito ſeruandæ virginitatis confirmata, carnales ſpreuit nuptias. Ad quas ne inuita à patre traheretur, naſum ſibi ipſa præſcidit, eo nomine martyribus meritò annumeranda. Veſtem itaque monaſticam ord. Præmõſtratenſis à dicto Odone accipiẽs, virginum cœnobium haut procul à Bonæ Spei Abbatia olim ſitum (quod nunc deſijt) eſt ingreſſa; in quo Priorissa XII. Kal. Maij an. 1158. viuere deſijt. Sepulta eſt in dicto Bonæ Spei monaſterio: certus tamen tumuli locus

cus hodie ignoratur. Vitam illius eleganti ſtilo ſcripſit Philippus Bonæ Spei Abbas, Bernardo Clareuallenſi coætaneus, exſtatq; inter Opera eiuſdem Duaci nuper edita.

B. HILDEGVNDIS, virgo & monialis in Schonaugia, ord. Ciſtercienſis cœnobio.

QVamquam ſacræ litteræ, & litterarum ſacrarum interpretes, Tertullianus, Cyprianus, & alij hos ſecuti, rem Deo inuiſam & abominandam tradant, ſi vir feminam aut femina virum ſimulet; exponunt tamē legem ſacri & politici ſcriptores, licere pio certoque fine nonnumquam veſtem & nomina permutare, cùm id periculum innoxiæ vitæ vel pudoris, vel etiam honeſta piaque cauſſa permittunt vel exigunt. Quod vſque adeò certum eſt, vt multæ cùm virgines, tū matronæ, miris claræ factis & operibus, in Diuorum cenſum venerint. Quales memorantur *Eugenia*, quæ ſe

Euge-

Eugenium dixit, cuius laudes omnia Martyrologia, cum Alcimo Auito, Fortunato, Altelmo, Metaphraste prædicant; *Euphrosina* Smaragdus non vano nomine appellata; *Pelagia* seu Pelagius, *Theodora Alexandrina*, *Antonina*, *Athanasia*, *Susanna*, *Marina*, *Anastasia*, *patricia*, *Anna*, *Matrona*, anonyma quoque illa à Sophronio in Prato spirituali c. 170. laudata; & *Glaphyra* virgo, Constātiæ Augustæ, Constantini M. sororis, Licinij coniugis, pedisequa (de qua Baronius ad an. 316.) *Iachelina* virgo illustris, & soror Comitis Apuliæ (de qua Speculum magnum Exemplorū) denique *Hildegundis*, quæ se Iosephum nominauit: cuius Acta quamuis à Cæsario referantur, certiora tamen ex scriptore virgini coætaneo Matthæus Raderus in Viridario Sanctorum cōmemorat: ad quem remitto Lectorem curiosum.

Fuit autem nata Nouesij, vulgò Nussiæ, quinto infra Coloniā Agrippinam lapide, & an. 1188. beatam Deo animam reddidit. A morte, cùm vir-

gineum

gineum corpusculum, vt mors fert, lauaretur, ex fascia pectorali, qua tumorem vberum coërcuerat, pro femina est agnita. Sic patrum memoria, apud Hispanos B. *Catharina Cardona*, nobilissimo Ducũ Cardonæ stirpe nata, vestẽ monasticam Carmelitanam, virili nõ absimilem, induit, & multis annis in eremo austerissimè vixit, ac demũ. an. 1577. sanctissimè obijt. Vitam eius breuiter descripsit S. Teresia in libro Fundationũ sui ordinis Carmelitani, vbi de Villa-noua agit, & fusiùs R. P. Thomas de Iesu Braciensis.

V. WOLBODO Episcopus Leodicensis.

Anno 1017. BAldrico vir sanctissimus successit, S. Iacobi monasterium Leodicense perfecit, & an. 1021. ad meliorem vitam transijt, in Abbatia Benedictinorum S. Laurentij, ad muros vrbis Leodicensis, conditus: cui Abbatiæ multas res sacras dederat.

Aprilis

Aprilis 23. die. Martyrol. Rom.

S. GERARDVS Episcopus Tullensis in Lotharingia.

LEO IX. Papa, antea Tullensis Episcopus, ex Apulia Romam reuersus, *& superna admonitus reuelatione, beatum Gerardum suæ sedis, Leucorum videlicet, olim Præsulem in numero Sanctorum computandum statuit; eodemq. anno in patriam regressus, ipsius sanctos artus cum summa gloria transtulit: quæ omnia in eius Vita & Miraculis dilucidè exarata sunt:* vt Wibertus Archidiaconus lib. 2. de rebus gestis eiusdem Leonis cap. 6. loquitur. Sigebertus in Chron. ad an. 1052. eadem ferè refert.

Aprilis 24. die. Martyrol. Rom.

S. EGBERTVS Abbas, in Huiensi insula.

EGbertum presbyterum (à quo S. Willibrordus & socij, ad prędicandum

dum Euangelium, in Germaniã noſtram miſſi ſunt) an. 728. obijſſe Beda lib. 5. Hiſtoriæ Anglorum cap. 23. ſcribit. Idem tamen, in Epitome hiſtoriæ, vult eum ſequenti demum anno deceſſiſſe. Vixit autem in Huia ſeu Hoia inſula, quæ hodie *Iona* dicitur, ſpectatque ad regnum *Scotiæ*. In ea reſidere ſolet Hebridum inſularum Epiſcopus, cuius propria ſedes erat opidũ *Kolmkill* vulgò nuncupatum, quod Latinis eſt *S. Columbæ cella ſeu eccleſia*. Vide Notitiam noſtram Epiſcopatuum, typis Plantinianis editam.

Aprilis 25. die. Martyrol. Rom.

S. ERMINVS Epiſcopus & Abbas Laubienſis ad Sabim fl. in agro Leodicenſi.

HIc vir vitæ laudabilis, & non parum prædiatus, de pago Laudunenſi oriundus extitit, & de die in diẽ in bonis operibus proficiens, omnium virtutum cluebat exercitijs. Quem, quia

Laon

quia odor bonæ opinionis illius longè latèque increbuit, beatus *Vrſmarus* Epiſcopus, Laubienſe monaſterium *Lob.* regens, ſæpiùs accerſiuit, diemque ſuæ vocationis imminere intelligens, ipſum rectorem monaſterij, officijque ſui poſt ſe ſupparem & miniſtrũ, Pontificemque delegit. In functione igitur vicaria ſubrogatus, totum ſe in diuinis cultibus propenſiùs mancipauit, ſuique magiſtri forma inſtructus, de creditis ſibi ouibus curam ſollicitè geſſit. Prædium etiam ſuum *Ercli* in vſibus fratrum expendit. Poſtquam verò ambo ad remunerationem vocati, primò quidem B. *Vrſmarus*, dein vir Dei *Erminus*, in parochiali eccleſia Laubienſi tumulati fuiſſent, tot & tãtis munificentijs locus ille donatus eſt vt monaſterio facto, Canonici eò mitterentur. Sic ferè Baldericus lib. 2. cap. 38. in Chronico Cameracenſi. Ceterùm B. Ermini, & aliorum Diuorum corpora Laubio Binchium anno 1409. cum Canonicorum collegio ſunt tranſlata. Laubijs tamen hodie-

que in crypta basilicæ parochialis tumuli spectantur SS. *Vrsmari* & *Ermini*, vt & S. *Seruatij* apud Traiectenses, & *S. Huberti* apud Leodicenses in ædeD. Petri, similiter in cryptis.

S. FLORIBERTVS Episcopus Leodicensis, S. Huberti filius.

HVnc non spiritualem tantùm, sed carnalem S. Huberti filium fuisse, contendit Ioannes Roberti, Soc. Iesu Theologus, in Notis ad Historiam S. Huberti, an. 1621. Luxemburgi editam. Nec est, cur cuiquam id vel absurdum, vel mirum videatur, cùm ipsum habuisse vxorem constet, quam nonnulli *Floribanam* nuncupant. Patri autem suo an. 727. defuncto in Episcopatu successit, & an. 746. obijt.

Aprilis 26. die. Martyrol. Rom.

S. RICHARIVS Abbas Centulensis.

CLaruit is circa annum Christi sexcentesimum tricesimum, & quiescit

cit in opido sui nominis & monaste- Sainct
rio Benedictinorũ, haut procul à Ca- Riquier.
letibus sito. Cùm à Gislemaro & S. Mauronto fundum in silua Kersiacési apud Flandros accepisset, ibidem monasteriũ excitare cœpit, quod postea Broilense dictũ est, & ab ipso S. Mauronto inhabitatum. Vitam eius à Surio editam Albinus Flaccus ad Carolum Magnum Imp. scripsit. De eodem fusè Baronius ad an. 631. & 640.

Aprilis 27. die.

V. Conradus Episcopus Vltraiectinus.

CVm in occidua vrbis parte basilicam Canonicorum ædificaret, an. 1098. feria 4. Paschæ post Missæ sacrificium à se celebratum, ab architecto Frisio est trucidatus, & in eadem æde à se edificata, à clero ac populo honorificè tumulatus. Sigebertus eius obitum ad annum proximè sequentem refert. De eius laudibus multa legun-

tur, apud Ioannem Becanum, & Guil. Hedam, rerum Vltraiectinarum scriptores.

Aprilis 29. *die*. *Martyrol. Rom.*

S. HVGO Abbas VI. Cluniacensis.

ANno 1109. obijt; cuius Acta, ab Hugone monacho Cluniacensi cõscripta, exstant apud Surium. Vide Bibliothecam Cluniacensem, Parisijs opera Andreæ Quercetani editam, & Origines nostras Monasticas lib. 2. cap. 2.

S. ROBERTVS Abbas & fundator ord. Cisterciensis. *Martyrol Rom.*

CIstercium, ordinis caput, an. 1098. in Burgundiæ Ducatu, fundatur à S. Roberto, Abbate Molismẽsi. Obijt autem die 9. non autem die 29. Aprilis: sed qno anno, nondum mihi constat. Diuis adscriptus est per *Innocentium III.* Papam: cuius diploma Querceta-

cetanus in Notis ad Bibliothecã Cluniacensem recitat. De Belgicis huius instituti cœnobijs vide Chronicon nostrum Cisterciense, in Vbijs editũ.

B. AVA virgo & monialis Dononiensis.

CVm esset cæca, ad sepulcrnm S. *Ragenfredis* Abbatissæ Dononiensis visum recepit, & vt gratam se testaretur, omnia prædia sua, seruos & ancillas medicæ suæ obtulit. Vide 8. Oct. & 1. Iulij. *Denain.*

Aprilis 30. *die. Martyrol. Rom.*

S. FORANNANVS Episcopus & confessor.

SAnctus Forãnanus, nobili genere in Scotia natus, & ibidem Episcopus, Angelica visitatione monitus, vt trãs mare Vallem-decoram adiret, mox se itineri, cum duodecim socijs, commisit. Ad mare cùm peruenisset, nec na-

 uem

uem ad traijciendum reperiret, duo ligna in formam crucis dispoſita, cum comitibus, aſcendit, & ſtupendo miraculo, aura Spiritus Sancti flante, in Gallias peruenit. Cùm autẽ vlteriùs perambulaſſent Lomacum, Comiti *Eilberto*, Vallis-decoræ ſeu Walciodori fundatori, cauſſam ſuæ perigrinationis aperuerunt. Qui gratulabundus cum eo Romam eſt profectus: vbi à *Benedicto VII.* monaſterij confirmationem & priuilegia obtinuerunt. Voluit autem Apoſtolicus Præſul, beatũ Forannanum Abbatem, quamdiu viueret permanere Vallis-decoræ Epiſcopũ.

Walcourt.

In reditu autem Forannanus, & comites *Gorziæ* regulã S. Benedicti ſunt profeſſi, & inde læti ad Vallem ſuam redierunt, totis viribus Deo famulaturi. Tum Comes *Eilbertus* locum illũ multorum bonorum largitione dotauit: ac ſeptennio poſt aduentum Forãnani, plenus bonis operibus, ſpiritum Deo reddidit. Sanctus autem Epiſcopus & Abbas, paſtor vigilantiſſimus, pater pauperum, omnium virtutum flori-

floribus ornatus, quinto post Eilbertum anno, salutis verò nongentesimo octogesimo secũdo, in Domino quieuit, & in læua basilicæ Walciodorensis honorificè depositionem accepit, non absque insignium operatione miraculorum. Sic fere legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis, an. 1619. ibidem excusis, & à Ioanne Dauuino Episcopo approbatis. *An. 982.*

V. Radulphus Tacens, monachus Afsligemensis in Brabantia.

THomas Cãtipratanus lib. 2. Apũ cap. 13. tribuit illi silentium sexdecim annorum. Vide Notas Coluenerij ad Cantipratanum.

MAIVS.

Kalendis Maijs. Martyrol. Rom.

S. Sigismundus Rex Burgundiæ & martyr.

FVit is in puteum præcipitatus, anno Christi quingentesimo decimo *Anno 515.*

quinto, vt Sigebertus supputat. De eo multa leguntur apud Gregorium Turonensem, Aimoinum, Papirium Massonum, nostrum olim in Gallia amicum, & alios rerum Gallicarum scriptores. Sacrum illius corpus Carolus IV. Imperator & Rex Bohemiæ
Anno 1366. an. millesimo trecentesimo sexagesimo sexto, Pragam honorificè transuexit, & in æde metropolitana collocauit.

Fuit autem in puteum præcipitatus in vico diœcesis Aurelianensis, qui *Columna* à Gregorio Turonensi & alijs nuncupatur, vulgò *Sainct Pierre aux la Colombe*: quo loco basilica, S. Sigismūdi nomine clara, visitur, estque Prioratus ord. S. Benedicti, cuius collatio pertinet ad Miciacensem S. Maximini Abbatem: vt fusè commemorat Carolus Saussæius in Annalibus Ecclesiæ Aurelianensis.

S. WAL-

S. WALBVRGA virgo & Abbatissa.

S. BONIFACIVS Germaniæ Apostolus, ad propagandam Euangelij doctrinam, circa an. 728. vtriusque sexus complures adiuuas ex Anglia in Germaniam euocauit. Ex viris sex præcipuos, & ex feminis totidē Othlonus commemorat. Illorum primus

S. BVRCHARDVS, pòst Herbipolensis Episcopus a S. Bonifacio ordinatus. Eius vitam libris duobus complexus est Exvvoldus seu Egilvvaldus, & ex eo Surius to. 5. in Octobri: itemque anonymus quidam ab H. Canisio editus tomo 4. Antiquæ Lectionis. I.

S. LVLLVS, B. Bonifacij in Moguntino Archiepiscopatu successor. II.

S. VVILLIBALDVS Aichstatensis Episcopus I. à B. Bonifacio constitutum: cuius vitam scripsit Reginoldus Episcopus. III.

S. WINNIBALDVS presbyter, S. Vuil- IV.

libaldi frater. Eum à S. Bonifacio septem monasterijs Abbatem præfectum fabulatur Bruschius. Vide infra 18. Decembris.

V. B. Vuitta, qui & Vuittanus aut Vuetta, Birburgensis Episcopus à B. Bonifacio ordinatus: ad quem Zachariæ Papæ epistola, tom. 2. Decretal. exstat. Fuit autem Birburgum seu Buriburgum olim opidum, quod iuxta Fritzlariam aut Padebornam putatur situm fuisse. Nam locum, in quo olim fuit, certò designare, non est in promptu. Ad hoc autem opidum S. Vuigberchti Abbatis Fridlariēsis corpus translatum fuisse, indeque ad Herolstfeldense monasterium, testatur Lupus Seruatus, beati viri res gestas describens. Ceterùm B. Vuitta à Lupo Seruato cap. 24. vocatur Albuinus, per Latinam scilicet barbari nominis interpretationem: nam *VVitt* album Germanis significat.

VI. S. GREGORIVS Traiectensis, siue (vt hodie ad distinctioné à Traiecto, Mosæ adsito, faciendam, vulgò loquimur)

quimur) Vltraiectensis Episcopus III, de quo infra 25. Augusti. Huius vitam descripsit S. Ludgerus Monasteriensis Episcopus, eius discipulus; quã Fuldæ manuscriptam exstare ait Serarius lib. 3. Rerum Moguntiçarum, not. 24.

Notat autem Serarius S. Gregoriũ hîc ceteris annumerari, non quòd ex Anglia venerit (fuit enim natione Germanus, & in Germania eum sibi S. Bonifacius adsciuit, vt infra suo loco dicetur ex B. Ludgero) sed quod inter præcipuos B. Bonifacij discipulos & adiutores fuerit. Ideoque post eos, quos ex Anglia venisse dixerat Othlonus, postremo hîc loco recensetur.

Addi verò his B. Bonifacij discipulis & adiutoribus possunt, teste eodem Serario,

S. STVRMIS, qui & *Sturmus* aut *Sturmo* dicitur, Abbas I. Fuldensis, quem ex nobilibus ortum parentibus, & ex Noricâ regione, in Germaniæ monasteriorum Chronologia Bruschius tradit. Meminit eius & B. Lutgerus, in vita

vita S. Gregorij Vltraiectensis Episcopi III. nondum typis edita.

S.SOLA seu *Solus*: cuius vitam scripsit Ermenoldus, seu Ermernicus diaconus, Rabani Fuldensis adhuc Abbatis tempore, exstatque apud H. Canisium in Antiq. Lect.

S. VVIGBERTVS Abbas I. Fridlariensis, cuius vitam doctissimè Lupus Seruatus, Rabani eiusdem æuo, litteris consignauit; quam Busæus, cum Hincmari Remensis Archiepiscopi Epistolis, ex ms. edidit.

Ceterùm feminæ à B. Bonifacio ex Angliâ in Germaniam euocatæ, fuerunt istæ.

I. CHVNIHILT, quæ apud Suriū Cunigildis, aut Cunighildis dicitur.

II. BERATHGIT, apud Surium Bergitis.

III. CHVNIDRVT, seu Cunitrudis.

IV. TECLA, de qua Martyrologiū Romanum, 15. Octobris. In historiarum Epitome à Tritthemio vocatur Hadelongo & Hadelloga.

S. LIO-

S. LIOBA seu *Lieba*, id est, Agape seu Charitas. Eius vitam, iussu Rabani Mauri descripsit Rodulphus huius discipulus, exstatque to. 5. apud *S*urium. Memoriam eiusdem celebrat Martyrologium Rom. 28. *S*eptembris. V.

S. Vualtburgis siue *Vualburga*, virgo, *SS*. Willibaldi & Winnibaldi soror. Eius vitæ historiam litteris mandauit Philippus *A*ichstatensis Episcopus, petente id Hungarorum Regina, *A*lberti Romanorum Regis filia. Exstat apud H. Canisium to. 4. *A*ntiq. Lectionum. Wolfhardus item monachus & presbyter Hasérietanus libros tres de miraculis huius sanctæ virginis ad Erchanboldum Episcopū VIII. Eichstatensem conscripsit, exstātque mss. *A*ntuerpiæ in basilica *S*. Walburgis, in veteri codice pergameno. VI.

Non est hoc loco silendum ex B. Vualburgis corpore oleosum, vt sic loquar, & salutarem hodieque liquorem manare, sicut & ex *S*. *A*ndreæ *A*postoli, & *S*. Nicolai Myreensis Episcopi ossibus.

Ce-

Ceterùm conſtans *A*ntuerpienſis Eccleſiæ traditio eſt, hanc ipſam virginem *A*ntuerpiam diuertiſſe, cùm ex *A*nglia in Germaniam pergeret. Viſitur hodieque crypta (in qua eam orare ſolitàm tradunt) in antiquiſſima vrbis *A*ntuerpienſis baſilica, quæ *Caſtrenſis* vulgò dicitur, à burgo ſeu caſtro vetuſtiſſimo, cui incluſa eſt; quam poſtea maiores noſtri *S.* Walburgis titulo nobilitarunt.

Borch-kerck.

Et verò, ante Eccleſiaſticum Romani officij vſum noſtra memoria adſumptum, Antuerpienſis Eccleſia S. Vualburgis, vt patronæ domeſticæ, memoriam ſingulis annis quater ſolemni ritu celebrare eſt ſolita; nunc ſemel quotannis id facit. Crediderim autem hanc virginem, vt popularem, à S. Vuillibrordi ſodalibus aut diſcipulis Antuerpiæ hoſpitio exceptam. Conſtat enim ex Teſtamento S. Vuillibrordi, infra 7. Nou. à nobis recitando, ipſum vſque ad obitum poſſediſſe *eccleſiam in caſtello Antwerpo ſuper fluuio Scalde conſtructam, cum tertia parte telonei,*

telonei, idque ex donatione Rohingi Antuerpiensium Principis.

Valeant itaque fabulosa ista, quæ de idolo Vualburgis nescio quo, ab Antuerpiēsibus ante Christianismum scilicet culto, Ioannes Goropius Becanus, in Originibus suis Antuerpianis, vt alia multa, nullo teste producto confinxit.

Porrò in S. Walburgis oratorio seu crypta Antuerpiæ adseruatur pars mandibulæ eiusdem, quam an. 1615. *Albertus Pius* & *Isabella*, Belgarum Principes optimi, visitatione & osculo honorarunt.

S. VLTANVS Abbas Peronensis & Fossensis.

FRatres habuit SS. *Furseum* & *Foillanum*, & S. Gertrudi Niuellensi familiaris exstitit, quæ partem hereditatis suæ, villam, ex situ loci Fossas nuncupatam, ipsi dono dedit. In quo loco monasterium Scottorum (vt Eginhar- *Fossæ.*

dus

dus in historia SS. Marcellini & Petri nuncupat) exstruxit, quod nunc est Canonicorum collegium, Fossis, ditionis Leodicensis opido, inclusum. Huius monasterij rector cùm esset Vltanus, fratrem suum Foillanū martyrio in silua Carbonaria coronatum cognouit: de quo infra 30. Octob. dicemus. Idem in regimine Peronensis monasterij (quod nunc quoque Canonicorum in Picardia est collegium) Furseo fratri suo iā antea successerat: ibique S. Amatum Episcopum Senonensem, in exilium à Theodorico Rege missum, diu fouerat. Sacra eius ossa partim Peronæ, partim Fossis, à Canonicis adseruantur.

S. EVERMARVS, Friso, martyr Ruthensis.

EVermarus, nobilis Friso, succrescentibus cum ætate meritorū virtutibus, ad sancta loca peregrinabatur. Cùmque Traiectum-Mosæ, ad S. Seruatij limina visitanda, tēderet, in silua Har-

Harsclapia, cum septem comitibus, ab impijs est interemptus. Honoratur verò inter Dei martyres à Ruthensi Canonicorum collegio, & à vicinis Tungrensibus: ad quod opidum singulis annis sacrum corpus solenni supplicatione defertur. Quod quidē circa an. 968. *Heraclius* Leodicensis Episcopus è terra eleuauit, subsequente ingenti miraculorum gloria. Est autem Rutha, vulgò *Rotthem*, pagus ditionis Brabantinæ, sed in diœcesi Leodicēsi situs.

Maij 2. die.

S. WALBERTVS Abbas Luxouiensis.

NObilibus parentibus in pago Meldensi, loco qui *Nant* vocatur, Walbertus Comes genitus, S. Bertino Abbati Sithiensi *Comitatum Arquensem*, & *Poperingam* Flandriæ municipium in vsus monachorum tradidit. Atque ita paulatim caducis rebus se exuens, cum *Arkes; Poperinghem.*

P filio

filio suo *Bertino*, quem Bertinus Abbas de sacro fonte susceperat, Sithiensibus monachis se adiunxit. Inde Luxouiū in Burgundiam missus, beato *Eustathio* vita functo in Abbatiali regimine successit, ibidemque sanctè obijt. Huic *VValdeberto*, & *Boboleno* Abbati Bobiēsi, Ionas Scotus historias SS. Columbani, Attalæ, & Eustathij inscripsit, quæ apud Surium exstant. Eiusdem Walberti discipulus fuit B. *Germanus* martyr, primus Abbas Grandis-Vallis, quem versibus Sebastianus Brantius celebrauit.

Maij 3. die.

Memoria Cruoris Christi, Brugis in Flandria.

CRuor Christi, qui magna religione Brugis in eleganti basilica S. Basilij adseruatur, per *Theodoricum Alsatium*, Flandriæ Comitem, ex Terra sancta allatus est, eiusque mādato per *Leonium* Abbatem Bertinensem anno 1148.

1148. in dicta basilica collocatus: vt Iperius in Chronico Bertinensi cap. 43. tradit. Sunt qui volunt ipsum à Iosepho & Nicodemo collectum, cùm de cruce Christum deponerent. Qua de re Matthæus Galenus Catechesi 128. & 21. consulatur.

In tabulis Martyrologij Romani, 9. Nouembris, sic legitur: *Beryti in Syria, commemoratio imaginis Saluatoris, quæ à Iudæis crucifixa tam copiosum emisit sanguinem, vt Orientales & Occidentales Ecclesiæ ex eo vbertim acceperint.* Putāt autem nonnulli, Cruorem, qui Brugis adseruatur, ex ista Berytensi aut alia Orientali imagine profluxisse.

De Cruce Traiectensi ad Mosam.

TRaiecti ad Mosam, in templo Canonicorum B. Virginis, adseruatur magnaque religione colitur Crux, & quidem gemina, ex auro gemmisque eleganter & artificiosè cōfecta, in qua pars de Cruce Christi est inclusa: cuius ectypon Iacobus Gretserus *Maestricht.*

tomo 3. lib. 4. de Cruce expressit. Cruci grandiori epigramma Græcum est inscriptum, quod Latinè ad verbū sic sonat:

Lignum quod adspectu pulchrum apparuit,
Gustu necat me, qui sum secundum imaginem Dei,
At qui pulchritudine diuinæ substātiæ pulcher est,
Christus, hic me viuificat, carne in ligno mortuus.
Cuius hanc thecam Romanus terræ Dominus,
Pulchritudine virtutum coronatus,
Gratia seu venustate pretiosorū lapidū insigniuit,
Vincens per ipsum (lignum) dæmones & barbaros.

Loquitur in hoc epigrammate Homo per lignum olim perditus, & postea beneficio Christi per lignum reparatus. Lignum, *inquit,* illud bonū ad vescendum, & pulchrum oculis & adspectu delectabile, quod primis parētibus in paradiso obiectum est, gustu suo necat me, qui sum secundū similitudinem & imaginē Dei formatus. At verò Christus, qui pulchritudine diuinæ naturæ seu essentiæ speciosus est, viuificat me mortuus carne in ligno Crucis: cuius ligni hanc thecam seu capsellā *Romanus* terræ Dominus, hoc est, Imperator, omni virtutū genere

nere decoratus, pretiosis vnionibus & gemmis exornandam & illustrandam curauit : quippe qui per lignum hoc sanctæ Crucis, quod in Cruce ista, ex auro & vnionibus confecta, includitur, tanquam in theca quapiam, & dæmones, & barbaros superare consueuerit.

Eosdem versus editor Antiquarum Inscriptionum totius orbis Romani, pag. 1048. ex Apiano publicauit, sed non sine erroribus, quos Gretserus citato loco castigat. Ipsa certè Inscriptio (*Hierosolymis Epigraphe Crucis, iussu Demetrij Imp. Constantinopolitani*) prorsus falsa est. Neque enim Hierosolymis, sed Traiecti ad Mosam nunc visitur, & antea Constantinopoli: neque Crux hæc Hierosolymis facta est, sed Constantinopoli ab Imperatore, qui nomine *Romanus* nuncupabatur, non Demetrius, qualis nullus exstitit.

In ima Crucis parte cōspicitur quidem imago, & nomen *Demetrij* legitur, sed *martyris Thessalonicensis*, ex cuius sacris lipsanis oleum largiter fluxisse Ni- *Martyr. Rom. 8. Oct.*

Nicetas Choniates lib. 1. de Imperio Andronici Comneni memorat.

Ceterùm communis persuasio habet, Crucem istam grandiorem Traiectum missam fuisse an. 1204. à *Philippo* Imp. Constantinopolitano: sed error vulgaris est, & à vulgo exortus. Nullus enim tunc illius nominis Constantinopoli Imperator; quæ à Latinis an. 1204. demum capta est, creato Imperatore *Balduino* Flandrorum Comite, cui successit *Henricus* frater: vt ex Niceta & alijs liquet. Illud tamen certum existimo, hanc Crucem Traiectum venisse, ex direptione Constãtinopolitana, à Venetis & Belgis, aliarumque nationum militibus crucesignatis facta, post occupatam vrbẽ; & quidem beneficentia *Philippi* Imperatoris Occidentalis, qui Isaaci Comneni filiam, sororem Alexij, quem Latini restitutum ibant, in matrimonio habuit. Ad quem etiam Reliquiarum, quæ tunc Constantinopoli aliò passim translatæ sunt, portio nõ modica peruenit; munificentia præsertim *Martini*

Abba-

Abbatis Parisiensis, qui interfuit, quādo Constantinopolis in Latinorum potestatem est redacta, quique nil nisi sacra lipsana expetebat, alijs prædæ profanæ intentis: vt Guntherus in historia Constantinopolitana fusè refert. Qui vbi percensuisset omnes Reliquias, quas Martinus in expugnatione Constantinopolitana adeptus fuerat, hæc subiungit: *De his autem Philippo Imperatori laudabilem valdè contulit portionem, Tabulam videlicet quandam inæstimabilis ferè pretij, auro & gemmis pretiosissimè exornatam, & plurima sanctarum Reliquiarum genera, longè auro & gemmis pretiosiora, ibi diligenter recondita continentem: quam Tabulam Græcorum Imperator in solennibus festis, velut quoddum certum pignus Imperij, gestare consueuerat, de collo suo catena aurea dependentem.*

Vt igitur ex spolijs Constantinopolitanis hæc Tabella *Philippo* cessit, ita & Crux supradicta cedere potuit, dono vel *Martini* Abbatis vel alterius; quæ deinceps à *Philippo* Ecclesiæ Traiectensi donata sit: à *Philippo*, inquam,

Germaniæ Imperatore, cuius rogatu Veneti, Belgæ, & alij crucesignati Constantinopolim expugnarant, primùm quidem restituendi Alexij gratia (cuius soror Philippo nupta erat) dein vindicandæ perfidiæ caussa.

Gretserus porrò suspicatur, Tabellam, quam Guntherus Philippo donatam à Martino Abbate asserit, esse illam ipsam Cruciculam pretiosissimã, quæ in eadem Traiectensi ecclesia asseruatur, & certis anni temporibus populo ostenditur. Cui quidem Cruci hæc seu adscripta seu subscripta leguntur: *Crucicula, quam Constantinus Imperator ex collo suspensam ferre solebat, quãdo cum paganis prælio decernebat.* Additurque hoc epigramma Latinum:

Ecquid Erythræa gemma & spectabilis auro,
Et longa annorum serie, complexa Tabella est?
Quã cernis, Magni est Crux paruula Constãtini:
Parua quidẽ, at nunquã magnis effœta triumphis.
Idq; triumphatus fert Hesperus, fert & Eous,
Isq; suos vincens animos, vt cetera, vicit.

Dicitur Crux paruula, respectu alterius grandioris; alioquin absolutè satis magna est. Hanc ergò Crucem pro-

probabile est esse eam, quā Guntherus vocat Tabellam, à Constantino Magno diebus solemnioribus gestari solitam; quæ Traiecti, vt dixi, in magna est veneratione, cùm ob memoriam Constantini Magni, tum ob Reliquias Cruci seu Tabellæ isti inclusas.

B. AVFRIDVS vel Anfridus, ex Comite Huiensi Episcopus Vltraiectinus.

AVfridus, alijs Ausfridus, vel Anfredus, Comes Huij & Bratuspantij, vxorem habuit *Hilsuindem*, ex qua filiam nomine *Benedictam* genuit. Deposito postea militiæ cingulo, Aufridus totum se Deo dicauit, & hortatu Notgeri Leodicensis Episcopi, *Thorēse* ad Mosam virginum monasteriū fundauit, quod nunc est illustre nobilissimarum virginum Canonicarū collegium. Huius loci monialibus vxor *Hilsuindis* se adiunxit, & filia *Benedicta* regimen prima suscepit: vbi & sepeliri voluerunt. Idem Aufridus Comitatū *Thoren.*

Huy. *Huiensem* seu *Hoiensem* Ecclesiæ Leodicensi dono dedit: quàm donationem an. 985. Otho Imperator, petente eodem Notgero, confirmauit. Exinde creatus Episcopus Vltraiectinus, multa patrimonij sui prædia in Comitatu *Teisterbantij* eidem suæ Ecclesię contulit, vt & in Comitatu *Riensi* loca varia, vt *VVesterloo, Oisterloo, Boloo, Meerbeke, Hombeke,* & *Buronte.* Diplomata exstāt apud Guilielmum Hedam in Historia Episcoporum Vltraiectensium, Franiqueræ apud Frisios edita. Demum in Monte-sancto, apud Amersfurtum opidum, insigne Benedictinorum monasterium exstruxit, in quo monachū induit, & an. 1008. sanctissimè exspirauit. Monasterium istud postea in vrbem Vltraiectinam est translatum, &

S. Pauli Abbatia *S. Pauli* titulo decoratum. De hoc sancto viro ita Sigebertus Gemblacensis ad an. 997. in Chronico: *Clarebat hoc tempore inter Gallos Ausfridus, qui cùm fuisset Comes Bratuspantium, non minùs iustitia quàm potentia sæculari famosus, deposito militiæ cingulo, tonsuratus in clericum* eo-

eò profectus est, vt ordinaretur Episcopus Vltraiectensis Ecclesiæ.

Maij 5. die.

S. Maurontus Abbas, ciuitatis Duacensis patronus ac tutor.

DVaci (quod opidum est Flandriæ, ad Scarpum fluuium, Academia an. 1562. instituta clarum) in vetusta Deiparæ basilica quattuor Sanctorum corpora, *Amati* videlicet, *Mauronti*, *Onesimi* & *Gurdinelli*, adseruantur. De quibus hi versus ante orchestram leguntur: *Douay.*

Corpora Sanctorum sanctissima quattuor horũ
Hæc habet ecclesia pignora cara sibi.
Astra tenent animos cælesti nectare potas:
His vt iungamur, Christe Iesu fer opem.

MAurontus seu Mauruntus (vt Baldericus lib. 1. cap. 22. in Chronico Cameracensi nuncupat) *B. Adalbaldi* Ducis atque *S. Rictrudis* filius, *Amatum*, Senonensis ecclesiæ Præsulem, exulẽ sanctum, ex Perona, municipio Vero- *Sainct Druon.*

man-

manduensi, ad Austrouandensem pagum duxit, & in *Hamatico* primùm monasterio, pòst in *Broilo* honorificè tractauit, ac demum sepeliuit in monasterio, quod ibidem, hortatu eiusdē Præsulis, exstruxerat. Quod monasteriū, sæuientibus Normanis, inde an. 870. Duacum, ad Deiparæ ædem, in burgo seu veteri castello sitam, cū S. Amati corpore, est translatum; lapsuque temporis pro monachis Benedictinis Canonici sūt substituti. Obijt autē Maurōtus an. 701. in Marchianēsi monasterio, quod mater eius S. Rictrudis, excitarat; vnde Duacū a. 900. vel 985. trāsuectus, eā vrbē non semel ab hostibus defēdit; vt nominatim an. 1556. ab insidijs & armis *Gasparis Colignij*, Hugonottorum in Gallia antesignani. Qua de re *Arnoldus VVionus*, patria Duacensis, in Ligno vitæ, lib. 3. die 6. Ianuarij, consuli poterit. In eodem S. Amati templo adseruatur brachiū B. *Adalbaldi* Ducis, quem dixi S. Mauronti patrem fuisse, itemque *S. Gertrudis*, quæ auia illius exstitit.

Ce-

Ceterùm Broilus, Gallicè *Bruel*, prædium S. Mauronti fuit, in quo idē Maurontus monasterium ædificarat. Ipsum autem municipium, in quo istud prædium & monasterium sita fuerunt, hodie *Meruille* dicitur, Antonino in Itinerario est *Minariacum*. S. Mauronti, itemque S. Amati res gestas circa an. 1040. scripsit auctor anonymus, temporibus Albrici Marchianensis Abbatis, exstatque ms. Duaci ad S. Amatum. Vide plura in Notis Georgij Coluenerij, Cācellarij Duacensis, ad Balderici Chronicon Cameracense lib. 1. cap. 22.

Maij 7. die.

S. DOMITIANVS Traiectensis ad Mosam Episcopus, Huiensium patronus, apud quos & quiescit.

INterfuit concilio Aruernensi, anno 541. iuxta Baronij calculum, celebrato; cui & subscripsit his verbis: *Domitianus in Christi nomine Episcopus Ecclesiæ*

Ecclesiæ Tungrorum, quod est Traiectũ, subscripsi. Idem in concilio Aurelianensi, sub Childeberto Rege an. 552. iuxta Baronium celebrato, exstitit. Quod attinet ad concilium Parisiense primũ, & Turonense secundum, in quibus legitur, *Domitianus peccator consensi & sub-*
Anno 570. *scripsi;* Baronius in Annalibus adserit Domitianum istum fuisse Catalaunensem Episcopum, non autem hũc nostrum Traiectensem, vt Molanus in Natalibus SS. Belgij existimauit.

Maij 8. *die. Martyrol. Rom.*

S. WIRO Episcopus.

WIro non infimæ conditionis parentibus in Scotia natus, discendis literis ac pietatis studijs adhibitus, virtutum incrementis deditus, terrena pro nihilo ducens, Christique amore accensus, ad cœlestia totis viribus anhelabat. In virtutis itinere inuictus progrediens, nec frangebatur aduersis, nec secundis efferebatur. Vigilijs non

non fatigabatur, pascebatur precibus, ieiunijs lætabatur ; & propositis sibi sanctorum Patricij, Gutberti & Columbæ pijs vestigijs, vitam cœlestem in terris meditabatur.

Vnde & peregrinandi amore incēsus, sacra Diuorum Apostolorum limina precibus, vigilijs & lacrymis desiderabat salutare: sed morte sui Episcopi impeditus substitit, atque à populo in successorem fuit electus: cuius votis cùm resistere non posset, Romā adijt, presbytero Plechelmo, vnà cū Otgero diacono comitatus; ibique à Romano Pontifice consecratur: & ad suos reuersus, officium Episcopi, admiranda vitæ sanctimonia, & religionis pietate, ad aliquod tempus illic præstitit. Sed ad prædicandum Gallis Belgicis Euangelium, Christi amore incitatus, ad Pipinum Frācorum Ducem cum suis illis socijs peruenit. Qui cognita beati Wironis sanctimonia, eum inter suos primum coluit, ac locum à mundi strepitu in siluis remotū ad Ruram fluuium tribuit; vt cœlestiū con-

contemplationi liberiùs vacaret: qui Mons ſancti Petri vocabatur, nunc ſanctæ Odiliæ dicitur: in quo & oratorium Dei genitrici virgini Mariæ erat ædificatum.

Quo in loco admirandum ſe omnibus veræ pietatis ſpeculum exhibuit. Chriſtus illi in corde, Chriſtus illi in ore: nec aliud præter Chriſtum diligẽs, quotidiè ſe illi in ara cordis ante altaris ſacrificium mactabat. Vigilijs, precibus, ieiunijs ſe macerans, fortis aduerſus vitia, ne illis ſuccumberet; facilis ad veniam, ſi quis in ea prolapſus, diſplicentiam geſtu aut verbis teſtabatur. Sibi parcus, alijs largus & benignus; vbique humilitatis & charitatis de ſe præbens exempla, populo tum doctrina tum vita præluxit. Vnde & Dux Pipinus, detractis ſibi calceis, vt ſua peccata confiteretur, quotannis ipſum ſolet adire, ſuiſque adhibere cõſilijs ſecretioribus. Tãdem verò multis fractus laboribus, à Domino, miles emeritus in regnum cœleſte, modica febre correptus, euocatur. Cuius veneran-

nerandum corpus in ecclesiam Vltraiectensem translatum (Danis & Nortmannis eam deuastantibus) Canonici illinc profligati ad dictum S. Petri Montem, fauente Lothario Rege, reuexerunt: vbi multis & cœlestibus miraculis illustre fuit. Ita legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Ruremundanæ in Geldria, iussu *Henrici Cuquij* Episcopi, Coloniæ an. 1605. editis.

B. ITTA seu Iduberga, mater S. Gertrudis Niuellensis.

FRatrem habuit S. *Modoaldum* Episcopum Treuerensem, sororem S. *Seueram*, maritum B. *Pipinum Lãdẽsem*, filias verò S. *Gertrudem* & S. *Beggam*. Defuncto marito, Niuellense monasterium an. 650. fundauit, eique filiam suam Gertrudẽ prę̃fecit: teste Sigeberto in Chronico. Quiescit ibidem cum marito, & filia Gertrude. Plura vide supra 21. Februarij & 17. Martij: quibus hæc adde, si placet.

Pingitur S. Gertrudis cum muribus & gliribus, quòd aquâ ex puteo, qui est in claustro basilicæ Niuellensis, à fidelibus haustâ, ij propulsari soleant. Sic & *S. Vdalrico Episcopo Augustano concessa est quàm maxima à Deo prærogatiua, contra offensiuos glirium incursus. In toto namq; territorio, quod inter Vindam & Lycum fluuios situm est, nullum vmquam viuum permanere posse, manifestißimè comprobatum est: quod meritis gloriosi Pontificis impetratum esse, nulli sit dubium. Sæpiùs enim à nonnullis curiosis, Sancti potiùs tẽtatoribus, experientiâ inuentum est, quàm citò vltra præfatos deportati fuere fluuios, illico fuisse mortuos, & hoc in toto communi territorio. Est verò & alia quasi miraculosa contra prædictos subuentio glires, in toto penè orbe promulgata. Terra namq; (quæ sancti Vdalrici dici consueuit) in qua sanctum eius corpus mediantibus sacris vestibus (quæ omnes inconsumptæ, omniq; sine læsione cum eo inuentæ fuerunt) humatum fuit, si cui fidelium donata, ab eoq; dignè, vt Sanctorum Dei reliquias decet, venerata fuerit, mox omnes, ac si pestem fugientes, habitationem*

tiem relinquunt, & eidem nequaquam deinceps appropinquare audent. Hæc toties vbiq; terrarum vera esse inuenta sunt, vt numerū excedere videantur. Hæc ex historia inuentionis & translationis S. Vdalrici, à Marco Velsero, Augustæ Vindelicorum 1595. edita desumsimus. Suntq; plura huius generis exempla in Sanctorū historijs obuia. Illud eximiū de Hieremia propheta, *quòd ad eius sepulcrum fideles (vt refert S. Epiphanius) supplicare consueuerunt, indeq; sumto puluere, aspidum morsibus medebantur:* vt in Martyrologio Rom. Kalendis Maij legitur. *Cap. 14. & 15.*

S. PETRVS Archiepiscopus Tarentasiensis, ex ordine Cisterciensi, *Martyrol. Rom.*

MIgrauit ad Christum an. 1171. & in Diuos ab Lucio III. Papa est relatus: cuius iussu vitam eius scripsit Gaufridus Abbas, a Surio editus. Quiescit in Bella Valle, quæ est Abbatia ord. Cisterciensis, in Comi-

tatu Burgundiæ ſita, haut procul à Veſontione.

Maij 10. *die.*

S. Silvester Archiepiſcopus IX. Biſontinus, eiuſque ſucceſſor S. Frominius.

Silueſter, beati *Aniani* ſucceſſor, S. Mauritio ac ſocijs martyribus baſilicam Veſontione dedicauit, quæ hodieque ſupereſt. Putantur ipſius, & S. Nicetij corpora, condita iacere in medio choro baſilicæ S. Petri; quo loco hæc legitur inſcriptio:

Sãctorum ſepelit cancellus corpora multa:
Hac igitur cauſſa ſuſcipit haut alia.

Hoc quoque loco fortaſſe ſepultum iacet S. *Euſebij* quarti Archiepiſcopi corpus.

S. Frominius. S. Silueſtrũ ſecutus eſt S. *Frominius*, qui ſuperiorem montis Coelij baſilicam, in honorem S. *Stephani*, ab *Hilario* Epiſcopo excitari cœptam, & à *Pancratio* promotam perfecit: atque in ea regu-

regularium Canonicorum collegium primus constituit.

Maij 21. *die. Mart. Rom. & Surius.*

S. GANGVLPHVS seu Gingulfus, martyr, natione Burgundus.

VIr nobilissimus sub Pipino Francorum Rege militauit, & quiescit Varennis in basilica à se fundata. Reliquiæ eius multis miraculis floruerũt in collegiata Canonicorum sui nominis ecclesia, quam *Gerardus II.* Cameracensis Episcopus apud Florinas, ditionis Leodicensis opidum, fundauit: vt Baldericus in Chron. Cameracensi lib. 3. càp. 18. & *Gonzo* Abbas IV. monasterij S. Ioannis Bap. Florinẽsis, testantur. *Florinæ*

De S. *Maiolo* Cluniacensi in Burgũdia Abbate, Siluiniaci defuncto, vide Origines nostras Monasticas lib. 2. cap. 3. & lib. 5. cap. 2. *S. Maiolus.*

Maij 12. *die*.

S. RICTRVDIS, Abbatissa & fundatrix cœnobij Marchianensis.

APud villam Marcenias, RICTRVDIS, ex proprijs opibus & prædijs, consilio sancti *Amandi*, Traiectēsis ad Mosam Episcopi qui tunc temporis insignis habebatur, monasteriū struxit; vbi sanctimonialibus ad seruiendum delegatis, ipsa etiam Abbatissa habenas regiminis moderata est. In cuius vita plurimùm, & post vitam aliquantulum religio creuit, vsusque ecclesiasticus regulariter adoleuit. Sæculo autem semper in deterius vitiato, ipsarum etiam puellarum ordo vitiari & deprauari cœperat. Iamque magis ac magis deprauatus mos in degeneri posteritate vsque in præsens durauerat. Nuper verò *Leduinus* Abbas Vedastinus, *Gerardo* Cameracēsi Episcopo, & *Balduino* Flandriæ Marchione satagentibus, feminas turpiter viuentes,

Anno 653.

tes, mundato loco, exturbauit; ac monachos, qui meliùs & religiosiùs Deo deseruiant, constituit. Ita ferè Baldericus in Chronico Cameracensi lib. 2. cap. 26.

Marchianense itaque cœnobium, in diœcesi Atrebatensi, ad Scarpũ fl. secundo lapide à Duaco situm, quod olim monachorum & monialiũ fuit, monachis solis Benedictinis anno 1028. fuit commissum, qui illud hodieque possident, & vnà adseruãt corpora *S. Rictrudis*, eiusque filiæ S. *Eusebiæ*, duobus feretris argenteis affabrè elaboratis inclusa. *Marchiẽnes.*

Arnoldus Gantoisius, Abbas Marchianensis, magnificum gymnasium, in Academia Duacena, an. 1574. exstruxit, quod an. 1621. Patribus Soc. Iesu est traditum; habentque in eo scholas Philosophicas ac litterarias vt & in vicino gymnasio *Aquicinctino*, ingenti iuuentutis concursu. *Anchin.*

Gesta S. Rictrudis, eiusque prolium, ab *Hucbaldo* Elnonensi monacho descripta, exstant mss. Marchianis; vt

& Chronicon Marchianense: quod in Rubræ Vallis cœnobio, prope Bruxellam quoque videre me memini.

S. Pancratius. De S. PANCRATII martyris Romani reliquijs, partim Vltraiectum, partim Gandauum an. 985. translatis, Molanum consule in Natalibus SS. Belgij, hoc die.

S. Modoaldus. De S. MODOALDO, Episcopo Treuerensi, vide 8. Maij.

Maij 13. die. Martyrol. Rom.

Vita S. SERVATII Tungrensis Episcopi, annorum serie distincta.

An. 312 PAce Ecclesiæ reddita anno 312. per *Constantinum Magnum* Imperatorē, probabile est tunc primùm Tungrensi vrbi peculiarem Episcopum S. *Seruatium*, vt & Coloniæ Agrippinæ *Maternum*, eo nomine secundum, datū fuisse. Nam primis Ecclesiæ temporibus, vnus idemque Episcopus Tungrensibus, Coloniensibus, & Treuerensibus præfuit. Concilio certè *Arelatensi* *An. 314* primo, quod an. Christi trecentesimo decimo

decimo quarto habitum rectè probat Baronius, ſubſcripſiſſe reperiuntur, inter alios, *S. Agritius* Treuerenſis, & *Maternus* ſecundus Agrippinenſis, Epiſcopi: ex quo datur intelligi, Treuerenſem & Agrippinenſem diœceſes hactenus coniunctas, proprios, illius Concilij tempore, Epiſcopos habuiſſe. Ceterùm quo anno incohatus fuerit S. Seruatij Epiſcopatus, certi nihil conſtat.

Anno trecenteſimo triceſimo ſexto, *S. Athanaſius* Epiſcopus Alexandrinus, Arianorum calumnijs in exilium pulſus, Treueros venit: vbi à *S. Maximino*, illius vrbis Epiſcopo, & poſtea Tungris à *S. Seruatio*, omni officiorum genere eſt exceptus. Subſtitit auté Treueris biennio & menſibus quattuor. *An. 336*

An. trecéteſimo quadrageſimo ſeptimo, Seruatius generali Concilio *Sardicẽſi* interfuit & ſubſcripſit, cũ *S. Maximino* Treuerorum, *Euphrate* Colonienſium, *Dieſtolo* Remorum, *Eulogio* Ambianenſium, *Victorino* Pariſiorum, *Superiore* Neruiorum, *Victore* Mediomatrico- *An. 347*

 trico-

tricorum seu Vangionum, multisque alijs Galliæ Episcopis: ex qua sola Athanasius, qui & præsens fuit, triginta quattuor Episcopos adfuisse memorat.

An. 349 Biennio pòst, hoc est, anno trecentesimo quadragesimo nono, post Cõsulatum Amantij & Albini, IV. Idus Maij (vt Ægidius Bucherius in Disputatione historica de primis Tungrorũ Episcopis cap. 4. censet) S. Seruatius Concilij *Agrippinensis* celebrandi auctor fuit, contra *Euphratem*, hæresis suæ venena iam spargentem. In quo ille, omnium omnino Patrum calculo, pontificia dignitate deturbatus est.

An. 350. Anno trecentesimo quinquagesimo, mense Martio, *Magnentius* tyrannus, cæso Imperatore *Constante*, Occidentis imperium Augustoduni in Gallia existens occupauit. Cumque sibi à Constantio Orientis Augusto, Constantis cæsi fratre, metueret, pacemq; imperio suo stabiliendo proficuã existimaret; binos è Gallijs maximi nominis Episcopos ad id munus delegit,

Serua-

Seruatium Tungrensem, & *Maximinum* Treuerensem Antistites; quibus & additi sunt Comites duo, *Clemens* & *Valens*. Appulerunt hi Alexandriam, Italia priùs & Vrbe haud dubiè transmissa; atque ab *Athanasio*, non ita pridem in sedē restituto, magna significatione caritatis sunt excepti, vtpote illi in Gallijs ac Sardicensi Concilio probè cogniti, beneque de eo meriti. Hinc conflata Athanasio noua calumnia, quasi per hos ad *Magnentium* contra Constantium scripsisset: de quo se purgat Apologia ad Constantium, & inter innocentiæ suæ testes primum nominat Seruatium.

Anno trecētesimo quinquagesimo nono (vt idem Bucherius supputat) *Ariminense* in Italia concilium contra Arianos est habitum, cuius ipse *Seruatius* siue *Seruatio* (vt eum veteres scriptores nuncupant) pars magna fuit; teste Seuero Sulpitio lib. 2. historiæ, his ferè verbis: *Imperator Constantius Præfecto Tauro mandat, vt synodum non ante laxaret, quàm con-* *An. 359.*

scriptæ

ſcripta ab Arianis fidei conſentire ſe omnes ſubſcriptionibus profiterentur. Ac ſi qui pertinaciùs obſiſterent, dummodo is numerus intra quindecim eſſet, in exilium pellerentur. Pleriq; igitur Epiſcoporum, partim imbecillitate ingenij, partim tædio peregrinationis euicti, dedere ſe aduerſarijs. Factaq; ſemel inclinatione animorum, cateruatim in partem Arianorum conceſſum, donec ad XX. vſque numerus Catholicorum imminutus eſt. Sed hi quanto pauciores, tanto validiores erant. Conſtantiſsimus inter eos habebatur noſter Fægadius, & Seruatio Tungrorum Epiſcopus. Hos, quia minis & terriculis non ceſſerant, Taurus Præfectus precibus aggreditur, ac lacrimans obteſtatur, ſequerētur plurium exemplum, auctoritatem ſaltem ex numero ſumerent. Enimuerò Fægadius paratum ſe exilio atque ad omne ſupplicium profiteri: ſe ab Arianis conceptam fidem non recepturum. Ita in hoc certamine aliquot dies tracti: vbi parum ad pacem proficiebant, paulatim & ipſe infractior, ad extremum propoſita ab Arianis conditione, euincitur, vt adderent Catholici quæ addenda profeſſioni putarent; præbituros ſe in his, quæ eſ-

ſent

sent adiecta, consensum. Conceptæ igitur à Fœgadio & Seruatione professiones, edi cœpere. In quibus primùm damnatur Arius; cęterùm non etiam Patri æqualis, & sine initio, sine tempore Filius Dei pronuntiatur; sed tantùm similis non esse ceteris creaturis, ab Ariano Valente adijcitur. Quæ fraus non intellecta, serò demum animaduersa est. Hoc modo Cōcilium dimissum bono initio, fœdo exitu est consummatum. Hactenus ex Seuero.

Præsenserat hanc deceptionem, adhuc in exilio degens, S. *Hilarius* Pictauus, Episcoposque Gallicanos anno superiore præmonuerat, scripto ad eos libro illo, qui de Synodis inscribitur, cuius exordium est: *Dominis & beatissimis fratribus, & Coëpiscopis prouinciæ Germaniæ primæ, & Germaniæ secundæ, & primæ Belgicæ & Belgicæ secundæ, & Lugdunensis primæ* &c. Sed quin in illam deceptionem incurrerent, vt vides, impedire non potuit.

Ex his quantus apud omnes in Oriente & Occidente Seruatius fuerit, (quanquam hîc vtcumque delusus) liquidò

quidò perſpicitur, dum tot Concilijs tamque diſſitis intereſt, & fluentes, torrentis more, Arianorum impetus ſua auctoritate remoratur.

Fuit hæc ſecunda Seruatij in Italiam, ac fortè etiam ad vrbem Romã profectio. Cùm rediјſſet, fraudeſque Hæreticorum ac pericula videret, reliquum vitæ tempus, partim in intima cum Deo familiaritate procurãda, partim murum ſe pro Dei domo fortiter opponendo, integerrimè traduxit; donec de Galliarum ac ſpeciatim Tungrorum ſuorum vaſtitate imminente diuinitus edoctus, Romam tertiùm vltimùmque ſe conferret.

Ceterùm *eximiæ vir ſanctitatis, vigilijs ac ieiunijs vacans, crebro lacrymarum imbre perfuſus, miſericordiam Domini precabatur, ne vnquam Hunnorum, aliorumq́; barbarorum gentes incredulas in Gallias venire permitteret. Sed ſentiens per ſpiritum, pro delictis populi, hoc ſibi non fuiſſe conceſſum,*
An. 382. *Romam iuit, ad beati Petri tumulum, vt adiunctis ſibi Apoſtolicæ virtutis patrocinijs, quæ flagitabat mereretur faciliùs obtinere.*

Ibi

Ibi verò multis diebus sese oratione & maxima inedia affligens, responsum accepit, deliberatione Domini sancitum esse, Hunnos Gallias debere depopulari: ipsius autem oculos ea mala non visuros. Quo responso suscepto, celeriter rediit ad vrbem Tangrorum; valeq; dicens clericis ac reliquis ciuibus vrbis, denuntiat illis cum fletu, quia non visuri essent vltrà faciem suam. At illi cum eiulatu magno supplicabant, Ne derelinquas nos, pater sancte; nec obliuiscaris nostri, Pastor bone. *Sed cùm eum fletibus reuocare non possent, accepta benedictione cum osculis, redierunt. Hic verò ad Traiectēsem vrbem accedens, modica pulsatus febre, recessit à corpore: sublatusq; à fidelibus, iuxta* An. 382. *pontem aggeris publici est sepultus. Ad cuius meritum demonstrandum, tempore hiemis, cùm omnia in circuitu nix repleret, numquā sepulcrum eius operuit, donec industria & impensa ciuium, supra eumdem illum sepulcri locum basilica, ad eius memoriam (per S. Monulphum Episcopum) ædificata est:* vt totidem ferè verbis Gregorius Turonensis narrat.

Obijt autem Seruatius anno 383.

quo

quo *Gratianus* Hunnos, Galliæ per se inhiantes, contra *Maximum* tyrannum, ex Britannia venientem, euocauit. Hoc est, anno vno alterove ante Synodum Treuerensem contra Priscillianistas, iussu Maximi, Gratiano deuicto, habitam: cui quidem cùm S. *Martinus* Turonensis Episcopus, aliiq; remotiores Galliarum Episcopi interfuerint, Seruatius autem tam vicinus neque per se neque per legatum comparuerit, prorsus verò simile fit, ipsũ paulò ante è vita migrasse. Seruatius itaque annos ferè 70. Tungris Episcopus præfuit: ex qua annorum in Episcopatu diuturnitate, trecentos vitæ annos illi vulgus attribuit.

Est ea habita an. 384. vel 385.

Quiescit porrò S. Seruatius Traiecti ad Mosam, in illustri vetustaque Canonicorum sui nominis basilica: in cuius crypta hodieque visitur sepulcrale eius monumentum, & à peregrinis (quos inter maximum numerum faciunt Britones Aremorici) piè etiãnum visitatur. Seruatiani verò tẽpli, inter Belgica vetustissimi, initia debẽtur

Bretons Bretonans.

tur *S. Monulpho*, octauo post Seruatium Episcopo Traiectensi, incrementa autem *Carolo Magno* Imperatori: quibus insigne & amplum sacellum adiecit *Ludouicus XI.* Galliæ Rex, vitæ longioris percupidus; quem in finem & *S. Franciscum Paulanum*, ord. Minimorũ conditorem, ex Calabria ad se euocarat; vt Ph. Cominæus narrat.

S. ONESIMVS Episcopus Suessionensis.

FVit septimus illius vrbis in Gallia Antistes, & prædecessorem habuit *Mercorinum*, qui Agrippinensi contra Euphratem concilio an. 370. interfuit. Mercorinum voco, ex ms. codice Duacensi ad S. Amatum, non Mercurium, vt vulgò legitur.

S. Onesimi, itemque S. GVRDINELLI confessoris corpora, circa an. 896. ex vrbe Suessionensi Duacum sunt translata: vbi quiescunt in collegiata Canonicorum S. Amati æde. Vide 5. Maij & 13. Sept.

S. ROLENDIS, virgo Gerpiniensis.

Die 16. April. VT ad S. *Drogonis,* sic ad sanctæ huius virginis tumulum, plurimi sanantur, calculo, stranguria & iliaca passione laborantes. Eiusdem corpus circa an. 1100. *Obertus* Leodicensis Episcopus è terrà in feretrum trãstulit.

Gerpin. Quiescit Gerpiniæ, qui pagus est Comitatus ac diœcesis Namurcensis, inter Tudinium & Fossas opida, secũdo lapide à Walcuria.

Maij 13. die. Martyrol. Rom.

S. DIMPNA, virgo & martyr.

Gele. Kempẽ. GEla, populosum est Campaniæ Brabantinæ municipium, diœcesis Siluiducensis, quod habet collegiũ Canonicorum, in honorem SS. Martini & Dimpnæ, an. 1562. à *Ioanne Merodio* Barone ac toparcha fundatũ. Quiescit hîc S. DIMPNA virgo, Regis Hiberniæ filia, quæ pro fide Christi & virgi-

virginitate seruanda, à patre iussa est decollari. Eius vitam scripsit Petrus Cameracensis.

Dimpnæ à sacris fuit S. GEREBERNVS, pariter martyr, & eximiæ probitatis presbyter: cuius corpus Gela *Soßbeeim*, ditionis Cliuensis opidum, est translatum. Vbi per errorem vulgi, non Gerebernus; sed Bernardus nunc vocatur; & annulis sacratis, qui contra chiragrã & febres à fidelibus gestari solent, non Gereberni, sed S. Bernardi nomen impressum legitur. *S. Gerebernus*

V. Thomas Cantipratanus.

THomas *Leuuis S. Petri*, celebri Brabantiæ municipio, altero lapide à Bruxella natus, primùm fuit Canonicus regularis in *Cantiprato*, ad muros vrbis Cameracensis (vnde & cognomentum accepit) pòst familiæ Prædicatorum recens natæ nomen dedit. Scripsit vitas *B. Christinæ Mirabilis. S. Lutgardis, B. Margaritæ Iprensis, S. Mariæ Ogniacensis, librum de Apibus*, & alia non pauca. *S. Peeters Leeuvv Cantimprè.*

pauca. Cum S. Thoma Aquinate cõmunem præceptorem habuit *Albertum Magnum* : vt ipse lib. 2. cap. vlt. part. 50. de Apibus fatetur. Fuit Episcopus suffraganeus, vt vocant, Antistitis Cameracensis; obijtque 15. Maij: sed quoto ætatis suæ, vel Dominicæ incarnationis anno, nondum comperi. Vita eius exstat in Rubra-Valle ms. apud *Ioannem Gilemannum*, in Hagiologo Brabantinorum, quam Hyacinthus Choquetius, Doctor Theologus, an. 1618. Duaci publicauit, in libro de Sanctis Belgij ex ordine Prædicatorum. Eamdem conscripsit *Georgius Coluenerius*, Cancellarius Duacensis, & libris Apum an. 1605. præfixit.

Maij 17. *die*.

S. Cælestinus, Rotnaci in Flandria celebris.

AN is fuerit Papa, *Bartholomæus Petrus* Lintrensis, & *Georgius Coluenerius*, Doctores Theologi Duacẽses, qui

qui Ioannis Molani Natales Belgicos an. 1616, ibidem cum Notis recudendos curarunt, meritò dubitant. Nam Cælestinus, qui Rotnaci quiescit, videtur martyr fuisse: vt colligi datur ex illo versiculo,

Vita Celestini gladio fuerat data fini:

Qui versiculus in veteri Sanctorũ Rotnacensium feretro legi solet; vt Iac. Pamelius in Prolegomenis ad Cyprianum testatur, & nos à Rotnacensibus Canonicis an. 1622. accepimus. Cælestinus autem Papa, ad 6. diem Aprilis, Romano Martyrologio adscriptus, non martyr, sed confessor fuit. Meierus certè, in Annalibus Flãdriæ, ad an. 765. refert Rotnaci obijsse beatum Cælestinum Scotum, Abbatem Blandiniensem, quem in exiliũ Carolus Martellus miserat. Ego, quod certò statuam, non habeo. Vt vt sit, ex archiuis ecclesiæ Rotnacensis accepi, XVI. Kal. Iunij, an. 1167. corpus S. Cælestini ex veteri feretro in nouũ, permissu Episcopi Cameracensis, esse translatum, per Abbatem Einhamensem *Vide 28. Aug.*

sem, eidemque Abbati tunc datū fuisse caput S. Cælestini.

Maij 18. die.

S. QVINIBERTVS confessor.

COlitur à Benedictinis in Hannonia monachis Lætiensibus, & quiescit in vico *Serlesches*, crebris sanitatum miraculis olim clarus.

Maij 20. die. Mart. Rom. & Surius.

S. DVNSTANVS Cantuariensis in Anglia Archiepiscopus, exul apud Gandenses.

GLasconiense monasterium, præter alia, fundauit, & Abbas rexit. Archiepiscopus exinde creatus, & ab *Eduino* Regem in exiliū pulsus, Gandaui diu vixit: quo defuncto, cùm esset in Angliam reuocatus, an. 988. viuere desijt.

S. HA-

S. HADVLFVS, ex Abbate Vedastino Episcopus Cameracensis & Atrebatensis.

ANno circiter 717. Hunoldo *defuncto, ad Episcopale solium Hadulfus eligitur, quem asserunt quidam filium fuisse sancti Ragnulfi martyris, de quo hi, qui nostris superfuere temporibus, fideles testati sunt, multa se ad sepulcrum eius vidisse miracula. Hic Hadulfus in ecclesia S. Petri Apostoli, quæ intra muros castelli Atrebatensis est, iuxta monasterium S. Vedasti, sepultus est. Huius verò sanctitas, procedente tempore, multis mirisq́; portentis ostensa est. Quorum præcipuus testis æditus monasterij S. Vedasti Engrano Cameracensi Episcopo visiones, quas plerumq́; viderat, propalauit. Qui ergò testem idoneum animaduertens, sanctum corpus leuauit. In qua eleuatione ad declaranda sancti viri merita, mulier quædam ab immundo spiritu mirificè liberata est. Vnde Episcopus lætus, verbo facto ad populum, B. Hadulfi solẽnia in numero Sanctorum notificauit.* Ita Baldericus lib. 1. Die 26. Maij.

cap.34.& 35. in Chronico Cameracensi. Ceterùm ex dicta S. Petri æde, quæ intra monasterij septa visitur, ossa S. Hadulfi ad digniorem S. Vedasti basilicam postea sunt translata.

B. FASTRADVS Abbas VII. Cisterciensis.

ANselmus Peronius, vir nobilis, & Canonicus Sonegiensis, an. 1148.
Cãbron. S. Bernardo *Camberonam* allodiũ suum dedit, ad monasterium ibidem excitãdum. Quo in loco primus Abbas con-
Cler-uaulx. stitutus Fastradus, exinde ad *Claræ-Vallis*, ac demum ad *Cistertij* regimen trans-
Cisteaux latus. Obijt Parisijs, inde Cistertium trãsuectus ac sepultus. De eius virtutibus multa leguntur in ms. Exordio ord. Cistert. lib.2.cap.24. et in nostro Chronico Cisterciensi, Coloniæ edito.

Maij

Maij 21. die.

S. ITISBERGA virgo.

ITisberga, *Pipini* Galliæ Regis filia, & *Caroli Magni* Imperatoris soror, condita est in monte eius nomine celebri, apud Ariam Artesiæ opidum, *Aire.* ibique frequenti peregrinantium concursu honoratur. Reliquiæ illius hodieque ibidem supersunt; quod nota contra Molanum, qui putauit eas an. 1558. sæuiente bello Gallico, perijsse.

Maij 25. die.

De Miraculo, quod Fauerniaci in Burgundia contigit circa *SS.* Eucharistiam.

ANno 1608. die festo Pentecostes, duæ Hostiæ consecratæ, graui & metallicæ pixidi inclusæ, per spatium triginta trium circiter horarum, in aëre

grandior profectus, ibidem cum alijs XXII. martyrio coronatus est: quorũ corpora *S. Praxedis* collegit ac sepeliuit. Cæterùm *B. Papolenus* seu *Babolenus*, qui S. Remaclo in regimine monasterij Malmundariensis successit, corpus martyris Roma Stabuletum attulit, & in primaria cœnobij villa, *Ladernaco*, honorificè collocauit.

Die 26. Iunij.

Lier-neur.

Maij 27. die. Martyrol. Rom.

S. RAGNVLFVS seu Ranulphus, martyr in agro Atrebatensi.

PAssus est in villa Abbatiæ S. Vedasti, quæ Latinè Tiliodum, Gallicè *Telu* dicitur. Putatur fuisse pater S. Hadulfi Cameracensis Episcopi: de quo vide suprà 19. Maij.

Hoc ipso die an. 1121. V. Fredericus Episcopus Leodicensis veneno ab aduersarijs est sublatus.

V. Fredericus.

Maij

Maij 29. die.

S. Maximinus II. Archiepiscopus Vesontinus.

VEsontionem à *Caio* Papa missus, & Episcopus consecratus, præfuit annis sex, obijtque anno salutis
An. 291 ducentesimo nonagesimo primo, sepultus extra vrbem Bisontinam, in eremo ipsi sacra. Vbi hodieque sacra eiusdem ossa creduntur quiescere, è terra nondum eleuata. Festiuitatem sui Antistitis Maximini celebrat 29. die Maij Ecclesia Bisontina: quo die & suum Treuerenses S. Maximinum colunt.

Maximino successit eius discipulus
S. Paulinus. *S. Paulinus*, huic verò *S. Eusebius*, à Mel-
S. Eusebius. chiade Papa consecratus: quorum posterior obijt circa an. trecentesimum decimum tertium. De singulis vide plura apud *Chiffletium* in Hist. Vesontionensi.

S. Maxi-

S. Maximinus Archiepiſcopus Treuerenſis. *Martyrol. Rom.*

FVit is longè poſterior *S. Maximino Biſontino*, vtpote *S. Athanaſij* Patriarchiæ Alexandrini æqualis, quem & Treueris exulantem an. trecenteſimo triceſimo ſexto excepit. Idem an. trecenteſimo quadrageſimo ſeptimo interfuit concilio Sardicenſi, cum *S. Seruatio* Tungrenſi, *Dioſcolo* Remenſi, *Eulogio* Ambianenſi, & *Victorino* Pariſiẽſi, Epiſcopis. Triennio pòſt, cum eodem S. Seruatio, à Magnentio tyranno ad Conſtantium Imp. in Orientem miſſus eſt. Fuit natione Aquitanus, obijtque in patria ſua, inde Treueros per *S. Paulinum* ſucceſſorẽ ſuum reuectus. Vide ſupra 13. Maij.

An. 336

An. 350

I V-

IVNIVS.

Kalendis Iunijs. Martyrol. Rom.

S. SIMEON monachus Treuerensis.

BEnedictus IX. Papa integerrimæ vitæ monachum in Sanctorũ numeros retulit. De eiusdem canonizatione agit Tritthemius in Chron. Hirhaugiensi. Acta ab Eueruino cõscripta exstant apud Surium. De eodem agit Sigebertus in Chron. ad an. 1015.

Iunijs 2. die. Martyrol. Rom.

S. MARCELLINVS presbyter, & S. PETRVS exorcista, martyres Romani.

EInhardus seu Eginhartus, Caroli Magni Imp. olim Cancellarius, post Ludouico Pio eius filio ac successori admodum familiaris, an. 826. fit Abbas XV. Bauonici siue Gandensis cœno-

cœnobij. Habuit is notarium *Ratclei-cum* nomine, quem ad conquirendas Sanctorum reliquias Romam misit. Is varijs locis piè lustratis, tandē diuino fretus auxilio, in crypta basilicæ S. Tiburtij martyris, quæ est via Lauicana, tertio ab vrbe Roma milliari, corpora *SS.* Marcellini & Petri martyrum repperit, atque in Gallias transtulit. Ita ms. *Chronicon Gandense*.

Quas quidem reliquias, in Galliam Belgicam allatas, Eginhartus partim in Gandauensi *S.* Bauonis monasterio, partim in Hasnoniensi Benedictinorū apud Hannones cœnobio collocauit. Fallitur autem Molanus, dum Hasnonij *SS.* martyrum ossa nostrâ ętate ab iconomachis violata, ex vana aliorum relatione, scribit. Ea enim piorū quorumdam hominum studio Valentianis occultata, hodieque salua Hasnonienses adseruant: quod ex publicis tabulis, super hac re solemniter aduersus Molani scriptionem cōfectis, mihi constat.

S. ADAL-

S. ADALGISVS presbyter Hibernus.

FRatres habuit *S. Ettonem*, de quo infra 10. Iulij, & *S. Gobanum*. Christi doctrinam prædicauit in finibus Hannoniæ, inter Isaram & Helpram fluuios. Quiescit in S. Michaelis monasterio, quod apud Picardos in Therascia silua *Eilbertus* Comes exstruxit. Idem Comes & Walciodorense cœnobium in Comitatu Namurcensi condidit. Adalgisi vita ms. exstat in Bethlehemitano Canonicorum regularium cœnobio prope Louanium.

Iuniis 4. *die. Martyrol. Rom.*

S. SATVRNINA virgo & martyr in Artesia, seu agro Atrebatensi.

Sainct en Artois.

APud *S*anctos (id loco vocabulum) puellarum basilica, vbi *S. S*aturnina quiescit, traditur exstitisse. Hæc virgo de Germania præclaris natalibus

bus orta, à pueritia suam virginitatem Domino vouit, quam cùm parentes iuxta ritum sęcularem maritare disponerent, integritatem pudoris cælesti sponso seruare mallens, viriles thalamos procul abhorruit. Videns autem quia aut voluntati parentum nō posset resistere, aut proterui sponsi appetitum euadere, à paternis ædibus latēter egressa, fugam inijt, & ad hanc viciniam vsque perueniens, iuxta prædictum vicum cursum vitæ martyrio consummauit. Nam vir illę cui pacta à parentibus erat, palantem vsque ad ipsum locum persecutus est. Quem cùm post tergum virgo venerabilis eminus prospexisset, tota intremuit, & quomodo se morsibus infestantis bestiæ eximeret, nescit. Quid enim faceret? mox, vti erat animal simplex, pastoribus, qui illic gregem pascebāt, abscondenda se interserit, taliterque quærentem latere æstimauit. Quod tamen iuuenis aucupatus, vt lupus esuriens super innocentem ouiculā irruit, euaginatoque gladio decollauit.

Quæ mox, vt antiquitas relatorũ audet asserere, proprium caput manibus sumpsit, populoque spectante vsque in ecclesiam, quæ in ipsa villa in honore sancti Remigij aderat, deportauit. Ad cuius ergò venerationem, à fidelibus Christianis facto monasterio, puellaris congregatio delegatur, sed quibusdã causis intercipientibus, ad vnius presbyteri obsequium redigitur. Est autem antiqua relatio, quòd longo post tempore Saxones, incertũ qua causa, ad hanc viciniam deuenerunt, & per ipsum vicum transeuntes, audita quidem sacra opinione, partem corporis sacræ virginis asportarunt. Ita Baldericus lib. 2. cap. 12. in Chronico Cameracensi.

Saxones partem corporis S. Saturninæ asportant.

Vt S. Saturninæ, sic alij multi Sãcti capita sua abscissa proprijs manibus portauerunt: in his *S. Dionysius*, primus Parisiorum Episcopus, *S. Lucianus* primus Bellouacensis Episcopus, *SS. Fuscianus, Victoricus*, & *Piatus*, *S. Nicasius* Remensis Episcopus, *S. Domninus* miles, 9. Octobris apud Surium, *S. Iustus* seu

Iusti-

Iustinus puer, ibidem 18. Octobris, *S. Ceraunus* apud Carnutenses, *S. Albanus* apud Moguntinos, S. *Laurianus* Episcopus Hispalensis, S. *Lambertus* martyr in Hispania, *S.Eliphius* 16. Oct. apud Surium, *S.Ositha* virgo, ibidem 7. Octobris, S.Oelbertus in Brabantia, *S. Regulus*, *B. Adalbaldus* pater S. Mauronti, S.*Sauinianus*, 29. Augusti, sex item Martyres ex ordine Prædicatorum, qui Tolosæ coluntur. De singulis fusiùs agit Coluenerius in Notis ad citatum Balderici locum.

Iunij 5. die. Martyrol. Rom.

S. BONIFACIVS, Moguntinus & Vltraiectinus Archiepiscopus, Germanorum Apostolus.

ANgliæ & Scotiæ regna notissimã hodie Oceani Europæi insulam complectuntur, quæ olim vocata fuit *Albion*; vt Beda lib. 1. Hist. Angl. cap. 1. tradit. Exinde cùm Australiorem eius partem occupassent Britones, qui

ex Aremorico Galliæ tractu venerant, dicta est *Britannia*, vt ibidem ab eodem Beda traditur. Tandem verò maior illius insulæ pars nuncupata est *Anglia*, cùm in eam è Germania venissent Angli: vt idem eodem libro cap. 15. explicat. *Aduenerant*, inquit, in Britanniam, *de tribus Germaniæ populis fortioribus, id est, Saxonibus, Anglis, & Iutis*: ita namque legẽdum est iuxta manuscriptos codices, non *Vitis*.

Saxones Angli. Iutæ.

Ex isto Bedæ loco & alijs patet Anglos interdum considerari velut populum a Saxonibus distinctum: qui tamen alibi, vt lib. 2. cap. 2. 5. 9. & 22. Saxonum nomen adeò latè accipit, vt ipsos etiam Anglos complectatur: *Anglorum siue Saxonum gens*, inquit, *inuitata à Rege Vuitigerno, Britanniam tribus longis nauibus aduehitur*. Sed & frequens inde apud veteres scriptores Anglo-Saxonum appellatio.

Ex Anglo-Saxonibus porrò oriundi fuere S. *VVillibrordus, Suitbertus, Bonifacius, Eobanus, Athalarius*, & alij primi Germanorum, Frisiorum, ac Batauorum Apostoli.

Præter *Saxones, Anglos* & *Iutas*, insuper *Frisij* seu *Frisones* ex Germania in Britanniam eo ipso tempore transierunt: vt Procopius lib. 4. de bello Gothico testatur. Locum integrum, ex ms. codice Bibliothecæ regiæ Parisiẽsis à Francisco Pithæo depromptum, & ex Græco Latinè à se redditum, Guilielmus Camdenus in sua Britannia proponit: *Britanniam insulam tres numerosissimæ gentes incolunt, quorum vnicuique suus Rex imperat. Nominantur hæ gentes, Angli, Frisones, & qui eiusdem sunt cum insula cognominis, Britones. Tanta verò hominum multitudo esse videtur, vt singulis annis inde magno numero cũ vxoribus & liberis ad Francos emigrent: illi autem in eorum terram, quæ maximè deserta videtur, excipiunt, vnde insulam sibi venditare ferunt: vtiq. non ita pridem, cùm Francorum Rex quosdam è suis Constantinopolim ad Iustinianum legaret, Anglos etiã misit, ambitiosiùs venditans quasi hæc insula suo subesset imperio.* *Frisij.*

Ceterùm vt ad S. Bonifaciũ trãseat oratio, natus is est anno Dñi 670.

Ætatis anno 12. vel 13. Christi 683. factus est monachus.

Presbyter creatus an. 700.

In Frisiam, Euangelij prædicādi caussa, primùm venit an. 704.

In patriam cœnobiumque suū redijt an. 716.

Romam proficiscitur, & à *Gregorio II.* Pontifice an. 718. prædicandi in Germania potestatem accipit.

Maio mense, Roma in Germaniā venit, & *S. Gregorium* puorum, pòst Vltraiectensem Episcopum, in disciplinam suam accepit; an. 719.

Radbodo Frisiorum Rege, idololatra, anno superiore defuncto, in Frisiā secundò iuit, & tribus circiter annis S. Willibrordo Episcopo cooperator fuit. 720. 721. 722.

Episcopatum Vltraiectensem à *S. VVillibrordo* delatum refugiens, in Germaniam redijt, & Christianam in ea religionem mirificè propagauit, an. 722.

Romam it secundò, & à *Gregorio II.* creatus Episcopus, ad coeptos in

Ger-

Germanica vinea labores an. 723. redit, Germaniæ & Galliæ Principibus per eumdem Pontificem cõmendatus.

Carolum Martellum adit, & acceptis ab eo litteris securitatis, ad Cattos seu Hassos euangelizaturus an. 724. proficiscitur.

Euangelicis in laboribus strenuè versatur anno eodem & sequentibus.

Incertæ sedis Archiepiscopus à *Gregorio III.* creatur, & solitis in laboribus gnauiter desudat, anno 732. & seqq.

Romam tertio vadit ac redit an. 738.

Vt Archiepiscopus & Apostolicæ Sedis per Germaniam Legatus, Bauariam in diœceses quattuor, *Salisburgensem, Frisingensem, Ratisponensem* & *Pataniensem*, partitur, an. 739. *Othilone* Baioariorũ Duce consentiẽte.

Ratisponæ XI. Kal. Maij an. 742. synodum habet, cui *Burchardus* Herbipolẽsis, *Reginfridus, VVittanus*, Birburgensis, *VVillibaldus*, Eichstatensis Episcopus, *Dadanus* vel *Edanus*, & *Regensburg.*

 Adanus

Adanus vel *Adda*, cum suis presbyteris, interfuerunt: adiutante *Carlomanno* Duce Francorumq; Principe, Caroli Martelli filio.

Lestines Liptinis seu Listinis, in Hannonia, haut procul à Laubiēsi monasterio, alteram synodum Kalendis Martijs an. 743. celebrat: in qua *S. Abel* Remensis, *Grimo* Rotomagensis, & *Arbertus* siue *Haribertus* Senonensis, Archiepiscopi præsentes exstiterūt, vnà cum *Carlomanno* Principe, qui Liptinis tunc palatium habebat.

Ex incertæ Sedis Archiepiscopo per Zachariam Papam fit Moguntinus Archiepiscopus, & tertiam Mogūtiæ synodum an. 745. habet: cui interfuerunt *Abel*, *Burchardus*, *VVillibaldus*, *VVerbethus*, & *VVera*, fortè *VVetta*, seu *VVittanus*.

Ad Fuldam amnem in silua Buchonia, locum à *Carlomanno* & *Pipino* Principibus, Caroli Martelli filijs, dono datum, ad vsus monachorum aptare cœpit, circa hæc tempora.

Romam vltimò proficiscitur, indidēque

que reuertitur an. 750.
Herbipoli ſeu Wirceburgi firmum fixumque Epiſcopum conſtituit S. *Burchardum* an. 751.
Pipinum, Caroli Magni patrem, coronauit & vnxit Francorum Regem an. 752. in vrbe Sueſſionenſi, mandante *Zacharia* Papa.
In Friſiam vltimò ſe contulit an. 754.
Martyrio ibidem an. 755. afficitur, in villa *Dockum*, quæ hodie opidum eſt inſigne Doccomiũ, diœceſis Leouardienſis.
Hanc vitæ illius Chronologiam Nicolaus Serarius, Soc. Ieſu presbyter, in Hiſtoria ſua Moguntina, cõcinnauit; nos verò auximus & illuſtrauimus.

S. EOBANVS Coëpiſcopus, ADALHERVS, & alij ſodales S. Bonifacij.

QVot & qui fuerint S. Bonifacio ſocij ſacræ laureæ in martyrio, non

non est vna omnium sententia. Beda in Epitome LIII. Hucbaldus Elnonēsis LII. Rixfridus Episcopus Vltraiectinus LI. socios ipsi adsignat. Atq; omnium quidem nomina in libro vitæ scripta sunt: ex ijs tamen sola XI. ab Othlono, S. Bonifacij præcone, à Beda verò non nisi X. recensentur.

Eoban.	
VVintrung.	*VVintruge.*
VValtheri.	*VValthere.*
Adalheri.	*Scirpalde.*
Hamunt.	*Bosan.*
Skirbalt.	*Hamon.*
Bderso.	*Adelhere.*
Vaccar.	*VVancare.*
Kundekar.	*Gundacare.*
VVilliheri.	*VVillehere.*
Hadolf.	*Athaliolfe.*

De eo, quem Othlonus quarto loco numerat, quæri potest, sitne is S. *Adelarius* seu *Adelharius*, qui fuit primus & vltimus Episcopus Erfurtensis seu Erfordiensis in Germania. Cuius quidem corpus, & quidem velut integrum, ibidem hodieque adseruatur in colle-

S. Adelharius.

collegiata Canonicorum B. Mariæ ecclesia, & anniuersariam eius memoriã celebrant XII. Kal. Maij. Quæri item potest, an sit idem cum S. *Athalario*, qui vt & S. *Eobanus* Coëpiscopus, in Vltraiectina Canonicorum S. Saluatoris basilica olim quieuit. De quibus Molanus in Natalibus Belgicis, & Serarius lib. citato consuli poterunt.

S. ANIANVS IX. Archiepiscopus Bisontinus.

ANianus corpora sanctorum martyrum *Ferreoli* presbyteri, & *Ferrutij* diaconi (qui Vesontione pro Christi nomine mortem oppetierant) in crypta, sesquimilliari ab vrbe, per quendam Tribunum militum, inter venandum reperta, eleuauit; quæ post ad Bisontinam S. Ioannis basilicam translata sunt. Visitur hodieque, & à fidelibus adiri solet dicta crypta, extra vrbem, sub ecclesiâ, quam S. Anianus in honorem istorum martyrum excitauit.

Com-

Commemoratio B. Mariæ Virginis apud Bruxellenses, instituta ob victoriam Woringanam.

IOannes I. Lotharingiæ, Brabantiæ & Limburgi Dux, V. Idus Iunij an. apud Woringam diœcesis Coloniensis arcem, illustrem contra hostes victoriam obtinuit. Cæsi ex hostibus *Henricus* Comes Luxemburgensis, cum *Balduino*, *Valerano*, & *Ioanne* fratribus, & quadringenti equestris ord. viri. Capti *Sifridus* Archiepiscopus Coloniensis, *Rainaldus* Geldriæ Comes, *Valeranus* Falcoburgi Dn̄s, & *Adolfus* Nassauiæ Comes. Woringa arx capta atq; euersa. In memoriam tantæ victoriæ, vt suspicor, fit quotānis Bruxellæ publica ac solemnis supplicatio, Dominica Pentecosten præcedente: soletque per vrbem deferri imago Deiparæ, cum reliquijs S. *Iulianæ* virginis & martyris, quæ in basilica elegantissima, eidē Virgini-Matri in Arenis constructa ac dicata, adseruantur. Vide supra 16. Februarij.

Diuæus lib. 12.

Kerck-Misse van Brussel.

Op de Sauel.

Iunij 6. die. Martyrol. Rom.

S. CLAVDIVS, Archiepiscopus Bisontinus.

CLaudius, Salinensibus Comitibus oriundus, cùm esset annorũ duorũ super triginta, Archiepiscopus eligitur, & ab *Honorio* Papa confirmatur, an. salutis sexcentesimo vicesimo sexto. Priuatæ vitæ studio postea ductus, Archiepiscopalem dignitatẽ an. septimo sui Episcopatus reliquit, & ad Iurense S. *Eugendi* monasterium se recepit. In quo cùm annos quinque egisset, defuncto Abbate *Iniurioso*, vno omnium monachorum consensu, Abbas eligitur, & a *Ioanne* Papa quarto confirmatur. Rexit autem laudatissimè annis quinquaginta quinque dictum S. Eugendi monasterium; quod ab ipso hodie S. *Claudij* dicitur, situm in diœcesi Lugdunensi & monte Iura: vnde primitus *Iurense* fuit nuncupatum. De eo vide plura apud Chiffletium

An. 626

S. Claude.

tium in descriptione Vesontionis; qui rectè obseruauit Baronium & alios, in concinnanda S. Claudij chronologia, lapsos esse. Exstat apud eumdem Chiffletium vita S. Claudij, ab auctore anonymo, sed per antiquo cōscripta, cuius prima verba notat Molanus in suis ad Vsuardum Notis.

S. GVDVVALVS Archiepiscopus & Abbas in Britannia. *Surius.*

BArbaris Britanniam infestantibus, sacrum eius corpus, inde in Franciam est transuectum: quod *Arnulfus* Flandriæ Marchio ad Blandiniense monasterium, iuxta Gandauum, curauit aduehendum, per *S. Gerardum* Broniensem Abbatem. Vide Harpsfeldium in Hist. Ecclesiastica Angliæ. *Die 3. Oct.*

S. NOR-

S. NORBERTVS, Magdeburgensis Archiepiscopus, candidi ord. Præmonstratẽsis fundator.

NOrbertus, natus est *Sanctis* Cliuiæ opido, in diœcesi Coloniensi; quod à S. Victore, alijsque CCCXXX. martyribus Thebǽæ legionis, Maximiani Imp. iussu, anno salutis 298. eò loci pro Christo cæsis, nomen habet. *Santen.* Fuit id olim non *Troia*, vt vulgus existimat, sed *Traiana Colonia* nuncupatum, à Traiano Imperatore: vt in Hercule suo Prodicio Stephanus Pighius rectè probat. Ceterùm ordinis sui fundamenta iecit Norbertus anno 1120. in Præmonstrato, diœcesis Laudunẽsis prædio: à quo totus Ordo cognomentum postea induit. Idem Sacramentariam & Adamiticam *Tanchelini* hæresin; Antuerpiæ sæuientem, anno 1124. validè repressit. Ob quam rem præclarè gestam, *Hildolphus* Præpositus, & Canonici duodecim (quorum collegium *Godefridus Bullonius*, Lotharingiæ

ringiæ Dux, & postea Ierosolymorũ Rex, anno circiter 1090. instituerat ac dotarat) ipsi NORBERTO areã, domũ, templumque S. Michaelis, cum præbendis quattuor, eximiâ sanè largitate donarunt; & locum ipsi sibi suisque posteris alium, vbi nunc cathedralis Deiparæ basilica visitur, delegerunt. Obijt autẽ S. NORBERTVS an. 1134. cùm Magdeburgensi in Germania Ecclesiæ primatiali annis ferè octo Archiepiscopus laudatissimè præfuisset; apud suos ibidem in monasterio S. Mariæ ante aram maiorem conditus. Miraculis rebusque gestis clarissimum Gregorius XIII. Papa in Sanctorum numerũ an. 1582. retulit. Vitæ illius historia à coætaneo descripta exstat apud Laurentium Surium, & in Chronico nostro Præmonstratensi, Coloniæ an. 1613. typis publicato.

Gregorij XIII. Papæ diploma.

GRegorius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Immensa

mensa diuinæ sapientiæ altitudo, cuius inscrutabilia sunt iudicia, dignata est olim per Prophetam reuelare, Deum laudari velle in Sāctis suis. *Quod nos ad Sanctorum memoriam debita solemnitate celebrādam eò magis inuitat, quia dum eorum merita recensentur, virtutum quoque exempla fidelibus ad imitandum proponuntur, vt per ea gradientes, ipsi pariter ad cœlestem beatitudinem, Sanctorum suffragijs adiuti, facilius valeant peruenire. Quapropter nos, qui fide dignorum, præcipuè dilectorum filiorum* Philippi, *tituli S. Sixti presbyteri Cardinalis*, Boncompagni *nuncupati, maioris Pœnitentiarij nostri, & Præmonstr. ord. Protectoris, ac* Ioannis *Abbatis monasterij Præmonstr. Laudunensis diœcesis, relatibus intelleximus, quòd præfatus Ordo à B. Norberto, eximiæ sanctitatis viro, qui etiam Ecclesiæ Magdeburgensi præfuit, iam supra* 400. *annos fūdatus & institutus fuit; dignum, quin potiùs debitum reputamus, quod B. ipse Norbertus in veneratione ac honore habeatur in terris, qui nunc honoratur in cœlis, & cuius vita bene placens Deo plurimis claruit miraculis, sicut fide digna* Anno 1582.

T grauium

grauium auctorum monumenta testantur, Ioanni Abbati, ac vniuerso Ordini, vt erga Patrem suum gratos & deuotos filios se valeant exhibere in perpetuum, vt festum ipsius S. Norberti Confessoris atq. Pontificis die 6. Iuny, qua idem S. Norbertus ex hac vita migrauit ad cælum cum sua Octaua, Officio duplici de vno Confessore ac Pontifice, in omnibus & singulis dicti Ord. monasterys, ecclesiis & locis anniuersaria solemnitate in perpetuum celebrare, ac eiusdem Sancti commemorationē, quandocunq. aliæ consuetæ commemorationes ex monastico dicti Ord. instituto vel ritu fieri debent, facere, nec non præfatū S. Norbertū qui in pluribus Martyrologijs, vsu Catholicæ Ecclesiæ receptis, sub ipsa 6. die Iunij descriptus & annotatus reperitur, in Kalendario eiusdem Ordinis, tātùm sub eodem die Iunij pro festo duplici cū su Octaua describere, & annotare libere & licitè valeant, per præsentes concedimus. Sicq. ab omnib. præfati Ordinis vtriusque sexus regularib. personis, pro tempore existentibus perpetuò obseruari debere Apostolica auctoritate tenore præsentium mandamus, statuimus, & ordinamus. Non obstantibus

bus constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, ac dicti Ord. & eius monasteriorum, iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, cæterisq́; contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quòd earũdem præsentium transsumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo dicti Ord. aut alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatu, quæ iisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, mandati, statuti, ordinationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrarire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1582. V. Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno vndecimo.

Iunij 7. die.

S. VALENTINVS Episcopus Tungrensis, & S. CANDIDVS Episcopus.

TVngrorum Episcopos post S. Maternum, B. Petri Apostoli discipulum, hos recenset Harigerus Abbas Laubiensis, in Historia Pontificum Leodicensium; *Nauitum, Marcellum, Metropolum, Seuerinum, Florentium, Martinũ, Maximinum*, *Valentinum* & *Seruatium.* De annis & tempore, quo singuli floruerint, idem, cum Treuerensium rerum scriptoribus, fatentur Harigerus Abbas Laubiensis, & Ægidius Aureæ Vallis monachus, Leodicenses Historici, nihil certi proferri posse. Hinc crebra me subijt admiratio, qua fronte scriptores recentiores istorum Præsulum exitus certis Christi annis adfigant.

Aiunt enim *Nauitum* quinquagesimo primo sui Pontificatus apud Tũgros

gros anno, ad Treuerensis Ecclesiæ gubernacula admotum, ac decimo inde anno vita functum: *Marcellum* huic suffectum per viginti nouem annos; inde *Metropolum* per nouédecim; mox *Seuerinum*, per quindecim; præfuisse inde *Florentium*, annis tredecim; tum *Martinum* annis vndecim; *Maximinum* annis tredecim; denique *Valentinum* annis octódecim. Hæc illi, nulla veterum auctoritate suffulti.

Ecclesiá porrò Traiectensis ex supra nominatis Episcopis, præter S. *Seruatium* vrbis patronum, colit insuper *S. Martinum* & *S. Valentinum*: vt ex Oratione seu Collecta 6. Februarij in templo recitari ibidem solita patet, quæ sic habet: *Propitiare nobis quæsumus Domine, famulis tuis per sanctorum confessorum tuorum, Seruatij, Monulphi, Gondulphi, Martini, Valentini, Candidi, Amandi, & aliorum, qui in præsenti ecclesia requiescunt, merita gloriosa, vt eorum pia intercessione ab omnibus semper protegamur aduersis.*

Ceterùm *Valentinus* fuit proximus

S. Seruatij prædecessor: *Candidus* verò Episcopus (cuius vrbis aut prouinciæ fuerit, nemo ex rerum Leodicensium scriptoribus expressit) *relicta patria, peregrè venit ad tumulum S. Seruatij, & illi Ecclesiæ per multos annos, Sede vacante, nocte ac die deuotè deseruijt, vsque ad obitum suum, tēpore Agricolai Episcopi:* vt Ægidius supra citatus loquitur. Vtriusq; sacra ossa Traiecti nō in summo altari basilicæ Seruatianæ (vt Molanus putauit) sed in crypta sub choro adseruantur, in vase lapideo, retro aram: suntque ibidem an. 1611. inuenta, cū alijs Sanctorum reliquijs.

Treuerenses porrò *Valentinum* Episcopum ac martyrem celebrant 16. Iulij: quo die & Martyrologio Romano inscriptus legitur. Atque is, nisi fallor, idem est cum Valentino, qui Traiecti ad Mosam 6. Febr. & 7. Iunij colitur. Nā quod certò statuam non habeo; eò quòd Treuerensis & Tungrensis Ecclesiæ valdè inter se differant in suis singulæ primis Episcopis enumerandis: vt ex subiectis Catalogis datur intelligi.

telligi. Quibus rebus intelligendis ac conciliandis, Cristoph. Brouueri Historiam Treuerensem consule.

Tungrenses, Traiectenses ad Mosam, & Leodicenses Episcopi.

TVngrorum Episcopi primùm *Tungris*, postea *Traiecti ad Mosam*, demũ *Leodici* sedem ac domicilium habuerunt. Horum res gestas, à varijs auctoribus conscriptas, annis superioribus, vnum in corpus collegit ac publicauit *Ioannes Chapeauillius*, Canonicus & Vicarius generalis Leodicẽsis.

S. Maternus, B. Petri Apostoli discipulus. *Martyrol. Rom.* 14. *Sept.*

S. Nauitus colitur Treueris 7. *Iulij.* Notet autem Lector, primis Treuerorum Episcopos Tungris quoque, & Agrippinensibus seu Coloniensibus præfuisse, vsque ad æuum Constantini Magni, quo singulis istis Ecclesijs singuli ac proprij dati sunt Episcopi.

S. Marcellus colitur Treueris 5. *Sept.*

S. Metropolus colitur ibidem 8. *Oct.*

S. Seuerinus colitur ibidem 24. *Oct.*

S.Florentius colitur ibidem 16.*Oct.*
S.Martinus, Hasbanorum Apostolus. *Martyrol.Rom.*21. *Iunij.*
S.Maximinus colitur ibidem 2.*Iunij.*
S.Valentinus. vide supra pag.292.
10. S.Seruatius Tungris sedem Traiectũ an.383. transtulit & obijt. Post cuius mortem per annos 114. Sedes vacauit, ob Hunnorũ vastationes.
B.Agricolaus an.497. sedere cœpit.
B.Vrsicinus moritur 505. vt volunt.
B.Designatus moritur an.508.
B.Resignatus obijt an.511. *die* 1.*Dec.*
B.Sulpitius *XV.Kal.Febr* an.519.obijt.
B.Quirillus obijt *prid. Kal.Maij*, 521.
B.Eucherius, siue Eucherus obijt an. 529.coliturq; à quibusdam *X.Kal. Martias*; vt tradit Ægidius Aureæ Vallis monachus, qui istos IX. Episcopos nuncupat Beatos.
B.Falco obijt an.532.
B.Eucharius obijt *III.Kal.Martij*, 538.
20. S.Domitianus Huiensium patronus. Vide 7.*Maij.*
S.Monulphus quiescit Traiecti. Vide 16. *Iulij.*

S.Gon-

S. Gondulphus quiescit ibidem. Vide 16. Iulij.

S. Perpetuus, Dionantensium tutelaris, 4. *Nou.*

S. Ebregisus seu Euergislus, vt Coloniensis, non Tungrensis Episcopus, à quibusdam putatur omittendus. Vide 24. *Oct.*

B. Ioan. cognomento Agnus, 25. *Iulij.*

S. Amandus, vir verè Apostolicus, 6. *Febr.*

S. Remaclus Episcopus & Abbas Stabulensis, 3. *Sept.*

S. Theodardus martyr. 10. *Sept.*

S. Lambertus, Leodicensium patronus. 17. *Sept.*

S. Hubertus Traiecto sedem Leodicũ 30.
an. 709. transtulit, & an. 727. obijt, 3. *Nou.*

S. Floribertus, S. Huberti filius, 25. *April.*

Fulcarius obijt an. 761.

Agilfridus obijt an. 784.

Gerbaldus decessit an. 809.

Valcandus corpus S. Huberti transtulit Andaïnum 817.

Pirardus moritur an. 841.

Hircarius obijt an. 855.

Franco, antea monachus Laubiensis, obijt 903.

Stephanus, scriptor celebris, ob. 920.

40. B. Richarius, antea Abbas Stabulensis obijt 945.

Hugo, antea Abbas S. Maximini Treueris.

Farabertus, antea Prumiensis Abbas, obijt 953.

Ratherius antea monachus Laubiẽsis.

Baldricus I. obijt an. 959.

Eraclius seu Euraclus ob. an. 970.

V. Notgerus Leodicum muris cinxit.

Baldricus II. decessit an. 1017.

B. Wolbodo animam Deo reddidit an. 1021.

B. Durandus decessit an. 1025.

50. Reginardus Mosam ponte strauit, & ob. 1038.

Richardus decessit an. 1047.

B. Wazo. an. 1048. obijt. Hîc desinit Anselmus.

Theoduinus, Rhutensis Ecclesiæ fundator.

Hen-

Henricus I. obijt an. 1091.
Otbertus Bullonium & Conuinium emit.
B. Fredericus veneno tollitur 1121.
Albero I. viuere desijt an. 1128.
Alexander I. obijt an. 1135.
Albero II. Rationale ab Innocentio II. accepit.
Henricus II. à Paschali PP. donatur pallio.
Alexander II. obijt in Italia 1167.
Radulphus veneno tollitur an. 1191.
S. Alberrus an. 1192. cæsus. *Martyrol. Rom. 21. Nou.*
Albertus Cuquensis obijt 1200.
Hugo Petrapontius, moritur an. 1229.
Ioannes Apianus Crucigeros fundat Huij.
Guilielmus Valētinus moritur 1239.
Robertus Lingonēsis decessit a. 1246.
Henricus Geldrensis deponitur anno 1247.
Ioānes Angianus impiè cæditur 1281.
Ioannes Guido, antea Metensis Episcopus.
Hugo Cabilonensis amouetur 1301.

Adol-

Adolphus Waldegius moritur 1302.

Theobaldus Barrensis deceßit Romæ 1312.

Adolphus Marcanus obijt an. 1344.

Engelbertus Marcanus, pòst Archiepiscopus Coloniensis.

Ioannes Arkelensis, antea Episcopus Vltraiectinus.

Arnoldus Hornanus, antea Episcopus ibidem.

Ioannes Bauarus Episcopatu se abdicat 1418.

Ioannes Walenrodius, vir integerrimæ vitæ.

Ioannes Heinsbergius Episcopatum dimittit 1455.

Ludouicus Borbonius interficitur an. (1482.

Ioannes Hornanus obijt 1505.

Erardus Marcanus, S. R.E. Cardinalis, obijt 1538.

Cornelius Bergius Episcopatu se abdicat 1543.

Georgius Austriacus an. 1557. (1565.

Robertus Bergius Præsulatū dimittit

Gerardus Grosbequius S.R.E. Cardinalis ob. 1580.

Ernes-

Erneſtus Bauarus, Elector Coloniẽſis, obijt 1612.
Ferdinandus Bauarus, Elector Colonienſis, &c.

Treuerenſes Epiſcopi.

S. Eucharius: *de quo Mart.Rom.*8.*Dec.* 1.
S. Valerius. *Martyrol. Rom.* 30.*Ian.*
S. Maternus. *Martyrol.Rom.* 14.*Sept.*
S. Auſpicius. *Martyrol. Rom.* 8.*Iulij.*
S. Celſus.
Felix I.
Manſuetus.
Clemens.
Moyſes, vel Moſes.
S. Martinus I. 10.
Anaſtaſius.
Andreas,
Ruſticus.
S. Autor I. tranſlatus Paderbornam.
Mauritius I. alijs Fauritius & Fabritius
Fortunatus.
Caſſianus.
S. Marcus.
S. Nauitus. *Breuiarium Treuerẽſe* 7.*Iulij.*
S. Mar-

20. S. Marcellus martyr. *Martyrol. Rom.* 4. *Septembris. Breuiarium Treuerense* 5. *Sept.*

S. Metropolus. *Breu. Treuerense* 8. *Oct.*

S. Seuerinus I. *Martyrol. Rom.* 21. *Decembris. Breu. Treuerense* 24. *Oct.*

S. Florentius, aliàs Florentinus. *Breu. Treuer.* 16. *Oct.*

S. Martinus II.

S. Maximinus I. *Breu. Treuer.* 20. *Iunij.*

S. Valentinus martyr. *Rom. Martyrol. &* *Breuiarium Treuerense* 16. *Iulij.*

Archiepiscopi Treuerenses.

S. Agritius, temporibus Siluestri Papæ.

S. Maximinus II. *Martyrol. Rom.* 29. *Maij.*

S. Paulinus. *Mart. Rom.* 31. *Aug.*

30. S. Bonosius.

S. Britonius, aliàs Pritanius Veteranus

S. Felix II. de quo Martyrol. Romanū 16. *Martij*: vt ad me Treueris scriptū est. Baronius tamen in Notis putat ibi Felicem I. designari.

S. Leontius, aliàs Leguntius.

S. Autor

S. Autor II. antea Metésis Episcopus.
S. Seuerus. *Martyrol.Rom.* 15. *Oct.*
S. Cyrillus.
Himerius, aliàs Iamnerius.
Euemerus, qui & Emerus.
S. Marcus II. 40.
Volusianus.
S. Meletius, aliàs Miletus.
S. Modestus. *Martyrol.Rom.* 24. *Febr.*
Maximianus.
S. Vibicius, aliàs Fibicius. In Martyrologio Romano 5. *Nou.* vocatur Abbas.
S. Apruncculus, aliàs Abrunculus.
S. Nicetius. *Martyrol.Rom.* 5. *Dec.*
S. Rufticus. *Mart.Rom.* 14. *Oct.*
S. Magnericus. *Mart.Rom.* 25. *Iulij.*
Gundericus. 50.
Seuerinus II.
S. Sebaudus, aliàs Sabaudus.
S. Modoaldus. *Martyr.Rom.* 12. *Maij.*
S. Numerianus. *Martyr. Rom.* 5. *Iulij.*
S. Basinus.
S. Luitvvinus.
Milo.
S. Hildulphus; de quo Molanus 11. *Iulij.*

Weo-

Weomadus.
60. Richbodus.
Wazzo.
Amalharius, seu Amalherius Fortunatus.
Hetti, aliàs Heddi & Hetto.
Thietgaudus, al. Theotgaudus, & Teutgaudus.
Bertulfus.
Ratbodus.
Ruotgerus.
Ruotbertus.
Henricus I.
70. Theodoricus.
Egbertus.
Ludolfus, vel Luitolphus.
Megingaudus, aliàs Megingozus.
Poppo.
Eberhardus.
Vdo, qui & Ado.
Engelbertus.
Bruno.
Godefridus.
80. B. Meginherus.
Albero vel Adelbero.
Hillinus.

Arnol-

Arnoldus I.
Ioannes I.
Theodoricus II.
Arnoldus II.
Henricus II.
Boemundus I.
Balduinus. 90.
Boemundus II.
Cuno.
Wernerus.
Otho.
Rabanus.
Iacobus Sirkius.
Ioannes II. ex Marchionibus Badésib.
Iacobus II. ex ijſdem.
Richardus Griffenclaus.
Ioannes III. Metzenhauſius. 100.
Ioannes IV. Hagenſis.
Ioannes V. Iſenburgicus.
Ioannes VI.
Iacobus III. Eltzius.
Ioannes VII. Schonenbergius. (1622.
Lotharius Metternichius viuebat an. 106.

Nudam hanc Epiſcoporum ſeriem ſeu nomina, adiunctis ſanctimoniæ titulis, an. 1620. Treueris à viro eru-

dito accepi: Notas autem ex Martyrologio Romano, & *Ioanne Enensi*, antiquitatum Treuerensium scriptore, alijsque auctoribus nos adiecimus. Dubito tamen, an omnes isti Officio ecclesiastico publicæ colãtur. Quapropter optant vehementer omnes eruditi ac pij, vt *Christophori Brouueri*, Soc. Iesu Theologi, Historia Treuerẽsis breui in lucem proferatur.

Ceterùm apud Belgas ac Germanos inferiores Cisrhenanos, prima Christianæ religionis fundamẽta *Eucharius*, *Valerius*, & *Maternus*, Petri Apostolorũ principis discipuli, posuerunt. De quibus lib. 1. cap. 3. loqui videtur Irenæus Episcopus Lugdunensis, scriptor vetustissimus, & qui Maternum nostrum saltem senem puer videre potuerit: *Etsi*, inquit, *in mundo loquelæ dissimiles sunt, sed tamen virtus traditionis vna & eadem est: & neque hæ, quæ in Germania sunt fundatæ Ecclesiæ, aliter credunt, aut aliter tradunt: neque hæ quæ in Hiberis, neque hæ quæ in Celtis, neque hæ quæ in Oriente, neque hæ quæ in Ægypto, neque hæ quæ in*

Lybia,

Lybia, neque hæ quæ in medio mundi sunt constitutæ. Hæc Irenæus, Germaniæ haud dubiè nomen ea notione vsurpans, qua solebant illius æui scriptores Romani, cùm nullæ adhuc essét in Germania Transrhenana Christianorum Ecclesiæ.

Iunij 8. *die. Martyrol. Rom.*

S. MEDARDVS Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus.

MEdardus, vir cùm rara vitæ sanctimonia, tum miraculis iam inde à pueritia nobilitatus, Veromanduorum Episcopatum, diu precibus fatigatus, administrandum suscepit; quorum sedem (quòd metropolis Augusta à Vandalis & Hunnis euersa esset) *Nouiomi*, opido propugnaculis egregiè munito, collocauit. Ceterùm quo tempore Nouiomensem ille ecclesiã gubernabat, S. *Eleutherius* Tornacensium Episcopus, anno quingentesimo vicesimo tertio, vitam cum morte

Noyon.

An. 523.

commutauit: cui iam seni quoniam S. Medardus fuerat adiutor, clerus ac populus Tornacensis, statim, vt iusta fuerunt Eleutherio persoluta, Medardum sibi Episcopum dari postularunt; nec destitit reluctantem & multa excusantem obsecrare, donec, adiuuante etiam *Remigio* Metropolitano, ceterisque prouinciæ Episcopis, Rege etiam & proceribus sua auctoritate rē promouentibus, animum viri expugnarunt, & vt curam Ecclesiæ sibi commendatæ susciperet, peruicerunt.

Victus igitur tanto bonorum omnium cōsensu, vtriusque Ecclesiæ ad-
An. 523. ministrationem suscepit, Flandrósque gentem tunc temporis siluestrē, quindecim annorum spatio, docendo, instando, orando erudiuit, & magnis laboribus præfractos ferocesq; animos ab impietate & barbarie ad mansuetiorem viuendi rationem, per Christi Iesu doctrinam, perduxit. Qua in re compos factus voti, ex hac vita, anno
556. Domini quingentesimo quinquagesimo sexto, iuxta Sigeberti calculum, emi-

emigrauit. Defuncti corpus *Clotharius* Rex, filijs lacrimantibus, abstulit, & proprios in humeros sublatum, ad sepulturam apud Suessiones paratā trāsportauit, monumentoque honorifico illatum, exstructo insigni monasterio, condecorauit.

Floret hodieq; istud S. *Medardi* cœnobium, sub S. Benedicti regula, haut procul ab vrbe Suessionensi, totius Galliæ primarium; iuxta priuilegium *Ioannis* Papæ, datum circa an. quingētesimum quinquagesimum secundū: quod exstat apud Nicolaum Belfortiū in ms. Supplemento Suriano, vnà cū Sermone historico de vita S. Medardi, tempore *Theodeberti* Regis pro concione habito.

Ceterùm disputant scriptores, quo anno S. *Eleutherius* Tornacensis Episcopus obierit, eiusque cathedram vacantem S. Medardus exceperit. Ioannes Cognatus in Historia Tornacensi dicit posterius istud contigisse temporibus *Hormisdæ* Papæ, qui iuxta Onuphrij & Baronij calculum, an. quin-

gentesimo vicesimo tertio viuere desijt. Venantius certè Fortunatus cap. 18. vitæ S. Medardi, *Vtrumq, inquit, cuile pastor egregius Medardus, consilio & auctoritate comprouincialium Episcoporum, tempore Hormisdæ Papæ sub S. Remigio tūc temporis Remorum Archiepiscopo, assensu Regis & curialium ac vtriusq; plebis acclamatione tandem suscepit.*

Idem Cognatus tradit S. Medardū obijsse an. quingentesimo sexagesimo tertio, aut proximè sequenti. Ægidius Bucherius ad an. 561. Tilius ad annū 563. Baronius ad an. 564. id refert.

S. CLODVLPHVS Episcopus Metensis. *Martyrol. Rom.*

CLodulphus Metensis in Lotharingia Episcopus, S. *Arnulpho* patre, & S. *Doda* matre progenitus, claruit an. Domini sexcentesimo quadragesimo: vt Sigebertus in Chronico tradit. Metensium Episcoporum res gestas scripsit Paulus Diaconus. Vide supra pag. 112.

V. ACHAS

V. ACHAS puer ſeptennis. 11. *Iunij.*

THoro'ti in Flandria ſanctiſſime vixit & an. 1220. obijt. De quo vide Thomam Cantipratanum lib 2. Apum cap 28. & Mejerum in Annalibus Flandriæ.

S. ODVLPHVS presbyter, 12. *Iunij.*

OIrſchoti in Campania Brabantiæ natus, ibidem diu Parochum egit. Vltraiectum poſtea profectus, Canonici S. Saluatoris, vulgò *Oudtmunſter*, qui communem ac velut cœnobiticā adhuc vitam tunc agebant, ſe adiunxit, & *Frederico* Epiſcopo gratus acceptuſque fuit. A quo in Friſiam miſſus populū illum ferocem Chriſtianis diſciplinis ſubegit, & *Stauriæ* Canonicorum in communi pariter viuentiū collegium conſtituit: quod *AndreasCuquenſis* XXV. EpiſcopusVltraiectinus Benedictinis Oſtbrouca euocatis poſtea adtribuit. Feſtiuitas eius pridie I-dus

Stauerē.

S. Odulphi Abbatia.

dus Iunij celebrari ſolet per totā diœceſim Vltraiectinam: eſtque ipſi dicata baſilica Canonicorum in Loſſenſi diœceſis Leodicenſis opido.

Loon.

Eodem die coli ſolet in Rhenenſi ditionis Vltraiectinæ opido S. CVNERA virgo & martyr, quæ fuit vna ex ſodalibus S. Vrſulæ.

S. Cunera.

Iunij 15. die. Martyrol. Rom.

S. LANDELINVS, fundator quattuor monaſteriorum, Laubienſis, Alnenſis, Criſpinienſis, & Wallerenſis.

LANDELINVM in primæua quidem ætate, à beato Autberto Cameracenſi Pontifice litteris & moribus ſacris imbutum, poſtea verò, fallente diabolo, pij magiſtri profugium, ſpreto clericatu, manui prædatoriæ, in libro vitæ ipſius legimus, ſociatū. Hunc inquam, poſtquam magiſter benigniſſimus, diuturna lamentatione, & iugi prece ab errore reuocatum, quaſi pa-

ter filium suscepisset, ac saucium, dulci correctione, ac beniuola consolatione recreasset, in *Laubio*, loco tunc tēporis solitario, secedere monuit, vt disciplinatiùs videlicet errata corrigeret & emendatiùs viueret. Peracto itaque habitationis ædificio, & in veneratione Apostolorū Petri & Pauli cōsecrato (paucis viris nitidæ vitæ secū receptis) monitiones & mādata magistri æqua lance moris & operis adimpleuit, & de die in diem proficiens, ad vitæ sanctissimæ culmen transcendit. Vbi verò locus viri sancti pia cōuersatione florere cœpisset, & ex munificentijs Regum siue potentū quorumlibet, quantò rebus exteriùs, tantò etiam numero monachorum interiùs abundaret, mox inde remotus, vt Deo strictiùs manciparetur, secretiorē locum, nomine *Crispinium*, expetere æstimauit. Secessurus autem, Laubio præfecit beatum virum Dei *Vrsmarum*, pijs moribus præditum. In villa quoque *VVastero* idem Landelinus monasterium pro paucis fratribus condidit,

Lob.

Crespin.

VValers

cui *S. Dodonem* præfecit. Ita Baldericus lib. 2. cap. 37. & 33. in Chron. Cameracensi. Eiusdem opibus atque industria fundatum est *Alnense* monasteriũ, ad Sabim fl. primo lapide à Laubio situm: in cuius monasterij foribus hos versus marmari insculptos me legere memini:

Has Landelinus sedes erexit, & Alnæ
Imposuit clarum vicinis nomen ab alnis.

Ab alnis, inquam, quod genus est arboris illo in tractu.

Fuit autem *Alna* Canonicorum olim in communi viuentium collegiũ; nunc est monachorum Cistercienlium Abbatia; *Laubium* & *Crispinium* sunt Benedictinorum Abbatiæ; *VVasteriense* autem cœnobium, in silua Fania versus Theorasciam olim situm, prorsus est dirutum. Corpus verò S. Dodonis hodie quiescit in Prioratu Laubiensi, qui vulgò dicitur Monasterium in Fania, *Moustier en Faigne.*

Iunij 16. die. Martyrol. Rom.

S. LVTGARDIS virgo, & monialis instituti Cistercienſis.

LVtgardis virgo, patria Tungrenſis, à parentibus primum ſæculo deſtinata, deinde monaſterio ſanctæ Catharinæ, ordinis ſancti Benedicti, prope ſancti Trudonis opidum, inter ſacratas virgines diuino ſeruitio mancipatur an. ętatis duodecimo. Vbi Deo famulari incipiens, duplici tum ſtupri, tum raptus diſcrimine, diuina protectione, liberata, ab omni hominum cõſortio ſe ita ſubduxit, vt tota rebus cæleſtibus inhiaret: & cum timore & tremore ſalutem operans, Chriſti Domini & eius Sanctorum familiari conſolatione frui mereretur. Holocauſtum Domino gratiſſimum arbitrata, eſt ſeipſam inedia & ieiunijs affi-cere, & ſpiritum ab oratione non relaxare. Cùm autẽ eò aſpiraret ſummopere, vt miniſterio conſecrationis vni viro

viro Christo perfectiùs iungeretur: oportunè ei accidit, vt Huardo Episcopo Leodiensi plures simul virgines consecrare volẽte, his adiuncta fuerit. Et dum Episcopus singularum capitibus coronam, in signum aureolæ, ex zonis contextam imponeret, à quodã sacerdote visus est Lutgardem corona aurea redimire.

At quia talem lucernam sub modio latere par non erat, posita est super candelabrum: vt diuinæ gratiæ fulgor omnibus appareret, & vno omnium consensu dicto monasterio sanctæ Catharinę præficitur. Cumque hac in re affectam se iniuria existimaret, & locum & institutum mutare decreuit. Diuino itaque monitu Aquiriam, quod est Brabãtię cœnobiũ Cisterciensis ordinis, abdicato regendi onere, migrauit: vbi virtutum omnium exercitio insudans, tantam gratiam à Domino obtinuit, vt multis tum viuentibus solatiũ, tum mortuis refrigeriũ suis precibus & lacrymis obtinuerit: nec enim ab ea vllus afflictus rece-

recedebat. Imminēte Albigensiū hæreticorū peste, ieiunium sibi septennale matris Dei hortatu indixit: quo finito alterum eiusmodi pro cunctis peccatoribus, Christo hortāte, suscepit. Tāto martyrij desiderio arsit, vt dum in oratione meritum eius contemplaretur, rupta fuerit vena, quę cordi extrinsecùs opposita est: vnde tanta sanguinis copia fluxit, vt cucullus eius & tunicę abundè eo maderent: & ruptę venæ cicatrix vsque permansit, dum anima eius ex hac luce migrauit. Prophetiæ etiam spiritu claruit. Finito hoc secundo ieiunio, terium aggressa est tam fortiter, vt ne quidem in Paschatis festo sibi pepercerit: & in posterum illud continuauit vsque ad extremum vitę diem, qui fuit in summa animi hilariate, anno salutis millesimo ducentesimo quadragesimo sexto, decimo 1246.
sexto Kalendas Iulij, ætatis verò sexagesimo quarto: cùm sæpiùs antea obitus sui diē prędixisset, & viuificis Sacramentis munita fuisset.

S. QVI-

S. QVIRICVS seu Cyricus, martyr Tarsensis. *Martyrol. Rom.*

MIlo, Elnonensis monachus, inter alios discipulum habuit nepotem suum *Hucbaldum*, pariter monachum: qui in Galliam profectus Niuernensi Episcopo adhæsit, cuius iussu scripsit historiam *S. Ciliniæ*, matris S. Remigij. In Belgicam postea cogitans Hucbaldus, ab eodem Episcopo multa ossa *S. Cyrici* impetrauit, quæ Elnonem attulit. Philippus porrò Abbas Bonæ Spei, Bernardo Clareuallensi coætaneus, ad Ioannem Abbatem Elnonensem seu Amandinum, scripsit SS. Cyrici & Iulitæ passionem, reiectis apocryphis; exstatque inter opera Duaci edita.

Mira-

Miraculum, quod an. 1380. BOXTELLAE contigit in effusione Calicis consecrati.

SAcerdos quidem, nomine *Eligius Acquerius*, rector altaris S. Spiritus in ecclesia Eschensi, prope *Boxtellam*, celebrans Missam in ecclesia Boxtellẽsi, calice per casum euerso, sacrosanctum Christi sanguinem, qui ex albo vino fuerat consecratus, in linteum, quod Corporale vocant, mappamque effudit; mutatoque colore albo in rubrum, euidenter Christi sanguis apparuit. Quo miraculo obstupefactus *Eligius* lintea domum clam delata lixiuio eluere nititur, fricat, Soli exponit, nihilque industriæ aut laboris omittit, ad rubedinem illam eluendã: sed frustra. Permanent enim in hodiernum vsque diem sanguinis Christi notæ. *Aecker.*

Sic anno 1262. apud *Vulsinium* Italiæ opidum, sacerdote quodam de veritate corporis Christi in Eucharistia subdubitante, ex Hostia diuisa sanguis tã-

ta

ta mox copia effluxit, vt Corporale ipsum, cruore tinctum, nullis lotionibus elui potuerit: quod Viterbij hodieque adseruatur.

Circa annum 947. apud Anglos in vrbe Cantuariensi, (cui tunc B. *Odo* Archiepiscopus præerat) cùm hæretici quidam, assererent panem & vinũ in verum Christi corpus & sanguinẽ non transmutari, idem Antistes Deũ rogauit, vt sua mysteria patefaceret. Itaque inter Missæ solemnia, cùm Hostia sacra de more fuisset diuisa, inter manus Pontificis sanguinem emisit. Huius beati viri ossa *B. Bruno*, Archiepiscopus Coloniensis (cui Odo familiaris olim fuerat) Coloniã transtulit: indeque nonnulla Boxtellam fuit allata, per nobilem virum *Guilielmum Marhemium*, Boxtellæ dominum, in aula Cæsarea tunc gratiosum. Hæc ex monumentis Ecclesiæ Boxtellanæ hausimus.

Meerhẽ

Pilei Cardinalis diploma.

Pileus, miseratione diuina tit. S. Praxedis presbyter Cardinalis, ad infrascripta A-

postolica

postolica auctoritate suffultus, dilectis nobis in Christo nobili Guilielmo de Meerhem, Domino temporali de Boxtel, ac toti Cōmunitati villæ iam dictæ, Leodiensis diœcesis, salutem in Domino. Deuotionis vestræ sinceritas promeretur, vt votis vestris, quãtum commodè possumus, fauorabiliter annuamus. Exhibita siquidem nobis pro parte vestra petitio continebat, quòd aliàs, per negligentiã cuiusdam sacerdotis, Missam in ecclesia dictæ villæ celebrantis, sanguis Christi, qui de vino albo fuerat consecratus, in colore rubeo, in forma atque apparentia veri sanguinis super Corporale effusus fuit ac apparuit euidenter, ex quo hodierna die maculæ seu signa rubei coloris relucent: prout etiam testes idonei de dicta villa, super hoc debitè examinati, publicè sunt confeßi. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus huiusmodi Corporale inter reliquias semel in anno monstrari valeat auctoritate, qua fungimur, concedere dignaremur. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, vt Corporale prædictum, sanguine Christi, vt præmittitur, rubricatum, inter reliquias alias, semel in anno, Christi fideli

populo monstrari valeat, narrando & populo exponendo ea quæ in præmissis per prædictos testes visa & intellecta fuerunt, deuotioni vestræ, tenore præsentium, auctoritate Apostolica, qua fungimur, plenam concedimus facultatem. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Francofordiæ, Moguntinæ diœcesis, V. Kal. Iulij, Pontificatus sanctissimi & Christi Patris & Domini Vrbani diuina prouidentia Papæ VI. anno tertio.

Dictum Corporale in Boxtellensi Canonicorum basilica hodieque adseruatur, & quotannis in festo S. Trinitatis (permissu *Georgij Austriaci*, Episcopi Leodicensis, in qua diœcesi Boxtella olim sita fuit) publicè ostenditur populo, qui magno numero vndique confluit. Est autem Boxtella populosum Campaniæ Brabantinæ municipium in diœcesi hodie Siluiducensi, ad Comitem Bausigniaci ex gēte Hornana spectans.

Boxtel.

Miraculum MIDDELBVRGENSE, quo S. Hostia commutata est in veram & apparentem carnem; cuius media pars Louanij adseruatur apud Augustinianos.

Middelburgi, quæ Zelãdiæ est metropolis, cùm an. 1374. adolescẽs quidam, nomine *Ioannes Coloniensis*, nõ præmissa confessione Sacramentali, in Quadragesima ad mensam Dominicã accessisset indignus, illicò sacra Hostia in veram & apparentem carnem fuit commutata. Quam commutationem ille persentiens, cùm deglutire sacram Hostiam nequiret, dentibus eam diuidere, & sic deglutire conatus est; sed frustra. Nam ex mordentis ore tres guttæ sanguinis in mappam, quæ ad sacram communionem venientibus solet proponi, ceciderunt. Media pars dictæ carnis etiamnum integra atque illæsa Louanij in monasterio Augustinianorum Eremitarum magna religione adseruatur, vt & mappæ parti-

cula, in qua tres istæ sanguinis guttæ hodieque visuntur.

Miraculum DVACENSE, quo corpus Christi in effigie pueri & alijs formis apparuit.

Oppidum Duacense amplum & magnum est, inter Cameracum & Atrebatum, nobilissimas ciuitates. Hic in ecclesia Canonicorum S. Amati Episcopi, cùm sacerdos in Pascha, communicato populo, corpus Christi super nudam terram stupefactus inuenisset, & flexis genibus eleuare tentasset: mox per se in aëra subleuatum, panniculo quo consecratos digitos sacerdos detergere solet, inhæsit. Clamans ergò presbyter, Canonicos vocat: accurrunt illi, spectant in panno corpus viuificum in specie faciei venustissimi pueri. Et mox conuocato populo ad spectaculum præsentatur, & indifferenter nulli tanta cælitus visio denegatur. Hæc cùm audissem fama vulgante, veni in opidum quod prædixi. Accessi ad Decanum ecclesiæ, cui optimè notus eram. Petij videre miraculum, annuens ille, præcepit vt fieret: aperta est theca, concurrit

currit populus, moxq́ vbi pixis reuoluitur, clamant omnes: Ecce iam video, ecce conspicio Saluatorem. Stabam ego attonitus nihil videns, nisi tantùm speciem panis albissimi, nihil quidem conscius mihi, quare sacrosanctum corpus cum cæteris non viderem. Nec diu mecum ista voluebam, cùm ecce vidi faciem in mẽsuram ætatis plenitudinis Christi, spineam habentem in capite coronam, & duas guttas sanguinis de fronte ex vtraque parte nasi per faciem descendentes. Mox igitur genibus flexis cum lacrymis adoraui. Surgens autem, nec coronam in capite, nec sanguinem vidi: sed faciem hominis super omnem effigiem honoratam, conuersam ad dexteram, ita vt vix dexter oculus videri posset. Nasus erat admodum longus, directus valdè, supercilia arcuata, oculos simplicissimos, & demissos habebat, cæsariem longam super humeros descendentem; barbam intõsam & sub mento curuatam, exterminatãq́, sub rictu iocundissimi oris, ex vtraque parte menti nudas prope à pilis habebat valliculis, vt in iuuenibus apparere solet qui à puero barbam nutrierunt, frontem lætam, macilentas genas, & collum longum cum capite parũ in-

inflexum. Hoc schema, hic decor benignissimæ faciei. Eam autem diuersi diuersimodè sub vnius horæ spacio videre solebant. Alij in cruce extēsum, alij quasi ad iudicium venientem, plerique, & hoc ex magna parte, sub pueri forma viderunt. Hæc Thomas Cantipratanus lib. 2. Apum cap. 40. num. 2. narrat. Istius miraculi apud Duacenses hodieque celeberrima est memoria, quæ solemni ritu quotannis feria 4. Paschæ renouatur, soletque in publica supplicatione deferri Hostia illa, capsulæ argenteæ inclusa. Contigit autem miraculum istud an. 1254. vt ex tabella Duaci ad S. Amatū suspensa didici.

Scalabitanum miraculum. De SCALABITANO apud Lusitanos miraculo nonnulla similia Ant. Vasconcellius, Soc. Iesu Theologus, in Descriptione regni Lusitaniæ pag. 549. commemorat: atque inter alia *Santarē* dicit, *nostra ætate frequentissimum esse Scalabitanum sacrarium propter multiplices rerum formas & figuras, quæ videntibus se passim offerunt, cùm bis singulis annis illuc confluentibus videndum proponitur. Alij enim*

enim Christum in crucem actum, alij Iesum puerum in molli parentis amplexu, alij alia obtuentur, prout cælestis Numinis fert volūtas.

Similia videri narrant in *Herquenroda*, monialium ord. Cisterciensis Ab batia, in agro Leodicensi, haut procul ab Hasseleto opido. *Herquē rodense.*

B. FVLCO Archiepiscopus Remensis. *Iunij* 17. *die.*

EX Canonico B. Mariæ Audomarēsis, factus monachus ad S. Bertinū, pòst ibidem, & Atrebati ad S. Vedastū Abbas exstitit. Anno 882. Hincmaro Remensi Archiepiscopo defūcto succenturiatus, *Carolum Simplicem* Galliæ Regem an. 892. vnxit. Corpus S. *Calixti* Papæ, & ossa S. *Gibriani* ac sociorum eius Remos attulit. Hucbaldo Elnonensi & Remigio Autissiodorēsi ad se euocatis, scholas Remis restituit. Sedit annis 17. & à *VVinemaro Lileriensi*, Balduini Calui Flandriæ Comitis fraude, an. 901. lanceis perimi-

tur, in basilica S. Remigij Remis cõditus. Flodoardus lib. 4. cap. 10. in Historia Remensi, Iperius in Chronicis mss. Bertinensium, & Meierus in Annalibus Flandriæ consulantur De S. Gibriano sacerdote Hiberno, eiusque fratribus ac sororibus idem Flodoardus lib. 4. cap. 9.

B. ADVLPHVS Episcopus.

FRatrem habuit S. *Botulphum* Abbatem, cuius memoriam Eboracensis apud Anglos Ecclesia tribus Lectionibus celebrare solet. In quibus Lectionibus dicitur *Adulphus* Traiectensis seu Vltraiectedsis Ecclesiæ Episcopus fuisse, fortassis ante tempora S. Willibrordi. Sic & beatum *Koniochum* anno 666. Traiectense Episcopium possedisse Guilielmus Heda tradit. Floruit autem B. Adulphus an. 650. cum fratre suo Botulpho conditus in *Icanno*, quod hodie est S. *Botulphi* opidum, in Comitatu Lincolniensi, nisi fallor.

S. ALE-

S. ALENA virgo & martyr.

FOreſtum, illuſtris virginum Benedictinarum, haud procul à Bruxella, ad Sennam fluuium eſt Abbatia, in qua corpus S. *Alenæ* ſeu *Halenæ*, anno 1193. per *Godeſcalcum* Abbatem Afflige mienſem è terra leuatum, quieſcit. Patrem habuit *Leuoldum*, Dilbecæ eodem in tractu Regulum, & an. 640. floruit, temporibus S. Amandi Traiectenſis Epiſcopi. Exſtat Foreſti & in Rubra-Valle hiſtoria Latinè manuſcripta, & Teutonicè Bruxellis excuſa. *Vorſt, an.* 1105

B. MARIA, cognomento DOLOROSA, virgo & martyr. *Iunij* 18. *die.*

QViescit Woluæ in agro Brabantino, haud procul à Bruxella, ſub altari baſilicæ parochialis. Cùm eam falsò de furto impius homo, caſtitatis inſidiator, accuſaſſet, innocenter circa an. 1290. in terram defoſſa, & ſude *Allendigher Marie.*

transfuerberata fuit. Historia exstat ibidem & in Rubræ-Vallis monasterio.

S. BAINVS Episcopus Morinensis. *Iuny* 20. *die*.

FVit is primùm Abbas Fontanellæ (quod est monasterium Franciæ, à S. Wandregisilo fundatum) pòst Episcopus Morinorum, in vrbe Teruana, quæ temporibus Caroli V. Imp. funditus est excisa. Floruit anno septingentesimo vicesimo nono, quo SS. Wandregisilum, Ansbertum & Vulframnum è terra eleuauit ac trãstulit.

S. ALDEGVNDIS virgo Truncíniensis.

FVit filia S. *Basini* Reguli ac martyris, quæ, temporibus S. Amandi Traiectensis Episcopi, circa an. 640.
Drongë. Deo seruiuit in Truncinio, prope Gãdauum: vbi cum patre quiescit in Canonicorum regularium, ord. Præmõstra-

ſtratenſis, Abbatia, per *Iuanum* Comitem Aloſtanum an. 1137. fundata.

De B. IDA, Gandaui quieſcente, vide Molanum hoc loco.

Iunij 21. die. Martyrol. Rom.

S. MARTINVS Tungrenſis Epiſcopus.

HAsbanorum Apoſtolus meritò nuncupatur, eò quòd Chriſti doctrinam in plerisque villis Hasbaniæ, (quæ partim Leodicenſis, partim Brabantini iuris cenſetur) ſeriò prædicarit. Vide ſupra pag. 160. & 296. *Haſpengon.*

S. INGELMVNDVS Velſæ patronus.

INgelmundus, natione Anglo-Friſius, temporibus B. Willibrordi, Batauos & Kenemarios Euangelica doctrina imbuit. Animam Deo, poſt multos labores, reddidit, & *Velſa*, diœceſis Harlemenſis pago, ſepultus, per *Baldricum* Epiſcopum Vltraiectenſem an. 977. eſt è terra eleuatus. *Velſen.*

Iunij

Iunij 22. die Martyrol. Rom.

SS. GALENVS & VALENVS, martyres, Geldrensis opidi tutelares.

APud Alexandriam, maioris Armeniæ vrbem, in monte *Ararath*, decem millia Christianorum militum, Hadriano imperante, crucis supplicio sunt affecta. In horum numero martyrum fuerunt SS. *Galenus* & *Valenus*: quorum corpora *Adolphus Egmūdanus*, Geldriæ Dux, an. 1468. ad opidum *Geldriam* (à quo toti prouinciæ nomē) honorificè transtulit. Vbi multis in hodiernum vsque diem miraculis corufcarunt: vt in Officijs proprijs Ecclesiæ Ruremundēsis, Coloniæ 1605. editis, legitur.

Geldre.

S. ALBANVS martyr. *Rom. Martyrol.*

NAmurci, in honorem *S. Albani* martyris, *Albertus II.* Comes Namur-

murcensis collegium XX. Canonicorum an. 1047. constituit; dotem *Philippus* cognomento *Nobilis*, ibidē Comes (qui an. 1213. obijt) & *Fredericus* II. Imp. auxerunt; Episcopalem dignitatem an. 1559. *Paulus IV*. adiecit. Adseruatur hîc pars capitis dicti martyris Albani, quam *Guilielmus*, Abbas cœnobij S. Albani prope Moguntiã, circa an. 1040. eò transmisit. Ibidem summo in honore magna pars Crucis Dominicæ, & aliæ sacræ Reliquiæ habentur, quas *Henricus* Imp. Constantinopolitanus, ad fratrem suum *Philippum* Comitem Namurcensem, anno 1205. mense Martio ex vrbe Constantinopolitana dono misit. Diplomata ex autographis descripta leguntur in Sacrario Comitatus Namurcensis, an. 1619. ibidem, & Leodici edito.

S. DOMITIANVS confessor Crispinij.

FVit S. *Landelino* in peregrinationibus comes indiuiduus, & cum magistro

Crespin. gistro suo felix Crispinij quiescit. Vide supra 15. Iunij.

S. ROTRVDIS virgo Gisnensis.

ROtrudis, aliàs Ortrudis corpusculum *Milo II.* Episcopus Teruanensis in feretro decenter collocauit; præsente *Arnoldo* Comite Gisnensi, & *Petro* Abbate Andrensi, qui de ea libellū scripsit. Olim in Andrensi Benedictorum cœnobio, an. 1084. per Balduinū Comitem Gisnensem fundato, nunc Audomaropoli in S. Bertini Abbatia quiescit.

S. HILDVLFVS Dux Laubiensis.

Die 23. Iunij.

HILDVLFVS, siue Hidulfus an. 670. floruit, eiusque interuentu B. *Vrsmarus* Laubiense monasterium suscepit regendum.

Hildulfi vxor fuit B. AIA, cuius nōdum è terra eleuatæ tumulus visitur Montibus Hannoniæ in basilica S. Vualdetrudis. Vide supra pag. 178.

S. MA-

S.MARIA OGNIACENSIS virgo.

MAria *Niuellis*, Brabantiæ opido, honeſtis parentibus orta, ab ineunte ætate futuræ ſanctitatis prodidit indicia non pauca, inter cætera aſſiduæ orationis exercitium: in quo frequenter non ſomno, ſed Angelicis choris ſopita pernoctabat. Anno quarto decimo ætatis, à parentibus contra voluntatem nuptui tradita, ſponſum ita caſtitatis ac pietatis ſtudio incēdit, vt eum deinceps, in ſui caſti propoſiti & vitæ inſtitutione, coadiutorem habere meruerit & ſocium. Mutuo enim conſenſu facultatibus in pauperes erogatis, in vicum opido vicinum ſeſe conferunt, leproſis miniſtraturi. Tanta in ægrotos commiſeratione ipſa afficiebatur, vt apud eos integras quandoque noctes duxerit inſomnes. Vnde & eius merita pleriſque corpore, pluribus verò animo malè affectis medebantur: contra blaſphemiæ autē & deſperationis ſpiritum gratia emi-

nebat

nebat singulari. Vt verò orationum
eius efficaciam experti sunt homine
ad subsidiùm, ita & dæmones ad tor-
mentum: eorum enim laqueos alijs
detegebat, & quos interdum preci
bus non poterat, addito ieiunio vin
cebat.

Porrò abstinentia fuit admirabili
à carnibus & vino abstemia, herbas &
legumina, rarissimè pisciculos, & ma
iore anni parte panem & aquam, se
mel in die circa vesperum, eaque par
cissimè, ad victum adhibebat. Im
plures dies, vltra naturę vires, inedi
consumebat, postremo atque prim
ieiunij die nihilo seciùs labori apta
Ieiunio verò, ad corporis castigatio
nem, alia pietatis opera addebat, ma
gis admiranda quàm imitanda; pari
charitate, pari vigilantia, pari solitu
dine & silentio, cuius studiosa fuit ve
maximè.

Lacrimarum dono excelluit, idq u
alijs impetrauit; prophetiæ insuper &
septemplici spiritus dono illustris. A
hominum, qui ad eam confluebant
frequen

frequentiam exosa, in *Ogniacum*, locũ sibi antea non notum, sed diuinitus ostensum migrauit. Trimestre interuallum vndecim refectionibus, ijsque parcissimis postremùm dimensa est: quinquaginta verò & tres vltimos dies, solum Christi corpus sumens, transegit. Tandem morti proxima, à morbo quo afflicta fuerat, per Dominum subleuata, & inter Sanctos illos, quibus sana familiaris fuerat, in Cantica erupit, viso quidẽ sed fugato communi generis humani hoste; & quasi victoriam canens, in Christi adstantis manus, cantato *Alleluya*, & gratijs Deo Patri actis, spiritum commendauit ac reddidit, ipsa Dominici Præcursoris vigilia, anno salutis supra millesimum ducentesimo tertio decimo, ætatis verò circiter tricesimo sexto. Ita legitur 1213.
in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis, an. 1619. ibidem excussis, & à Ioanne DauuinoEpiscopo approbatis.

Vitã illius scripsere *Iacobus Vitriacus* Card. & Episcopus Aconensis, &

nebat singulari. Vt verò orationum eius efficaciam experti sunt homines ad subsidium, ita & dæmones ad tormentum: eorum enim laqueos alijs detegebat, & quos interdum precibus non poterat, addito ieiunio vincebat.

Porrò abstinentia fuit admirabili: à carnibus & vino abstemia, herbas & legumina, rarissimè pisciculos, & maiore anni parte panem & aquam, semel in die circa vesperum, eaque parcissimè, ad victum adhibebat. Imò plures dies, vltra naturę vires, inedia consumebat, postremo atque primo ieiunij die nihilo seciùs labori apta. Ieiunio verò, ad corporis castigationem, alia pietatis opera addebat, magis admiranda quàm imitanda; pari charitate, pari vigilantia, pari solitudine & silentio, cuius studiosa fuit vel maximè.

Lacrimarum dono excelluit, idque alijs impetrauit; prophetiæ insuper & septemplici spiritus dono illustris. At hominum, qui ad eam confluebant, frequen-

frequentiam exosa, in *Ogniacum,* locũ sibi antea non notum, sed diuinitus ostensum migrauit. Trimestre interuallum vndecim refectionibus, ijsque parcissimis postremùm dimensa est: quinquaginta verò & tres vltimos dies, solum Christi corpus sumens, transegit. Tandem morti proxima, à morbo quo afflicta fuerat, per Dominum subleuata, & inter Sanctos illos, quibus sana familiaris fuerat, in Cantica erupit, viso quidẽ sed fugato communi generis humani hoste; & quasi victoriam canens, in Christi adstantis manus, cantato *Alleluya*, & gratijs Deo Patri actis, spiritum commendauit ac reddidit, ipsa Dominici Præcursoris vigilia, anno salutis supra millesimum ducentesimo tertio decimo, ætatis verò circiter tricesimo sexto. Ita legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis, an. 1619. ibidem excussis, & à Ioanne Dauuino Episcopo approbatis. 1213.

Vitã illius scripsere *Iacobus Vitriacus* Card. & Episcopus Aconensis, & *The-*

nebat singulari. Vt verò orationum eius efficaciam experti sunt homines ad subsidium, ita & dæmones ad tormentum: eorum enim laqueos alijs detegebat, & quos interdum precibus non poterat, addito ieiunio vincebat.

Porrò abstinentia fuit admirabili: à carnibus & vino abstemia, herbas & legumina, rarissimè pisciculos, & maiore anni parte panem & aquam, semel in die circa vesperum, eaque parcissimè, ad victum adhibebat. Imò plures dies, vltra naturę vires, inedia consumebat, postremo atque primo ieiunij die nihilo seciùs labori apta. Ieiunio verò, ad corporis castigationem, alia pietatis opera addebat, magis admiranda quàm imitanda; pari charitate, pari vigilantia, pari solitudine & silentio, cuius studiosa fuit vel maximè.

Lacrimarum dono excelluit, idque alijs impetrauit; prophetiæ insuper & septemplici spiritus dono illustris. At hominum, qui ad eam confluebant, frequen-

frequentiam exosa, in *Ogniacum,* locũ sibi antea non notum, sed diuinitus ostensum migrauit. Trimestre interuallum vndecim refectionibus, ijsque parcissimis postremùm dimensa est: quinquaginta verò & tres vltimos dies, solum Christi corpus sumens, transegit. Tandem morti proxima, à morbo quo afflicta fuerat, per Dominum subleuata, & inter Sanctos illos, quibus sana familiaris fuerat, in Cantica erupit, viso quidẽ sed fugato communi generis humani hoste; & quasi victoriam canens, in Christi adstantis manus, cantato *Alleluya*, & gratijs Deo Patri actis, spiritum commendauit ac reddidit, ipsa Dominici Præcursoris vigilia, anno salutis supra millesimum ducentesimo tertio decimo, ætatis verò circiter tricesimo sexto. Ita legitur 1213.
in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis, an. 1619. ibidem excussis, & à Ioanne DauuinoEpiscopo approbatis.

Vitã illius scripsere *Iacobus Vitriacus* Card. & Episcopus Aconensis, &

nebat singulari. Vt verò orationum eius efficaciam experti sunt homines ad subsidiùm, ita & dæmones ad tormentum: eorum enim laqueos alijs detegebat, & quos interdum precibus non poterat, addito ieiunio vincebat.

Porrò abstinentia fuit admirabili: à carnibus & vino abstemia, herbas & legumina, rarissimè pisciculos, & maiore anni parte panem & aquam, semel in die circa vesperum, eaque parcissimè, ad victum adhibebat. Imò plures dies, vltra naturę vires, inediâ consumebat, postremo atque primo ieiunij die nihilo seciùs labori apta. Ieiunio verò, ad corporis castigationem, alia pietatis opera addebat, magis admiranda quàm imitanda; pari charitate, pari vigilantia, pari solitudine & silentio, cuius studiosa fuit vel maximè.

Lacrimarum dono excelluit, idque alijs impetrauit; prophetiæ insuper & septemplici spiritus dono illustris. At hominum, qui ad eam confluebant, frequen-

frequentiam exosa, in *Ogniacum*, locũ sibi antea non notum, sed diuinitus ostensum migrauit. Trimestre interuallum vndecim refectionibus, ijsque parcissimis postremùm dimensa est: quinquaginta verò & tres vltimos dies, solum Christi corpus sumens, transegit. Tandem morti proxima, à morbo quo afflicta fuerat, per Dominum subleuata, & inter Sanctos illos, quibus sana familiaris fuerat, in Cantica erupit, viso quidẽ sed fugato communi generis humani hoste; & quasi victoriam canens, in Christi adstantis manus, cantato *Alleluya*, & gratijs Deo Patri actis, spiritum commendauit ac reddidit, ipsa Dominici Præcursoris vigilia, anno salutis supra millesimum ducentesimo tertio decimo, ætatis verò circiter tricesimo sexto. Ita legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis, an. 1619. ibidem excussis, & à Ioanne Dauuino Episcopo approbatis, 1213.

Vitã illius scripsere *Iacobus Vitriacus* Card. & Episcopus Aconensis, & *The-*

Crespin. gistro suo felix Crispinij quiescit. Vide supra 15. Iunij.

S. ROTRVDIS virgo Gisnensis.

ROtrudis, aliàs Ortrudis corpusculum *Milo II.* Episcopus Teruanésis in feretro decenter collocauit; præsente *Arnoldo* Comite Gisnensi, & *Petro* Abbate Andrensi, qui de ea libellũ scripsit. Olim in Andrensi Benedictorum cœnobio, an. 1084. per Balduinũ Comitem Gisnensem fundato, nunc Audomaropoli in S. Bertini Abbatia quiescit.

S. HILDVLFVS Dux Laubiensis.
Die 23. Iunij.

HILDVLFVS, siue Hidulfus an. 670. floruit, eiusque inteructu B. *Vrsmarus* Laubiense monasterium suscepit regendum.

Hildulfi vxor fuit B. AIA, cuius nõdum è terra eleuatæ tumulus visitur Montibus Hanoniæ in basilica S. Vualdetrudis. Vide supra pag. 178.

S. MA-

S. MARIA OGNIACENSIS virgo.

MAria *Niuellis*, Brabantiæ opido, honestis parentibus orta, ab ineunte ætate futuræ sanctitatis prodidit indicia non pauca, inter cætera assiduæ orationis exercitium: in quo frequenter non somno, sed Angelicis choris sopita pernoctabat. Anno quarto decimo ætatis, à parentibus contra voluntatem nuptui tradita, sponsum ita castitatis ac pietatis studio incẽdit, vt eum deinceps, in sui casti propositi & vitæ institutione, coadiutorem habere meruerit & socium. Mutuo enim consensu facultatibus in pauperes erogatis, in vicum opido vicinum sese conferunt, leprosis ministraturi. Tanta in ægrotos commiseratione ipsa afficiebatur, vt apud eos integras quandoque noctes duxerit insomnes. Vnde & eius merita plerisque corpore, pluribus verò animo malè affectis medebantur: contra blasphemiæ autẽ & desperationis spiritum gratia eminebat

nebat singulari. Vt verò orationum eius efficaciam experti sunt homines ad subsidium, ita & dæmones ad tormentum: eorum enim laqueos alijs detegebat, & quos interdum precibus non poterat, addito ieiunio vincebat.

Porrò abstinentia fuit admirabili: à carnibus & vino abstemia, herbas & legumina, rarissimè pisciculos, & maiore anni parte panem & aquam, semel in die circa vesperum, eaque parcissimè, ad victum adhibebat. Imò plures dies, vltra naturę vires, inediâ consumebat, postremo atque primo ieiunij die nihilo seciùs labori apta. Ieiunio verò, ad corporis castigationem, alia pietatis opera addebat, magis admiranda quàm imitanda; pari charitate, pari vigilantia, pari solitudine & silentio, cuius studiosa fuit vel maximè.

Lacrimarum dono excelluit, idque alijs impetrauit; prophetiæ insuper & septemplici spiritus dono illustris. At hominum, qui ad eam confluebant, frequen-

frequentiam exosa, in *Ogniacum*, locũ sibi antea non notum, sed diuinitus ostensum migrauit. Trimestre interuallum vndecim refectionibus, ijsque parcissimis postremùm dimensa est: quinquaginta verò & tres vltimos dies, solum Christi corpus sumens, transegit. Tandem morti proxima, à morbo quo afflicta fuerat, per Dominum subleuata, & inter Sanctos illos, quibus sana familiaris fuerat, in Cantica erupit, viso quidẽ sed fugato communi generis humani hoste; & quasi victoriam canens, in Christi adstantis manus, cantato *Alleluya*, & gratijs Deo Patri actis, spiritum commendauit ac reddidit, ipsa Dominici Præcursoris vigilia, anno salutis supra millesimum ducentesimo tertio decimo, ætatis verò circiter tricesimo sexto. Ita legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis, an. 1619. ibidem excussis, & à Ioanne DauuinoEpiscopo approbatis. 1213.

Vitã illius scripsere *Iacobus Vitriacus* Card. & Episcopus Aconensis, & *Theo-*

Thomas Cantipratanus. Eiusdem corpus, Romani Pontificis permissu, an. 1609 per *Franc. Buisseretum*, Episcopum Namurcensem, est è terra leuatum, thecæ argenteæ inclusum, & supra altare Ogniaci collocatum. Est autem Ogniacum nobile monasterium Canonicorum regularium ad Sabim fl. in Comitatu & diœcesi Namurcensi, cuius originem & viros illustres *Frãciscus Moschus* an. 1600. descripsit & Atrebati publicauit. Visitur ibi tumulus supradicti Cardinalis Vitriaci, qui corpus suum ex Terra sancta eò transferri tabulis testamenti mandarat.

Oignies.

S. WALHERVS presbyter & martyr.

Bouines. ORtus fuit Bouini, quod opidũ est Comitatus Namurcensis, Mosæ fl. adsitum. Parochum diu egit *Onhaniæ*, & pro iustitia occisus nunc Walciodori quiescit in Benedictinorum Abbatia.

B. LIET-

B. LIETBERTVS XXXII. Cameracensis Episcopus.

GErardo I. in Episcopatu successit Lietbertus, qui ex Bracbatēsi patria, nobili ortus prosapia, à progenitoribus educandus puer commissus est sub eiusdem Gerardi disciplina. Fundauit monasterium *S. Sepulcri*, quod est Benedictinorum in vrbe Cameracēsi, & in ecclesia *S. Auberti* eiusdem vrbis, Canonicos regulares cum Abbate cōstituit, eiectis clericis negligenter nimis & inordinatè tunc Deo seruientibus, quos *Ansbertus* Episcopus XXVI. ibidem collocarat. Lietberti, qui an. 1076. viuere desijt, vitam fusè prosequitur Baldericus lib. 3. in Chronico Cameracensi.

Iunij 24. die. Martyrol. Rom.

S. THEODVLFVS Episcopus & Abbas Laubiensis, in agro Leodicensi.

S. THEODVLFVS Episcopus fuit ad conuersionem fidelium ordinatus, & Laubiense monasterium, post SS. Vrsmarum & Erminum, feliciter rexit. Tritthemius lib. 3. De viris illust. ord. Benedictini, & alij non rectè illum nuncupant Archiepiscopum Remensem: nec vlla fit illius mentio à Flodoardo (qui an. 966. obijt) in Hist. Remensi. Quiescit Binchij, quod est Hannoniæ opidum, in collegiata Canonicorum basilica, eo translatus Laubijs cum alijs Sanctis Laubiensibus. Vide supra pag. 195.

Diua virgo VILLARIENSIS.

Scherpēheuuel. COllis-asper, vulgò Mons-Acutus, locus olim siluestris, nunc Brabātiæ opidum, portis ac mœnibus, iussu

Alberti

Alberti Pij, Belgarum Principis, clausum, haut procul à Sichenis, vetusto opido & arce, visitur. In dicto Colle quercus annosa exstabat, cui imago seu statua Deiparæ pendebat affixa. Ad hunc locum, à multis retrò sæculis cultu eiusdem Virginis celebrem, cùm solito frequentior hominum, opem ac solatium in morbis alijsque malis à Diua petentium fieret confluxus, sacellum primò ex tabulis ligneis, pòst è lapide secto iuxtà exstructum, & an. 1604. à *Matthia Houio*, Machliniensi Archiepiscopo, est consecratũ. Quercus autem, mandato *Ioannis Miræi*, patrui nostri, tunc Antuerpiensis Episcopi designati (quem ad Miracula discutienda, aliaque pro bono piè peregrinantium statuenda idem Archiepiscopus eò miserat) paucis antea mẽsibus à stirpe excisa fuerat: idque vel ideò, quòd trunco variè scisso & imminuto, cùm fragmenta & assulas quisque peteret, casum iam minaretur. Excisa itaque, & quod eius superfuit, à varijs piè ac religiosè est expe-

titum, vt inde statuas seu icones sibi faciendas curarent.

Sic & *Ioannes Miræus*, ex fragmentis grandioribus eiusdem quercus, domū allatis, statuas aliquot Deiparæ sculpi mandauit. Ex his vnam dono dedit *Roberto Henriono*, Abbati Villariensi, quam in sacello nouo, à fundamentis Villarij exstructo, cùm is an. 1616. collocasset, factus mox est ingens accolarum ac longè dissitorum concursus, qui hodieque durat, febribus præsertim curandis. Venit & inter alios Vir amplissimus *Petrus Pecquius*, Brabantiæ Cancellarius, lēto febris quartanæ, à nouem retrò mensibus, horrore impeditus: sacellum subijt, votū prompsit, & quid hæreo? horrere desijt. Rem ipsam loquuntur Versus iuxtà nitidi ac pij, quos typis Plantinianis editos Deiparæ sacrauit.

Alia similis est Antuerpiæ in choro cathedrali.

Nouem maligna febre fractus mensium,
Medicæq; iam spem mente deserens opis,
Opem requiro cælitum, supplex nouam,
MARIA, ad aram prouolutus hanc tuam.
Voce MARIAM: culpa Matrem non sinit.
Sed ecce Mater, Mater illico es mihi.

Quar-

Quartana febris abijt. ô benignitas
Dei parentis immerens hominum in genus!
Abijt repentè febris. Id gestum rei,
Villariensis Aspricollis in iugo,
Cognoscat ætas nostra, postera & sciat.
Ego grata laudis vsque & vsque cantica
Matri salutis offeram venerans mea.
Prid. Kal. Iunij M. DC. XIX.

Ceterùm vt *Villarij*, & *Liræ* in Brabantia, sic *Graiaci*, *Ornaci*, ac *Gonsani* in Burgundia, & varijs in locis alibi, icones seu statuę Virginis, ex Aspricollēsi quercu confectæ, in magna sunt veneratione. *Grey.*

B. Ioannes Monchiacenus.

TRadunt eum fuisse opilionem, seu rusticanum pastorem ouium; estq; è terra in feretrum eleuatus & frequēti peregrinantium concursu honoratur. Adeò verum illud, *Infirma mundi elegit Deus.* Quiescit in *Monchiaco petroso*, Artesiæ pago, secundo milliari ab Atrebato. Vide plura apud Ferreolum Locrium in Artesiæ Chronicis. *M'-bli le Preux*

Talis apud Brabantos fuit *S. Guido*,

de quo infra 12. Septembris, & S. *Isidorus Madritensis*, quem, hoc ipso anno 1622. quo ista commentabamur, Gregorius XV. solenni ritu in Diuos retulit, vnà cum *Ignatio Loiola*, Soc. Iesu conditore, *Francisco Xauerio*, Indorum ac Iaponum Apostolo, *Philippo Nerio*, presbyterorum Oratorij antesignano, & *Teresia* Carmelitani ordinis instauratrice.

Iunij 25. die. Martyrol. Rom.

S. ANTIDIVS Archiepiscopus XIII. Bisontinus, eiusque immediati successores, S. *Leontius*, & S. *Celidonius*.

VIta & passio S. Antidij, ex manuscriptis metropolitanæ ecclesiæ Bisontinæ, & Accincti, ord. Cisterciẽsis monasterij, codicibus edita exstat apud Ioannem Iacobum Chiffletium, in Descriptione Vesontionis. Est autẽ *S. Antidius* martyrio coronatus, in cõmuni illa Galliarum clade, à populis Sep-

Septemtrionalibus, maximè verò à Vandalis illata, circa an. Christi quadringentesimum nonum, aut proximè sequentes. Occisus est apud castrum *Russeium*, vnde postea Vesontionem translatus est ad S. Pauli basilicã, Canonicorum regularium. 409.

S. LEONTIVS præfuit annis viginti quinque, & sepultus est in ecclesia *S. Stephani*, putaturque iacere in sacello S. *Agapiti*.

S. CELIDONIVS, à S. *Leone* Papa sedi suæ Bisontinæ est restitutus, qua per S. *Hilarium*, Arelatensem Episcopum, fuerat amotus, circa an. Christi quadringentesimum quadragesimum 440. quartum. Agit de Celidonio idem Leo, Epistola 87. ad Episcopos prouinciæ Viennensis. Putatur cum prædecessore suo Leontio, sepultus in sacello S. *Agapiti*: quo loco sepulcra duo antiquissima visuntur absque inscriptione. De singulis vide plura apud Chiffletium in Vesontione.

S. ADELBERTVS confessor, Egmundæ celebris. *Martyrol. Rom.*

ADelbertus, regio Deirorum genere in Britannia natus, S. Willibrordi socius, primus Vltraiectinæ Ecclesiæ Archidiaconus, in Batauis ac Frisijs rem Christianam egregiè promouit, Egmundæ in Hollandia conditus. Vita eius à cœnobitis Medelocensibus circa an. 990. est conscripta. In eius honorem *Theodoricus II.* Hollandiæ Comes illustrem Benedictinorum Abbatiam fundauit: de qua fusè Ioannes Becanus, Ioannes Leidanus, & alij rerum Batauicarum scriptores, & nos in Orig. Benedictinis.

S. ODVINVS presbyter & martyr.

HVgardiæ, quod est municipiū celebre diœcesis & ditionis Leodicensis, est vetustum Canonicorum S. Gorgonij collegiū, quod initia ac dotē suam debet *Alpaidi*, Caroli Martelli Fran-

Francorum Principis pellici. *Adſer-
uant hi Canonici corpus S. *Oduini*
presbyteri, ab homine impio occiſi,
quod capſæ incluſum deferre ſolent in
publicis ſupplicationibus.

Secundo lapide ab Hugardia & à
Thenis opido, viſitur *Orpium maius*, *Orp le grand.*
pagus Brabantię celebris, in d. Na-
murcenſi: vbi eadem *Alpais*, ad melio-
rem frugem conuerſa, monaſterium
virginum fundarat, quod à Norman-
nis aut alijs barbaris euerſum putatur.
*A*lpaidis autem tumulus in Orpienſi
templo parochiali, retro aram Deipa-
ræ, an. 1618. eſt inuentus.

Iunij 26. die. Martyrol. Rom.

S. SALVIVS Epiſcopus Engoliſmen-
ſis, & S. *Superius* martyres.

SAluius natus eſt *A*ruennæ in parti-
bus *A*quitanicæ regionis. Diſpo-
nente autem diuina ſapientia, ſtudijs
eſt liberalibus eruditus, graduque ſa-
cerdotali ac demum pontificali dig-
nitate

nitate insignitus. Egressus eò terra sua, quia in acquirendis animabus sũma eius feruebat intentio, *Valentianas* in Hannoniam venit. Vbi verbũ Dei populis publicè prædicauit, eosque ac vicinos ad colendum Deum melliflua prædicatione confortauit. Valentianis egressus, dum cogitat *Condatum* opidũ vicinum, in villa quæ dicitur *Breuiticum*, à *VVinegardo* homine impio occiditur, vnà cum socio suo S. *Superio* an.

Valenciennes. *Condet.*

801. Christi octingentesimo primo: vt Sigebertus in Chronico tradit. Sacrum vtriusque corpus Carolus Magnus Imperator, ab Angelo monitus, è terra leuauit, & ad S. Martini basilicam, haut procul à Valentianis sitam, transtulit, monasterio ibidem excitato, quod hodie est Prioratus monachorũ ord. Cluniacensis: in quo etiamnum quiescunt.

S. Saluij vitam ac passionem scripsit *Philippus Haruengius*, secundus Abbas Bonæ Spei, ord. Præmonstratensis in Hannonia, vnà cum eiusdem operibus Duaci an. 1620. editam. Hunc

S. Sal-

S. Saluium Meierus an. 801. non rectè dicit Ambianensem Episcopum fuisse. De quo vide supra 11. Ianuarij.

S. BABOLENVS Abbas.

PRimùm *Malmundario*, pòst *Stabuleto* Abbas præfuit, S. *Remaclo* ad Superos euocato. Corpus eius quiescit Stabuleti: vbi aram habet suo nomini dicatam. Ossa S. *Simetrij* martyris Roma Ladernacum attulit: vt supra 26. Maij retulimus. **Malmedij. Stauelo.**

Victoria Belgarum contra Stadingos seu Stadenses hæreticos. **Staden.**

IN sacris expeditionibus, contra Saracenos, idololatras, & hæreticos iam olim susceptis, Belgarum in primis virtus semper enituit. Hierosolymis captis primum Regem *Godefridum Bullonium*, Constantinopoli subactæ primum ex Latinis Imperatorem *Balduinum Flandrum* nos Belgæ dedimus. In bello contra Stadingos an. *Vide infra die 15. Iulij.*

1234.

1234. nostri item primas tenuerunt. Hi nimirum præsidio paludum freti, cùm Bremensibus Archiepiscopis multos annos obluctati fuissent, nec vlla ratione ad obsequium reduci possent, *Gregorius IX.* Pontifex, publicata sacra expeditione, omnes penè inferioris Germaniæ Principes in eos concitauit. *Henricus II.* Brabantiæ Dux vniuersæ expeditioni præfectus: cui se coniunxerunt *Florentius* Hollandiæ, & *Theodoricus* Cliuiæ Comites, *Gualterus Bertoldus* Machliniæ, *Robertus* Bethuniæ, *Arnoldus* Aldenardæ Dñi, & alij è Nobilitate Belgica plurimi. Clero eminus stante, ac victoriam à Deo exorante, trucidata hostium nouem millia: reliquos fugientes Visurgis fl. *VVezer* absorpsit. Petrus Diuæus, Franciscus Haræus, & alij rerum Brabantinarum scriptores consulantur.

S. ADELINVS confessor.
Iunij 27. die.

FVit S. *Landelini* in pia ad Vrbem peregrinatione, & verbi Dei prædica-

dicatione socius : cum quo & quiescit Crispinij, inter Montes Hannoniæ & Valentianas. Vide 15. Iunij.

Iunij 28. die. Martyrol. Rom.

S. BENIGNVS Episcopus & martyr.

CVius loci Episcopus fuerit, nondũ comperi. Hoc scio, illius ossa Vltraiectum an. 966. Roma per *Baldricum* Episcopum allata fuisse: vt supra 21. Ianuarij dixi.

S. ADILIA virgo. *Iunij 30. die.*

ADilia, sanctimonialis in monte prope Orpium, virginitatem suã Deo consecrauit, & temporibus Childerici Regis in eodem loco multis sãctimonialibus præfuit. Sed cùm esset hospilitate præcipua, videretque pauciores, propter montis molestias, eò conuenire, in decliuioribus ecclesiam S. Martini ædificauit, & ad eam monasterium transtulit cum hospitalitate:

te. Postea bonis operibus plena ex hoc sæculo migrauit, atque in eadem basilica S. Martini honorificè est humata. Eumdem locum, ob merita tãtæ virginis, signis & miraculis celebrem Deus reddidit. Sic fere legitur in Officijs proprijs diœcesis Namurcensis, iussu Ioannis Dauuini, Namurcensis Episcopi, anno 1619. ibidẽ editis. Est autem *Orpium maius*, insignis Gallo-Brabantiæ pagus, in diœcesi Namurcensi, secundo à Thenis opido situs; ossaque S. Adiliæ Orpienses in capsa religiosè adseruant. Vide supra 25. Iunij.

Orp le grand.

S. Othilia.

Alia ab ista, nisi fallor, fuit S. *Odilia* seu *Othilia*, pariter virgo, Rom. Martyrologij tabulis ad diem 13. Dec. adscripta, quæ apud Alsatios in *Altomonte*, seu *Hohenburgensi* sui nominis monasterio quiescit. Chiffletius in sua Vesontione narrat, Othiliam olim in peruetusto apud Bungundos cœnobio Palmensi educatam fuisse, ibidemque sacrum illius velum piè etiamnũ adseruari.

B. Clot-

B. Clotſendis Abbatiſſa.

MAtri ſuæ S. *Rictrudi* in regimine monaſterij Marchianenſis ſucceſſit, & quieſcit ibidem; non tamẽ celitur Officio eccleſiaſtico. Vide 12. Maij.

B. ARNVLFVS Villarienſis.

B. Arnulfus Cornibautius, laicus ſeu Conuerſus, vt vocant, Villarienſis, patria Bruxellenſis, vir prophetiæ dono clarus obijt an. 1228. pridie Kal. Iulij, expletis in Ordine Ciſtercienſi annis ſex & viginti. Vitam eius libris duobus conſcripſit *Goſuinus Boſſutus*, monachus & Cantor Villarienſis, qui apud me ſunt manuſcripti, hactenus typis non editi. Nã quæ de eius vita Franciſcus Moſchus Atrebati an. 1600. ex ſchedis edidit, longè ab his libris ſunt diuerſa.

De alijs opinione ſanctitatis olim in Villario claris, vide Chronicó noſ-

trum Cisterciense, quod Coloniæ edendum curauimus, & infra 20. Aug.

Cerei, seu Candelæ sacræ memoria, Atrebati.

SÆuiente per Galliam epidemica Ignis ardentis, vt vocant, lue, quæ multis annis mortales afflixit (vt Sigebertus an. 1089. & Baronius in Annalibus commemorant) Virgo Deipara, *Lamberto Atrebatensi* Episcopo, & cytharædis duobus, *Itherio* & *Petro Normanno*, noctu in basilica cathedrali orantibus, apparuit, eisque *Cereum* ardentem tradidit, mandauitque vt guttas ex isto cereo in aquam destillarent, & eas ægris, atque Igne-ardente percussis potandas darent, valetudini recuperandæ. Quod quidem cùm ab ipsis præstitum fuisset, innumerabiles pristinæ sanitati sunt restituti. Huius rei historia spectatur hodieque in vestuto marmore expressa, *Atrebati* in templo cathedrali, ad tumulũ eiusdem Lamberti Episcopi, hac addita inscriptione:

La Saincte Chandelle.

Anno

Anno Domini millesimo centesimo decimo quinto, XVI. Kal. Iunij, obijt beatæ memoriæ Lambertus huius Atrebatensis sedis Cardinalis Episcopus. Per hunc restituta est dignitas huius Episcopatus, quæ per multa tempora Cameracensi Episcopo fuerat commendata. Huic Episcopo & duobus ioculatoribus, Itherio & Normanno, beata Maria in hac ecclesia apparuit, dans eis candelam, per quam sanantur ardentes Igne malo.

De hoc eodem Cereo ita Meierus in Annalibus Flandriæ, in rebus gestis anni 1095. *A Lantberto Atrebatium Episcopo comprobatus est memoratissimus ille Atrebatium Cereus, duobus histrionibus, Itherio & Normanno, de cælo (vt ferunt) per Virginẽ Matrem traditus; qui & alios quidem sanare morbos, sed præcipuè contra Ignem sacrum præsentissima præstare dicitur remedia. Vnde & multi alij Cerei, vt Brugensis, Falcobergensis, Bononiensis, Nigellanus, Arkensis, Blandecanusq́ deriuati.* Adde & *Insulensem,* quem Insulis, Flandrorum vrbe, mercatu nobili, in sacello fori adseruant; itemque *Pequicuriensem,* in agro Duaceno, apud Aquicinctum, & alios

Lille.

Pequicourt.

alios alibi celebres. Porrò Cereus ille Atrebatenſis etſi ſæpiùs accendatur, & plures etiam per horas non rarò ardeat, nulla tamen ſui parte minuitur, non ſine ingenti miraculo. Quin imò Cerei à me iam commemorati ex guttis illius vnum in corpus collectis (vt ex ijs maſſa paulatim creſcens hodieque ſpectatur) confecti ſunt. Adſeruatur autem Cereus Atrebatenſis, in ipſius fori ſacello pereleganti, à collegio ſeu Societate ciuium, quam *Ardentiũ* vocãt,iã olim inſtituta,& varijs priuilegijs cohoneſtata; à Societate, inquam,hominum prorſus laicorum, non ſine diuina,vt mihi quidem videtur, prouidentia; ne quis à clericis aut ſacerdotibus, ad quæſtum (vt Religionis noſtrę hoſtes calumniari ſolent) hæc talia confingi ſuſpicetur.

Ceterùm *Sixtus IV.* Pont. Max. rei vniuerſæ hiſtoriam feriò diſcuti, & per Notarios in Acta publica referri mandauit. Clemens verò Octauus Indulgentias ſacellum iſtud viſitantibus impertiuit, diplomate anno 1597. dato.

to. Ne cui autem ista fortasse minùs credibilia videantur, moneo similia legi apud Ioannem Moschum in Prato spirituali, & apud Gregorium Turonensem lib. 1. De gloria martyrum cap. 5. & 32. & alibi.

Præter *Atrebatum*, & loca ab Anselmo Gemblacensi commemorata, fuit & *Tornacum* peste ista, vt appellabant, iguinaria, seu sacro igne grauiter afflictum, vt Mejerus in rebus gestis an. 1092. cõmemorat. Additque eo ipso tẽpore, à *Radbodo* eius vrbis Episcopo, solemnem supplicationem, iræ Dei placandæ, institutam fuisse: quæ hodieque ipso die Exaltationis S. Crucis quotannis haberi solet. Apud Parisienses porrò visitur etiamnum basilica S. *Genouefæ*, *Ardentium*, vt vocant, duratque mali huius ac remedij memoria.

Redeo ad Cereum Atrebatensem. Is anno 1598. (vt altiora non repetã) cùm pax Gallica proclamaretur, duabus ampliùs horis, corã *Matthæo Moulartio*, clero, & populo vniuerso *Atre-*

batensi; nulla sui diminutione, arsit. *Anno* 1600. coram *Alberto Pio* & *Isabella Clara Eugenia*, Belgarum Principibus, & coram varijs proceribus aulicis, per tres ampliùs horas (interruptè tamen) similiter arsit, nulla sui parte diminutus. Quin imò, rogatu eorumdem Principum, ex cera guttatim deliquata globulus compactus, auro solido inuolutus, atque ipsis Principibus dono est datus.

IVLIVS.

Kalendis Iulij. Martyrol. Rom.

S. RVMOLDVS Episcopus, vrbis Machliniensis patronus.

RVmoldus, regia stirpe apud Scotos natus, patria relicta, Christi ministerium caducis rebus omnibus sibi anteponendum putauit. Romam igitur, perfectionis studio, & vt Apostolorum limina viseret, profectus est. In itinere existens, nullam prædi-

dicandi

candi verbi Dei occaſionem prætermiſit. Romæ conſtitutus, Apoſtolorũ & martyrum memorias indeſinenter frequentans, multis oſculis ac lacrymis eas complectebatur, & bellatorũ Chriſti certamina animo ſuo ita repræſentabat, vt totus in martyrij deſiderium raperetur. Sed diuinitus, vt in Galliæ partes deſcẽderet, admonitus, Pontificis obtenta benedictione, Machliniam venit. Ibi ab *Adone* Comite perbenignè exceptus, non multò pòſt ipſius coniugi *Elizæ*, fuſa oratione, fœcunditatem prædixit, & ſuſceptam prolem baptiſauit, ac *Liberti* nomen ei impoſuit. Qui poſtea cùm in flumen incidiſſet, Rumoldi oratione, populo adſtante, demerſus caput aquis extulit, & contra flumen ſurſum ſe attollens, in littus eiectus eſt. Exinde *Libertus*, Danis bello omnia vaſtantibus, in Hasbaniam, vt periculo ſe eximeret, profugiens, ante ipſam *S. Trudonis* arã, victima Deo eſt immolatus. *S. Libertus.*

Rumoldus verò orthodoxam Fidem *Machliniæ*, & vicinis in locis, tanto ſtu-

dio tantoque prouentu plantauit, vt Machlinienſium Apoſtolus meritò habeatur. Hunc igitur ſtrenuè prædicationis obeuntem munus, ſicarij duo
*An.*775 anno ſeptingenteſimo ſeptuageſimo quinto, vulnere capiti inflicto, peremerunt. Vnum cupiditas auri, alterũ ſancti Præſulis, ob commiſſum adulterium, reprehenſio, ad tanti facinoris perpetrationem ſtimulauerat. Corpus eius ſicarij, vt crimen cœlarent, in aquam demerſerunt: ſed diuino deſuper radiante lumine, per *Adonem* Comitem, aquis extractum, in Machlinienſi vrbe conditum fuit: vbi hodieque ſacra eius oſſa adſeruantur in illuſtri ſui nominis baſilica, quam *Notgerus* Epiſcopus Leodicenſis circa an. 1000. Canonicorum XII. collegio auxit, & *Paulus IV.* Papa an. 1559. Sede metropolitana nobilitauit.

Vide 9. April.

Huius eccleſiæ Baldericus Tornacẽſis Epiſcopus lib. 2. cap. 47. in Chronico Cameracenſi, ante ſexcentos annos ſcripto, meminit: *Apud Maſlinas*, inquit, *monaſterium eſt Canonicorum, vbi quieſcit*

quiescit pretiosus Dei martyr Rumoldus, genere Scotus, qui vitam eremiticam ducens inibi martyrizatus est. Hoc autem monasterium ab antiquitate constructum, regalibus emolumentis maximè augmentatur. Ex quo loco colligi posse videtur, ante tempora *Notgeri* (qui anno 1007. obijt) Machliniæ monasterium aliquod fuisse, ab *Adone* Comite fortassis incohatum; quod *Notgerus* postea prædijs & præbendis Canonicorum auxerit.

Ceterùm cuius loci Episcopus fuerit Rumoldus, ante suum ad Belgas aduentum, meritò quis quærat. Hiberni, iuxta Romani Martyrologij tabulas, nuncupant illum *Dublinensem* *Dublin.* in Hibernia Antistitem: Scotus aliquis fortasse dixerit, ipsum *Dumblanensem* *Dumblain.* in Scotia Episcopum fuisse. Hoc scio, Archiepiscopos Machlinienses, insignia sua gentilicia cum insignibus regni Scotiæ mixta, vno in scuto gestare, in honorem ac memoriã patroni sui S. Rumoldi, natione Scoti,

S. REGINA, fundatrix Dononij.

REgina, regio genere & affinitate clara, *Pipini* Francorũ Regis neptis, maritum habuit *Aldebertum*: ex quo decem filias habuit, quæ cælibem omnes vitam egerunt, vt transacto cursu, gratiores Deo occurrerent. Harum
Denain. virginum parentes Dononij ad Scaldim fluuium, secundo lapide à Valentianis, Hãnoniæ vrbe, illustre monasterium ædificarunt, cei filiam suam S.
Vide 8. Oct. *Ragenfredem* seu *Rainfredem* præfecerunt; quæ altera velut Dononij fundatrix habetur. Hinc Baldericus lib. 2. cap. 28. in Chronico Cameracensi: *In vico*, inquit *Duneng*, *beata Rainfredis ex sui iuris rebus cellam fundauit, & sanctimonialibus constitutis ipsa etiam Abbatissa regimonium duxit. Hanc autem postea, incumbente inopia, inclinatam pauci Canonici incolebant: donec consilio Gerardi Cameracensis Episcopi, & Leduini Abbatis Vedastini, Balduinus Comes ad pristinum statum restituit, ibiq; monialibus regulariter insti-*

institutis, Abbatissam nomine Ermentrudē præfecit. Hodie vocantur, aut saltē vocari volunt Canonissæ, vt vocabulo apud omnes noto vtar.

Ceterùm in parochiali ecclesia Dononiensi, visuntur sepulcra *Aldeberti* & S. *Reginæ*, sed corpora sunt eleuata, atque in monasterij ara maiore, argenteis feretris conclusa adseruantur, S. *Ragenfredis* in medio, B. *Aldeberti* (qui tamen non colitur vt Sanctus) in dextro latere, & *S. Reginæ* in sinistro.

Iulij 2. die Martyrol. Rom.

S. MONEGVNDIS vidua.

CHimacum Hanniæ opidum, dioecesis Leodicensis, Principatus titulo nobile, duabus siluis, *Fania* & Theorascia, velut circumdatum, habet collegium Canonicorum & basilicam *S. Monegundi* sacram: cuius ibi olim reliquiæ, in loculo argenteo inaurato (vt & *S. Priscæ* virginis ac martyris, sub Imp. Claudio passæ, in altero *Chimay.*

ro

ro paris pretij loculo) adſeruari ſolét. Sed vtriuſque ſacra oſſa an. 1552. perierunt, Francis opidum incédio vaſtantibus. In medio chori tamen hæc ſupereſt Inſcriptio, verbis Gallicis, quæ Latinè ſic ſonant: *Hic iacet nobilis vir, Ioannes Comes Sueſſionenſis, Dominus Chimaci, qui corpus S. Priſcæ Roma attulit & an.* 1282. *obijt*. Monegundis hiſtoriam Greg. Turonẽſis lib. De vitis patrum cap. 19. conſcripſit. De S. Priſca vide Martyrol. Rom. 18. Ian.

S. GVTHAGONVS confeſſor. *Iulij* 3.

Ooſt-kercke. FVit Regis Scotiæ filius, & pro Chriſto peregrinus, *Oiſt-kercæ*, burgo Flandriæ, in pace quieuit, ibidem cum *Gillone* ſocio ſepultus. Guthagoni corpus *Geraldus* Tornacenſis Epiſcopus anno 1159. è terra leuauit, & in feretrum tranſtulit, *Aldenburgẽſi*, *Dunenſi*, & *Quercetano* Abbatibus præſentibus. Vide Meierum an. 1062. 1065. & 1440.

S. Si-

S. SIDRONIVS martyr.

PAssus est sub Aureliano Cæsare, & sacra eius ossa ex vrbe Roma *Adela*, Balduini Pij, Flandriæ Comitis, vxor, Messenas attulit. Quo loco Canonicorum collegium & Benedictinarum cœnobium an. 1065. instituit: vbi & sacrum velamen, marito orbata, accepit. *Messinen.*

S. BERTA, Abbatissa Blangiaci in Artesia. *Iulij 4. die.*

BErta, nobilissima genere nata, ex *Sigefrido* Comite Pontiuensi filias quinque genuit, *Gertrudem, Deothilam, Emmam, Gesam & Gestam*: ex quibus Emma *VVaraclino* Angliæ Regi postea nupsit. Marito defuncto, virginum monasterium Blangiaci in suo fundo an. 682. ædificauit: quod quidem à Normannis vastatum monachi Benedictini, sumptibus *Hersendis* matronæ, Balduino Barbato Flandris imperante, *Pōthieu.*

in-

instaurarunt, hodieque obtinent. Vide Origines nostras Benedictinas Antuerpiæ an. 1606. & Coloniæ 1620. excusas.

Sigefridus porrò, Bertæ maritus, fuit frater *Adalbaldi* Ducis Duacensis,
12. die Maij. mariti S. Rictrudis Marchianensis, Iperio teste in Chronico suo Bertinẽsi: *Adalbaldi*, inquit, *Ducis fratres fuerunt Sigefridus Comes Pontiuensis, maritus S. Bertæ Blangiacensis, & Erchenaldus Maior domus Clodouei, filij Dagoberti. Erchenaldus, Adalbaldo defuncto, in eius terra reædificauit Duacum castrum, & in eo construxit ecclesiam B. Mariæ Dei genetricis, quæ ec-*
13. Sept. *clesia nunc dicitur B. Amati confessoris. Idem quoque Erchenaldus, consilio B. Fursei, cui valdè familiaris fuit, suis proprijs sumptibus, construxit monasterium S. Petri in Latiniaco, itemq; in Perona, allodio suo proprio,*
16. Ian. *monasterium S. Fursei, in quo ipse S. Furseum sepeliuit, & ipsemet Erchenaldus nunc sepultus requiescit.*

S. Pe-

S. PETRVS LVXEMBVRGICVS, cognomento Thaumaturgus, Auenionensis ciuitatis patronus, colitur ibidem *die* 5. *Iulij*.

FVit is, Dei beneficio, post mortem magnus miraculorũ patrator, quæ iussu Clementis VII. Papæ, à tribus Cardinalibus in tria volumina seu tomos digesta, Auenione exstant in monasterio Cælestinorum, vbi & sacrum eius corpus honorificè adseruatur. Obijt an. ætatis circiter decimo octauo, Christi millesimo trecentesimo octogesimo septimo. Patrem habuit *Guidonem Luxemburgicum*, Ligniaci & Roussij Comitem, ac Castellanum Insulensem, matrem verò *Machtildem Castillionæam*, quæ marito suo S. Pauli in Artesia Comitatum, & Fiennæ dominium in dotem attulit. Ad tumulũ hi versus leguntur:

Faisent des Miracles. 1387. *Lignij. Roussi. Lille. S.Pol. Fiennes.*

Hoc colitur tẽplo, tegitur simul aurea virtus,
Clara Lucemburgi soboles, nitidissima merces,
Orbis & vnus honos, mortali corpore cælum
Trãsfertur, meritu Petrus inter numina numẽ,

Anno

Anno milleno sepelitur, sicq; trecentis
His septem iunges, octoginta superaddens,
Et quinta Iulij, pollens virtutibus altis,
Assiduè à populo veneretur quolibet anno.

Clemens VII. antea Cameracensis Episcopus, qui se pro Pontifice tunc gessit, Cardinalium suorum numero, *Clemens* autẽ *VII. Mediceus*, Fastis Beatorum an. 1527. adscripsit. Diploma nuper Auenione accepimus, *Ioannis Francisci, ex Comitibus Guidijs à Balneo*, Archiepiscopi Patracensis, & Apostolici apud Belgas Nuntij beneficio: quod ad gloriam gentis Luxemburgicæ, quæ tot Germaniæ Cæsares, Bohemiæque Reges dedit, hîc subnectam.

Clementis VII. Papæ diploma.

Dilectis filijs nostris, Præposito, & Canonicis metropolitanæ Arelatensis Ecclesiæ, & Priori ac fratribus domus ff. Cælestinorum, regularis obseruantiæ, ciuitatis nostræ Auenionensis, Clemens Papa Septimus. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Cùm sicut accepimus, iãdiu magno

no Christi fidelium, & potissimùm ciuitatis nostræ Auenionensis, erga B. Petrum de Luxemburgo, & Arelatensis, erga Ludouicum Alamandum, *S. R. E. Cardinalem, & Ecclesiæ Arelatensis Archiepiscopum, quorum corpora,* Ludouici *in Arelatensi, &* Petri *in vestro monasterio respectiuè requiescunt, deuotionis affectus ita emineat, & populi multitudo non solùm ciuitatum prædictarum sed aliarum partium occurrat cõcurratq́; diuersarum, vt in eorum procellis, & in huius sæculi caduci, turbinibus tamquam speciales protectores, fautores, intercessores & adiutores ad Dominum habeantur atque inuocentur.*

Nec mirũ, si Dominus noster Iesus Christus, *cuius pro posse, vt fide dignorum habet assertio, imitatores exiterunt, indies, ipsorum precibus, eos inuocantes, miraculis, ac dolorum & angustiarum subleuationibus adiuuet, opemq́; ferat & auxilium: quandoquidem* Petrus *teneris sub annis, &* Ludouicus, *ipsi, vti accepimus, vitam cælibem castamq́; & inuiolatam exegerint,* Petrus *in decimo septimo,* Ludouicus *verò in sexagesimo, vel circa, ætatum suarum annis,*

vt in eorum vitæ Annalibus traditur, suo Creatori suas purissimas animas reddiderint calcatis huius mundanæ vitæ, quamuis illustri essent orti prosapia, illecebris.

Proinde claræ memoriæ Renatus *Rex Siciliæ & Hierusalem tunc in illis partibus degens, cum multitudine Christi fidelium, miraculorum huiusmodi stupore, vestraq; regulari obseruantia & vitæ exemplaris meritis motus, ecclesias, domum, & conuentum, vestra, instaurauerit, & non parua impensa construi fecerit. Vosq; propterea, ob singulares eorumdem* Petri & Ludouici *virtutes, quæ innumeræ leguntur, nec nō ieiunia, orationes, vigilias & quàm plures Deo gratas & acceptas operationes, quas tunc viuentes, gratia sibi assistente diuina, operabantur, ita vt in cælitum numerum existimētur piè esse relati, cupiatis eorum corpora, quæ vt præfertur in eisdem ecclesias vestris, & locis satis humidis & subterraneis iacent, ad alia, intra tamen ecclesijs vestras, commodiora loca transferre, ipsosq;* Petrum de Luxemburgo, & Ludouicum Alemandum *quorum imagines vbique à fidelibus, longissimis iam annis citra, depingi consueuerunt, pro Beatis coli & venerari posse.*

Nobis propterea, venerabilis fratris nostri Francisci, Episcopi Tusculani, S. R. E. Cardinalis de Claromonte, illarum partium nostrarum Legati de Latere, qui ad eosdem Petrum & Ludouicum nõ paruum gerit adfectum, & vestro nomine, humiliter supplicatum exstitit, vt huiusmodi vestris tam pijs & honestis desiderijs annuere, pro nostri pastoralis officij debito, de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur, qui fideles quoslibet, & præsertim sub sacræ religionis iugo Domino famulantes, ad deuotionem ac venerationem illorum qui Beati habentur, quantum cum Deo possumus, libenter excitamus, vt imitatores illorum existere valeant, vestris hac in parte pijs desiderijs, vtpote ex magno deuotionis feruore prodeuntibus, annuentes; Vobisq́; eorumdem Petri & Ludouici corpora & ossa, ex dictis subterraneis locis, in alia commodiora loca earumdem ecclesiarum vestrarum transferre, & ibidem venerabiliter collocare, & tam vos, quam alij vtriusque sexus Christi fideles, eos pro vestra & ipsorum spirituali consolatione, in vestris ecclesijs & sacellis pro Beatis venerari, sine incursu ali-

cuius demeriti vel idololatriæ seu conscientiæ scrupulo possitis & valeatis, ac ipsi possint ac valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentiū de Apostolicæ potestatis plenitudine, concedimus pariter & indulgemus.

Non intendimus tamen propterea eosdem Petrum & Ludouicum in catalogum Sanctorū esse relatos, donec seruatis debitis solemnitatibus, in Sanctorum canonizatione seruari solitis, ad illorum canonizationem deuentum fuerit. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisq́; contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ aput S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die nona Aprilis, anno millesimo quingentesimo vicesimo septimo, Pontificatus nostri anno quarto. Subsignarat Iacobus Sadoletus, pòst S.R.E. Cardinalis, libris editis clarus.

Pro eiusdem *Petri Luxemburgici*, sui consanguinei, eleuatione ac canonizatione iam olim *Philippus Bonus*, Burgundiæ Brabantiæque Dux institerat: vt constat ex litteris Bruxellæ 30. Ian. an. 1437. ad Patres Concilij Basileēsis scriptis, quæ exstāt inter Acta eiusdem Concilij.

Quod ad *Ludouicum Alemandum* seu *Alamannum*, à Clemente VII. pariter in Diuos relatum, attinet, is nobili apud Burgundos familia Arbanensi natus, primùm Maclouiensis in Britannia minore Episcopus fuit, pòst Arelatensis Archiepiscopus, ac demum Cardinalis. Scripsit nonnulla, & an. 1450. die 16. Sept. ad meliorem vitã transijt, quiescitque in metropolitana sua ecclesia Arelatensi. Durante schismate, per Eugenium IV. Papam titulo Cardinalis priuatus fuerat; sed schismate exstincto, Nicolaus V. Eugenij successor restituit, seu potiùs creauit ipsum tit. S. Cæciliæ Cardinalem. *B. Lud. Alamannus. D'Arbã*

De S. NVMERIANO LIV. Episcopo Treuerensi vide supra pag. 303. *S. Numerianus.*

S. GOAR presbyter in pago Treuerensi. *Martyrol. Rom. 6. Iulij.*

FLoruit an. 600. & res eius gestas descripsit Wandelbertus, à Surio editus.

S. GODELEVA martyr.

S. Godeliene.

SEcundo lapide ab Ostenda, Flandriæ opido (quod triennalis obsidio nostra ętate nobilitauit) *Gistella* seu *Gestella* municipium visitur: quo loco Godeleua, iussu Bertulfi mariti, à ministris domesticis duobus, an. 1070. est strangulata. Estque ibidem postea insignis virginum Benedictinarũ Abbatia, per Bertulfi ex altera coniuge filiam, constructa. Ob bellicos furores Brugensi in vrbe moniales nunc domicilium habent. Godoleuæ historiam *Drogo* monachus S. Winnoci Bergensis, pòst Episcopus Morinensis, ad *Rathbodonem* Episcopum Tornacensem (qui beatæ martyris corpus an. 1088. eleuauit) accuratè conscripsit; legiturque apud Surium.

Iulij

Iulij 6. die. Martyrol. Rom.

S. WILLIBALDVS, primus Eiſtatenſis in Germania Epiſcopus.

CVm S. *Bonifacio*, Germanorum Apoſtolo (cuius & vitam ſcripſit) in Euangelica prædicatione laborans, multas gentes ad Chriſtum conuertit. In Germaniam circa an. 728. venit; anno 742. *Ratiſponenſi*, & anno 743. *Liptinenſi* Synodo interfuit. Vide ſupra pag. 219. & 279.

S. CONSVL, Epiſcopus V. Comenſis.

COnſul ex opido Noueſio, ad Rhenum haut procul à Colonia Agrippina ſito, ortus, S. *Abundio* in Epiſcopatu eſt ſubrogatus. Quo in munere adeò ſe piè & præclarè geſſit, vt non modò apud homines laudem cõſequeretur, ſed & cùm diem ſuũ obijſſet (quòd Nonis Iulij contigit) in Sãctorum numero haberi, coliquе hac *Nuys.*

die ab Ecclesia Comensi meruerit. Floruit circa annum 550. & corpus eius, cum corporibus aliquot aliorum SS. Episcoporum, in maiore basilica Comensi adseruatur. Sic fere Ph. Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ.

S. GRIMBALDVS Abbas. *Iulij 8. die.*

Tournay. Terouane. NAtus est Tornaci Neruiorum, aut vt alij volunt, Teruanæ Morinorum. Grandior factus monachis Benedictinis Audomaropoli ad S. Bertinum se adiunxit. In Angliam profectus, ab *Alfredo*, West-Saxonum Rege, *VVinchester.* Wintoniæ in nouo monasterio *Hidensi* Abbas est constitutus; vbi & obijt. Vitam eius scripsit *Gotzelinus* monachus Bertinensis, à S. Anselmo Archiepiscopo Cantuariam ad S. Augustini cœnobium euocatus: quo in loco non solùm *Grimbaldi*, sed & vitas SS. *Augustini, Laurentij, Suithuni, Erkenwaldi, Iuonis, Eadgithæ*, *Milburgæ*, & *VViteburgæ* descripsit.

S. LAN-

S. LANDRADA Abbatissa & fundatrix Belisiensis.

S*Ancta Landrada virgo, beato Lamberto, Episcopo Leodicensi, post martyri, familiarissima, beato item VVillibrordo Episcopo deditissima, cœnobium sacrarum virginum proprijs sumptibus & patrimonio, in saltu Beyla construxit, temporibus Pipini & Carolomanni. Eadem inter reliquas Christi virgines S. Amalbergam, præclaræ nobilitatis & sanctitatis virginem, dignis moribus informauit.*

Ceterùm S. Landradæ corpus, vnà cum S. Landoaldi sociorumq́; corporibus, ex villa VVintreshoue, ad S. Bauonis Gandense monasterium an. 980. translatum est. Hæc ex vetusto Gandensi Chronico ms. desumpsimus.

Errant autem qui S. Landradum, monasterij Belisiensis fundatricem, tradunt fuisse Caroli Martelli filiam. Landrada namque Martelli filia, non virgo, sed nupta fuit, & ex marito suo *S. Godegrandus.*
Sigiramno reliquit filium S. *Crodegan-*

gum seu *Godegrandum*, Metensem Episcopum; vt rectè Molanus obseruauit.

Est autem Belisia vulgò *Munster Bilsen*, hodie nobilium Canonicarũ collegium, in ditione Leodicensi, prope

Bilsen. Belisiam, eiusdem nominis in Hasbania opidum: vbi S. *Amor* confessor, infra 8. Oct. laudandus, quiescit.

S. Auspicius. De S. Avspicio IV. Treuerensi Episcopo vide supra pag. 160. & 301.

V. Petrvs Eremita.

Huy. HVium opidum est ditionis Leodicensis, Mosæ adsitum; cuius opidi muris adhæret illustre Canonicorum regularium cœnobium, vulgò

Neumostier. *Nouum monasterium* nuncupatum, quod *Petrus* re & cognonime *Eremita*, ex Terra sancta in Europam reuersus, sumptibus *Cononis*, Comitis Montis Acuti,

Montaigu. & *Lamberti* Comitis Claro-montani

Clermõt ædificauit. Fuit is patria Ambianensis, æterna laude dignissimus, quòd temporibus *Vrbani II.* Papæ, non solùm primus belli sacri buccinator, sed etiam

etiam ductor copiarum militarium in Syriam anno. 1096. fuerit. De rebus ab illo præclarè gestis fusè tractant Guilielmus Tyrius, & alij bellorum sacrorum scriptores, quos consule.

Petrus porrò in Europam, captis per nostros Hierosolymis, reuersus, in suo illo Nouo monasterio, pijssimè vixit, & anno demum millesimo cen- 1115.
tesimo decimo quinto, in Domino obdormiuit. Elegerat vir humilis sepulturam in cœmiterio, sed inde trāslatum est corpus eius ad cryptam: vt patet ex Registro Anniuersariorū illius loci, in quo sic legitur.

Anno Dominicæ Incarnationis millesimo ducentesimo quadragesimo secundo, Indictione decima quinta, XVI. *Kalendas Nouēbris, Hamanus Abbas secundus, totusq; huius ecclesiæ Noui monasterij conuentus, diuino vsi consilio, transtulerunt reliquias D. Petri venerabilis sacerdotis, dicti Eremitæ, à loco extra ecclesiam, scilicet à stillicidio ipsius templi versus Australem plagam, contra altare S. Stephani protomartyris, vbi olim humilitatis caussa in sarcophago lapideo, tumba marmo-*

marmorea desuper constructa, decenter humatæ fuerant, & in crypta eiusdem ecclesiæ ante altare Apostolorum Philippi & Iacobi, cum Missarum solennijs, pulsantibus signis, Abbate & Priore exequias peragentibus, cũ calice plumbeo, vini meri pleno, in signum sacerdotij, vt mos est, honorificè tradiderũt sepulturæ; euolutis à die obitus annis fermè centum & triginta. Cumq; vt prædiximus, dicti venerabilis Petri, à quodam sacerdote, de tumulo leuarentur reliquiæ, Abbate & conuentu circumstantibus; inuentum est caput, ad modum monachi, tonsuram habẽs clericalem, atque crines omnes, & crispos circa coronam abundanter respersos. Sed & cilicium, vt credimus, de pilis camelorum cõtextum, circa lumbos inuentum est: vt ipse cùm esset in carne, tamquam fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, non immemor fuit illius præcepti Domini, dicentis, Sint lumbi vestri præcincti.

Inscriptio lapidis sepulcralis.

ANno Dominicæ Incarnationis millesimo ducentesimo quadragesimo secundo,

do, XVI. *Kalendas Nouembris, trãslatæ fuerunt in istam cryptam reliquiæ Petri venerabilis sacerdotis & eremitæ, huius basilicæ fundatoris: qui obijt anno millesimo centesimo decimo quinto. VIII. Idus Iulij.*

In opido Huiēsi est aliud illustre monasterium, Ordinis *Crucigerorũ* caput, à *Ioanne Apiano*, Leodicensi Episcopo, dotatũ. Ordinē istum circa an. 1216. viri quinque admodum pij, sub regula S. Augustini, incoharunt, *Hugone* Cardinale & Apostolico per Germaniam Legato primùm, pòst *Innocentio IV.* Papa probante. De quo vide Origines nostras Monasticas lib. 1. cap. 13.

Primam porrò ecclesiolam in honorem Deiparæ Huij S. *Maternus*, Petri Apostoli discipulus, construxit: quam *Bozo* Archidiaconus auxit, Canonicis XV. in ea collocatis. Quibus alios totidem *Theoduinus* Leodicensis Episcopus adiecit, & Huiensem basilicam Marianam, à fundamentis per se reædificatam, vnà cum B. Lietberto Cameracensi Episcopo, anno 1066. consecrauit. Huic Theoduino *Colleg. Huiensis*

Stepha-

Stephanus IX. Papa, Gothelonis Lotharingiæ Ducis filius, & olim basilicæ S. Lamberti Leodici Canonicus, *superhumerale*, gēmis & vnionibus ornatum, in humeris deferendum, transmisit; vt Ioannes Placentius rerum Leodicensium scriptor commemorat. Illud ipsum *superhumerale* Leodici, inter sacras reliquias, & cimelia basilicæ S. Lamberti magnâ curâ adseruatur. Est instar balthei militaris, quo humeri tegi solent, compositum: & consueuerunt Episcopi Leodicenses, in solemnibus Missis ac supplicationibus si non istud ipsum superhumerale (ne videlicet frequenti vsu arteratur) saltem aliud simile, atque ad eius formã adaptatum ornamentum in humeris gestare. Atque hinc natum existimo, vt S. Lamberti effigies cum istiusmodi *superhumerali* vulgò pingatur.

Pallium Ceterùm disputant nonnulli, num istud *superhumerale* idem sit quod *palliũ*. Pallium inquam, quod *insigne est Archiepiscopalis dignitatis*, vt Paschalis II. appellat. Quo quidem *Pontifex Maximus*

mus, Patriarchæ, Primates, & *Metropolitani* siue *Archiepiscopi* tãtummodo vti possunt, & ex priuilegio Apostolico, pauci Episcopi, vt in Germania *Bambergensis*, in Italia *Ostiensis, Papiensis* & *Lucensis*; vt libro De vocibus Ecclesiasticis Onuphrius Panuinius adnotauit. Quo loco idem Onuphrius pallium sic describit: *Pallium est fascia ex candida lana contexta, habens desuper circulum humeros constringentem, & duas lineas ab vtraque parte deplẽdentes, cum quattuor crucibus.*

Scio autem pallium à quibusdam & *superhumerale*, sed lata significatione, nuncupari. At si Onuphrij definitionem sequimur, istud superhumerale, ad Theoduinum à Stephano IX. missum, aliud à pallio ornamentum est censendum.

Porrò inter varia ornamenta, apud Iudæos in veteri Testamento, Pontifici propria, fuit & *ephod* seu *epomis*, & *superhumerale*, quod à Iosepho lib. 5. c. 15. etiam *diplois* & *stola hieratica* dicitur. Eius itaque generis ornamentũ

& in

& in Ecclesia Christiana cur vsurpare non liceat?

Vt vt sit, illud constat ex Fulcuino Chronographo Laubiensi & *palliũ Archiepiscopale Richario*, Leodicensi Episcopo, à Ioanne Papa, *Rationale* autem *Alberoni II.* ab Innocentio II. transmissum fuisse.

S. AGILOLPHVS Episcopus Coloniensis & martyr. *Iulij 9. die.*

ANno 714. ad *Pipinum Heristallium*, Iupiliæ, haut procul à Leodico, ægrotantem venit, cùm S. Suitberto Episcopo, vt supra Kalendis Martijs diximus. Occisus est *Amblauæ* in Arduenna, ac sepultus Malmundarij, indeque Coloniam delatus per S. Annonem Archiepiscopum, qui ipsum in suo ad Gradus monasterio collocauit.

Gorco-

Gorcomienses martyres.

ARkelana gens, apud Batauos vetustissimæ nobilitatis, multos insignes Toparchas protulit. Inter alios fuit *Ioannes*, qui Gorcomium seu Gorinchemium, paulò infrà, vbi Rhenus (Vahalim accolæ nuncupant) Mosæ flumini coniungitur, in ripa amnis condidit, non ignobile hac nostra ætate opidum, & ob portus commoditatem conuehendis distrahendisq; mercibus longè aptissimum. Nam Linga fluuius ex Betua (vnde Batauiæ nomẽ Romani fecerunt) regione fecundissima, defluens, magno incolarum commodo, per opidum labitur, & Rheno ac Mosę nobilissimis fluminibus illicò miscetur. *Arkel.* *Betuvve*

In hoc opido fuit insigne Franciscanorum monasterium, ex quo vndecim sodales, cum alijs aliquot sacerdotibus, *Brilam* Hollandiæ opidum à Caluinistis (quos *Geusios* Belgæ vocãt) abducti, ibidem laqueis suspensi, an-

1572. millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, die 9. Iulij, pro fide Catholica, mortem fortiter obierunt. Historiam martyrij fusè scripsit *Guilielmus Estius*, Doctor Theologus & Cancellarius Duacensis, ibidem anno 1603. editam; compendiosè autem *Petrus Opmerus*, Antuerpiæ cum Notis Henrici Sedulij an. 1619.

Horum martyrum ossa clanculum effossa, & per fidos homines Bruxellam allata, ibidem pro magna parte adseruantur in templo Franciscanorum, inauratis arculis inclusa. Partes aliæ varia per opida sunt distributę, & cum honore adseruantur à Franciscanis Louanij, Athi, Cameraci, Valētianis, Antuerpiæ, Thenis, Trudonopoli & alibi.

Nomina XIX. martyrum, Brilæ simul interfectorum, ac primùm XI. Fratrum Minorum cœnobij Gorcomiensis.

NIcolaus Picus Gorcomiensis, Guardianus.

Hiero-

Hieronymus Werdanus, Vicarius.
Theodericus Emdenus, Amorfortius.
Nicaſius Ioannis Hezius.
Willchadus Danus.
Godefridus Meruellanus, Sacriſta.
Antonius Werdanus.
Antonius Hornarienſis.
Franciſcus Rodius, Bruxellenſis.
Petrus Aſcanus, laicus.
Cornelius Wicanus, laicus.

Nomina reliquorum VIII. martyrum.

LEonardus Vecchelius, Buſcoducenſis, Parochus Gorcomienſis.
Nicolaus Poppelius Weldanus, alter Parochus Gorcomienſis.
Godefridus Dunæus, Gorcomienſis.
Ioãnes Oiſteruicanus, ord. S. Auguſtini Canonicus regularis.
Ioannes, ord. Prædicatorij religioſus.
Adrianus Hiluari-Becanus, ord. Præmonſtratenſis.
Iacobus Lacopius, Aldenardenſis, eiuſd. ordinis.
Andreas Walteri, Parochus Heinortẽ-(ſis.

Matthiæ Houij, Machliniensis Archiepiscopi, diploma de translatione Gorcomiensium martyrum.

MAtthiæus, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Mechliniensis, omnibus Christi fidelibus, has visuris, seu legi audituris, notum facimus, quòd die 18. Iunij an. 1616. R. in Christo P. Andræas Sotus, Serenissimæ Isabellæ Claræ Eugeniæ, Hispaniarum Infanti, Principi nostræ, à sacris cõfessionibus & FF. ord. Minorum per Belgiũ & alias prouincias generalis Commissarius, ad nos destinarit probos duos viros N.N. deferentes ad nos certa ossa, caput scilicet vnũ, cùm frustulis aliorum capitum, aliaq́. satis grandia ossa, vt & tanquam reliquias martyrum Gorcomiensium; vt easdem reliquias visitare, & narrationem dicti N. examinare & censere vellemus, eaq́. officia præstare, quæ ab Antistite Ordinario circa eiusmodi rem facienda viderentur.

Nos itaque nolentes nostro officio deesse, ossa hæc diligenter inspeximus, & narrationis prædictæ serie examinata, eiusq́. auctoris

ris qualitatibus expensis, testium etiam diuersorum fide dignorum grauitate perpensa, censuimus & præsentium tenore nos censere declaramus, vera hæc esse martyrum Gorcomiensium ossa, veram item narrationem generosi ac zelosi Domini N. & proinde sancta hæc ossa tamquam veras martyrum reliquias, publicæ venerationi fidelium exponendas decernimus, auctoritate nostra Archiepiscopali & ordinaria. In quorum fidem hæc manu & sigillo nostris signauimus Mechliniæ die 22. *Iunij* 1616.

Iulij 10. *die. Martyrol. Rom.*

S. AMELBERGA virgo.

BElisiæ à S. *Landrada* pijs moribus institutã fuisse tradunt. Diu vixit, ac demum an. 772. obijt, in sui iuris villa *Tamisia*, seu *Tempseca* ad Scaldim, *Tamise.* in diœcesi Gandensi; vbi hodieq; tumulus eius ostenditur, & vitæ historia *Tẽpsick.* ms. adseruatur. Corpus virgineũ *Balduinus Ferreus*, Flãdriæ Comes, an. 870. ad Blãdiniense monasteriũ transtulit.

S. AMELBERGA vidua, eiusque maritus B. *VVitgerus.*

WItgerum Condati ac Verginiaci Dominum fuisse tradit Diuæus l. 1. c. 3. rerum Brabãticarum. Sanctũ virum ac Comitẽ Baldericus in Chronico Cameracensi lib. 1. cap. 16. nuncupat. Idem fuit Dominus in *Ham,* vico pagi Bracbatensis inter Bruxellam & Machliniam: vbi hodieque est celebris memoria S. Pharaildis. Ceterùm tractus iste Brabantiæ, olim Lotharingia, scilicet inferior nominabatur. Quo fit vt suspicer S. Pharaildem in *Ham* aut vicino loco, primùm corpore quieuisse, indeque ab *Agilfrido* Abbate Gandensi, eodemque Episcopo Leodicensi, Gandauum circa an. 775. fuisse translatam.

Ian. 4.

Witgerus porrò sæculi curis valere iussis, demũ factus est monachus Laubijs ad Sabim fluuium; vt Molanus & alij tradunt.

S. AMELBERGA, maritum imitata, totam

totam se Deo pariter consecrauit, & Laubijs post mortem pariter est condita. Inde Binchium Hannoniæ opidum, anno 1449. cùm alijs septē Diuis translata, quiescit ibidem in capsa argentea. Habuit autem S. Amelberga duos maritos, *Theodoricum*, ex quo S. *Pharaildis*, & *VVitgerum*, ex quo S. *Emebertus*, cùm SS. sororibus *Rainilde* & *Gudila*, prodijt. Alij vnicum Amelbergæ cùm Witgero coniugiū agnoscūt, & ex eo sanctas proles quinque, *Emebertum, Rainildem, Pharaildem, Ermelindē* & *Gudilam*. Cuius opinionis fuisse videtur Baldericus loco citato. Sed cùm Normannorum vastatio multas Sanctorum historias deleuerit, non est mirum in hisce minutioribus inter se discrepare, & hærere posterioris ætatis scriptores. *Apr.* 18. *Ian.* 15. *Iul.* 16. *Ian.* 8.

S. ETTO Episcopus.

ANno 651. aut circiter *Ettonem*, *Bertuinum*, *Eloquium* aliosque multos ex Anglia, Scotia, & Hibernia venien-

nientes, verbum Dei apud Belgas ſeminaſſe, commemorant Sigebertus Gemblacenſis & alij.

S.Ze. S. ETTO ſiue Hetto Epiſcopus & confeſſor, natione Hibernus ſeu Scotus, quieſcit in Lætienſi Hannoniæ

Feſcau. cœnobio. Obijt in Fiſciaco, olim monaſterio, nunc Prioratu dependente à Lætienſi Abbatia, iuxta Aueſnas Hānoniæ opidum. Vide Baldericum lib. 2. cap. 34. in Chron. Cameracenſi.

S. BERTVINVS pariter Epiſcopus & confeſſor, quieſcit in Malonia, Canonicorum regularium cœnobio, apud Namurcum. Vide infra 11. Nou.

S. ELOQVIVS, poſt B. Furſeum Latiniacenſis in Gallia Abbas, à S. *Eligio* Nouiomenſi Epiſcopo ſacerdos eſt ordinatus. Quieſcit in Walciodorenſi Benedictinorum monaſterio, in diœceſi Namurcenſi; vbi & vita eius ms. legitur, à S. *Forannano* Archiepiſcopo, vt putatur, conſcripta. Vide 3. Dec. 16. Ian. & 30. April.

Præter hos & alij multi viri pij Hiberni ſiue Scoti, in his *Adalgiſus*, *Mombulus*,

bulus, VVasnulfus, Autbodus, Gobanus, Corbicanus, isto æuo floruerunt.

S. ADALGISVS, Ettonis frater, quiescit in monasterio S. Michaelis in Therascia. Eorumdem frater fuit S. GOBANVS. Vide supra Iunij 2. die.

S. MOMBVLVS Abbas in Latiniaco, à B. Eligio, Nouiomensi ac Tornacensi Episcopo, potestatem per vniuersam diœcesim concionandi accepit. Colitur à Nouiomensibus 18. Nou.

S. WASNVLFVS Episcopus, B. Vincentio in Altimontensi monasterio, à se fundato, agenti familiaris exstitit. Quiescit Condati, apud Hannones, in Canonicorum basilica. Vide 1. Oct. *S. VVasson.*

S. AVTBODVS, siue Aubodus confessor, in pago *VVancourt*, haut procul ab Atrebato, Christum prædicauit, & ibidem vt patronus ecclesiæ 21. Nouembris colitur. Obijt circa an. 680. in diœcesi Laudunensi. *S. Obode Laon.*

S. CORBICANI fit mentio in vita S. Adalgisi. De singulis fusè tractat *Petrus Lombardus*, Armacanus Archiepiscopus, noster olim Louanij in Philoso-

losophicis ac Theologicis præceptor, in suo De rebus Hiberniæ commentario: quem vtinam breui in lucẽ proferat! Exstat quidem Catalogus Sãctorum Hiberniæ, ab *Henrico Fitz-Simonio*, Soc. Iesu Theologo, & Nomẽclatura Scoto-Britannorum Sanctorum, à *Thoma Dempstero*, Bononiensi Professore edita: sed prolixiores ab vtroque commentarios exspectant istarum rerum curiosi.

B. PACIFICVS ex ordine Minorum.

INter Belgica Franciscanorum monasteria, quæ plurima sunt, cæteris antiquiora censentur *Lendiense*, *Atrebatense & Valentianense*, quæ constructa fuere temporibus B. *Pacifici*, primi in Francia Ministri prouincialis. Fuerat is per S. Franciscum mundi fluctibus extractus, & post præclaram Ecclesiæ & Ordini Seraphico nauatam operã, obijt in monasterio Lendiensi in Artesia; vbi monumentum eius visitur cum hac inscriptione, *Sub hoc lapide recon-*

Lens. Arras. Valenciennes.

condita seruantur ossa sacra beati Pacifici, Ordinis Minorum, qui ipse primus fuit prouinciæ Franciæ Minister. Vide Bonauenturam cap. 4. in Vita S. Francisci, Gonzagam in Historia Seraphica, & Henr. Sedulium in libro De Belgicis ord. Minorum monasterijs, nondum typis edito.

S. HILDVLFVS LVIII. Episcopus Treuerensis. *Iulij* 11. *die.*

HVnc claro Neruiorum genere ortum Pipinus Francorum Rex, petente clero ac populo, Treueris Episcopum constituit. Post aliquot autem annos, cū tribus monachis, Spinulo, Ioanne & Benigno, in diœcesis Tullensis siluam, quæ dicitur Vosagus vel Vogesus, secessit, vbi & obijt. Vitam eius scripsit Bruno Tullensis Episcopus, pòst Leo IX. Papa nuncupatus, vt testatur Molanus in autographo Natalium Belgicorum, quod Louanij exstat apud Philippum Zangrium bibliopolam.

S. BA-

S. Basinus. S. Lutuinus.

S. BASINVS LV. Episcopus Treuerensis colitur IV. Nonas Martij, diciturque oriundus ex Ducum Lotharingiæ progenie, & auunculus *S. Lutuini* sui successoris. Vide Brouuerum, & supra pag. 303.

De Reliquijs illustrioribus ecclesiæ Tungrensis.

TVngri, veteres Galliæ Belgicæ populi, à Cornelio Tacito, Plinio, & alijs antiquis scriptoribus celebrãtur. Horum metropolis fuit *Aduatuca*, seu *Atuacutum*, cuius Iulius Cæsar in Commentarijs de bello Gallico & Ptolemæus meminerunt: vt eruditi non pauci arbitrantur. Hodie exiguũ est opidum, vulgò *Tongeren* nuncupatum, ad Iecoram fluuiũ, tertio à Leodico milliari, quod olim lõgè amplissimũ fuit: vt antiqua mœnia seu muri, in agro suburbano exstantes, etiamnum testantur.

In hoc opido fuit olim cathedra Episcopalis, quam inde *S. Seruatius* Traiectum

iectum ad Mosam, & postea *S.Hubertus* Leodicum transtulit. *Pag.296 & seq.*

In dicto opido Tungrensi est insignè templum Deiparæ sacrum, in quo *Otgerus* Episcopus Leodicensis Canonicos XX. constituit. Idem basilicam, ab Hunnis euersam, rursus ædificandam curauit; vt ex illius loci monumentis accepimus.

In templo isto variæ Sanctorũ reliquiæ adseruantur, quæ singulis septénijs, die XI. Iulij, & quindecim proximè insequentibus, solemniter populis vndique confluentibus solent ostendi. Sunt in his,

Brachium *S.* Materni, primi Tungrensis Episcopi, eiusque Pedũ Episcopale.

Brachium *S.* Laurentij, cum parte capitis & scapularum eiusdem.

Lac, & pars ex velo capitis B. Mariæ.

Digitus *S.* Ioannis Baptistæ.

Pars reliquiarum *S.* Vrsulæ, & capita *S.* Pinosæ & *S.* Oliuæ, eius sodaliũ.

Ossa quædam *S.* Sebastiani.

Velum

Velum capitis & cingulum S. Elisabethæ Lantgrauiæ.

Brachium S. Christophori, & quædam ossa S. Quirini.

Reliquiæ variæ SS. Apostolorum Petri, Pauli, Andreæ, Bartholomæi & Matthiæ.

Pars Crucis Dominicæ.

Vna ex spinis Coronæ Domini, & aliæ Reliquiæ variæ: quæ hoc ipso anno 1622. quo ista scribebamus, ingēti ceremonia, publicè sunt ostensæ. Quod & Treueris, Coloniæ, Aquis-Grani, & Traiecti ad Mosam est factum.

S. MILDRADA virgo. *Iulij* 13. *die*.

Deuēter DAueutriēsis diœcesis, per Paulum IV. an. 1559. constituta, præter Dauentriam complectitur Campos, Suollam, Hasseletum, Hattemium, Steinvicum, Vollenhouiam, Sutphaniam, Harderuicum, Dousburgum, Lochemium, Dotechemium, Elburgum, Grollam, Oldesaliam, cum ali-

quot

quot opidulis Tuentiæ, & Lingam, cum 250. ampliùs pagis. In cathedrali *S.*Lebuini basilica Dauētriensi, quæ est XX. Canonicorum, adseruari solet pars reliquiarum *S. Mildradæ* virginis *A*nglicanæ, & corpora *SS. Lebuini* & *Marcellini*. Vide 14. Iulij, & 12. Nou.

Iulij 14. *die. Martyrol. Rom.*

S. MARCELLINVS presbyter, Transisalanæ prouinciæ Apostolus. *Ouer-issel.*

FVit *SS.VVillibrordi* & *Suitberti* Episcoporum æmulator in prædicatione Euangelica. Gregorij Vltraiectensis Episcopi hortatu, in *Drenta, Tuenta, Oldensalia, Dauentria,* & reliquo tractu *Transisalano*, cùm *S.Lebuino*, maximè laborauit. Demum obijt *Oldensaliæ*, quæ veterum *S*aliorum sedes est, inde Dauentriam trāslatus ad cathedralem S. Lebuini basilicam. *S*cripsit vitam *S. Suitberti* Episcopi: de qua scriptione diximus supra pag. 122. *Oldēseel*

*S.*HEN-

S. HENRICVS Imp. *Martyr. Rom.*

HEnricus Henrici, Carinthiæ & Norici Principis, filius, ex Gisela Burgundionum Regis filia, raro omni æuo exemplo, consentiente *S. Cunegunde* vxore virgine, *de bonis carnis* (vt Tertullianus circumspectè loquitur) *modestam in occulto matrimonij dissimulationem Deo adoleuit*. *Bambergæ* sedem Episcopalem à fundamētis excitauit, omnique suo patrimonio, quod ab Othone Imp. acceperat, impertito locupletauit. Episcopatus alios per incursiones barbarorum grauissimè afflictos, atque inter cæteros *Hildesheimensem*, *Misnensem* & *Argētinensem* instaurauit. Hungariam, *Gisala* sorore Toxo in matrimonium data, vnà cùm Rege, quem postea *S. Stephanum* dixerūt, ad Christi cultum traduxit. Obijt an. 1002. Bambergæ conditus, & in censu Diuorum ab Eugenio III. an. 1152. collocatus.

S. CVNE-

S. CVNEGVNDIS Imperatrix.
Martyrol. Rom. die 3. Martij.

FVit ea *Sifridi* ſeu *Sigefridi* Palatini filia, non Rheni, vt multi prodiderunt, ſed Comitis ad Moſellam: vnde & Moſellanus ſeu Metenſis eſt dictus. Henrico *S*ancto Imp. nupta, mox de tuēda virginitate, vſuque tori abſtinendo, ad exemplum Virginis-Matris cum Ioſepho, & Pulcherię Auguſtę cum Marciano, in omnem vitā conuenit. Poſt obitum mariti, vitta ſacra, loco coronæ, ſumpta, ſolemni ceremonia, ſeſe rebus humanis omnibus abdicauit, & in cœnobio virginū Benedictinarum, Bambergæ à ſe conſtructo, totam ſe Deo mancipauit. Qui plura de vtroque deſiderat, apud Gretſerum in *SS*. Bambergenſibus cognoſcet. Obijt Cunegundis anno 1040.

S. VINCENTIVS Comes Hannoniæ.

VNo eodemque sæculo duæ illustres ac principales apud Belgas familiæ, nimirũ B. *Pipini*, primi Brabantiæ Ducis, & S. *Vincentij* Hãnoniæ Comitis, fecunda Sanctorum sobole mirificè floruerunt. De B. Pipini sacta stirpe supra 21. Februarij diximus.

Ad S. *Vincentium* quod attinet, Emũdus Dinterus, in mss. Brabãtiæ Chronicis, & alij tradunt ipsum fuisse natione Hibernum, & antea Madelgarium, Hibernicè *Maguir* nuncupatum. Si non fuerit natione Hibernus, videtur saltem in Hibernia aliquamdiu vixisse; fortasse cum Dagoberto, Sigeberti Austrasiæ Regis filio, quem à Grimoaldo Maiore domus regiæ, in eam insulam ablegatum fuisse, supra Pag. 112 die 21. Februarij docuimus. Inde porrò in Galliã Vincentius veniens, multos viros Apostolicos, in his *Foillanũ*, *Furseum*, *Vltanum*, *Eloquium*, *Ettonem*, & *Adalgisum* adduxit. Hortatu S. Auberti

ti Cameracensis Episcopi, műdi pompis valedixit, in Alto-mõte ad Sabim fl. monasterium construxit, atque in illud se abdidit. Qui locus frequentia fratrum cùm populosus fieret, vt liberiùs Deo vocaret, Sonegias ad locum secretiorem secessit: vbi alterum sibi ac paucis socijs monasteriũ struxit, quod est præclarũ hodie Canonicorum collegium. Vide Baldericum l. 2. c. 35. & 46. in Chron. Cameracensi. *Hault-mont.* *S.*

Vxorem habuit Vincẽtius S. WALDETRVDEM, fundatricem & primam Abbatissam monasterij in Castri-loco, quod nunc est illustre nobilium virginum Canonicarum collegium Montibus Hannoniæ, vbi & quiescit illius vrbis patrona. *Mons en Hainault.*

Waldetrudis Vincẽtio sanctas proles quattuor peperit, *Landricum* Meldensem in Gallia Episcopum, *Dentlinum* seu *Dentelinum*, Resæ in Cliuia tutelarem, *Aldetrudem* & *Madelbertam*, Malbodienses ex ordine Abbatissas: de quibus vide supra 9. Aprilis. *Meaulx*

S. LIBERTVS martyr.

Libertus, patre Adone, Comite Machliniensi, ortus, anno salutis huma-
883. næ octingentesimo octogesimo tertio (quo tempore Dani & Hunni Machliniam & alia loca vicina vastabant) in Hasbaniam fugit. Porrò impij fugiẽtem insecuti, in templo monasterij Trudonensis, quò tutelæ gratia se receperat, ante ipsam aram S. Trudonis flexis genibus religiosissimè orãtẽ immaniter obtruncant; qui locus etiamnum hodie religionis caussa tapeto tectus visitur. Corpus eius integrum, & alterius anonymi cũ ipso trucidati, in eodem monasterio Trudonensi in cistula conditum, adseruatur. Hæc ex illius loci monumentis deprompta N. Abbas Trudonensis nobiscum an. 1621. coram communicauit.

S. RA-

S. RAGENVFLA virgo.

RAgenufla, virgo nobilibus & copiosis parentibus in Hasbania orta, à tenera ætate senilia exequebatur opera. Quam cùm *Ebroinus* adolescens ad connubium postularet, & parentes nolentem vrgerent, instante die nuptiarum, cùm vna ancillula, ad vicinæ siluæ latibula confugit. Paulò pòst à Christo sponso suo vocata, quæ *A*ngelorum studuerat vitam imitari, eorumdem ministerio subuecta est ad paradisum cælestem. Mox parentes omnibus cognitis, eius corpus honestè sepelierunt, & processu temporis, super tumbam ipsius, ecclesiam sumptibus proprijs ædificauerunt, & Deus miraculis plurimis sanctitatem suæ sponsæ testatam esse voluit. Ita ferè legitur in Officijs proprijs diœcesis Namurcensis, iussu Ioannis Dauuini, Namurcensis Episcopi, anno 1619. ibidem editis. *S. Rainoffle.*

Ceterùm Ragenufla cognatas habuit

buit S. *Gertrudem* Niuellenſem & S. *Aldegundem* Malbodienſem ; & temporibus *Dagoberti* Francorum Regis floruit. Quieſcit in *Aicuria*, Gallo-Brabantiæ pago : ſed Canonicorum collegium inde 1456. tranſlatum eſt Louanium, ad S. *Iacobi* baſilicam parochialem, per Nicolaum V. Papam.

S. BASINVS Rex & martyr.

Drongë. TRuncinij, primo lapide à Gandauo, baſilicam Deiparæ conſtruxit, quam S. *Amandus*, Traiecti ad Moſam Epiſcopus, & Gandauenſium Apoſtolus, monaſterio clericorum decorauit. Locum à Normannis vaſtatum *Balduinus Caluus*, Flandriæ Comes, an. 883. inſtaurauit. Sed clericis, qui regularem vitam abiecerant, an. 1137. Canonici regulares ord. Præmonaſtratenſis ſucceſſerunt, *Iuano* Comite Aloſtano procurante. De S. *Aldegunde*, Baſini filia, 20. Iunij, & S. *Gerulpho martyre*, Truncinij pariter quieſcentibus, egimus ſuis locis.

S.Teren-

S.Terentianus Duaci, *S.Florentius* Atrebati, *S. Seuerinus* Valentianis, *S. Victor* Insulis, *S.Helena* Bruxellis, *S.Deppa* Tornaci, & *S.Polychronia* Dionanti, martyres in Soc. Iesu collegijs quiescentes, singuli & singulæ cum socio aut socia martyre.

CVm de antiquis in agro Romano cœmiterijs, quæ tribus primis sæculis Sãctorum corpora velut fideli hospitio exceperunt agitur, nequaquã similia hodiernis cœmiterijs, quæ ædibus sacris adiacent, suntque subdiualia, animo fingenda sunt (nec enim tum in propatulo templa passim erãt, neque persecutionum continua tempestas, quæ ad Constantinum vsque Magnum sæuijt, eiusmodi loca permisisset) verùm subterranei recessus, veluti ingentes quędã caueæ aut cellę, quæ processu temporum auctæ sunt, & in ædiculas, in porticus, in ambulacra diuisæ. In quibus non tantùm qui Christianè obdormierant sepeliri,

 sed

ſed etiam qui propter Chriſtum infeſtabantur, abſcondi, & qui ſacris intereſſe aut operari, alijſue pietatis Chriſtianę exercitijs intendere vellet, ſi non planè tutò, certè cum minori periculo verſari poſſent. Tales enim ſibi latebras & ipſos quoque Iudęos, cùm ad necem quęrerentur, ſub humum effodiſſe, *Dio* in Adriano teſtis eſt. Sed ad vrbem Romam (vbi ſedes Imperij, & procella in Chriſtianos atrocior) plurima in primis fuere eiuſmodi, ſub nomine cæmiteriorum, profugia. Nam ad quadraginta tria cœmitetia Onuphrius Panuinius, in libello de Cœmiterijs, & Baronius, in ſuis Annalibus collegit; quæ ab vtroque ijſdem ferè nominibus, etſi non nihil inuerſo ordine, numerantur.

To.2.

Quorum quidem vetuſtiſſimū meritò recenſetur ab Onuphrio cœmiterium *Oſtrianum*, in via Salaria, tertio ab Vrbe lapide: ſiquidē in eo B. Petrus multos baptizaſſe dicitur. De quo Protonotarius S.R.E. in Actis Liberij Papæ cap. 3. ſic ait: *Erat non longè a cœmi-*

Oſtrianū cœmiteriū.

Tom.1.

cœmiterio Nouellæ, ad tertium milliarium ab Vrbe, via Salaria, cœmiterium Ostrianum, vbi Petrus Apostolus baptizauit.

Inter celeberrima verò cœmiteria fuerũt hæc tria, *Vaticanum, S. Calixti*, & *S. Priscillæ*. Nam in Vaticano plurima antiquissimorum Pontificum corpora sita sunt, vt S. *Petri* Apostolorum principis, *Lini, Cleti, Anacleti, Euaristi, Xisti, Telesphori, Hyginij, Pij, Eleutherij, Victoris*, & aliorum. In secundo autem, quod Calixti dicitur, horum ossa condita fuerunt; *Aniceti, Soteris, Pontiani, Anteri, Fabiani, Cornelij, Lucij, Stephani, Sixti II. Dionysij, Eutychiani, Caij, Eusebij*, & *Melchiadis*, & aliorum plurimorũ non Pontificum.

Vaticanum.

S. Calixti.

In cœmiterio S. Priscillæ sepulti fuere, S. *Marcellinus* Papa cum socijs, S. *Marcellus*, Marcellini successor, S. *Siluester*, qui Constantinum Magnum fide Christi imbuit, & aqua baptismi abluit, item *Liberius, Siricius, Cælestinus*, sancti Pontifices. Ibidem præterea sepultæ sanctæ illæ feminæ, *Sabinilla*, cum viro *Prudente*, *S. Pudentiana*,

S. Priscillæ.

& *S. Praxedis*, horum filiæ. Item *Basilla* virgo, & Tornacensium patrona *S. Deppa*, Dionantensium *S. Polychronia*, & Bruxellensium tutelaris *S. Helena*, martyres. Inde & *Anna Maria*, Matthiæ I. Cæsaris coniux, & *Ioannes Godefridus*, Bambergensis Episcopus, beneficio Pauli V. Pontificis, sancta corpora acceperunt, illa quidem terna, hic bina. Indidem & Duacenses *S. Terentianum*, eiusque socium, martyres habent: indidem Insulenses suum *Victorem*, indidem Atrebates suũ *Florentium*, indidem Valentiani suum *Seuerinum*, indidem ciuitates variæ varios sibi patronos impetrarunt.

Cœmiterij S. Priscillæ descriptio.

Ceterùm abest S. Priscillæ cœmiterium tertio ab vrbe Roma lapide, in via Salaria. Supra vnum eius aditum, domus quædam est rustica, seu prædium Collegio Romano Soc. Iesu proprium. Hîc primò in cellas domesticas, deinde ex ijs adiuncto scalarum subsidio, in profundiora spatia descenditur. Ibi sese obijcit cubiculum grande (sic enim antiquitus vocari

vocari ſolita, quæ nunc Sacella appellamus, docet in Notis ad Rom. Martyrologiũ Baronius) quod cubiculum eſt longum pedes circiter quinquagenos, latum porrò altumque trecenos, æqualibus in vtraque dimẽſione ſpatijs, opere lateritio egregiè concameratum, oſtijs hinc inde compluribus ad interiorem ſubterraneam ciuitatẽ (ſic eam vocat idem Baronius) viam commonſtrans. Sed lubet hîc eius verba ex 2. Annali, claritatis auctoritatiſque gratia, attexere. *Mirabile dictu,* inquit, *vidimus ſæpiuſq; luſtrauimus Priſcillæ cœmiterium, haud pridem inuentũ atq; refoſſum, via Salaria, tertio ab Vrbe lapide, quod nullo magis proprio vocabulo dixerimus, præ eius amplitudine, & multis atq; diuerſis eiuſdem vijs, quàm ſubterraneam ciuitatem. Quippe quòd, in ipſo ingreſſu, primaria via ceteris amplior pateat, quæ hinc inde diuerſas vias habeat, eaſdẽq; frequentes, quæ rurſum in diuerſos viculos diuidantur & angiportus: rurſus vt in ciuitatibus, ſtatis locis, velut fora quædam, ampliora ſint ſpatia, ad conuentus ſacros agendos,* eadem-

eademq́, Sanctorum imaginibus ornata; nec desint, licet nunc obstructa, ad lumen recipiendum desuper excisa foramina. Obstupuit Vrbs, cùm in suis suburbijs, abditas se nouit habere ciuitates, Christianorum (tempore persecutionis) colonias, modò autem sepulcris tantùm refertas, & quod legebat in chartis, vel videbat ex alijs cœmiterijs, aliqua solùm ex parte reclusis, tunc pleniùs intellexit. Ita Baronius. Quibus conformia sunt, quæ narrauit & scripsit *Angelinus Gazæus*, Soc. Iesu sacerdos Belga, eiusdem cœmiterij anno millesimo sexcétesimo vndecimo lustrator: cui propter multiplices viarum anfractus, filo Duce, tamquam in labyrintho, vtendum fuit. Qui quidem omissis semitis tritioribus, in eam parté, quæ ad Occasum vergit, ingressus, iam rependo, iam ambulando, demum ad duo stadia promouit, interdumq́ue obseruando notauit, vbi terna ambulacria, alia super alia occurrerent, & in eorum nonnullis, hinc atque hinc defossa in parietibus sepulcra, quaternis ab imo ad summum ordinibus, quædam inscripta,

Anno 1611.

ſcripta, quędam rudia, quędã vacua, quędam plena, nunc Latinis, nunc Gręcis epigraphis, aut in marmore, aut in cruſta, aut in terra lapidoſa exaratis, ſubinde cum lampadibus paruulis, ijſque rudibus ac terreis, nonnumquam adſculptis palmis, & impreſſis his Gręcis characteribus, X. & P. ſeſe mutuo interſecantibus: aliquando cum phialis in ipſum murum iniectis, ſanguinem olim, ſed nunc exſuccum profeſſis. Viſa item ſacella pluſcula, nouenos pedes lata, ęquè & longa, teſtudine ſuperiùs in crucem camerata, vbi altaria etiamnum cernuntur, ſed ablatis lapidibus conſecratorijs concaua: imagines etiam perantiquæ, vt *Ieſu Chriſti*, inter Petrum & Paulum Apoſtolos medij, *S. Ignatij* martyris inter rugitus leonum precabundi, & aliorum Sanctorum, in parietibus depictæ. Quæ ad loca, vt omni pietate, religione, ac ſanctitate pleniſſima, ire crebrò Chriſtiani, reddita Eccleſiæ pace, à temporibus Conſtantini Magni, ac deinceps olim ſunt ſoliti.

In Eze. 12.c.40. liti. *Dum essem Romæ puer*, inquit S. Hieronymus, *& liberalibus studijs erudirer, solebam cum ceteris eiusdem ætatis & propositi, diebus Dominicis, sepulcra Apostolorũ & martyrum circuire, crebroq; cryptas ingredi, quæ in terrarum profunda defossæ, ex vtraque parte ingredientium, per parietes habent corpora sepultorum, & ita obscura sũt omnia, vt propemodum illud propheticum compleatur: Descendant ad infernum viuẽtes: & rarò desuper lumen admissum horrorem temperet tenebrarum; vt non tam fenestram quàm foramen dimissi luminis putes, rursumq; pedetentim acceditur, & cæca nocte circumdatis illud Virgilianum proponitur,*

Horror vbiq; animos, simul ipsa silentia terrent.

Hactenus Hieronymus. Idem se fecisse *Prudentius*, poëta Christianus gloriatur; nimirum iuisse se ad Martyrum cryptas, orasse ad eorum sepulcra, & votorum suorum compotem recessisse. Sic namque de cœmiterio Cyriacę in agro Verano (vt Baronius censet) agens, cantat:

Haud procul extremo culta ad pomaria vallo,
Mersa latebrosis crypta latet foueis.

Huius

Huius in occultum gradibus via prona reflexis,
Ire per anfractus, luce latente, docet.
Inde vbi, progressu facili, nigrescere visa est
Nox obscura loci per specus ambiguum:
Occurrunt cæsis immissa foramina tectis,
Quæ iaciunt claros antra super radios.
Quamlibet ancipites texant hinc inde recessus,
Arcta sub vmbrosis atria porticibus:
Attamen excisi subter caua viscera montis,
Crebra terebrato fornice lux penetrat.
Sic datur absentis per subterranea Solis
Cernere fulgorem, luminibusq; frui.
Mira loci pietas, & prompta precantibus ara
Spes hominum placida prosperitate iuuat.
Hic corruptelis animiq; & corporis æger,
Oraui quoties stratus, opem merui.

Ceterùm quattuor sunt signa seu indicia, quæ conditorum in talibus præsertim cœmiterijs sanctimoniam testantur, videlicet *Palma*, *Character* seu *Characteres Græci*, de quibus supra, *Lampas*, & *Phiala*, quæ isto disticho exprimuntur:

Lampas cùm Phiala, cum Palma, Littera bina,
Sunt certa indubij symbola Martyrij.

De his plura qui volet, *Petrum Hallosium*, Soc. Iesu Theologum, consulat

in

in Triumpho ſacro S. Terẽtiani, Duaci an. 1615. edito, & *Ioannem Macariũ*, Canonicum Arienſem, amicum olim noſtrum, in libro quem hiſce de rebus ſcripſit, breui, vt ſpero, cura *Hadriani Baxij*, I.V.D. & Buſlidiani apud Louanienſes collegij Præſidis, publicandum.

Exemplo cryptarum veterum Romanarũ, maiores noſtri multas olim cryptas in Germania ac Belgio ędificarunt; cùm orationis ſeu ſacrorum conuentuum, tùm ſepulcrorum cauſſâ; quę ſub vetuſtioribus pleriſque tẽplis hodieque ſpectantur: vt *Leodici* ad S. Petrum & S. Crucem, *Traiecti* ad S. Seruatium, *Laubijs* in templo parochiali, *Namurci* ad S. Albanum & S. Mariam, *Gandaui* ad S. Bauonem, *Anderlaci* iuxta Bruxellam ad S. Guidonem, Antuerpię ad S. Walburgam, *Duaci* ad S. Petrũ, & alibi. Et Traiecti quidem in crypta tumulus S. *Seruatij*, Leodici ad S. Petrum tumulus S. *Huberti*, & Laubijs ſepulcra SS. *Vrſmari* & *Ermini* etiamnum ſpectantur.

V. SA-

V. SACRAMENTVM Miraculosum in vrbe Bruxellensi. *Iulij* 15. *die.*

SVmma cum veneratione adseruãtur in vrbe regia, Principumque sede Bruxella, *tres Hostiæ sacræ*, sãguine tinctæ, quas anno salutis 1370. impiæ Iudæorum manus violarunt. Adseruantur, inquam, in primaria vrbis basilica, S. *Gudilæ* sacra, & circumferuntur quotannis, solemnissima supplicatione, medio mense Iulio, Dominicâ die S. Margaritę sacrum pręcedente. Rei gestę & Miraculorum historiã scripsere *Theodericus Loërius, Alardus Amstelrodamus*, & nuperrimè *Stephanus Identius*, Canonicus Bruxellẽsis: ad quos pium Lectorem remitto. ALBERTVS PIVS, eiusq; coniux ISABELLA CLARA EVGENIA, pro singulari sua religione, huic V. Sacramento Miraculoso *Coronam triplicem auream*, adamantibus, vnionibus, gemmisque pretiosissimis distinctam, & alia ornamenta, decem ampliùs aureorũ mil-

Vide 8. *Ian.*

libus ęstimata, annis superioribus obtulerunt ac dicarunt.

Ceterùm *tres* istę *Hostiæ sacræ*, iā inde ab anno 1370. ad hoc vsque tēpus adseruātur prorsus integrę atque illęsę; adeoque à Caluinianis numquā violatę. Quod nota contra *Emanuelē Meteranum*, mendacissimum Belli Belgici scriptorem, *Georgium* cognomento *Abbatem*, Pseudo-episcopum Cantuariēsem, & alios, quos impijssimus libellus, an. 1581. à Geusijs Caluinianis, tyrannicè tunc Bruxellę dominantibus, publicatus fefellit.

S. PLECHELMVS Candidæ Casæ Episcopus, Oldensaliæ patronus.

EX Northumbriæ finibus, claris ortus parentibus S. *Plechelmus*, à prima mox iuuentute humilitatis & modestiæ laude excelluit, & iam tam diuini amoris flamma succensus, corpus suum ieiunijs & vigilijs castigans, orationi sedulò vacabat. Factus adultior, in diuinarum lectione scripturarum erat

rat aſſiduus. Presbyterij verò auctus honore, in pauperes largus fuit, & omni virtutum genere ita adornatus, vt quod in interiore homine veritatis lumen diuinitus acceperat, in operatione quoque perpetuò reluceret. Nec multo pòſt S. *VVironi* aſſociatus, Romam, ad Apoſtolorum Petri & Pauli limina viſenda, cùm eo profectus eſt. *Vide 8. Maij.*

Romæ conſtituti, viſendis locis ſacris operam dabant; ſeipſos ſumma cum deuotione, fideique ardore, ieiunijs, vigilijs, & orationibus aſſiduis, in holocauſtum ſuauiſſimi odoris Domino immolantes. Quos Pontifex Maximus cùm ſapientiæ ac religionis amore inflammatos vidiſſet, in eccleſia principis Apoſtolorum Epiſcopos conſecrauit, & Sanctorum reliquijs ditatos in patriã, ad munus Euãgelicę prædicationis, remiſit. Vbi in eccleſia, quæ *Candida Caſa* dicebatur, Antiſtes factus *Plechelmus*, idolatrię reliquias indefatigato labore penitus extirpauit. Exinde, vt alibi quoque multos Chriſto lucrifaceret, patrio relic- *Beda hiſt. l. 5. c. 24.*

 to

to solo, vnà cum SS. *VVirone* & *Otgero* ad *Pipinum* in Franciam se contulit. Qui eius aduentu maximopere exhilaratus, ad illa Galliç loca ipsum ablegauit, vbi necdum radicitus euulsę erant idololatricę superstitiones.

In illis Galliç finibus *Plechelmus*, multos ad Euangelicæ veritatis lucem perduxit, & deletis inanium Deorum delubris, ad honorem veri Dei complures construxit ecclesias. Post plures verò annos, ingrauescente ætate, misit eum *Pipinus*, ad B. *Petri montem*, nunc S. *Odiliæ* nuncupatum, Rurimundensi opido vicinum, vt in maiore quiete reliquum ibi vitæ transigeret. Sed nec ibi vir sanctus à prædicationis officio destitit. Diuino itaq; operi incessanter vacans, plenus dierum Idibus Iulijs obdormiuit in Domino, & in cacumine montis illius, in ecclesia ad Deiparæ Virginis memoriam constructa, sepultus est, & crebris postea miraculis illustratus. Caput ad hoc *Oldenseel* vsque tempus *Oldensaliæ*, in diœcesi Dauentriensi adseruatum, magna populi

puli religione colitur. Hactenus ex Officijs proprijs Sanctorum diœcesis Ruremundanæ, quæ *Henricus Cuquius*, illius vrbis Episcopus, concinnauit, & Coloniæ anno 1604. typis publicādā curauit.

Porrò *SS. VVironis* & *Plechelmi* Episcoporum, & *Otgeri* diaconi ossa, Ruremundæ in excauata base tabulæ summi altaris, basilicæ cathedralis, cum vetusta hac inscriptione *Partes reliquiarum SS. VVironis, Plechelmi & Otgeri*, cōseruata fuerunt: quæ anno 1571. Geusijs altaris tabulam euertentibus, ipsamque basim intactam relinquentibus, singulari Dei prouidentia, ab Hæreticorum furore sunt defensa. Anno verò 1594. cùm eiusdem altaris basis renouaretur, ibidem reperta, & postea honorificè eleuata sunt: vt in citatis Ecclesiæ Ruremundanæ Officijs legitur.

Beda lib. 5. cap. 24. Hist. Angl. disertè tradit, *Plecthelmum*, aliàs *Plechelmum*, fuisse primum *Candidæ Casæ* Episcopum: quæ sedes Episcopalis est suf- *VVitern.*

fraganea Glascuensi in Scotia Archiepiscopo. Vide Notitiam nostram Episcopatuum orbis Christiani.

Memoria captæ vrbis HIEROSOLYMITANÆ, per *Godefridum Bullonium*, & alios Principes nostrates.

SAcras expeditiones, quas *Cruciatas* vocant, contra Saracenos & Hæreticos, multas magnasque superioribus seculis maiores nostri, summa cũ laude ac fructu, instituerunt.

I. Expeditio Cruciata. PRIMA an. 1096. contra Saracenos *Vrbano II.* Pontifice suscepta est, *Petro Eremita* incentore: in qua *Godefridus Bullonius*, Lotharingiæ Dux, & S.R.I. ad Scaldim Marchio, eminuit. Is castrum suum Bulloniense, in vsum belli sacri, *Otberto* Episcopo Leodicensi vẽdidit; Antuerpiæ collegium XII. Canonicorum in honorem S. Michaelis, (quod nunc est cathedrale Marianum) instituit; & primos ibidem Equites XII. sacræ militiæ adscripsit. Præter fratres suos germanos *Balduinum* & *Eusta-*

Eustatium, socios habuit *Robertum* Flādriæ, & *Balduinum* Hannoniæ Comites, aliosque Belgas nobiles plurimos. Hierosolymitana vrbe (quam an. 636. Saraceni Christianis eripuerāt) à nostris anno demùm 1099. recepta, *Godefridus*, communi omniū suffragio, Rex est renuntiatus.

SECVNDA expeditionem an. 1101. Insubres, Germani ac Galli susceperunt: cui *Stephanus* Burgundiæ Dux, & *Guilielmus* Comes Niuernensis interfuerunt. Quorum exemplo & *Godefridus* Comes Louaniensis an. 1106. crucem assumpsit. II.

Tertiam an. 1146. *Eugenius* Papa per S. *Bernardum* Claræ-Vallis Abbatem publicauit. Ordines in ea duxerunt *Conradus* Imperator, *Ludouicus* Galliæ Rex, *Theodoricus* Flandriæ Comes, & *Gualterus Bertoldus* Grimbergæ Dominus. Illud memoria dignū, nostrates & Anglos versus Syriā nauigantes, in Hispaniam deflexisse, & *Olisiponem* an. 1147. Mauris eripuisse, post quattuor mensium obsidionem, III.

 vt

vt Robertus Abbas Montensis, illorũ temporum scriptor, in Chronico suo narrat.

IV. QVARTA an. 1188. contra *Saladinũ*, qui Hierosolymam nostris abstulerat, est instituta; in qua primi fuere *Fredericus* Cæsar, *Philippus* Galliæ Rex, *Leopoldus* Austriæ Dux, *Philippus* Flandriæ Comes. Contra eumdem Saladinum an. 1183. à *Godefrido* Brabantiæ Duce *Henricum* filium primogenitum missum fuisse, Diuæus & alij tradunt.

V. QVINTA sub *Cælestino* Papa an. 1195. ductu Henrici Imperatoris. Aderant *Fredericus* Leopoldi filius, *Henricus I.* Brabantiæ Dux, *VValeramus* Limburgi Dux, *Henricus* Comes Palatinus Rheni, & *Hermannus* Hassiæ Lantgrauius. Cæsa innumerabilis hostiũ turba, captis duobus Saladini filijs.

VI. SEXTA, sub *Innocentio III.* Papa, Constantinopolim Latinis subdidit; cui *Balduinus*, Flandriæ Hannoniæque Comes, an. 1204. datus est Imperator.

Biervliet. *Birflitani* turrim portui imminentem occuparunt, & muros captæ vrbis ex primis

primis conſcenderunt, vt Io. Zonaras narrat. Vnde in vexillo ac ſigillo hodieque præferunt quattuor B. Græca, quæ ſunt vrbis Conſtantinopolitanæ inſignia.

SEPTIMA ſub Honorio III. an. 1217. ductore *Andrea* Hungarorum Rege, S. Eliſabethæ patre. Interfuerunt *Leopoldus* Auſtriæ Dux, *Henricus* Comes Niuernenſis, & *Guilielmus* Hollandiæ Comes: quorum poſterior in Luſitaniam delatus, quattuor Maurorũ Reges fugauit, quattuordecim millibus hoſtium cæſis. *Henricum* Brabantiæ Ducem biennio antea crucem ſuſcepiſſe, auctore *Ioanne* Scholaſtico Santenſi, accepimus. *VII.*

OCTAVA an. 1228. à *Frederico II.* Imp. inſtituitur. Secuti ſunt *Henricus* Brabantiæ Dux, & *Ludouicus* Thuringiæ Princeps, S. Eliſabethæ maritus. Hieroſolyma Saracenis erepta. *VIII.*

NONA ſub *Innocentio IV.* an. 1245. duce S. *Ludouico* Galliæ Rege: cui comes fuit frater *Robertus*, Arteſiæ Comes. Damiata tunc expugnata. *IX.*

X. DECIMA an. 1268. ab eodem *Ludouico* Rege suscepta, cum tribus filijs, *Theobaldo* Nauarræ Rege, & *Guidone* Flandriæ Comite. Medio in cursu Tuneti moritur Ludouicus. Exinde per *Nicolaum IV. Bonifacium VIII. Clementem V. Pium II.* aliosque Pontifices, aliæ plures contra Saracenos expeditiones sunt publicatæ, sed irrito ferè conatu. Plura qui volet, Guil. Tyrium, Iac. Vitriacum, & alios bellorum sacrorum scriptores itemque Gretserum in libris de Cruce consulat.

Ad *Godefridum Bullonium* redeamus: *is Rex Terræ sanctæ factus, victorijs & vita illustris obijt: quem mirari aliquando subijt, nō & ipsum relatum in Diuorum numerum, tam claris testatisq́; meritis:* vt Iustus Lipsius in suis Monitis & Exemplis politicis loquitur.

Anno 1100.

Cap. 2.

Iulij

Iulij 16. *die. Martyrol. Rom.*

S. RAINILDIS virgo & martyr.

RAINILDIS seu Reineldis soror fuit S. *Gudilæ* Bruxellensium, & S. *Pharaildis* Gandensium patronæ. Matrem habuit S. *Amelbergam* Binchij quiescentem, & fratrem S. *Emebertum* Cameracensem Episcopum; de quibus supra diximus suis locis. 8. *Ian.* 4. *Ian.* 10. *Iul.* 15. *Ian.*

Rainildis porrò velamen sacrum à S. *Autberto* Cameracensi Episcopo accepit, & ab Hunnis Belgicam vastantibus pro Christi fide est interempta, vnà cùm SS. *Grimoaldo* subdiacono & *Gundulpho* ministro, martyrij socijs. Quiescit *Sanctis*, Hannoniæ pago, apud Hallas, Deiparæ cultu celebres, sic dicto à Sanctis istis martyribus; vt *Sanctēse* opidū in Cliuia, à CCCXXX. martyribus Thebæis: de quo supra 6. Iunij egimus. An. 860. *Ioannes* Cameracensis Episcopus, sanctæ virginis corpus è terra in thecam argenteam *Santen.* *Pag.* 287

tran-

transtulit: quam postea *Gerardus* item Episcopus, *Ioannes* Abbas Laubiensis an. 1170. *Petrus* item Abbas Laubiensis an. 1352. & *Franciscus Burchius* Cameracensis Archiepiscopus an. 1621. lustrarunt.

S. Valentinus. Hoc ipso die Fasti Romani S. *Valentinum* XXVI. Treuerensem Episcopum & martyrem celebrant: de quo vide supra pag. 302.

SS. MONVLFVS & GONDVLFVS, Episcopi Traiectenses ad Mosam.

PRæter S. Seruatij corpus, quiescũt in Seruatiana apud Traiectenses basilica quattuor aliorum SS. Episcoporum corpora, nimirum *Monulfi, Gõdulfi, Valentini* & *Candidi*. Quorũ quidem corpora à *Nithardo* Leodicensi, & *Gerardo I.* Cameracensi Episcopis, anno 1137. arcæ marmoreæ inclusa, & in crypta Seruatiana, post aram S. Petri Apostoli collocata, multis sæculis ibidem incognita latuerunt, & anno demum 1611. die 7. Martij feliciter sunt inuenta.

De

De ista eleuatione SS. Monulfi & Gódulfi Baldericus in Chronico Cameracensi lib. 3. cap. 56. hæc commemorat: *Anno 1137. mense Augusto, cum Henrico Rege Traiectum venit Gerardus Episcopus, & rogatu Episcopi Nithardi leuauit corpora sanctorum confessorum Gódulfi & Monulfi, acceptis sibi inde reliquijs: & consecrata est ibi ecclesia in honore S. Seruatij.* Ceterùm in medio dictæ ecclesiæ Seruatianæ, visitur hodieque marmoreus istorum duorum Episcoporũ *Monulfi* & *Gondulfi* tumulus, ex quo leuata, & ad cryptam an. 1137. delata sunt sacra ipsorum ossa.

MONVLFVS porrò circa an. 609. obijt. Is *Traiecti templum magnum in honorem S. Seruatij cõstruxit, composuit, ornauitq́: in quod multo studio & veneratione translatum corpus, magnis virtutibus pollet:* vt Greg. Turonensis lib. de gloria Confess. cap. 72. narrat. Prædiorum suorum (inter quæ fuit castrum seu opidum Dionantense) heredem scripsit Ecclesiam suam cathedralem. *Dinant.*

GONDVLFVS, immediatus Monulfi successor, circa an. 617. obijt.

S. FREDEGANDVS confessor.
Iulij 13. *die.*

S. Frego. FRedegandus, vnus ex socijs S. *Foillani*, ex Hibernia venit in Galliam, vt animas Deo lucrifaceret. Cùmque multis in locis prædicationi Euangelicæ operam nauasset, obdormiuit in *Dorne, prope Antuerpiam.* Domino, & *Turnini* est sepultus. Sed Deus illum locum, propter iniquitatem populi, exosus, reliquias ipsius iussit altè transportari, vt nullum esset obstaculum contra desolationem futuram. Quibus sublatis, velut muro & turribus ciuitatis destructis, gens inimica Normannorum irruit, & omnia ædificia, ipsiusque Fredegandi monasterium incendio consumpsit. Prædictæ autem reliquiæ ipsius honorificè in collegiata S. Petri ecclesia *Mon-stier.* *Monasteriensi*, supra Sambram, seruantur. Ita legitur in Officijs proprijs diocesis Namurcensis, iussu Dauuini, *Vide pag.* 80. Namurcensis Episcopi, anno 1619. editis. Ceterùm pars reliquiarum S. Frede-

Fredegandi Audomaropoli ex Bertiniano monasterio Antuerpiam circa an. 1590. allata, adseruatur ibidem in basilicæ cathedralis sacello, S. Vrsulæ ac sodalibus dicato.

Iulij 18. *die. Martyrol. Rom.*

S. ARNVLFVS Metensis Episcopus.

ARnulfus, olim Maior domus regiæ, Metensis Episcopus, ac demum ex Episcopo solitarius, an. 640. obdormit in Domino. Succedit filius eius *S. Clodulfus*. Doda Clodulfi mater, Treueris reclusa, diem clausit extremum. Ita Sigebertus in Chronico. Corpus *S.* Arnulfi quiescit in sui nominis Abbatia Benedictina, olim extra, nunc intra muros Metenses sita, multorum Regum tumulis clara: de qua exstat Andreæ Valaderij liber. *S.* Clodulfus quiescit in *Layo*, Lotharingiæ pago, olim patrimoniali, primo lapide à Nanceio; Martyrologij Rom. tabulis ad diem 8. Iunij inscriptus.

Vide pag. 111. *Mss.*

Alius

Soissons. Alius ab isto fuit *S. Arnulfus* Episcopus Suessionensis, de quo infra 15. Augusti: alius item fuit *S. Arnulphus* Archiepiscopus Turonensis & martyr: cuius, vt & *S. Scariberga*, ipsius sponsæ, corpora seruantur in S. Arnulphi monasterio apud Crispeium, quod est oppidum primarium Ducatus Valesiani, in regno Galliæ, & diœcesi Suessionẽsi. Floruit is an. 513. sub Clodoueo I. Rege, & colitur die 18. Iulij: exstatq; vitæ illius historia Crispeij, & apud Nic. Belfortium, S. Ioannis Suessionẽsis Canonicum regularem, in ms. Supplemento Suriano.

Tours.

Valois.

S. FREDERICVS Vltraiectinus Episcopus & martyr. *Martyrol. Rom. & Surius.*

FRedericus Episcopus Vltraiectinus VIII. nobili apud Frisios genere, in castro Adelẽsi prope Francqueram, natus, Zelandos Christo adiunxit. Cumque *Ludouici Pij* Imp. matrimonium cum *Inditha* propinquè agnata con-

contractum, pro muneris sui natione, liberè improbaret, nullisque Iudithæ lenocinijs flecti posset, eiusdem impulsu, impijs percussorum manibus anno 838. trucidatus est, conditusque in Vltraiectina Canonicorum S. Saluatoris basilica.

S. ODILIA virgo.

FVit ex sodalibus S. Vrsulæ, & an. 1286. à *Sifredo* Coloniensi Archiepiscopo eleuata, Huium translata est, vbi quiescit in primario Crucigerorum monasterio. *Pag*.381

S. ARNOLDVS citharœdus.

FVit Caroli Magni Imp. citharœdus, & quiescit in sui nominis pago, quem Germanicè *Arnſ-willer*, Latinè *Arnoldi Villare* nuncupant, in agro Iuliacensi & diœcesi Coloniensi.

B. HILDEGRIMVS, primùm Catalaunensis, pòst Halberstadiensis Episcopus. *Iulij* 19. *die*.

CArolus Magnus Imp. apud Saxones in loco *Salingenstede* insignem S. Stephano basilicam exstruxit ac dotauit. Cuius basilicæ patrimonium *Ludouicus Pius*, Caroli filius, *Halberstadium* transtulit, ibique primus Episcopus *Hildegrimus* ab eodem est constitutus. Fuerat is antea Catalaunensis in Gal-
An. 817 lia Episcopus, obijtque an. Christi octingentesimo decimo septimo, apud fratrem suum germanum *S. Ludgerũ*, primum Monasteriensem Episcopum,
Keysers sepultus *VVerdenæ*, quod est opidũ dioe-
VVeert. cesis Coloniensis ac monasterium Benedictinorum, ab eodem Ludgero incohatum, & à B. Hildegrimo absolutum. Vbi hoc eius legitur epitaphium.

IulI ter decimi resolutus carne kalendis
Hildegrimus, tumulo clauditur apposito.
Frater Ludgeri Coëpiscopus atque beati,
Compar huic meritis, sicut in officijs.

B. BER-

B. BERNVLPHVS Episcopus Vltraiectinus.

VLtraiecti collegiatas ecclesias duas, vnam S. *Petri* alteram S. *Ioannis*, Præcursoris Domini, ædificauit. Medietatem quoque collegij S. *Saluatoris*, pro reuerentia B. Lebuini, *Dauentriam* transplantauit, & Abbatiam R. P. *Aufridi* ex Monte sancto Vltraiectum transtulit; vbi ecclesiam in honorem S. *Pauli* condidit. Migrauit ad Dominum an. 1054. sepultus in sanctuario ecclesiæ S. Petri, per ipsum fundatæ. Translatus tamen postea, collocatus est in choro, vbi plurimis claret signis ac virtutibus: quò & mortales plures nostra tempestate confluunt, salutis gratia. Ita Guilielmus Heda, in Historia Episcoporum Vltraiectensium, qui an. 1525. Antuerpiæ Canonicus obijt.

Vtrecht. *Nou. 12.* *Maij 3.*

S. VVLMARVS Abbas Siluiacensis, in d. Bononiensi. *Martyrol. Rom. die* 20. *Iulij.*

LItteris operam dedit in *Alto-Monte*, Benedictinorum apud Hannones Abbatia, per S. *Vincentium* Comitem
Iul. 14. fundata. Inde in patriam reuersus, *Siluiaci* monasterium vtriusque sexus cōstruxit, viros tamem semouens à fragili sexu, cui neptem suam *Bertanam* præfecit. Hoc in loco *Ceadualla*, Rex Occidentalium in Britannia Saxonū, catechumenus an. 688. ipsum inuisit.

B. *Margarita* Iprensis.

VIxit hæc virgo ex præscripto tertiæ regulæ S. Dominici, & à sacris illi confessionibus fuit B. *Sigerus* seu *Segerus Insulensis.* Annos vnum & viginti nata, ad Dominum an. 1237. migrauit. Vitam eius scripsit *Thomas Cantipratanus*, & eidem Segero inscripsit: quam ex meo ms. codice Hyacinthus

thus Choquetius, eiusdē ord. Doctor Theologus, Duaci 1618. publicauit. Vide & Cantipratanum lib. 2. Apum cap. 48.

S. WANDREGISILVS Abbas & fundator Fontanellensis. *Martyr. Rom.* 22. *Iulij.*

Viuere desijt an. 664. & morienti adfuit S. *Audoenus* Rotomagensis Episcopus. In regimine monasterij Fontanellensis ipsi successerunt *Lantbertus*, apud Morinos ortus, pòst Lugdunensis Episcopus, & S. *Ansbertus*, pòst Rotomagensis Antistes. Sub horum regimine, S. *Vulfrannus*, Senonensis Præsul, Frisonumque Apostolus, itemque *Erenbertus* Episcopus Tolosanus, & S. *Condedus*, anachoreta natione Britannus, monasticen sunt amplexi: vt ex Actis S. Wandregisili, ab eius ferè æquali conscriptis, & à Surio editis datur intelligi. Errat autem Tritthemius, qui obitum illius ad an. 692. refert.

Aug. 24.

Febr. 9.

Mart. 20.

S. HILARIVS V. Episcopus Bisontinus, eiusque successores, SS. *Pancharius* & *Iustus*.

Hilarius, à *Siluestro I.* Papa Bisontinorũ Episcopus ordinatus, sumptibus S. *Helenæ* Imperatricis (quæ id temporis Vesontionem venerat) in imo monte Cœlio, augustam basilicam cõstruxit, atque ad summitatem perduxit, quæ nunc S. *Ioannis* dicitur: aliam prçterea in superiore montis parte, quæ sola S. *Stephani* protomartyris nomen retinuit, cœpit excitare. Idẽ à B. *Helena* dono accepit portionẽ sanguinis eiusdem S. *Stephani*, Hierosolymis allatam: obijtque circa annũ
An. 330 Christi trecentesimum tricesimum.
S. Pancharius. Pancharius, qui & *Pancratius*, Hilario magistro suo successor à *Iulio I.* Papa datus, synodo Agrippinẽsi an. 346. subscripsit per legatum. Viuere desijt an. circiter trecentesimo quinquage-
An. 356. simo sexto.
S. Iustus. Iustus, Pancharij successor, matricem

cem ecclesiam S. *Stephani*, primùm à *S. Lino* in imo monte Cælio incohatam, pòst à S. *Maximino* auctam seu instauratam, denique à S. *Hilario*, Helenæ magnificentia, illustriorem redditam, in honorem S. *Ioannis Euangelistæ* & S. *Stephani* dedicauit. Iuliano Apostata in Christianos sæuiente, cessit furori, & à S. *Eusebio*, Episcopo Vercellensi, apud Pedemontanos honorificè susceptus, cum illo familiarissimè egit. Sedata tempestate, Vesontionem redijt optimique Præsulis expleto munere, apud suos viuere desijt.

De Collegio metropolitano Vesontino, quod est XLIII. Canonicorum, præter Dignitates.

INtra muros vrbis Vesontinæ, in monte Cælio, duæ sunt basilicæ vetustissimæ, vna *S. Ioanni*, altera *S. Stephano* sacra, quæ multis sæculis de dignitate ac iuribus inter se certarunt. Quæ quidem controuersia vt sopire-

tur, *Hugo* Card. & Sedis Apostolicæ Legatus, an. 1253. vtriusque basilicæ Canonicos in vnius collegij seu Capituli corpus conflauit atque vniuit: sic vt vtraque ecclesia hodie censeatur Antistitis Metropolitani sedes, & in vtraque preces Horariæ à Canonicis metropolitanis quotidie decantētur. Archiepiscopi palatium basilicæ
Sept. 23. *S. Ioannis* adiacet, quæ à *S. Lino*, primo Vesontionensi Episcopo, S. Petri Apostoli discipulo ac successore, circa annum Christi 55. incohata traditur. In eadem *S. Maximinus*, secundus Vesontionensis Episcopus, clericorum collegium circa an. 285. instituit.

S. Stephani basilicam, in superiore parte montis Cælij, ædificare cœpit *S. Hilarius*, quintus Episcopus Vesontionensis, qui circa an. 330. viuere desijt. Cæptam promouit successor S, *Pancharius*, & *S. Frominius* demum perfecit, in eaque Canonicorum regularium collegium primus circa an. 370. constituit, qui decursu temporis facti sunt Canonici sæculares, vt vocant.

In

In S. Stephani templo adſeruatur *ſacroſanctum Christi Sudarium*, toto orbe celeberrimum: ad quod ſpectandum, die Paſchæ & Dominica poſt Chriſti Aſcenſionem quotannis multa hominum millia confluunt. *Christi Sudarium.*

In eadem S. Stephani baſilica *ſeptẽ Canonicos Cardinales* anno 1048. *Leo IX.* Papa (quod & ipſum Coloniæ feciſſe Wibertus ſcriptor vitæ eius lib. 2. c. 4. tradit) inſtituit, qui purpureis olim veſtibus indui ſolebant. Sed deſierunt ſeptem iſti Cardinales Stephanici, poſt vnionem eccleſiarum S. Ioannis & S. Stephani anno 1253. factam. Omnibus verò ac ſingulis metropolitani collegij Canonicis *Paulus V.* Papa indulſit, vt violacea veſte induantur. *Vide pag. 197.*

In vrbe Biſontina eſt inſuper collegium Canonicorum *S. Mariæ Magdalenæ*, quod fundatorem agnoſcit B. Hugonem I. Archiepiſcopum Biſontinum, qui anno 1067. viuere deſijt. De his vide plura apud Chiffletiũ in Veſontione. *S. Mariæ Magd. collegiũ.*

S. LEVINNA virgo & martyr.

LEuinna seu Levvinna, virgo Anglicana, sub *Euberto* Angloru̅ Rege floruit, & martyrium fecit temporibus *S. Theodori VII* Archiepiscopi Ca̅tuariensis, qui an. 690. obijt. E terra est eleuata per *Edelinum* Antistitem, ac demum *Bergas S. VVinoci*, quod est Fla̅driæ opidum, translata, vnà cum reliquijs *S. Osuualdi* Regis ac martyris, &
Maij 21 *S. Itisbergæ* virginis. De miraculis *S.* Leuinnæ exstat liber Drogonis Morinensis Episcopi.

S. BRIGITTA, seu Birgitta vidua.

Martyrol. Rom. die 23. Iulij.

FVndauit ordinem S. Saluatoris qui vulgò S. Brigittæ nuncupatur : de quo in Originibus Monasticis lib. 1. cap. 23. egimus. Vt varia loca piè peregrinando peragrauit, sic & *A*trebati
Arras. aliquamdiu substitit, cum marito ibidem ægrotante. Obijt an. 1373. à Bonifacio IX. Diuis adscripta.

Rure-

Ruremundenses martyres Cartusiani, & alij.

AN. 1572. die 23. Iulij Ruremunda, Geldriæ vrbe, per Guilielmũ Nassauium, Principem Arausionensem, occupata, milites Caluiniani (quos Geusios, hoc est, Gallica voce *Geux*, nebulones vocamus) summa crudelitate tres & viginti sacerdotes innocentissimos occiderunt. Ex his duodecim fuere *Cartusiani*, duo *Franciscani*, tres *Canonici regulares*, & reliqui sæculares, vt nuncupant, presbyteri. De quibus peculiarem scripsit libellum Arnoldus Hauensius Cartusianus: quẽ & consule lib. 2. cap. 6. in Commentario de erectione nouorum in Belgio Episcopatuum, Coloniæ 1609. edito.

B. *Christina* cognomento *Mirabilis*, virgo. *Iulij* 24. *die*.

IN Brusthemio, Hasbaniæ & Comitatus Lossensis vico, nata, piè in Do-

Domino anno circiter 1224. obdormiuit; in Benedictino S. Catharinæ virginum cœnobio, ad muros opidi Trudonopolitani, in diœcesi Leodicensi, sepulta. Quo in loco cùm annos septem quieuisset, inde ad vicum Milensem, haud procul dissitum, vnà cũ monialium collegio, anno ferè 1232. est translata. Historiã vitæ eius scripsit Thomas Cantipratanus, & Surius, mutato tamen stilo, edidit. Integra, vt est ab auctore conscripta, exstat apud me in codice ms. itemque apud monachos Trudonenses.

V. *Mathildis* Marchionissa.

MAritum primum habuit *Godefridum* cognomento *Gibbosum*, Lotharingiæ Ducem; cuius pater Godefridus, Gozelonis filius, Stephani IX. Papæ frater, vxorem habuit *Beatricem*, Mathildis matrem. Fuit autem Mathildis, *Bonifacij* potentissimi in Italia Marchionis filia, Longobardiæ & Tusciæ Ducissa, Parmæ, Mantuæ, Ferra-

riæ,

riæ, Etruriæ, Spoleti, Anconæ, & Pisarum Marchionissa, itemque Canussiæ Comitissa, vt ijs vocibus vtar. Romanorum Pontificum partes, contra Henricum IV. Cæsarem, fortissimè fouit: Longobardiæ Tusciæque ditionem, cum Ferraria, Pontificiæ Sedi Romanæ testamento legauit, & an. 1115. piè obdormiuit, in *Padolirone* monasterio, inter Padum & Larionem, in Mantuana diœcesi, condita.

B. *Ioannes Agnus*, Episcopus Traiectensis ad Mosam. *Iulij 25. die.*

PErpetuo, Dionantensium patrono, in Episcopatu successit, & an. 637. viuere desijt, Huij conditus: cuius ossa Ioannes II. Episcopus Leodicensis an. 1230. eleuauit & in altari *SS.* Cosmæ & Damiani recondidit.

Fuit & alius B. *Ioannes Agnus*, Gandensis, ex ordine Prædicatorum, qui an. 1396. viuere desijt. Exemplo SS. Mauri & Hyacinthi, ex Flandria in Zelandiam sine nauigio, cappæ suæ insistens

ſiſtens tranſmiſit. Vide Choquetium in libro de SS. Dominicanis, & 4. Aug.

S. Magnericum XLIX. Treuerenſem Archiepiſcopũ hoc ipſo die Faſti Romani celebrant. Vide ſupra pag. 303.

V. Thomas Kempenſis.

Kempẽ. NAtus eſt *Kempis*, quod permodicum eſt in agro & diœceſi Colonienſi opidum. Studiorum curſu Dauentriæ peracto ſub diſciplina Fratrum ſeu Clericorum vitæ communis, ad Montem S. Agnetis, qui proximè Suollenſi vrbi imminet, conceſſit, & Canonicis regularibus ſeſe adiunxit, ibidemque anno Chriſti 1471. ætatis 92. in Domino obdormiuit. Sacræ lectionis, cellęque ſuę ita amans fuit, vt hoc ſymbolum ſępiùs ore proferret, librisque ſuis inſcriberet: *In omnibus requiem quæſiui, ſed non inueni, niſi in angulis & libellis*. Scripſit varia, vnum in corpus ab Henrico Sommalio digeſta; inter quæ eminet verè aureus

De

De imitatione Christi libellus: quem sanctissimi viri, *Car. Boromæus, Ignatius Loiola, Ph. Nerius, Rob. Bellarminus*, & alij quotidie lectitare sunt soliti. Vitam illius scripsere Iudocus Badius, Franciscus Tolensis, & Heribertus Rosweidus, *S*oc. Iesu presbyter, qui & Chronicon Montis *S*. Agnetis, à Th. Kempensi scriptum, nuper edendum curauit.

S. ANNA mater Deiparæ.
Martyr. Rom. Iulij 26.

CAput S. Annæ in magna est veneratione Duræ (quod est opidum ditionis Iuliacensis) pes verò Duaci in basilica Canonicorum S. Amati.

S. IORIVS Episcopus.

QViescit Bethuniæ, quod est Artesiæ opidum, in Canonicorum *S*. Bartholomæi basilica. Episcopatũ tenuit in Oriente, & pia peregrinatione per Europam instituta, cùm Bethuniam venisset, ibidem an. 1030. exspirauit.

S. Chris-

S. CHRISTIANA virgo.

TEneramunda, opidum Flandriæ Imperialis, in diœcesi Gandensi, ad Scaldis & Teneræ confluentem situm, duos habet tutelares, *S. Hilduardũ* Episcopum, & S. *Christianam* virginẽ: quorum ossa ibidem adseruãtur à Canonicorum collegio. Christiana fuit Anglorum Regis filia: Hilduardus autem an. 750. floruit. De vtroque cõsule Dauidem Lindanum in Descriptione Teneramundæ.

S. PANTALEON martyr.

Iulij 27. die. Martyr. Rom.

PAntaleon Nicomediensis, nobilis Medicus, cùm Nicomediæ Christi fidem liberè prædicaret, Diocletiano Imperatore, equuleo tortus, laminis candentibus cruciatus, demum gladio percussus martyrij coronam adeptus est. Illius caput per V. N. *Henricum ab Vlmine,*

Vlmine, Constantinopoli Coloniam allatum, in Abbatia Benedictina ibidē magno cum honore adseruatur. Quod quidem monasterium an. 959. in dicti martyris memoriam S. *Bruno*, Archiepiscopus Coloniensis, exstruxit, ruderibus destructi ad Rhenum pontis, qui inter Coloniam & Tuitium spectari solet, eò aduectis.

S. DESIDERATVS Archiepiscopus Bisontinus.

DEsideratus, B. *Frominij* successor, fundauit parochialem ecclesiam *Ledonensem*, in qua & sepeliri voluit: estque illi hodie dicata. Adseruantur ibidem sacra eius ossa, capsæ argenteæ inclusa. Locus vulgò vocatur, *Ledo Salnerij*. Antistitis huius dies natalis celebris est in diœcesi Bisontina VI. Kal. Augusti.

SS. NAZARIVS & CELSVS martyres.
Martyrol. Rom. Iulij 28. die.

IAcobus Guisius, in Hãnoniæ Chronicis, & Ioannes Lessabæus, scribũt ipsos Christi doctrinam apud Hãnones, sub Nerone, prædicasse. Cui consonare videtur Metaphrastes, cũ Nazarium Galliæ ecclesias obiuisse tradit. Huc etiam facere videtur, quod in Romano Breuiario legimus, *ipsos Treuerim euntes, Neronis persecutione, in mare deiectos fuisse, indeq; mirabiliter euasisse.*

S. HATEBRANDVS, Abbas & fundator Antiqui claustri in Frisia.
Iulij 30. die.

Olden-cleoster.

HAtebrandus seu Hathebrandus *Feld-wertense* monasterium, ord. S. Benedicti, quod postea *Antiquum claustrum* est dictum, pro vtroque sexu an. 1183. incohauit, *Appingendami* apud Frisios, in diœcesi olim Vltraiectensi, nunc Groningensi. Obijt autẽ an. 1198.

an. 1198. ibidem conditus: cuius sacra ossa inde Antuerpiam an. 1620. ad cœnobium S. Saluatoris (quod est monachorum ord. Cistertiensis) sunt allata; vnà cum codice manuscripto, in quo Lectiones habentur, de vita eiusdem, à monachis Feld-Wertensibus in templo, vt apparet, recitari solitis. Inter alia narrantur ista: *Tria tēporibus vitæ suæ construxit in Frisia pius pater monasteria, FeldWerth primum, Merehusum secundum, GermeraWald tertium.*

Ioannis Malderi, Antuerpiensis Episcopi, diploma de illius translatione.

IOannes Malderus, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Antuerpiensis, omnibus has visuris salutem in Domino sempiternā. Cùm ex authentico instrumento, plurium fide digno testimonio roborato, nobis constet reliquias panè integri corporis S. Hathebrādi, primi Abbatis monasterij dicti Oldécloofter, *ord. S. Benedicti, prope Appinghendam, diœcesis Groningensis, modò ab Hæreticis occupati, anno Domini* 1617. *ex tumba, sita*

in medio ecclesiæ dicti monasterij , à NN. fuisse extractas, ac post obitum N. ab N. in custodiam fuisse traditas probo & honesto viro N. qui coram nobis, præsentibus D. Cornelio de VVitte, S. T. L. Archidiacono nostro, R. P. Henrico vander Heyden , Priore monasterij S. Saluatoris, huius ciuitatis Antuerpiensis, D. Laurentio Beyerlinck, S. T. L. Archipresbytero ecclesiæ nostræ cathedralis , & D. Francisco vanden Zype, I. V. L. Canonico eiusdem ecclesiæ & Officiali nostro, sub solenni iuramento declarauit se dictas reliquias à præfata N. accepisse, atque attulisse ad hanc ciuitatem Antuerpiensem , vt in prædicto monasterio S. Saluatoris adseruentur, & congruenti in honore ac veneratione habeantur. Nos pro munere nostro libenter ijs intenti, per quæ fideles ad debitum Sanctorum cum Christo regnantium cultum, & earundẽ reliquiarum venerationem incitentur , approbamus dictas reliquias , easq; declaramus esse prædicti S. Hathebrandi genuinas: ideoq; concedimus , vt eæ tamquam sufficienter à nobis recognitæ & probatæ, in templo antedicti monasterij S. Saluatoris, eodem modo, vt olim in ecclesia, vnde translatæ sunt, populo Chris-

lo Christiano veneranda exponantur, atq; omnibus Christi fidrlibus, die 30. Iulij, qui eiusdem S. Hathebrandi natalis est, idem templum singulis annis deuotè visitantibus, ibidemq; profelici statu Ecclesiæ, Principum Christianorum concordia, & hæresum exstirpatione piis ad Deum preces fundentibus quadraginta dies de vera Indulgentia, in forma Ecclesiæ cõsueta in Domino largimur per præsentes. Datum Antuerpiæ die 17. mensis Ianuarij, an. Domini 1620.

AVGVSTVS.

S. IONATVS Abbas Marchianensis. *Aug.* 1. *die.*

Marchiennes

AMandus Traiectensis, & Aubertus Cameracensis, Episcopi, monasterium Marchianense, à *S. Rictrude*, Adalbaldi Ducis Duacensis vidua, cõstructum, in honorem *SS.* Petri & Pauli VI. Kal. Nouembris dedicarunt. In eo cœnobio primũ monachis ad seruiendum Deo constitutis pastor vigilantissimus datus est *Ionatus*, B. Amãdi

 disci-

discipulus. Verùm postea rationi cõsentaneum visum est (quoniã sua bona B. Rictrudis huic loco consecrarat, ibique Deo deseruire statuerat) vt ibidem & sanctimoniales collocarentur. Quæ quidem per annos 333. vel circiter ecclesiam Marchianensem rexerunt. Post Normannicam vastationẽ, *Leduinus* Abbas Vedastinus, petente Balduino Flandriæ Comite, monachos Benedictinos eo in loco collocauit: vt fusiùs in Chronico ms. Marchianensi narratur, quod & exstat in Rubra-Valle. In ambitu chori Marchianensis hi versus leguntur:

Pedem viator siste paulisper tuum,
Oculosq; sursum flectito.
Gertrudis hanc suo beata corpore
Thecam decorat fulgidam.
Præclaræ Adalsendis reliquiæ virginis
Isto quiescunt in loco.
Corpus beati martyris Mercurij
Illic simul reconditur.
Pro te Creatorem rogabunt sedulo,
Si quid precum illis offeras.

Diui Ionati corpus hic sanctissimum
Reconditur, qui primus hanc rexit domum.

Cum

Cum eo posita sunt corpora trium virginum,
Felicitatis, Cordulæ, Victorina.
Clotsendis inter quas locum occupat sacrum,
Cuius parens Rictrudis inclita extitit.
Huc Christiani ferte gressus concitos,
Eis preces imo daturi pectore:
Illi vicissim, sat scio, precibus pijs
Reddent benignum supplices vobis Deum.

Sanctitatis opinione clari Belgæ, ex ordine Prædicatorum.

DE his librum scripsit Hyacinthus Choquetius, Doctor Theologus Duacensis, & an. 1618. ibidem publicauit. Ex quo hæc habe.

S. Thomas Aquinas an. 1243. interfuit & signauit visitationem collegij Canonicorum in opido Thenensi, tertio lapide à Louanio.

B. *Albertus Magnus*, Episcopus Ratisponensis, an. 1271. Antuerpiæ templum Dominicanorũ, & Louanij an. 1276. altaria duo apud suos consecrauit.

B. *Segerus Insulensis* an. 1236. floruit, de quo supra pag. 436. egimus.

B. *Ioannes Agnus*, Gandensis, cùm ob grauissimam tempestatem nemo ex nautis se mari committere auderet, Deo, cui mare & venti obediunt, cũ fiducia inuocato, vestem suam superiorem, quam cappam vocant, super aquas extendit, & signo crucis communitus, veluti super solidam terram stetit, perque medios fluctus, vnà cũ socio suo, ex Flandria traiecit in Zutbeuelandiam insulam, ad pagum *Elfdijck*, Gousæ opido vicinum. Similia leguntur de S. *Mauro* Benedicti discipulo, & de *SS. Hyacintho* & *Raimundo*, Dominicanis. De alijs insuper lib. 2. Apum cap. 29. Cantipratanus agit. Obijt autem B. Ioannes an. 1313.

B. *Balduinus Gandensis*, aliàs *Axellēsis*.

B. *Ægidius*, Audomarensis antea Canonicus; quem Cantipratanus lib. 2. cap. 1. Leander Albertus, & Michael Pius laudant.

B. *Odo Gandensis*: de quo idem Cantipratanus lib. citato, & Abrahamus Bzouius in Annalibus, ad an. 1240.

B. *Guinandus* Traiectensis ad Mosam,

ſam, an. 1236. floruit: teſte Leandro lib. 5. & Antonio Senenſi.

B. *Henricus Calſtrius*, Louanienſis, de quo infra 18. Octob.

V. *Thomas Cantipratanus*, de quo 13. Maij.

B. *Seruatius* & B. *Conradus, Louanienſes*, de quibus Cantipratanus lib. 2. cap. 1.

B. *Nicolaus* & B. *Rainerus, Brugenſes*: de quibus idem Cantipratanus lib. 2. cap. 50. & cap. 10.

B. *Ioannes Sterlinus*, Valentianenſis, de quo Geraldus Lemouicenſis in Vitis Patrum ord. Prædicatorum.

BB. *Ioannes, Andreas*, & *Nicolaus, Harlemenſes*: de quibus Leander & Albertus Pius.

B. *Margarita Iprenſis*, de qua 20. Iulij.

B. *Alanus Rupenſis*, de quo 8. Sept.

B. *Margarita de Gerines*, Bruxellenſis, floruit in Valle Duciſſæ, prope Bruxellam: quod monaſterium Aleidis Brabantiæ Duciſſa fundauit. Margaritæ vita exſtat fuſè deſcripta per Ioannem Gilemanmum Rubræ Val-

lis Canonicum regularem in Nouali Sanctorum, quam Choquetius publicauit.

B. *Bigida Hollanda* an. 1390. floruit, Christi stigmatibus clara, teste Antonio Senensi. Inter Belgicas virgines (vt de Catharina Senensi, & alijs exteris nihil dicam) stigmaticæ quoque
Ian.6. fueruut, B. *Gertrudis Oistensis*, & B. *Li-*
Apr.14. *duina Schidamensis*. De sacrorum Stigmatum argumento vide Iustiniani Antistitij Valentini Disputationem, Antuerpiæ an. 1611. recusam.

Fuit & B. *Dodo Frisius*, quem Cantipratanus lib. 2. cap. 1. se vidisse narrat. Hunc nonnulli volunt fuisse eremitam ord. Præmonstratensis, & an. 1231. obijsse.

S. ABEL Archiepiscopus Remensis, & Abbas Laubiensis. *Iulij* 5.

Flodoardus l.2. cap.16. BEatum Rigobertum secutus Abel in Episcopatus ordine reperitur, quamuis eum quidam Corepiscopum tantùm fuisse tradant. Pontificem tamen

men illum exstitisse, diuersis inuenimus assertionibus, & maximè in Epistolis Zachariæ Papæ, ad S. Bonifaciũ directis: in quarum vna cõmemorat, indicasse prædictum B. Bonifaciũ suis literis inter cetera, quòd tres Episcopos per singulas metropolitanas vrbes ordinasset, id est *Grimonem* in ciuitate quæ dicitur Rotomagus: secundũ verò *Abel*, in ciuitate quæ dicitur Remorum: tertium denique *Hartbertum*, in ciuitate quæ dicitur Senonis: *Qui & apud nos* (inquiens) *fuit, & tua nobis pariter, & Carlomanni atque Pipini detulit scripta, per quæ suggessisti, vt tria pallia iisdem tribus prænominatis Metropolitanis dirigere deberemus, quod & largiti sumus, pro adunatione & reformatione ecclesiarum Dei.* Item in alia ipsius ad eundem Epistola: *De Episcopis verò Metropolitanis, id est* Grimone, *quem nos iam compertum habemus,* Abel, *siue* Hartberto, *quos per vnamquamque metropolim per prouincias constituisti, hos per tuum testimonium cõfirmamus, & pallia dirigimus ad eorum firmã stabilitatem, & Ecclesiæ Dei augmentum, vt ita*

Epist. 85
Roen.
Reims.
Sens.
Epist. 9. *al.* 4.

ita meliori proficiat statu. Qualiter enim mos pallij sit, vel quomodo fidem suam exponere debeant hi, qui pallij vti licentia conceduntur eis dixerimus, informantes eos, vt sciant quid sit pallij vsus, & subiectis viam prædicare salutis, vt Ecclesiastica disciplina in ecclesijs eorum immutilatè seruetur, & maneat inconcussa: & sacerdotium, quod in eis fuerit, non pollutum, vt antea fuit, sed mundum & acceptum Deo esse poßit, quantũ humana conditione valet: ita vt nullus reperiri poßit sacris deuiare canonibus, & sacrificium mundum eorum ab eis immoletur: ita vt Deus in eorum placetur muneribus, & populis Dei purificatis mentibus, ex omni squalore, sincerum exhibere valeant Christianæ religionis officium. Sed & quædam chartæ ipsius Episcopi reperiũtur nomine titulatæ.

Cap. 13. De quo etiam Adrianus Papa in Epistola ad Tilpinum Archiepiscopum, ita refert: *Sanctæ memoriæ Bonifacius Archiepiscopus, & Legatus sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & amabilißimus Fulradus Franciæ Archipresbyter, tempore antecessorum nostrorum Zachariæ, & Stephani successoris illius,*

*lius, multum laborauerunt, vt bonæ memoriæ prædecessor noster D. Zacharias pallium Archiepiscopo Remensi, A*bel *nomine, per deprecationem suprascripti Bonifacij, transmitteret, quòd ab illo constitutus fuit: sed ibi permanere permissus non fuit, sed magis cōtra Deum eiectus est, & Remensis ecclesia per multa tempora & per multos annos sine Episcopo fuit, & res ecclesiæ de illo Episcopatu ablatæ sunt, & per laicos diuisæ sunt, sicut & de alijs Episcopatibus, maximè autē de Remensi metropolitana ciuitate.* Ita Flodoardus in Hist. Remensi lib. 2. c. 16.

Libet his subnectere, quæ in ms. Chronico suo Laubiensi tradit Fulcuinus Abbas Laubiensis: *Habuit B. Erminus cooperatores siue successores, eiusdem loci gubernatores, & Coabbates, sanctum vtiq.* Abel, *Scotum genere, & S.* Vulgisum *Episcopum, & Dominum A*muluinum *æquè Episcopum: qui vtrum sibi vicißim successerint, an. S. Ermino spiritualibus occupato rebus, locum in communi tractauerint, nihil certi reliquit antiquitas. Non tacuit tamen locum Lobiensem eos & tenuisse & gubernasse; sed & pro oportunitate temporum locum*

cum emelioraſſe. De Abele *quoque tale quid comperimus. Remis cùm fuiſſemus, & cum viro venerabili & illarum partium eruditiſſimo confabularemur, ab Alberone Archiepiſcopo requirentibus nobis originem eiuſdem vrbis, prolatis eiuſdem vrbis pontificalibus geſtis, pro oportunitate temporis ſatiſfecit. In quibus videlicet geſtis inuentum eſt, quòd in eadem ciuitate Abel quidem fuerit Epiſcopus, qui in eâ plura vel acquiſierit, vel ordinauerit, finis verò eius quis fuerit, ſcriptor geſtorum aut neſciuit aut omnino tacere voluit. Nos in tantis vndecumque temporum ruinis, hunc eundem Abel & noſtrum fuiſſe & Scotum & Epiſcopum, facili ratione probabimus. Sed quod ſcriptori eius incertus extitit finis, longinquitas fortè fecit itineris, & viri religioſi voluntaria priuatio, & amor patriæ cæleſtis. Dixit etiam Epiſcopus ſupramemoratus, prædeceſſorum ſuorum ductam vſque ad ſe conſuetudinem, vt inter Miſſarũ ſolennia, in ea ſpeciali commemoratione defunctorum, quæ Superdiptycha dicitur, & in conſecratione Dominici Corporis ſolenniter agitur, quotidie in aurem preſbyteri, recitãte ſilenter Subdiacono, omnium ipſius ſedis Epiſ-*

Albero obijt an. 989.

Superdiptycha commemoratio

Episcoporum nomina ex scripto viritim recitentur; satisq; mirari, quod in ea commemoratione iste non inueniatur. Quod vt cōijcimus, idcirco actum est, vt ipse vacanti sedi iam antea Episcopus iussus sit aliquantis- pes insidere, aut pro amore Dei voluntaria cessione illum catalogum repudiasse. Hactenus Fulcuinus.

Notet autem hîc antiquitatis Ecclesiasticæ studiosus, *Superdiptycham* defunctorum commemorationem olim ex *Diptycho* fieri solitam, siue ex tabella, in qua partim viuorum partim defunctorum nomina cōtinebātur. De Diptycho eiusque vsu consule Baronium in *A*nnalibus. Visitur autem hodieque Leodici, in D. Lāberti sacrario, Diptychon, siue tabella plicatilis, ex ebore confecta, in qua pænè exesa Episcoporum illius vrbis nomina etiamnum leguntur.

Diptychon.

An.407

Fuit autem *A*bel B. *Bonifacio* Moguntino *A*rchiepiscopo familiarissimus; pro quo idem Bonifacius palliū *A*rchiepiscopale à *Zacharia* Pōt. Max. petijt; vt ex citatis Zachariæ litteris patet,

patet, quas Othlonus in vita Bonifacij lib. 2. cap. 11. recitat. Idem *Abel* Liptinensi an. 743. & Moguntinæ an. 745. Synodis, ab eodem Bonifacio celebratis, interfuit. Sunt autem *Liptinæ* seu *Listinæ* sitæ haut procul à cœnobio Laubiensi, ignobilis nunc Hanoniæ pagus, palatium olim Regium, quod per Normannos euersum puto.

Vide pag. 280.

Lestines

S. OSVALDVS Angliæ Rex & martyr. *Martyrol. Rom.*

RES eius gestas Beda lib. 3. Hist. *Angl.* cap. 6. prosequitur. Eiusdem ossa an. 1221. ab *Adamo* Morinorum Episcopo ad Bergense S. Winoci monasterium sunt translata. Vide supra 22. Iulij.

B. Theodoricus, & *B. Ioannes*, Cameracenses Episcopi.

HAlitchario (qui à Ludouico Pio Imp. Constantinopolim missus,

SS. *Ste-*

SS. *Stephani, Cosmæ, Anthimi* Nicomediensis Episcopi, & *Theodori* martyris pignora indè Cameracum ad basilicam cathedralem attulit) successit B. *Theodericus.* Is post Danorum vastationem S. *Vedasti* corpus an. 852. inuenit, Suessionensi synodo, per *Hincmarum* Remensem Archiepiscopum indictæ, an. proximè sequenti interfuit, ac demum Nonis Augusti an. 863. diem clausit, in S. Auberti monasterio sepultus. Sed temporibus Othonis I. Cæsaris, sub Fulberto eiusdem sedis Episcopo, Magdeburgum in Germaniam est translatus.

Post triemium, hoc est, an. 866. successit B. *Ioannes*, & an. 878. die 15. Aug. decessit: ad cuius sepulcrum, in S. Crucis basilica Cameracensi, nonnulla patrata probantur miracula, & diuersis ægritudinibus occupati optata sospitate sunt donati. Sic ferè Baldericus lib. 1. cap. 41. & seqq. in Chronico Cameracensi.

Nonis Augusti an. 1298. quoque obijt *Georgius* cognométo *Iustus*, panni *Georgius. Iustus.*

 linei

Bier-vliet. linci mercator, Birfliti, quod est Flandriæ opidum mari circundatum.

B. *Scetzelo* confessor. *Aug. 6. die.*

SCetzelo, qui & Gisislenus, olim quieuit in templo Abbatiæ Munsteriensis in agro Luxemburgensi: de quo vide librum ms. de origine & viris illustribus ord. Cisterciensis, & Molanum hoc loco.

S. VICTRICIVS Rotomagensis Episcopus. *Martyrol. Rom. Aug. 7. die.*

VIctricius adhuc miles, sub Iuliano Imperatore, pro Christo abijciens cingulum, à Tribuno multis tormētis afficitur, & capitis damnatur: sed carnifice, qui ad eum cædendum missus fuerat, cæcitate percusso, ipse vinculis solutis liber euasit. Postea Episcopus Rotomagi factus, Morinorum & Neruiorum gentes indomitas verbi prædicatione ad fidē Christi perduxit, & de-

& demum confeſſor in pace quieuit. Ita legitur in Martyrologij Romani tabulis. Neruios hodie Tornacenſes eſſe, Morinos autem fuiſſe Teruanenſes (quorum vrbs Epiſcopalis an. 1553. funditus exciſa) nemo antiquitatis Belgicæ vel mediocriter peritus ignorat.

Ceterùm S. Victricij egregia facinora deſcribit *S. Paulinus* Nolanus Epiſcopus, epiſt. 26. ad ipſum ſcripta; ad quem & epiſtolam 25. dedit. Ad hunc ipſum *Innocentius* Pont. Max. ſcripſit *An. 404 baron.* inſignem iſtam epiſtolam Decretalem, ordine ſecundam; quam Nouatores hodie imperitè & malignè carpunt.

S. DONATVS Archiepiſcopus XXV. Biſontinus, eiuſque ſucceſſores BB. *Migetius, Ternatius, Geruaſius, Gedeon & Hugo.* *Aug. 7. die.*

DOnatus concilio *Remenſi* interfuit circa annum Chriſti ſexcenteſimũ triceſimum quartum, & *Cabilonenſi* cir-

 ca an.

ca an. ſexcenteſimum ſexageſimum, aut ſexageſimum ſecundum. Natus eſt autem Veſontione, parentibus admodum nobilibus, qui ad S. *Columbanum*, Luxouij tunc agentem ſe contulerũt, rogantes vt pro ipſis Dominum deprecaretur, ad habendam ſobolem: vt Ionas cap. 13. vitæ S. Columbani narrat, quam, vt ipſemet teſtatur, ſuperſtite adhuc Donato, ſcripſit. Obijt verò S. *Donatus* circa annum ſexcenteſimum ſexageſimum primũ, aut proximè ſequentes, depoſitus in S. *Pauli* baſilica, quam ipſe conſtruxerat. Eſtque illi dicatus ac feſtus dies 7. Auguſti, in diœceſi Biſontina.

B. MIGETIVS, ſub S. Donati diſciplina educatus, incruentum Miſſæ ſacrificium quotidie offerre ſolebat, & officia eccleſiaſtica permulta inſtituit, iuſtis in eam rẽ collatis vectigalibus. Depoſitus iacet in eccleſia S. Pauli, cum magiſtro ſuo.

B. TERNATIVS ſcripſit Chronicon *B*iſontinorum Antiſtitum, incipiens à *B. Lino* (qui fuit primus Epiſcopus, Roma

ma missus à S. Petro Apostolo) & pertingens vsque ad *Migetium* prædecessorem suum. Idem Ternatius ecclesiã *SS. Petro* & *Marcellino* ædificauit in cãpo Martio, vbi nũc est Abbatia S. Vincentij monachorum Benedictinorum, intra muros Bisontinos.

B. GERVASIVS Ternatij frater ac successor fuit, omnibus carus, ob vitæ innocentiam.

B. GEDEON Archiepiscopus XXXVI. floruit an. septingentesimo septuagesimo tertio.

S. FAMIANVS, ord. Cisterciensis, patronus Galesij in Italia. *Aug.* 8.

Famianus, antea Quuardus dictus, Coloniæ Agrippinæ, *Gothscalco* patre, matre *Guimera* natus, adolescens officia pietatis colere cœpit, suisque facultatibus in vsus pauperum erogatis, relicta patria, Romam venit, vt loco sancta visitaret. Per Italiæ loca pia sexennio peregrinatus, Compostellam in Hispaniam ad S. Iacobi Apos-

toli corpus viendum, contendit. Inde in Syriam profectus, sepulcrum D. N. I. C. aliaque Palæstinę loca summo deuotionis affectu perlustrauit. Factus deinde ord. Cisterciensis eremita, in Gallecia triennio in assidua carnis maceratione permansit, & in monasterio SS. Cosmæ & Damiani annos XXV. vitam herbis, pane, & aqua trãsegit: donec factus monachus eiusdem ordinis, ac tandem sacerdos ordinatus est. Nec multò pòst Romã iterum veniens, Eugenio III. Pontifice Maximo, Galesij substitit, fontemque in æstate, primo aduentu suo, ex silice virga percusso, mirabiliter eduxit; qui in hodiernum vsque diem perseuerans febricantibus prodesse solet. Galesij vix 25. dies commoratus, in morbum incidit; ex quo cùm sibi decedendum esse intelligeret, loco vbi humani vellet indicato, an. salutis 1150. ætatis verò sexagesimo obdormiuit. Quem miraculis clarum Hadrianus IV. Pont. Max. pòst in SS. numerum retulisse fertur. Exstat ecclesia

c'esia Galesij eius nomini dicata, ad quam fit quotannis mense Augusto innumerabiliũ hominum confluxus. Ita ferè Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ.

Est autem Galesium opidum Faliscorum, inter Fescenniam & Hortanum, quod Falisca veteribus fuisse putatur. De fonte S. Famiani ita Iulius Roscius Hortinus:

Quas sitiens musfoso hauris sub fornice, duxit
Marmoris e venis has Famianus aquas.
Sic olim Hebræus populus miracula Mosis
Obstupuit, fontem quem dedit icta silex.
Ergo nouo merito iactent se Mose Falisci,
Quos alit Hortanus, quosq; Amerinus ager.

S. LAVRENTIVS martyr. *Aug.* 10.*die*.

HEraclius Leodicensis Episcopus, post fundata ac dotata *SS. Pauli* & *Martini* Canonicorum collegia, monasterij Laurentiani, in monte publico, prope muros vrbis, fundaméta an. 970. posuit; quod postea *VValbodo* & *Reginardus* Episcopi perfecerunt. Hîc adseruantur ossa notabilia *S.* Laurétij, *Alberto Cuyenensi* Episcopo data à *Cælestino III.* Papa, & aliæ *SS.* reliquiæ.

Augusti 11.*die. Martyrol. Rom.*

S.Gery. S.GAVGERICVS Cameracensis Episcopus.

Iuois. NAtus est in Iuodio, Ducatus Luxemburgensis opido, quod *Euosium villam pulcherrimam* Baldericus lib. 3. cap. 37. in Chron. Cameracensi nuncupat. Is in vertice montis (vbi nunc arx Cameracensis, à Carolo V. Imperatore exstructa visitur) basilicam in
Iun.8. honorem S. *Medardi* Nouiomensis Episcopi construxit. Cùmque post 39. Episcopij annum Deus ipsum ad remunerationem vocasset, in eadem basilica vt ante destinauerat, honorificè est tumulatus. Mox igitur Reges & Principes, ac potentissimi quique, signis & prodigijs, quibus ante obitum multifariè coruscauerat, excitati, ac multò amplioribus, quæ per eius merita Dominus post obitum indesinenter operari dignatus est, attoniti, ad sanctissimi viri sepulcrum diuersis ex

par-

partibus confluxerunt, & opulentissima munera obtulerunt. Statimque ex affluentia rerum, monasterium est ampliatum, & fratrum numerosa cohors in perpetuum delegata. In eius quoque memoriam ac venerationem frequentiores basilicæ, in regionibus tam propè quàm longè positis, sunt constructæ. Sic ferè idem Baldericus lib. 2. cap. 4.

Monasterium istud, in honorem S. *Medardi* à *S. Gauggerico* constructum, est hodie XL. Canonicorum collegium, S. Gaugerici nomine & lipsanis nobile, quod in dicti montis vertice sedem ac domicilium habuit vsque ad annum 1540. quo Carolus V. Cæsar eo loci, contra Francorum incursiones, arcem excitandam curauit. Quo tempore Canonici Gaugericiani migrarunt ad Cameracensem *S.* Vedasti basilicam parochialem, quæ nunc S. Gaugerici nominatur.

Huius sanctissimi Præsulis memoriæ plurima, eaque vetustissima, passim templa dicata visuntur, vt *Bruxel-*

le, Atrebati, Valentianis, Braniæ Comitis, Haltris prope Aloſtum, & alibi. Hal-
Haelterr. tris quidem fuit olim collegium Canonicorum, ab *Ingelberto*, nobili viro, circa an. 1046. ſub tutela *S.* Gaugerici fundatum: quod inde circa an. 1498. Aloſtũ Flandriæ Imperialis opidum, ad ædem *S.* Martini parochialem eſt tranſlatum. Medardus porrò an. 556. Gaugericus autem an. 594. viuere deſijt: vt Coluenerius in ſuis ad Baldericum Notis ſupputat.

S. WIGBERTVS martyr, Friſonum Apoſtolus. *Aug.* 13.*die.*

CIrca an. 690. biennio nempe ante aduentum S. Willibrordi & ſo-
Apr. 24. ciorum eius in Friſiam, *B. Egbertus* presbyter, natione *Anglo-Saxo*, ereмiticam in *Iona* inſula vitam ducens, cum ſodalibus aliquot, prædicandi Euangelij cauſſa, in Germaniam traijcere conſtituit. Sed monitis diuinis & tempeſtate ipſe prohibitus, ex socijs ſuis *B. VVigbertum* nauim conſcendere iuſſit;

iussit; qui in Frisiam veniens, annis duobus genti Frisonum, & *Radbodo* eorum Regi, verbum salutis prædicauit. Cuius quidē iussu postea in *Foste-landia* insula est iugulatus.

S. WIGBERTVS Confessor.
Martyrol. Rom. Aug. die.

IN Martyrologio Romano sic legitur: *Idibus Augusti, in Germania S. VVigberti presbyteri & confessoris.* Designatur hîc, nisi fallor, *S. VVigbertus* seu *VVigberchtus*, Abbas I. Fritislariensis à *S.* Bonifacio Germanorū Apostolo constitutus; cuius reliquias inde postea ad Hirsfeldense apud Hassos monasterium *Lupus*, Bonifacij in Archi episcopatu successor, transtulit. Cuius item honori ac nomini ecclesiam in Hirsfeldia seu Hertsfeldia an. 850. *Rabanus Maurus*, itidem Archiepiscopus, dedicauit. Vitā eius scripsit *Lupus Seruatus*, Rabani æuo, quam Busæus, Soc. Iesu Theologus, edendam curauit, cū Hincmari Epistolis. V. *Ioan-*

Vide pag.220.

V. *Ioannes Berchmannus*, ex Societate Iesu.

Diest. NAtus est Distemij in Brabantia, primo lapide à Colle-Aspero, Deiparę cultu miraculisque celebri. Obijt autem Romæ an. 1621. magnæ innocentiæ ac sanctitatis fama, annum agens secundum & vicesimum. Solitus est dicere, *Tria mihi sunt carißima*, videlicet Christus crucifixus, Rosarium Deiparæ, & Regula Soc. Iesu: *cum his libentur moriar*.

Rob. Bellarminus. Mense proximè sequenti anni eiusdem, Romæ pariter obijt, ingenti sanctitatis opinione, Robertus Bellarminus, S.R.E. Cardinalis, in Mõte Politiano (quæ vrbs est Etruriæ) ex *Marcelli II.* Pont. Max. cognomento *Ceruini*, sorore natus: qui annis multis Louanij Theologiam explicauit, & Latinè concionando, qua erat eloquentia, dictrina, ac pietate, omnes sibi Belgas, vt editis postea *Controuersiarum* libris, aduersus æui nostri Sectarios,

tarios, vniuerſos Catholicè ac Romanè ſentientes ſibi obſtrinxit.

S. WERENFRIDVS presbyter.
Aug. 14. *die.*

CVm S. Willibrordo ex Anglia Vltraiectum venit, & *Medemblicæ*, *Duroſtadij*, *Elſtæ*, & alibi apud Batauos Chriſti doctrinam ſparſit. Sepultus eſt Elſtæ, qui pagus eſt Bataniæ, medio ferè itinere inter Arnhemium & Neomagum, primarias hodie Ducatus Geldriæ vrbes. Hunc pagum *Carolus Martellus* S. Willibrordo donauerat, vt apud Guil. Hedam legitur. Solet autem ibi quieſcere in collegiata Canonicorum ſui nominis baſilica, & duplici Feſto coli, iuxta vſum Eccleſiæ Vltraiectenſis. Sacra eius oſſa è terra per Baldricum Epiſcopum Vltraiectinum leuata fuiſſe lego.

Elſt. *Betuvve*

S. ARNVL-

S. ARNVLPHVS Episcopus Suessionensis. *Martyrol. Rom. Aug. 15 die.*

Oudenburg. ALdenburgum, vt in archiuis Latinis vetustioribus scribitur, siue Audenburgum, Flandriæ opidum, tertio milliari ab Ostenda, antiquitatem ipso nomine præfert. Olim primariæ notæ opidum in Flādria exstitisse, & à *Balduino Caluo* Comite Brugēse Burgum an. 865. lapidibus cinctū fuisse, ex Aldenburgi ruderibus, Hunnicæ sub Attila sęuitiæ testibus, pro comperto habetur. Abbatiam hîc monachorum Benedictinorum an. 1084. S. Arnulphus Suessionensis in Gallia Episcopus instituit, *Roberto Frisio* Comite, & *Radbodo* Tornacensi Episcopo, approbantibus. Obijt ibidē an. 1087. multis clarus miraculis: quibus motus *Lambertus* ibidem Episcopus, cum licentia *Cononis* Legati Apostolici, & auctoritate Concilij Bellouacensis, quod miracula examinauerat, corpus sacrum an. 1121. è terra leuauit, iuxta

ta morem Ecclesiæ Gallicanæ. Vitam eius fusè scripsit *Lisiardus*, tertius in Episcopatu successor, à Surio editus. De S. *Arnulfo Metensi*, & *S. Arnulfo Suessionensi*, Episcopis, vide supra 18. Iulij.

S. IERO seu Hiero, presbyter & martyr. *Aug.* 17. *die.*

FVit is genere Scotus, & per Hollãdiam multos à diuersis erroribus liberauit. Danis ac Normannis sæuientibus, *Nordouici* ab impijs capite plexus est. Corpus inde Egmundam (qui pagus est Hollandiæ in diœcesi Harlemensi, Comitatus titulo clarus) ad S. Adalberti Abbatiam Benedictinorũ, per *Theodoricum II.* Comitem, est translatum. *Nordvvijck. Egmont*

Carolomannus, ex Austrasiæ Principe monachus Cassinensis.

ANno 741. Carolo Martello è viuis sublato, filij eius *Pipinus* & *Carolomannus*

lomannus, tanquam Maiores domus regiæ, vniuersi Francorum regni administrationem susceperunt. Carlomannus an. 743. per S. *Bonifacium* Moguntinum, *Abelem* Remensem, *Grimonem* Rotomagensem, & *Hartbertum* Senonensem, Archiepiscopos, *Liptinis* in Hannonia Synodum celebrandam curauit. Eidem Bonifacio locũ dedit, in silua Buchonia, ad Fuldam amnem, monasterio exstruendo. Relicto Austrasiæ principatu, anno 747. Romam profectus, monachum induit in mõte Cassino. Anno 753. ex eodem monte, ad *Pipinum* fratrem, tunc Regem, transijt in Galliam, ab *Aistulpho* Longobardorum Rege coactus: ac demũ an. 755. Viennæ pijssimè obijt.

S. HELENA Imperatrix.
Martyrol. Rom. Aug. 18. *die.*

Santen. pag. 287. SAnctis in Cliuia, collegium Canonicorum, in honorẽ S. Victoris, & aliorum CCCXXX. martyrum Thebææ legionis, eo loci pro Christo occi-

occiſorum, inſtituit: vt Stephanus Pighius, Canonicus Sanctenſis, in Hercule Prodicio commemorat.

S. BERNARDVS Abbas Claræ-Vallis.
Martyrol.Rom. Aug.20.die.

NAtus eſt *Fontanis* in Ducatu Burgundiæ, & in domo eius natali, annis ſuperioribus, monachi Ciſterticnſes, ex reformata Congregatione Fulienſi, monaſterium excitarunt. Cùm iuſſu *Eugerij III.* Papæ, ſui olim diſcipuli, Cruciatam contra Saracenos expeditionem apud Belgas prædicaret, datus eſt illi locus in Brabantia *Villarienſis*, ad monaſterium ſui ordinis excitandum: quo fine eò monachos XII. cum *Laurentio* Abbate, an. 1146. tranſmiſit. Villarium poſtea duas, vt nuncupant, filias genuit, *Locum S. Bernardi*, ad Scaldim, prope Antuerpiam, & *Grande-Pratum* in Comitatu Namurcenſi. Eiſdem ferè temporibus *Camberonenſe* in Hannonia, Dunenſe in Flandria, *Claromariſcenſe* in Artefia, *Vilłers.* *S. Bernaerts.* *Grand Prè.* *Cãbron.* *Duynen.* *Clermares.*

Vaux-celles. *Vallis-cellense* in agro Cameracensi, & alia alibi instituti eiusdem cœnobia sunt excitata: vt in Chronico nostro Cisterciensi prolixè explicauimus. De Miraculis Cameraci, Leodici, Fontanis, & alibi per S. Bernardum patratis, scriptores vitæ illius consule. Obijt an. 1153. Diuis per Alexandrum III. adscriptus.

V. GOBERTVS, & alij monachi Villarienses, sanctitatis opinione clari.

Cătipr. l.2.c.26. GOBERTVS, Comes Asperi-Montis, relicta seculari militia, Cistertiense institutum in Villario Brabantię cœnobio amplexus est. Frater illi fuit natu grandior *Ioannes*, primùm Virdunensis, pòst Metensis Episcopus. Obijt Gobertus an. 1263. in festo S. Bernardi, in Villario honorificè conditus. Exstatque ibidem vita eius libris tribus conscripta.

1263.

V. CONRADVS IX. Abbas Villariẽsis, Egmonis Seinensis Comitis filius, pòst

pòst Clareuallensis ac Cistercien-sis Abbas, demum S. R. E. Cardinalis & Legatus Apostolicus per Germaniam creatus, an. 1225. Synodum ibidem celebrauit, quæ exstat in tomis Conciliorum. De eodem Th. Cantipratanus lib. 1. Apum cap. 9. agit.

V. FRANCO, nobili Equitum Arkénensium genere in Brabantia natus, cruce signatus, cum filio vtroque, in Syria contra Soldanum fortiter bella gestit. Vterque filius in Syria occubuit; ipse in Belgicam redux, monasticen in Villario amplexus est; vbi & vita eius legitur rythmicè conscripta.

V. GODEFRIDVS, Colonię primum Benedictinus, pòst Cistertiensis in Villario monachus & Sacrista, circa an. 1170. floruit. Quiescit in Villario, 1170.
vbi & vita eius adseruatur manuscripta. Cæsarius narrat, *illius ossa suo æuo per reuelationem esse leuata, & in sacrario posita pro reliquijs.*

WALTERVM, patria Traiectensem idem Cantipratanus lib. 2. Apum cap. 26. laudat.

V. ABVNDVS, patria Huienſis, circa an. 1220. vixit, prophetico ſpiritu & miraculis clarus. Vita eius exſtat manuſcripta in Rubra Valle apud Bruxellam. De his & alijs plura ſi voles, Chronicon noſtrum Ciſtercienſe peruolue.

S. AVTOR Epiſcopus Treuerenſis.

HElmuuershuſenſe ſeu HelmWardeſhuſenſe monaſterium, ord. S. Benedicti, in diœceſi Paderbornenſi ſitum, Abbatijs Imperialibus annumeratum, verſus Orientem, in finibus diœceſis, haut procul abeſt à Viſurgi flumine & territorio Brunſuicenſi, à quo iam captiuum tenetur. Tranſlatæ huc olim, *Brunone* Treuerorum Archiepiſcopo, S. *Autoris* & aliorum Săctorum præſtantes reliquiæ à *Thietmaro* Abbate HelmWardeshuſenſi: vt in Scholijs ad vitam B. Meinuuerci, Epiſcopi Paderbornenſis, tradit Chriſtophorus Brouuerus, Soc. Ieſu Theologus.

B. *Bur-*

B. *Burchardus* Episcopus Wormatiensis. *vvorms*

LAubijs, in diœcesi Cameracensi, monachus Benedictinus cũ esset, magistrum habuit *Olbertum*, pòst quartum in Brabantia Gemblacensẽ. Quo collaborante (vt Sigebertus ad annũ 1008. scribit) magnum illud Canonum volumen edidit. *Iuoni* itaque, *Gratiano*, & alij suis sequacibus viam ipse aperuit, & velut lampada prætulit. Obijt an. 1025. Wormatiensis in Germania ad Rhenum Antistes.

V. *Gerardus* cognomento *Magnus*, Fratrum seu Clericorum vitæ communis institutor.

GErardus Magnus, *Dauentriæ* ad Isalam fl. in Germania nostra inferiore natus, adolescens Parisijs apud Sorbonicos sacris litteris operam dedit. Inde in patriam reuersus, cùm esset Vltraiectinus & Aquisgranensis *D.ucter*

Buſchius, in Chronico Windeſimẽſi, an. 1621. Antuerpiæ edito : ad quos Lectorem remitto.

Ipſius exemplo, noſtra patrumque memoria, *S. Ignatius Loiola*, Soc. Ieſu conditor, ſcholas per vniuerſum orbẽ, magno Eccleſiæ bono, inſtituit; *S. Philippus Nerius* Congregationem presbyterorum Oratorij in Italia, & *Petrus Berulius* in Gallia excitauit.

S. MAVRVS, martyr Remenſis, quieſcit Florinis. *Martyr. Rom. Aug.* 22.

ARnulfus *Ruminiacus*, in opido ſuo Florinenſi (quod eſt ditionis Leodicenſis) eccleſiam parochialẽ & collegiatam Canonicorũ *S. Gengulfi* martyris conſtruxit. Eius filij *Godefridus* & *Gerardus* ibidem monaſterium in honorem *S. Ioannis Baptiſtæ* condiderunt. Ex his *Gerardus* primùm Canonicus fuit Remenſis, & *Henrici* Imp. Capellanus, pòſt Cameracenſis Epiſcopus eo nomine primus. Ante Epiſcopatũ idem Gerardus corpus *S. Mauri* (qui *Florẽne.* *Maij* 11

Flod. l.1.c.4. cum socijs quinquaginta Remis, imperante Nerone, martyrium fecit) ab *Arnulfo* Remensi *A*rchiepiscopo impetrauit, & Florinas attulit. Vt datur intelligi ex litteris, quas idem *A*rnulfus ad *Baldricum* Leodicensem Episcopum scripsit : *Fecimus*, inquit, *cum proximo nostro Gerardo, Arnulfi filio, quod caritas monet; & conuicti eius pr cibus, pro voto petitionis, contulimus talentum pretiosissimi ponderis, corpus Deo dignissimi presbyteri & martyris Mauri: qui ab Apostolis veniens, Remensis nouiter fundatæ ecclesiæ columna fuit. Et tantò libentiùs id fieri decreuimus, quantò Notgeri antecessoris vestri, sanctæ memoriæ, ergà huiusm di rem beneuolentiam nouimus: & quod eò amplius locus Florinensis, Deo donante, augebitur; sicut oculis ipsi comprobauimus. Vest o igitur consilio & adiutorio, honorificè in vestro suscipiatur Episcopio, & hunc apud iustum Iudicem patronum habeatis & defensorem. Ceterùm ne sedes Episcopalis patrocinio tanti frustretur patroni, caput prædicti martyris, in eburnea theca reconditum, reseruauimus. Pro quo aliud eorum, qui cum eo passi sunt, mittere*

tere dignum duximus, Timothei videlicet: eius enim expressa fit mentio in Officio ecclesiastico Abbatiæ Florinensis.

S. AVDOENVS Rotomagensis Episcopus. *Martyr. Rom. Aug. 24. die.*

AVdoënus anno 677. in Domino obdormiuit, vt *Acta* eius, quæ apud Surium leguntur, disertè testantur. Quibus consentiunt Acta *S. Ansberti*, illius in Episcopatu successoris, ab Angrado monacho cõscripta. Corrigendi itaque Sigebertus, qui ad an. 690. & Ado Viennensis, qui ad annũ 696. obitum eius referunt. Scripsit *A*udoënus vitam *S. Eligij* Nouiomẽsis ac Tornacensis Episcopi, Flandrorum Apostoli. *Dec. 1.*

B. *Theodoricus* Abbas Andainensis.

ANno ætatis decimo *Laubijs* monachus factus, pòst Andainensis ad S. Hubertum in Arduenna *A*bbas,

ibidem anno Christi 1084. ætatis 80. multis virtutibus & signis clarus, obdormiuit.

B. *Sandradus* Abbas Gladbacensis.

GEro Archiepiscopus Coloniẽsis, in honorem S. *Viti*, monasterium *Gladbacense*, eiusdem nominis opido inclusum, exstruxit: cui primum Abbatem Sandradum, ex S. Maximini cœnobio Treuerensi euocatum, præfecit.

Glad-bach.

S. GREGORIVS Episcopus III. Vltraiectinus.
Martyrol. Rom. Aug. 25. die.

IS perillustri Francorum genere natus, S. Bonifacij Mogũtini Archiepiscopi discipulus, & S. Lutgeri I. Monasteriensis Episcopi magister, septuagenarius an. 785. vel 786. ad Dominũ migrauit, Vltraiecti ad D. Saluatoris conditus. Huius vitam litteris cõsignauit idem Lutgerus, quam Fuldæ ms. exstare

exſtare Nic. Serarius lib. 3. Rerum Moguntinarum cõmemorat,& Chriſtophorus Brouuerus poſtea cum Notis an. 1616. Moguntiæ publicauit. Ceterùm à morte B. Bonifacij vſque ad annum Chriſti 1112. Vltraiectini Præſules infula ſeu mitra epiſcopali non ſunt vſi; Colonienſibus Epiſcopis id apud Rom. Pontifices procurãtibus. Quibus de rebus Ioannem Gerbrandum Leidanum in Hiſtoria Vltraiectina & Hollandica cõſule. Gregorius porrò patrem habuit *Albricum*, auiam verò *Adelam*, Dagoberti Francorum Regis filiam: vt ex Palatiolanæ eccleſiæ monumentis idem Brouuerus collegit.

S. EVSEBIVS martyr, Romæ paſſus ſub Commodo Imperatore.
Martyrol. Rom. eod. die.

HVius celeberrimi martyris corpus Roma an. 865. *Prumiam* (quæ eſt Benedictinorum Abbatia, diœceſis Treuerenſis, in ſilua Arduenna) & inde an. 1467.

an. 1467. *Arnhemium*, Ducatus Geldriæ metropolim est translatum: vbi quiescere solet in sui nominis basilica parochiali, quæ Prumiensibus subest.

S. LVDOVICVS Rex Galliæ.
Martyrol. Rom.

IDem & Dominus Artesiæ fuit, quæ (vt Comitatus Flandriæ olim portio) ipsi obtigerat, ratione auiæ *Elisabethæ*. Fuerat ea *Philippi A'satij*, Flādriæ & Hannoniæ Comitis, filia. Idem *S.* Ludouicus *Artesiam* *Roberto* fratri suo germano, iuxta testamenti paterni tabulas, an. 1237. tradidit ac cōsignauit. Diploma exstat apud Florentiū Haræum, Thesaurarium & Canonicum Insulensem lib. 1. cap. 4. de Castellanis Insulensibus in Flandria. Obijt autem Ludouicus an. 1270. Diuis adscriptus per Bonifacium VIII. Papam: cuius diploma recitat Bongarsius in volumine De gestis Dei per Francos.

S. EL-

S. ELMERVS patronus Molhaniensis.

MOlhaniæ, in finibus diœcesis Leodicensis, secundo lapide à Giueto opido, nec procul à Mariæburgo, est Canonicorum collegium, quod patronum agnoscit *S.* Elmerum Episcopum ac confessorem: cuius ibidem ossa solent adseruari. Cuias fuerit, aut quando vixerit, nondum comperi.

S. HERMES martyr, Rotnacensium in Flandria patronus. *Ronsen. Renays.*
Martyrol. Rom. Aug. 28. *die.*

ANno 132. Romæ S. *Hermes*, Vrbi Præfectus, martyrio coronatur: cuius historia fusè narratur ab Adone Archiepiscopo Viennensi, hoc die.

An. 829. corpus *S.* Hermetis Romæ sub *Gregorio IV.* & *Ludouico Pio* Imp. inuenitur, & in basilicam *S.* Marci transfertur. Eodem tempore Articulus S. Hermetis Roma in Galliam transfertur:

tur: teste Eginhardo in vita Caroli Magni.

S. Cornelis Műster. An. 851. eiusdem corpus Roma Indam (quod nunc est monasterium Benedictinorum, S. Cornelio sacrum, prope Aquas-Grani, in dioecesi Coloniensi) transfertur, per *Lotharium* Imperatorem, Ludouici Pij filium, qui postea monachus in Prumia, apud Treueros, obijt.

An. 860. die 6. Iulij S. Hermetis corpus Inda Rotnacum, ad basilicam Canonicorum, à *S. Amando* Traiectensi Episcopo fundatam, est translatū, per *Ludouicum* Imperatorē, Lotharij Imp. iam nominati filium: qui & reliquias *SS. Cornelij* Papæ, *Cypriani* Episcopi Carthaginiensis, & *S. Cælestini* apud Rotnacenses deposuit: ampla dote addita. Adeò vt alter post S. Amandum ecclesiæ Rotnacensis fundator *Ludouicus* Imp. à Rotnacensibus habeatur.

Circa an. 940. Danis Belgicam vastantibus, sub *Othone* Imperatore, S. Hermetis corpus Indam est relatum, & inde Coloniam. Rebus postea sedatis, agente

agente *Fulberto* Cameracensi Episcopo contra Indenses, qui *S.* Hermeté sibi vindicare conabantur, eiusdem martyris ossa Rotnacũ sunt reuecta. Pro quo beneficio Rotnacenses dederunt Ecclesiæ Cameracensi villam *Neuenhouiam*, inter Gerardi-Montem & Nino-uiam in Flandria sitam: vt Baldericus lib. 1. cap. 75. in Chronico Cameracensi commemorat. *Nieuvvenhouen.*

An. 1089. S. Hermetis reliquiæ sũt collocatæ in nouo feretro argẽteo, per *Gerardum II.* CameracensemEpiscopũ, additis his versibus:

Papa, puer, nutrix, orat, vita datur, affert,
Hæc videt, hic viuit stupet Hermes. fõte nouatur
Fax Hermem Papa sociat, Christoq; Quirinum,
Facta reis pœna saluat, sanatq; catena. (adstat,
Hic trahit, ille necat, viuit Hermes, Angelus
Confortata Deo pars redditur, altera terræ.

Quibus versibus, pro sæculi barbarie rudioribus, vita & martyrium Hermetis breuiter exprimitur.

An. 1129. XVI. Kal. Octobris, nouum templum Rotnacense, quod hodieque exstat, per *Burchardum* Cameracensem Episcopum consecratur.

An. 1280.

An. 1280. mense Decembri *Rainardus*, Abbas S. Cornelij Indensis, *Guidoni* Flandriæ Comiti vendidit *Rotnacū*, iuris antea Brabantini villam, *Horenbecam, S. Cornelij, Bracleam, Acriniam, VVoudecam*, & *Elsclam*: suam, dico, Rotnaci partem, quam Ludouicus Imperator, Lotharij Imp. filius, Indensibus dono dederat. Nam alteram, ab eodem Imperatore Rotnacensi Canonicorum collegio donatam, ijdem Canonici suo sibi iure retinuerunt.

An. 1392. *Carolus VI.* Galliæ Rex æger statuam suam, ex cera confectam, dono misit Rotnacum ad S. Hermetē, & sanitatem recuperauit: vt Meierus in Annalibus narrat.

An. 1526. *Robertus Croyus*, Episcopus Cameracensis, per *Godefridum* Einhamensem Abbatem, S. Hermetis reliquias ex veteri feretro (in quo Gerardi Episcopi scriptum testimoniale est repertum) in nouum transferri mandauit. Gerardini testimonij hæc erant verba: *Anno ab incarnatione Domini millesimo octogesimo nono, Indictione duode-*

cima, V. Kal. Nouembris, translata sunt in hoc vase reliquiæ gloriosi Hermetis martyris, à D. Gerardo secundo Cameracensi Episcopo, Episcopatus anno tertio, sub præsentia & testimonio Dominorum Oiguardi Abbatis; & D. Sigeri Blandiniensis Abbatis, & Petri Archidiaconi, Alardi Archidiaconi, & Tibaldi Rotnacensis Præpositi, & Tibaldi Decani, & Domini Theoderici de Aldenarda & .... Aduocati: adstante etiam honestarum personarum clericorum & laicorum non modica multitudine.

De S. *Cornelio* Papa, & S. *Cypriano* Episcopo Carthaginiensi infra 14. Sept. dicemus. Quod ad *S. Cælestinum* attinet, cuius reliquias Ludouicus, Lotharij filius, Rotnacum pariter attulit, Rotnacenses Canonici, ex suæ ecclesiæ monumentis, adserunt eas esse *S.* Cælestini Papæ primi, tabulis Romani Martyrologij ad diem 6. *A*prilis adscripti. Sed quia Cælestinus Papa fuit confessor, non martyr, sunt qui quæstionem mouent, ob versiculum veteri feretro inscriptum: qua de re vide supra 17. Maij. Ego nihil ausim statuere aut definire.

S. VERONA virgo. *Aug. 29. die.*

QVieſcit inter Louanium & Furã, in eccleſia S. *Crucis*, quæ nunc S. *Veronæ* dicitur. Non eſt tamen, iuxta morem Eccleſiæ Gallicanæ, ex humo eleuata, ſed in medio templi ſepulcrũ virginis frequentatur, & extra templũ fons eius cõtra febres piè bibitur. Fratrem habuit *S. Veronum*, cuius, vt & S. Veronæ, Officium proprium exſtat in Lembecana eccleſia, primo lapide ab Hallis, Hannoniæ opido. Ceterùm vita *SS.* Veroni & Veronæ, quæ in Rubra-Valle & alibi ms. exſtat, minùs authentica mihi videtur, vt ſupra die 30. Martij monui.

S. AGILVS Abbas Resbacenſis. *Aug. 30. die.*

AVdoënus, cùm adhuc eſſet Referendarius Dagoberti Francorum Regis, pòſt Rotomagenſis Epiſcopus, *Meaulx* in diœceſi Meldenſi, ad Resbacum fluuiolum,

uiolum, insigne monasterium struxit, quod *Hierosolymam* nuncupauit. Huic Abbatem præfecit *S. Agilum*, ex Luxouiensi S. Columbani cœnobio euocatum: cui discipulus S. *Philibertus* successit.

Fuit autem Luxouium (quod hodieque disciplinis monasticis in Burgundiæ Comitatu floret) olim velut quoddam Sanctorum seminarium: ex quo & *S. Bertulphus*, Bobiensis in Italia Abbas, S. Eustasij Luxouiensis Abbatis discipulus, prodijt, qui an. 626. ad Dominum migrauit, Bobij sepultus. Vitam eius breuiter narrat Ph. Ferrarius 19. Aug. in Catalogo SS. Italiæ. *S. Bertulphus.*

S. PAVLINVS Episcopis Treuerensis.

Martyrol. Rom. Aug. 31. die.

PAulinus Episcopus, tempore Arianæ infestationis, à *Constantio* Imp. Ariano, ob Catholicam fidem exilio relegatus, & extra Christianum nomẽ vsque ad mortem, mutando exilia, fatigatus, tandem apud Phrygiam de-

functus, beatæ paſſionis corona percepit à Domino. Ita legitur in Faſtis Romani Martyrologij. Hieronymus in Chronico, ſcribit ipſum anno decimo ſeptimo Conſtantij Imperatoris, (qui Ioſ. Scaligero eſt annus Chriſti trecenteſimus quinquageſimus ſeptimus) in exilium ob fidem truſum, atq; in Phrygiam ablegatum; vnà cum *S. Hilario* Epiſcopo Pictauienſi, *Rodanio* itidem Galliæ Epiſcopo, & alijs; idque factione *Saturnini* Arelatenſis Epiſcopi, & reliquorum, qui cum eo erant, Arianorum. De eodem Athanaſius in Apologia de fuga ſua, Hilarius libello ad Conſtantium, Liberius Papa in Epiſtola ad Luciferum Calaritanum, Seuerus Sulpitius lib. 2. & Caſſiodorus lib. 5. cap. 16. agunt. Obijt autem *S.* Paulinus in Phrygia exulans, anno Conſtantij Imp. viceſimo primo, qui
An. 361. eſt *Chriſti* trecenteſimus ſexageſimus primus, iuxta eiuſdem Scaligeri editionem. Eius venerandum corpus Treueros relatum, & in crypta, vnà cum *SS.* martyribus conditum, anno Chriſti

Christi 1071. repertum fuit: vt Sigebertus noster Gemblacensis in Chronico tradit, his verbis: *Treueris in ecclesia S. Paulini confessoris, in crypta subterranea inuenitur corpus* S. Paulini, *quod olim à Phrygia, vbi exulauerat, reportatum, ibi à Felice Episcopo catenis ferreis fuerat suspensum; & iuxta eum multa corpora Sanctorũ; ad dexteram scilicet eius,* Palmatius *Cõsul & patritius Treuerorum; ad sinistram* Tyrsus, *vnus de principibus Thebeæ legionis, cum multis Thebæorum in hac vrbe à Rictiouaro martyrizatus; ad caput septem Senatores vrbis,* Maxentius, Cõstantius, Crescentius, Iustinus, *& tres fratres* Leander, Alexander, Soter; *ad pedes* Hormisda, Papirius, Constans, Iouianus. *Et cùm multi alij ibi iacerent, horum tantummodo nomina, & tempus, & dies passionis aureæ litteræ, in pariete scriptæ, signabant, eosq; omnes sub Rictiouaro passos fuisse docebant.* Anno 1071.

S. PAVLINVM Nolanum in Italia Episcopum Fasti Romani 22. Iunij celebrant: cuius opera Heribertus Rosvveidus cum Notis anno 1620. typis Plantinianis edidit. Præter hunc

& alij plures *Paulini* ſcriptis ſuis, Sidonij Apollinaris æuo, innotuerunt. Vt *Paulinus Epiſcopus Biterrenſis*, cuius epiſtolam ſub annum Chriſti 420. Idacius commemorat: *Paulinus* auctor Carminis Euchariſtici, quem *Auſonij* ex filio Heſperio nepotem videor ex eius verſibus deprehendiſſe: *Paulinus* denique, cuius ſunt libri VI. de vita S. Martini, metro item ſcripti; quẽ cùm vetera exemplaria, tum Vaticanum & Corbeienſe, *Paulinum Petricordium* nominent, Petrocorium fortaſſe, hoc eſt, Veſunnicum liceat ſuſpicari. Ita Sirmondus in Notis ad Sid. Apollinarem lib. 8. Epiſt. 11.

SEPTEMBER.

DIVA VIRGO HALLENSIS.
Dominica prima Septembris.

DEiparæ virginis laudes ac miracula præclari omnium ætatum ac locorum ſcriptores magno ſtudio ad poſteros tranſmiſerunt. Vt veteres omittam,

mittam, *Horatius Tursellinus*, Soc. Iesu presbyter, *Lauretanæ ædis* historiã eleganti stilo conscripsit. *Ioannes Trithemius*, Abbas Spanheimensis, libros duos miraculorum B. Virginis *Dittelbacensis* in Franconia, & alios tres B. Virginis *Hailbrunensis*, in Herbipoléfi diœcesi, studiosè collegit. *Philippus Maria Rofredus*, Caroli Emanuelis Sabaudiæ Ducis Consiliarius, *Montis Regalis* seu *Montis-Vici* miranda litteris consignauit. *Ascanius Persius* imaginis Deiparæ, quæ in *monte Guardiæ*, prope Bononiam, in S. Lucæ opificis sui tẽplo, ac Dominicanarum monialium cœnobio adseruatur, historiam Græcè, & Latinè à se elaboratam foras dedit. *Ioannes Mariana*, & alij rerũ Hispanicarum scriptores *Montem Serratum* & *Guadalupam* suis lucubrationibus illustrarũt. Annales *Eremi Deiparæ* apud Heluetios, in Benedictinorum cœnobio, *Christophorus Hartmannus* evulgauit. Hos & alios æmulatus *Iustus Lipsius*, sapientiæ ac litterarũ nostro æuo Antistes, B. *Virginem Hallensem* in Hã-

nonia, & *Affricollem* in Brabantia eruditissimo suo calamo celebrauit. Cuius è libris hæc habe.

Andreas II. an. 1250. Rex Hungariæ fuit, & vxorem habuit *Gertrudem*, Ducis Meraniæ, Carinthiæ, Istriæque filiam: cuius soror *S. Heduuigis*, Henrico Barbato, Silesiæ ac Poloniæ Principi, nupta, an. 1243. in cœlos migrauit. Andreas ex coniuge illa sua liberos quattuor, *Belam, Colamannum, Andream,* & *S. Elisabetham* tulit. Duo priores in Hungaria mansere: *Andreas* Venetias abijt, & filium *Marcum* ex vxore prædiuite reliquit, qui inde in Galliam
Croÿ. migrauit, atque ibi inclytam *Croyorum* familiam, nunc apud Belgas florentissimam, fundauit. *Elisabetha* nupsit *Ludouico* Thuringiæ & Hassiæ Lantgrauio, & *Hermannum* vnicum filium, ac filias duas, *Sophiam* & *Gertrudem*, peperit. Ludouicus cùm tactus sacræ militiæ amore, an. 1227. vna cũ Frederico Imp. ad Terræ sanctæ recuperationem iret, Hydrunti in Apulia obijt. Elisabetha varias iniurias ab *Henrico,*

rico, mariti fratre, passa in Hassiam se contulit, & Marburgi an. 1231. diem suum obijt, per Gregorium IX. Pont. Max. an. 1235. Diuis adscripta.

Hermannus Elisabethæ filius, in flore æui, statim ab ipsis nuptijs nulla prole relicta, obijt. Sorores tamen duas *Sophiam* & *Gertrudem* reliquit: ex quibus iunior *Gertrudis*, monasticen in *Aldenburgensi* ord. Præmonstratensis, cœnobio, diœcesis Treuerensis, professa, cùm annos 49. magna laude virginibus præfuisset, an. 1297. sanctissimè obijt, ibidem condita, hac inscriptione: *Beata Gertrudis, felix mater huius conuentus, filia S. Elisabetha, Lantgrauia Hassia & Thuringiæ.* *B. Gertrudis, filia S. Elisabetha.*

Sophia nupsit *Henrico II.* Brabantiæ Duci, qui primis nuptijs *Mariam Sueuicam*, Philippi Imp. filiam, sibi vxorē habuerat, & ex ea *Henricum III.* cognomento *Magnanimum* sustulerat. Hērici III. posteritas in patria nostra Principatum tenuit, & stirpe mascula deficiente, per *Margaritam, Philippo Audaci*, primo nostro inter externos Duci,

nuptam, ad familiam *Burgundicam* detulit. Maria igitur *Sueuica* defuncta, an. 1242. *Henricus II. Sophiam, S.* Elisabethæ filiam, alteris nuptijs sibi iūxit, & *Henricum* item filium, cognomine *Brabantinum*, ex ea tulit. Is annos duodecim natus oculos atque animū ad Thuringiæ & Hassiæ Principatum adiecit, materno iure fretus. Sed *Hermanno*, Sophiæ fratre, sine liberis mortuo, ius sibi, exclusa fæmina, *Henricus* frater Ludouici, vindicarat: & tenuit quoad vixit, opibus ac potentia valdè auctus, & Innocētio III. Papa procurante, Rex Romanorum, contra *Conradum* Frederici filium, an. 1247. electus. Quem prælio apud Frācofurtum etiam vicit; vir magni animi & spei, sed quam Fata inciderunt; obijt enim anno post electionem, sine liberis. Ea res iterum ius & spem *Henrico Brabantino*, Sophiæ filio, præbuit; iuitq; multis aduocantibus in Thuringiam: etsi alij contra nitebantur, euocato *Henrico* altero, Misniæ Marchione, ex Henrici Regis defuncti sorore nato. Henricus

ricus noster, nomine matris, vetus ius prætendebat, iste nouellum: denique, post arma, ventum est ad pacificationem; & facta partitione *Thuringia* Hẽrico Marchioni Misnensi, *Hassia* autem *Henrico Brabantino* cessit. Idque ad posteros obtinuit: & stirps ista, quæ hodieque est Lantgrauiorum Hassiæ, originem & dynastiam suam *Henrico* nostro, & *Sophiæ* eius matri debet acceptam, itemque *S. Elisabethæ*: cuius vtinam & religionem æmularetur!

Sophia porrò, maternæ pietatis heres & adsecla, statuas aliquot DIVÆ VIRGINIS à matre acceperat: è quibus vnã monialibus Carmelitanis, olim extra, nũc intra muros Viluordiæ, opidi altero lapide à Bruxella siti, cõmorantibus dono dedit. Huic, miraculis quondam & nuper claræ, cognomen DIVÆ CONSOLATRICIS à re inditum: quia mnlti malis animi corporisque remedia aut leuamenta illic reppererunt, Hanc ipsam statuã moniales etiãnum ingenti religione adseruant, & *Isabella Clara Eugenia*, Alberti

Onse L. Vrouvve ten Troost.

berti Pij vidua, a. 1622. *Diuæ Cōſolatrici* inſignem coronam auream, gemmis atque vnionibus diſtinctam, aliaque munera obtulit: vt de priuatorum donis, pietate, ac confluxu nihil dicam.

Præter hanc Viluordianam Deiparæ ſtatuam, *Sophia* tres alias à matre acceperat, quas dedit *Machtildi*, ſorori Henrici II. Ducis noſtri, mariti ſui, quæ alteris nuptijs iuncta *Florentio IV.* Hollandiæ & Zelandiæ Comiti fuit. Ex quo coniugio *Guilielmus II.* itidem Comes, & poſtea Rex Romanorum prodijt. Statuas iſtas *Machtildis* quamdiu vixit, in veneratione habuit: & iā
Anno 1267. moritura an. 1267. diſpartiuit, & locis
Graueſande. ſuis quamque adſignauit. Vnam *Graueſandæ*, veteri Hollandiæ opido, ſeu
Loſduynen. *Loſduni* (quod finitimum eſt cœnobiū ab ipſa conditum, in quo & vitam à morte mariti piè peregit) alterā
Haerlē. *Harlemi* in monaſterio Carmelitarū, ter-
Halle. Hau. tiam denique *Hallis* in Hannonia collocari voluit. Hallis, dico, in gratiam filiæ ſuæ *Adelheidis*, quæ *Ioanni Auennenſi* Hannoniæ Comiti nupſerat.

Eſt

Est autem *Hallense* opidum in finibus Hannoniæ situm, quà Brabantiam tangit, tertio à Bruxella milliari. In opidi medio templum visitur, elegāti opere: cuius ala ingrediētibus sinistra sacellum habet & aram, atque in ea statuam istam *Diuæ Virginis*, à S. *Elisabetha*, vt dixi, acceptam. Sacellum varijs Principum donarijs, & tabulis votiuis ornatum, religionem à se habet: cuius curam *Patres Soc. Iesu* an. 1620. susceperunt, magno piè peregrinantiū commodo, qui plurimi è longinquis etiam locis huc concurrunt.

Vt *Hallis*, sic & *Louanij* quotannis, Dominica prima Septembris, in honorem Deiparæ, solennis supplicatio habetur, ob caussas quas Molanus in Natalibus SS. Belgij fusè explicat.

V. *Margaretula* Louaniensis. *Fiere Margrietke.*

FVit vim passa & occisa à malignis an. 1225. in vrbe Louaniensi, & quiescit ibidem in ædicula lapidea, quæ adhęret templo S. Petri. Meminit

nit illius Cæsarius monachus Heisterbacensis (qui eodem tempore vixit) Dialogo 6.cap.34.

S. REMACLVS Episcopus Traiectensis ad Mosam. *Sept. 3. die.*

CIrca an. 650. cùm S. Amandus, vt Euangelicæ prędicationi liberiùs vacaret, Episcopatu se abdicasset, successit *Remaclus*, B. Eligij, Nouiomensis ac Tornacensis Episcopi discipulus. Quodquidem hortante, S. *Sigebertus*, Austrasiæ Rex, *Stabuletum*, *Malmūdarium*, & alia monasteria condidit. Solitudinis porrò amans Remaclus an. 653. Stabuletum sponte secessit, relicto Episcopatu, quem S. *Theodardus* est adeptus. Obijt autē Remaclus *Stauelo.* Stabuleti (vbi & quiescit) an. 691. iuxta Sigeberti calculum. Historiam vitæ scripsit Notgerus Episcopus Leodicensis libris tribus, quos Surius edidit. In Stabulensis monasterij regimine successit *S. Papolenus* seu *Babolenus*, vir Apostolicus.

B. *Irm-*

B. *Irmgardis* virgo. *Sept.4. die.*

VAria prædia metropolitanæ ecclesiæ Colonienſi, itemque monaſterio S. Pantaleonis eadem in vrbe contulit. Dicitur fuiſſe filia Comitis Sutphanienſis. Vide Erardum Winhemium in Sacrario Colonienſi, & Molanum.

S. BERTINVS Abbas.
Martyrol. Rom. Sept. 5. die.

BErtinus, patria Conſtantienſis, cũ SS. *Mommoleno* & *Ebertramno*, ſeu Bertramno, ex Luxouio Burgundiæ cœnobio, ad S. *Audomarum*, Morinenſem Epiſcopum, veniens, Sithienſe *Sibiu.* monaſterium an. 654. conſtruxit, opibus *Adroaldi*, viri illuſtris; in eoque Abbas primus obijt anno ſexcenteſi- *698.* mo nonageſimo octauo. Eſt illud hodie ſitum intra muros vrbis Audoma- *S. Omer* ropolitanæ in Arteſia, S. *Bertini* nomine illuſtre. Vitam eius, itemque S. Audo-

Audomari, temporibus Leonis IX. Papæ, fusè descripsit *Folcardus* monachus Bertinensis, itemque *Ioannes Iperius*, Abbas Bertinensis, in suo Chronico: quæ omnia ibidem mss. exstant. Iperius obijt an. 1303.

S. MADELBERTA virgo, & Abbatissima Malbodiensis. *Sept. 7. die.*

Maubeuge. MAlbodiense monasterium, nunc nobile Canonicarum virginum collegium, fundauit S. *Aldegundis*, 30. Ianuarij à nobis laudata: cuius parentes *B. VValbertus* & *B. Bertilia*, non *Soræ*, *Coussor.* sed *Cursorij* (qui pagus est Hannoniæ, inter Malbodium & Bellum-Montē) quiescunt, an. 1619. è terra eleuati, per *Franciscum vander Burchium*, Archiepiscopum Cameracensem. Materteræ suæ Aldegundi in regimine suc- *Febr. 25.* cessit neptis sancta *Aldetrudis*, SS. Vin- *Iulij 14.* centij & Waldetrudis filia. Aldetrudi *April 9.* suffecta est soror *S. Madelberta*, præfuitque annis nouē, Malbodio post mortem translata Leodicum, ad basilicam cathe-

cathedralem. Vtroque in loco colitur Officio ecclesiastico IX. Lectionum.

Obitus Iacobi Auennensis.

AVesna, siue, vt vulgò pronuntiamus, *Auenna*, opidum est Hānoniæ, in confinibus regni Galliæ, à quo *Iacobus Auennensis*, dux belli sacri fortissimus, cognomentum traxit. Fuit is *Henrici I.* Brabantiæ Ducis Marescallus in bello contra Saladinum; & an. 1291. apud *Assur*, facta ingenti barbarorū cæde, gloriosissimè occubuit, & *mediante discrimine breui temporalem felicitatem, vt pium est credere, æterna mutauit. Luxitq; Richardus Rex Anglorum, cum omni exercitu, assumptum tanquam emeritum à Rege Angelorum*: vt Guil. Neubrigensis lib. 4. cap. 21. rerū Angl. loquitur. Iperius, Abbas & Cronographus Bertinensis, ipsum vni Machabæorum dicit comparandum. *Auesnes*

Kk DIVA

DIVA VIRGO ASPRICOLLIS.
Sept. 8. *die.*

VBi estis impij Nouatores, qui vetusta eleuatis aut illuditis? Ecce noua in *Colle-aspero* Miracula, in oculis & auribus omnium nostrûm gesta; cōcursu, plausu, fructu diuersorum populorum ac Principum celebrata, quæ fidem atque auctoritatem vetustis, vel ab exemplo, struunt. Si enim nunc facta videmus & manu quasi tangimus: cur nuper & olim facta fuisse abnuamus? Idem ille DEVS est qui patrat, eadem illa MATER-VIRGO, per quam patrat, & quam isto Miraculorū honore honestat atque attollit. Vos, Sectarij, vno omnes consensu, & velut de compacto, in vnam VIRGINEM incurritis, eiusque honori ac cultui obstrigillatis: sed Deus ipse vindex cā tuetur, & meritò extra ordinem asserit augetque quotidie. Adeò quidem vt nullibi, in nullo nomine aut titulo, plura & maiora Miracula, quàm in

MARIAE

MARIAE nomine Deus exhibeat. Nec opus est Italiam, Hispaniam, Galliam, Germaniam, aut alias prouincias exteras adire: domestica habemus exempla *Hallis, Camberonæ, Ceruiæ, Tungris, Viluordiæ, Louanij, in monte Blandinio, in Colle-aspero*, & alibi. Et verò omni æuo fuere, plerisque imò omnibus ferè locis: & erũt in omne æuum, etsi parciùs aut densiùs, vt diuinæ Prouidentiæ visum. Vobis, ô Nouatores, etsi nomine Christianis, sed à Catholica religione extraneis Deus hoc donum Miraculorum non indulget, nec indulsit vmquam: tesseram illam & signum veri sui cultus suis seruat. Rectè Augustinus: *Culmen auctoritatis obtinuisse Ecclesiam Catholicam, hæreticis* MIRACVLORVM MAIESTATE *damnatis*. Gloriemur itaque, & Dei erga nos bonitatem agnoscamus, qui in Belgica nostra, atqur in limite à partibus Batauicis infesto, tot Miracula edidit, & edit quotidie, suis firmandis, & alijs in viam reuocandis. *De vtil. cred. c. 17.*

Cæterùm *Collis-Asper* (quem *Acutum* vulgò *Mont-aigu.*

vulgò nuncupant) medio milliari à *Sichenis* seu *Sichemio* opidulo, & primo lapide à *Disthemio* opido distat. Iure hereditario spectat, cum finitimis, ad gētem *Nassauiam*: quod & notatu dignum. In illo Colle quercus fuit, & in hac DIVAE VIRGINIS adfixa imago, à multis retrò annis culta ab accolis; quòd morbis, & præsertim febri, solennem ac penè certam ibi medicinam inuenirent. Confluebant vndique ciues, pagani, milites, & salutarē illic opem à Deo ac Virgine poscebāt & accipiebant. Mansit imago quercui affixa vsque ad an. 1602. quo, ob maiorem in dies concursum, per *Godefridum*, Parochum Sichemiensem, ex arbore detracta est, & in sacello modico, quod è tabulis ligneis iuxtà struxerat, ritè & piè collocata. Sed enimuerò, cùm id angustum turbis vndiquè confluentibus esset, sacellum è lapide secto incohatum, absolutum, & à *Matthia Houio*, Machliniensi Archiepiscopo, an. 1604. Idibus Iunijs D. VIRGINI est dicatum. At quer-

cus

cus paulò antè, iussu *Ioannis Miræi*, patrui nostri, tunc Antuerpiensis Episcopi designati (quem Houius ad cognoscenda & examinanda Miracula eò miserat) à stirpe excisa est: ex qua multi postea icunculas sibi fecerunt, alij frustulis in potu vsi sũt, & cõstat quòd cum morborum medela. Crescente deinde miraculorum fama, *Albertus Pius*, & *Isabella Clara Eugenia*, Belgarum Principes, magnificum ac verè regiũ à fundamentis templum, forma rotunda, excitandum curarunt; quod an. 1621. demum est absolutum.

De Manna cælesti apud Atrebates.

VAlentiani Imp. anno quarto (qui est annus Christi 371.) *apud Atrebatas lana è cælo, pluuiæ mixta, defluxit:* vt S. Hieronymus in Chronico suo loquitur. Quod ijsdẽ pænè verbis Paulus Orosius lib. 7. repetit. Lana illa, quæ vulgò *Manna* dicitur, hodieque in basilica cathedrali Atrebatensi adseruatur, in feretro argenteo inaurato,

quod *Guilielmus Isiacus*, Episcopus Atrebatensis, an. 1286. faciendum curauit, his versibus additis, qui etiamnum feretro inscripti leguntur:

Atrebati Manna, Roma plus Vnctio sancta,
Hierusalē Sanguis: tria sunt hæc dona salutis.

Alexander cognomento Maior, Canonicus Atrebatensis, scripsit historiā Mannæ, quæ ibidem ms. adseruatur. Quotannis Dominica secunda post Pascha (in qua Missæ Introitus est, *Misericordia Domini plena est terra*) Canonici Atrebatenses, decreto eiusdem *Guil. Isiaci* Episcopi, celebrant festiuitatem Reliquiarum suæ ecclesiæ, quā *Mannæ festiuitatem* vulgus vocat. *Clemens VI.* an. 1342. & *Calixtus III.* an. 1455. amplas Indulgentias templum cathedrale illo octiduo visitantibus concesserunt. Magno enim numero vndique eò confluere tūc solent ciues & exteri, vt & mense Septembri per triduum, post Natalem Deiparæ diē.

Mira-

Miraculum, quod an. 1405. in *Busco Domini Isaaci* contigit. *Bois Seigneur Isac.*

IOannes Mariana, & alij rerum Hispanicarum scriptores, notant annū Christi 1240. Aragonijs religiosum ac celebrem fuisse prodigio, quod ad Chiumarcem ostēsum est, Corporalibus, quibus sacrificatum erat, sex Hostiarum sanguine delibutis. Ea Corporalia Darocæ magna religione seruantur. *Daroca Corporalia.* Simile prodigium an. 1380. *Boxtelle* in Campania Brabantiæ, & anno 1405. in *Busco Domini Isaaci*, altero lapide ab Hallis Hannoniæ opido, contigit. De priori suprà pag. 319. diximus. Posterius describitur à Guilielmo Gazæo in Historia ecclesiastica Belgij, quam Gallico idiomate conscriptam Atrebati 1614. publicauit. Corporale ipsum, sacræ Hostiæ sanguine delibutum, in dicto Busco Domini Isaaci (quod est Canonicorum regularium monasterium) adseruatur, & quotannis mense Septembri, Do-

minica post Natiuitatem Deiparę, solenni supplicatione circumfertur, permissu *Petri Aliaci*, Card. & Episcopi Cameracensis, summi Theologi, qui istud sui æui ac diœcesis miraculum, post accuratum examẽ ac disquisitionem, approbauit.

V. *Alanus Rupensis*, ex ordine Dominicanorum.

VArias concionando prouincias peragrauit, & Diuę Virginis honori ac cultui in primis augendo operam dedit. Scripsit non pauca quæ Trithemius, Sixtus *S*enensis, & alij recensent. De patria ipsius est quæstio: plerique in Britannia minore, alij in Germania natum volunt. Illud in cõfesso est, an. 1475. natali Deiparæ dic, *Suollis* (quod opidum est maritimũ prouinciæ Transisalanæ, in d. Dauentriensi) obijsse, & ibi quiescere. Vitam scripsit Choquetius, lib. de *SS*. Belgis ord. Prædicatorum.

Svvol.

V. *Cornelius Musius* martyr. *Sept.* 8. *die.*

CHristianum hunc Apollinem, Delfis Batauorũ non sine omine natum *Lumeius*, homo insanus, Caluinianorum militum ductor, naso & auribus truncatis, manuum pedumque digitis, & ijs quæ naturæ honestas abdidit, præcisis, immanitate plusquam barbara, Leidæ in foro trabi affixit ac laqueo strangulauit, cùm secundum & septùagesimum ætatis annũ optimus atque eruditissimus senex ageret. De eo fusè Guil. Estius in Historia martyrum Gorcomiensiũ, & nos in Elogijs Belgicis.

S. ADRIANVS martyr Nicomediẽsis. *Martyrol. Rom. Sept.* 8. *die.*

GErardi-Mons opidum est Flandriæ, versus Brabantiam, muros habet insignem Benedictinorum Abbatiam, an. 1095. à *Manáſſe*, Episcopo Cameracensi, in vico *Decliuio* incohatam, *Geerſbergen. Gran-mont. Decliuin.*

tam, & anno proximè sequenti in opidum translatam, petente *Roberto Hierosolymitano*, Flandriæ Comite. Ad hanc Abbatiam S. *Adriani* martyris reliquiæ ex *Raulicuria*, Hannoniæ pago, an. 1110. ab *Eubaldo* sunt translatæ: tantoque hominum piè peregrinantium concursu frequentantur, vt Abbatia & opidum ipsum S. *Adriani* nomen quodammodo induerint.

Meierus ibid.

S. Adriä

S. CORBINIANVM I. Frisingæ Episcopum hoc ipso die Fasti Romani celebrant: qui à *Gregorio II.* Papa ad prædicandum Euangelium circa an. 730. missus, vberes fructus in Gallia & Germania retulit.

S. AVDOMARVS I. Episcopus Morinensis seu Teruanensis.

Martyrol. Rom. Sept. 9. die.

MAgna copia cæcorum est, sed parua Sanctorum: luminum vsu carent plurimi, mentis oculis nō pauciores, nec pauci vtrisque. Primi non tam sunt, quàm videntur miseri; alij verè

verè his ſunt miſeriores; miſerrimi qui & mente aberrant à vero, & capti ſunt oculis corporis, quorum hîc ego querimoniam non inſtituam. Sanctos laudo, qui non modo cæcitatis infelicitatem in nullo incommodo poſuerunt, ſed etiam de illa ſibi gratulati ſunt: vt & inter ethnicos fuere, qui vltrò ſibi oculos eraſerunt, vt tanto commodiùs ſapientiæ ſtudijs animũ intenderent.

Teſtamenti veteris tabulæ S. *Tobiã* celebrant, quòd nunquam ſuper cæcitate fuerit lamentatus. *Pigmenium* martyrem, V. *Bedam*, *Adamarum* Abbatem Cluniacẽſem, SS. *Othiliam* & *Herculam* virgines[1], S. *Aquilinum*, & alios cęcos Sanctos Matthæus Gretſerus in Viridario Sanctorum parte 3. cap. 3. laudat. Nobis ſuffecerit *Audomarum* ex noſtratibus produxiſſe: qui poſterioribus vitæ annis, offuſa noctis & ſenij caligine occæcatus, cùm per S. *Vedaſti* merita, in corporis eiuſdem eleuatione, vſum videndi amiſſum Atrebati recuperaſſet, ægro id animo tulit, &

preci-

precibus impetrauit, vt referata lumina rursum oborta cæcitate velarētur, quam in salutem suam à Deo sibi immissam dictitabat. Videbat nimirum, quid commodi cæcitas adferret, & quantorum malorum occasiones præcideret. Hæc pro consolatione Cæcorum breuiter dicta sunto: de qua elegans exstat libellus *Guilielmi Cripij*, Geldriæ Cancellarij.

Cæterùm Audomarus, natione Germanus, haud procul à *Constantia* vrbe natus, & *Luxouij* sub S. *Eustatio* Abbate educatus, circa an. 630. Morinis datus est Episcopus. Anno 646. S. *VVandregisilum* ordinauit sacerdotē. Anno 654. villam *Sithiu B. Bertino* impetrauit ab *Adroaldo*, viro nobili, ad monasterium excitandum, quod *Bertinense* nunc dicitur. Anno 657. Atrobati corpus S. *Vedasti* à basilica cathedrali ad monasterium Vedastinum transtulit, vnà cum S. *Auberto* Cameracensi, & S. *Lamberto* Traiectensi, Episcopis: vbi & senex visum recepit. Anno 661. in Domino obdormiuit, sepul-

ſepultus in baſilica Mariana, quam ad ſepeliendos monachos Sithienſes, in collis vertice, ipſe conſecrarat, quæq; nunc S. *Audomari* eccleſia eſt cathedralis. Fuit enim ea primò monachorum, quibus amotis, *Fridogiſus*, Abbas XI. Bertinenſis, cõmendatarius & nõ monachus, Canonicos XXX. ſubſtituit. Villam porrò *Sithiu* B. *Fulco*, XVIII. Abbas, pòſt Remêſis Archiepiſcopus, murorum ambitu firmauit. *Paulus IV.* an. 1559. Audomarenſem baſilicam dignitate Epiſcopali ornauit, & partẽ dotis attribuit ex prædijs eccleſiæ & vrbis Teruanenſis, an. 1553. funditus euerſæ.

S. THEODARDVS Epiſcopus Traiectenſis & martyr.
Martyrol. Rom. Sept. 10. die.

CVm S. Remaclus Stabuletum ad quietem receſſiſſet, Theodardus an. 653. in Epiſcopatu Traiectenſi eſt ſuffectus. Fuerat is antea *Abbas* Stabulenſis, conſilio eiuſdem *Remacli*, & S. *Cu-*

S.*Cuniberti* Colonienſis Antiſtitis, in ea dignitate conſtitutus; quorum poſterior & Epiſcopum ipſum conſecrauit. Cùmque pro rebus Eccleſiæ ſuæ recuperandis, ad *Childericum A*uſtraſię Regem pergeret, auxilium cõtra inuaſores prædiorum poſtulaturus, in ſilua *Biwalt*, haud procul ab vrbe Spirenſi, ab ipſis prędonibus an. 655. eſt trucidatus: vt Baronius & Bucherius ſupputant. Sigebertus ad an. 658. eius martyrium refert: qui & vitę hiſtoriam, à peruetuſto auctore ſcriptã, emendauit; exſtatque apud *S*urium. Succeſſit B. *Lambertus*, qui ſanctũ martyrem Leodici ſepeliuit: vbi quieſcit hodieque in baſilica cathedrali, cum eodem S. *Lamberto* & *S. Floriberto*.

S. OTGERVS diaconus.

WIro in Epiſcopum Scotiæ electus, iuxta gentis illius conſuetudinem, Romam profectus eſt, Summi Pontificis manibus conſecrandus. Qua in peregrinatione collegam habuit

buit *Plechelmum*, ad Episcopalis quoque muneris apicem, in eodem Scotię regno, destinatum. Cùm autem per Angliam iter instituerent, diuinitus illis associatus est *Otgerus* leuita: qui feruenti supernę pietatis desiderio accensus, ad SS. Petri & Pauli visenda limina, eãdem cum illis peregrinationem est ingressus. Cùmque Romanus Pontifex *VVironem* ordinasset Episcopum, eundemque honorem *Plechelmo* fuisset impertitus, in patriam cum *S. Otgero* reuersi sunt. Sed Wiro, arrepta postmodum alia oportunitate, Plechelmum Episcopum cum Otgero diacono assumens, per mare in Franciam profectus est: vbi à Pipino Francorum Duce perbenignè excepti sunt. Is locum illis à strepitu semotum, prope Ruræmundam, designauit: qui *Mons Petri* antea, nunc *Odiliæ Mons* dicitur. Ibi ergò S. Otgerus cælestem in terris vitam ducens, ac multos verbo & exemplo, ad rerum præsentium cõtemptum, & æternarum amorem, inflammans, beato finę quieuit. Sic Iul.15.
ferè

ferè legitur in Officijs proprijs *SS.* Ecclesiæ Ruremundensis, quæ *Henr. Cuquius* Episcopus concinnauit & edidit.

S. Eunucius Episcopus.

A Demochare & Chenutio adiungitur *Guidoni* XXVII. Episcopo Nouiomensi ac Tornacensi: vnde colligi videtur, ipsum non nisi Coëpiscopum fuisse. Caput eius *Radulphus* Nouiomensis Episcopus circa an. 962. transtulit ad monasteriū S. *Lupi*, quod nunc *S. Eligij* dicitur, extra muros Nouiomenses ab eodem Eligio fundatum. Vide Ioannis Cognati Historiam Tornacensem.

S. VINCINNA virgo: *Sept.* 11. *die.*

VInciana claris Romæ natalibus orta, vnà cum fratre suo *Landoaldo*, Archipresbytero, alijsque nonnullis ex Italia in Galliam vsque Belgicam, Christianæ religionis plantandæ caussa, circa an. 633. profecta est.

Mart. 19.

Nec

Nec verò conatum eius pijssimum euentus fefellit. Siquidem dum *Amandus* & *Landoaldus*, in Tungrorum ac Flandrorum ad fidem Christi conuersione, gnauiter laborarēt, ipsa interim quibuscūque modis potuit, laboribus illorum cooperās, prædicationis opus maximè promouit. Tandem peregrinationis suæ decurso tempore, plena operibus bonis, in *VVintershouia* Hasbaniæ vico, an. 643. migrauit ad Dominum III. Idus Septembris: estque ibi à fratre suo Landoaldo decēter sepulta. Post annos autem ab obitu eius trecentos triginta septem, ex illo loco ad ecclesiam D. Bauonis Gādensis, simul cum Landoaldi & aliorū Sanctorum corporibus, ab *VVomaro* Abbate translata est: facientibus illi potestatem *Ioanne* XIV. Romano Pontifice, Heraclio Episcopo Leodicensi, & Othone II. Imperatore. Sic ferè legitur in Officio proprio Ecclesiæ Gādensis, an. 1572. ibidem edito. *An.* 980

S. BODO Episcopus Tullensis

NAtus est in pago Arduennensi, & sanctimonialium cœnobiũ, quod hodieque *S. Bodonis* dicitur, construxit. Idem Canonicorum XII. collegium ad fluuium *Murt*, itemque monasteriũ *S. Leodegarij*, in *Offonis villa* constituit. Trãslatus est Lugdunum, vbi in multa est veneratione.

S. Legier.

S. GVIDO Confessor, Anderlaci apud Bruxellam. *Martyr. Rom. Sept.* 12.

GVido, tugurio rusticano & paupere domo *Anderlaci* natus, velut alter Nepotianus à S. Hieronymo laudatus, multis annis seruiuit basilicæ Lacensi Virginis Deiparæ (quæ hodieque cultu ac miraculis floret, haut procul à Bruxella) floribus & ramis eam exornans, omniaque in nitore conseruans. Profectus est postea cum V. *VVonedulpho*, Anderlacensis ecclesiæ Decano, Romam, Hierosolymã, & ad

Anderlecht.

Luken.

& ad alia Sanctorum loca. Septennio in pijs peregrinationibus exacto, domum redijt, & sanctissimè in Domino obdormiuit anno Christi millesimo duodecimo: vt ex Anderlacensis ecclesiæ monumentis datur intelligi, non autem anno millesimo centesimo duodecimo, vt Molanus eumque secutus Baronius existimarunt. Sepultus fuit in cœmiterio; sed Deo virum sanctum per crebra miracula illustrãte, *Gerardus II.* Cameracensis Episcopus, ipsum è terra leuauit: & ex cõfluentium populorũ oblationibus noua atque insignis basilica super eius tumulum est ædificata, in qua celebre Canonicorum XVIII. collegium, à Gasbecanis toparchis & alijs dotatũ residet. Pingitur vulgò vt opilio & arator, legiturque vitæ eius historia apud Surium.

Anno 1012.

Circa an. 1085

S. AMATVS Senonensis Archiepiscopus. *Martyrol. Rom. Sept. 13. die.*

AMatus *Theodorici* Regis Galliæ iussu, sede sua pulsus, & in *Broilẽsi*

monasterio, à B. *Mauronto* ad Lisam fl. in Flandria constructo, exceptus, obijt anno sexcentesimo nonagesimo. Ob Normannorum incursiones trãslatus est Duacum, vnà cum Broilensi monasterio, quod hodie Canonicorũ S. *A*mati est collegium, quodque permissu *Ioannis* Episcopi Cameracensis, *Caroli* Frãcorum Regis, & *Balduini Ferrei* Flandriæ Comitis, an. 874. ibi sedem fixit. Historia vitæ eius exstat ibidẽ in veteri codice, argenteis laminis exornato, circa annum 1040 scripta, à clerico, vt apparet, Amatensi, nomẽ suum, pro modestia eius æui, subticẽte. Vide Iacobi Taurelli Historiã Archiepiscoporum Senonensium, anno 1608. ibidem editam, & Coluenerij Notas ad cap. 22. lib. 1. Chronici Cameracensis.

Exaltatio S. CRVCIS. *Sept.* 14. *die.*

ECclesia vniuersa celebrat hoc die Exaltationem S. Crucis, quando *Heraclius* Imperator, *Cosrhoë* Persarum Rege

Rege deuicto, eam ex Perside Hierosolymam reportauit. Crucis porrò Dominicæ partes seu fragmenta in varijs Belgij ecclesijs religiosè adseruantur. Itaque aduersus Hæreticorũ cauillationes libet hîc subnectere, quod S.Paulinus Molanus Episcopus, epistola 11. ad Seuerum scripsit: *Crux*, inquit, *illa in materia insensata vim viuã tenens, ita ex illo tempore, quo inuenta fuit, innumeris penè quotidie hominum votis lignum suum commodat, vt detrimenta non sentiat, & quasi intacta permaneat, quotidie diuiduam sumentibus, & semper totam venerantibus: sed istam imputribilem virtutẽ, & indetribilem soliditatem, de illius profectò carnis sanguine bibit, quæ passa mortẽ, non vidit corruptionem.*

S.FLEDERICVS presbyter.

NAtione Francus, Pastoris seu Parochi munus obijt *Vliderselæ* apud Flandros in agro *A*lostano; vbi colitur vt patronus. *Vliderzele.*

S. MATERNVS Treuerorum, Coloniẽsium & Tungrensium Apostolus.
Martyrol. Rom. Sept. 14. die.

EVcharium, Valerium, & Maternũ, à S. Petro Apostolo Roma in Galliam Septemtrionalem missos, tradũt antiquissima Treuerensis, Coloniensis & Tungrensis Ecclesiarum monumenta; quæ eos vt Apostolos suos agnoscunt ac venerantur. Adstipulantur Molanus, Baronius, & alij passim. De Colonia tamen dubium ingerit Rupertus Tuitiensis: *Treuerẽsi*, inquit, *Ecclesiæ Maternus à B. Petro missus, hereditatem pallij suis successoribus dereliquit, sed primatum metropolis Colonia obtinuit, ea maximè de caussa, quia Crescẽs* (Mogũtiæ scilicet Apostolus) *Coloniæ quoque Apostolicam verbi Dei prædicationem primus intulit.* Sed nos antiquiorem tam illustrium Ecclesiarum traditionem sequimur. Cur autem tres hasce ciuitates potissimùm excoluerint, caussa haut dubiè fuit illarum præ ceteris dignitas atque eminentia.

Tre-

Treueros sanè, non solùm Belgicæ sed & totius Galliæ populos, laude bellica & imperij amplitudine supe- *L.2.& 5* rasse testantur vno consensu Cæsar & *Lib. 4.* Tacitus. Nec ea vmquam auctorita- *hist.* te, etsi in ius ditionemque Romanorum concessissent, exciderunt. Cerealis sunt hæc apud Tacitum verba, ad Treueros prolata: *Ipsi plerumque legionibus nostris præsidetis: ipsi has aliasq́; prouincias regitis.* Erat & Treueris curia semper libera, quam Senatus Romanus de noua Taciti Imp. electione cō- *Vopiscus* monendam duxit: quod non nisi prin- *in Flo-* cipibus Imperij ciuitatibus fieri con- *riano.* sueuit. Quin & Panegyrici, Maximiano ac Cōstātino Magno Augustis dicti, eos, cùm aduersus Germanicas gētes Rhenanum Imperij limitem tuerentur, Treueris vt plurimum egisse, nos docent. Deniq; Ammianus Marcellinus sua ætate *domicilium Principū* *Lib. 15.* *clarum* appellat: speciatimque Constātinum filium, fratremque eius Constantem, Iulianum apostatam, Valentinianum primum, Gratianum, Maxi-

mumque, sedem Imperij in Treuerēsi potissimùm vrbe fixisse passim eorum Rescripta ac res gestæ fidem faciunt. Prorsus vt de illa meritò cecinerit Ausonius: *Treuericaq; vrbis solium, Imperij vires, quod alit, quod vestit & armat:* iure etiam Saluianus, *vrbem Gallorum summam, opulentissimam, & excellentissimam* pronunciauerit.

De claris Viris.

Lib.6.

Vicina, eiusdemque penè magnificentiæ (vt idem loquitur) fuit *Vbiorum* ciuitas *Agrippina*: quam Germaniæ inferioris metropolim fuisse, ex Libello prouinciarum Imperij Romani constat.

De *Tungrorum* potentia, deque vrbe ipsorum celebri, temporibus Neronis & Vespasiani, ex Plinio, Tacito & alijs vetustis scriptoribus satis datur intelligi. De *Aduatuca* seu *Atuacuto* vide quæ supra pag. 396. diximus.

Ad has igitur tres nominatissimas vrbes missi sũt sacri isti, à Petro Apostolorum principe, Triumuiri, & circa annum Christi Dionysianum (quo passim vtitur Ecclesia) quinquagesimũ

An.50.

sedem

ſedem Treueris pontificiam ſtatuerūt, vt è qua ciuitate, ceu regia, iura prophana reddebantur, redderentur & ſacra, fideſque Chriſtiana faciliùs è fonte in riuos emanaret.

S. CORNELIVS Papa & martyr, & S. CYPRIANVS Carthaginienſis in Africa Epiſcopus.
Martyrol. Rom. Sept. 14.

CORNELIVS Papa, in perſecutione Decij, poſt exilij relegationem, primùm plumbatis cæſus, poſtea cum alijs viginti & vno promiſcui ſexus, eſt decollatus. CYPRIANVS, doctrina clariſſimus, ſub Valeriano & Gallieno Principibus, poſt durum exilium, ſimiliter detruncatione capitis martyrium conſummauit, ſexto milliari à Carthagine iuxta mare: vt in tabulis Martyrologij Rom. legitur.

Horum martyrum oſſa, ab *Aarone* Perſarum Rege, per Aſiam & Africā latiſſimè dominante, ad *Carolum Magnum* ex Africa per Arelatem tranſmiſ-

sa sunt, & postquam Lugduni aliquãdiu quieuissent, inde per *Carolum* Imperatorem, Ludouici Pij filium, auecta sunt Compendium, Picardiæ opidũ, ad monasterium nouum, quod idem *A*ugustus eo loco construxerat. Compendio postea, si non omnia, saltẽ plurima *Ludouicus*, Lotharij filius, Rotnacum transportauit, & cum S. *Hermetis*, celeberrimi martyris, lipsanis ibidem honorificè collocauit: vt partim ex Adonis Martyrologio partim ex Rotnacensis ecclęsiæ monumentis collegi. Quibus rebus illustrandis libet hîc attexere Epistolam, quam *Ioãnes Haius*, Theologus & Canonicus Tornacensis, ante annos 50. ad *Viglium Zuichemum*, Præsidem, scripsit, quamq; *Iacobus Pamelius* suis ad Cyprianum Prolegomenis inseruit:

Com-peigne.

Quemadmodum gloriatur Cicero, nobilissimam Siciliæ ciuitatem Syracusas acutissimi ciuis sui Archimedis monumentum ignorasse, donec ab homine Arpinate & peregrino illud didicisset: sic tanti tamq; celebris hospitis, Cyprianum dico, perpetua sanè igno-

ignorantia Belgium laboraſſet, niſi veſtræ monitionis claſsico, tanquam reuelatione quadam ſolemni, iunotuiſſet. Bruxella enim non ita pridem reuerſus percunctari cœpi, num aliquando D. Cypriani corpus quieſcere Rotnaci audiſſent, qui eò aliquando fuiſſent profecti. Illi planè ignorare ſe affirmauerunt: celebre quidem illic eſſe SS. Hermetis & Cornelij nomen, ſed de Cypriano nihil. Ideoq́ me accinxi itineri, & ſatis prolixo ſermone habito cum Canonicis, illi me deduxerunt ad gazophylacium templi, ibiq́ meis oculis expoſuerunt feretrum cupreum deauratum, Apoſtolorum imaginibus interſtinctum, in tres veluti diſtinctum capſulas laminis tribus deauratis, quod opus antiquiſſimum indicarunt adhibiti aurifices: cuius longitudo quinque ferè pedes æquat, in cuius margine tales inſcribuntur verſus:

Duplex vita tenet cœlos, hic oſſa tenentur,
Oſſa ſigillauit hic operoſa manus.
Sufficit ad titulum. Cæleſtinum capit aula,
Gaudent in cœlis Cornelius & Cyprianus.
Vita Celeſtini gladio fuerat data fini.
Cornelius gladij ſuſcepit acumine funus;
Cum quo bis deni gladio cæduntur & vnus.
Carnificiſq; manu ſic paſſus erat Cyprianus.

Hic

Hic Cælestinum sanctos locat & Cyprianum.
S. Hermes. *Hic est dæmonium pellens, morbumq; caducũ.*
Hæc breuis arca, Patres coniungit Apostolicos tres.

Quæ omnia bona fide exscripta ad te destino: cui dignas rependere grates haud opis sit nostræ, quod vestro indicio contigerit me sacrum tãtum martyris corpus venerari præsentem, cuius visendi gratia Carthaginem lubens perrexissem. Hactenus Haius. De S. *Cælestino* supra 17. Maij, & de S. *Hermete*, dœmonum flagello, ordinarioque apud Rotnacenses expulsore, 28. Aug. diximus.

S. AICHARDVS siue Aicadrus Abbas.
Martyrol. Rom. Sept. 15. die.

QVo tempore Normanni, Maximè quidem *Rol* tyranno incentore, per hoc regnum, vt per alia, deſæuierunt, & culpis Christianorum exigentibus, ecclesias Sanctorum passim combusserunt, tantæ formidinis tempestate, corpora SS. *Aicadri* & *Hugonis*, S. Aicadrus. de Gemegio cœnobio, quod super Sequanam fl. non procul ab vrbe Rotomago

mago situm est, ad villam *Hasprum* allata sunt. Quam villam, vtrùm iā antea possessam subiacuisse prælibato monasterio, an tunc temporis, aut à Rege aut à quolibet Principe, pro remedio animæ, receptationi Sanctorū traditam fuisse dicamus, incertum est. Ex his certè beatus *Aicadrus*, à S. *Philiberto*, eiusdem cœnobij Abbate & fundatore, Abbas etiam constitutus, regimen sacrum agebat, vitæque moribus & virtutum coruscatione fulgebat. Ad cuius piam conuersationem, S. *Hugo* Rotomagēsis Episcopus, *Karlemanni* Regis filius, diuina inspiratione succensus, relictis Episcopatus habenis, curisque secularibus abdicatis, disciplinam monachorum & habitum ex toto desiderio appetiuit, sacrisque magistri moribus informatus, omni virtutum genere perfectus emicuit. Ambo autem qui & quales extiterint, eorum vitas legentibus euidenter occurrit. His nimirum apud hanc villam posthac remanentibus, monasterio facto, monachis delegatis, ad laudem eorum,

S. *Hugo*

eorum, pius & misericors Deus multa, imò & celeberrima virtutum prodigia dignatus est operari. Sed quia monachorum Abbas longè aberat, eosque rarissimè pro difficultate longinquitatis visitare solebat, in libertate soluti, sæculum sectabantur, irregulariterque viuentes, vsque ad tempus Gerardi I. Cameracensis Episcopi, absque rectore periclitabantur. Quod videns Episcopus Abbatem, vt hoc corrigeret, sæpe commonuit: sed quia longè aberat, correctionem morabatur. Contigit autem Episcopum, pro ecclesiastica sollicitudine, fortè per hanc villam transitum facere, & *Leduino* Abbati Vedastino (comes enim erat itineris) obscænā monachorum conuersationem indicare. Salubri itaque, imò competenti consilio hortatus est illum, vt si quas res S. Vedasti in vicinia Gemeticensis cœnobij haberet, eas pro hoc monasterio, quod sibi esset contiguū, cōmutaret, huncque locum, pro compendio æternæ remunerationis, meliorare satageret.

ret. Commutatio itaque coram *Roberto* Rege Francorum, coramque Comitibus *Balduino* Flandrensium, & *Richardo* Rotomagensium, facta est, & ab eisdem corroborata. Abbas itaqu *Leduinus*, vt ædificator idoneus, locum cum summo studio, ad laudem & venerationem Sanctorum, qui ibidem quiescunt, emendauit, nouisque ædificijs & claustro regulari insignire festinauit. Ita ferè Baldericus lib. 2. cap. 29. in Chronico Cameracensi.

Anno 1024. *Hasfra cessit Vedastinis.*

S. Aichadri vitam scripsit Fulbertus, à Surio editam. De S. *Hugone*, Aichadri discipulo, diximus supra 9. Aprilis; estque vita eius per Franciscum Haræum evulgata.

S. LAMBERTVS martyr, Episcopus & patronus Leodicensium.
Martyrol. Rom. Sept. 17. die.

PRæceptore vsus est S. *Landoaldo* Archiepresbytero Romano, quem S. Amandus secum Roma adduxerat. Theodardo ab impijs cæso, in Episcopa-

Mart. 19. *Sept. 10.*

copatu an. 656. successit. Anno 668. per *Ebroinum* Maiorem domus regiæ, sub Theodorico Rege, Episcopatu pulsus, ad Stabulense monasterium secessit: vbi toto septennio multa, eaque illustria obedientiæ ac patientiæ exempla dedit. Anno 675. Ebroino occiso, ad Episcopatum redijt. Anno 692. è Taxandria (quam tunc Euangelicis præceptis excolebat) veniens, sæpe S. *VVillibrordum* visitat, & cum eo de propaganda Religione confert. Demùm cùm *Pipinum Heristallium*, ob superinductam *A*lpaidem, sæpiùs adulterij argueret, an. 696. Leodici à *Dodone*, Alpaidis fratre, hasta trãsfixus occiditur, vnà cum *Petro* & *Andoleto*, consanguineis suis. Corpus Traiecti ad Mosam, in basilica principis *A*postolorum, sepelitur, & inde decimo
An. 709 tertio pòst anno, Leodicum transfertur, vnà cum sede Episcopali, per S. *Hubertum* discipulum ac successorem. Præter quem, & discipulas in Christo
Iul. 8. habuit, S. *Landradam* nobilissimã vir-
Nou. 27 ginem, & S. *Odam*, Boggis Aquitaniæ Ducis

Ducis viduā. Vitæ ac martyrij ſcriptores exſtant apud Chapeauillium in Geſtis Pontificum Leodicenſium, & Caniſium in Lectionibus antiquis.

S. DESIDERIVS Redonenſis Epiſcopus. *Sept.* 18. *die.*

MArtyrio coronatus eſt in territorio Veſontino, & quieſcit in ſui nominis vico apud *Alſatios*. Martyrij ſocium habuit S. *Rainfridum* Archidiaconum. Vide ſupra pag. 39. *S. Diſier*

B. *Henricus Calſtrius*, ex ordine Prædicatorum.

EX Dominicanorum cœnobio Louanienſi, per *Henricum* Brabantiæ Ducem, eiuſque coniugem *Aleidem* an. 1228. ad Diliam fl. conſtructo, multi cùm ſanctitate tum doctrina illuſtres viri prodierunt. Inter alios B. *Henricus*, patritia Calſtriorum familia Louanij natus: cuius vitam Ioannes Gilemannus in ſuo ms. Hagiologo

Brabantiæ recitat, & ex eo Choquetius Duaci an. 1618. publicauit.

Rob. Bellarminus. De V. *Roberto Bellarmino*, ex Societate Iesu Cardinale, supra pag. 476. breuiter diximus.

V. *Ioannes Eustachius*, Abbas Iardineti, in Comitatu Namurcensi.

Sept. 20. *die.*

IN vrbe Montensi est monasterium Vallis Scholarium, à *Margarita* Flādriæ & Hannoniæ Comitissa an. 1251. fundatum. Ex hoc monasterio *Ioannes Eustachius*, prophetiæ spiritu clarus, ad institutum Cisterciense transijt, & amotis monialibus, primus Abbas Iardineti fuit. Ætatis 75. anno eam dignitatem abdicauit, vt soli Deo vacaret. Totos annos septem vino & cereuisia abstinuit, obijtq; anno Christi 1481. ætatis 78.

S. GE-

S. GERVLPHVS martyr. *Sept.21.die.*

MErendræ, ſecundo lapide à Gandauo natus, illam ipſam ſui iuris villam, Trunciniẽſi monaſterio dedit, in quo & ſepeliri voluit, cùm ab immani parricida lethale vulnus accepiſſet. Vixit temporibus Eliſei Nouiomenſis ac Tornacenſis Epiſcopi circa an. 750. *Drongẽ. Iun. 20.*

De SS. MAVRITIO, Exuperio, & alijs martyribus Thebęæ legionis.
Martyrol. Rom. Sept. 22. die.

CVm *Maximianus* Imperator, ducto in Galliam exercitu, in finibus *Sedunorum*, ſacrificij cauſſa, conſtitiſſet, Thebæorum legio, ne ſe impiorũ ſacrorum ſocietate contaminaret, à reliquis copijs diſceſſit. Quare Imperator miſit ad eos milites, qui ſuo nomine nuntiarent, vt, ſi ſalui eſſe vellent, in caſtra ad ſacrificia redirent. Qui ſe Chriſtiana religione impediri reſpon-

derunt. Quorum responsum ille indignissimè ferens, immissa parte exercitus in Thebæos, decimum quemq; eorum primùm occidi iussit; ac deinde reliquos omnes constantissimè
An. 298 Christum prædicantes X. Kal. Octobris ab vniuerso exercitu trucidari imperauit.

Ceterùm etsi cædes Thebeæ legionis primùm *Octoduri* sit imperata, maior tamen pars est *Agauni* trucidata; & postea plurimi ex eadem legione milites *Coloniæ Agrippinæ* ad Rhenum, *Sanctis*
Oct. 10 in Cliuia, *Veronæ* in Frisia, & alibi pro Christo sunt occisi.

Est autem *Agaunum* opidum (quod
S. Mauritius. hodie S. *Mauritij* dicitur) in diœcesi Sedunensi apud Rhætos, vulgò Grisones situm, vbi *Sigismundus* Burgundiæ Rex, in honorem S. Mauritij ac sociorum, insigne monasterium construxit. Corpus porrò S. Mauritij *Carolus Emanuel Philibertus*, Sabaudiæ Dux, Agau-
Turin. no Augustam Taurinorum nostra ætate transferendum curauit: vt tradit Ph. Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiæ.

Italiæ. Apud eosdem Sabaudiæ Duces in magno honore est *S. Mauritij annulus*, dono acceptus ab Abbate Mauritij Chablasiensis, quod exiguæ regionis nomen est. Nam quoties aut Duces moriuntur, aut imperio cedunt, ad successorem mittunt annulum istum, quasi mutati imperij indicem: vt Papirius Massonus in Elogijs Ducum Sabaudiæ narrat. *S. Mauritij annulus.*

Inter vetera Concilia celebre est *Concilium Epaunense*, quod plerique putant apud Agaunum fuisse celebratū, adeòque Agaunense, & non Epaunēse nuncupandum esse. Alij suspicantur apud *Epamanduodurum*, aut potiùs apud *Eponam*, seu ciuitatem Equestrem, in Burgundia, id celebratum fuisse: qua de re Chiffletium consule. *Concilium Epaunēse.*

Octodurus vrbs olim Episcopalis Veragrorum (quorum Iul. Cæsar meminit) vi aquarum perijt, & locus hodie *Martinach* seu *Martenach* dicitur, ab arce olim vrbi imminente. Apud Andegauenses, in basilica cathedrali S. Mauritio sacra, eiusdem Gladius, va- *Octodurus, hodie Martiniacū.* *S. Mauritij gladius.*

 ginæ

ginæ argenteæ inditus, adſeruatur.

S. Mauritij ac ſociorum illuſtriſſimam de idololatria victoriam *Eucherius* Lugdunenſis Epiſcopus ad Siluiũ Epiſcopum, egregiè deſcripſit: quem commentarium, in Surianos tomos relatum, Notis illuſtrauit *Petrus Steuartius*, ex Doctore Theologo Ingolſtadienſi, Vicarius generalis Leodicenſis, & Ingolſtadij an. 1617. edidit. Eamdem verſibus deſcripſerunt *Marbodus* Redonenſis Epiſcopus, & *Sigebertus*: quorum opera Gemblaci manuſcripta exſtant.

S. Exuperius. S. EXVPERIVS, vexillifer Thebææ legionis (cuius in tabulis Martyrologij Romani diſertè fit mentio) temporibus *Othonis I.* Cæſaris, Gemblacum eſt tranſlatus; *S. Guiberto* illius monaſterij fundatore, id procurante.

S. LINVS Papa.

Martyrol. Rom. Sept. 23. die.

PRimus poſt B. *Petrum* Apoſtolum Romanam eccleſiam gubernauit, & mar-

& martyrio coronatus, ſepultus eſt in Vaticano, prope eumdem Apoſtolum. Idem apud Biſontinos Euangeliũ prędicaſſe traditur; & primus inter illius vrbis Epiſcopos recenſetur: vt Chifletius fusè in Veſontione, Lugduni an. 618. edita, explicat. *Beſançon.*

S. ERMENFREDVS Abbas. *Sept. 25. die.*

QViescit in vico diœceſis Biſontinæ, vulgò *Santoche* nuncupato, non procul à *Cuſancia*: cuius loci Abbas fuit. Vide ſupra pag. 39.

S. HILTRVDIS virgo.
Martyr. Rom. Sept. 27. die.

PAtre *VVigberto* Comite, & *Ada* matre nata, *Hugonem*, Burgundionum Principem, ſponſum in terris fugiens, à *Theodorico* Cameracenſi Epiſcopo ſacrum velamen accepit, & annis ſeptemdecim, velut altera Anna, mundo mortua, ſoli Deo viuens, recluſa permanſit in cellula, quam ſibi fabrican-

dam curarat, ponè monasterium Lætiense, quod an. 751. supra nominati parentes eius dotauerant. Sacra eiusdem ossa *Erluinus* Cameracensis Antistes an. 1006. è terra leuauit, & in loculo decenter posita super altare S. Lamberti collocauit. Quiescit etiam-
Lissy. num in Lætiensi Benedictinorũ apud Hannones Abbatia, quam patrũ memoria V. *Ludouicus Blosius*, vitæ morũque integritate, & libris asceticis in lucem editis, nobilitauit. Vbi & vitæ historia ms. legitur, cum reliquis Belgicis breui, vt speramus, à R. P. Heriberto Rosvveido publicanda.

Ceterùm magna olim religiosorum, ex vtroque sexu, hominum frequẽtia, passim per omnem orbem Christianũ, fulgebat, qui ædiculis & casis (quas *Clausulas* vel *Inclusoria* appellabant) solos & vnicos sese includebant; vbi intra angustias septorum, velut in vmbra mortis, de morte præsenti ac futura vita meditabantur. Ex his nonnulli in siluis aut agris, alij iuxta ecclesias aut monasteria ruri constituta, alij etiã

medijs

medijs in vrbibus, extra vrbes, in mũdo extra mundum, mortui ante mortem, & ante sepulturam quodammodo sepulti, in tenebris, turribus, spelęis aut conditorijs agebant. Vulgò autem *Inclusi*, vel *Reclusi*, aut *Clausi* nuncupabantur. Tales apud Belgas ac Germanos fuere; *Columbanus* apud Gandenses, *Albertus* apud Crispinienses, *Drogo* apud Seburgenses, *Iuetta* apud Huienses, *Simeon* apud Treuerenses, *Hiltrudis* apud Lætienses, *Marianus Scottus*, *Fintanus*, & alij. Tales item apud Græcos & Orientales fuere, *Acepsimas*, *Alexandra*, *Chorybita*, *Addas*, *Nathanael*, *Marcianus Cyrensis*, & alij, quos Matthæus Raderus in Viridario Sanctorum, parte 3. cap. 5. celebrat. *Cluysenaers*. *Sancti Clausi*.

S. Hieronymus cum de Paulo anachoreta scribit, inter alia de Clausis addit: *Iesum testor & sanctos Angelos eius, in ea eremi parte, quæ iuxta Syriam Saracenis iungitur, vidisse me monachos, de quibus vnus per triginta annos clausus, hordeaceo pane & lutulenta aqua vixit: alter in cisterna veteri quinque caricis per singulos*

dies sustentabatur. Ex quo liquet, iã inde à primis Ecclesiæ temporibus fuisse qui clausi vitam in tenebris & antris traducerent. Neque desunt hodie apud Belgas viri aut feminæ, qui solemni ceremonia Deo initiati, & religiosa veste à Præsulibus donati, cellis se includunt, ex quibus se nunquam egressuros promiserunt. Habemus exẽpla domestica præ oculis *Bruxellæ, Antuerpiæ, Louanij, Gandaui* & alibi.

B. Colũbanus. Ex isto Inclusorum numero fuit, vt dixi, *B. Columbanus, Abbas Hiberniensis, qui an.* 957. *seipsum inclusit Gandaui, in cœmiterio S. Bauonis IV. Non. Februarij, & vita ibidem sanctè peracta sequenti anno obijt XV. Kal. Martij, in crypta B. Mariæ ante altare S. Andreæ, in Gandensi monasterio sepultus*: vt in ms. Chronico Gandensi me legere memini.

De Lætiensis porrò ecclesiæ Reliquijs ex Oriente transmissis, diploma *Theodori* Patriarchæ Antiocheni anno 1208. & alterum *Henrici* Imp. Constãtinopolitani an. 1218. datum, vide apud Molanum in Natalibus Belgicis, hoc die.

B. *Ioannes Gandauensis*, eremita. 29. *Sept.*

VVlgò *eremita S. Claudij* nuncupabatur; fortaſſis eò quòd ad S. Claudij fanum, in Burgundia celebre, piā ſæpiùs peregrinationem inſtituiſſet. Ob ſanctitatis opinionem, Regibus Galliæ & Angliæ, tunc inter ſe belligerātibus, carus fuit. Obijt autem anno 1419. *Trecis* in Campania, regni Galliæ prouincia, ibidem ſepultus apud Dominicanos, & è terra eleuatus per *Ludouicum* Epiſcopum Trecenſem, petente *Ludouico XI.* Galliæ Rege: qui & per litteras inſtitit apud Romanū Pontificem pro eius canonizatione: vt fuſè narrat Nicolaus Camuzęus in Promptuario Antiquitatum Trecenſium, ibidem anno 1610. edito. *Troyes en Champaigne.*

S. LEOPARDVS martyr.
Martyrol. Rom. Sept. 30. *die.*

FVerat ex domeſticis Iuliani Apoſtatæ, & ob Chriſtianæ legis profeſſionem

ſionem, caput ipſi Romæ eſt amputatum. Corpus poſtea Aquaſ-Grani tranſlatum fuiſſe, ex ipſis Faſtis Romanis conſtat. Vide Ioannem Becanū in Hiſtoria vrbis Aquiſgranenſis, ibidem an. 1619. publicata.

OCTOBER.

S. BAVO confeſſor, Gandauenſium patronus. *Martyrol. Rom.* 1. *Oct. die.*

BAuo, qui & Alouuinus eſt dictus, *Agilulfi* in Hasbania Comitis filius, abdicata ſeculari militia, per *S. Amandum* Traiectenſem Epiſcopum ad mūdi contemptum adductus, Gandaui in monaſterio S. Petri à ſe fundato an. 630. obijt, vt Sigebertus in Chronico ſupputat, aut anno proximè ſequenti, vt Theodericus Abbas *S.* Trudonis tradit.

Ecclesiæ

Ecclesiæ cathedralis Gandensis origo & progressus.

AMandus Traiecti ad Mosam Episcopus, vir Apostolicus, in ecclesia Gandensi, quam opibus præcipuè *B. Bauonis* fundauerat, non monachos initio, sed clericos sæculares simul viuentes constituit. Cùm autem illi à primæua sua sanctimonia degenerare, ac licentiùs viuere inciperent, amotis illis, monachos ibidem ordinis S. Benedicti collocauit, dato illis Abbate *Florberto*, raræ pietatis viro: qui primus vtriusque simul monasterij, D. Petri Gandensis & Blandiniensis, curam & administrationem gessit.

Sic constituta Ecclesia, magnos sensim in virtute puræque religionis cultu, & obseruatione profectus fecit. Adeoque abundare etiam cæpit viris doctrinæ & religionis laude clarissimis; vt cùm anno Christi 752. Gandaui excitaretur ciuilis motus, propter Sanctorum imagines, multique *An. 752*

eas,

eas, tamquam idolatriæ inſtrumenta, è templis eijciendas clamarent, *Hildebertus* VIII. Abbas Gandenſis, fautoribus impijſſimi Cæſaris *Conſtantini*, cognomento *Copronymi*, fortiter ſe opponeret, piumque imaginum cultum, aduerſus hæreticos, non modò verbis eruditiſſimis, ſed ſanguinis etiam ac vitæ profuſione confirmaret. Quamobrem & inter beatos martyres haut immeritò relatus eſſe creditur. *Einardus* ſeu *Eginhartus*, Caroli Magni Imperatoris Cancellarius longè doctiſſimus, Abbas Gandenſis decimus quintus fuit, qui reliquias SS. Petri & Marcellini ex vrbe Roma Gandenſi ſuæ Eccleſiæ procurauit.

B. Hildebertus.

Hæc Abbatum monachorumque D. Bauonis ſanctimonia, doctrina, & conſtantia rem Eccleſiæ, terrenaſque poſſeſſiones non parum auxit. Atque ita fiebat, vt multorum Principum gratiam & fauorem ſibi mirificè conciliarent. Vt non modò Flandriæ Comites varij, ſed etiam diuerſi Imperatores, nominatim *Carolus Magnus*, *Lu-*

Ludouicus Pius, & *Otho II*. multa, eaque pulcherrima priuilegia Ecclesiæ S. Bauonis donarint, & prædijs eā haut parum locupletarint.

At verò post *Einardi* Abbatis felicia tempora, secutus est mox Ecclesiæ rerum status tristissimus. Anno enim 851. *Normanni* barbara crudelitate, ecclesiam D. Bauonis, vnà cum alijs Flandriæ complurimis monasterijs, concremarunt, totamque Flandriam indignis modis vastarunt. Quorum metu perculsi *Enkericus* Abbas, & monachi, vnà cum corpore D. Bauonis, aliorumque Sanctorum reliquijs, & cunctis ecclesiæ munimentis, ad opidum *S. Audomari*, ceu tutioré ac muniotiorem locum, fugerunt. *An. 851.* *S. Omer*

Postea autem *Tasradus* Abbas, successor Enkerici, animaduertens se cū monachis suis, & Sanctorum reliquijs ne quidem in S. Audomari opido satis tutum fore, cum omnibus *Laudunum*, Galliæ vrbem, concessit. Tantaque fuit in Flandria calamitas, vt monachi S. Bauonis totos propemodum centū annos *Laon.*

annos exulare, perque diuersas vrbes & regiones peregrinari cogerentur: semper tamen corpus D. Bauonis, aliorumque Sanctorum, ceu thesaurū longè omnium pretiosissimum, secum diligentissimè ac religiosissimè circūferentes, eorumque potissimùm præsentiæ fiducia, se tantis in miserijs vtcumque consolantes. Et quamquam huc illucque oberrare cogerentur, simul tamen semper & in communi viuebant, subque vnius obedientia capitis sese humiliter continebant; simulatq; Abbas ex humanis decessisset, aliū statim in eius locum, nihil obstante exilio, eligentes.

Tandem *Arnulfus Magnus*, Flandriæ Comes, hortatu *Transmari*, Nouiomēsis ac Tornacensis Episcopi, cænobiū D. Bauonis instaurauit, eiusdemque & aliorum sacras reliquias Lauduno primùm Gandauum in capellam Noui castelli (nunc Pharaildis) donec monasterium S. Bauonis esset reædificatum, inde postea ad ipsum monasterium, innumerabili populo, ingenti cū lætitia

lætitia, comitante deferendas curauit. Et vt quàm feliciſſimè omnia ſuccederent, *Gerardum Broniensem*, eximiæ virtutis virum, huic cœnobio Abbatē XX. præfecit. Qui cùm annos plùs minùs XV. ſumma cum laude præfuiſſet, adminiſtrationem *Hugoni*, vni ex monachis B. Bauonis, cedens (*Arnulfo* Comite, & Epiſcopo Tornacenſi *Rodulpho* comprobantibus) ad Bronienſes ſuos reuerſus eſt. Incidit hæc inſtauratio cœnobij D. Bauonis in annum Chriſti nongenteſimū quadrageſimum: & proximo anno Gādaui primam eccleſiam parochiàlem *Transmarus*, Epiſcopus Tornacenſis, in honorem D. *Ioannis Baptiſtæ*, & SS. *Vedaſti* ac *Bauonis* dedicauit. *S. Gerardus. Oct. 3.* *An. 940*

Cœpit autem ſtatus monaſterij S. Bauonis immutari, anno Domini ſeſquimilleſimo triceſimo ſeptimo, cùm monachi, auctoritate *Pauli III.* Rom. Pontificis, mutata veſte, facti ſunt Canonici ſæculares, petente *Carolo V.* Imperatore, eodéq; Comite Flādriæ. Sic ex vniuerſo monaſterij corpore (præ- *Anno 1537.*

ter primariam *Præpositura* dignitatẽ, & quattuor inferiores dignitates, *Decanatus* nimirum, *Cantoriæ, Thesaurariæ & Scholastriæ)* viginti quattuor Canonicatus ac præbendæ erectæ sunt. Atq; ita tandem eo in loco ad primæuam institutionem, cuius supra meminimus, iterum est ventum. Triennio autem postea, cùm locus ille B. Bauonis, ad Scaldis & Lisæ confluentem situs, *Carolo V.* Cæsari videretur arci ad custodiam vrbis excitandæ commodus, translatum est inde collegium Canonicorum ad dictam parochialem S. Ioannis ecclesiam Gandensem, priùs, per eiusdem Romani Pontificis decretum, titulo S. Ioannis in titulum B. Bauonis mutato. Exinde *Philippo II.* Hispaniarum Rege Catholico, Flandriæque Comite petente, *Paulus IV.* Pont. Max. collegiatam B. Bauonis ecclesiam in cathedralem an. 1559. euexit; tribus alijs dignitatibus, *Archidiaconatus*, *Archipresbyteratus*, & *Pænitentiariæ* ad priores adiectis. Sic ferè legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ Gan-

Gandensis, à *Cornelio Iansenio I.* Episcopo Gandensi approbatis, & anno 1572. editis.

S. PIATVS martyr. *Rom. Mart.*

PIatus seu Piato, presbyter & martyr, cum B. *Quintino*, eiusque socijs ab vrbe Roma in Galliam prædicationis caussa perrexit, ac postea in persecutione Maximiani, martyrio Tornaci consummato, migrauit ad Dominum. Vide supra 1. Februarij.

S. REMIGIVS Remensis Archiepiscopus.

FRancorum gentem ad Christum cõuertit & *Clodoueum* ipsorum Regem, natione Geldrum (vt supra pag. 107. probauimus) an. 496. baptizauit. Atrebatibus & Cameracensibus *Vedastum*, Tungrensibus *Agricolaum*, Tornacensibus *Theodorum*, Morinensibus *Antimundum*, & Coloniensibus *Aquilinum* an. 497. Episcopos dedit; rem de- *Pag. 77.*

nique Christianam apud Belgas ac Germanos inferiores restituit, ac mirificè propagauit. Ecclesiæ Atrebatēsi villas duas, *Ortos* & *Sabuccetum*, testamēti tabulis legauit, & circa annū Christi 525. demum obijt, quiescitque Remis in sui nominis basilica.

Pag. 78.

S. WASNVLFVS Episcopus.

NOn satis fuit Scotis doctrinam Christianam apud Hębridū, Orcadum, aliarumque insularum vicinarum incolas publicasse, sed suis minimè contenti angustijs apud exteras etiam gentes summo eam studio propagarunt. Huius rei testes sunt S. *Mā-suetus*, primus Tullensium in Lotharingia Episcopus, S. *Rumoldus* Machliniensium patronus, S. *Colmanus* martyr, S. *VVasnulfus*, & alij innumerabiles. Idem testantur plurima Scotorum olim per Germaniam monasteria, in his *Ratisponense* S. Iacobi in vrbe, & alterum *Ratisponense* S. Petri extra muros vrbis, *Erfordiēse* S. Iacobi in d. Moguntina,

Scotorū monasteria.

guntina, *Herbipolense* S. Iacobi, *Coloniense* S. Martini, & alterum *Coloniense* S. Pantaleonis, *Argentinense* S. Thomæ, *Viennense* S. Iacobi, *Eichstadiense*, *Noribergense* & *Constantiense*: ex quibus tria hodieque Scoti possident, *Ratisponense* *S. Iacobi*, *Erfordiense*, & *Herbipolense*. Idem testantur *Fossense* in diœcesi Leodicensi, & *Bobiense* in Italia, olim Scotorum pariter monasteria : de quibus nos particulatim in Notitia Abbatiarum orbis Christiani egimus.

Ceterùm *vir Dei S. VVasnulfus, genere Scotus, cursu peregrinationis consummato apud villam Condatum, vbi nunc est monasterium Canonicorum, cum patribus in pace obdormiuit, omnemq; locum miraculis illustrauit:* vt Baldericus lib. 2. cap. 42. in Chron. Cameracensi loquitur.

Est autem Condatum, vulgò *Condet* seu *Condè*, vt pronuntiamus, Hānoniæ opidum, ad Scaldis & Hainæ confluētem situm, olim *Borboniæ*, nunc gentis *Croyæ*: à quo primus regij in Gallia sanguinis Princeps titulum hodieq; mutuatur. In hoc opido est collegium *Prince de Cōdè.*

 XXIV.

XXIV. Canonicorum, qui S. Waſnulfi patroni ſui corpus religioſè adſeruant. Floruit an. 651. temporibus
Iul. 14. *S. Vincentij* Hannoniæ Comitis, qui plurimos ex Scotia & Hibernia aduenas fouit.

S. LEODEGARIVS Auguſtodunenſis Epiſcopus. *Martyr. Rom. Oct. 2. die.*

ANno 666. iuxta Sigeberti ſupputationem, *Theodericus, Clodouei ex Bathilde filius, poſt Clotharium fratrem (qui prior in regnum patris cum Bathilde matre ſucceſſit) ſummum regni ſuſcepit, renitentibus plurimis ex Francorum Principibus, maximè propter Ebroinum, qui Maior domus regiæ illis permoleſtus erat. Vnde conſurgentes aduerſus Theodericum & Ebroinum, vtroſque tonſis capitis crinibus, in Luxouio, Burgundiæ monaſterio recludunt, & Childericum tertium fratrem (qui in Auſtraſijs partibus imperabat) ſuper cunctū regnum ſuſcipiunt. Sanctum verò Leodegarium Auguſtodunenſem Pontificem ſuper domum Regis conſtituunt. Sed non multò pòſt Frāci,*

Regem

Regem propter leuitatem & insolentias suas non ferentes, coorta seditione, eum interfecerunt. Sicq; Theodericus in regnum, Ebroinus verò in priorem gradum restituitur. Qui æstimans se memorati Pontificis factione ab antiqua potestate deiectum, crudelissimis eum tormentis affecit, & in territorio Atrebatensi decollari fecit in loco, qui dicitur Silua S. Leodegarij, *sepultusq; est in villa quæ dicitur* Sercin, *quæ est in confinio Cameracensis Episcopij & Morinensis. Nec mora, miraculorum eius fama circumquaque diffusa ad palatium Regis vsque celebriter innotuit. Vbi tunc fortè inter ceteros proceres* Ansoaldus *Pictauiensium,* Hermenecharius *Augustodunensium Episcopus & S.* Vindicianus *Cameracensis Episcopus, aderant. Quorum primus martyris corpus, monasterij quodam & consanguinitatis priuilegio, vindicare cupiens, alter verò Episcopatus iura præferens,* Vindicianus *autem, locum martyrij & sepulcri, quem in diœcesi sua martyr susceperat, contestatus, hanc inter se non improbandam disceptationem confecerant: donec ex sententia cæterorum Pontificum, tribus epistolis, horum trium nomini-*

An. 672
Sercin.

bus subscriptis, & confusè sub palla altaris obtectis, factaq; oratione, Pictauiensi Episcopo, ex indicijs sanctum corpus deberi declaratum est. Ita Baldericus lib. 1. cap. 20. & seq. in Chron. Cameracensi.

S. BEREGISVS Abbas, & fundator monasterij Andainensis, quod nunc S. Huberti dicitur: vbi & quiescit.

COlitur *Sarchinij* ad S. Trudonem, & *Andaini* ad S. Hubertum: quæ duæ nunc sunt Benedictinorum Abbatiæ in diœcesi Leodicensi. Sarchinij quidem (quod hodie est S. Trudonis opidum & monasterium) Beregisus litterarum ac pietatis rudimenta hausit. Grandior factus, vt erat nobili genere natus, cùm in aula *Pipini Heristallij* versaretur, ab eius cõiuge *Plectrude* locum in media silua Arduenna (qui *Andainum* ab *Andaina* contiguo fonte dicebatur) dono accepit, & in eo monasterium à fundamentis ædificauit, quod S. *Huberti*, eò postea translati,

lati, nomen induit. Vixerunt autem Andaini primùm clerici seu Canonici regulares: quibus amotis *Valcandus* Episcopus Leodicensis Benedictinos substituit: vt Ionas in Historia translationis S. Huberti commemorat. Ex quo Molanus hoc loco rectè colligit, in S. Trudonis quoque monasterio, ex primæua institutione, non monachos, sed clericos seu Canonicos regulariter vixisse: quod & legere me memini lib. 1. cap. 16. in Chronico ms. Trudonensi.

De duobus fratribus & martyribus SS. EVVALDIS.

Martyrol. Rom. 3. Oct. & Surius.

DVo martyres Evvaldi, presbyteri, natione Angli, anno Christi 693. in prouincia antiquæ Saxoniæ, quæ nunc *VVestphalia* dicitur, ob prædicationem Euangelij, à paganis occisi sunt. Erat vtrique nomẽ *Evvaldus*, ea tamen distinctione, vt pro diuersa capillorum specie, vnus *Niger*, alter

Albus diceretur ; ambo vnius vt religionis, ſic & vocabuli fratres. Corpora autem ab homicidis impijs in Rhenum proiecta, contra impetũ fluuij decurrentis, per quadraginta ferè paſſuum millia, ad eiuſdem ſacræ profeſſionis ſocios aliquot, radio lucis permagno deſuper fulgente, trãſuecta ſunt, & digno martyribus honore ſepulta. Quo comperto, glorioſus Dux Francorum *Pipinus* adducta ad ſe Sãctorum corpora, ſplendidè admodum condidit. Quieſcunt autem Coloniæ in collegiata S. Cuniberti baſilica, capſæ inauratæ incluſa. Vide Winhemiũ in Sacrario illius vrbis.

S. GERARDVS Abbas Bronienſis, in diœceſi Namurcenſi.
Martyrol. Rom. & Surius.

GErardus apud *Stablecellas*, Lomacenſis territorij vicum, patre *Stãtio*, ex proſapia Haganonis Auſtraſiorum Ducis, matre *Plictrude*, Stephani Tungrorum Epiſcopi ſorore, procreatus

tus est. Is tanta in rebus agendis præditus erat prudentia, vt Comes Namurcensis *Berengarius* ipsi difficiliora quæque magisque arcana committeret. Cùm autem die quodam idē Comes venatum cum suis iuisset, sanctumque virum secum duxisset, *Gerardus* spiritualia corporalibus anteponēs propinquam *Brony* adijt ecclesiā (quod prædium cum adiacentibus, ad ipsum hereditario iure deuolutum erat) vt ibidem diuinis mysterijs interesset. Dū verò sacerdos, qui illa perageret, exspectatur, cælesti visione monetur, eo in loco oratorium construere. Quo exstructo, & copiosis prædiorum reditibus dotato, ibidem clericorum sodalitatem instituit. Pòst valedicens mundo & Comiti, monasticā induit vestem, extra Parisios in S. Dionysij monasterio: vbi instar quinquēnis pueri, prima solidæ pietatis elementa didicit, & paulatim presbyterij gradum attigit, nono à conuersione sua anno. Exinde vir sanctus sacra *Eugenij* Toletani Archiepiscopi pignora

ra, pro Broniensi ecclesia, ab Abbate S. Dionysij obtinuit. Tum statim assumptis secum aliquot suæ professionis monachis, Bronium repetijt, & ibidem pro clericis, monachos substituit. Denique postquam pater & Abbas octodecim monasteriorũ fuisset, & in eis peruigili cura omnia administrasset; ad Broniense monasterium
An. 958. se recepit, ibique anno nongentesimo quinquagesimo octauo feliciter in Domino quieuit. Sic ferè legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ cathedralis Namurcensis: cui Episcopatui annexa est dignitas Abbatialis Broniensis.

Inter monasteria, quæ S. Gerardus rexit & reformauit, fuerunt ista; *Blandiniense*, *Bauonicum*, *Bertinense*, *Gislenianum*, *Marchianense*, & alia Belgica. *Stephani* Papæ diploma, quo Broniensis monasterij fundationem, *Gerardo* petente, confirmauit, exstat in Originibus nostris Benedictinis.

V. *Vr-*

V. *Vrbanus* IV. *Papa. Oct.4. die.*

NAtus est Trecis in Campania: qua in vrbe templum, S. Vrbani martyris titulo insignitum, ædificauit, & Canonicos XII. in eo posuit ac dotauit, qui singulis annis die 4. Octobris solennes ad animæ illius expiationẽ precationes instituunt: vt Nic. Camuzæus in Promptuario Antiquitatum Trecensium commemorat. Quod notare hîc visum est, ne quis huic Vrbano IV. Papæ templum istud Trecense dicatum existimet: vt Molanus, ab Iperio Chronographo Bertinensi deceptus, putauit. Ante Pontificatum *Iacobus Trecensis* nuncupatus, diu Leodici, vt Archidiaconus, resederat; & festiuitatem corporis Christi, quam Leodici priuatus celebrarat, vltimo sui Pontificatus anno, per vniuersam Ecclesiam celebrari quotannis mãdauit. Vide supra 5. Aprilis.

Troyes en Châpaigne.

Sept.30.

V. *Fran-*

V. *Franciſcus Titelmannus.*

HAſſeleti in ditione Leodicẽſi natus, adoleſcens, rebus ſæcularibus valere iuſſis, Franciſcanæ familiæ nomen *Louanij* dedit. Ibidem apud ſuos ſacras litteras annos multos explicuit, & exſurgentes hæreſes, quà voce, quà libris editis, inter primos acriter oppugnauit. Inde *Lutetiam* ac demũ *Romam* profectus, audito rigidiorem ſui ordinis regulam in vſum reuocari, ad ſupremum pietatis apicem totis præcordijs anhelauit. *Capucinis* itaque in ſacra & æterna Vrbe adſcriptus, dum publico in Xenodochio lepra alijſque morbis laborantes curat, à Belgis agnitus & rogatus, *Cur non hic, Pater, vt olim Louanij, ſacras litteras profiteris?* Ille ad leproſos eos deducens, *Ecce,* inquit, oſtenſis ægrotis, *Hic meus Auguſtinus, Hieronymus, Chryſoſtomus, & Baſilius eſt.* Contemplationem ad actionem reuocandam eſſe, vir verè pius ſignificabat. Pòſt Romanæ prouinciæ præfectus,

tus, optimè rem gessit, obijtque anno 1553. *Antitoli*, Romano in agro, cùm vix 46. ætatis annum attigisset. Cuius sanctitatis opinio adeò mentibus hominum insedit, vt ad mortui corpus, quod annos aliquot integrum mansit, continenter hominum concursus fierent.

V. *Adamus Sasboldus.*

DElfis Batauorum patritia familia natus, Latinis, Græcis, & Hebraicis litteris eruditus, cùm *Louanij* inter æquales excelleret, mutata velificatione, religiosum vitæ genus animo agitare cæpit. Sed vt deliberatio de certo vitæ cursu ineundo omniũ solet esse difficillima, multa, eaque dubia, & impedita cogitatio (quod & de se ipso magnus ille *Augustinus*, in libris Confessionum, candidè fatetur) fluctuantem adolescentis animum exagitauit. Cum pijs itaque hominibus cõmunicato sæpe consilio, dum anceps animi pendet, multisque cogitationũ flucti-

fluctibus agitatur (vt ipse in eleganti Homilia de Magis tribus edita profitetur) Deo precibus, meditatione, nocturnisque vigilijs demùm consulto, ad D. Francisci familiam, illo impellente, vocari se sensit. Eam itaque inijt, hoc scripto conditoque testamento:

Quàm sit vita breuis, quã sit via lubrica, quamq́,
Mors incerta, bonis quæ præmia, quæq́, parata
Sint tormenta malis; horũ meditatio nostra est.
Quod facimus, quod firmamus, quod & esse perẽne
Optamus testamentum. Saluete, valete,
Care pater, cari fratres, caræq́, sorores.

Mox suis (quam docendi prouinciã *Tttelmannus* antea gesserat) Theologiã explanare cæpit. Sed vt optima quæque diu in terris perennare non solẽt, non diu vitalis, ætatis 36. Christi 1553. anno, quasi terris tantùm ostẽsus, ante diem ereptus est, & Louanij apud suos conditus.

De

De martyribus *Treuerensibus* sub Rictiouaro passis.
Martyrol. Rom. Oct.6. die.

ANno Christi trecentesimo secundo, atrox in Christianos per totũ orbem à Diocletiano excitata persecutio, etiam Belgicam nostram miserè lancinauit. *Fuscianus* & *Victoricus* apud Ambianum, *Piatus* & *Chrysolius* apud Tornacum, martyrio affecti. Et licet Galliæ sanguine martyrum exũdarint, constat tamen Treueris potissimũ huius certaminis campum constitutum fuisse; vbi Præses Galliarum *Rictiouarus* vt plurimùm degere consueuerat. Quorum numerum Ecclesia cũ inire non posset, eos vnica commemoratione coniunxit, per hæc verba: *Treueris commemoratio innumerabilium pænè martyrum, qui in persecutione Diocletiani sub Rictiouaro Præside, ob Christi fidem, vario mortis genere necati sunt.* Vide Sigeberti nostri Chronicon ad an. 1071. & supra 31. Aug. *An.302*

Oo S.BRV-

S.BRVNO, Carthuſianorum fūdator.
Martyrol. Rom. & Surius.

NAtus & Coloniæ Agrippinæ, & an. 1101. in Calabria obijt, per *Leonem X.* Papam Diuis adſcriptus. Vide Dorlandum, Petrum Sutorem, Arnoldum Boſtium, Theodorum Petreium, & Origines noſtras Carthuſianas, Coloniæ ſeorſim editas.

Commemoratio S.MARIÆ de Victoria. *Martyrol. Rom. Oct. 7. die.*

EAm *Pius V.* Pontifex Maximus, ob inſignem victoriam à Chriſtianis, bello nauali, eiuſdem Dei genitricis auxilio, an. 1571. hac ipſa die, de Turcis, ad ſinum Corinthiacum, reportatam, quotannis fieri inſtituit: & *Gregorius XIII.* prima huius menſis Dominica die, annuam ſolemnitatē Roſarij eiuſdem B. Virginis celebrandam decreuit. Claſſi vniuerſæ, an. 1571. cōtra Turcas eductæ, ſummo cum imperio

Golfo di Lepāto.

perio

perio *Ioannes Austriacus*, Caroli V. Imp. filius, præfuit, qui Belgicarum postea prouinciarum Gubernator, à fratre *Philippo II.* Rege Catholico constitutus, in castris prope Namurcum anno 1578. obijt; *Alexandro Farnesio*, Parmæ Placentiæque Ducé, in Belgica præfectura succedente.

S. SIMEON senex & propheta.
Martyrol. Rom. Octob. 8.

BEati Simeonis senis (qui in Euangelicis libris Dominū IESVM suis in vlnis suscepisse legitur) brachium religiosè adseruatur in *Lisbornensi* Benedictinorum Abbatia, primo lapide à Lipstadio, diœcesis Monasteriensis opido. Cuius brachij dimidia pars, ab illius loci Abbate, an. 1621. dono data est *Alberto Pio* & *Isabellæ Claræ Eugeniæ*, Belgarum Principibus. Reliquum eius corpus seruatur in basilica metropolitana *Iaderensi*, quæ vrbs & insula est Venetorum in Liburnia.

Lipstadt

Zara.

S. BADILO Abbas Lutoſanus.

IN vico, qui dicitur Lutoſa, eſt monaſterium Canonicorum, quod in honorem Apoſtolorum Petri & Pauli conſtruxit B. Amãdus Traiectenſis Epiſcopus: & eſt diues Abbatia, vbi vir Dei venerabilis Badilo requieſcit, qui corpus S. Mariæ Magdalenæ Vizeliacum in Burgundiam attuliſſe fertur. Ita Baldericus lib. 2. cap. 43. in Chron. Cameracenſi.

Leuze. Eſt autem Lutoſa Hannoniæ opidum, mœnibus carens: habet tamen inſigne Canonicorum collegiũ. Cuius eccleſiæ primus fundator fuit S. *Amandus*, ſecundus autem *Gerardus Roſsillonius*, Burgundiæ Comes, qui temporibus Caroli Martelli floruit. Is prole deſtitutus varia fundauit ac dotauit monaſteria, ſeu Canonicorum collegia; inter quæ eminent *Vizeliacenſe*, *Lutoſanum* & *Antonienſe* prope Tornacum. Eiuſdem Gerardi hortatu, *Badilo* profectus *Aquas Sextias*, quas Saraceni vaſtarant, illo ex tractu reliquias S. *Aix en Prouence.*

Mariæ

Mariæ Magdalenæ Vizeliacum attulit: quo in loco & brachium ipsius S. Badilonis adseruari traditur.

De S. RAGENFREDE, Abbatiſſa Dononienſi, prope Valentianas, diximus ſupra 1. Iulij. *S. Ragēfredis.*

SS. VALERIA & POLLENA virgines ac ſorores.

HVnoniſ-curia tenue eſt opidum, in diœceſi quidem Cameracenſi, ſed in ditione Regis Francorum, ad Scaldim, tertio milliari à Cameraco ſitum. Quo in loco *Amalfridus, vir illuſtris, cum vxore ſua Childebertana monaſterium fundauit, quod S. Vindicianus Epiſcopus Cameracenſis, vnà cum S. Lãberto Leodicenſi Antiſtite, in honorem S. Petri conſecrauit, ibiq́. clericos & ſanctimoniales conſtituit:* vt Baldericus lib. 1. cap. 24. teſtatur. Monialibus prima ibi præfuit *Auriana*, Amalfridi fundatoris filia; fuitque olim religione & opibus florens monaſterium: ſed à paucis poſtea Canonicis poſſeſſum fuiſſe, idem Bal- *Hun-court.*

dericus lib. 2. cap. 10. tradit. Canonicis postea successere monachi Benedictini, qui, hodieque locum illum ob tinent; & multis sæculis adseruarunt corpus S. *Lietfardi* Episcopi, & corpora sororum eius *SS. Valeriæ* & *Pollinæ*, seu *Pollenæ*: sed an. 1558. sæuientibus bellis, omnia perierunt. Illorũ tamen hodieque commemorationem in Officio Ecclesiastico faciunt, vt & S. *Valeriam* Canonici metropolitani Cameracenses celebrant per Collectam.

Vide 4. Febr.

S. GISLENVS Episcopus.

Martyr. Rom. Octob. 9. die.

IS Angelica visione monitus, ab Athenis digressus, cursum suæ peregrinationis in Galliam Belgicam direxit, & in loco, quem dicunt Cellam, non procul à Castriloco, monasterium (auctoritate S. Autberti Cameracensis Episcopi, sed & S. VValdetrude, cui familiari dilectione inhæserat, opitulante) fundauit. Ecclesiam verò, quam S. Gislenus construxerat, postea S. Autbertus, assumpto secum

Mons en Hainault.

secum B. Amando, in honorem Apostolorum consecrauit. Ita Baldericus lib. 1. cap. 18. & lib. 2. cap. 40. in Chron. Cameracensi.

Est autem Gislenopolis Hannoniæ oppidum, palustri loco inter Valentianas & Montes Hannoniæ situm: cuius muris inclusa est vetusta Benedictinorum Abbatia, S. Gisleni titulo clara. Fuerat autem Gislenus in Græcia monachus ord. S. Basilij, vt testatur Ph. Eleemosynarius, Abbas Bonæ Spei; qui vitam illius scripsit, vt & SS. *Amãdi, Foillani, Landelini, VValdetrudis, Saluij, Cyrici* & *Iulitæ*, itemque *B. Odæ*. *S. Gislain.*

An autem primi Cellenses monachi iuxta regulam S. Basilij vixerint, non habeo quod certò statuam. Hoc scio, in Cella olim Canonicos seu clericos vitæ communis vsque ad annum circiter 930. vixisse: quibus ob liberiorẽ vitam amotis, S. *Gerardus* Abbas Broniensis (*Gisleberto* Lotharingiæ Duce, *Raginero Hannoniæ* Comite, & *Tietdone* Cameracensi Episcopo, petentibus) monachos Benedictinos substituit. Id

constat ex vita eiusdem S. Gerardi, per monachum quendam Bronienſem ad Gonterum Abbatem ſcripta, & à Surio edita.

SS. LAMBERTVS & BERLERIVS, diſcipuli S. Giſleni.

VTerque fuit presbyter, diſcipulus & cooperator S. Giſleni, in prædicatione Euangelica; & quieſcunt ſimul in feretro portatili, in parochiali templo opidi S. Giſleni.

S. OLLA Virgo.

NAta eſt, & vixit in vico, vrbi Cameracenſi vicino, in via Atrebatenſi, qui ab ipſa nomen trahit; eſtq; templum eius nomini dicatum.

B. *Goſuinus* Abbas Aquicinctinus.

AB Eugenio III. Papa euocatus, Remenſi concilio ſenex interfuit & an. 1196. magna ſanctitatis fama deceſ-

deceſſit. Vitam ſcripſit *Alexander* eius ſucceſſor, quæ Aquicincti ms. exſtat: cuius loci Chronicon quoque conſule, quod & in Rubra-Valle ms. vidimus. *Anchin.*

Eſt autem Aquicinctum illuſtris Benedictinorum Abbatia, ſecundo lapide à Duaco, an. 1079. à *Sichero* & *Gualtero*, viris illuſtribus, fundata: quod S. *Gordanium* eo loco quondam duxiſſe vitam eremiticam accepiſſent. *Ioannes Lentaillerus* Abbas Aquicinctinus an. 1570. in Academia Duacena ampliſſimum gymnaſium excitauit, & Patribus Soc. Ieſu regendum commiſit.

V. *Odo* Cameracenſis Epiſcopus.

ODo patria Aurelianenſis, eccleſiæ Tornacẽſis Scholaſticus, vir doctrina atque ingenij monumentis (quæ hodieque exſtant) clariſſimus, anno 1092. Tornacenſe S. Martini monaſterium conſtruere cœpit: qui locus per trecẽtos ferè annos deſertus iacuerat.

Ex Abbate factus postea Episcopus Cameracensis, & demum ab Henrico IV. Imp. in exilium pulsus, Aquicincti an. 1113. obijt, ibidem conditus.

S. GEREON, & socij martyres, ex legione Thebæa.
Martyrol. Rom. 10. Oct. die.

MVltas olim colonias, arces, & castella ad Rhenum ac Mosam fluuios Romani collocarunt, vt hostiles Germanorum in Galliam irruptiones impedirent. Inter colonias eminuit semper Colonia Vbiorum, quæ *Agrippina* seu *Agrippinensis*, ab *Agrippina Iulia* Neronis Imp. matre, est nuncupata: vt Corn. Tacitus lib. 12. Annalium commemorat.

Colonia Agrippina.

Coloniæ porrò Agrippinæ *S. Gereon*, & alij CCCXVIII. legionis Thebææ milites, Diocletiano & Maximiano imperantibus, anno circiter 298. pro Christi nomine martyrium fecerunt, eo ipso loco, quo nunc rotunda basilica, ipsis sacra, visitur, quam S. *Helena*, Con-

Conſlantini Magni mater, circa annum 301. ſpectabili opere, à fundamentis excitauit. Odeium ſeu chorum, vt vulgò nuncupant, poſtea S. *Anno* XXXIII. Colonienſis Archiepiſcopus adiecit. Eſtque S. Gereonis eccleſia inter collegiatus Colonienſes hodie ſecunda, in cuius frontiſpicio hi verſus, aureis litteris expreſſi, leguntur.

Regibus exemplum, ſacroq; cariſmate plena,
Condidit hoc templum S. Gereonis Helena,
Pagana nata, Iudæa fit, inde renata,
Inuentrix ſanctæ Crucis almo pneumate flāte,
Septuaginta duo collegia fundat amœna,
Donans perpetuò Thebæis mater Helena.
Diuitias peperit quaſi mater honorificata
Religio, quod ait ſententia Gregoriana,
Proleq; vaſtata mater, nec prole beata,
Dum diſciplina ceſſat, regnatq; ſimultas,
Deficit Eccleſiæ virtus, pariterq; facultas.

S. Gereonis ac ſociorum corpora in dicta baſilica humi defoſſa iacuerunt vſque ad annum Chriſti 1121. quo *Anno* *Norbertus*, ord. Prꝑmonſtratenſis fun- 1121. dator, diuino monitu ea detexit, vtq; per *Fredericum I.* Archiepiſcopum Colonien-

loniensem de terra leuarentur, effecit: vt Trithemius in Chronico Hirsaugiensi, & nos in Chronico Premonstratensi explicuimus. Eiusdem S. Gereonis & aliorum martyrum Thebęorum reliquias, a dicto Archiepiscopi acceptas, Norbertus partim Floreffiæ in diœcesi Namurcensi, partim Præmõstrati in d. Laudunensi deposuit, quæ hodieque reuerenter, vtroque in loco, adseruantur.

S. VICTOR, eiusque socij martyres CCCXXX. ex eadem legione Thebæa. *Martyr. Rom.* 10. *Oct.*

IN Martyrologij Rom. tabulis VI. Idus Octobris sic legitur: *In territorio Coloniæ Agrippinæ, SS. Victoris & sociorum martyrũ.* Vt porrò quiuis intelligat, quo loco S. Victor cum suis martyrio coronatus sit, notandum est, haud lõgè à Rheno fluuio, in diœcesi Coloniensi, *Sanctense* opidum exstare, quod à S. Victore eiusque sodalibus, eo loco passis, nomen accepit. Vnde in basilicæ

Santen.

ſilicæ olim Sanctenſis veſtibulo, titulus iſte ſeu inſcriptio legi ſolet, *Ad Sanctos martyres*. Fecerunt autem martyrium anno circiter 298. Maximiano imperante, vt diximus.

Quorum quidem martyrum oſſa S. *Helena*, Conſtantini Magni Imp. mater, poſtea è paludibus collecta, in loculis condidit, & æde ſacra collegioque Canonicorum (in *Coloniæ Traianæ* ruinis, opido ad *Vlpia caſtra* excitato) honorauit Matris pietatem æmulatus *Conſtātinus*, Sanctēſi baſilicæ ius aſyli, agros, vectigalia & priuilegia varia indulſit: vt Steph. Pighius, Canonicus Sanctēſis in Hercule ſuo Prodicio commemorat.

Colonia Traiana, non Troiana

SS. CASSIVS & FLORENTIVS, martyres ex eadem legione Thebæa, Veronæ ad Rhenum in Hollandia paſſi.

Martyrol. Rom. Octob. 10. *die.*

DE ſanctis hiſce martyribus ita legitur, in Martyrologio Romano: *Veronæ*

Veronæ in Gallia, SS. martyrum Caßij & Florentij, cum alijs plurimis. Eorumdẽ martyrum meminerunt Vſuardus & Ado in ſuis Martyrologijs. Baronius in ſuis Notis ad Martyrol. Romanum hoc loco, per Veronam putat intelligi *Bõnam*, opidum diœceſis Colonienſis Rheno adſitum: ſed ego veterem illam *Veronam*, olim ad Rhenum, haud procul ab Alcmaria Hollandiæ opido ſitam, & *Vrongeiſt* nuncupatam, exiſtimo deſignari. Quod vt pleniùs intelligatur, libet paulò altiùs hiſtoriam martyrum legionis Thebęæ repetere.

Verona ad Rhenum.

Anno circiter Chriſti 297. legio Chriſtianorum militum Thebæorum ex Oriente Romam eſt euocata, aduerſus *Amandum* & *Ælianum*, nouos tyrannos tunc exſurgentes. Qui quidem milites, dum in Palęſtina ſtationem habent, à *Zambda*, Epiſcopo Hieroſolymitano, fide Chriſtiana imbuti, pòſt Romæ à *Marcellino* Papa exhortatione firmati, cùm ſub Maximiano Imp. militarent in Gallijs, impia obire ſacrificia detrectantes, apud *Agau-*

Agaunum & *Octodurum* priùs militari more sæpiùs decimati, ac demum immisso exercitu sunt trucidati.

Sed & alij quoque eiusdem legionis milites, qui antequam illorum fides ab Imperatore esset explorata, ab eodem, aduersus *Carausium* pariter tyrannum, in Belgicam fuerant amandati, varijs in locis, eiusdem Maximiani iussu, pro Christo sunt trucidati. De quibus *Helinandum* audiamus, qui rerũ gestarum historiam, ex antiquioribus monumentis acceptam, contexuit; exstatque apud Surium.

Maximianus Augustus, condunato exercitu, permixto tamen fidelium & infideliũ cœtu, festinus Alpium iuga transgrediens, Galliæ appropinquabat; soloq́; aduentu suo, Amando & Æliano ducibus tumultus perterritis, seditionis illius tempestatem facilè, sine sui exercitus damno, sedabat. Comperto verò, quòd Carausius quidam nobilis insidias contra Romani regni fines moliretur; qui tamen Procurator constitutus erat prouinciæ, quæ est iuxta Oceanum, vbi Franci iam secundò à suis sedibus expulsi, iuxta Gallorum & Saxo-

& Saxonum confinia consederunt: misit illuc, per Rheni fl. alueum, partem sui exercitus, cuius militari virtute nefarius cassaretur inceptus. In quo itinere, præcipuos belli Dominici duces, Gereonem, Victorem Cassium & Florentium, *felices turmæ Christianorum militum sequebantur.*

Paulò pòst verò narratis , quæ ab eodem Maximiano apud Agaunum in legionem Thebæam sunt impiè commissa, ad dictos milites aduersus Carausium missos stilum conuertens , sic ait: *Hæc primùm apud Agaunum opidum, vbi maxima multitudo sancti resedit exercitus, agebantur: inde præcedentium secuti vastigia, repererunt primarios milites* Cassium, *&* Florentium, *cum septem alijs similis constantiæ viris, iuxta* Veronam *ciuitatem, in ripa Rheni fluminis considentes, aliosq́, cum eis quàm plurimos eiusdem agminis, sed non eiusdem intentionis satellites. Hos dum agnouissent de Orientali fuisse præsidio, sæuientes contra eos, de professione sciscitati sunt. Cùmq́. illi nec voluntate cordis nec sententia responsionis, à superioribus discreparent, submissis capitibus in eodem*

Cassius & Florentius martyres Veronæ.

dem loco pro Christi nomine perempti sunt.

Mox ergò ad B. Gereonem, *eiusq́; socios trecentos decem & octo, cùm illo pariter fide veritatis armatos, persecutor, nescio velociùs, an fama peruenerit. Progressi tamen paululùm ante subsequentes carnifices, in campis Agrippinæ magnæ ciuitatis, martyrij gloriam, sese inuicem cohortantes, præstolati sunt. Quibus continuò superuenientes hi, qui missi erant à Iudice, nullam in eis defendendi vel à proposito deficiendi voluntatē, sed constantissimam nominis Christi inuenerunt confessionem. Ibi* B. Gereon, *dux & martyr egregius, cum illis Regis æterni vernaculis, edomitis omnibus, quæ ad huius vitæ delectationem possent allicere, semetipsum spontaneus obtulit hostiam viuā Deo. Insani verò tortores Sanctorum ibidem corpora cruentantes, per campi illius planitiem traxerunt, & in puteum quendam maximū proiecerunt. Monstratur autem vsque hodie in loco, vbi S. Gereon trucidatus est, sanguinis ipsius spectaculū, & ipse locus,* Ad Martyres, *ab incolis acceptum seruat vocabulū.* *Gereon cum socijs martyr Coloniæ.*

His itaque peractis, cohors illa, quæ B. Victorem *comitabatur, ad locum, cui des-* *S. Victor mar*

tinata erat, properans, peruenit ad opidum Francorum, quod ex maiorum suorum sedibus Troiam nuncupabant; ibiq; cum Duce suo castra in pratis virentibus posuit. Nec minus audaces illi cruentiq; milites adfuerunt: peremptóq; illic fortissimo Christi milite, Victore, cum trecentis triginta martyribus, sancta eorum corpora in locis palustribus submerserunt. Tandem optatis locupletati spolijs cum exercitu reliquo, quia Carausius ille fugiens sese in Britanniam trãstulit, per viam quà venerant, læti pro scelere redierunt. Hactenus Helinandus, qui vulgi errorem secutus, pro *Traiana* Colonia legit *Troianam*.

tyr apud Coloniã Traianam, nõ Troianam.

Ceterùm notanda hîc antiquitas Veronæ vrbis, ad Rhenum olim sitæ, apud quam SS. *Cassium* & *Florentium* cum sodalibus cæsos fuisse, narrat Helinandus. De qua *Hadriani Iunij* testimonium haud ab re fuerit produxisse.

In Batauia. Verona ad Rhenũ olim situ.

Non procul Almeriâ (vulgò Alcmaria, Hollandiæ Septemtrionalis opido) *paululum vltra mille passus dißitam stetisse olim* Veronam, *loquuntur cognomines inde campi, vrbem opulentam, frequentem & populo-*

pulosam, vnicum tunc inter minores Frisios emporium: sed magnarum opum tenue admodum vestigium, vrbisq́; bustum. Tumuli vulgò ostenduntur è ruinis (vt suspicari licet) editiores, qui nominis memoriam in hunc vsque diem tuentes, Veronenses campi *dicuntur, frumenti feracißimi, quos pagus S. Pancratio sacer attingit. Hanc primariã fuisse Frisijs minoribus vrbẽ, gẽtis caput, bellorumq́; facem, credibile est, quòd oportunißimus eius fuerit situs, ad inuadendã Hollandiam; ac proinde ob violatam sæpiùs fidem, rebellionemq́; toties repetitam, à* Ioãne *Hannoniæ Hollandiæq́; Comite funditus excisam, & inducto aratro reædificari vetitam, memorant Annales. Excidij annũ notat hoc hemistichium:*

eCCe CadIt Mater frIsIæ. *Anno* 1303.

Meminit & huius vrbis Guilielmus Gaudanus, Erasmo Roterodamo studiorum collega, & apud Steinium cum illo Canonicus regularis, in S. Hieronis Scoti, à Danis interfecti, historia, his versibus:

Quos prisci Frisios olim dixêre minores,
Aertoo à Fleua, pelagiq́; venitis ab orâ,
Tum vobis Verona caput, nũc cãpus & arua.

Et iterum:

Frisijs, si quando bella vocabant,
Dux Verona fuit, ac tanta gloria gentis.

Ceterùm in historia, quâ vndecim millium virginum profectio è Britannia insula pertexitur, narratur, illas nauibus impositas & fœda tempestate iactatas, Veronam appulisse. Id quod de hac nostrate Verona probabiliter dicitur, quòd istud emporium vicinum fuerit alueo fluenti illius, quod Caninefatium terga claudebat, è Rheno productum, & prælabens Crabbedamum, in mare decurrebat: ostenditurq; etiam apud Veronenses campos alueus decliniore solo, vbi ostium & aditus portus fuerit è mari appellentibus nauibus. De qua cùm ne per somnium quidē nonnulli quidquam inaudissent, fidesq; historiæ Veronam Italicam seu Transalpinam respueret, pro Veronâ Bonnam interpretati sunt. Huiusce emporij potentiam opesq; ostendunt piscationis iura illi propria, tam in lacubus, quàm in amnibus, Rheno ac Mosa, quæ post excisam vrbem in fiscum Principis fuere conuersa. Vnde in hodiernum vsque diem, Vronæ *nomine significatur portoriū, quod in memoratis locis pro piscandi iure penditur.*

S. Vrsula cū sodalibus.

Crabbedam.

tur: quin & ipsum territorium deletæ vrbis peculiarem seruat Quæstorem seu Rationalem, ab antiquo Veronensem appellatũ. Vrbis sigillum æri Cyprio insculptum, nostra ætate repertum est, in quo aquila cælum respectans, explicatis alis, expressa erat; cum gladio, potestatis iustitiæq; symbolo, ad dexteram, hac addita epigraphe: Sigillum ciuium de Vronlegeist. Hactenus Iunius.

Eadem pænè Suffridus Petrus lib. 1. de Frisiorum origine cap. 9. narrat: *Ciuitas Vrongeist, temporis successu in celeberrimum emporium excreuit. Eam Romani, posteaquam Batauiam & Frisiam inuasissent, ob vicinitatem nominis, quam cum Italiæ ciuitate Verona habebat, etiam Veronam appellarunt. Quæ nominis similitudo eos decepit, qui historiam vndecim millium virginum conscripserunt: qui cùm audissent eas ex Britannia soluentes, vi tempestatum Veronam appulsas, & Veronam non aliam nossent, quàm illam Italicam, absurdum rati quod referebatur, pro Verona Bonnam supposuerunt, hoc est, historiam veram, sua inscitia suspectam reddiderunt. Ad hanc enim Frisiæ Veronam eas appulisse, nec absurdum*

S. Vrsula cum XI. millibus virginũ.

nec incredibile erat, cùm ex Britannia in hunc portum facilis traiectus esset.

Itaque Florentius, Cassius & socij non apud *Bonnam*, sed apud *Veronam*, vrbem olim Rheno adsitã, pro Christo occisi sunt.

De S. *Florentio*, apud castrum Tilense, 20. Octobris; S. *Iulio* apud Geldubam, 20. Dec. & SS. *Mauris* Coloniæ martyrizatis, 15. Oct. vide infra.

S. VENANTIVS martyr & eremita.

Pipini Francorum Regis temporibus floruit, & relicta militia ad siluam *Ariæ*, opido Artesiæ, vicinam secessit, à latrone pecuniam sperãte postea occisus. Diem festum ibique sacrum habet in sui nominis opidulo, & in vicina Ariensi Canonicorum basilica. Eius ossa anno 1608. reperta sunt sub altari S. Itisbergæ, in pago eiusdẽ nominis, qui distat vno milliari ab opido S. Venantij.

Aire. *S.Venãt*

S. NVN-

S. NVNTIVS confeſſor.

DIe 10. Octobris colitur *Namurci,* à Canonicis eccleſiæ cathedralis, & *Haſteriæ* itemque *VValciodori* à monachis Benedictinis: quæ duo monaſteria vnum eundemque hodie Abbatē habent. Ceterùm Haſteria primùm fuit monialium cœnobium, à *VViderico* Comite an. 656. fundatum; quæ trecentis ferè annis ibi ſedem habuerunt, vſque ad tempora *Eilberti* Comitis, qui cum S. *Forannano* Walciodorū fundauit, & à *Theodorico* Metenſi Epiſcopo impetrauit, vt moniales ad vrbē Metenſem migrarent. Fuit enim Haſteria olim Metenſis, pòſt Leodicenſis diœceſis: hodie ad Namurcenſē ſpectat. Corpus verò S. Nuntij etiamnum Haſteriæ quieſcit. *Namur. Haſtier. VValcour.*

S. Germanus Epiſcopus XII. Biſontinus. *Martyrol. Rom.* 11. *Octob.*

IS apud *Grandifontem* (opidum id tēporis nobile, nunc in vicum redac- *Grandfontaine*

Baume les Nonnes. tum, quarto lapide à Vesontione) circa an. 396. ab Arianis, quos bonus Præsul vrbe Bisontina eiecerat, est interfectus. Quiescit *Palmæ* (quod opidū decimo lapide à Vesontione distat) in monialium cœnobio, quod à *S. Desiderato* XI. Episcopo incohatum *S. Germanus* perfecerat. Est hodie illustris Benedictinarum virginum Abbatia, à *VVarnario*, palatij Burgundici Comite, circa an. 600. readificata, temporibus *Guntrāni somnium.* *Guntramni* Regis, cuius somnium (ab Aimoino lib. 3. cap. 3. descriptum) ibidem marmori insculptum visitur. In *S. Othilia.* eodem Palmensi cœnobio *S. Othilia* virgo, in tabulas Romanas ad 13. diē Dec. relata, primùm fuit educata; quæ pòst in Alsatia obijt. Sacrum eius *velum* Palmenses virgines etiamnum adseruant. Vide Chiffletium in Vesontione.

S. GVM.

S. GVMMARVS confessor, & patronus Liræ in Brabantia.
Martyrol. Rom. & Surius.

Lira munitum est Brabantiæ opidũ, tertio ab Antuerpia lapide, in quo S. Gummarus, siue *Guntmarus, illustris laicus, monasterium Canonicorum struxit; ibiq́; sepultus diem resurrectionis exspectat*: vt Baldericus lib. 2. cap. 48. in Chron. Cameracensi loquitur. Primo lapide à Lira pagus *Emblehem* visitur, fonte S. Gummari celebris: & in agro vicino rudera ac fundamenta vetustæ arcis monstrantur, quam olim Gummarus incoluisse dicitur. Putatur ea per Normannos euersa, qui & venerabilẽ presbyterum *Fredegerum.* in altari Deo sacrificantem, Liræ peremerunt. Martyrij ac cędis locus hodieq́ue monstratur in vetusto sacello. Ceterùm S. Gummari vitam scripsit *Theobaldus*, quæ ms. Liræ & alibi exstat. *Lier.* *V. Fredegerus.*

S. QVIRINVS martyr, Malmundarij celebris. *Martyrol. Rom.* 11. *Octob.*

IN pago Vilcassino, SS. *Nicasius* primus Episcopus Rotomagẽsis, *Quirinus* presbyter, & *Scubiculus* diaconus, sub Præside Fescennino, martyrium fecerunt. Horum corpora cùm anno 808. ad vicum Condatensium, haud procul à Parisijs, essent translata, *Hildebaldus* Episcopus Coloniensis, & *Odulphus* Præpositus Malmundariensis, à *Carolo Magno* & ab Episcopo Parisiẽsi impetrarunt corpus S. *Quirini*, brachium S. *Nicasij*, & reliquias, S. *Scubiculi*: quorum postremus frequentibus miraculis ibidem claruit.

S. BRVNO Archiepiscopus Coloniensis, colitur ab Ecclesia cathedrali Tornacensi 18. Iulij.

BRuno, patre *Henrico I.* Romanorũ Rege, cognomento *Aucupe*, & *S. Mathilde* matre natus, ab ijs sũma cura educa-

Mart. 14. Rõ. M.

educatus, *Baldrico* Vltraiectensiũ Episcopo litteris imbuendus traditur: apud quem, indefesso labore, ita sese studijs addixit, vt in libris assiduus esset, omneque scriptorum genus peruolueret. His cùm humilitatem, vitæ innocentiam, ac morum sanctitatem adiunxisset, viam sibi ad eam, quam postea adeptus est, gloriam præparauit. Patre mortuo, à fratre *Othone I.* Imp. in aulã euocatus, prudentia, comitate, & eloquentia omniũ animos sibi cõciliauit.

Cùmque *VVicfredus* Coloniensis Archiepiscopus, senio confectus, ex humanis excessisset, *Bruno* totius cleri & populi suffragijs an. 953. Archiepiscopus eligitur. Ab *Agapeto II.* Pontifice confirmatus, nihil prius in votis habuit, quàm omnia boni Pastoris officia, à Iesu Christo & Paulo Apostolo præscripta, opere adimplere. Hisce virtutibvs florentem Otho Imp. Lotharingiæ prefecit, & non multò pòst, cùm in Italiam ad res Imperij componendas proficisci cogeretur, eum Vicarium in Occidente constituit.

Quo

Quo in munere, tanquam alter *Samuel*, æquissimè ius dixit, discordes Principum animos pace firmauit, res nouas molientes repressit, Episcopum *Metensem*, ab aduersarijs pulsum, reduxit, disciplinam Ecclesiæ collapsam instaurauit, *baculum* & partem *catenæ B. Petri*, Apostolorum principis, itē corpora SS. martyrum *Euergisli*, *Eliphij* & *Gregorij Spoletani*, Coloniam transtulit.

Mets.

Oct. 24.

Lion.

Legatus à fratre missus, *Lugdunensem* prouinciam, varias in partes scissā, pacauit, in eaque legatione Episcopum *Carcassonensem* pulsum propriæ sedi restituit: à quo B. *Patrocli* corpus, quod Coloniam detulit, dono accepit. *Compendium*, vt pacem inter dissidētes stabilirēt nepotes, profectus, illic ægrotare cœpit: inde *Remos* delatus, cùm morbus ingrauesceret, testamentum condidit, pauperes heredes constituēs, & quinto pòst die, sumpto salutifero viatico, an. 965. die 11. Oct. migrauit ad Dominum. Eius corpus, sicut præceperat, in monasterio S. Pantaleonis, quod Coloniæ construxerat, est conditum.

Carcassone.

Compeinne.

Reims.

ditum. Sic ferè legitur in Officio proprio SS. Ecclesiæ Tornacensis, quod *Dionysius Villerius*, ibidem Canonicus & Cancellarius concinnauit, & Duaci an. 1591. typis edendum curauit. Vitæ historia à *Rotgero* monacho ad S. Pantaleonem, coætaneo, conscripta, exstat apud Surium.

Ceterùm Bruno primus ex Archiepiscopis Coloniensibus fuit Dominus in temporalibus: vt in Saxonia sua Catholica Petrus Cutsemius adnotauit. Idem vt Abbas, ante Episcopatũ scilicet, Virdunensi synodo an. 947. interfuit; vt Flodoardus in Hist. Remensi lib. 4. cap. 34. commemorat. Idem *Susati* collegiatam Canonicorũ basilicam fundauit; *Sonegijs* in Hannonia ecclesiam à Normannis vastatam curauit instaurandam, & an. 965. Canonicos in ea posuit.

Soest.
Soignies

S. WIL-

S. WILFRIDVS, Eboracẽsis in Anglia Episcopus Frisiorum, Apostolus.
Martyrol. Rom. 12. *Octob.*

W*Ilfridus pulsus Episcopatu, Romamq; iturus, & coram Apostolico Papa caussam dicturus, vbi nauem conscendit, flante Fauonio, pulsus est Frisiam: & honorificè susceptus à barbaris ac Rege illorum Aldgislo, prædicabat eis Christum, & multa eorum millia verbo veritatis instituens, à peccatorum suorum sordibus, fonte Saluatoris abluit. Et quod postmodum VVillibrordus, reuerendissimus Christi Pontifex, in magna deuotione compleuit, ipse primus ibi opus Euangelicum cœpit, hiemem cum noua Dei plebe feliciter exigens.* Sic Beda lib. 5. cap. 5. hist. Anglorum. Obijt autem Wilfridus, pòst in Angliam redux, an. 705. vt Baronius in Annalibus supputat.

S. HARLINDIS, eiusque soror S. RELINDIS, virgines & Abbatissæ.

PArentes habuerunt *Adelardum* & *Grinuaram*, qui in propria heredita-

te,

te, ad Mosam, *Eikense* monasterium construxerunt, vbi vtraque plurimas Christo filias genuit. Erant enim fide recta instructæ, caritate repletæ, humilitate decoræ, religione laudabiles, largitate eleemosynarū hilares. Quarum etiam curam habuerunt sancti Episcopi Vltraiectini, *VVillibrordus* & *Bonifacius*. Otium porrò vt mortiferā pestem fugientes, aliquando palliola contexebant, aliquando diuinas scripturas honorifico opere conscribebant. Ex quibus nonnulla, perinde ac si recentia essent, hactenus conseruantur. Cùmque putresceret prima monasterij ecclesia, quæ lignea fuit, *Aua* Abbatissa lapideam construxit, in qua *Franco* Episcopus Leodicensis vtramque virginem honorificè, die 22. Martij, anno 855. leuauit: & eodem die, anno 1571. facta est per Suffraganeum Leodicensem altera solennis translatio. Tunc enim collegium Canonicorum Eikensium, qui sanctimonialibus successerunt, migrauit in opidum, quod *Maeseike* nuncupāt, in Comitatu Lossensi, *Eike.*

ſenſi, ſub ditione Leodicenſi, ſitum. Vide 6. Februarij.

S. GERALDVS Abbas Siluæ-maioris, in Aquitania. 13. *Octob.*

FVit S. Arnulphi, natione Flandri, Sueſſionenſis Epiſcopi, diſcipulus in S. Medardi monaſterio apud Sueſſiones. Exſtruxit apud Aquitanos in Silua-maiore inſigne monaſterium: in quo & obijt. Vide Liſiardum cap. 18. in vita eiuſdem S. Arnulphi.

S. DONATIANVS VII. Remenſium Archiepiſcopus, & Brugéſium patronus. *Martyrol. Rom.* 14. *Octob.*

DOnatianus ab anno 361. ſedit in Remenſi cathedra, vſque ad annũ trecenteſimum nonageſimum. Sacrũ eius corpus quieuit Remis in eccleſia S. Agricolæ vſque ad an. octingenteſimum triceſimum octauum, quo illud *Ebo* Archiepiſcopus Remenſis ad *Balduinum Ferreum*, Flandriæ Comitem

mitem transmisit. Is Brugis in basilica S. Mariæ, nunc S. Donatiani dicta, collocauit, quam *Paulus IV.* Papa anno 1559. in cathedralem erexit. De S. Donatiano agit Flodoardus lib. 1. c. 5. in Historia Remensi.

Brugis in cathedrali pariter quiescunt SS. *Ilberus* & *Maximus*, Episcopi: de quibus vide Molanum hoc loco. *SS. Ilberus & Maximus.*

Donatiani prædecessor S. *Maternianus*, Archiepiscopus VI. Remensis, Materni IX. Mediolanensis Episcopi frater vterinus, an. 351. die 7. Iulij obijt. Corpus eius *Hincmarus* A. Remẽsis *Ludouico* Germaniæ Regi, Ludouici Pij Imp. filio, misit, qui illud in Egmondana Hollãdiæ Abbatia collocauit. Vide Flodoardum cit. loco. *S. Maternianus.*

S. CALIXTVS Papa & martyr.
Martyrol. Rom. 14. *Octob.*

CIsonium, illustris hodie Canonicorum regularium, in diœcesi Tornacensi, Abbatia à *S. Euerardo* Comite potentissimo, eiusque coniuge *Cisonig.*

Gisla, Caroli Calui Imp. sorore, est fundata. Ad quem locum idem Euerardus ex Italia corpus S. Calixti seu Callisti Papæ & martyris attulit. Baronium ad an. 893. & Florentium Haræũ lib. 1. cap. 3. de Castellanis Insulensibus consule; quorum posterior S. Euerardi Testamentum, an. 837. scriptum, recitat: ex quo hæc habe. *Tertius filius noster Adalardus, volumus, vt habeat cortem nostram in Cisonio, & Cansinium, cum omnibus quæ ibi pertinent, & grecinam cum omnibus, quæ ad ipsam ecclesiam in supradicto loco Cisonio pertinere disposui, in tali tenore, vt ipsam ecclesiam ex ordine, quo ego constitui, semper custodiat, & nihil auferri de his, quæ ei dedi, permittat per se aut per quemcumque.*

Idem monasterium, post Euerardi obitum, *Gisla* iam vidua perfecit, dotéque auxit: vt patet ex eiusdem Gislæ litteris an. 870. & 874. datis, quas idẽ Haræus recitat. Estque ibidem sepulta, cum filia sua *Ingeltrude*, ante altare S. Apollinaris. Ibidẽ quiescit S. *Euerardus*: de quo vide infra 16. Decẽbris.

S. AN-

S. ANGADRISINA Abbatissa.

COlitur Bellouaci in ecclesia cathedrali, & in cœnobio monialiũ prope muros illius vrbis, cui Abbatissa præfuit. A parentibus cùm esset desponsata S. *Ansberto*, pòst Rotomagensi Episcopo, ex mutuo consensu, vterque virginitatem suam Deo consecrauit: vt fusè narrat Angradus in vita S. Ansberti 9. Febr. apud Surium. *Beauuais.*

V. *Alanus Insulensis*, ex ordine Cisterciensi.

NAtus est Insulis Flandriæ emporio, & in *Clara-Valle*, sub S. *Bernardo* Abbate, monachum induit. Postea primus *Ripatorij* Abbas fuit, ac demum *Autissiodorensis* Episcopus. Religiosæ quietis amans, post annos 13. Episcopatu se abdicauit, & reliquum vitæ in Clara-Valle pijssimè transegit: vbi & obijt an. 1181. prid. Idus Octobris. De eiusdem Cisterciensi instituti Sanc- *Lille.* *Auxerre.*

tis ac Beatis fusè egi lib. 5. Orig. Monasticarum.

S. GREGORIVS, eiusque socij martyres, Mauri. *Martyrol Rom.* 15. *Octob.*

DE his martyribus ita legitur in Martyrol. Romano: *Apud Coloniā Agrippinam natalis SS. trecentorum martyrum, qui in persecutione Maximiani cursum sui agonis compleuerunt.* De ijsdem sic Vsuardus: *Apud Coloniam Agrippinam, natalis SS. trecentorum sexaginta martyrum, qui cùm essent ex legione sacra Thebæorum, apud eamdem vrbem cursum sui agonis cōpleuerunt.* Conditi sunt in basilica, quæ admirabili opere musiuo, velut aurea, resplendet. Vnde & incolæ, *Ad Sanctos Aureos*, vocitare consueuerunt. Quiescunt autem Coloniæ in collegiata S. Gereonis ecclesia, de qua 10. Octob. diximus. Ceterùm in numero martyrum scriptores nonnihil variant; quidam 300. rotundo numero, alij 360. numerant. De ijsdem agunt Ado in Martyrologio, & Greg. Turonensis cap. 62. De gloria martyrum.

Horum

Horum corpora *S. Anno* Coloniensis Archiepiscopus (qui anno 1075. obijt) è terra leuauit, & super altari collocauit; habenturque patroni ciuitatis Coloniensis, vnà cum SS. *Gereone, Vrsula*, ac sodalibus. Et meritò; quòd eam vrbem anno 1266. ab hostibus obsessam visibiliter protexerint. In cuius rei memoriam, quotannis die 15. Octobris, Senatus Coloniensis decem grãdes cereos offerre solet, qui in crypta SS. Maurorum aliquot diebus lucent.

S. MOMMOLENVS, seu Momolinus, Episcopus Nouiomensis ac Tornacensis. 16. *Oct.*

B*Ertinus, Momolinus*, & *Ebertramnus*; tres veri cultores S. Trinitatis, talentum Domini nolentes abscõdere, vel sine lucro reportare, ex *Luxouio* Burgundiæ monasterio venerunt in Franciam, verbum Dei seminantes, & à Rege *Lothario* sunt honorificè recepti. Hi postea S. Audomarum, tunc Morinensem Episcopum, cuius compa-

triota atque consanguineus erat B. Bertinus, adierunt, tam amore ipsius Episcopi, quàm quòd patriæ linguam, vtpote Teutonici, bene sciebāt. Quos Audomarus lætè suscipiens, suos in prædicatione voluit esse consortes. Interea vir quidam illustris, *Adroaldus* nomine, nullum habens filium, cum Audomaro tractare cœpit, qualiter possessionum suarum Ecclesiam heredem faceret: & villam, quæ *Sithiu* vocatur, cum suis appenditijs, eidem obtulit Episcopo, vt ibi Xenodochium cōstrueret. Iussu igitur B. Audomari, tres viri prædicti, *Bertinus*, *Momolinus*, & *Ebertramnus* ecclesiolam construxerunt, & cellam in territorio eiusdem villæ, in loco, qui adhuc propterea *Vetus* vocatur *monasterium*, super fluuium *Agniona*,
An.626 anno sexcentesimo vicesimo sexto. Interea decedente *Achario* Episcopo vrbis Nouiomi, ad episcopatum eiusdem vrbis *Momolinus* prouehitur, & *Ebertramnus* cœnobio S. Quintini à *Momolino* præficitur. Sic ferè Io. Iperius in ms. Chronico Bertinensi. Vi-
de

de & Io. Cognati hiſtoriam Tornacenſem.

S. IVNIANVS confeſſor.

NAtione, vt fertur, Cameracenſis, *fuit recluſus intra Lemouicinæ vrbis territorium, qui viuens multa populo oſtendit miracula: ſed & nunc ad ſepulcrum eius ſæpe morbi curantur. Nam vidi multos, qui cæcis oculis eò perducti lumen receperunt; paralyticiq́ directi ſunt.* Ita lib. De glor. Confeſſ. cap. 103. Greg. Turonenſis. De Recluſis ſanctis vide ſupra pag. 559. *Limoge*

S. BERCHARIVS ſeu Berecarius Abbas in Alto-Villari.

FVit *S. Remacli* in *S*tabuleto, vt quidam tradunt, & S. *Euſiatij* in Luxouio diſcipulus, & vnà cum S. *Niuardo* Remenſi Archiepiſcopo ad Maternam fl. conſtruxit *Altum-villare* monaſterium. Quem locum ſibi à *Niuardo* dari petierat, vt ibi cum fratribus ſuis mo- *Hault-villiers.*

 nachis

nachis, ſub regula *S. Benedicti* & *S. Columbani*, viuere poſſet. Sic ferè Flodoardus lib. 2. cap. 7. in hiſt. Remeſi; qui cap. 8. narrat, quomodo *S. Helenæ* Imperatricis oſſa ex Vrbe ad idem monaſterium ſint tranſlata.

S. GORDANIVS eremita.

COlitur 16. die Octobris, Aquicincti à monachis Benedictinis, ſecundo lapide à Duaco, quo loco vixit ante monaſterij illius exſtructionẽ: quod & ipſius conſilio, à nobilibus viris, *Gualtero* Muntiniaci, & *Sigero* Corcellæ Dominis, an. 1079. fuit ædificatum. Vide ſupra 9. Octob.

Montigny.

S. GVRDINELLVS confeſſor.

QViеſcit Duaci in Canonicorum *S. Amati* baſilica: quò, ex vrbe Sueſſionenſi, circa an. 896. tranſlatus eſt, vnà cum *S. Oneſimo* Epiſcopo Sueſſionenſi. Vide ſupra 5. & 13. Maij.

S. LVL-

S. LVLLVS siue Lullo, Archiepiscopus Moguntinus.
Martyr. Rom. Octob. 16. die.

BOnifacius Germanorum Apostolus an. 754. aut 755. antequam in Frisiam vltimò se conferret, *Lullum*, iampridem ex Anglia à se euocatum, sibi Coëpiscopum, & in Moguntino Archiepiscopatu successorem consecrauit; Romano Pontifice, & *Pipino* Rege consentientibus. Is *Herofelsfeldij* in Hassia, haut procul à Fuldà, monasterium à *SS. Bonifacio* & *Sturmione* inchoatũ perfecit, & *S. VVigberti* corpus ibidẽ collocauit. Alterũ quoque *Bleidẽstadij*, duobus à Mogũtia milliaribus, vltra Rhenum, excitauit, quod in Canonicorum postea collegium fuit versum. Eò transtulit è *Castello*, quod ad alteram Rheni ripam, è Moguntiæ regione, visitur, *S. Ferrutij* martyris reliquias. Obijt autem XVII. Kal. Dec. anno 786. vt Pithæani Annales, aut 787. vt Marianus Scottus notauit.

Iun. 5.
Hersfelt.
Maij 1.
Bleidenstadt.
Kassel.

Caput *S.* Lulli an. 1603. Moguntino *Soc.* Iesu collegio dedit *Hermannus*, monasterij *S.* Godehardi in vrbe Hildesheimensi *Abbas* Benedictinus. Fuit autem S. Gregorij E. Vltraiectini discipulus. Plura qui volet, *Serarij* Moguntiam legat.

S. ELIPHIVS martyr Tullensis.
Martyrol. Rom. & Surius. 16. *Oct.*

Eliphius, patria Tullensis, itemque frater eius *Eucharius* Episcopus, & sorores *Libaria* ac *Susanna*, martyriũ fecerunt circa an. 362. temporibus Iu-
Oct. 11. liani *Apostatæ*. Eliphij ossa *S. Bruno* *Archiepiscopus* Coloniam attulit.

S. IVSTVS martyr. *Octob.* 18. *die.*

Beau-uais. In territorio Bellouacensi *S. Iustus*, adhuc puer, in persecutione Diocletiani, sub Rictiouaro Præside, cæsus est: vt in Martyrologio Rom. legitur. Sutphaniæ (quod opidũ est dioecesis Dauentriensis, Isalæ fl. adsitum)
Sutphẽ. magna in veneratione olim habitum
Auxerre. fuit corpus S. *Iusti*, patria Autissiodorensis,

rensis, pueri ac martyris, cuius festiuitas ibidem celebrabatur 11. Octobris, hoc est. postridie SS. Victoris & Gereonis martyrum. De quo sic inter alia cātabatur in Hymno ecclesiastico:

Eius caput nunc habetur
Magna Treueris reuerentia,
Sed corpus obtinetur,
Diligenter in Sutphania:
Laudetur hinc Dei clementia.

Corpus eius perijsse putatur nostra ætate per vastationes Caluinianas: sed caput, ex tractu Treuerensi allatum, seruat Antuerpiæ Canonicus ac Plebanus *Egbertus Spitholdius*, apud Annūtiatas moniales eadem in vrbe pòst collocandum.

S. *Mono* martyr.

IS è Scotia in Arduennam venit ad S. *Remaclum*, tunc Andainensē Abbatem, & Nassoniæ solus soli Deo *Nassoniæ.* multo tempore seruiuit, à sicarijs latronibus demum confossus. Quiescit ibidem in ecclesia, quā ipse construxerat,

rat. Est autem *Nassonia* pagus *A*rduennæ celebris, secundo lapide ab *A*ndaino, nunc *S. Huberti* monasterio, in d. Leodicensi situs, vbi Canonicorū est collegium à Pipino Rege dotatum.

V. Gaspar Berzæus, Armuziæ Apostolus.

ARmuzia, vulgò *Ormus*, vrbs, emporium, & insula est clarissima ad ostium sinus Persici, Catholico Regi stipendiaria: ad quā præter Lusitanos, *A*bassini, *A*rmeni, Georgiani, Mahumetani, Iudęi, & Gentiles, mercaturæ caussā, confluunt. In vinea *A*rmuziana excolenda annis aliquot strenuè laborauit Gaspar Berzæus, Gousæ in Zelandia natus, Soc. Iesu sacerdos sanctissimus: cuius res apud Indos prçclarè gestas peculiari libro descripsit Nicolaus Trigautius Duacensis, Soc. Iesu presbyter, quem ex Sinensi regno annis superioribus reducem nō semel de Sinis & Indis Orientalibus differentem magna cum voluptate audiuimus.

Ter Goes.

De

De B. *Henrico Calstrio* Coloniæ die 18. Octobris, vt quidam tradunt, defuncto supra 18. Decembris egimus.

Olisiponis per Belgas captæ, & martyrum ibi cæsorum memoria.

ANno 1147. *Naualis Dei exercitus ex Anglia, Flandria, atque Lotharingia collectus,* II. *Idus Aprilis de Tredemunde portu Angliæ, cum ducentis ferè nauibus profectus,* IV. *Kal. Iulij, in vigilia Apostolorum, Vlixibonã applicuit: & eam post quattuor mensium obsidionem, per multas cædes & multam macerationem, Dei virtute & sua industria capiunt: & cùm de ipsis tantùm esset tredecim millia, hostium ducenta millia superantes, ingreßi, cum hymnis ecclesiam dedicantes, Episcopum ibi & clericos ordinauerunt. Ad corpora ibi occisorum tres muti recuperauerunt loquendi vsum. Anno* 1184. *Rex Anglorum Henricus acquisiuit sororem Regis Portugalensis, ad hoc vt fieret vxor Comitis Flandrensis, cognati sui. Venit ergò ad Comitem Flandrẽsem in abundantia auri & argenti. Huius pater, licet gran-*

grandæuus, adhuc viuit, qui adiutus ab Anglis & Normannis, in iuuentute sua Agarenis eripuit Vlixibonam, quam vulgariter vocant Lissebone. Ad quam transtulit è Valentia corpus B. Vincentij leuitæ & martyris, vt quidam dicunt: & fecit eandē ciuitatem, permißione Papæ, Archiepiscopatū, cui subdidit sex alias ciuitates, quas acquisierat. Ita Robertus, Abbas Montis S. Michaelis, in diœcesi Abrincēsi, apud Aremoricos, in suo Chronico, quod Sigebertinum excipit.

His consonant quæ Antonius Vascōcellius, Soc. Iesu Theologus in Historia Lusitaniæ narrat. *Piè*, inquit, *& religiosè pro martyribus coluntur Olisipone (vt re ipsa haberi debent ex S. Thomæ Angelici doctrinâ) illustres illi Equites Germani, Flandri, Galli, Angli, ac Lusitani, quorum reliquiæ in Deiparæ templo adseruātur, quod dicitur, ex Diuorum memoria, S. Mariæ à Martyribus. Vitam præstantes isti viri amisere in Olisiponensi expugnatione, quando non tam imperij acquirendi caussa, quàm studio vrbis liberandæ, & Christo iterum lucrandæ, arma in Mauros sumpsere, vrbemq́ suo*

suo emptam, sanguine Christianæ pietati reddidere.

Quantùm verò illorum mors honestißima Deo placuerit, manifesto cælitus documento fuit Eques insignis Henricus Germanus, Bonauillæ (seu Bonnæ) *natus: quod opidum quattuor à Colonia Agrippina abest leucis, aduerso Rheno. Conditum fuit demortui corpus in templo S. Vincentij, Lusitanis immixtum, non suis, qui in templo S. Mariæ à Martyribus sepeliebantur. Neque diu cælum hominis eximiam sanctitatem cælauit, miris eiusdem in sepulcro editis operibus, vt demortui virtus miraculis patefieret. Primum miraculum illud fuit, quod in duobus adolescentibus, eiusdem Henrici claßiarijs, visum est. Horum alter surdus, mutus alter, à natalibus vterque, cùm ad martyris sepulcrũ ambo procubuissent, loquendi & audiendi vsum acceperunt. Illud verò manifestiùs sanctißimi Equitis gloriam indicauit, quòd eius è sepulcro palma pulcherrima exorta fuit, miro frondium virore comata. Huius è folijs remedium quærebant præsentißimum ægritudine aliqua laborantes, vel tantillum collo appendentes, vel comminutum in puluerem epotãtes,*

B. Henricus Germanus, martyr.

tes, vt vires affecti corporis de integro resarcirent. Ob tanta tamq; insignia rerum miracula, Alphonsus Lusitaniæ Rex primus mirum Equitis Henrici sociorumq; amorẽ piè colebat, vt si aliqua corporis tentaretur ægritudine, eorum statim procumberet ad sepulcrum, vbi præsentem sibi opem, irritis numquam precibus, sentiebat. Hactenus Vasconcellius.

S. VRSVLA & sodales, virgines ac martyres.

CElebris in Ecclesia memoria est vndecim millium virginum, quæ ex Britannia profectæ, *Vrsula* nobilissima duce, nouo & mirabili modo triumpharunt, & barbarorum, qui Gallias oppressum ibant, victrices, Coloniam Agrippinam sanguine & sepultura sua clariorem reddiderunt. Ferũt enim omnes hasce virgines, cùm *Hunnorum* in manus incidissent, ab *Vrsula*, in pudicitiæ & religionis Christianæ tuendæ proposito, egregiè animatas, vitam & omnia extrema supplicia Fidei

dei & castitatis studio posthabuisse: atque ita omnes cum Vrsula, ab Hunnis interfectas, martyrio præclaro se hostias Christo obtulisse.

Memorant antiquæ litteræ, incolas Agrippinenses, quorum in solo cędem illam patratam constans traditio est, eximio cultus ac venerationis studio virginibus his extrema exsoluisse: alios dilaniata dissectaque martyrũ mẽbra cõgessisse, alios velasse pallijs, alios effossa humo, venerandis ijs inclusisse tumulis, quales istic hodieque cernũtur, ad æternam Vbiorum gloriam, & præsentem illius ciuitatis tutelam. Ita legitur in Breuiario Equitum Teutonicorum, quod recensitum illius ordinis Magister generalis *Maximilianus*, Archidux Austriæ, Maximiliani II. Imp. filius, an. 1609. in Oeniponte typis edendum curauit.

Porrò ad S. Vrsulæ ac sodaliũ historiam enucleatiùs explicandam, libet illius temporis statum ob oculos hîc ponere. Anno 383. *Maximus* tyrannus, Imperium inuadens, è Britannia in

Rr Galliam

Galliam per ostia Rheni erupit, *Gratianum* Imperatorem, Treueris pulsum, primùm Parisios, inde versus Alpes fugere compulit ac demum apud Lugdunum dolo interceptum per *Andragathium* die 25. Augusti interfecit. Hunni interea in Gratiani auxilium acciti, Galliæ imminebant, & mari quidem circa ostia Rheni, terrâ verò circa Coloniam Agrippinam populabundi vagabantur. Dumq; Romanus miles *in se* (vt S. Ambrosius loquitur) *vtrimque prætendit*, & intima Galliæ loca ingressus, Imperij limitem validioribus præsidijs destitutum relinquit, ijdem Hunni, *Alanis* mixti, in Germaniam inferiorem excurrerunt, atque inter cæteras *Tungrensem* vrbẽ, etsi amplam tum & copiosam (vt Amianus Marcellinus nuncupat) minùs tamen munitam, si non exciderunt, vehementer saltem attriuerunt. Quo audito *Maximus*, cæso *Gratiano*, iam victor, barbaros in se immissos trãs Rhenum fugauit, sedemque Imperij Treueris, prædecessorum more, collocauit.

uit. Sub eiusdem anni 383. finem S. *Ambrosius* Episcopus, à Valentiniano Imp. missus, cùm Treueros venisset, Maximum, fulgaris instar omnia peruadentem, quò minùs eodem impetu Italiam inermem inuaderet, cohibuit, *Gratiani* corpus repetijt, & tyrannum spe pacis repressit.

Agebat cum Treuiris *Ithacius*, Sossubensis seu Ossonubensis in Lusitania Episcopus, qui ab extrema Hispania veniens, apud Gratianum, Treueris agentem, *Priscillianum* hæreseos accusarat. Hoc cæso, Maximum victorem aggressus, effecit, vt anno proximè sequenti 384. Synodo Burdigalę congregata, Priscillianus cum sectatoribus damnaretur, quòdque ad Imperatorem appellasset, mox Treueros deduceretur. Fortè ibi tum præsens erat S. *Martinus* Turonensis Episcopus, qui indignum ratus controuersias Ecclesiasticas ad Imperatoris tribunal deferri; & Episcopos apud Iudices sæculares cruentas accusationes instituere, Ithacium & cæteros Priscilliani *S. Martinus venit Treueros.*

accusatores increpauit. Vide reliqua apud Baronium.

Cæterùm anno 383. cùm *Maximus* è Britannia, vt dixi, in Galliam festinanter traijceret, erat indubiè ingens virginum sexus vtriusque ac mulierũ turba, ab vniuerso eiusdem Maximi exercitu, tanquam subitæ expeditionis impedimentum, in Britannia, tantisper dum res meliùs fluerent, relicta. Quæ quidem turba, cæso Gratiano, partaque iam per Maximum victoria, dum ad parentes, maritos, propinquos, & amicos per ostia Rheni, perque *Veronam* Frisiorum, supra 10. Oct. à nobis descriptam, eodem quo illi priùs itinere venerant, duce agminis *Vrsula*, properat, in Hunnos Gratiani fautores incidit; & ab ijsdẽ infestis Maximi hostibus, quibus sese prostituere nolebant, omnes sunt interemptæ. Sicque martyrium fecerunt, cùm pro Christiana, quam profitebantur, religione, tum pro pudicitia seruanda. Ac prima quidem harum virginum martyrumque mentio exstat in Historia S. Cu-

S. Vrsula cũ sodalibus.

S. Cuniberti Colonienſis Epiſcopi, cuius ſcriptor *Baſilicam ſanctarum Virginum* memorat. Meminit earum & *VVandelbertus Prumienſis*, qui an. 850. floruit, in Martyrologio ſuo metrico, his verſibus:

Tunc numeroſa ſimul Rheni per littora fulgent
Chriſto virgineis erecta trophæa maniplis
Agrippinæ vrbis quarum furor impius olim
Millia mactauit, ductricibus inclyta ſanctis.

Hanc noſtram coniecturam *Bartholomæus Petrus*, Doctor Th. Duacenſis, *Heribertus Roſweidus*, & *Ægidius Bucherius*, Soc. Ieſu Theologi, *Marcus Velſerus*, Duumuir Auguſtanus, *Nicolaus Faber*, Ludouici XIII. Gallorum Regis præceptor, & alij viri antiquitatis eccleſiaſticæ, ac profanæ præ ceteris periti, à me conſulti, probarunt.

Ceterùm præter Vrſulanas virgines, Thebæos martyres, alioſq; Diuos tutelares plurimos, habet & patronos ſibi Colonia Agrippina *tres Reges* ſeu *Magos*, qui Chriſto aurũ, thus & myrrham obtulerunt. Horum corpora primò *Conſtantinopolim* per Helenam *Tres Reges.*

lenam Augustam, inde *Mediolanum* per Eustorgium illius vrbis Episcopum, ac demum *Coloniam* per Rainoldum Archiepiscopum an. 1168. sunt translata, cùm Fredericus I. Imp. Mediolanum occupasset. Vide Robertum Abbatem, Sigeberti continuatorem, in rebus gestis anni 1160. & sequentiū, itemque Winhemium in Sacrario Agrippinæ.

S. OELBERTVS martyr Oisterhouti.

ODelbertus seu Oelbertus, innocenter occisus, vt secundarius ecclesiæ patronus, olim quicuit *Oisterhauti*, qui pagus est admodum populosus, diœcesis Antuerpiensis, in districtu Bredano.

Oister-hout.

S. SEVERINVS Coloniensis Archiepiscopus. *Martyrol. Rom.* 23. *Oct.*

RES eius gestas, scripsit *Fortunatus*, vt Greg. Turonensis lib. De glor. Confess. cap. 45. commemorat. Quæ apud

apud Surium exſtant, incerti ſūt ſcriptoris. Seuerinus porrò *Tungros* Epiſcopo orbatos, & Hunnorum aliorumque barbarorum incurſionibus attritos, quin & Ariana hæreſi (quam *Euphrates* Coloniēſis Epiſcopus per Germaniam inferiorem ſparſerat) laborātes, circa an. 390. viſitauit, vt qui ad ſuam prouinciam pertinerent. Ab eadem hæreſi & *Colonienſes*, itemq; *Burdigalenſes* liberauit: obijtque Burdigalæ, paulò pòſt obitum S. *Martini* Turonenſis Epiſcopi, quem ad annum Chriſti 400. Bucherius & alij referūt.

S. LVGLIVS Archiepiſcopus, & S. LVGLIANVS Rex Hiberniæ.

APud extremos hominum Morinos, vt Virgilius loquitur, hoc eſt, apud Flandriæ occiduæ populos, à paludibus (quas illi *Moeren* vocant) hodieque illo in tractu frequentibus, ſic dictos, Euangelicam Chriſti doctrinam ſanctiſſimi viri, *Victoricus*, *Fuſcianus*, *Victricius* & *Audomarus*, primi

publicarunt. Hos deinde secuti sunt, inter alios, sancti fratres ac martyres, *Luglius* Archiepiscopus, & *Luglianus* Rex Hiberniæ: qui relicta patria sua, primùm in Angliam, postea in Galliã, Euangelij prædicandi caussa, nauigarunt. Prædicarunt autem primùm *Boloniæ* ad mare, postea *Teruanæ*, quæ Morinorũ tunc vrbs Episcopalis erat, an. 1553. iussu Caroli V. Imp. funditus excisa. Florebat id temporis *Theodoricus Bainus*, Teruanensis Episcopus, qui sanctos istos fratres, circa annum Christi 725. ad se venientes humanissimè excepit. Sunt autem pauco pòst tempore ab impijs sicarijs in territorio Morinensi occisi, & eorum sacra
Lillers. ossa *Lillerium*, Artesiæ opidum, pòst translata: vbi etiamnum quiescunt in feretro argenteo, affabrè cælato, quod *Isabella Lusitana*, Philippi Boni Belgarum Principis vxor, anno 1471. faciendum curauit. Eorundem martyrũ ossa non pauca adseruantur in B. Mariæ cœnobio, ord. Cluniacensis, apud
Mont D sier. *Montem Desiderij* in Picardia. Vitæ historiam

toriam ab anonymo conſcriptam Andreas Herbius, Canonicus Atrebatẽſis, ibidem anno 1597. publicandam curauit: in qua Luglius diſertè nuncupatur Archiepiſcopus; fortaſſis quia ex primarijs Hiberniæ Epiſcopis fuit. Nam in Hibernia anno demum 1151. Archiepiſcopatus quattuor, *Armachanus*, *Dublinienſis*, *Caſſelenſis* & *Tuamẽſis*, per Eugenium III. ſunt conſtituti. Luglianum porrò ſuſpicor fuiſſe vnũ ex Regulis Hiberniæ; quales ea in inſula plures olim fuerunt. *Ardmach.* *Dublin.* *Caſhel.* *Toam.*

S. Oda vidua.

ODa, *Boggis* Aquitanorum Ducis vidua, & S. *Huberti* Leodicenſis Epiſcopi amita, an. 702. claruit, variaſque eccleſias ſuâ ditauit munificentiâ. Quieſcit in vico Amanienſi, ad Moſam fluuium, primo lapide ab Huio Leodicenſis ditionis opido, in collegiatâ Canonicorum S. Georgij æde, à ſe fundata. Ibidem quieſcit B. Pompeius ſacerdos, qui S. Odæ ſacellanus fuit.

S. EVERGISLUS Episcopus Coloniensi & martyr.
Oct. 24. Martyrol. Rom.

GAllijs, quas Maximus tyrannus occuparat, Valentiniano Occidétis Imperatori restitutis, Belgicæ pleræque reuixisse videntur Ecclesiæ. Testantur siquidem Atrebatensium Annales, circa annum 390. missum in Belgicam nostram à Siricio Papa *Diogenem*, natione Græcum, qui à Remorum Metropolitano Atrebatensis ordinatus Episcopus, non paucos in horreum Domini animarum intulit manipulos. Sed & S. *Seuerinus* Coloniensis Archiepiscopus, ijsdem téporibus, Tungros Præsule orbatos, & barbarorum incursionibus attritos, quin & Ariana hæresi laborantes, visitauit. Idem S. *Euergislum* Tungrensem adolescentem, bonis moribus inclytum, Coloniam secum abduxit. Morini quoque circa hæc tempora à S. *Victricio*, Rotomagensi Episcopo, exculti, vt

Diogenes E. Atrebatensis.

Oct. 23.

Aug. 5.

vt & Neruicani tractus incolæ: quos, cauc, ne cum Neruijs eosdem facias. Sunt enim Normanni seu Ebruicani, vt probant Brouuerus, Scaliger, Ortelius & alij. Ceterùm *Euergislus* aliàs *Ebregisus* seu *Ebregisilus*, Tungris, vt dixi, natus, ibidem martyrio coronatus fuit, ac sepultus iuxta versiculum veterem:

Neruicani hodie Normanni.

Hic Tungris natus, martyr fuit, & tumulatus.

In cathedra Coloniēsi successit magistro S. *Seuerino*, de quo paulò antea diximus. Sacrum eius corpus Coloniam transtulit S. *Bruno* Archiepiscopus: vbi hodieque in S. Cæciliæ basilica quiescit, tumbæ argenteæ inauratæ inclusum.

In catalogo Episcoporum Tungrēsium, hic Ebregisus videtur esse insititius: qua de re vide *Ægidij Bucherij* Disputationem historicam, tomo 1. Historiæ Leodicensis annexā, & *Stephani Broelmani* Antiquitates Coloniēses.

Pag. Cap 6.

S. FLO-

S. FLORENTIVS martyr Tilensis.
Martyrol. Rom. Oct. 27. die.

IN Martyrol. Romano, & apud Vsuardum, ita legitur: *Apud castrum Tile, S. Florentii martyris*. De eodem agit Beda in suo Martyrologio. Sed nemo explicat quis fuerit iste *Florentius*, aut vbi castrum istud *Tile* sit situm. Si coniectura vti licet (vt in re obscura licet) dixero martyrem istum Florentium fuisse ex legione Thebæa: ex qua plurimi milites *Coloniæ Agrippinæ Veronæ* in Frisia, *Sanctis* in Cliuia, ad *Vlpia* seu *Vetera castra*, & alibi ad Rhenum, vbi suas Romani stationes eo tempore habebant, pro Christo occisi sunt; vt supra 10. Octobris docui. Per castrum verò
Tiel. *Tile*, puto designari *Tilam* opidum, Vahali fl. in Geldriæ Ducatu adsitum: ad quod flumen suas etiam arces ac præsidia Romani disposita, contra Germanorum excursiones, haut dubiè habuerunt: vt ex Corn. Taciti Annalibus datur intelligi, qui & Vahalim accu-

accurate describit. Est autem *Vahalis*, *VVael.* brachium Rheni fluminis, ad quod, præter Tilam, visitur & *Nouiomagum*, *Nimmeghe.* Caroli Magni, aliorumque olim Imperatorum palatium, V. Petri Canisij patria.

S. Dodo Abbas.

IN villa VVastero B. Landelinus monasterium ad paucos fratres condidit, cui S. Dodonem bonæ memoriæ virum præfecit. Hic sacris moribus cluens, vitæ innocentiã duxit, & deposito onere fragilitatis, ibidem feliciter in pace quiescit. Iun. 5. Ita Baldericus lib. 2. cap. 33. in Chron. Cameracensi. Monasterium istud, à fluuio *VVastero* *VValers* præterlabente sic dictum, olim in silua Fania versus Theorasciam, situm fuisse, sed prorsus diratum nunc iacere, scribit Coluenerius in Notis ad Baldericum. Corpus verò S. Dodonis hodie quiescit in Prioratu Laubiẽsis Abbatiæ, qui vulgò *Monasterium in Fania* *Monstier en Faigne.* nuncupatur. Alius vir eruditus vult Wasserense monasterium secundo lapide

Valenciennes. pide à Valentinianis quõdam stetisse, vbi nunc pagus *VValer* visitur. Vt vt sit, idem Baldericus lib. 1. cap. 41. narrat, *B. Theodericum Cameracensem Episcopum an.* 844. *dedicasse monasterium in VValero, petente Hariberto Abbate.* Vita porrò S. Dodonis ms. exstat Laubijs:

S. ERMELINDIS virgo. *Oct.* 29.

Ter Dunck by Loueniol. ERmelindis seu Hermelendis, in villa *Odenca* apud *Louaniolum*, virginitatem suam duodecennis Deo consecrauit: quod monasterium à multis sæculis desijt. Corpus virginis hodieque adseruatur *Meldariæ*; qui pagus est in finibus Brabantiæ, versus Hugardiam. *Meldaert.* Colitur & Thenis quod vicinũ est opidum, à collegio Canonicorum S. Germani. Baldericus, lib. 1. cap. 16. in Chron. Cameracensi, dicit ipsam fuisse sororem S. *Gudilæ*, & S. *Ableberti* Cameracensis Episcopi; de quo supra 15. Ianuarij. Alij dubitant.

S. FOIL-

S. FOILLANVS Episcopus & martyr.
Octob. 30. *die.*

IS ex Hibernia venit circa an. 651. ad B. *Vltanum*, fratrem suum, qui tūc Fossensem regebat ecclesiam. De his duobus, itemque tertio fratre *S. Furseo*, Beda lib. 3. cap. 19. Hist. Angl. fusè agit. Foillanus, cum tribus discipulis, in silua Carbonaria apud Hannones, martyrio est coronatus, & sepultus *Fossis*, in Scotorum monasterio; vt *Eginhardus*, Caroli Magni Cancellarius, in Historia S. Marcellini & Petri, illud nuncupat quod hodie est Canonicorū collegium intra muros opidi Fossensis, in diœcesi Leodicensi. De varijs Scotorum per Germaniam monasterijs Trithemius in Chronico Hirsaugiensi. & nos supra egimus. Quæ quidem olim non à solis *Scoto-Britannis* (vt hodie fit in Germania) sed etiam ab *Hibernis*, apud veteres Scotorum nomine similiter comprehensis, inhabitata fuisse existimo; eò magis, quòd vtris-

Fossæ.

Scotorū monasteria.

vtriſque vna eademque eſſet lingua, ſcilicet Hibernica ſeu Irlandica, quæ etiamnum in vſu eſt per maiorem regni Scotiæ partem ad Boream, & per Hæbrides aliaſque inſulas Septemtrionales.

Hibernica lingua.

Ceterùm in loco, quo *Foillanus* martyrium fecit, hodie illuſtris Abbatia Canonicorum regularium ord. Præmonſtratenſis viſitur, prope *Rodium*, Hannoniæ opidum, quod Comitatus titulo à Carolo V. Imp. decoratum, ad gentem Croyam ſpectat.

Reux.

S. QVINCTINVS, & ſocij martyres.
Martyrol. Rom. Octob. 31. die.

EA tempeſtate (*qua legio Thebæa, Diocletiani Imp. iuſſu, coronata eſt martyrio, hoc eſt, anno Chriſti* 298. nobiles viri & potentes in verbo Domini, *Lucianus*, *Quinctinus*, *Fuſcianus*, *Victoricus*, *Criſpinus*, *Criſpinianus*, *Rufus*, *Valerius*, *Regulus*, *Eugenius* (cui tam beato conuentui ſociatus eſt, pari fide parique conſtãtia, famulus Chriſti *Piatus*) cernentes pondus

dus acerbiſſimæ perſecutionis adeò deſæuire, vt nemo fidelium valeret vlla pace potiri, ſed agnitus mox ad ſupplicium pertraheretur; & animaduertentes quanta in regionibus Galliarum meſſis, & quàm pauci vel nulli eſſent operarij, deliberauerunt regiones Galliarum adire, vt ibi, ſecundum Chriſti mandatum, omni creaturæ euangelizarent. Ita legitur in vita S. Piati martyris, quæ exſtat apud *Iac. Guiſium* lib. 7. in mss. Chronicis Hanoniæ. Quinctinus porrò fuit ciuis Romanus, & martyrium fecit *Auguſtæ Veromanduorum*: cuius vrbis, per barbaros vaſtatæ, ſedes Epiſcopalis inde tranſlata eſt *Nouiomum*, per S. Medardū Epiſcopum. *Iun.* 5.

S. NOITBVRGIS virgo.

CLaruit Coloniæ in monaſterio B. Mariæ quod *Plectrudis* eius matertera, Pipini Heriſtallij vxor, cōſtruxerat. Vide Surium tomo 5. & Winhemium in Sacrario Agrippinæ.

NOVEMBER.

Sanctorum omnium commemoratio.
Kalendis Nouembris.

ABeant impij Nouatores, qui Ecclesiam nunc effoetam falsò clamitant. Vt de *Francisco Paulano*, *Thomæ Villa-Nouano*, *Carolo Borromæo*, *Ludouico Bertrando*, *Paschali Bailonio*, & alijs nostri æui luminibus, cælo insertis, nihil dicam: anno 1622. quo Fastos istos cóncinnabamus, multiplici prole foecunda mater Ecclesia tres nobilissimos heroës, *Ignatium Loiolam*, *Franciscum Xauerium*, *Philippum Nerium*, & heroinam inclytam *Teresiam*, vno veluti partu edidit, & auctoritate Gregorij XV. Pont. Max. diuinos illis honores decreuit. Ex his IGNATIVS, Soc. Iesu conditor ac parens, cùm Lutetiæ litteris operam daret, sæpiùs Antuerpiam excurrit, & Hispaniensium mercatorum, ea in vrbe versantium, liberalitatem non semel sensit: vt Nic. Orlan-

S. Ignatius Loiola.

Orlandinus in Historia Societatis cō-memorat. Eidem Ignatio, in Diuos relato, Antuerpia, procurante R. P. *Carolo Scribanio*, ciue nostro basilicam, ex candido marmore Ligustico, prima posuit, & anno 1621. sacrauit, inter Belgij miracula meritò numerandam.

TERESIAE virginis, de qua supra 4. Martij diximus, *digitus*, aureæ thecæ inclusus, adseruatur Bruxellis in augusto Carmelitanarum virginum cœnobio, per R. P. *Hieronymum Gratianū*, qui virgini à sacris Confessionibus fuerat, in Belgicam allatus. Eiusdem *os grande* R. P. *Thomas à Iesu Bratiensis*, vir libris editis clarissimus, ad nos attulit, & in Carmelitarum discalceatorum monasterio, quod anno 1614. Bruxellis absoluit, honorificè collocauit.

S. Teresia digitus & os Bruxellis.

S. VIGOR Episcopus VIII. Baiocensis.

IN territorio Atrebatensi natus, *Childeberto* Francis imperante, inter monachos Vedastinos *Atrebati* est educatus. Pòst *Baiocæ*, in Gallia factus Episcopus, in monte Chrismati basilicam ædificauit: in qua & conditus fuit.

Arras.
Baieux.

S. FLORBERTVS Abbas Blandiniensis & Gandensis.

VIr Apostolicus *S. Amandus*, an. 608. in castro *Ganda* verbum Dei prædicans, idola contriuit, S. Petri monasterium (quod pòstea *S. Bauonis* est dictum) ædificauit, & in eo clericos constituit, qui Deo deseruirent. In monte *Blandinio* prope Gandam an. 610. monachos Benedictinos collocauit: vnde versiculi nati:

Gent.
Ost. 1.
Blandinberg.

In sexcenteno deno fundauit Amandus
Anno blandinium, patronum dans illi Petrum,
Rexit Florbertus dotauit Rex Dagobertus.

Anno

Anno 618. amotis clericis, propter liberiorem vitam, monachos quoque in Gandensi cœnobio collocauit; & vtrique loco *S. Florbertum* præfecit Abbatem. Corpus eius post annos 338. *Albero* Remorum Archiepiscopus è terra leuauit, quod anno 1043. *Balduinus* Nouiomensis Episcopus alio in loculo posuit.

Florberto *Ioannes* successit, qui anno 658. obijt. *Ioanni Baudemundus* (vitæ S. Amādi à Surio editę scriptor) est suffectus. Baudemundū excepit *Atta* siue *Hatta* qui & Atrebatense monasteriū S. Vedasti vnà rexit: cuius loci primus Abbas nuncupatur. Hattæ successit *Cælestinus*, natione Scotus, & sic alij deinceps ad nostra vsque tempora. Hæc ex Blandiniensis Abbatiæ monumentis accepimus. Obijt autem S. Florbertus VIII. Idus Octobris an. 642. vt in Chronico ms. Gandensi legitur.

S. VVLGANIVS Confessor. *Nou.* 2.

Lens en Arthois. LEndium siue Lensium *A*rtesię opidum, quattuor milliaribus *A*trebato, & totidem à Duaco distat: in quo, iam inde ab anno 1028. Canonicorum XII. collegium, cum Decano, residet: vt Meierus in *A*nnalibus Flandriæ, & versus isti vulgares testantur:

Anno millено, ter deno, bis minus vno,
Hunc intrare chorum capit grex Canonicorū.

Patronum habent *S. Vulganium*, quem Baldericus lib. 2. cap. 22. Scotum nuncupat. In historia vitæ, quæ Lendij ms. exstat, dicitur fuisse *ex Christianissima Anglorum gente.* Obijt *A*trebati in cellula iuxta monasterium S. Vedasti, non multò post tempora eiusdem.

S. HVBERTVS Episcopus Leodicensis, patronus venatorum.
Martyrol. Rom. 3. *Nou.*

HVbertus patre *Bertrando*, *A*quitaniæ Duce, natus, ex *Floribana* coniuge

iuge *Floribertum* filium sustulit. More nobilium, in silua *A*rduenna, venanti cùm Christus crucifixus inter cerui cornua apparuisset, ad *S. Lambertum* Traiectensem Episcopum se contulit, ab eo instruendus. *A*nno itaque 688. *Theodorico* Galliæ Regi balteum militarem reddidit, *Eudoni* fratri iuniori principatum cessit, & vitæ sanctioris studio totum se dedit. Romam profectus, *S. Lamberto*, per Dodonem *A*lpaidis fratrem cæso, successor an. 697. à *S. Sergio* Papa est datus, & *Stola* cælitus missa honoratus. Traiectum reuersus, *Pipinum Heristallium* monuit, vt eiecta Alpaide, vxorem *Plectrudem* reuocaret. Alpais itaque an. 698. Belisiiensi ecclesiæ, pænitentiæ caussa, est inclusa, atque inde postea Orpium transmissa. *Apr. 25.*

Anno 709. Hubertus, mente diuinitus monita, S. Lamberti corpus, & vnà sedem Episcopalem Traiecto Mosæ Leodicum transtulit, locumque postea muris cinxit, leges populo suo dedit, Rempublicā constituit, & Leodicensis ecclesiæ sigillo hæc inscripsit;

Sancta Legia Rom. Ecclesiæ filia. Ibidem basilicam cathedralem in honorem *SS. Mariæ* & *Lamberti*, & collegiatam in honorem *S. Petri* ædificauit. Demum anno 727. diœcesim suam visitans, cum in febrim incidisset, *Furæ* sua in domo pijssimè obdormiuit, inde Leodicum delatus, & in crypta basilicæ S. Petri honorificè conditus: vbi hodieque tumulus eius marmoreus visitur. Inde an. 825. *Andainum* est translatus, quod nunc est illustris Benedictinorum Abbatia, & municipium diœcesis Leodicensis, in media silua Arduenna.

l'Abbaij S. Hubert.

Ter Vuren.

Ceterùm *Fura* hodie Ducum Brabantiæ arx est & municipium, medio ferè itinere inter Louanium & Bruxellum, ad caput siluæ Soniæ. In arcis area, eo ipso loco, quo S. Hubertus obijt, sacellum vetus ostendi solet, quod bellorum temporumque iniuria collapsum *Albertus Pius* a fundamentis instaurauit: vt in ipsius vita fusè narrauimus. Historiam S. Huberti, Notis eruditissimis illustratam, *Ioannes Roberti*, Soc. Iesu Theologus, Luxemburgi

an.

an. 1621. publicauit. De *Stola* porrò S. Huberti cælitus accepta etsi in dies aliquid dematur, ea tamen non minuitur neque decrescit: quod perenne miraculum alijs similibus idem Ioannes Roberti quæst. 5. accuratè confirmat.

S. Odrada virgo.

QViescit & colitur *Alemi*, qui vicus est diœcesis Siluiducensis. *Otho* Comes in eius honorem basilicam fabricauit, in qua multis claruit miraculis. *Alem.*

S. CAROLVS BORROMAEVS, Card. & Archiepiscopus Mediolanensis.

ANno 1584. ad Superos transijt, à *Paulo V.* an. 1610. cælestium numero ciuium adscriptus. Ornamenta nonnulla sacerdotalia quibus in sacris celebrandis est vsus, à *Frederico Borromeo* successore transmissa, *Louanij* in templo Canonicorum S. Petri, & *Anderlaci*, prope Bruxellam, in cœnobio Minimorum adseruantur. *Anderlecht.*

S. Perpetuus Traiectensis Episcopus. *Nou.* 4.

GOndulpho Traiectensi Episcopo an. 617. defunctoq, successit *S. Perpetuus*, Dionanti ad Mosam opidi patronus, ibidem conditus: ex cuius tumulo oleum diu fluxisse dicitur. Eius vitam & miracula an. 1601. *Ioannes Chapeauillius* peculiari libro descripsit.

S. GREGORIVS Abbas Porcetanus.

FVit filius *Nicephori* Imp. Constantinopolitani, & frater *Theophaniꝗ*, quam vxorem Otho II. Cæsar habuit, Romæ cœnobium S. Saluatoris, & *Borzet.* prope vrbem Aquisgranensem *Porcetanum* monasterium exstruxit. Horum posterius primò fuit monachorum, quibus an. 1220. virgines ord. Cisterciensis, ex vicino S. Saluatoris monte, successerunt. Vide plura apud *Petrũ Becanum* cap. 11. in Historia *A*quisgranensi.

De

De S. MODESTA virgine & Abbatissa Treuerensi, Romanis Fastis 4. Nou. adscripta, vide supra.

S. FIBITIVS ex Abbate Episcopus Treuerensis.

Martyrol. Rom. 5. Nou.

DE eo fusè agit Brouuerus in mss. Annalibus Treuerensibus, & nos breuiter supra pag. 303.

S. WINOCVS Abbas.

Martyr. Rom. 6. Nou.

H*Eremarus vir nobilis*, *villam suam,* Wormhoult *dictam, in Flandria, supra fluuium Pena, B. Bertino tradidit. Bertinus verò considerans viros Dei, VVinocum & tres fratres eius, in Dei seruitio plus ceteris profecisse, eos illò misit monasteriolum cōstruere, conuentum congregare, Christiánis pauperibus hospitia præparare. Quibus Heremarus villam suam* Wormhoult, *cum appenditijs, priuilegio suo firmauit: quod sic incipit:* Omnibus præsentibus & futuris,

qui Christiana censentur &c. *Actum in Sithiu monasterio Kalendis Nouembris, anno primo Hildeberti Regis. Illi conuenticulo B. Bertinus concessit praeesse S. VVinocum, vbi miraculis concomitantibus, Domino finetenus inseruiuit.* Sic Iperius in Chronico ms. Bertinensi, qui de S. Winoco eiusque tribus fratribus hæc itidem commemorat: *Circa an. 661. B. VVinocus, Iudicail Britonum Regis filius, & S. Iudoci frater, spreto mundo, sub B. Bertino in Sithiu monasterio, monachus efficitur, cum tribus fratribus suis,* Kadanoco *scilicet,* Ingenoco, *&* Modoco. *Praerat tunc B. Bertinus turbæ CL. monachorum, inter quos VVinocus, quasi stella matutina, præ ceteris clarescebat.* Obijt autem S. Winocus an. 717. hoc ipso in cœnobio Wormholtano conditus.

Anno 920. *Balduinus Caluus,* Flādriæ Comes, Bergas vallo muniuit: *Balduinus* verò *Barbatus* an. 1029. cœnobium Bergense construxit, monachos ex Bertinensi Abbatia euocauit, eisque Canonicorum Bergensiū, quos Caluus fundarat, prædia, census item Wormholtanos adsignauit.

B. SIMON Alnenſis.

ALnæ, in d. Leodicenſi, monachus ord. Ciſtercienſis fuit, & VIII. Idus Nou. an. 1229. deceſſit, vbi & quieſcit. Vitam eius ſcripſit Frãciſcus Moſchus, & Atrebati an. 1600. publicauit. Longè amplior ms. apud me exſtat.

S. WILLIBRORDVS, Archiepiſcopus Vltraiectinus, Batauorum, Friſiorum, & Antuerpienſium Apoſtolus.
Martyrol. Rom. 7. Nou.

WIllibrordus, natione Anglo-Saxo, cum *Suitberto* & alijs X. ſocijs, Euangelij prædicandi cauſſa ex Britannia in Friſiam an. 690. traijcit, & Vltraiectum venit. Inde ad *Pipinum Heriſtallium* ſe conferunt, vt prædicandi facultatem impetrent. *Beda in hiſt. Angl.* *Mart.1.*

An. 692. *S. Lambertus* Traiectenſis Epiſ- *Sept.17.*

Episcopus, è Taxãdria agri Brabantini parte quam tunc excolebat, sæpiùs Willibrordũ visitat, & cum eo de propaganda Fide confert.

Willibrordus Romam profectus, à S. *Sergio* Papa Frisonum Archiepiscopus an. 696. consecratur, in die & basilica *S.* Cæciliæ. *Beda hist. l. 5. c. 12.*

Vtrecht. Roma in Frisiam reuersus, sedem Episcopalem Vltraiecti ad Rhenum an. 697. statuit. *Beda ibid.*

An. 706 Anno XII. Childeberti Regis, III. Idus Maij, *Pipinus Heristallius* dat Willibrordo medietatem fisci Epternacẽsis: alteram verò medietatem dedit *Irmina*, Dagoberti Regis filia: vt Theofridus Abbas Epternacensis, vitæ Willibrordianæ scriptor, narrat.

An. 719. *Radbodus* seu *Rabbodus* Rex Frisonum moritur idololatra. Ab isto Rabbodo mansit apud Belgas nomen *Rabbout* *Rabbout* quod hominem nequam significat. *Iun.* 5. Radbodo mortuo, *S. Bonifacius,* pòst Mogũtinus & Vltraiectinus Episcopus ad Willibrordum venit. & anno 720. ac duobus sequentibus, ipsi coopera-

perator fuit.

Anno ſexto *Theoderici* Francorum Regis, *Rohingus*, Antuerpienſiũ Princeps, eiuſque coniux *Bebelina* , Willibrordo donant tertiam partem telonei, & eccleſiam caſtri Antuerpienſis, quam *Amandus* Traiectenſis Epiſcopus conſtruxerat, & quæ etiamnũ *Ecclesia caſtri* nuncupatur. Vide Rohingi diploma ſubiunctum, & S. *VVillibrordi Teſtamentum*, à R.P. Carolo Scribanio in Antuerpia editum. *An. 725* *Borchkercke.*

Beda finem hiſtoriæ ſuæ Anglicanæ imponit, Chriſti 732. ætatis ſuæ 59. anno; cùm Willibrordus 36. in Epiſcopatu annum ageret: vt ipſe Beda in fine hiſt. & l. 5. c. 12. narrat.

Anno 739. die 7. Nou. S. Willibrordus moritur, & *Epternaci*, quod eſt Ducatus Luxẽburgenſis, & diœceſis Treuerenſis opidum, ſepelitur: vbi etiamnum quieſcit in ſui nominis Benedictinorum Abbatia, à ſe fundata. *Echternach.*

Rohingi,

Rohingi, Antuerpiensium Principis, diploma, quo is S. VVillibrordo donauit ecclesiam castri Antuerpiensis, & tertiam partem telonei.

CRedimus mercedis lucra conquirere, si aliquid de rebus nostris, pro peccatis nostris redimendis, sacerdotibus Dei conferimus. Igitur ego, in Dei nomine, Rohingus & coniux mea Bebelina, donamus Apostolico domino & patri nostro Willibrordo Episcopo, donatumq. in perpetuum esse volumus, hoc est, ecclesiam quæ constructa est infra castrum Antuerpis, super fluuium Scaldæ, quam Dominus Amandus Põtifex, in honore SS. Petri & Pauli, Apostolorum principum, vel ceterorum Sanctorum construxit, & nos pro ipsa ecclesia, vel quidquid ibidem aspicere videtur, venerabili viro Firmino, Abbati de monasterio Quorcolodora, locellum nostrum nuncupatum Tũme in concambio dedimus, & nos postea à die præsenti iam dictam ecclesiam, vnà cũ terris, domibus, ædificijs, accolabus, mancipijs, mãsis, siluis, campis, pratis, pascuis, aquis, aqua-

Rauchingus alias.

aquarumq́, decursibus, adiacentijs, appendicijs ibidem aspicientibus, farinarijs, gregibus cum pastoribus, mobilibus & immobilibus, re acquisita & inacquisita, totam & ad integrum, quidquid dici vel nominari potest, tam de dote quàm de comparato, vel de qualibet re ad nos noscitur peruenisse, nos à die præsenti, suprascripto Domino Willibrordo *donamus atque tradimus; & illud telonium, quod ad partem nostram ibidem venerat, hoc est, illam tertiam partem, ad integram ei concessimus atque donauimus: in ea ratione, vt ibi thus vel luminaria debeant esse procurata, & presbyteri, qui ibi seruiunt, pro peccatis nostris, Domini misericordiam debeant exorare: & vt ipse suprascriptus Dominus* Willibrordus *ipsam ecclesiã, vel quidquid ibidem aspicere videtur, seu ipsum telonium habeat, teneat atque possideat, dandi vel commutandi, vel quidquid exinde facere voluerit, liberam & firmissimam in omnibus habeat potestatem.*

Si quis verò (quod futurum esse nõ credo) heredum vel proheredum meorum, vel qualibot opposita persona, contra hanc donationis chartulam venire tentauerit, & eam infrin-

gere conatus fuerit, primitus iram Dei Omnipotentis incurrat, & sanctorum Angelorum, & à liminibus Ecclesiæ alienetur, partemq́ habeat cum Iuda, & vltione Ananiæ & Saphiræ, vel lepra Giezi percutiatur; insuper inferat fisci iuribus auri libras duas, argenti pondo quinque. Nec si quid repetit, euindicare valeat, sed firma & immobilis hæc donatio perennis temporibus permaneat, stipulatione subnixa. Actum publicè est hoc Weimodo, *regia villa, cum fecit October dies viginti, regnante* Theoderico *Rege, anno sexto.*

Aliud diploma eiusdem Rohingi.

I*N nomine Dei, ego illuster vir* Rohingus, *& coniux mea* Bebelina, *donamus ad sacrosanctam ecclesiam Petri & Pauli Apostolorum, quam Dominus* Amandus *Pontifex in* Antuerpo *cõstruxit, vbi* Willibrordus *Episcopus præesse videtur, donatumq́ in perpetuum esse volumus, hoc est, villam nostram, quæ est constructa in* pago Renensium, *super fluuium* Nutta, *quæ mihi de paterno iure legibus obuenit, in loco nuncupato*

Het lãt vã Rijẽ. Neta.

cupato Preprusdare, *cum omni integritate, & in alio loco, de materno iure ad me pertinente, vocato* Winlindechim, *medietatem de casis, domibus, ecclesijs, mancipijs, & omnibus pertinentijs tradimus atque transfundimus, &c.* vt supra. *VVynegheim.*

Hæc duo Rohingi diplomata ex peruetusto Abbatiæ Epternacensis libro fideliter deprompsimus. Ceterùm ex istis diplomatibus liquet, à *S. Amando*, Traiecti ad Mosam Episcopo, viro Apostolico, ecclesiam veteris castri seu burgi Antuerpiensis, in honorem *SS.* Apostolorum Petri & Pauli constructam fuisse; adeoque *S.* Amandum primum vrbis Antuerpiēsis Apostolum exstitisse. Huic successit *S.Eligius*, Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus, *qui multùm laborauit in Flandris, iugi instantia Andouerpis decertauit, & multos erroribus implicatos Sueuos conuertit:* vt Audoënus Rotomagēsis Episcopus, illius vitæ scriptor, loquitur. Quo loco per *Sueuos* Florētius Haræus, lib.1.cap.3.de Castellanis Insulensibus, *Zelandos* intelligit, quos vulgò *Borchkercke. Antuerpiensiū Apostoli Dec.1. Zelandorum*

Apostolus Eligius. vulgò *Seuwen* nuncupamus, & quorū primus Princeps à nonnullis *Lippoldus Dux Sueuorum* nominatur.

Euangelicam apud Antuerpienses plantationem, ab Amando & Eligio incohatam, *S. VVillibrordus* perfecit. Hæresim, per Tanchelinum postea *Iun. 6.* sparsam, *S. Norbertus*, ord. Præmonstratensis conditor, an. 1124. profligauit: vt Baronius in Annalibus, & nos in Chron. Præmonstratensi, & lib. De collegijs Canonicorum cap. 91. documus.

S. ENGELBERTVS Archiepiscopus Coloniensis & martyr.
Martyrol. Rom. 7. Nou.

MAtrem habuit filiam Comitis Geldrensis. Passus est an. 1225. pro defensione ecclesiasticæ libertatis, & Rom. Ecclesiæ obedientia. Conditus est Coloniæ in basilica *S.* Petri per Conradum Brabantinum, Card. & Legatum Apostolicum. De rebus ab eo præclarè gestis libros tres scripsit Cæ-

Cæsarius monachus ord. Cisterciensis, & Surius euulgauit.

S. WILLEHADVS I. Bremensium Episcopus. *Martyrol. Rom.* 8. *Nou.*

Willehadus, S. Bonifacij discipulus, vnà cum magistro suo, in Frisia & Saxonia Euangelium propagauit. Widekindo Saxonum Duce persecutionem mouente, cum *S. Ludgero I.* Monasteriensi Episcopo, an. 782. Romam se contulit ad *Adrianum* Papam, qui perbenignè vtrumque excepit. In Germaniam reuersus, latuit deinde *VVillehadus* Epternaci, in diœcesi Treuerensi, apud sepulcrum *S. VVillibrordi*. Pòst anno 785. cùm Windekindus baptismi gratiam, cum Saxonum magnatibus, adeptus esset, ab exilio reuocatus, Caroli Magni Imp. nutu, per *S. Lullum A.* Moguntinum cathedræ Bremensi imponitur. Moritur apud Frisios, loco *Plecasze*, nunc *Plexen*; sed Bremam deportatus, in basilica *S.* Petri sepelitur, quam ipse ædificarat. Vi-

tam eius bona fide prosequitur vetustus scriptor *Adamus* in Bremensi sua Historia, itemq; Crantzius & Surius.

S. GODEFRIDVS Episcopus Ambianensis. *Martyrol. Rom.*

SActum baptisma & nomen ipsi cōtulit *Godefridus* Abbas Insulæ *S. Quintini*, patruus maior *Godefridi Bulloni*, qui Hierosolymam an. 1099. expugnauit. Cùm Remis consecraretur, *Lambertus Atrebatensis*, & *Ioannes Morinensis*, Episcopi, adfuerunt; qui & *Ambianos* adeuntem sunt comitati. Vitæ historiam à *Nicolao Crispiniensi* scriptam *Surius* recitat.

S. MARTINVS Archiepiscopus Turonensis. *Martyrol. Rom.* 11. *Nou.*

IS Tornaci in *monte S. Martini* (vbi nunc est Abbatia Benedictinorum) mortuum ad vitam reuocasse, & apud *Faluoianenses* templum idolorum euertisse traditur. Ioannem Cognatum in Hist.

Falcpin

Hist. Tornacensi lib. 1. cap. 32. consule. Ecclesiam metropolitanam, atque vniuersam diœcesim Vltraiectinam, ipsi deuotam fuisse, ob fluuium coercitum, qui per agrum omnem exundarat, Volaterranus scribit. Prouincia certè Vltraiectina S. Martini, equo insidentis, effigiem scuto pro insigni à multis retrò sæculis prætulit. In vrbe Ambianensi, quo loco adhuc catechumenus & miles chlamydem suam scidit, pauperique petenti partem dedit, hodie exstat illustris Canonicorũ regularium Abbatia. Rei gestæ fidem adstruit columna, ante aram summam ibi posita, quam an. 1609. me ibidem videre memini. Obijt autem S. Martinus an. 400. vt Bucherius & alij cũ eo supputant. Discipulum inter alios habuit *S. Seuerum Sulpicium*, non Episcopum (vt per errorem Baronius, aut alius nescio quis, Rom. Martyrologij tabulis 29. Ianu. inseruit) sed presbyterum Primuliacensem, qui præter alia scripsit vitã magistri sui S. Martini. Ab isto fuit alius *S. Sulpitius Seuerus*, cog-

S. Martin des Gemeaux.

nomento *Pius*, Bituricensis Archiepiscopus, qui an. 594. obijt, Romanis pariter Fastis 17. Ianuarij adscriptus.

B. BERTVINVS Episcopus.

Maloigne. EX Hibernia veniens, *Malonia* ad Sabim fl. in ditione & diœcesi Leodicensi, oratorium ædificauit, quod nunc est Canonicorũ regularium Abbatia; vbi & obijt, & nunc quiescit. Vide supra 10. Iulij.

S. LIVINVS Episcopus & martyr, Gandensium patronus.
Martyrol. Rom. 12. Nou.

LIuinus in Scotia nobili genere natus, præceptoribus vsus est, primùm egregio Dei sacerdote *Benigno*, deinde susceptore suo è sacro fonte magno illo *Augustino*, Anglorum primo Episcopo. *A* quo tandem etiã sacerdotij ordine decoratus, tanta cum laude eo in statu versatus est, vt eum Scoti haut multò pòst in *A*rchiepiscopum

pum suum eligere nō dubitarint. Pòst relicto in Scotia vicario, magnæ sanctitatis & virtutis viro, *Siluano* Archidiacono, ipse Euāgelij plantandi caussa tribus cum discipulis, *Foliano, Helia*, & *Kiliano*, Oceano traiecto, deuenit in Flandriam. Et ingressus cœnobium Gandense, à B. *Amando* Episcopo tunc recens exstructum, humaniter à *Florberto* Abbate fratribusq; exceptus est. Vbi cùm B. *Banonem*, à triennio defunctum, magnis coruscare miraculis cōperisset, triginta continuos dies super eius sepulcrum Missarum solennia celebrauit Pòst inde, prædicationis caussâ, digressus, innumeros ad Christi fidem verbo, exemplo, ac miraculis conuertit. Sed homines impij, quibus Christus & pietas omnis erat exosa, animaduertentes S. Episcopum tantā hominum multitudinem ad Religionem, erroribus pristinis vitijsq; spretis, adducere, miris eum modis persequebantur. Nec omnino destiterunt, donec linguam eius extractam, canibus deuorandam proijcerent (quæ ta- *An.633*

men illi mox fuit miraculo restituta) ac tandem apud *Escham* Flandriæ vicum, multis vulneribus saucium, an. 633. obtruncarent. Quo eodem loco, nobilem quoque ac religiosam matronam *Craphaildem*, Liuini hospitam vnà cum filiolo eius *Brixio*, quem Liuinus de sacro fonte susceperat, cùm palam quererentur immeritò interfectū esse sanctum Episcopum, immaniter trucidarūt. Discipuli porrò corpus martyris, simul cum B. Brixij corpusculo, vno eodemque in sepulcro, in *Hauthem* vicino pago, decenter sepelierunt, ac iuxta eos seorsim S. Craphaildem. Sic ferè legitur in Officijs proprijs SS. Ecclesiæ Gandensis, auctoritate Corn. Iansenij Episcopi an. 1572 editis.

Crapahildem, in ms.

Est autem *Hauthem* pagus, tertio milliari à Gandauo situs, in cuius basilica parochiali visitur tumulus ingentis molis, cum cauea subterranea, versibus aliquot additis, sed rudioribus: quibus significatur, tumulū bellicis furoribus euersum, per *Iacobum* Abbatem monasterij S. Bauonis fuisse instauratum.

Porrò S.*Liuini* (qui & *Libuinus* interdum dicitur) vitam ac martyrium descripsit S.*Bonifacius* Archiepiscopus *Iun.5.* Moguntinus: quam historiam cũ Nic. Serario, Soc. Iesu Theologo, suppeditatem, an. 1605. eam Moguntiæ typis edendam curauit, cum Epistolis eiusdem Bonifacij. Vocatur autem S. Liuinus Scotorum Archiepiscopus, quòd apud illos primarius & prę ceteris eminens Episcopus fuerit. Nam vt in Hibernia *Eugenius III.* anno 1151. *Oct.23.* Archiepiscopatus quattuor, supra à nobis commemoratos, sic demum anno 1471. Sixtus IV. in Scotia duos Archiepiscopatus, *Andreopolitanum* & *S.Androus.* *Glasguensem*, instituit. *Glasguo.*

S. LEBVINVS confessor, Dauentriensium Apostolus.

OThelgrimus, in vita S. *Ludgeri I.* Monasteriensis Episcopi, per Christoph. Brouuerum, edita, ipsum nuncupat *Liafwinum* seu *Liatwinum*; ita lib. 1. cap. 6. scribens: Temporibus Grego-

Gregorij III. Vltraiectensis Episcopi, *venit & alius homo sanctus*, Liafvvinus *nomine, ex Anglorum gente. Domino vocante, adductus. Etenim referebat, trina Omnipotentis Dei admonitione, terribiliter se exire iussum, vt illo in loco, & illis gentibus miseratoris nostri Euangelium prædicaret. Petijtq; à* Gregorio *demonstrari sibi locum diuinitus commendatum, Gauisus ille de diuina clementia, direxit eum, in cõfinium Francorum & Saxonum, iuxta fluuiũ* Isala. *ad locum, qui dicitur* Dauentre, *dãs ei comitem & cooperatorem verbi Dei, seruum Domini* Marchellum, *& ipsum ex Anglorum genere, à S.* Wilbrordo *à pueritia enutritum. Ibi cùm ecclesiam construeret, & plurimos conuertisset ad Dominum, sanctam animam reddens Domino, locum illum suo honorificauit corpore. Post mortem illius, Saxones, zelantes inibi collectionem Christiani populi, locum illum præda & incendio vastauerunt, combustaq; ecclesia, corpus eius, dum quærèrent, inuenire nequinerunt. Ea quoque tempestate* Gregorio *profecto ad Dominum,* Albricus *in Episcopatu successit.* Hactenus Othelgrimus.

Dauentriensis ecclesiæ origo.
Iul. 14.
Nou. 14

Vitam

Vitam porrò S. Lebuini ſcripſit *Hucbaldus* monachus Elnonenſis ad *Baldricum* XV. Epiſcopum Vltraiectinum, qui S. Lebuini pignus è ſepulcro leuauit, & altiore loco condidit. *Bertulfus* vero XX. Epiſcopus, ex Vltraiectino S. Saluatoris Canonicorum collegio, Dauentriam veluti coloniam Canonicorum deduxit, & nouum ibi in S. Lebuini honorẽ templum excitauit. *Nou.14*

Alius ab iſto fuit S. LIVTVVINVS LVI. Archiepiſcopus Treuerenſis, cuius vitam, vt & S. VVillibrordi, ſcripſit Thiofridus Abbas Epternacẽſis. Idem ſcripſit Sermonem in Natalem S. *VVilgiſi*, qui pater fuit S. VVillibrordi: exſtantque mss. omnia Epternaci breui edenda à R.P. *Ioanne Roberti*, Soc. Ieſu Theologo. *S. Liutvvinus.*

S. MAXELLENDIS virgo & martyr, in agro Cameracenſi.
Nou. 13. Surius.

TEmporibus S. Vindicani Præſulis Cameracenſis, an. 670. Maxellẽdis

vigo,

virgo, in territorio Cameracensi, nobilissimis orta natalibus, circumuenta est, à quodam iuuene Harduino, vt eius coniugio iure matrimonij copularetur. Quæ dum nec auro, nec gemmis, nec vllo ornamẽtorum genere frangi potuisset, quò minus virginitatis propositum laxaret, nec parentes suos super huiusmodi consilium audire vellet, desperato iuuenis amore, captaq; oportunitate, qua puellam paternis ædibus solam possit offendere, assumpta secum nefandorum turba sociorum, domum omnem circumuallauerunt, & iuuentam virginem violenter traxerunt vsque ad locum, vbi nunc constructa est basilica in honore omnium Sanctorum, præcipuè quidem S. Vedasti, *& ipsius sacræ virginis. Funestus itaque carnifex, dentibus frendens, euaginato gladio percussam interfecit. Qui mox vt sanguinem virginis vidit, iusto Dei iudicio, cæcus factus est. Sepultaq; est in basilica SS. Apostolorum* Petri *&* Pauli, *sanctiq;* Sulpicij *confessoris, quæ constructa est in villa, quæ vocatur* Pomeriolas. *Triennio verò expleto post passionem eius, quædam matrona nobilis, nomine* Amaltrudis, *voce diuina commonita est, vt* B. Vindicianum

Came-

Cameracensem Episcopum adire deberet, vt ipse cum clero suo ac plebe vicina, sacrum corpus ad locum interfectionis, cum summa veneratione, referret, quia locum illum Dominus signis & miraculis clarificare disposuerat. Quod B. Pontifex, mox vt referentis verba audiuit, implere curauit. Porrò Harduinus, *qui eam interfecerat, miserrimè, & cum ignominia, adhuc in cæcitatis suæ tenebris viuebat. Qui vt sacrum virginis corpus ad locum memoratum referri audiuit, damnans & recognoscens peccatum suum, obuiam corpori se iubet duci, & ante feretrum se prostrauit. Ad quem mox vt sacri corporis baiuli peruenerunt, lumen recepit, currensque ad Episcopum narrauit, quanta sibi acciderant. Ex præsentis igitur occasione miraculi, Episcopus verbo dato ad populum, sanctum corpus in ecclesia supra memorata sepeliuit.* Ita Baldericus lib. 1. cap. 23. & 24. in Chron. Cameracensi. Sacrum virginis corpus postea translatum est ad Benedictinorum *S. Andreæ* monasterium, quod in Castello Cameracesij (opidum id est Episcopi Cameracensis) *Gerardus I.* Episcopus an. 1021. fundauit, *Chasteau en Cãbresy.*

dauit, eiusque successor *Lietbertus* perfecit.

S. CHILIANVS seu Chilenus Episcopus. 13. *Nou.*

CIrca an. 648. floruit *S. Chilianus* seu *Kilianus* Episcopus, patria Hibernus, quem frater *S. Faro* Meldensis Episcopus ad Atrebates misit: vt in vita eiusdem Faronis legitur. De quo sic lib. 2. c. 17. Baldericus Chronographus Cameracensis: *In vico Albiniaco est monasterium Canonicorum S. Chiliani, qui Scotus fuisse traditur.* Eius vitæ historia exstat ms. in cœnobio Montis S. Eligij prope Atrebates, nuncupaturque in illa *Killianus Episcopus Hiberniensis.* Hoc loco semel monuisse suffecerit, Hibernos apud veteres frequentissimè Scotos nuncupari. Quiescit etiamnū Albiniaci, qui pagus est Baroniæ titulo clarus, & Prioratus Canonicorum regularium, à vicino Monte S. Eligij dependens.

Aubigny. *Mart. 11.*

Ab

Ab hoc nostro alius fuit S. *Chilianus* *I.* Episcopus Herbipolensis. *Is discipulus S. Liuini Episcopi & martyris fuisse perhibetur*: vt loquitur Chronographus Gandensis. Eiusdem vitæ historiam cum Notis edidit Nic. Serarius.

S. Chilianus E. Herbipolensis.

B. *Milo*, B. *Siardus*, & alij Belgæ, sanctitatis opinione clari, ex ordine Præmonstratensi.

B. MILO primùm fuit Abbas cœnobij S. Iudoci in Nemore, quod hodie *Dom-Martinense* vocatur, apud Hesdinum Artesiæ opidum. Creatus posteà Episcopus Teruanensis, an. 1158. piè obdormiuit: ad cuius tumulum mulier cæca visum recepit. De B. Milone, itemque S. Norberto, ac S. Bernardo Clareuallensi vulgare illius ętatis iudicium atque elogium fuit: *In Norberto fides, in Bernardo caritas, in Milone humilitas elucet.*

V. HVGO, patriâ Cameracensis, vt primus S. Norberto paupertatis ac religiosæ vitæ socius fuerat, sic eidem in

Præmonstratensis Abbatiæ regimine successit, fuisque laudatissimè præfuit.

B. EVERMODVS, ex intimis S. Norberti socijs, primùm Præpositus monasterij S. Mariæ Magdeburgensis, posteà Raseburgensis in Germania Episcopus, institutum Præmonstratense Raseburgum primus adtulit. De eo fusè Albertus Crantzius in sua Metropoli & VVandalia.

B. GAREMBERTVS seu VVALIMBERTVS, Abbas Montis S. Martini, diœcesis Cameracensis, in *Vulpen* Flādriæ pago apud Furnas opidum natus, vitam primò solitariam in silua quadā egit: *vbi discipulos congregans, tantâ vixit sanctitate, vt ab Lietardo Episcopo Cameracensi primus creatus sit Abbas dictæ ecclesiæ*: vt Meierus in Annalibus Flandriæ tradit. Floruit anno 1132.

B. SIARDVS, Abbas quintus Horti B. Mariæ, cum annis 36. suis magnâ vitæ integritate præfuisset, an. 1230. ad meliorem vitam transijt. Vitam & miracula sui prædecessoris Sibrandus sextus Abbas litteris consignauit.

B. RA-

B. RADVLPHVS, Abbas Viconiensis in Hannonia, *vir lenis, parcus sibi, largus egenis*, an. 1217. decessit: ad cuius tumultum plurimi olim infirmi sunt curati.

B. WALTERVS, Abbas Viconiensis, B. Radulpho in præfectura successit: qui anno 1229. moriēs cùm ad sepulcrum deferretur, tanta lux diuinitus immissa defuncti corpus irradiauit, vt sodales adsistentes eam vix ferre possent.

B. IACOBVS Viconiensis, adhuc Nouitius, pijs operibus ac cantu in choro admodum se oblectans, post Antiphonam, *Aue mundi spes Maria*, decantatam, an. 1279. suauissimè obdormiuit. Cuius corpus triennio pòst illæsum prorsus atque incorruptum est repertum.

B. ARNOLDVS à SVALMA, Pastor Niniuensis in Flandria, an. 1221. exspirauit, miraculis post obitum clarus.

B. HERMANNVS Steinfeldensis, qui & IOSEPH, ob singularem Deiparæ cultum, est nūcupatus, obijt an. 1236.

quiescitque Steinfeldiæ, in diœcesi Coloniensi, è terra eleuatus. Vitam eius scripsit Raso Bonus-Vicinus.

V. ADRIANVS Hiluaribecanus, *Brabantus*, & V. IACOBVS LACOPIVS, Aldenardensis, Flander, an. 1572. Brilæ pro Christo martyrij palmâ sint donati. Passionis historiam scripsit Guil. Estius. Sed de his & alijs plura qui volet, Chronicon nostrum Præmonstratense consulat.

S. ALBRICVS Episcopus Vltraiectinus. 14. *Nou.*

Traiectum ad Rhenum hodie Vtrecht.

SEnescente S. VVillibrordo in opere Dei, & stabilito in Episcopatu, in loco, qui nũcupatur Traiectum, & alio nomine VViltàburg, & migrante ad Dominum de hac luce, successit S. Bonifacius, idem Archiepiscopus & martyr, quem oculis meis ipse vidi candidum canitie, & decrepitum senectute. Hæc S. Ludgerus I. Episcopus Monasteriẽsis in vita S. Gregorij Vltraiectensis Episcopi. Sic & *Rixfridus*, Vltraiectẽsis pariter Episcopus, in epistola ad S. Lud-

Ludgerum disertè S. Bonifacium *Archiepiscopum Traiectensem secundum* appellat; ipse verò S. Ludgerus in epistola de S. Suitberto cap. 2. *Moguntinensis & Traiectensis ecclesiæ Archiepiscopum* nominat. Sed videtur aut latiore modo id accipiendum aut dicendum, non statim atque in Frisiam remigrauit, Archiepiscopatum illum tenuisse. Exstat enim eius ad Stephanum Papã Epistola, mox à nobis recitanda, in qua narrat abs se, *Carolomanni* Francorum Principis iussu, post S. Willibrordi mortem, Episcopum illic ordinatum. Ideoque vel tantummodo, quà Legatus Apostolicus, & insignis ea in vinea operarius, ecclesiæ illius Archiepiscopus videtur dicendus; vel verè fuit Archiepiscopus, sed à *Sergio* Papa postea institutus, cùm B. *Lullum* Moguntiæ Archiepiscopum iam constituisset, & in ipsa Frisia multa hominum millia Christo adiungeret. Huc facere videtur quod Othlonus, vitæ Bonifacianæ scriptor, lib. 2. cap. 23. narrat: *Tantam*, inquit, *gratiam Dominus famulo suo Bonifacio*

S. Bonifacius an fuerit Archiepiscopus Vltraiecti.

 nifacio

nifacio *contulit, vt post paucos dies multa millia virorum ac mulierum, cum commilitone suo Chorepiscopo* Eobano *baptizaret. Hunc namq; ad subleuandam senectutē suā, iniuncto sibi Episcopatu in vrbe quæ dicitur* Thret, *subrogauit.* Eadem alijs paulùm verbis VVillibaldus in eiusdem *S.* Bonifacij vita cap. 10. cōmemorat. Sicque Vltraiectensis Episcopus quidem secundus fuisset *S. Eobanus*, sed Archiepiscopus secundus *S. Bonifacius*, cuius ætate fracti, plurimisque negotijs distenti fuerit ille Chorepiscopus, seu vicarius Episcopus: quo modo in S. Ludgeri uita cap. 7. *Alubertus S.* Gregorij Chorepiscopus dicitur.

Trecht.

S. Eobanus.

De Chorepisc. Bell. l. 1. de Cler. c. 17.

Porrò qui tam *Eobano* Episcopo (is fortassè *Dadanus* aut *Edanus* in Ratisponensi synodo an. 742. habita nominatur) quàm *Bonifacio* Archiepiscopo in ecclesia Vltraiectina succederet, ordinatus seu designatus fuit ab ipso S. Bonifacio idem S. Gregorius. Sed quia is (vt Nic. Serarius Hist. Mogun. lib. 3. not. 30. docet) Episcopali ordine initiatus nunquam fuit, Chorepisco-

Supra pag. 723

pum

pum habuit *Alubertum* natione Anglũ, ſucceſſorem verò *S. Albricum* nepotẽ: quem Othelgrimus & VVerdenenſes monachi in vita S. Ludgeri mirificè laudant. Quieſcit autem S. Albricus in monaſterio *Suſterenſi*, quod hodie eſt nobilium virginum Canonicarũ collegium, in diœceſi Leodicenſi & Ducatu Iuliacenſi, à S. *VVillibrordo* fundatum. *Suſterẽ.*

Qualiter verò poſt S. Willibrordi obitum, Colonienſis Archiepiſcopus Vltraiectinam eccleſiã ſibi vindicare conatus fuerit, ex S. Bonifacij epiſtola ad Stephanum Papam circa an. 754. ſcripta datur intelligi: *Venerando ac diligendo Domino Apoſtolatus priuilegio prædito* Stephano *Papæ* Bonifacius, *exiguus Legatus vel miſſus Germanicus Catholicæ & Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ, optabilem in Chriſto charitatis ſalutem. Tempore* Sergij *Apoſtolicæ ſedis Pontificis, venit ad limina SS. Apoſtolorum preſbyter quidam miræ abſtinentiæ & ſanctitatis, generis Saxonum, nomine* VVillibrodus, *& alio nomine* Clemens *vocatus, quem præfatus Papa E-*

piſcopum ordinauit, & ad prædicandam paganam gentem Freſonum *tranſmiſit in littoribus Oceani occidui. Qui per L. annos prædicans præfatam gentem* Freſonū *maxima ex parte conuertit ad fidem Chriſti, fana & delubra deſtruxit, & eccleſias conſtruxit, & ſedem Epiſcopalem & eccleſiam in honore* S. Saluatoris *conſtituens, in loco & caſtello, quod dicitur* Traiectum *& in illa ſede & eccleſia* S. Saluatoris, *quam conſtruxit, prædicans vſque ad debilem ſenectutem permanſit, & ſibi* Coëpiſcopum, *ad miniſterium implendum, ſubſtituit & finitis longæuæ vitæ diebus, in pace migrauit ad Dominum. Princeps autem Francorum* Carolomannus *commendauit in ſedem illam ad conſtituendum & ordinandum Epiſcopum, quod & feci. Nunc autem* Colonienſis Epiſcopus *illam ſedem præfati Epiſcopi* Clementis *à* Sergio *Papa ordinati ſibi vſurpat, & ad ſe pertinere dicit propter fundamenta cuiuſdam deſtructæ à paganis eccleſiolæ: quam* VVillibrordus *dirutam vſque ad ſolum in caſtello* Traiecto *repperit, & eam proprio labore à fundamento conſtruxit, & in honore* S. Martini *conſecrauit. Et refert,*

S. Saluatoris eccleſia Vltraiecti.

S. Martini.

fert, quia ab antiquo Rege Francorum Dagoberto *castellum* Traiectum, *cum destructa ecclesia, ad Coloniensem parochiã donatum in ea conditione fuisset, ut* Episcopus Coloniensis *gentem* Fresonum *ad fidem Christi converteret, & eorum prædicator esset: quod & ipse non fecit. Non prædicauit, non conuertit* Freseos *ad fidem Christi, sed pagana mansit gens* Fresonũ, *vsque quò venerandus Pontifex Rom. Sedis* Sergius *supradictum seruum Dei* VVillibrordum *Episcopum ad prædicandum supradictæ genti transmisit, qui illam gentẽ, ut præfatus sum, ad fidem Christi conuertit. Et modò vult* Coloniensis Episcopus *sedem supradicti* VVillibrordi *prædicatoris sibi contrahere, ut non sit Episcopalis sedes subiecta Rom. Pontifici, prædicans gentem Fresonum. Cui respondebã, ut credidi, quod maius & potius fieri debeat præceptum Apostolicæ Sedis, & ordinatio* Sergij *Papæ, & legatio venerandi prædicatoris* Willibrordi, *ut & fiat sedes Episcopalis subiecta Rom. Pontifici, prædicans gentem Fresonũ, quia magna pars illorum adhuc pagana est, quàm destructæ ecclesiolæ fundamẽta diruta,*

& à paganis conculcata & per negligentiam Episcoporum derelicta Sed ipse non consentit. Sed modò Paternitatis vestræ iudicium mihi intimare dignemini : etsi hoc iustum sit responsum, & vobis placeat, quod illi Coloniensi Episcopo *reddidi, vestra auctoritate roborare, vt præceptum* Sergij *Papæ & sedes illa stabilis permaneat. Sic enim potestis nos, si vobis placet, adiuuare, si de scrinio ecclesiæ vestræ exemplare iubetis, & mihi transmittere quidquid præfato Episcopo* Willibrordo *ordinato* S. Sergius *præciperet & conscriberet, vt ex auctoritate Sanctitatis vestræ contradicentes conuincere, & superare valeam. Si autem aliter iustius Sãctitati vestræ videatur, consilium Paternitatis vestræ mihi insinuare dignemini, vt sequar.*

Ex ista Bonifacij epistola discimus, sedem Episcopalem a S. *VVillibrordo* in S. *Saluatoris* templo Vltraiecti collocatam fuisse: quę paulò post eius obitum ad S. *Martini* templum est translata, viuente adhuc S. *Bonifacio:* vt patet ex *Pipini* Frãcorum Regis diplomatibus, lib. de Canonicorum collegijs cap. 20. per nos productis : in quorum altero idem

idem Bonifacius *vrbis Traiectensis Episcopus*, in altero *custos casæ Dei & S. Martini* nuncupatur.

S. LAVRENTIVS Episcopus Dubliniensis in Hibernia.

Martyrol. Rom. 14. *Nou. & Surius.*

MEritò hîc nobis laudandus videtur, vtpote qui cœnobiticam vitæ regulam ab *Aroasia*, Canonicorũ regularium apud Artesios Abbatia, mutuatus, S. *Patritij* monasterium apud Dublinienses condidit, & Canonicos saeculares in regulares, iuxta reformationem Aroasiensem, transmutauit. De qua Origines Canonicorum regularium, an. 1614. Coloniæ à nobis editas, cap. 10. lege, si placet. Diuis adscriptus est per Honorium III. Papam. *Dublin.*

S. Ev-

S. EUGENIUS martyr, & I. Episcopus Toletanus.

Martyrol. Rom. Nou. 15. die.

SAraceni è Mauritania cùm in Hispaniam irrupissent, corpus S. *Eugenij I.* Toletani Antistitis in Galliam est trāsuectum, & in *S. Dionysij Abbatia*, Regum tumulis clarissima prope Parisios, collocatum. Inde pars corporis à *S. Gerardo Abbate* in Belgicā, ad Broniense monasterium, diœcesis hodie Namurcensis, est translatum: vbi etiamnum religiosè adseruatur. Pars altera anno 1565 à *Carolo IX.* Galliæ Rege ad *Philippum II.* Regem Catholicum est transmissa, & solenni pompa in basilicam Toletanam regijs humeris inuecta. Fuit autem S. Eugenius *S. Dionysij* primi Parisiensis Episcopi discipulus: qui an idem fuerit cum *Dionysio Areopagita*, disputant eruditi. Non fuisse eundem, ex *veteri Martyrologio Romano*, per R. P. *Heribertum Rosueidum*, Soc. Iesu Theologum, an. 1613. typis Plan-

S. Denis en Frāce.

S. Dionysius E. Parisiēsis an idē cū Areopagita.

Plantinianis edito, convinci videtur; in quo de Areopagita 3. Oct. sic legitur: *Athenis, Dionysij Areopagitæ, sub Adriano diuersis tormentis passi: vt Aristides testis est in opere, quod de Christiana religione composuit. Hoc opus apud Athenienses inter antiquorum memorias clarissimum tenetur.* De Dionysio Parisiensi 9. Oct. ita legitur: *Parisijs, Dionysij Episcopi, cum socijs suis à Fescennino gladio animaduersi.* Huic sententiæ *Nic. Faber, Ant. Oiselius, Fronto Ducæus, Iac. Sirmondus, Io. Sauaro,* & alij plerique in Gallia eruditi subscribunt. Nemo certè, ante Caroli Magni & Ludouici Pij Impp. tempora, scriptis, quæ ad nos peruenerint, asseruit, S. Dionysium Parisiensem eundem fuisse, qui in Areopago à Paulo Apostolo ad Christi fidem est conuersus: quin imò omnes contrà senserunt. *Seuerus Sulpitius*, presbyter Primuliacensis, S. Martini Turonensis discipulus, scribit, *persecutione demum quinta, martyria in Gallijs visa fuisse, seriùs trans Alpes Dei religione suscepta.* Ea autem persecutio circa an. 170. agitata fuit: quo tempore

Lugduni

Lugduni & *Viennæ* Vetium, Fotinum, Ireneum, Blandinam, & alios sexus vtriusque plurimos martyrium fecisse testatur Eusebius. Ad hoc verò tẽpus Dionysius Areopagita peruenire non potuit. *Gregorius Turonensis* Episcopus, diligentissimus historiæ Gallicanæ scriptor, tradit Dionysium Episcopũ Parisiensem in Galliam venisse, *Decio* secundùm & *Grato* Consulibus. Decius autem secundùm cùm Grato circa an. 251. Consul fuit. Hæc à *Nic. Fabro*, Ludouici XIII. Regis præceptore, cũ an. 1610. Lutetiæ versaremur, non semel accepimus.

S. MACLOVIVS seu Machutus Episcopus. *Martyr. Rom.* 15. *Nou.*

IN Britannia Aremorica, quã nunc Minorẽ vocamus, is fuit *Alethæ* vrbis Episcopus, quæ ab ipso hodie *Macloniopolis* nuncupatur. Vitam eius scripsit seu potiùs emendauit Sigebertus noster Gemblacensis. Eiusdem reliquiæ adseruantur Gemblaci, in Benedictinorum Abbatia.

S. Malo en Bretaigne.

Febr. 4.

S. ED-

S.EDMVNDVS Archiepiſcopus Cantuarienſis. *Martyr. Rom.* 16. *Nou.*

INter Archiepiſcopos Cātuarienſes, à Mariano Victorio (qui illorum catalogum ſcripſit, Romæ an. 1604. editum) tredecim nuncupantur Sancti; videlicet *Auguſtinus, Laurentius, Mellitus, Iuſtus, Honorius, Adeodatus, Theodorus, Odo, Dunſtanus, Elphegus, Anſelmus, Thomas* & *Edmundus*. Ex his tres *Dunſtanum, Anſelmum*, & *Thomam*, qui pro defenſione libertatis eccleſiaſticę Anglia excedere iuſſi ſūt, Bertinēſe olim monaſteriū humaniſſimè excepit ac fouit. De *Dūſtano* 19. Maij egimus. *Anſelmum* innumerabilem ibi multitudinē ſacri chriſmatis vnctione confirmaſſe, Edinerus l. 2. vitæ ipſius tradit. De *Thoma* martyre infra 29. Dec. tractabimus. *Anſelmus*, natione Burgundus, vt quidam ſcribunt Auguſtæ ad radices Alpium natus, libris editis clarus, an. 1110. exceſſit. *Edmundus* an. 1246. Pontiniaci in Gallia obijt, ab Innocentio IV. in Diuos relatus. De Odone vide p. 320.

S.MOM-

S. MOMBOLVS Abbas. *Nou.* 18.

COllega fuit SS. *Furſei, Vltani, Foillani, Boetij, Eloquij, Adalgiſi* & *Columbani*: de quibus ſupra 10. Iulij egimus. *Laigny.* Abbas item fuit in *Latiniaco*: ſed relictis omnibus, cum paucis fratribus, ad locum, qui olim *Condrinus* vocabatur, ad Iſaram fl. ſeceſſit, ibique vitā duxit eremiticam. Gratus in primis *S. Eligio* Nouiomenſi Epiſcopo: cuius permiſſu per vniuerſam illam diœceſim verbū Dei ſparſit.

S. ELISABETHA, Andreæ Regis Hungariæ filia.
Martyrol. Rom. 19. *Nou.*

ELiſabetha, ex *Ludouico* Thuringiæ & Haſſiæ Lantgrauio, inter alias proles, *Sophiam* filiam peperit, quæ *Hērico II.* Brabantiæ Duci nupta, matrēque æmulata, ampliſſimum Louanij *Louen.* Xenodochium ad Diliam fl. condidit ac dotauit. Fuit autem Eliſabetha cultui

tui Deiparæ addictiſſima: & ſeruantur etiamnum, *Hallis* & *Viluordiæ*, Virginis-Matris ſtatuæ, quas ipſa olim in veneratione habuit: vt ſupra Kalendis Sept. explicuimus. Ad æternam quietem an. 1231. tranſijt, cæleſtium numeris an. 1235. per *Gregorium* IX. adſcripta, & *Marburgi* apud Haſſos, in ædicula Xenodochij à ſe cōditi ſepulta: Vnde non exigua oſſium ſacrorum portio Bruxellas eſt tranſlata, & in auguſto Carmelitanarum virginum cœnobio, ab *Alberto Pio* & *Iſabella Clara Eugenia*, Belgarum Principibus, exſtructo, honorificè collocata: quibus acceſſit portio altera ex *Loſdunenſi* virginum apud Hollādos olim monaſterio. Penes eamdem Sereniſſimam *Iſabellam*, in ſecreto Oratorio eſt Caput S. Eliſabethæ, quod *Greio*, Burgūdiæ opido, allatum *Philippus Guilielmus*, Princeps Arauſionenſis, an. 1617. ipſi dono dedit.

Halle. *Viluorde.* *Marpurg.* *Loſdunen.* *Orange.*

S. COLVMBANVS Abbas primùm Luxouienſis, pòſt Bobienſis.
Martyrol. Rom. 21. *Nou.*

Luxeul. L*Vxouienſe* & *Fontanenſe* monaſteria in Burgundia fundauit: pòſt vrgẽte Regina *Brunechilde*, an. 610. in exilium, iuſſu Regis *Theoderici*, pulſus, Veſontione aliquamdiu apud *S. Nicetium* Archiepiſcopum ſubſtitit, ac demum in Italiam tranſijt, & *Bobienſe* apud Inſubres cœnobium condidit: vbi & an. 613. aut 614. exſpirauit. Res eius geſtas *Ionas* monachus ac diſcipulus deſcripſit: exſtantque apud Suriũ & Bedam. Alius ab iſto fuit B. *Columbanus*, Gandaui recluſus: de quo ſupra egimus.

S. ALBERTVS martyr & Epiſcopus Leodicenſis.
Martyrol. Rom. 21. *Nou.*

FVit is *Godefridi III.* Lotharingiæ Brabantiæque Ducis ex *Margarita* Lim-

Limburgica filius, pro defensione libertatis ecclesiasticæ apud Remos in Gallia anno 1192. martyrio coronatus. Sacra eius ossa *Melchior Demtrouaius*, Episcopus Briocensis, Ludouici à Lotharingia, Archiepiscopi Remensis, iussu, magna solemnitate è terra an. 1612. postridie Kal. Nouembris eleuarat. Inde magno comitatu in Belgicam, ac demum Bruxellas trãslatum Diuum, sibi cognominem, sanguineque iunctum, in Carmelitanarum virginum discalceatarum cœnobium ALBERTVS PIVS, Belgarum Princeps, anno eodem, die 11. Decembris, suis ipse humeris inuexit; *Guidone Bentiuolo*, tunc Internuntio Apostolico, nunc S. R. E. Cardinale, *Matthia Houio*, Machliniensi, *Ioanne Richardoto*, Cameracensi, Archiepiscopis, *Alfonso Requesensio* Rosonensi in Dalmatia Episcopo, Abbatibus plurimis, & aulæ proceribus vniuersis comitantibus. Paulus V. fortissimum Dei athletam peculiari diplomate cœlitibus adscripsit.

Pauli V. Papæ diploma.

PAulus V. Papa, ad perpetuam rei memoriam. Regis æterni, qui seruos probatos in tentatione immarcescibili æternæ gloriæ corona donat in cælis, vices, quamquam immeriti, gerentes in terris, ex iniuncto nobis officij debito procurare tenemur, vt eorumdem seruorum Christi honos & veneratio in terris quoque indies magis promoueatur: ideoq; fidelium, præsertim verò Catholicorũ Principum votis, quæ peculiarem erga illos cultum respiciunt, libenter annuimus, pro vt in Christo conspicimus expedire. Sanè nomine dilecti filij, nobilis vir. Alberti, *Archiducis Austriæ, & Belgicarum prouinciarum Principis, nobis nuper expositum fuit, quod ipse ex singulari, quem erga S. Christi martyrem* Albertum, *Episcopum Leodiensem, S. R. E. Cardinalem, gerit deuotionis affectum, eius corpus ab ecclesia Remensi, in qua per quadringentos annos requieuit, ad ecclesiam monasterij monialium, ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, discalceatarum nuncupatarum, in opido Bruxellensi, Mechlinien-*

niensis diœcesis, nuper à se ædificati & dotati, cum solenni processione, ritè & canonicè transferri curauit, & ad augendam Christi fidelium erga dictum Sanctum deuotionem, in omnibus ecclesijs tam sæcularibus quàm regularibus dicti opidi Bruxellensis, nec nō in ecclesia Remensi præfata Officium & Missam solenniter de eodem Sancto recitari posse plurimùm desiderat. Quare nobis humiliter supplicari fecit, vt eius votis in primis annuere, aliàsq; desuper oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dicti Alberti *Archiducis & Principis laudabile eiusmodi desideriū plurimùm in Christo commendantes, ipsumq;* Albertum *Archiducem & Principem specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excomūnicationis, suspensionis & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione, vel caussa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harū serie absoluentes & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E.*

Cardinalium, ſacris ritibus præpoſitorum, cõſilio, quod in poſterum perpetuis futuris temporibus, in omnibus dicti opidi Bruxellenſis ſæcularibus & regularibus eccleſijs, nec non in eccleſia Remenſi præfata, in die natali S. Alberti *huiuſmodi, videlicet die 21. Nouembris, in die verò tranſlationis eiuſdem, in eccleſia ſolùm monialium Carmelitarum diſcalceatarum præfatarum dicti opidi, Miſſa & Officium de S. Alberto, ſicut de Communi vnius martyris Pontificis celebrari ſolet, iuxta Miſſalis & Breuiarij Romani regulas & rubricas celebrari poſſit, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, licentiam & facultatem perpetuò concedimus & impartimur. Nõ obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec non eccleſiarum & Ordinis huiuſmodi, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſq; contrarijs quibuſcumq. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris, die 11. Auguſti 1613. Pontificatus noſtri anno 9. S.* Cobellutius.

S.AL-

S. ALBERTVS Patriarcha Hierosolymitanus.

FVit is pronepos *Petri Eremitæ* supra 15. Iulij à nobis laudati, qui *Vrbano II.* Papæ auctor belli sacri exstitit. *Brocardo* Priori, ceterisque fratribus in monte Carmelo agentibus, vitæ regulam (quam hodieque seruant monachi Carmelitæ) an. 1171. præscripsit; si tamen in numeros mendum non irrepsit. Veterem nummum argenteũ ex *Philippi II.* Regis Catholici bibliotheca depromptum, diu possedi, & postea R. P. *Thomæ à Iesu Bratiensi*, Carmelitarum discalceatorum in Belgica Præfecto, dono dedi, cuius ista est inscriptio ex vna parte: *Albertus Patriarcha Hierosolymitanus, anno M.CC.VI.* Ex altera parte: *Hierosolyma à Saracenis capta, Sede Aconem translata. Numus peregrinorum.* Spectantur illo in nummo insignia vrbis Hierosolymitanæ, itemque insignia gentilicia *familiæ Eremitanæ*, quæ ad Petrum Eremitam, patria Am- *l'Hermite.*

bianensem, olim coniugatum, genus suum refert, & apud Francos Hannonesque etiamnum floret. Ceterũ huius *S. Alberto* festiuitatem Carmelitæ discalceati die 8. Aprilis quotannis celebrant: vt ex Officijs proprijs illius Ordinis, à Sacra Rituum Congregatione Romæ approbatis, & Antuerpiæ per Plantinianos an. 1617. editis constat. Vide Origines nostras Carmelitanas cap. 1. & Chronicon nostrum, cum Sigebertino editum, ad an. 1206.

S. Autbodus. De *S. Autbodo* siue *Aubodio*, confessore, supra 10. Iulij vide.

S. TRVDO Confessor, & fundator Abbatiæ Trudonensis, in diœcesi Leodicensi.

Martyrol. Rom. 23. Nou.

S. Trudo, an. 628. in agro Hasbaniësi natus, anno ætatis suæ 27. à *S. Clodulpho* Episcopo Metensi sacerdos cõsecratur. Anno 647. cœnobium *Sarciniense*, quod hodie sub instituto Benedictinorum in opido S. Trudonis floret,

floret, in prædio suo auito, suis ipse facultatibus magnificè extruxit ac dotauit; exstructumque à *S. Theodardo* Episcopo Traiectensi, in honorem SS. Quintini & Remigij, III. Idus Octobris, dedicandum curauit. Anno ætatis suæ sexagesimo quinto, diem obijt. Corpus eius in monasterio prædicto, in ærea vrna magnificè conditum, visitur. Hæc, vt & sequentia, hausimus ex illius loci archiuis, cùm illac anno 1621. iter haberemus. Vitam S. Trudonis accuratè scripsit *Gerardus Moringus*, Theologus Louaniensis.

B. *Adela*, mater S. Trudonis.

ANno 664. B. *Adela*, ex Austrasiorum Ducum orta sanguine, mater S. Trudonis, obijt, sepulta in pago suo hereditario, *Zelem*, non longè ab opido Distensi in Brabantia. Os magnum, & pars maxillæ eius, in monasterio S. Trudonis visuntur.

In eodem monasterio adseruantur corpora *S. Eucherij* Aurelianensis Epis-

S. MOMBOLVS Abbas. *Nou.* 18.

COllega fuit SS. *Furſei, Vltani, Foillani, Boetij, Eloquij, Adalgiſi* & *Columbani*: de quibus ſupra 10. Iulij egimus. *Laigny.* Abbas item fuit in *Latiniaco*: ſed relictis omnibus, cum paucis fratribus, ad locum, qui olim *Condrinus* vocabatur, ad Iſaram fl. ſeceſſit, ibique vitã duxit eremiticam. Gratus in primis *S. Eligio* Nouiomenſi Epiſcopo: cuius permiſſu per vniuerſam illam diœceſim verbũ Dei ſparſit.

S. ELISABETHA, Andreæ Regis Hungariæ filia.
Martyrol. Rom. 19. *Nou.*

ELiſabetha, ex *Ludouico* Thuringiæ & Haſſiæ Lantgrauio, inter alias proles, *Sophiam* filiam peperit, quæ *Hẽrico II.* Brabantiæ Duci nupta, matrẽque æmulata, ampliſſimum Louanij *Louen.* Xenodochium ad Diliam fl. condidit ac dotauit. Fuit autem Eliſabetha cultui

tui Deiparæ addictissima: & seruantur etiamnum, *Hallis* & *Viluordiæ*, Virginis-Matris statuæ, quas ipsa olim in veneratione habuit: vt supra Kalendis Sept. explicuimus. Ad æternam quietem an. 1231. transijt, cælestium numeris an. 1235. per *Gregorium* IX. adscripta, & *Marburgi* apud Hassos, in ædicula Xenodochij à se cōditi sepulta: Vnde non exigua ossium sacrorum portio Bruxellas est translata, & in augusto Carmelitanarum virginum cœnobio, ab *Alberto Pio* & *Isabella Clara Eugenia*, Belgarum Principibus, exstructo, honorificè collocata: quibus accessit portio altera ex *Losdunensi* virginum apud Hollādos olim monasterio. Penes eamdem Serenissimam *Isabellam*, in secreto Oratorio est Caput S. Elisabethæ, quod *Greio*, Burgūdiæ opido, allatum *Philippus Guilielmus*, Princeps Arausionensis, an. 1617. ipsi dono dedit.

Halle. *Viluorde.* *Marpurg.* *Losdunen.* *Orange.*

S. COLVMBANVS Abbas primùm Luxouienſis, pòſt Bobienſis.
Martyrol. Rom. 21. Nou.

Luxeul. LVxouienſe & *Fontanenſe* monaſteria in Burgundia fundauit: pòſt vrgẽte Regina *Brunechilde*, an. 610. in exilium, iuſſu Regis *Theoderici*, pulſus, Veſontione aliquamdiu apud *S. Nicetium* Archiepiſcopum ſubſtitit, ac demum in Italiam tranſijt, & *Bobienſe* apud Inſubres cœnobium condidit: vbi & an. 613. aut 614. exſpirauit. Res eius geſtas *Ionas* monachus ac diſcipulus deſcripſit: exſtantque apud Suriũ & Bedam. Alius ab iſto fuit B. *Columbanus*, Gandaui recluſus: de quo ſupra egimus.

S. ALBERTVS martyr & Epiſcopus Leodicenſis.
Martyrol. Rom. 21. Nou.

FVit is *Godefridi III.* Lotharingiæ Brabantiæque Ducis ex *Margarita* Lim-

Limburgica filius, pro defensione libertatis ecclesiasticæ, apud Remos in Gallia anno 1192. martyrio coronatus. Sacra eius ossa *Melchior Dem urouaius*, Episcopus Briocensis, Ludouici à Lotharingia, Archiepiscopi Remensis, iussu, magna solemnitate è terra an. 1612. postridie Kal. Nouembris eleuarat. Inde magno comitatu in Belgicam, ac demum Bruxellas trãslatum Diuum, sibi cognominem, sanguineque iunctum, in Carmelitanarum virginum discalceatarum cœnobium Albertus Pius, Belgarum Princeps, anno eodem, die 11. Decembris, suis ipse humeris inuexit; *Guidone Bentiuolo*, tunc Internuntio Apostolico, nunc S. R.E. Cardinale, *Matthia Houio*, Machliniensi, *Ioanne Richardoto*, Cameracensi, Archiepiscopis, *Alfonso Requesensio*, Rosonensi in Dalmatia Episcopo, Abbatibus plurimis, & aulæ proceribus vniuersis comitantibus. Paulus V. fortissimum Dei athletam peculiari diplomate cœlitibus adscripsit.

Pauli V. Papæ diploma.

PAulus V. Papa, ad perpetuam rei memoriam. Regis æterni, qui seruos probatos in tentatione immarcessibili æternæ gloriæ corona donat in cælis, vices, quamquam immeriti, gerentes in terris, ex iniuncto nobis officij debito procurare tenemur, vt eorumdem seruorum Christi honos & veneratio in terris quoque indies magis promoueatur: ideoq; fidelium, præsertim verò Catholicorũ Principum votis, quæ peculiarem erga illos cultum respiciunt, libenter annuimus, pro vt in Christo conspicimus expedire. Sanè nomine dilecti filij, nobilis vir. Alberti, *Archiducis Austriæ, & Belgicarum prouinciarum Principis, nobis nuper expositum fuit, quod ipse ex singulari, quem erga S. Christi martyrem* Albertum, *Episcopum Leodiensem, S. R. E. Cardinalem, gerit deuotionis affectum, eius corpus ab ecclesia Remensi, in qua per quadringentos annos requieuit, ad ecclesiam monasterij monialium, ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, discalceatarum nuncupatarum, in opido Bruxellensi, Mechlinien-*

niensis diœcesis, nuper à se ædificati & dotati, cum solenni processione, ritè & canonicè transferri curauit, & ad augendam Christi fidelium erga dictum Sanctum deuotionem, in omnibus ecclesijs tam sæcularibus quàm regularibus dicti opidi Bruxellensis, nec nō in ecclesia Remensi præfata Officium & Missam solenniter de eodem Sancto recitari posse plurimùm desiderat. Quare nobis humiliter supplicari fecit, vt eius votis in primis annuere, aliàsq; desuper oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dicti Alberti *Archiducis & Principis laudabile eiusmodi desideriū plurimùm in Christo commendantes, ipsumq;* Albertum *Archiducem & Principem specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excomunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione, vel caussa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harū serie absoluentes & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E.*

Cardinalium, sacris ritibus præpositorum, cõsilio, quod in posterum perpetuis futuris temporibus, in omnibus dicti opidi Bruxellensis sæcularibus & regularibus ecclesijs, nec non in ecclesia Remensi præfata, in die natali S. Alberti *huiusmodi, videlicet die* 21. *Nouembris, in die verò translationis eiusdem, in ecclesia solùm monialium Carmelitarum discalceatarum præfatarum dicti opidi, Missa & Officium de S. Alberto, sicut de Communi vnius martyris Pontificis celebrari solet, iuxta Missalis & Breuiarij Romani regulas & rubricas celebrari poßit, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, licentiam & facultatem perpetuò concedimus & impartimur. Nõ obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non ecclesiarum & Ordinis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscumq;. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die* 11. *Augusti* 1613. *Pontificatus nostri anno* 9. *S.* Cobellutius.

S.AL-

S. ALBERTVS Patriarcha Hierosolymitanus.

FVit is pronepos *Petri Eremitæ* ſupra 15. Iulij à nobis laudati, qui *Vrbano II.* Papæ auctor belli ſacri exſtitit. *Brocardo* Priori, ceteriſque fratribus in monte Carmelo agentibus, vitæ regulam (quam hodieque ſeruant monachi Carmelitæ) an. 1171. præſcripſit; ſi tamen in numeros mendum non irrepſit. Veterem nummum argenteũ ex *Philippi II.* Regis Catholici bibliotheca depromptum, diu poſſedi, & poſtea R. P. *Thomæ à Ieſu Bratienſi*, Carmelitarum diſcalceatorum in Belgica Præfecto, dono dedi, cuius iſta eſt inſcriptio ex vna parte: *Albertus Patriarcha Hieroſolymitanus, anno M.CC.VI.* Ex altera parte: *Hieroſolyma à Saracenis capta, Sede Aconem tranſlata. Numus peregrinorum.* Spectantur illo in nummo inſignia vrbis Hieroſolymitanæ, itemque inſignia gentilicia *familiæ Eremitanæ*, quæ ad Petrum Eremitam, patria Am- *p Hermite.*

 bianen-

bianensem, olim coniugatum, genus suum refert, & apud Francos Hannonesque etiamnum floret. Ceterũ huius *S. Alberto* festiuitatem Carmelitæ discalceati die 8. Aprilis quotannis celebrant: vt ex Officijs proprijs illius Ordinis, à Sacra Rituum Congregatione Romæ approbatis, & Antuerpię per Plantinianos an. 1617. editis constat. Vide Origines nostras Carmelitanas cap. 1. & Chronicon nostrum, cum Sigebertino editum, ad an. 1206.

S. Autbodus. De *S. Autbodo* siue *Aubodio*, confessore, supra 10. Iulij vide.

S. TRVDO Confessor, & fundator Abbatiæ Trudonensis, in diœcesi Leodicensi.

Martyrol. Rom. 23. Nou.

S. Trudo, an. 628. in agro Hasbaniēsi natus, anno ætatis suæ 27. à *S. Clodulpho* Episcopo Metensi sacerdos cõsecratur. Anno 647. cœnobium *Sarciniense*, quod hodie sub instituto Benedictinorum in opido S. Trudonis floret,

floret, in prædio suo auito, suis ipse facultatibus magnificè extruxit ac dotauit; exstructumque à *S. Theodardo* Episcopo Traiectensi, in honorem SS. Quintini & Remigij, III. Idus Octobris, dedicandum curauit. Anno ætatis suæ sexagesimo quinto, diem obijt. Corpus eius in monasterio prædicto, in ærea vrna magnificè conditum, visitur. Hæc, vt & sequentia, hausimus ex illius loci archiuis, cùm illac anno 1621. iter haberemus. Vitam S. Trudonis accuratè scripsit *Gerardus Moringus*, Theologus Louaniensis.

B. *Adela*, mater S. Trudonis.

ANno 664. B. *Adela*, ex Austrasiorum Ducum orta sanguine, mater S. Trudonis, obijt, sepulta in pago suo hereditario, *Zelem*, non longè ab opido Distensi in Brabantia. Os magnum, & pars maxillæ eius, in monasterio S. Trudonis visuntur.

In eodem monasterio adseruantur corpora *S. Eucherij* Aurelianensis Epis-

copi, & *S. Liberti* martyris : de quibus vide supra 20. Febr. & 14. Iulij.

S. SARIVS presbyter. 24. *Nou.*

Căbresj. QViescit *Cameracesij* in S. Andreæ Benedictinorum monasterio, per *Gerardum I.* Cameracensem Episcopū ex vrbe Cameracēsi eò translatus, vnà cum corpore *S. Maxellendis* virginis: vt supra 13. Nou. diximus. Colitur dictis in locis, itemq; *Lambris* prope Duacum vt patronus in magna est veneratione. *Lambre* Ceterùm *Lambræ*, ignobilis hodie pagus, olim fiscus & portus regius fuerunt, quem locum, cum iure telonij ac monetæ cudendæ, *Carolus Simplex*, Galliæ Rex, *Stephano XXII.* Episcopo Cameracēsi circa an. 920. dono dedit: vt Baldericus l. 2. cap. 21. in Chron. Cameracensi narrat. In eodem vico Lambrensi sepultus fuit *Sigebertus* Rex Austrasiæ, qui *Chilpericum* fratrē suum, Regem Parisiorum, bello Tornacum vsque prosecutus, dolo *Fredegundis* an. 575. cecidit; inde postea translatus Suess-

Suessiones ab eodem *Chilperico* Rege ad basilicam, quam *S.* Medardo exstruxerat. Cuius rei Venantius Fortunatus in vita eiusdẽ Medardi meminit.

B. *Ludouicus* Comes, & fundator monasterij Arenstenensis. ord. Præmonstratensis, in d. Treuirensi.

ARenstenium, in Longanæ tractu, clarum est familiæ Præmonstratensis monasterium, de quo copiosè *Christoph. Brouuerus*, Soc. Iesu Theologus, in Notitia Monastices Treuirẽsis diœcesis pertractauit. Scriptor vitæ B. Ludouici, ab aquila nominis originem deriuat. Locorum periti ab *Aura* riuo, qui contra Arenstenium in Longanam influit, trahi malint. Colonia hac ascetica ex *Gratia Dei* (id cœnobio nomen fuit ad Salam fl. in Saxonia) deducta. Godefridus celebratur primus Abbas, ab *Alberone* Treuirorũ Archiepiscopo, circa anno 1139. ordinatus. Monasterij autem fundator fuit B. *Ludouicus*

donicus Comes Arensteniús, qui anno 1139. quem dixi, castrū suum in monasterium ord. Præmonstratensis conuertit, factus ibidem ipse Conuersus, vt loquuntur: vbi & an. 1185. die 24. Nou. piè in Domino obdormiuit. Vitam eius à coætaneo scriptam Brouuerus Notis illustrauit, & Moguntiæ an. 1616. edidit.

B. Godefridus Cappenberg. B. GODEFRIDVS, Cappenbergensis in Westphalia Comes, relicto sæculo, in disciplinam S. *Norberto* se tradidit, & tria illustria monasteria, *Cappenbergense*, *Varlarense*, & *Ilmstadianum* suo sumptu excitauit. Coniugem suam sacro castitatis religionisque studio incendit: fratrem suum *Othonem*, ab humilioris vitæ instituto abhorrentem, ad illud verbo exemploque suo traduxit, obijtque anno 1126. Vitam eius ex manuscriptis libris Nic. Serarius, Soc. Iesu presbyter, eruit, & Moguntiæ anno 1605. publicauit. Exstat & alia vitæ eiusdem historia apud Surium, auctore anonymo.

S. ODA

S. ODA virgo, Rodæ. 27. *Nou.*

VT patrona colitur & quiescit *Rodæ*, quod amplum Brabantiæ est municipium, in diœcesi Siluiducensi. Dicitur fuisse filia Regis Scotorum, & seruandæ virginitatis studio, fugisse à facie patris, qui ad sæculares curas eam trahere conabatur. Obijt autem Rodæ circa annum 713. peregrina pro Christo, estq; è terra eleuata an. 1103. per *O. bertum* Episcopum Leodicēsem. Post quam eleuationem, cùm multa ibi fierent miracula, nobilis matrona *Hildeuaris*, Becæ ac Rodæ domina, clericos seu Canonicos vtroque in loco constituit ac dotauit. *S. Oden Rode.* *Hiluerē Beeck.*

S. MAXIMVS Episcopus, Teruanæ olim, nunc Ipris clarus.

VVlgaris opinio habet, ipsum in *Lerinensi* insula, quæ S. Honorati nunc dicitur, primò monachum, pòst Regiensis ecclesiæ Episcopum fuisse: quod

quod tamen Ioanni Molano non probatur. Veteres enim ſcriptores tradũt *S.* Maximum Regienſem Epiſcopum proprio in ſtratu ſepultum, & in Regienſi *S.* Petri baſilica defunctum fuiſſe. Vt vt ſit ſanctiſſimæ vitæ Epiſcopus fuit, & *Vime*, quarto ferè lapide à Teruana, ſpiritum Deo reddidit, cùm annos ampliùs octo, magna accolarũ ædificatione, ibi egiſſet, in oratorio à ſe fundato. Corpus inde an. 954. trãſlatum eſt *Teruanam*, & Teruana anno 1553. deſtructa, *Ipras*, vrbem Flãdriæ inſignem, cum parte collegij Canonicorum, & prædiorium epiſcopalium.

VViſmes.

S. AICHARIVS Nouiomenſis ac Tornacenſis Epiſcopus.

AIcharius ſiue Acharius apud Dagobertum Galliæ Regem magna auctoritate valuit. Ipſo namque apud Regem agente, *S. Audomarus, ad inſtituẽdum & gubernandum Teruanenſis vrbis populum, Epiſcopi ſedem & dignitatem ſuſcepit.*

cepit :- vt Folcardus Bertinensis in S. Audomari vita apud Surium loquitur. Eodem agente ac licentiam dante, S. *Amandus* doctrinam Euangelicam Gādaui prædicauit. Obijt autē S. Aicharius an. 646. aut 647. & successorem habuit S. *Eligium*, Kalendis Dec. laudandum.

S. RADBODVS XIV. Episcopus Vltraiectinus. 29. *Nou.*

VEtusto *Radbodi*, Frisiorum Regis, genere natus, prima ætatis studia apud *Gunterum* A. Coloniensem, auunculum suum, exegit. Pòst in *Ludouici* Imp. aula, sub *Nannone* philosopho, condiscipulos habuit *Stephanum* Tungrensem & *Mancionem* Cabilonensem, Episcopos. *Egilberto* Vltraiectēsi Præsuli defuncto, Arnulfi Regis, cleri populique studio, successor est datus. Danis ac Normannis agrum Vltraiectinum vastantibus, *Dauentriæ* & vicino in tractu plerumque egit. Itaque in pago *Trente* tandem febre correptus, an-

an.917.obijt in loco *Otmarsum* nuncupato, inde *Dauentriam* ad sepulturam translatus. Scripsit varia, quæ Tritthemius & Arn. Wionus recitant.

S. ACCA Episcopus Lindisfarnensis. 30. *Nou.*

NOminatur tertius inter Apostolicos presbyteros, qui an. 690. ex Anglia *Vltraiectum* appulerunt, ad Frisonum conuersionem, *S. VVillibrordo* duce. Sed in Angliam reuersus, ad *Suitberti* consecrationem episcopalē, ibidem retentus est, & ad episcopatum Lindisfarnensem assumptus. Eius encomia lib. 5. cap. 20. & seq. Beda fusè recitat.

B. I*oscio Roseus*, monachus Bertinianus. 30. *Nou.*

ANno 1163. migrauit ex hac vita *Ioscio Roseus*, ad S. Bertinū in vrbe Audomarensi monachus, Deiparæ Virgini singulariter addictus. Eius rei fidem

fidem facit breue quidem , at pium, quotidianum, & mysticum erga Dominam & patronam modesti clientis officium. Id fuit quinque Psalmorum lectio, eorum nempe quorum initiales litteræ *Mariæ* nomen exprimunt: quos post matutinas preces, eius in honorem, singulis singulas Angelicas præmittens salutationes, omni die solitus est recitare. Ierosolymitanorum tunc mos is erat Christianorum, quem à *Theobaldo* Cantuariensi Episcopo, inde reuerso, hic didicerat. Hanc *Iosciionis* pietatem in Deiparam, quid mirandum, eo vita functo, secutum est. Enimuerò ex demortui capite, quinque purpureæ, eæque lectissimæ, rosæ mox processerunt: in quarum prima *Mariæ* nomen manifestè ac mirabiliter effictum apparuit. Vna ex ore, duæ ex oculis, totidem ex auribus prodibant. Septem dierum spatio inhumatum iacuit beati viri corpus, pio omnibus spectaculo, magna fidelium, rem supra naturæ ordinem admirantium, religione. *Andreas* Atrebatium Præsul,

oculatus inter alios huius miraculi teſtis, beatum *Ioſcionem* terræ mandauit. Iacet autem ſepultus in choro S. Bertini, ſub ara minore: iuxta quam, poſt chorum, candido ſculptus in lapide, dictis cum roſis viſitur. Multis poſt mortem ſignis claruit. Hiſtoriæ huius *Vincentius Bellouacenſis*, Speculi hiſt. cap. 116. meminit.

Quinque memorati Pſalmi, ſunt iſti:

AVE	M *agnificat.*	*Luc.* 1.
	A *d Dominum.*	*Pſal.* 119.
	R *etribue.*	*Pſal.* 118.
	I *n conuertendo.*	*Pſal.* 125.
	A *d te leuaui.*	*Pſal.* 122.

Idem aut prorſus ſimile miraculum *Thomas Cantipratanus* l. 2. *Apum* cap. 29. de *Ioſberto* monacho, Dolenſi in diœceſi Bituricenſi, an. 1186. defuncto, recitat.

S. ANDREAS *Apoſtolus*, Burgundiæ patronus.

IN vetuſtis rerum Burgundicarum commentarijs, dicitur *Stephanus* Burgundiæ Rex *Crucem S. Andreæ*, ex

ex Achaia in Galliam deportatam, apud Massilienses collocasse, eamque pro vexillo militari sibi ac suis primus accepisse. Stephanum hunc Ioannes Iac. Chiffletius lib.1.cap.48. in Vesontionis descriptione suspicatur fuisse *Gundiochum* Burgundionum Regem, qui aduersus *Attilam* pro Romano Imperio dimicans, in pugna cecidisse traditur, quique *Stephanus* in baptismo vocatus fuerit. Eam verò Crucē Paradinus, lib. De antiquo statu Burgundiæ, ad an.401.dicit à Stephano Rege in Massiliensem S. Victoris basilicam (in qua etiamnum seruatur) fuisse illatam. Sed ex certioribus documētis cōstat, eam primò in agri Massiliensis *VVeaunensi* virginum monasterio, ad littus maris, altero à Massilia lapide, collocatam, indeque paulò ante annū Christi 1250. ad S. Victoris cœnobiū Massiliense, vbi religiosè nunc habetur, translatum fuisse. Crucis eiusdem pars magna turri argenteæ inauratæ inclusa, iam inde à temporibus Philippi Boni Burgundiæ Brabantiæq; Du-

De VVeaunc.

cis, qui ordinem equeſtrem Velleris aurei an. 1530. in honorem S. *A*ndreæ inſtituit, adſeruatur Bruxellis in palatio, & quotannis ibidem in ſacelli ara exponi ſolet pridie Kal. Decembris.

Crux Burgundica. Ceterùm *Crux Andreana* ſeu *Burgundica* in formam litteræ X. effingi ſolet, quam veteres *Crucem decuſſatam* nuncuparunt. Habebat autem humi defixa duo brachia inferiora, vt artus ſuſpédioſi in quattuor crucis cornua extenderentur: vt Lipſius, Gretſerus & alij qui de Cruce ſcripſerunt, rectè notarunt. Plura apud eoſdem & Chiffletium loco cit. vide.

DECEMBER.

S. ELIGIVS Epiſcopus Nouiomenſis, & Tornacenſis.

Martyrol. Rom. 1. *Dec.*

S. Eloy. ELigius genere Lemouix, *Catalaci* Eucherio ac Terrigia parentibus natus, artem aurifabrorum didicit, in qua adeò excelluit, vt à *Clotario II.* in aulam

aulam adſcitus fuerit, apud quē, eiuſq; filium *Dagobertum*, & *Clodoueum* nepotem, ob vitæ morumque ſanctitatem gratiſſimus exſtitit. Mortuo *Aichario* in Epiſcopum Nouiomenſem ac Tornacenſem an. 646. electus eſt. Hunc *Flandri* & *Antuerpienſes* iure optimo vt Apoſtolum ſuum, præcipuo honore venerantur. *Cortraci*, *Aldeburgi*, *Rodeburgi*, *Oiſtburgi*, *Brugis*, & alibi aras ac templa Deo conſecrauit. Feretra ſeu capſas Sanctorum auro & gemmis exornauit, ac demum anno Domini 660. deceſſit, *Nouiomi* in cathedrali baſilica conditus; vbi in hunc vſque diem miraculis coruſcat. Pars reliquiarum eius poſtea Brugas ad templum S. Saluatoris eſt tranſlata. Vitam eius ſcripſit S. *Audoënus* A. Rotomagenſis, coætaneus & amicus, quam Surius publicauit.

Vide ſupra pag. 659.

Noyon.

Hîc mihi ſilentio minimè prætereunda videtur Sodalitas Bethunienſiū in Arteſia ciuium, quam partim ab effectu, partim ab auctore *Caritatem Eligianam* nominant. Græcè, non ineptè, *Necrophoria*, ab exportandis cadaueribus,

Charitè de S. Eloy à Bethune.

bus, seu funeribus efferendis, nuncupetur: qua fit vt in opido Bethuniensi nemo, cuiuscumque sit conditionis, supremo pompæ funebris honore careat. Auctor seu potiùs suasor huius instituti fertur fuisse *S. Eligius*, qui an. 1188 eodem temporis articulo, duobus fabris ferrarijs, vni Bethuniæ, alteri Beuriaci (pagus est primo inde lapide) sub noctem apparuisse, & vt Cereum illum memoratissimũ (qui etiãum visitur, pompis solennibus circũfertur, ad sacra accenditur, nec vlla tamẽ sui parte deperire perhibetur) ornarent, commonuisse proditur. Quã rem, cùm *Rogon*, ecclesiæ S. Præiecti, ad muros opidi Bethuniensis, Prior, singulari vitæ sanctimonia præditus, post diligentem inquisitionem, cognouisset, suasor fuit, vt eiusmodi Sodalitas, caritatis & Christianæ in defunctos pietatis alumna, institueretur. Ad cuius administrationem quotannis XXI. viri ex honestissimis ciuibus deliguntur, qui communibus susfragijs *Præpositum* & *IV. Viros* creant (quos

Bevry.

Maio-

Maiores nominant) qui se duces præbeant, & ceteros, pro sua auctoritate, sese subsequi cogant in ædium mortualium penetralia, indeque cadauera, quocumque morbi genere, etiam pestilenti, exstincta exportare, & ad sepulturam efferre, modò Sodalitati nomen dederint. Et ab annis ampliùs quadringentis compertum est, nihil vmquam contagionis ex infectis corporibus eos contraxisse, qui tam pium Christianæ caritatis officium exercerent. Quod quidem beneficium Bethuniani ciues, cùm immensi Dei clementiæ, tum assiduæ B. *Eligij*, tutelaris Diui, pro se suaque ciuitate intercessioni meritò acceptum ferunt. Sic ferè *Andreas Hoius* Historiæ Professor Duaci, in sua Bethunia, ibidem anno 1518. edita.

Similis piorum hominum Societas est *Medunte*, ad Sequanam fl. medio ferè itinere inter Lutetiam & Rotomagum, quæ *Caritas S. Sebastiani* vocatur: efferuntque ij funera pestifero etiam morbo sublatorum intrepidi. *Charitè de S. Sebastiē à Mante.*

V. Ioannes Rusbroquius, Canonicus regularis, ord. *S.* Augustini, in Viridi Valle prope Bruxellam.
Decemb. 2. die.

IN Brabantia, haut procul à Bruxella, visitur *silua Sonia*, longè amplissima, in qua exstant quattuor Canonicorum regularium cœnobia, videlicet *Viridis Vallis*, *Rubra Vallis*; *Septem fontes*, & *Buscum Domini Isaaci*. In eadem silua, aut eius vicinia, præter *Nisellam* monachorum ord. Cisterciensis Abbatiā, sunt insuper tria virginum instituti eiusdem monasteria, nimirum *Camera B. Mariæ*, *Aquiria*, & *Gualteri Brania*: quibus adde *Forestum*, Benedictinarū virginum Abbatiam. Adeò vt ad solitudinem ac quietem monasticam *silua Sonia* diuina velut manu plantata esse videatur. In Rubra Valle (quæ olim fuit *Clusa*, seu secessus vnius eremitæ circa an. 1370. incohatus) perampla visitur Bibliotheca, libris manuscriptis referta, ex qua *Laur. Surius*, *Ioan. Molanus*, *Herib.*

Rode-clooster.

Herib. Rosweidus, & nos multa de Vitis Sanctorum hausimus.

In Viridi Valle olim quoque eremitæ habitarunt, quos inter primus memoratur *Ioannes Buscius* seu *Siluius*, vir nobilis: cui *Ioannes* Brabātiæ Dux an. 1304. dictam Vallem dono dedit. Secundus eremita fuit *Arnoldus Distensis*, tertius verò *Lambertus*, viri omnes moribus integerrimi. Anno 1343. *Ioannes Hencartius*, Canonicus maior Bruxellēsis ad S. Gudilam, *Franco Frigidomontanus*, Canonicus minor ibidem, & *Ioānes Rusbroquius*, Vicarius seu Capellanus eiusdem ecclesiæ Bruxellensis, vt Deo perfectiùs seruirent, Viridem Vallem incolere cœperunt; *Lamberto* eremita cedente, *Guidone* Episcopo Cameracēsi probante, & *Ioanne* Duce Brabantiæ dotante.

Groenendael.

Ioannes Rusbroquius.

Anno 1349. Viridis Vallis fit monasterium Canonicorum regularium ord. S. Augustini, dicto *Francone* ibidem Præposito, & *Rusbroquio* Priore, constitutis. *Hencartius* autem (quòd esset prouectioris ætatis & afflictioris

letudinis) apud eosdem mansit in veste clericali: ideoque velut quartus illius loci eremita habetur.

Obijt autem *Rusbroquius* an. 1381. postridie Kal. Decembris, octoginta & ampliùs annos natus, sepultus primùm in ambitu claustri, pòst ad chorū templi translatus: vbi hodieque tumulus eius, nondum è terra eleuati, visitur ante aram summam. Scripsit opera varia ascetica seu spiritualia, idiomate Flandrico, quæ tribus tomis manuscripta vidimus non semel in Viridi Valle: ex quibus vnus tomus est Latinè redditus, partim per *Guilielmum Iordanum*, eiusdem loci Canonicū
Aug. 20. regularem, partim per *Gerardum Magnum* Dauentriensem, qui fratres seu clericos vitæ communis instituit. Reliqui duo tomi Flandrico seu Teutonico idiomate conscripta continent, digna certè quæ in Latinum transferantur.

An. 1412. *Viridis Vallis* accessit Congregationi seu *Capitulo VVindesimensi*, cū alijs sex Brabātiæ monasterijs, videlicet

licet *Rubræ Vallis*, *Septem fontium*, *Corsendoncano* prope Turnhautum, *Betlehemitico* prope Louanium, *Throno B. Mariæ* prope Herentaliam, & S. *Barbaræ*, quod est monialium in opido Thenensi: vt Ioannes Buschius in Chronico Windesimensi lib. 1. cap. 40. fusè commemorat. Quo loco de *Rusboquio* & V. *Ioanne Coco* hæc narrat: *In monasterio Viridis-Vallis duo fuerunt magna Ecclesiæ Dei luminaria, spiritu sapientiæ & intellectus illustrata, videlicet Dominus* Ioãnes Ruysbroeck, *Prior ibidem, qui plures deuotissimos libros altissimæ contemplationis materna lingua composuit, scilicet* Ecce sponsus, De calculo, De gradibus amoris, *& cõsimiles. Alter* eius cocus *fuit, qui in omni sua occupatione altioris dicebatur contẽplationis, quàm iste Prior suus: prout libri Teutonicales ab ipso editi legentibus manifestãt. De his duobus deuotis viris tractatum composuit frater* Ioannes de Sconhouia, *qui sub hoc Priore nouitius fuerat inuestitus.* Hactenus Buschius. Dictus *Ioannis Sconhouij* seu *Pomerij* liber exstat ms. in Viridi Valle.

V. *Ioan-*

V. *Ioannes Cocus*, cognomento *Bonus*, in Viridi Valle.

INfirma mundi elegit Deus, vt confundat fortia. Non semper æterna Dei Sapientia per doctos Philosophos, aut expolitos Oratores docere consueuit: sæpe doctos per rudes etiam erudit. Adoleuit enim sacra nostræ Religionis doctrina, non per torta Atheniensium sophismata, neque per disertas Romanorum orationes, sed per piscatorum & rudium discipulorum nō rudem, qui in illis vigebat, spiritum. Sic ascetica disciplina per hunc quoque virum, functione quidem cocum & humilem, sed cælesti sapientia diuitē ac sublimem, magna præsertim inter Belgas augmenta sumpsit, cùm ille, diuino velut spiritu dictante, libros sapientia plenos conscripsisset. In quibus admirationem excitat rerum sublimitas, quam ne Theologi multi, nisi affectionum diuinarum periti, assequi possunt. Doctores certè hac ætate celebres

lebres mysticarum passionum facilem ac leniter decurrentem explanationē adeò mirantur, vt pœnè illis incredibile videatur, Theologiæ mysticæ arcana ab vno homine illiterato tā perspicuè ac concinnè explicari potuisse. Quod tamen fieri potuisse vt quiuis intelligat, moneo *Hildegardem, Gertrudē Islebiensem, Teresiam*, & alias sanctissimas virgines, nostra & superiori ætate, libros sapientia plenissimos publicasse, quos omnis posteritas admirabitur.

Ceterùm V. *Ioannes* cognomine *Leuuensis*, Conuersus, vt vocant, & primus Cocus monasterij Viridis Vallis, sub Ioanne Rusbroquio, XI. Kal. Februarij an. 1377. pijssimè in Domino obdormiuit, in naui ecclesiæ ibidem sepultus. Opera eius ascetica ibidem Teutonico idiomate exstant manuscripta; digna profectò quæ in omnes linguas transfundantur. Habet itaque Viridis Vallis, quòd de duobus istis præstantissimis viris glorietur, quorū ossa, erit spero cùm è terra per Antistites videbimus eleuata.

S. ELOQVIVS presbyter Hibernus.
3. *Decemb.*

Irlandt. HIbernia insula, Orpheo, Aristoteli & Claudiano *Ierna*, Iuuenali & Melæ *Iuuerna*, Diodoro Siculō *Iris*, Britanniæ insulæ omnium amplissimę (quæ Angliæ & Scotiæ regna cōplectitur) latus occiduum claudit. Posteriori tempore *Scotia* etiam dicta fuit Isidoro & Bedæ, à Scotis incolis: & inde Scotiæ nomen, cum Scotis & lingua veteri Hibernica, in Britanniam seu Albionem insulam commigrauit. Orosius certè, sub Honorio & Arcadio Augustis, Hiberniam à Scotorum gētibus habitatam fuisse disertè scribit. Vnde eius Synchronus Claudianus:

Hibernia olim Scotia dicta.

Scotorum cumulos fleuit glacialis Ierne.

Et alibi:

Totam cum Scotus Hibernem Mouit.

Hæc est illa, de qua Isidorus lib. 14. Orig. c. 6. scribit: *Scotia eadem & Hibernia, proxima Britanniæ insula.* Beda l. 1. hist. cap. 1. & lib. 5. cap. 14. *Hibernia,* inquit,

inquit, *est insula omnium post Britanniam maxima, ad occidentem Britanniæ sita: hæc propriè Scotorum patria est.* Constat quidē ex Hispania, cùm eam Vandali vastarent, plurimos in Hiberniam se subduxisse; Scoti tamen primas semper tenuerunt. Christo autem nomen dederunt Scoti seu Hiberni, circa annū 431. temporibus *Cælestini* Papæ, qui *Palladium* Episcopum ad eos misit, & *Pelagiano morbo Britannias liberauit; ordinatoq; Scotis Episcopo, dum Romanam insulam studet seruare Catholicam, fecit etiam barbaram Christianam*: vt Prosper Aquitanus contra Collatorem loquitur. Palladium tamen, morte præreptum, parum aut nihil præstitisse, auctor est *Nennius*, vetus scriptor; qui & Christianā religionē à S. *Patritio* ea in insula disseminatam primò scribit. Hic enim natione Britannus, & S. *Martino Turonensi* affinitate coniunctus, *Palladio* defuncto à *Cælestino* subrogatus, tanto successu Christi doctrinam per Hiberniam propagauit, vt Hibernorū Apostoli nomen meruerit, eiusque discipuli

Hispani in Hiberniā transierunt.

S. Patritius Hiberniæ Apostolus.

li tantos progressus in re Christiana fecerunt, vt subsequenti ætate Hibernicis seu Scoticis monachis nihil sanctius aut eruditius fuerit, atque in vniuersam pœnè Europam sanctissimorum virorũ examina emiserint. Huic profectò Scotiæ seu Hiberniæ insulæ suum *Columbanum* debet Italia, *Gallum* Heluetia, *Kilianum* Franconia, *Eloquiũ*, *Furseum*, *Vltanum*, *Foillanum*, & alios plurimos Belgica. De his item monachis Henricus Autissiodorensis loquitur, cùm ad Carolum Caluum scribit: *Quid Hiberniam memorem, contempto pelagi discrimine, pœnè totam cum grege Philosophorum ad littora nostra nauigantem? quorum quisquis peritior est, vltrò sibi indicit exilium, vt Salomoni sapientissimo famuletur ad votum.* Litterarum itaque studijs cum pietate apud Hibernos florentibus, Anglo-Saxones in Hiberniam, tãquam ad mercatum bonarum litterarum, olim vndique confluxerũt. Vnde de viris sanctis sępissimè in vetustis Angliæ scriptoribus legitur, *Amandatus est ad disciplinam in Hiberniam*, & in

Hibernia Sancti.

& in Sulgeni vita, qui ante 600. ampliùs annos floruit:

Exemplo patrum commotus amore legendi,
Iuit ad Hibernos Sophia, mirabile, claros.

Quin imò Anglo-Saxones rationē formandi litteras inde videntur accepisse, cùm eodem planè charactere olim vsi fuerint, qui hodie Hibernis est in vsu. Quo quidem charactere, à reliquis Europæis prorsus diuerso, non pauci libri, annis superioribus Louanij, in collegio Hibernorum Franciscorum, excusi nunc exstant, magnò Catholicorum in Hibernia commodo. Vt his & alijs rationibus beneficia, iam olim ab Hibernis seu Scotis Euangelij præconibus accepta, quodammodo rependere ac refundere Belgica nostra videatur.

S. *Eloquius* porrò ex Hibernia in Galliam venit cum viris Apostolicis, *Furseo, Vltano, Foillano, Boëtio, Mombolo, Adalgiso, Ettone, Helano, Tresano, Germano, Verano*, & *Columbano*: vt in eiusdem vitæ historia per S. Forannan m scripta, & in monumentis Abbatiæ Walciodorensis *VValcourt.*

rensis legitur, quæ est Benedictinorũ in diœcesi Namurcensi. Obijt autem in diœcesi Laudunensi, ibidem in ecclesia ad Isaræ & Sommeronis confluentem sita, sepultus. Vnde postea per *Eilbertum* Comitem translatus est Walciodorum, *Rodehardo* Laudunensi Episcopo consentiente. Vide supra 10. Iulij. Cęterùm ne quis miretur Sanctos supra memoratos & alios à vetustis scriptoribus nunc *Scotos*, nunc *Hibernos* nuncupari, moneo veteres *Scoti* nomine significasse *hominem linguæ Hibernicæ*: quæ non solùm in ipsa Hibernia, sed quoque in maiore regni Scotiæ parte etiamnũ in vsu est. Hodie verò Scoti vocantur quicũq; regni Scotiæ finibus continentur, seu Hibernicè, seu Anglicè, seu Gothicè aut Noruegicè loquantur.

Laon.

SS. WALFRIDVS & RADFRIDVS martyres, prope Groningam.

WAlfridus cùm morum sanctitate clareret, vxorem sibi consimilẽ acce-

accepit: ex qua ei Deus B. *Radfridum* filium dedit. Frequentabat quotidie ecclesiam urbis opulentæ, quæ *Groninga* vocatur. Prophetico spiritu inter alia præuidit Normannorum in Frisiã irruptionem, qui post occupatã Groningam, & *S. Martini* basilicam ibi incensam, inde redeuntes *VValfridum* in pago *Bedum*, loco habitationis suę, primo lapide à Groninga, orantem inuenerunt, ipsumque cum filio *Radfrido* interimerunt. Operante autem Domino per interuentũ vtriusque martyris multas virtutes, basilica primùm lignea, pòst lapidea ibidem est exstructa: quam Episcopus X. Kal. Iulij in honorem Deiparæ, S. Pauli Apostoli, & B. Walfridi consecrauit, cuius & reliquias eodem die transtulit. Hæc ex Beduměsis ecclesiæ Lectionibus hausimus.

S. WIHO Episcopus I. Osnaburgensis.

Osembrug. CArolus Magnus Imp. *Osnaburgi* apud Westphalos ecclesiam episcopalem, *primam in omni Saxonia*, in honorem S. Petri Apostoli, & SS. martyrum Crispini & Crispiniani construxit, in eaque S. *VVihonem* primum Episcopũ circa an. 777. constituit : vt patet ex diplomate Aquisgrani dato, quod Albertus Crantzius in sua Metropoli l. 1. cap. 2. publicauit. Wihonem *Leouardiæ* in Frisia occidentali natũ fuisse, Bernardus Furmerius in Annal. Frisicis tradit.

S. ANNO Archiepiscopus Coloniensis.

Martyrol. Rom. 4 Dec.

I*Nter Catholicos Domino Apostolico studiosè fauentes* Anno *princeps & signifer iustitiæ fuit* : vt Marianus Scottus in Chronico loquitur, qui & anno 1077. ipsum obijsse tradit. Alij ad annum 1075. eius obitum referunt.

S. NI-

S. NICETIVS Episcopus Treuerensis.
Martyrol. Rom. 5. Dec.

NIcetius, miræ sanctitaiis vir, annò 538. Aruernensi, & an. 549. Aurelianensi synodo quintæ interfuit. Eius epitaphium scripsit Venant. Fortunatus, cuius initium est,

Splendor, apex fidei, veneranda mente Niceti,
Totius orbis amor, Pontificumq́ caput.

Quæ quidem non potestatis, sed eximiæ sanctitatis caussa, Venãtius dixit. Res eius gestas Greg. Turonensis in Vitis Patrum cap. 17. & libro de gloria cõfessorum cap. 94. commemorat. Obijt Treueris, in basilica S. Maximini ibidem conditus. De S. *Nicetio* A. Vesontino 8. Febr. tractauimus.

S. GERTRVDIS vidua, Abbatissa & fundatrix Hamaticensis.
6. Decemb.

FVit *Adalbaldi* Ducis Duacẽsis auia, & post mortem *Rigomari* coniugis

sui monasterium in *Hamatico* ædificauit, vbi & an. 655. viuere desijt. In mo-
Maij 16 nasterij regimine successit *S. Eusebia*, eius proneptis, quā educauerat. Vtra-que ex Hamatico inde postea ad Mar-
Maij 16 chianense *S. Rictrudis* cœnobium est translata.

S. AMBROSIVS Episcopus Mediolanensis. 7. *Dec.*

MAgnum illud Ecclesiæ columen bis Treueros excurrit. Primùm an. 383. pro *Valentiniano* Imp. Legatus à Maximo *Gratiani* occisi corpus repetijt, & tyrannum spe pacis repressit. Exinde an. 385. iterum à *Valentiniano*, eiusque matre *Iustina* missus, post suum cum Maximo congressum, *cùm ab Episcopis (Ithacianis) abstineret, qui Maximo communicabant, vel qui aliquos, deuios licet à fide (Priscillianistas) ad mortem petebant: commotus Imperator iussit eum sine mora regredi. Ego verò*, inquit, *libenter ingressus sum iter: hoc solo dolore percitus, quòd Hyginum Episcopum (Cordubensem)*

ſem) ſeuem in exilium duci comperi : cui nihil iam niſi extremus ſupereſſet ſpiritus. Cùm de eo conuenirem comites eius, ne ſine veſte, ſine plumatio paterentur extrudi ſenem, extruſus ipſe ſuum. Hæc Ambroſius epiſt. 27.

S. ROMARICVS Abbas Luxouienſis.

Martyrol. Rom. 8. Decemb.

IS cùm in aula *Theodeberti* Regis primus eſſet, renuntians ſæculo, monaſtica obſeruãtia cæteris antecelluit, ac demum Luxouienſis in Burgundia Abbas obijt. Magiſtrum habuit S. *Euſtachium*, ſupra à nobis laudatum.

De S. *Euchario*, Petri Apoſtoli diſcipulo, & primo Treuerenſi Epiſcopo, vide ſupra 7. Iunij.

De varijs locis Diuæ Virginis cultu ac miraculis per Belgicam claris.

VT per vniuerſas orbis Chriſtiani prouincias, ſic per Belgicam noſtram plurima ſunt loca, Deiparæ cul-

tu, miraculis, & hominum piè peregrinantium concursu illustria. Inter alia eminent, *Hallæ* & *Ceruia*, Hanno-
Chieures niæ opida, itemque *Collis-Asper* & *Vil-*
Sept. 1. *uordia*, Brabantiæ opida. *Ceruiæ* (nam
& 8. de reliquis supra diximus) pia ac nobilis matrona *Ida*, illius opidi Domina, vidua, circa an. 1100. ædificauit Xenodochium pro ægris, & sacellum in honorem Deiparæ, quod iam inde ab an. 1326. piorum hominum concursu ac miraculis inclaruit.

Cābron. Haut procul indè visitur *Camberona*, monachorum ord. Cist. Abbatia, an. 1140. fundata: in qua magnam habet venerationem imago Deiparæ, in pariete depicta, quæ à perfido Iudæo an. 1326. ictibus aliquot hastæ venaticæ impetita, cruorem copiosissimè effudit. Similia exempla leguntur apud Ioannem Damascenum, & alios scriptores veteres.

Eodem in tractu Hannoniæ, haut
Tongre. procul ab Atho opido, *Tūgrensis* pagus exstat cuius in loci templo Virginis Matris imago adseruatur, Angelorum

opera

opera eodem, vt tradunt, an. 1081. delata. De tribus hisce pijs locis exstat Roberti Hauporti libellus Duaci an. 1604. editus, & alter Coloniæ.

Lacense templum, prope Bruxellam, constat iam inde à temporibus *S. Guidonis*, patroni *A*nderlacensis, exstitisse. *S*unt qui tradunt *Carolomanni* temporibus, illud cælitus designatum, & Deiparæ apparitione illustratum fuisse. *Laken. Sept. 12.*

Blandiniensis apud Gandauenses basilicæ à S. Amandi Traiectensi Episcopi æuo floruit. *Blandinberg.*

Anno 1590. apud Insulas Flandriæ emporium, haut procul à *Laudensi* Cistercienfium Abbatia, & an. 1618. apud Dionantum ditionis Leodicensis opidum, non procul à *Fayo* pago, Diua miraculis cæpit inclarescere. *Lo.* *N. Dame De Foy.*

Translatio S. LEOCADIAE virginis & martyris, ex Belgio Toletum.

Martyrol. Rom. 9. Dec.

SAracenis Hispaniam deuastantibus cùm fideles ad munitiora loca cõ-

fugerent, secúmque complures Sanctorum reliquias pio deuotionis affectu deferrent, corpus quoque beatæ *Leocadiæ*, virginis ac martyris Toletanæ, primò *Ouetum* (vt creditur) deinde in Hannoniam translatum, in vetusto ac nobili monasterio S. Gisleni in Cella, monachorum Benedictinorū quod est in diœcesi Cameracensi, decenter repositum, magnam apud loci habitatores vicinosq; venerationem habuit, per annos supra quadringentos, quoad *Philippus II.* Hispaniarum Rex Catholicus, & Belgij Princeps, re diligenter cognita ac perspecta, pio sacri corporis in patriam reportādi desiderio exarsit. Quare à Gregorio XIII. Pontifice facultate impetrata, Archiepiscopus Cameracensis & Abbas monasterij, corpus ipsum ex arca extractum, in qua venerandæ antiquitatis vestigia & probationes repertæ sunt, religioso sacerdoti ad id delecto solemniter tradiderunt, à quo in Hispaniam magna cum diligentia est perlatum.

Cùm igitur beatæ virginis corpus, ad

ad Toletanos fines, ingenti omnium lætitia peruenisset, & Catholicus Rex ipse, qui eius rei caussa Toletum venerat, vnà cum *Maria* sorore, vidua, Augusta, *Philippo* Principe filio, & *Isabella* primogenita Infante, pòst Belgarũ domina, præsens adesset, statuto die, in frequentissimo hominum conuẽtu, vniuersus clerus, Senatus, populusque Toletanus, processionis ritu maximè solemni, obuiam prodijt, & ciuem suã patronamque optatissimam, incredibili pietate, & magnificentissimo apparatu excepit: ipsoque Catholico Rege, Principe filio, & primarijs Hispaniæ proceribus, suaue onus piè ac deuotè efferentibus, sacræ reliquiæ in nobilissimæ vrbis primarium templũ, cunctis præ gaudio collacrymãtibus, VI. Kalendas Maij, anno 1587. illatæ sunt: quæ deinde regia manu Cardinali eidemque Archiepiscopo & Canonicis traditæ, ac Toletanæ Ecclesiæ perpetuò dicatæ, tãquam pretiosus & planè cælestis thesaurus religiosissimè adseruantur. Eius autem translationis *Anno 1587.*

anni-

anniuerſaria memoria, Sixti V. Max. auctoritate, celebratur. Sic ferè legitur in Officijs proprijs Eccleſiæ Toletanæ, à Sixto V. & Paulo V. approbatis.

V. *Cornelius Muſius*, martyr. 10. *Decemb.*

DElfis Batauorum, S. *Agathæ* monialibus annos ferè 35. præfuit, magna per vniuerſam Batauiam innocentiæ ſanctitatiſque fama: ſolitus ſæpe Deum venerans precari, vt deploratiſſimis hiſce temporibus ſanguinē ipſi condonare, à quo vitam accepiſſet, mereretur. Teſtis in cognominem ſibi martyrem *S. Cornelium* hymnus, quem, vt erat poëta feliciſſimus, ipſe ſcripſit:

Beate Chriſti Pontifex,
Chriſtiq. martyr inclite,
Hanc gratiam Cornelio,
Tuo benignus impetra:
Vt exprimo quem nomine,
Te caritate, te fide,

Et

Et asserendæ audacia
Te veritatis exprimam.

Annos 72. natus, immanitate plusquam Turcica, an. 1572. Lugduni Batauorum è viuis sublatus est: vt fusè *Guil. Estius* lib. 4. de martyribus Gorcomiensibus cap. 12. & seqq. commemorat.

SS. Victoricus, Fuscianus, & Gentianus, martyres.
Martyr. Rom. 11. *Dec.*

MAximlano imperante, apud Ambianos martyrium fecerunt, vnà cum S. *Gentiano* hospite suo. Hi prima Religionis Christianæ fundamenta non solùm *Ambianis*, sed etiam apud *Morinos* seu *Teruanenses* iecerunt: vt Ioannes Iperius in Chronico ms. Bertinensi cap. 3. testatur.

B. *Ida*

B. *Ida* Niuellensis, virgo, ord. Cisterciensis.

ANnos 16. in monasterio transegit & anno Christi 1231. ætatis 32. die 11. Dec. sanctissimè exspirauit, in *Rameia* Brabantiæ cœnobio, vbi & quiescit. Vita apud me ms. exstat, & in Rubra Valle.

Ramey.

S. MAXENTIVS & socij martyres, Treueris. *Mart. Rom.* 12. *Dec.*

MAxentius, Constantius, Crescentius, Iustinus, Leander, Alexander, & Soter, Treueris in persecutione Diocletiani, sub Rictiouaro Præside passi sunt. De quorum inuentione Sigebertus in Chron. ad an. 1071. & nos supra egimus.

S. AV-

S. AVBERTVS Cameracenſis & Atrebatenſis VIII. Epiſcopus, Hannoniæ Apoſtolus.

Martyrol. Rom. 13. *Decemb.*

POſt S. *Ablebertum* in ſede Pontificali B. *Aubertus* ſiue *Autbertus* ſucceſſit, temporibus *Dagoberti* Regis Francorum. Qui pro familiaris amicitiæ gratia, qua eum ſingulariter amabat, fratribus in Cameracenſi eccleſia B. Mariæ famulantibus *Onengiam* & *Quarubium*, inter Valentianas & Condatũ, donauit. Aubertus porrò *Landelinum* puerum, ex baptiſmi fonte ſuſceptum, ſacris litteris imbuit. Hunc poſtea, fallentibus verbis deceptum, diabolus ad deteriora retraxit: adeò vt aſſumptis ſibi nequiſſimis hominibus, cæperit viatores infeſtare, trahere, ſpoliare. Sed poſt multas lacrimas iuuenem vir ſanctus demùm recepit, aluit, & ad ſacerdotium vſque promouit. In qua dignitate is conſtitutus, ad noxas adoleſcentiæ expiandas, monaſteria quattuor

Onaing. Couroube. Iun. 15.

tuor

Lob. tuor *Laubiense*, *Alnense*, *Crispiniense*, &
Asne. *VVasleriense* excitauit.
Crespin. Eodem ferè tempore Aubertus ec-
VVasler clesiam, quam *S.Gislenus*, ab Athenis
S.Gis- digressus, construxerat, assumpto se-
lain. cum B. *Amando* Traiectensi Episcopo, in honorem *Apostolorum* consecrauit. Idem B. *Vincentium* Comitem, qui
Iul.14. ante *Madelgarius* dictus est, cùm vitæ sæcularis actibus & militaribus negotijs occupatus teneretur, & regij generis coniugio esset nobilis, in tantum diuini amoris feruore accendit, vt militiæ cingulo deposito, monastico habitu sumpto, sub sanctæ conuersationis regula se constringeret.
April.9. Cuius vxor B. *VValdetrudis*, cum sorore
Ian.30. sua *Aldegunde*, sacrum velamen ab eodem Antistite accepit. Atque illa quidem
Mons dem in monte, qui dicitur *Castrilocus*,
en Hai- illa verò in loco, qui dicitur *Melbodiũ*,
nault. diuinis se cultibus vsque ad finem ex-
Mau- ercuerunt. Idem Pontifex monaste-
beuge. rium, in Melbodio ab *Aldegunde* constructum, in honorem B. Mariæ & *SS.* Apostolorum consecrauit.

Atre-

Atrebati S. *Vedastus* in ecclesia B. Mariæ, haut procul ab altari, verso ad australem plagam sepulcro, quiescebat. Quem B. *Aubertus*, designato sibi ab Angelo ædificandi oratorij loco, fundataque ecclesia, & adhibito secum B. *Audomaro* Teruanensi Episcopo, transtulit. In qua translatione idem *Audomarus*, cùm esset cæcus, receptum lumen parui pendens, amissam subitò cæcitatem reimpetrauit. Vbi hodieq; ecclesia parochialis constat in honorẽ S. *Autberti* constructa. In loco verò diuinitus designato vir Domini *Aubertus* monasterium construxit, & multa ex rebus suis ecclesiæ, in vsum famulantium, pro rerũ oportunitate, donauit. Demùm populo suo ad cultum Dominicæ fidei mancipato, feliciter diem clausit, sepultusque est in ecclesia B. *Petri*, quæ extra muros vrbis Cameracensis erat ædificata, nunc autem, amampliatis moenibus, est intra vrbem. Post eius excessum, B. *Vinditianus* Cameracensis ecclesiæ sedem regendam suscepit, temporibus *Theoderici* Regis,

Sept. 19.

Vedastina Abbatia à S. Auberto cõstructa.

S. Auberti nunc Abbatia.

Mart. 11.

filij Clodouei ex Bathilde. Sic ferè *Baldericus*, Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus, lib. 1. cap. 20. & seqq. in Chronico Cameracensi. Vitam porrò S. Auberti circa an. 1040. scripsit *Fulbertus* Doctor clarissimus, quã Surius mutilam edidit. Exstat autem integra Cameraci in S. *Auberti* Canonicorum regularium Abbatia, quæ patroni sui sacrum corpus religiosè adseruat. De cuius origine ac progressu Colueneriumin Notis ad lib. 2. cap. 9. cit. Chronici consule.

S. OTHILIA virgo.
Martyrol. Rom. 13. *Dec.*

OThilia virgo, à natiuitate cœca, cùm à S. *Erardo* esset baptisata, visum recepit diuinitus, & monasticam disciplinam in Alsatia circa an. 700. exercuit. Acta eius descripsit Hieronymus Sebuuilerius. Fuerat in cœnobio Palmensi, diœcesis Bisontinæ educata: vbi hodieque sacrum eius velum adseruatur.

S. Iv-

S. IVDOCVS confeſſor. *Mart. Rom.*

IVdocus, *Iuthail* Regis Britonum filius, & *Iudicail* Regis frater, pro more illius æui, Romam ſe contulit. Inde reuerſus, in *Pontiuo* diu Deo militauit, *Ponticu.* ſepultus in eccleſia, quam *Haimo* Pontiui Dux conſtruxerat. Duo nepotes eius, *VVinnochus* & *Arnochus* ibidem ipſi ſucceſſerunt. Sic *Ordericus Vitalis*, monachus Vticenſis, lib. 3. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ; qui addit corpus S. *Iudoci* aſſeruari in eccleſia de *Parnis*, monachis Vticenſibus commiſſa Sed iſta nonnihil differunt ab ijs quæ ex Iperio ſupra 6. Nou. retulimus.

S. NICASIVS Archiepiſcopus Remenſis, & martyr.

Martyrol. Rom. 14. *Decemb.*

S. Nicaſius Remis ædificauit eccleſiam B. Mariæ, eamque fecit cathedralem, quam & ſanguine ſuo cõſeçrauit. Eſt enim in ea an. 407. occi-

ſus, cum ſorore ſua *Eutropia*, & multis alijs ciuibus. Corpus eius iacuit in eccleſia S. Agricolæ, vſque ad tempora Fulconis *A*rchiepiſcopi, qui illud ad dictam eccleſiam cathedralem anno 893. tranſtulit. Partem verò capitis habet *A*trebatenſe *S*. Vedaſti monaſterium.

S. FOLQVINVS Epiſcopus Morinenſis.

OBijt an. 855. in *Heclesbeke* Mempiſci vico, eſtque ſepultus Audomaropoli in *S*. Bertini monaſterio, & an. 928. è terra eleuatus: vt in Iperij Chronico ms. Bertinenſi legitur. Vitam eius ſcripſit *Folquinus* ſeu *Fulcuinus*, Abbas & Chronographus Laubienſis, qui ab ineunte ætate monachus ad S. Bertinum fuerat.

S. ADO

S. Ado Archiepiscopus Viennensis. *Martyrol. Rom.* 16. *Dec.*

PRæter *Chronicon*, quod vsque ad annum Christi 880. deduxit, scripsit & *Martyrologium*, quod ad fidem veterũ codicum *Heribertus Rosueidus*, Soc. Iesu presbyter, an. 1613. typis Plantinianis euulgauit. Isto posterior fuit *Ado Treuerensis* Archiepiscopus, qui circa an. 1076. floruit: de quo supra diximus.

S. Everardvs Comes, & fundator Abbatiæ Cisoniensis. 16. *Dec.*

EVerardus Comes potentissimus vxorem habuit *Gislam*, Caroli Calui Imp. & Galliæ Regis sororem germanam: ex qua plures vtriusque sexus liberos sustulit. Possedit autem prædia amplissima varijs in locis, vt in *Longobardia, Comitatu Taruisino, Alemannia, Hasbania, Taxandria, Condrusio, Austrouandia, Cisonio, Vitriaco* & alibi: vt ex Testamento constat, quod an. 837. scripsit, quod-

quodque ex authographo *Florentius Haræus*, Canonicus & Thesaurarius, lib. de Castellanis Insulensibus publicauit. Idem Cisonij ecclesiam ædificauit ac dotauit: de qua sic in dicto suo Testamento loquitur: *Tertius filius meus Adalardus, volumus, vt habeat cortem nostram in Cisonio, cum omnibus, quæ ad ipsam ecclesiam in supradicto loco Cisonio pertinere disposui, in tali tenore, vt ipsam ecclesiam eo ordine, quo ego cōstitui, semper custodiat, & nihil auferri de ijs quæ ei dedi permittat per se aut per quemcumque.*

Porrò in dicta Cisoniensi ecclesia *Rainaldus* Remensis Archiepiscopus an. 1129 ordinem Canonicū instituit, *Angelone* primo Abbate regulari ibidē collocato, cùm antea *Hermannus* cognomēto *Insulanus*, Præpositus & Thesaurarius Cisoniensis, loco cessisset. Obijt autem S. Eucardus in Italia, indeque corpus eius Cisonium est aduectum, per *Vnrochum* filium primogenitum.

S. BEG-

S. BEGGA vidua, Abbatissa & fundatrix Andennensis.
Martyrol. Rom. 17. Dec.

BEgga, *Pipinum I.* Ducem Brabãtiæ, ac Maiorem domus regiæ in Austrasia, patrem habuit; fratrem verò *Grimoaldum*, & sororem S. *Gertrudem* Niuellensem. Cùm ad perfectam peruenisset ætatem, matrimonio iuncta *Ansegiso*, S. *Arnulfi*, ex Maiore domus regiæ Metensis Episcopi filio nobilissimæ sobolis mater exstitit. *Ansegiso* autem in venatione perempto, Romam adijt. Vnde cum benedictione Pontificis, & varijs Sanctorum reliquijs reuersa, in honorem septem ecclesiarum Romanarum, totidem oratoria siue ecclesias *Andennæ* ad Mosam *Anden.* construxit; quæ ibidem hodieque supersunt. Ibidem cœnobium simile Niuellensi fundauit, in quo virgines sub religione congregauit, quas, secũdum Canonum præcepta, claustris regularibus muniuit. Ex Niuellensi au-

tem *S. Gertrudis* monasterio probatas virgines euocauit quas claustro & regimini puellarum præfecit. Quibus peractis, plena bonis operibus, ad illū, cuius honori semper studuerat, migrauit: & in *Andrennensi* ecclesia, quam construxerat, depositionem accepit. Sic ferè legitur in Officijs proprijs SS. diœcesis Namurcensis, iussu *Ioannis Dauuini* Episcopi, an. 1619. ibidem editis.

Andennēse collegium Canonicarum.

*A*ndennense monasterium, à *S. Begga* fundatum, est hodie XXXII. nobiliū virginum Canonicarum collegium, in diœcesi Namurcensi; quibus Canonici X. in sacris subseruiunt. Cæterùm vt nobiles in Belgio ac Germania virgines *Canonicæ*, sic & *Begginæ* virgines (quarum laudatissimè viuentium plurimi per Belgicam sunt conuentus) ad nuptias transire possunt. Disputant autem antiquitatis ecclesiasticæ scrutatores, an à S. *Begga*, aut à *Lamberto Beguio*, pio sacerdote Leodicensi (qui an. 1170. vixit) *Begginæ* seu *Beguinæ* nomen & institutum acceperint.

Begginæ vnde dictæ.

perint. Qua de re disserui in Chronico nostro Cisterciési, Coloniæ edito.

S. VIVINA virgo, Bigardiensis Abbatiæ fundatrix prope Bruxellam.

Martyrol. Rom. 17. Dec.

DVo sunt in agro Bruxellensi virginum Benedictinarum monasteria, *Bigardiæ* nomine illustria, quorum alterum *Bigardia maior*, alterum *Bigardia minor* nuncupatur. Bigardiam maiorem S. *Viuina*, eiusque socia *Emuuara*, piæ virgines, condiderunt, in loco quẽ ipsis *Godefridus Barbatus*, Lotharingiæ Brabantiæque Dux, an. 1133. dono dedit. Cuius diploma, in Originibus Benedictinis an. 1606. Antuerpiæ excusis, publici iuris fecimùs. Obijt autem *Viuina* anno Christi circiter 1170. ætatis 67. estque è terra eleuata, & in feretro collocata an. 1177. per *Arnulfum VII.* Abbatem Affligemiensem, iussu *Alardi* Cameracensis Episcopi, qui Bigardiensem ecclesiam anno eodem consecrauit. *Bigardia maior.*

Birgardia minor. Bigardia minore an. 1234. ædificari cœpta est à *Ioanne Montano* & *G. Bellengemio*, viris nobilibus. Cuius dotem postea an. 1251. auxerunt *Godefridus à Louanio*, Henrici II. Brabantiæ Ducis frater, & vxor eius *Maria*. Horum, vt arbitror, filius fuit *Ioannes à Louanio*, cuius tumulus marmoreus etiamnum visitur in choro Bigardiæ minoris, hac inscriptione: *Hic iacet sepultus Ioannes à Louanio, qui olim fuit Dominus Louanij, Herstalli, & Gasbecæ: & obijt 6. Aug. anno* 1324.

S. WINIBALDVS presbyter. 18. *Dec.*

WInibaldus seu Wunibaldus, presbyter laudatissimus, filius fuit S. *Richardi* Anglorum Regis, Lucæ in Italia sepulti. Fratrem habuit S. *VVillibaldum* I. Eistatensem Episcopum, & S. *VValburgem* virginem: quos suis supra locis laudauimus. De Winibaldo breuiter sic Ludgerus I. Episcopus Monasteriensis in vita S. Gregorij Antistitis Vltraiectini: *VVillibaldi germanus, nomi-*

nomine VVinibaldus, presbyter, magistro meo Gregorio valdè carus fuit: qui post obitũ suum, quid viuens fecerit, magnis miraculis ostendit.

S. MEGENGOSVS Geldriæ Comes. 19. *Decemb.*

MEgengosus siue *Megengorus*, vulgò *Mengo* dictus, illustris Geldriæ Comes, coniugem habuit *Girbergam* seu *Gerbirgam*, Godefridi Ducis filiam. Habuerunt ij filium *Godefridum*, eiusdem cum auo materno nominis, & filiam *Adelheidem* seu *Aleidem*, sanctimonialem virginem. Cùm igitur *Godefridus*, Imperatori aduersus Bohemos in bello militans, occubuisset, eiusque corpus in patriam honorificè esset deportatum, pij parentes, cùm vt filij Manibus bene precarentur, tum vt viam sibi ad cælum sternerent, totã Godefridi hereditatem in pios vsus conuertere, & Deum illius heredem scribere statuerunt. Itaque à fundamentis *Vilicense* templum, prope Bõnam,

De S. Aleide vide 5. Febr.

nam, in diœcesi Coloniensi, exstruxerunt, & prædijs amplissimis locupletarunt: vbi in hodiernum vsque diem celebria duo exstant *Canonicorum* & *Canonicarum virginum*, ab illis coniugibus affluenter dotata, collegia. Ipsi verò coniuges, vt Deo religiosiùs seruirent, mutuo inter se consensu, statuerunt continenter deinceps vitam ducere. Qua facta promissione, *Gerbirga* apud Vilicenses habitationem elegit, nocte dieque orationibus vacans. Viditque læta eo in loco sub regimine B. *Adelheidis*, filiæ suæ, primæ illius monasterij Abbatissæ, numerosum virginum sanctè viuentium cœtum. Sed cùm non multò pòst, à duobus Imperatoribus, *Othone III.* & *Henrico*, duo illa collegia multis priuilegijs donata essent, B. *Gerbirga* rebus humanis excepta in Domino obdormiuit. Maritus verò illius *Megengosus*, qui vt ciuilis Princeps mundo specie tenus seruire cogebatur, post triennium, in loco, qui dicitur *Geldria*, migrauit ad Dominum, & ab *Adelheide*, filia sua, *Vilicæ*
apud

apud coniugem suam honorificè est tumulatus. Cuius epitaphium, in ære inaurato excisum, sic habet:

Regum dulcis amor, patriæ pater, alter egentũ,
Ecce Megengaudus *hic tumulatus inest.*
Scit seruare fidem Diua Girberga *marito,*
Quam mors non separat coniugis à gremio.
Hoc templum proprijs struxerũt viribus ambo,
Felices quorum prædia, præda Dei.
Cum quartis decimis sol voluitur ante horizõtẽ
Ianum, tunc senior raptus ad astra fuit.

Sic ferè legitur in Officijs proprijs Ecclesiæ Ruremundensis, quæ *Henricus Cuquius*, illius in Geldria vrbis Episcopus, concinnauit, & Coloniæ anno 1605. publicanda curauit.

S. IVLIVS martyr, Geldubæ.
Martyrol. Rom. 20. Dec.

IN Martyrologio Romano, & apud Vsuardum, ita legitur: *XIII. Kal. Ianuarij, Geldubæ S. Iulij martyris.* Suspicor hunc martyrem fuisse vnum ex militibus legionis Thebææ, quos magno numero, in Germania nostra inferiore, ad Rhenum, an. 298. cæsos fuisse, supra

pra 10. Oct. docuimus. Plinius certè lib. 19. cap. 5. dicit Geldubam esse castellum Rheno impositum.

De S. THOMA, & alijs Germanorum primis Apostolis. 21. *Dec.*

THomam, qui ex primis XII. fuit, Germaniæ Apostolum fuisse, S. *Hieronymus* in Catalogo, *Sophronius*, & ante vtrumque, vetustissimus Christi martyr *Dositheus* in Synopsi. testantur. Vnde & in antiquissima illa Græco-Latina litania, Germanis inferioribus, maximè ad ostia Rheni, etiamnunc vsitata, proximum statim à SS. Petro & Paulo locum S. *Thomas* obtinet: vt non immeritò post illos primas ipsi veteres Christiani cõsecrauerint ædes *Argentorati, Vltraiecti*, & alibi.

Strasburg. *Vtrecht.* Sunt præterea, qui tradunt *Lucium*, Cyrenæi illius, qui Christo sub mole Crucis fatiscenti, in illa gestanda, vicariam operam præstitit, filium, S. Pauli sectatorem & comitem per Illyricum ac Germaniam, primùm *Ratisponæ* Euangelij

Regenspurg.

gelij legem promulgasse.

Illud constat, sub annũ Christi 176. *Germanis* & *Marcomanis*, quos inter tũc *Boij* quoque censebantur, lucẽ Christianæ religionis affulsisse, M. *Aurelio* Antonino Philosopho Imperatore, cùm Christianę & *fulminatricis legionis* precibus, cælestes aquæ sunt impetratæ: vt Eusebius in Chron. tradit. Hoc porrò quibus præconibus sit factum, vt Christi lex per Germanos & Marcomanos vulgaretur, in obscuro est. Irenęus certè, qui S. Policarpi discipulus fuit, lib. 1. cap. 3. meminit *ecclesiarum in Germania fundatarum*. Romanæ Ecclesiæ Fasti S. *Lucium* Britanniæ Regem celebrant, qui à *Fugatio* & *Donatiano*, S. *Eleutherij* Papæ Legatis, Christi sacris initiatus, relicto patrio solo & regno, in Germaniam circa an. 182. venit, & Norico, Vindelicia, Rhætiaque peragrata, demum Curiæ Rhætorum beato fine obdormiuit. In qua diœcesi Abbatia visitur ord. Præmonstratẽsis, eius nomini inscripta, vbi & quiescit.

Legio fulminatrix.

Vide pag. 306

S. Lucius Britan. Rex. Dec. 3.

V. *Pe-*

V. *Petrus Canisius*, Soc. Iesu.

POst exortam Lutheri hæresim, velut nouus Germanorum, ac præsertim Heluetiorũ Apostolus *Canisius*, patrum memoria, floruit: qui Nouiomagi ad Vahalim fl. in Geldria anno 1521. natus, adolescens Societati Iesu nomẽ dedit. Exinde Academias Germaniæ illustriores, in his *Ingolstadiensem*, *Viennensem*, *Pragensem*, *Dilinganam*, *Coloniensem*, & *Friburgensem* docendo illustrauit. Concionibus in *Ferdinandi I.* & *Maximiliani II.* Cæsarum, *Guilielmi* & *Alberti* Bauariæ Ducum, aliorumq; Principum aulis plurimùm valuit. Cõtra Nouatores, verbique Dei corruptores *Catechismum* verè aureum, & alia varia eleganti stilo publicauit. Friburgi demum in Heluetijs an. 1597. non sine opinione sanctitatis decessit. Res eius gestas *Matthæus Raderus* & alij litteris consignarunt.

De S. SEVERINO XXII. Treuerẽsi Episcopo, vide supra pag. 302.

B. *Hun-*

B. *Hungerus* Epiſcopus Vltraiectinus, natione Friſius. 22. *Dec.*

NOrmannis vrbem agrumque Vltraiectenſem an. 856. vaſtantibus ad *Lotharium* Regem ſe recepit. Is monaſterium *S. Petri*, ad Moſæ & Ruræ confluentem ſitum, & *Bergo* nuncupatum ipſi tradidit: vt Ioannes Becanus in hiſtoria Vltraiectina narrat.

S. IRMINA virgo.
Martyrol. Rom. 24. *Dec.*

FVit filia Dagoberti Francorū Regis & Treueris viuens, an. 706. S. Willibrordo Archiepiſcopo Vltraiectino medietatem fiſci Epternacenſis dono dedit: vt ſuprà 7. Nou. narrauimus.

S. HILDVARDVS Epiſcopus. 29. *Dec.*

TEneramondæ in Flandria eſt inſigne Canonicorum B. Mariæ collegium, quod an. 1106. *Ringotus Calnus*, opidi Dominus, fundauit *Adelwidis* eius vidua pòſt auxit & *Odardus* *Dermonde.*

Cameracensis Episcopus an. 1118. confirmauit. In hoc templo ossa S. Iul.26. *Hilduardi* Episcopi, & *Christianæ* virginis, à multis retro seculis, adseruantur. Hilduardum, sunt qui scribunt, Tullensem Episcopum fuisse: in tabulis tamen Episcoporum Tullensium, quas Ioannes Chenutius, cum reliquis Galliæ, an. 1621. Parisijs edidit, nomen eius non inuenitur. Obijt autem circa Dickel-uenne. an. 750. *Dicqueluennæ*, teste Meiero; inde, sæuientibus Normannis, Teneramondam sub annum 846. translatus. Guilielmum Lindanum in Teneramonda, *Antuerpiæ* an. 1612. publicata, consule.

S. THOMAS *Cantuariensis Archiepiscopus* & martyr.

CAntuarienses Archiepiscopos, sanctitatis nota claros supra 16. Nou. recensuimus. Inter alios fuit *Odo* cognomento *Seuerus*, Græcè ac Latinè doctus, primùm Sarisburiēsis pòst Cantuariensis *Antistes*, qui inter alia scripsit *De fide Eucharistiæ* ad Flo-

ria-

tiacenses in Gallia monachos, itemq; *Statuta Synodalia*. Obijt an. 956. & pars ossium eius Boxtellæ (quod Brabantię est municipium in d. Siluiducensi) adseruatur.

S. THOMAS, pro defensione libertatis ecclesiasticæ in exilium pulsus, aliquamdiu in *Bertinensi*, *Marchianensi* & *Aquicinctino* apud Belgas monasterijs vixit. Martyrio coronatus an. 1170. per *Alexandrum* III. in Diuos est relatus.

B. RICHARDVS Aduuertensis monachus, ord. Cisterciensis, in Frisia, & d. Groningensi.

HVnc Molanus in Natalibus Belgicis, sub finem mensis Decembris, celebrat. De quo, & alijs pluribus instituti Cisterciensis monachis & monialibus, sanctitatis opinione olim in Belgica claris, Origines nostras monasticas lib. 5. cap. 15. si placet, consule.

ANACEPHALÆOSIS
CHRONOLOGICA.

Anno Christi		*pag.*
50.	MAternus in Belgicam venit.	534.
	Eius socij Eucharius & Valerius.	
182.	Lucius Britanniæ Rex floret.	
298.	Thebæa legio martyrizatur:	588.
	Ex ea Victor cum socijs, Coloniæ:	*ibid.*
	Cassius & Florentius, Veronæ:	589.
	Florentius Tilæ in Geldria:	636.
	Iulius Geldubæ ad Rhenum.	749.
302.	Sub Diocletiano martyres plurimi:	
	Victoricus & Fuscianus Ambiani.	733.
	Piatus & Chrysolius Tornaci.	68.
	Treueris sub Rictiouaro plurimi.	577.
306.	Constantinus cæpit imperare:	
312.	Maxẽtio victo, pacẽ Ecclesiæ dedit.	248.
	Seruatius fit Tungrorum Episcopus.	*ibid.*
314.	Arelatense I. concilium.	248.
338.	Athanasius Treueris exulat.	249.
347.	Sardicense Concilium.	*ibid.*
349.	Agrippinense concilium.	250.
350.	Seruatius in Orientem mittitur.	251.
357.	Iulianus Apostata vincit Alemannos.	
359.	Ariminense concilium.	
367.	Apud Atrebates lana è cælo defluxit.	

376. Hun-

376. Hunni in Gallias erumpunt.
382. Seruatius Romam proficiſcit. 254.
383. Seruatius moritur Traiecti ad Moſã. 255.
383. Vrſula martyr cum ſodalibus, 625.
383. Ambr. Mediolano Treueros venit. 627.
384. Synodus Treueris contra Priſcillianiſtas. 256.
385. Ambroſius iterum Treueros venit
388. Franci in Germaniã inferiorẽ irrũpunt.
390. Diogenes Epiſcopus Atrebati,
Seuerinus A. Colonien. Tũgros viſitat,
Victricius E. Rotom. Morinos excolit.
400. Martinus E. Turonenſis moritur.
406. Vandali trans Rhenũ in Galliã veniũt.
407. Nicaſius Epiſcop. Remis martyrizatur.
412. Treuerorũ vrbs à Francis diripitur.
451. Attila in Belgicãm irrumpit.
482. Clodouæus fit Rex Francorum.
496. Clodouæus Rex baptizatur. 563.
497. Vedaſtus Atrebatibus Epiſcopus datur.
501. Eleutherius fit Tornacenſis Epiſcopus.
510. Synodus Aurelianenſis prima.
511. Clodouæus Rex moritur.
520. Epaunenſe concilium.
523. Eleutherius E. Tornacen. moritur.
525. Remigius A. Remenſis moritur. 564.

527. Sigismundus Rex Burg. capitur.
533. Aurelianensis synodus secunda.
537. S. Vedastus E. Atrebatensis moritur.
Aurelianensis synodus tertia.
538. Aruernense concilium habetur.
542. Aurelianensis synodus quarta.
546. Eleutherius E. Tornacen. moritur.
Medardus succedit.
546. Dominicus E. Atrebatensis moritur,
Succedit Vedulfus.
549. Aurelianense concilium quintum.
555. Vedulfo succedit S. Gaugericus.
559. Parisiensis synodus prima.
564. Medardus Episcopus moritur.
567. Turonense concilium secundum.
570. Domitianus E. Traiectensis moritur.
575. Chilpericus Rex fugit Tornacum. 102
578. Monulfus dat Dionantum S. Seruatio.
581. Eidem templum ædificat Traiecti.
584. Chilpericus Rex occiditur.
587. Radegundis Pictauis moritur.
594. Gregorij Turonensis historia desinit.
Guntramnus Rex moritur.
609. Monulfus E. Traiecten. moritur.
614. Columbanus moritur.
617. Gondulfus E. Traiecten. moritur.

Per

Perpetuus Dionanti patronus succedit.
625. Arnulfus E. Metensis floret.
630. Perpetuus E. Traiecten. moritur.
Audomarus fit Teruanen. Episcopus.
631. Mahometes pseudopropheta moritur.
635. Cunibertus E. Colonien. floret.
637. Ioannes Agnus E. Traiecten. moritur: Amandus succedit.
640. Ablebertus E. Cameracensis moritur.
646. Pipinus Landensis moritur.
Eligius fit Tornacen. Episcopus.
649. Martinus Papa ad S. Amandum scribit.
651. Eligius Flādris & Andouerpis prædicat
Aubertus Episcopus Cameracēsis. 735.
Vincentius Comes Hannoniæ,
Waldetrudis eius coniux,
Landricus Episcopus Meldēsis, florent.
654. Sigebertus Rex Austrasiæ moritur.
Adroaldus donat Sithiu S. Bertino.
655. Theodardus Episc. Traiecten. occiditur.
654. Vedasti corpus transfertur.
655. Gertrudis vidua moritur Hamatici. 725
658. Rictrudis floret Marchianis.
660. Eligius E. Tornacen. moritur.
661. Audomarus E. Teruanen. moritur. 624.
662. Amandus moritur Elnone.

664. Gertrudis Niuellensis moritur. 151.
Aldegundis Melbodij moritur. 66.
665. Wandregisilus Abbas moritur.
672. Leodegarius martyrizatur. 567.
673 Begga monasterium Ardennæ fundat.
676. Audoënus moritur Rotomagi. 489.
Vindicianus fit Episcopus Cameraci.
684. Madelberta Melbodij moritur.
688. Ansbertus E. Rotomagen. moritur.
Amatus E. Senonensis moritur.
689. Radbodus Rex Frisiæ vincitur à Pipino.
Trudo moritur Sarcinij.
690. Willibrordus in Frisiam venit. 653.
691. Vindicianus E. Cameracen. moritur.
Remaclus obijt Stabuleti. 510.
693. Ewaldi fratres martyrizantur. 569.
695. Carolus Martellus nascitur.
696. Lambertus Leodici martyrizatur. 644.
Willibrordus consecratur Archiep. 654.
697. Vltraiecti sedem episcopalẽ statuit. *ibid.*
698. Amati corpus eleuatur in Broilo. 532.
701. Maurōtus Duaci patronus moritur. 236
702. Oda S. Huberti amita floret. 633.
706. Willibrordo Epternacum datur. 654.
706. Sedes E. Traiecto Leod. trãsfertur. 647
713. Vrsmarus Abbas Laubien. moritur. 195.

717. Wi-

Anno		*Pag.*
717.	Winocus moritur Wormholti.	652.
719.	Radbodus Rex moritur idololatra.	
	Bonif. Roma in Germaniā venit.	278.
723.	Bonifacius creatur Episcopus.	279.
725.	Luglius & Luglianus florent.	622.
727.	Hubertus E. Leodicensis moritur.	648.
729.	Hadulfus E. Cameracensis moritur.	
731.	Beda finem imponit historiæ suæ.	655.
737.	Erminus Abbas Laubiensis moritur.	
739.	Willibrordus A. Vltraiecten. moritur.	
741.	Carolus Martellus moritur.	
742.	Beda presbyter moritur.	
	Erquenbodo E. Teruanensis moritur.	
743.	Liptinensis synodus in Hannonia.	
746.	Florebertus E. Leodicen. moritur.	280.
747.	Carolomannus fit monachus.	
751.	Lætiense monasterium fundatur.	552.
752.	Pipinus Rex coronatur à Bonifacio.	
755.	Bonifacius in Frisia martyrizatur.	281.
	Lullus succedit.	617.
	Carolom. monachus Viennæ moritur.	
767.	Synodus in villa Gentiliaco.	
768.	Pipino succedit Carolus Magnus.	
771.	Synodus apud Valentianas.	
774.	Desiderius Rex Longob. vincitur.	
777.	Wiho I. Episcopus Osnaburgi.	714.

V. *Petrus Canisius*, Soc. Iesu.

POst exortam Lutheri hæresim, velut nouus Germanorum, ac præsertim Heluetiorũ Apostolus *Canisius*, patrum memoria, floruit: qui Nouiomagi ad Vahalim fl. in Geldria anno 1521. natus, adolescens Societati Iesu nomẽ dedit. Exinde Academias Germaniæ illustriores, in his *Ingolstadiensem*, *Viennensem*, *Pragensem*, *Dilinganam*, *Coloniensem*, & *Friburgensem* docendo illustrauit. Concionibus in *Ferdinandi I.* & *Maximiliani II.* Cæsarum, *Guilielmi* & *Alberti* Bauariæ Ducum, aliorumq́; Principum aulis plurimùm valuit. Cõtra Nouatores, verbique Dei corruptores *Catechismum* verè aureum, & alia varia eleganti stilo publicauit. Friburgi demum in Heluetijs an. 1597. non sine opinione sanctitatis decessit. Res eius gestas *Matthæus Raderus* & alij litteris consignarunt.

De S. SEVERINO XXII. Treuerẽsi Episcopo, vide supra pag. 302.

B. *Hun-*

B. *Hungerus* Epiſcopus Vltraiectinus, natione Friſius. 22. *Dec.*

NOrmannis vrbem agrumque Vltraiectenſem an. 856. vaſtantibus ad *Lotharium* Regem ſe recepit. Is monaſterium *S. Petri*, ad Moſæ & Ruræ confluentem ſitum, & *Bergo* nuncupatum ipſi tradidit: vt Ioannes Becanus in hiſtoria Vltraiectina narrat.

S. IRMINA virgo.
Martyrol. Rom. 24. *Dec.*

FVit filia Dagoberti Francorũ Regis & Treueris viuens, an. 706. S. Willibrordo Archiepiſcopo Vltraiectino medietatem fiſci Epternacenſis dono dedit: vt ſupra 7. Nou. narrauimus.

S. HILDVARDVS Epiſcopus. 29. *Dec.*

TEneramondæ in Flandria eſt inſigne Canonicorum B. Mariæ collegium, quod an. 1106. *Ringotus Calnus*, opidi Dominus, fundauit *Adelwidis* eius vidua pòſt auxit, & *Odardus* *Dermonde.*

Cameracensis Episcopus an. 1118. confirmauit. In hoc templo ossa S. Iul.26. *Hilduardi* Episcopi, & *Christianæ* virginis, à multis retro seculis, adseruantur. Hilduardum, sunt qui scribunt, Tullensem Episcopum fuisse: in tabulis tamen Episcoporum Tullensium, quas Ioannes Chenutius, cum reliquis Galliæ, an. 1621. Parisijs edidit, nomen eius non inuenitur. Obijt autem circa *Dickel-uenne.* an. 750. *Dicqueluennæ*, teste Meiero; inde, sæuientibus Normannis, Teneramondam sub annum 846. translatus. Guilielmum Lindanum in Teneramonda, *A*ntuerpiæ an. 1612. publicata, consule.

S. THOMAS Cantuariensis *A*rchiepiscopus & martyr.

CAntuarienses Archiepiscopos, sanctitatis nota claros supra 16. Nou. recensuimus. Inter alios fuit *Odo* cognomento *Seuerus*, Græcè ac Latinè doctus, primùm Sarisburiēsis pòst Cantuariensis *A*ntistes, qui inter alia scripsit *De fide Eucharistiæ* ad Flo-

ria-

tiacenſes in Gallia monachos, itemq; *Statuta Synodalia*. Obijt an. 956. & pars oſſium eius Boxtellæ (quod Brabantię eſt municipium in d. Siluiducenſi) adſeruatur.

S. THOMAS, pro defenſione libertatis eccleſiaſticæ in exilium pulſus, aliquamdiu in *Bertinenſi, Marchianenſi* & *Aquicinctino* apud Belgas monaſterijs vixit. Martyrio coronatus an. 1170. per Alexandrum III. in Diuos eſt relatus.

B. RICHARDVS Aduuertenſis monachus, ord. Ciſtercienſis, in Friſia, & d. Groningenſi.

HVnc Molanus in Natalibus Belgicis, ſub finem menſis Decembris, celebrat. De quo, & alijs plurimis inſtituti Ciſtercienſis monachis ac monialibus, ſanctitatis opinione olim in Belgica claris, Origines noſtras monaſticas lib. 5. cap. 15. ſi placet, conſule.

ANACEPHALÆOSIS
CHRONOLOGICA.

376. Hun-

376. Hunni in Gallias erumpunt.
382. *S*eruatius Romam proficiſcit. 254.
383. *S*eruatius moritur Traiecti ad Moſā. 255.
383. Vrſula martyr cum ſodalibus. 625.
383. Ambr. Mediolano Treueros venit. 627.
384. Synodus Treueris contra Priſcillia-niſtas. 256.
385. Ambroſius iterum Treueros venit
388. Franci in Germaniā inferiorē irrūpunt.
390. Diogenes Epiſcopus Atrebati.
Seuerinus A. Colonien. Tūgros viſitat.
Victricius E. Rotom. Morinos excolit.
400. Martinus E. Turonenſis moritur.
406. Vandali trans Rhenū in Galliā veniūt.
607. Nicaſius Epiſcop. Remis martyrizatur.
412. Treuerorū vrbs à Francis diripitur.
451. Attila in Belgicām irrumpit.
482. Clodouæus fit Rex Francorum.
496. Clodouæus Rex baptizatur. 563.
497. Vedaſtus Atrebatibus Epiſcopus datur.
501. Eleutherius fit Tornacenſis Epiſcopus.
510. Synodus Aurelianenſis prima.
511. Clodouæus Rex moritur.
520. Epaunenſe concilium.
523. Eleutherius E. Tornacen. moritur.
525. Remigius A. Remenſis moritur. 564.

Per-

Perpetuus Dionanti patronus succedit.
625. Arnulfus E. Metensis floret.
630. Perpetuus E. Traiecten. moritur.
Audomarus fit Teruanen. Episcopus.
631. Mahometes pseudopropheta moritur.
635. Cunibertus E. Colonien. floret.
637. Ioannes Agnus E. Traiecten. moritur:
Amandus succedit.
640. Ablebertus E. Cameracensis moritur.
646. Pipinus Landensis moritur.
Eligius fit Tornacen. Episcopus.
649. Martinus Papa ad S. Amandum scribit.
651. Eligius Flādris & Andouerpis prædicat
Aubertus Episcopus Cameracēsis. 735.
Vincentius Comes Hannoniæ,
Waldetrudis eius coniux,
Landricus Episcopus Meldēsis, florent.
654. Sigebertus Rex Austrasiæ moritur.
Adroaldus donat Sithiu S. Bertino.
655. Theodardus Episc. Traiecten. occiditur.
654. Vedasti corpus transfertur.
655. Gertrudis vidua moritur Hamatici. 725
658. Ridrudis floret Marchianis.
660. Eligius E. Tornacen. moritur.
661. Audomarus E. Teruanen. moritur. 624.
662. Amandus moritur Elnone.

717. Wi-

Anno *Pag.*

717. Winocus moritur Wormholti. 652.
719. Radbodus Rex moritur idololatra.
Bonif. Roma in Germaniã venit. 278.
723. Bonifacius creatur Episcopus. 279.
725. Luglius & Luglianus florent. 622.
727. Hubertus E. Leodicensis moritur. 648.
729. Hadulfus E. Cameracensis moritur.
731. Beda finem imponit historiæ suæ. 655.
737. Erminus Abbas Laubiensis moritur.
739. Willibrordus A. Vltraiecten. moritur.
741. Carolus Martellus moritur.
742. Beda presbyter moritur.
Erquenbodo E. Teruanensis moritur.
743. Liptinensis synodus in Hannonia.
746. Florebertus E. Leodicen. moritur. 280.
747. Carolomannus fit monachus.
751. Lætiense monasterium fundatur. 552.
752. Pipinus Rex coronatur à Bonifacio.
755. Bonifacius in Frisia martyrizatur. 281.
Lullus succedit. 617.
Carolom. monachus Viennæ moritur.
767. Synodus in villa Gentiliaco.
768. Pipino succedit Carolus Magnus.
771. Synodus apud Valentianas.
774. Desiderius Rex Longob. vincitur.
777. Wiho I. Episcopus Osnaburgi. 714.

Anno *Pag.*

884. Normanni Loüanium occupant.
887. Galliæ pars datur Normannis ; inde Normannia dicta.
889. Franco E. Leodicen. fit Abbas Laubien.
891. Normanni apud Louanium sternuntur.
895. Oxoniensis Academia fundatur.
901. Fulco *A.* Remensis occiditur. 327.
903. Grimbaldus *A*bbas in *A*nglia moritur.
906. Reginonis Chronicon definit.
913. Broniense monasterium incohatur.
917. Hungari Germaniam & Lotharingiam vastant.
919. Flodoardi Chronicō Pithæanū incipit
922. Gemblacense monasterium à *S.* Guiberto fundatur.
929. Carolus Simplex Rex Franc. moritur.
935. S. Petri basilica Leodici instauratur.
937. Hungari Rheno transmisso Franciam infestant.
944. Otho Dux Lotharingiæ moritur. Conradus succedit.
948. Flodoardi historia Remensis desinit.
953. Bruno fit *A.* Coloniensis. 603.
Hungari Laubium vastant.
Cameracensem quoque agrū incendūt.
958. Gerardus fundator Broniensis moritur.

959. S.

959. S. Euergislus Tũgris Coloniã trãsfertur
962. Guibertus fũdator Gemblacen. moritur
963. *S.* Martini basilica Leodici fundatur.
965. Bruno *A.* *C*oloniensis moritur. 604.
966. Flodoardus, *A*bbas S. Remigij, moritur Remis.
Eiusdem ab an. 919. *C*hronicon desinit.
967. S. Pauli collegium Leodici incohatur.
970. Theophania Othoni II. *C*æsari nubit.
S. Laurentij monasterium Leodici incohatur.
971. Notgerus fit Episcopus Leodicensis.
Magdeburgensis Episcopatus fundatur.
973. Otho Imp. moritur.
979. Leodici templum *S.* *C*rucis ædificatur.
1080. Notgerus scribit vitam *S.* Landoaldi.
983. Otho II. Imp. moritur.
984. Otho III. coronatur *A*quisgrani.
985. *C*omitatus Huiensis, Notgero datus ab *A*ufr. *C*omite, cõfirmatur ab Othone.
987. Templũ *S.* Io. *E*uang. dedicatur Leodici.
990. *C*arolus Lotharingiæ Dux capitur.
Hugo *C*apetus regnum occũpat.
Fulcuinus Historicus Laubien. obijt.
Templũ S. Dionysij cõsecratur Leodici.
991. *C*arolus Dux in carcere moritur. 17.

Succedit in Ducatu Otho filius. ibid.
993. Harigerus scribit gesta EE. Leodicen.
996. S. Ioannis collegium Canonicorum fundatur Leodici.
998. Hugo Capetus Rex Franc. moritur.
1002. Otho III. Imp. moritur.
S. Henricus Dux Bauariæ succedit.
1005. Otho Lotharingiæ Dux moritur. 17.
Ducatus Godefrido Virdunensi datur.
1007. Notgerus E. Leodicensis moritur. 182.
1012. S. Macarius Gandaui moritur. 183.
Florinense monasterium per Gerardũ E. absoluitur.
1014. S. Iacobi Abbatia Benedictinorum inchoatur Leodici.
1015. Basilica S. Lamberti dedicatur Leodici, quam struxerat E. Notgerus.
1017. Baldricus Episcopus Leodicensis, Godefridus item Dux Arduennæ, occumbunt.
Succedit Wolbodo vir sanctissimus.
1020. Adelheidis Abbatissa Vilicēsis moritur
1021. Wolbodo moritur.
Heribertus A. Colonien. obdormit.
1023. Aquisgrani synodus celebratur.
1024. S. Henricus Imp. moritur.

Suc-

Succedit Conradus Dux Franconiæ.

1027. Conradus Romæ coronatur.

1032. Rudolphus Rex Burgund. poſtremus moritur.

Burgundia Imp. Germanico adiũgitur

1036. Spiræ templum conditur à Conr. Imp.

1039. Conradus Imp. moritur Vltraiecti.

Henricus III. filius ſuccedit.

1044. Gothelo Dux Loth. moritur.

Succedit filius Gothelo ſeu Gozzilo.

1047. S. Gudilæ templũ Bruxel. ſacratur. 22.

Canonicorum XII. collegium ibidem fundatur à Baldrico Comite.

1049. Bruno E. Tullenſis fit Papa, & nuncupatur Leo IX.

Gerardus I. Cameracen. E. moritur.

B. Lietbertus ſuccedit.

1052. Bonifacius Marchio, maritus Beatricis obijt.

1054. Leo IX. Papa moritur.

Beatrix nubit Godefrido Loth. Duci.

Baldricus Comes Loua. occiditur. 19.

Succedit Henricus filius.

Henrici ſoror fuit Ida, Godefridi Bullonij mater.

1056. Henricus III. Imp. moritur.

Suc-

Succedit Henricus IV. filius
S. Anno fit A. Colonienfis.
1057. Fredericus, frater Godefridi Duc
Arduennenfis, Papa creatur, & St
phanus IX. vocatur.
1058. Stephanus Papa Florentiæ moritur
1063. Einhamenfe m. in Flandria fundatu
Balduinus Pius Meiero eft fundator,
Balderico in Chron. Cam. eft Godefri
Comes cum Mathilde.
1064. Fredericus Comes Luxemb. moritur
1066. Infulis in Flandria S. Petri bafilica,
Huij ad Mofam V. templum, facrantu
1067. S. Macarij corpus Gandaui eleuatur.
Balduinus Infulanus Fland. Com
moritur.
1069. Godefridus Dux Loth. moritur.
1070. Godefridus Gibbofus filius fuccedit
Gerardus Dux Arduen. moritur.
Succedit Deodericus filius.
Balduinus Montenfis & Fland. Com
obijt:
Richildis vidua cum filijs pellitur.
Robertus Balduini frater Flād. inuad
S. Godeleua ftrangulatur Geftellæ. 27
1075. Henricus Tullenfis fit E. Leodicenfis
Adi

Adiutor illi fuit Godefrid. Bullonius.
1076. Godefridus Gibbosus Antuerpiæ occiditur.
Marchia Antuerp. Godefrido Bullonio datur.
B. Lietbertus E. Cameracen. decessit.
Successit Gerardus II. cui Chronicon dicauit Baldericus E. Nouiomensis & Tornacensis.
1077. Lamberti Scafnaburg. Chronicon desinit.
1079. Berengarius hæresin tertiò abiurat.
1081. Arnulfus fit E. Suessionensis.
1083. Affligemium in Brab. conditur.
Mariani Scotti Chronicon desinit.
Dodechinus Abbas continuat.
1084. Balduinus Montensis Comes Idam ducit.
1086. Richildis Monten. Comitissa moritur.
Affligemiensis ecclesia in Brabantia,
Aquicinctina item in Flan. dedicatur.
1087. Arnulfus E. Suessionensis moritur.
1089. Godefridus Bullonius fit Lotha. Dux.
1091. Henrico E. Leodic. succedit Otbertus.
1092. Gerardus II. Cameracensis E. moritur.
Post hũc diuiditur Episcopatus ab Atr.

Hen-

Henricus IV. Imp. moritur Leodici. Succedit Henricus V. filius.

1109. Anſelmus E. Cantuarienſis, Hugo item Cluniacenſis, moriuntur.

1111. Robertus II. Comes Fland. moritur. Balduinus Securis, filius, ſuccedit.

1112. Sigeberti Chronicon deſinit, qui hoc anno III. Non. Octob. Gemblaci obijt. Continuant Anſelmus Gemblacenſis, & Robertus Montenſis.

1114. Bellouacenſe conc. per Cononem.

1115. Tãchelinus hæreſiarcha occiditur. 287

Petrus Eremita moritur Huij.

1118. Balduinus Rex II. Hieroſol. obit. Balduinus Burgenſis ſuccedit.

1119. Caliſtus II. God. Barbati leuir, fit Papa. Otbertus E. Leodicenſis moritur.

1121. Fredericus E. Leodicen. moritur: ad cuius tumulum multa ſigna viſa.

1123. Adelbero fit E. Leodicenſis.

1124. Caliſtus II. Papa moritur. Honorius II. ſuccedit.

1125. Henricus V. Imp. obit Vltraiecti: ſuccedit Lotharius.

1127. B. Carolus Fland. Comes occiditur, 124

1128. Adelbero E. Leodicenſis moritur.

Anno *Pag*

1225. Engelbertus *A.* Colonie. occiditur 660

1229. Simon *A*lnensis moritur. 653.

1230. Siardus *A*bb. Horti Mariani obijt. 674.

1237. S. Ludouicus Rex Franc. moritur. 492.

1246. Corporis Christi festiuitas instituitur, B. Iuliana Corneliensi petente.

1257. Miraculum Eucharisticum Duaci. 324.

1259. Albertus Magnus fit E. Ratisponensis.

1264. Vrbanus IV. festum Corporis Christi instituit.

1267. Deiparæ imago Hallis collocata. 508.

1274. S. Thomas Aquinas moritur.

1280. Albertus Magnus moritur Coloniæ.

1288. Woroncana victoria per Brabantos.

1308. I. Dunsius Scotus moritur Coloniæ.

1334. Anni initium à Nat. Dom. apud Leod.

1359. Ordo S. Brigittæ instituitur.

1370. Miraculum Eucharisticũ *B*ruxel. 417.

1374. Miraculum Euch. Middelburgi. 323.

1377. Io. *C*ocus moritur in Viridi Valle. 717.

1380. Miraculum Euch. *B*oxtellæ. 319.

1381. Ioannes Rusbroquius piè obdormit in Viridi Valle. 714.

1384. Gerardus Magnus scholas Dauentriæ instituit.

1387. S. Petrus Luxemburg. moritur. 387

1405. Miraculum in *Busco* D. Isaaci. 5
1412. Petrus Aliacus fit *Cardinalis*.
1419. Io. Gandauensis eremita moritur. 5
1426. Louaniensis *Academia* instituitur.
1430. Ordo Velleris aurei instituitur.
1434 Liduigis virgo moritur *Schidami*.
1452. Constantinopolis à Turcis capitur.
1471. Thomas Kempensis moritur. 4
1475 Alanus Rupensis Dominic. obit. 5
1492. Orbis nouus detegitur à Ch. Colū
1494 Ioannes *Standoncus* floret Parisijs.
1517. Lutherus incipit noua dogmata sp
gere.
1523. Adrianus VI Papa moritur.
1525. *Amstelodami* tumultus *Anabaptist*
1540. Soc. Iesu à Paulo III. confirmatur.
1553. Franc. Titelm *Capucinus* moritur.
Adamus Sasboldus ord. Minorum
cedit. 5
1556. S. Ignatius *Soc*. Iesu fundator morit
1559. Episcopatus noui in *Belgio* instituū
1566. Geusij *Belgicam* turbare incipiunt.
1571. Victoria contra Turcas apud N
pactum. 5
1572. Gorcom. martyres per Geusios. 3
Ruremond. martyres per eosdem 4

Cor

INDEX SANCTORVM ET BEATORVM.

Aibe

Basinu

Brigida

Clo-

Clodulfus Episcopus Metensis. 8.Iunij.
Coleta virgo, Gandaui. 6.Martij
Columbanus Abbas Luxouiensis. 21.Nou.
Columbanus Reclusus,Gandaui. 2.*Feb.*
Conradus E. Vltraiectensis. 27.*Aprilis*
Constantinopolis victæ memoria. 12. *April.*
Corbicanus confessor. 10.Iulij
Craphaildis martyr. 12.Nou.
Cornelius Musius martyr. 8.*Sept.*& 10.*Dec.*
Crucis Traiectensis commemoratio. 3.*Maij*
Cruoris Christi memoria, Brugis. 3.*Maij*
Cunegundis Imperatrix. Vide 14.Iulij
Cunera virgo & martyr Rhenensis. 12.Iunij
Cunibertus A. Coloniensis. 12.Nou.
Cyrici martyris reliquiæ, Amandiaci. 16.Iun.
Dentelinus filius S.Vincentij. 14.Iulij
Deppa martyr Tornaci. 14.Iulij
Desideratus A.Vesontinus. 12.Martij
Desiderius Episcopus Redonensis. 18.Sept.
Dimpna virgo & martyr Gelæ. 15.Maij
Dionysius Carthusianus. 27.*Iulij*
Dominicanæ familiæ Beati. 3.*Iulij*
Dodo discipulus S.Vrsmari. 28.Octob.
Domitianus Episcopus Leodicensis. 7.Maij
Domitianus, discipulus S.Landelini. 22.Iun.
Donatianus E.patronus Brugensiũ. 14.Oct.
Donatus *A*.Bisontinus. 7.*Aug.*

Drogo

Drogo confessor prope Valentianas. 16. Apr.
Duacense miraculum Eucharistic. 16. Iunij
Dunstanus, Gandaui exul. 19. Maij
Edmundus A. Cantuariensis. 16. No.
Egbertus presbyter. 24. Aprilis
Eleutherius Episcopus Tornacen. 20. Feb.
Eligius E. Nouiom. & Tornacensis. 1. Dec.
Eliphius martyr Tullensis. 16. Oct.
Elisabetha filia Regis Hungariæ. 19. Nou.
Elmerus confessor Molhaniæ. 27. Aug.
Eloquius Abbas Walciodorensis. 3. Dec.
Emebertus E. Cameracensis. 15. Ian.
Engelbertus A. & martyr Colonien. 7. Nou.
Engelmundus siue Ingelm. Velsenæ. 21. Iunij
Eobanus martyr, Coëp. Bonifacij. 5. Iunij
Ermelindis virgo, Meldariæ. 29. Octob.
Ermenfredus Abbas in Burgund. 25. Sept.
Erminus E. & Abbas Laubiensis. 25. Apr.
Erquenbodo E. Teruanensis. 12. April.
Etto Episcopus, Lætijs. 10. Iulij
Eubertus Episcopus, Insulis Fland. 1. Feb.
Eucherius Episcopus Aurelianensis. 20. Feb.
Euerardus Comes, & fundator Cison. 16. Dec.
Euergislus A. Colonien. & martyr. 24. Oct.
Euermarus Friso, martyr, Ruthis. 1. Maij.
Euermodus socius S. Norberti. 13. *Nou.*
Eugenius A. Toletanus. 15. Nou.

Eugen-

Fulco

Gill

Ddd Guibertus

Hilduar

Hilduardus E. Teneramondæ. 29.Dec.
Hildegrimus E.Halberstadiensis. 19.Iulij
Hildebertus martyr,Gandaui. 4.Ap & 1.Oct.
Hildegundis virgo,ord.Cist. 19.April.
Hillonius,patronus Iseghemij. 7.Ian.
Hiltrudis virgo, Lætijs. 27.Sept.
Himelinus conf. prope Thenas. 10.Martij
Hubertus E.Leodicēsis,in Arduenna 3.Nou.
Hugo socius S.Norberti. 13.Nou.
Hugo Abbas Cluniacensis. 29.April
Hugo E. Rotomag.Haspris. 9.Aprilis
Hugo A.Bisontinus. ibid.
Humbertus in Maricolensi mon. 25 Martij
Hunfridus Episcopus Teruanen. 8.Martij
Hungerus Episcopus Vltraiectensis. 22.Dec.
Iacobi Auesnensis obitus. 7.Sept.
Ida Boloniensis,mater G.Bullonij. 13.Aprilis
Ida Niuellensis, ord.Cist. 11.Dec.
Iduberga vidua, Niuellis. 8.Maij
Ieron martyr, Egmondæ. 17.Aug.
Ilherus Episcopus,Brugis. 14.Octob.
Ingelmundus patronus Velsæ. 21.Iunij
Ioannes Agnus,E.Traiectensis. 25.Iulij
Ioannes Agnus,Dominicanus. 1.Aug.
Ioannes Episcopus Morinensis. 27 Ian.
Ioannes Berchmannus,Soc.Iesu 13.Aug.
Ioannes Episcopus Cameracensis. 5 Aug.

Landra

Landrada virgo Belifienfis.	8. Iunij
Landricus E. Meldenfis.	17. Aprilis
Laurentij mart. reliquiæ Leodici.	10. Aug.
Lebuinus presbyter, Dauentriæ.	12. Nou.
Laurentius E. Dublinienfis.	14. Nou.
Leocadiæ reliquiæ Giflenopoli.	9. Dec.
Leodegarius Epifcopns & martyr.	3. Octob.
Leuinna virgo & martyr.	2. Iulij
Leopardus martyr.	30. Sept.
Liduina virgo Schidami.	14. *Aprilis*
Lietbertus E. Cameracenfis.	23. Innij
Libertus martyr.	14. Iulij
Linus Papa.	14. Sept.
Liephardus Epifcopus & martyr.	4. Feb.
Liuinus martyr. Gandaui.	12. Nou.
Luglius & Luglianus, Lillerij.	23. Octob.
Ludgerus E. Monafterienfis.	26 Martij
Ludouicus Rex Galliæ.	25. Aug.
Ludouicus Comes Arenftenienfis.	24. *Nou.*
Ludouicus Alamannus Card.	5. Iunij
Lullus A. Moguntinus.	16. Octob.
Lupicinus Abbas Iurenfis.	21. Martij
Lutgardis virgo, Aquiriæ.	16. Iunij
Macarius Patriarcha, Gandaui.	10. Aprilis
Maclouij reliquiæ, Gemblaci.	15. Nou.
Madelberta Abbatiffa Malbodienfis.	7. Sept.
Mannæ cæleftis memoria Atrebati.	8 *Sept.*

Marcel. Papæ reliquiæ in Alto Monte.16.Ia:
Marcell & Petri reliquiæ Hasnonij. 2.Iunij
Marcellinus confessor Dauentriæ. 14.Iunij
Margarita Iprensis. 20.*Iulij*
Margaretula Louaniensis. 2.Sept.
Maria Ogniacensis. 23.Iunij
Maria Dolorosa, virgo & martyr. 18. *Iunij*
Maria Sulperia, Louanij. 25.*Febr.*
Marij reliquiæ, Gemblaci. 19.Ian.
Martinus E. Turonensis. 11.Nou.
Mart. Apostolus Haspan. 21 Iun.& 26 Mart.
Maternianus A. Remēsis, Egmōdæ. 14.Oct.
Maternus Tungrorum Apostolus. 14.Sept.
Mathildis Marchionissa. 24.*Iulij*
Matthias Apostolus, Treueris. 24.Febr.
Maurontus confessor, Duaci. 5.Maij
Mauri martyris reliquiæ Florinis. 22.Aug.
Maurus eremita, Huij. 15.Ian.
Maxentius martyr, Treueris. 12.Dec.
Maxellendis virgo & martyr. 13.Nou.
Maximinus A. Bisontinus. 29.Maij
Maximinus A. Treuerensis. ibidem
Maximus Episcopus, Ipris. 27.Nou.
Megengosus Comes Geldriæ. 19.Dec.
Medardus I.Episc. Nouiomensis. 8.Iunij
Milo E. Teruanensis. 13.*Nou.*
Mengoldus martyr, Huij. 8.Feb.

Migetius

Odrada virgo, Alemi. 3.Nou.
Oduinus m. & presbyter, Hugardiæ. 25.Iunij
Odulphus Canonicus Vltraiectensis. 12.Iun.
Oelbertus martyr, Oisterhauti. 22.Octob.
Olisiponis per Belgas captæ memoria. 18.*Oct.*
Olla virgo Cameracensis. 9.Octob.
Onesimus E. Suessionensis, Duaci. 13 Maij
Ortrudis virgo. 22.Iunij
Osualdi Regis reliquiæ, Bergis. 5.Aug.
Othilia virgo. 13.Dec.
Otgerus leuita, Ruremondæ. 10.Sept.
Pacificus, ord. Minorum. 10.Iulij
Pancharius A. Vesontinus. 22.*Iuly*
Pancratij reliquiæ, Vltraiecti. 12.Maij
Pantaleon martyr. 27.Iulij
Papolenus Abbas Stabulensis. 26.Iunij
Paulinus E. Treuerensis. 1.Aug.
Perpetuus E. Traiectensis. 4.Nou.
Petri Eremitæ memoria. 8.*Iuly*
Petrus martyr, Leodici. 17.Sept.
Petrus Luxemburgius, Cardinalis. 2.Iulij
Pharaildis virgo, Gandaui. 4.Ian.
Plechelmus Oldensaliæ patronus. 15.Iulij
Piatus, martyr Tornacensis. 1.Octob.
Pipinus I. Brabantiæ Dux. 21.*Feb.*
Polychronia martyr, Dionanti. 14.Iulij
Pollena in Hunonis curia. 8.Octob.
Pom-

Pompeius sacellanus S. Odæ. *23.Oct.*
Pontiani reliquiæ, Vltraiecti. 14.Ian.
Prædicatoria familia Beati. 1.*Aug.*
Poppo Abbas Stabulensis. 25.Ian.
Protadius E. Vesontinus. 10.Febr.
Quinctinus & socij martyres. 31.Oct.
Quinibertus confessor. 18.Maij
Quirici mar.reliquiæ, Elnone. 16.Iunij
Quirini reliquiæ Malmundarij. 11.Oct.
Radbodus E. Vltraiectensis. 29.Nou.
Radfridus martyr prope Groningam. 3.Dec.
Radulphus Tacens, Affligemij. 30.*Aprilis*
Ragenfredis virgo, Dononij. 8.Oct.
Ragenufla virgo, Aicuriæ. 14.Iulij
Ragnulphus martyr, Atrebati. 27.Maij
Raineldis virgo & martyr, Sanctis. 16.Iulij
Regina fundatrix Dononij. 1.Iulij
Relindis virgo Eikensis. 6.Feb.
Remaclus E. Traiectensis. 3.Sept.
Rembertus A. Bremensis. 4.Febr.
Remigius A. Remensis. 1.Oct.
Richardus Rex Angliæ. 7.Febr.
Richardus Advertensis in Frisia. 30.*Dec.*
Richarius Abbas Centulensis. 26.Aprilis
Robertus fundator ord. Cist. 26.April.
Rolendis virgo Gerpiniensis. 13.Maij
Romanus Abbas Iurensis. 28.Febr.

Simeon

Valen-

Vrbanus

Vrbanus Papa IV. 4 *Oct.*
Vrsmarus E & Abbas Laubiensis. 19. Aprilis
Vrsula cum sodalibus. 22 Oct.
Walbertus Abbas Luxouiensis. 2. Maij
Walburgis virgo. 4. Aug.
Waldetrudis Abbatissa Montensis. 9. April.
Walherus martyr Onhaniensis. 23. Iulij
Walericus Abbas. 1. April.
Walfridus martyr prope Groningam. 3. Dec.
Wandregisilus Abbas Fontanellensis. 22. Iulij
Wasnulphus confessor, Condati. 1 Oct.
Werenfridus presbyter, Elstij. 14. Aug.
Wernerus martyr. 19. Aprilis
Wigbertus martyr. 13. Aug.
Wigbertus confessor. ibidem
Wiho Frisius, E. Osnaburgensis. 3. Dec.
Wilibaldus Episcopus Eistadiensis. 6. Iulij
Willehadus Episcopus Bremensis. 8 Nou.
Wilfridus Frisiorum Apostolus. 12. Oct.
Willeicus presbyter VVerdensis. 2. Martij
Willibrordus A. Vltraiectinus. 7. Nou.
Williherus martyr, cum Bonifacio. 5. Iunij
Winocus confessor. 6. Nou.
Winibaldus presbyter. 18. Dec.
VVinwalocus Abbas. 3. Martij
VViro Episcopus. 8. Maij
VViuina fundatrix Bigardiensis. 17. Dec.

VVit-

VVittanus Episcopus. 1.*Maij*
VVolbodo Episcopus Leodicensis. 20.*Aprilis*
VVoringana victoria per Brabantos. 5.*Iunij*
Wulframnus Episcopus Senonen. 20.Martij
Wulganius confessor Lensij. 2.Nou.
Wlgisus. 4.Feb.
Wlmarus Abbas. 20.Iulij
Wunibaldus Abbas. 18.Dec.
Zacharias Papa. 15.Martij.

FINIS.

Approbatio Censoris.

FASTOS BELGICOS & BVRGVNDICOS Viri Cl. AVBERTI MIRÆI, Protonotarij Apostolici, & Canonici Antuerpiensis (quibus is personarum vtriusque sexus, in Belgio, Burgundia, alijsque in locis, sanctitate, seu eius opinione aliquando illustriû vitas, monumenta, miracula ac memorias noua luce donat) vt alto studio elaboratos, & veritati per omnia apprimè consonos, summo cû pietatis tum Religionis Catholicæ progressu, typis euulgandos censui. Datum Bruxellis die 14. Iulij 1622.

Henricus Smeyers, S.Th.L. Scholasticus Brux. librorum Censor.

SVMMA PRIVILEGII REGII.

PHilippi *IV. Regis Catholici, Belgarumq́, Principis diplomate sancitum est, ne quis* Auberti Miræi Fastos Belgicos, *præter ipsius voluntatem, intra sexennium imprimat, sub pœna arbitraria: concessumq́ est eidem, vt dictos* Fastos *cuicumque Typographo approbato excudendos tradere possit. Vti latiùs patet ex diplomate Bruxellis dato die XIV. Iulij, M.DC.XXII.*

Signat

Le Comte.

Index Ecclesiarum cathedralium, collegiatarum, & regularium, quarum Origines in Fastis Belgicis explicantur.

Episcopatus.

image
not
available

Ee 2 Cano-

Canonissarum collegia.

Abbatiæ, & alia ord. Benedictini monasteria.

Forcs-

Abbatiæ Ciſtercienſes.

Abba-

Abbatiæ & alia monasteria Canonicorum regularium.

Abbatiæ & monasteria ord. Præmonstratensis.

A.

B.

Bro-

C.

D.

E.

F.

G.

Ger-

H.

I.

K.

L.

Lau-

M.

N.

O.

Pal-

P.

R.

S.

Teresia

FINIS.

IHS
